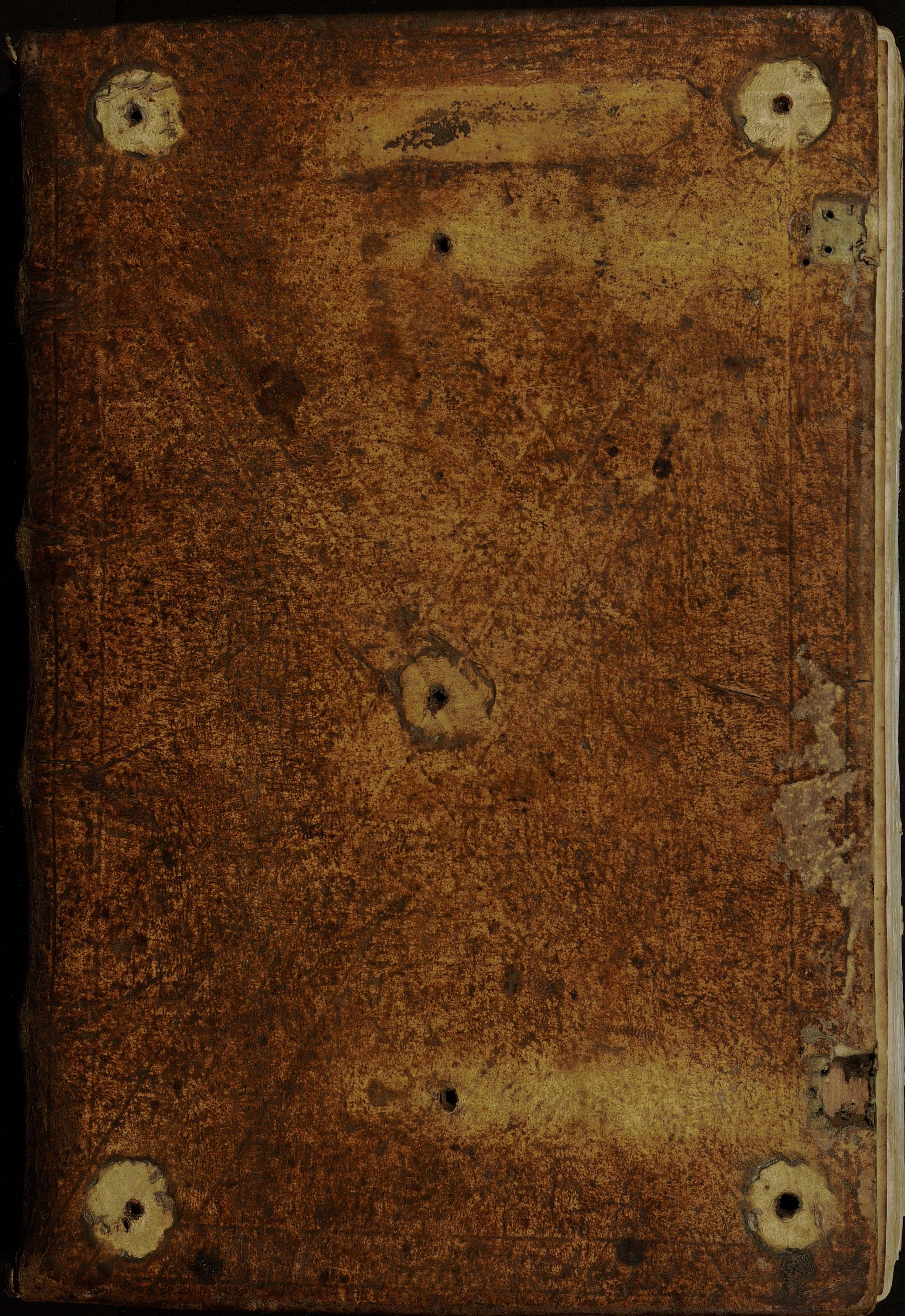
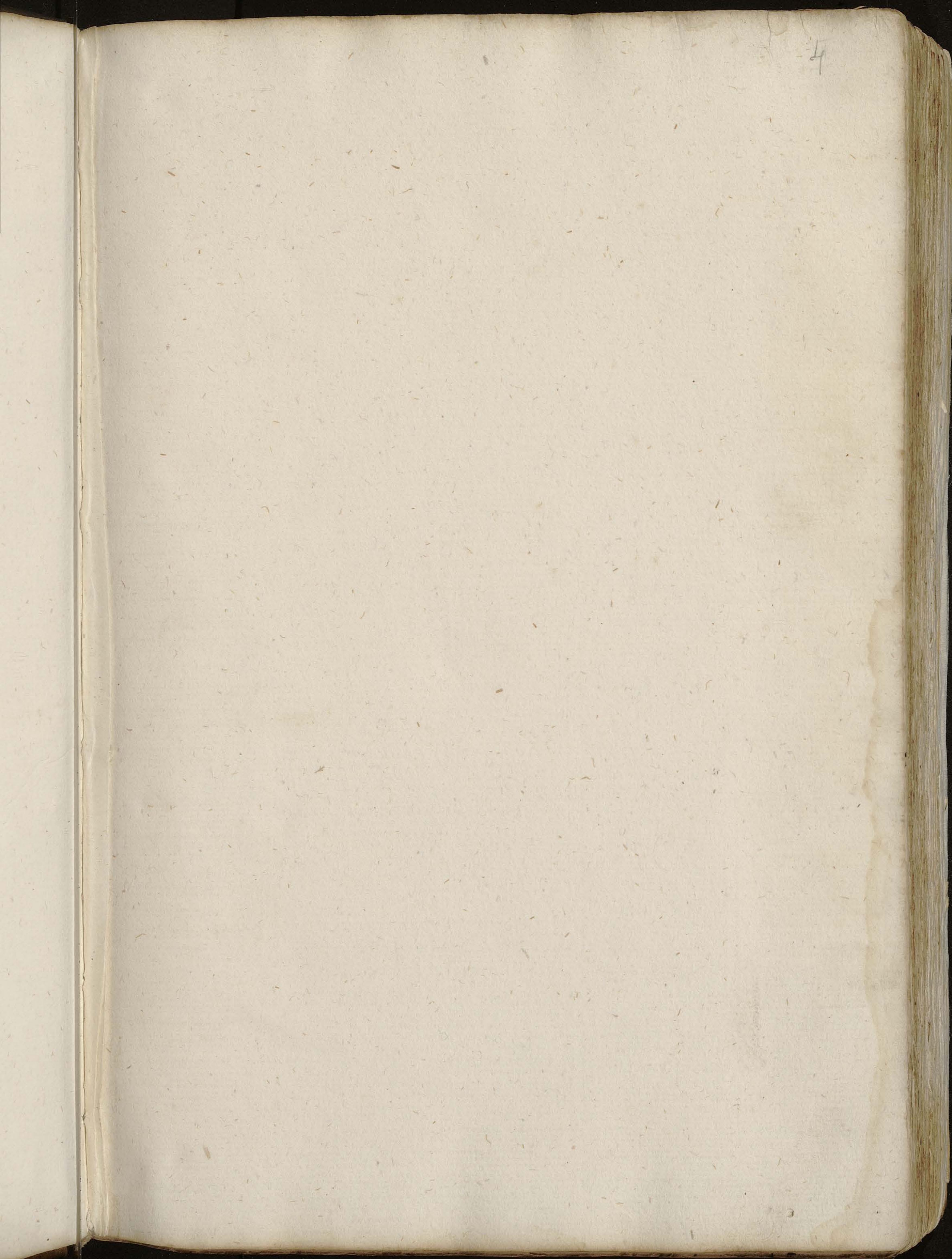
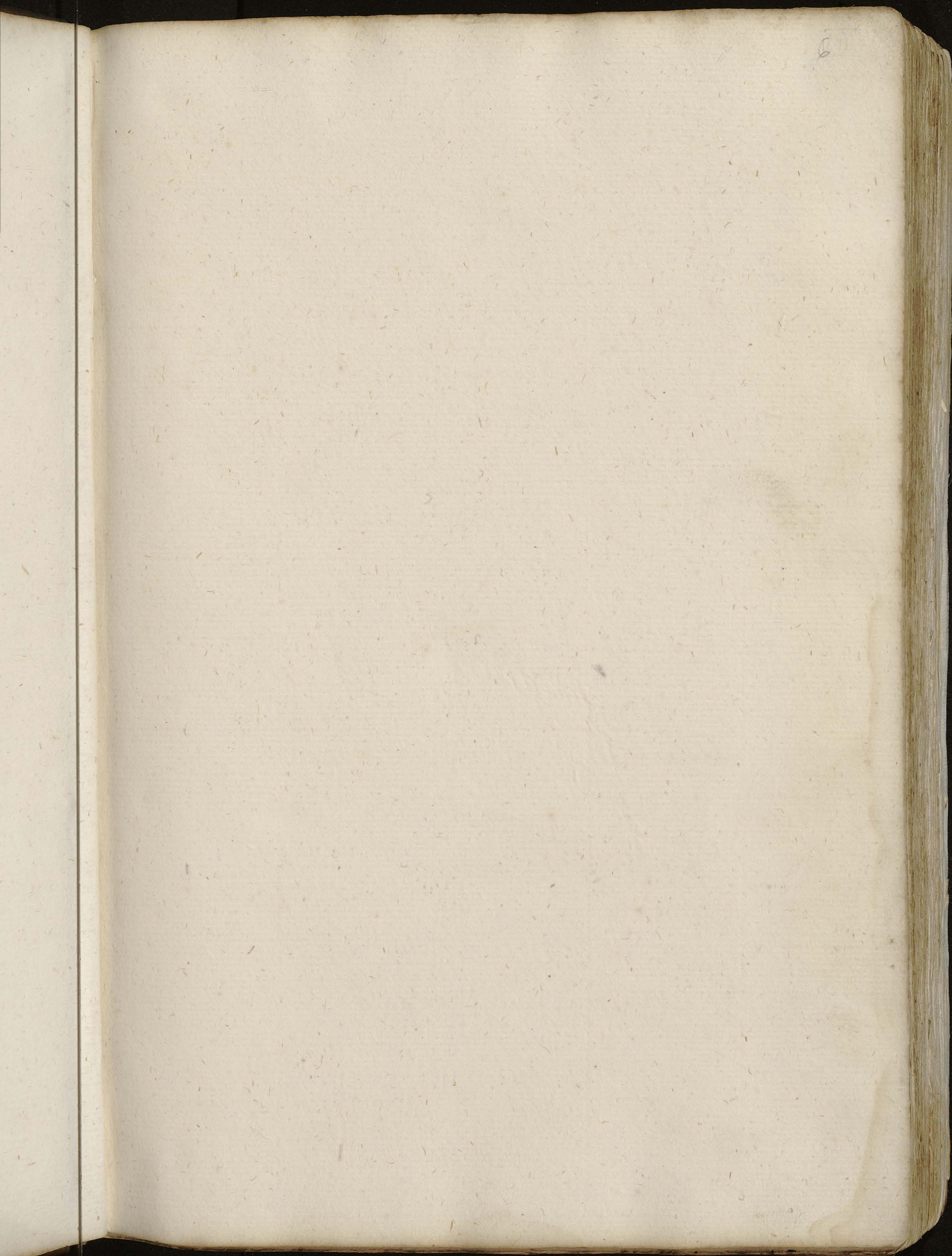

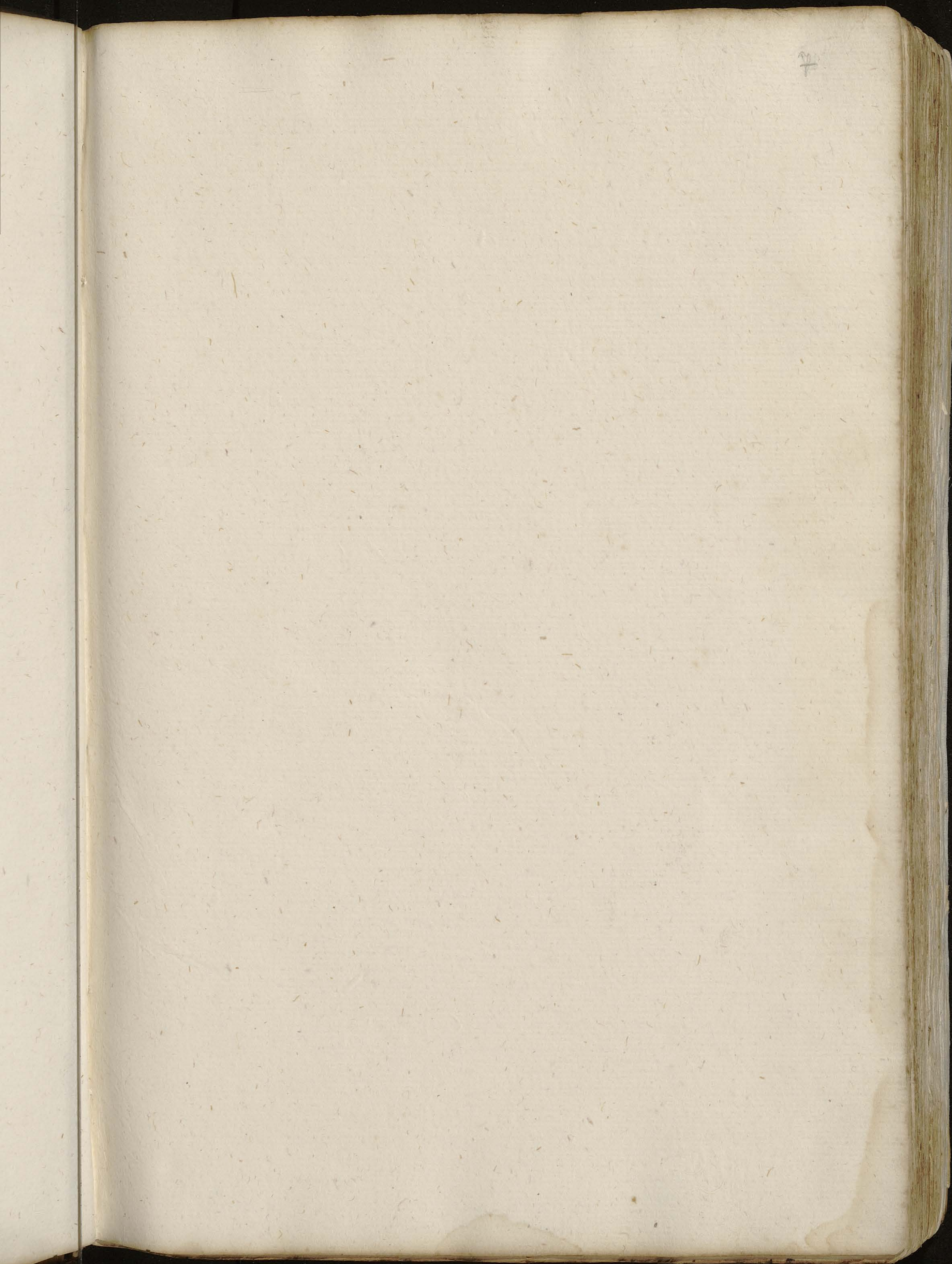
N. Inv. 1379.

Homiliæ SS. PP. Super Evangelia
de festis occurrentib9.

In vigilia sancti Andree apostoli
secundum Johannem
In illo tempore Stabat
Johannes et ex discipulis eius
duo. Et respiciens ihesum ambula-
tem dicit Ecce agnus dei. Et
audierunt eum duo discipuli loque-
tem et secuti sunt ihesum Omelia
lectionis eiusdem venerabilis
Bede presbiteri etc. Sequitur
Tanta ac talis est sancti evange-
lice dominice sublimitas ut non
solum verba que a se vel
ab ipso domino dicta refert sed etiam
circumstantia rerum que simpliciter porta
videtur spiritalibus sit plena
misteriis. Ecce enim narrante evangelista
fideliter audivimus quia stabat
Johannes et ex discipulis eius duo et
respiciens ihesum ambulantem dicit
Ecce agnus dei. Statim quia consurgo
primo iam noti ad memoriam re-
vocamus et ipse ihesum pastor sit
agnum vocaverit dei quia videlicet
pre ceteris mortalibus singulariter inno-
centem hoc est ab omnibus peccatis
mundum noverit quia nos suo sanguine
redempturus quia dona sui velleris
sponte largiturus ex quo vestem no-
bis nuptialem facere possimus
id est exempla vivendi nobis relictu-
rum previderit quibus in dilectione celesti fi-
deles. Hoc quoque testimonium precursoris mi-
nime quam facile patet fidelibus tam intimo ador-

promitte audiendum cordibus fidelium
Sed non est putandum quia sine etiam misterio
misterii hoc relatum evangelista
premiserit stetisse iohannem cum disci-
pulis ihesum non ambulasse et
illos utique ambulasse ubi sequentibus
se discipulis iohannis mansionem in qua
habitabat ostendit. Certa quia huius
quoque gratia lectionis evangelista commemorat
quia si attentius discutiatur invenie-
mus celestibus rerum indicare misteriis
Stabat enim Johannes et respexit ihesum
quia in magno iam culmine perfectionis
animi gressum fixerat sed tamen ut erat
celsitudine divine maiestatis me-
ret intueri. Stabat quia illa virtu-
tum arce consederat a qua nullis
temptationum possit etiam prioribus de-
ici. Stabant cum illo et discipuli quia
magisterium eius corde sequebantur
in modo. Et respiciens ihesum ambulantem
dicit Ecce agnus dei. Ambulatio ihesu
dispensatio incarnationis qua ad nos
venire Ac nobis exemplum vivendi pre-
bere dignatus est insinuat sicut ma-
sio eius eternitate divinitatis in qua semper
patri est equalis aptissime designatur.
Respiciens quoque iohannes ihesum ambulan-
tem dicit Ecce agnus dei quia videns
eum inter homines conversantem perfecti
quia illis vite celestis demonstrantem
contra sanctos illos apte pronuntiabat quia
non perit putabant sed ille esset

qui ad redemptionem generis humani a deo patre missus esset in mundum, qui formam innocentie et patientie sibi credentibus esset daturus, de quo in carne venturo preconens propheta dicebat: Sicut ovis ad occisionem ducetur, Et sicut agnus coram tondente se sine voce sic obmutescet. Et iterum: Ipse autem vulneratus est propter peccata nostra et livore eius sanati sumus. Et audierunt eum duo discipuli loquentem et secuti sunt ihesum. Testimonium perhibente iohanne quod ihesus esset agnus dei secuti sunt eum duo discipuli magis desiderantes ab ipso ihesu quam a precursore illius verbum gratie percipere quo et ipsi mererentur magistrorum dei sorte computari. Bene autem sunt duo discipuli qui dominum primi sequuntur ut etiam mistice designaretur omnes qui illum perfecte sequuntur gemina dilectione devotos esse debere, hoc est et eiusdem sui redemptoris et fratrum simul amore flagrantes. Conversus autem ihesus et videns eos sequentes se dicit eis: Quid queritis? Non potuit ignorare dominus quid sequentes se discipuli iohannis quererent, sed in eo quod ad illos sequentes conversus quod ipse prior quid quererent interrogat, dat illis fiduciam quoque vellent rogandi, manifeste innotescit quod ipse bonis nostris studiis delectatur, quod libenter iter veritatis inchoantibus ipse consolaturus occurrit. Qui dixerunt ei: Rabbi, Quod dicitur interpretatum magister, ubi habitas? Volebant enim consistorium magistri veritatis per signum sue mansionis potius in qua habitaret inquirebant, quibus et tunc liberius in secreto verbis illius imbui et exinde sepius eum possent visitare plenius instruendi. Dicit ipse quia illos bene petentes querentes pulsantes videt, libens eis secretarium sui reserat, ut archana eos quam introductos veritate eorum celestis rudimentis desiderabant illustrarent. Ita sequitur: Dicit eis: Venite et videte. Statimque subiungit: Venerunt et viderunt ubi maneret et apud eum manserunt die illo. Quod si altiori sensu libet inspicere quid nobis agendum insinuet discipuli in eo quod ad dominum quem ambulantem viderant secuti, cotidie ... ubi habitaret inquirebant, Ammonet utique nos ut quotiens recordationis eius transitum ad mentem reducimus sollicito semper cum corde rogemus ut habitationem nobis eterne sue mansionis que est apud patrem ostendere dignetur dicentes cum moyse: Deus ostende nobis gloriam tuam. Quod autem ipse discipulos venire et ubi maneret ostenderet precipit: Venite et videte, ubi profectuum gradus quibus ad eterna gaudia perveniamus subeundum nobis ostendit. Venire etenim post ihesum est ut mansionem eius videre possimus bonis operibus que ipse prius ostendit insistere. Hoc est quotidianis profectibus ad celsitudinem divine visionis attingere. Venerunt ergo

et viderunt ubi maneret et apud
eum manserunt die illo hora autem
erat quasi decima. Decima lex in
decem preceptis data est. Ideo et in de-
nario numero perfectio legis indicatur.
Bene ergo decima hora venerunt
discipuli ut mansionem ihesu vide-
rent quia nimirum necesse est ut
qui deum desiderat videre dei sci-
mandatis similiter studeat quique
hic divine contemplacionis premium
sibi appetit suis adimplere divino
decalogum legis operibus qui x
horis diei sole illustrante compleat.
Et illi quidem die illo manentes
apud eundem felicissima visionis
speculacione vesperum expectabant.
At vero omnes electi post operum
bonorum perfectionem post impleta legis
precepta perpetuam et nullo fine obnu-
xiam diem sunt cum illo acturi. Illum videlicet
quem desiderans propheta cantabat quia
melior est dies una in atriis tuis
super milia. Erat autem andreas frater
Symonis petri unus ex duobus qui
audierant a iohanne et secuti sunt
eum. Invenit hic primum fratrem suum
Symonem et dicit ei Invenimus
messiam quod est interpretatum christus et
adduxit eum ad ihesum. Andreas do-
minum quem invenit etiam symoni
fratri sequendum evangelizat quia hoc est
vere dominum invenire verum illius dilec-
cione fervere quoque salutis curam ge-
rere. Ille etiam perfecte dedicionis

sue ductum sequitur qui etiam proximum
quantum valet trahere contendit. Invenimus
Invenimus inquit messiam quod interpre-
tatum est christus. Messias idem quod
christus est sed messias hebreo sermone
christus autem greco latine autem unc-
tus interpretatur. unde et crisma grece la-
tine unccio dicitur. christus autem
id est unctus appellatus est dominus quia sicut
petrus ait unxit eum deus spiritu sancto
et virtute. Unde etiam propheta in eius lau-
dem loquitur. Unxit te deus deus
tuus oleo leticie pre consortibus tuis.
Consortes autem eius nos vocat
qui ad percipiendam spiritus sancti gratiam
in baptismo etiam crismate sacro
perungimur et a christi nomine christiani vo-
camur. Sed ille pre consortibus unc-
tus est quia sicut iohannes baptista
testatur non ad mensuram dat deus
spiritum sed omnia dedit in manu eius.
Nobis de consortibus eius de unctionis
dicit apostolus. Unicuique autem nostrum
data est gratia secundum mensuram dona-
cionis christi. Vocabantur autem christi et
sacerdotes in lege et reges qui in figura
unccionis eiusdem veri regis et ponti-
ficis magni domini ac salvatoris
cuius etiam tempore illo ungebantur
oleo. Non solum autem illi sed et nunc
temporis fideles ut a christo christiani. Ita
etiam ab ipsa sacri crismatis unctione
ab ipsa spiritus sancti gratia qua consecrantur
christiani recte nuncupantur propheta teste
qui ait Existi in salutem populi tui. Ut

salvos facias populos tuos salvos facia-
at populos suos qui propter nos homines
et propter nostram salutem descendit
de celo et incarnatus est et nos spiri-
tuali gratia perunctos ac sanatos sui
sancti nominis donavit esse participes.
Sequitur: Intuitus autem eum Ihesus
dixit: Tu es Symon filius Johanna.
Intuitus autem est Symonem Ihesus
non exterioribus solum oculis sed intimo
divinitatis intuitu iuxta illud beati
Samuelis: homo in facie videt, deus
autem intuetur cor. Vidit cordis eius
simplicitatem, vidit animi sublimitatem
cuius merito se ecclesie esset preferendus,
vidit quia vocante Andrea sponte
ad se amore provolavit. Ideoque veni-
entem mox familiari affatur eloquio:
Tu es inquiens Symon filius Johanna.
Nec magnum est domino vocabulum cuius-
que hominis vel patris eius dicere qui omni-
um stellarum nomina scripta tenet in celo, sed
potius discipulo nomine et meriti
sublimioris dicatur nostro vocabulo quod
totius ecclesie presuli congrueret. Hoc vo-
luit ostendere quia quod apertius acce-
perat nomen etiam ipsum significatione
virtutis non careret. Symon quoque obe-
diens, Johanna dicitur domini gratia. Tu
es Symon filius Johanna, tu es obe-
diens filius gratie dei. Et merito ille
obedientis nomine censetur qui et sponte
invitante Andrea dominum videre cu-
currit et postmodum cum ipse dominus eum
ad discipulatum vocaret secum cum eodem
Andrea quem pariter vocavit illico

retibus quibus victum vivebant eum sequi
non distulit. Unde et Andree quoque
nomen verum virtutis eius ymaginem
prefert. Andreas namque grece latine
dicitur virilis. Et ille libenter dominum vel
ad predicationem Johannis vel ad ipsius
domini visionem sequendo ad eorum se sor-
tem pertinere docet qui temporalia
que possident fortiter eternorum amore
contempnunt, qui ardentes videre
bona domini in terra viventium donec
hec percipiant conspicere dominum cum prophe-
ta viriliter agere ac cor suum confortari
contendunt. Quod autem Symon fuit
filius Johanna, id est gratie dei, aperte de-
monstrat quia quamdiu devote obedientie
nos domino impendit quod per merito obedien-
tie primum pre ceteris a domino recepit totius
hoc ministerium preeminentie se gratia sue
pietatis ut hec posset accepit.
Et candidissimis primus apostolorum
prius Symon docens quo ministerio filius
sit Johanna. Testatur per scripturam quid
euangelista contineat nomen quo eum
dominus salvator appellavit: Tu vocaberis
quod vocaberis cephas quod interpretatur
petrus. Neque vero petri vocabulo
quasi hebreo vel syro alia interpre-
tationem querere oportet sed pro certo nosse
quia idem grece et latine petrus
quod syriace cephas significat et in utraque
lingua nomen a petra derivatum
est. Vocatur autem petrus ob firmitatem
fidei, vocatur petrus ob immobile
robur mentis. Vocatur petrus quia
illi solidissime petre adhesit de qua apostolus

ait. Petra autem erat Christus iuncta devotione adhesit. Hinc est enim quod eadem petra videlicet Christus cum interrogaret discipulos suos quem eum diceret ac Petrus videret dicens Tu es Christus filius dei vivi. Toto pectore eius confessione in Christo ubique nominis significativa digna remuneratione donavit. Sed et ipsa petri appellatio quid in se sacrati gestaret aperuit. Primo namque ait ad Symonem Beatus es Symon Baryona quia caro et sanguis non revelavit tibi sed pater meus qui in celis est. Ac deinde subiunxit de petro Et ego dico tibi quia tu es Petrus et super hanc petram edificabo ecclesiam meam. Tu es petrus et super hanc petram tu nomen accepisti hoc est super me ipsum edificabo ecclesiam meam Sive super hanc fidei perfectionem quam tu confessus es edificabo ecclesiam meam a cuius societate confessionis quisque deviaret quamvis sibi multiplicia videatur agere ad edificium ecclesie mee non pertinet. Petrus autem a firma petra videlicet a Christo quem ardenter amavit nomen accepit. Christus etenim vocatur petra quia inexpugnabile ad se confugientibus presidium tenuit quia sperantes in se ab antiquo hoste insidiis invictos reddit et tutos. Hec petra inde quod ab hoc quoque dominus petra vocatur quia spiritum nobis crismatis stilla ministrat

quia sacrosancta nobis sui sanguinis unctione perfusa. Quod si alius intelligit recordamur forte retinebit si ad memoriam revocet que sit nota hystoria petre de qua apostolus mystice quia Christum significaret exponit. Liberatus namque de egyptia servitute populus per medium rubrum venit in desertum in quo per annos xl ducere ad terram repromissionis veniret iter agebat. Cum in quodam tempore fame esset fatigatus in heremo clamavit ad moysen. Ac deus orante moyse sicut scriptum est pluit manna ad manducare panemque celi dedit eis. Rursus quoque precepit moysi ut percuteret virga petram. Quo facto continuo aqua et bibit populus. Unde dicit apostolus Cum percussisset petram effluxerunt aque. Nos autem fratres karissimi nos sumus populus dei qui egyptie servitutis iugum per mare rubrum liberati evasimus quia per aquam baptismi remissionem peccatorum que nos premebat accepimus. Nos qui inter erumpnas vite presentis quasi in statu heremi permissi nobis patrie celestis expectamus ingressum in qua videlicet heremo sic afflicti mur ac fame spirituali deficimus si non redemptoris mei nos dona confortat si non mediatoris eius sacramenta nos renovat. Ipse enim est manna quo ducatu celesti in heremo huius seculi

itinere deficiam recreat ipse petra
que spiritualibus nos donis inebriat
que ligno crucis percussa poculum
nobis vite fluxo de latere mina(vi)t
vn(de) d(icit) in eu(angeli)o Ego sum panis vi
te qui venit ad me non esuriet (et)
qui credit in me non sitiet. Et con
gruit satis figurarum ordine primo
populus p(er) mare saluatus tunc sic ad
cibum manne atque petre potum
ministrante p(er)uenit quia primum quidem
aqua nos recepta(?) toris abluit ac
deinde participacionis sacri altaris
ubi redemptorem nostri carnem ac san
guinem cum crucem(?) transmittit. Hec de
misterio petre spiritualis a qua et primus
pastor ecclesie nomen accepit et qua
totius ecclesie fabrica inmobilis et in
concussa persistit et p(ro)p(ter) q(uo)d ipsa etiam
mensa(?) tr(ans)mittitur. latius exponere
sufficit quia solent arcana misterio(rum)
et aliquanto dulcius intereere(?) cordi
bus audientium cum que figurarum an
tiquitate sunt premissa. Verum no
na spiritualiter contemplacione potius dilu
cidabitur quam que sine ullis figurarum
exemplis simplicitati nudata
tenere credenda vel agenda monentur
curremus autem fratres karissimi ut huius
petre presidio semper adherentes
nulla labentium rerum contrarietate
terrente nulla blandiente fecunditate
a fidei firmitate dinelliamur(?) neglec
tis delectacionibus temporalibus sola nos in
primi redemptoris nostri dona celestia
delectent. Sola in terminus sali

spes visionis illius consoletur. Re
colamus seduli egregium david
prophete et regis exemplum qui cum in tanta
regni affluentis honoribus ac divi
ciis vel aliud anime sue solacium
posset inuenire tamen de erecto ad
superna desiderio mentis intuitu me
mor fuit dei et delectatus est ut
quo ad tandem eius visione per(u)eni
re mereamur obstacula viciorum
que hanc impedire solent satage
mus a nostro corde et mente secu
dere. Neque enim ad eum nisi mentis opum(?)
gressibus p(er)uenitur. Neque facies
eius nisi a mundis corde vi
dentur.
Beati mundo corde quoniam ipsi deum vide
bunt quod ipse nobis prestare dig
netur. qui et promittere dignatus est
ihesus xpistus deus et dominus noster qui
vivit et regnat cum d(eo) p(at)re in v(nitate) s(piritus) s(ancti) d(eus) p(er) o(mnia) s(ecula) s(eculorum)
Item in vigilia sancti Andree
In illo tempore
Sequentia sancti euangelii secundum iohannem
voluit ihesus exire in gali
leam et inuenit philippum
et dicit ei ihesus sequere me etc.
Omelia lectionis eiusdem vene
rabilis Bede presbiteri etc.
Audiuimus ex lectione euangelica
fratres benigna redemptoris
nostri gratiam que non solum
nos misericorditer ad se vocare
sed et venientes gratanter suscipere atque ad
cognoscendam diuine sue claritatis
pie respicit perhibet. Audiuimus de
nota discipulorum fide cuius(?) coopera
tione quibus nimirum eius vite celest(is)

virtutibus tota perfectionis culmine perfecto co-
sistit quia et sine fide impossibile
est placere deo et fides sine operibus
ociosa est et quibuslibet quis sit
preditus virtutibus quas talibus fide
perfecerit si caritatem non habuerit
nichil ei prodest. Rem enim vocatus
scilicet philippus non tantum ipse sequi
verum eciam nathanaeli sequendum
predicat fides profecto est que per
dilectionem operatur fides perfecto
quia in ihesum credere non distulit
quem xpm esse cognovit operis
ante dilectionis quia quantum dili-
geret quem cognovit mox sequendo
patefecit quantum eciam proximi amore
flagraret eidem eundo predicavit.
Ipse quoque proximus eius natha-
nael quanti tunc dilectionis erga
magistrum caritatis fuerit ostendit
ad quem mox votis venire non tar-
davit. Quanta eius magnitudine
fidei perfectionem cepit intimavit quod
hominio filium dei et regem israel
xpm aperta voce confessus est. Verum
quia breviter perlibavimus licet ab
exordio totam lectionis euangelice
latius scrutando ponere voluit
ingressus ihesus exire in galileam et inve-
nit philippum et dicit ei Sequere
me. Iam patet ex superioribus quod
voluit ihesus exire in galileam videlicet
a iudea ubi erat iohannes bapti-
zans et testimonium illi perhibens
quod esset agnus dei duos ex dis-
cipulis suis ad eum sequendum pro-
vocavit ex quibus unus andre-
as ad illum eciam fratrem petrum ad-
duxit patet in nostro sensum spiritale
et crebra compositione verba scribenti-
um cognitum est quid sit dominum
sequi. Sequitur namque dominum qui imi-
tatur eum. Sed dominum qui contem-
ptum humana fragilitas patitur ea que
in homine intravit filius dei humili-
tatis exempla non deserit. Sequitur
qui socius passionis existendo ad
consortium resurrectionis et ascensionis
pertingere fidelibus exoptat. Sed non
sine certi racione misterii refertur
quod dominus philippo dixit sequere me
voluit exire in galileam. Galilea
namque transmigratio facta vel revelacio
interpretatur. In eo quidem quod transmi-
gratio facta dicit perfectum fidelium de-
scribit quo a viciis ad virtutes tran-
situm perfecte ac de minoribus ad
maiora cottidie subire contendit
quoniam de hac valle lacrimarum
ad arcem leticie celestis dominus cum
probitate pervenire mereatur. In eo autem
quod revelacionem sonat ipsam vite
eterne beatitudinem perpetua in patria la-
borat insinuat. Cuius utriusque inter-
pretacionis unum vno in sensu co-
prehendit ubi ait Ambulabunt
de virtute in virtutem videbitur deus
deorum in syon. Hec est namque visio
de qua dicit apostolus. Nos autem re-
velata facie gloriam domini speculantes

q se dnm

galilea interp

tr galilea instruc sol

in eandem ymaginem transformamur
a gloria in gloriam tamquam a domini spiritu
Bene ergo vocaturus discipulum ad se
quendam scilicet ihesus voluit exire in ga
lileam i. transmigracionem sive revela
cionem. Et videlicet sicut ipse teste
ewangelista proficiebat sapiencia et etate et
gracia apud deum et homines sic pas
sus est et resurrexit et intravit
ita in gloriam suam sic eciam suos se
quaces ostenderet proficere in virtutibus ac
passionis transitorias ad eternorum
donorum gaudiorum transmigrare debere
Erat autem philippus a bethsaida
civitate andree et petri. Non est
putandus ewangelista fortuito et absque
racione inseruisse nomen civitatis de
qua esset philippus et eadem an
dree quoque et petri esset voluisse
intimare sed per nomen civitatis typi
ce qualis tunc iam animo philippus
qualis officio esset futurus qualesque
eciam petrus et andreas ostendere cu
ravisse. Bethsaida quippe domus
venatorum. Et venatores utique erant
qui audierunt a domino Venite post
me et faciam vos fieri piscatores
hominum. Venator et ille qui et an
tequam ad venacionis officium ordina
retur a domino corporibus capiendis ad
vitam animabus esset intentus mox
sponte predicando intravit. Invenit
nathanael et dixit ei Quem scripsit
moyses in lege et prophete invenimus
ihesum filium ioseph a nazareth. Vide
amicus quam vere fidei quam capacibus

devote predicacionis amicis suis
thesaurum inventum fratri denunciet
quem ad eternam cupit providus cap
tare salutem. Illum dicit inventum
quem moyses et prophete vaticinii
sui scriptis tradiderunt ihesum in
nuncupant quod nomen christi futurum
prophetarum oracula continebant. dicit
namque Abacuk propheta eius sal
utem desiderans Ego autem in domino
gloriabor et gaudebo in deo ihesu
meo. Sed et zacharias temptacio
nis in qua temptacione dyabolus vicit
mencionem facit et ostendit in quid
in ihesum sacerdotem magnum constabat
coram angelo domini et sathan stabat
a dextris eius ut adversaretur ei
Item Iacob patriarcha ministerium incar
nacionis eius a longe salutans et expec
tans salutare magnum tuum expectabo
domine. Quod cum hebraice
ihesus habeat dicitur salutaris sive
salvator. Item ps. Anima eius visio
fideli propheta promittens dicit ex persona dei
patris longitudine dierum adimplebo
eum et ostendam illi salutare meum
Symeon quoque veniens ille ac se
nex novi testamenti prophetavit eum
primitus per manus accipiet sed nunc
nunc dimitte iuxte servire corde spiritu
in sanctis ita gracias egit Nunc dimit
tis servum tuum domine secundum verbum tuum in pa
ce v. i. o. m. s. t. Filium ioseph appel
lat non ut hunc ex coniunccione maris
et femine natum esse asserens quem
de virgine nasciturum prophetis

didicerat sed ut de domo ac familia
david unde ioseph ortum noverat
secundum vaticinium prophetarum eum
venisse doceret. Neque enim mirandum
si philippus eum filium ioseph quem
intemeratae genitricis virum nove
rat. Vocat enim et ipsa genitrix inte
merata semper quae virgo consuetudine
vulgi sapiens sic sit locuta. Fili quid
fecisti nobis sic. Ecce pater tuus et
ego dolentes quaerebamus te. Addit
et patriam a nazareth ut ipsum esse
signet de quo legerat in prophetis quia
Nazareus vocabitur. Quo quam mirum
si mox ad consensum accessi ac veni
endi ad christum capit philippus
nathanael cum certis undique vir
tutis perdidit in lege et prophetis. Inve
nimus ihesum filium ioseph a nazareth.
Neque immerito bethsaida i. de domo
venatorum oriundus asseritur qui
tanta deo dilecta venationis curam
parit et granum accepisse mittitur.
Ita sequitur. Et dixit illi nathana
el. A nazareth potest aliquid boni esse.
Nazareth munditia sive flos eius
aut separata interpretatur. Sermones quoque
urbis eiusdem sibi philippi natha
nael a nazareth inquit potest aliquid
boni esse ac si aperte dicat. Potest
fieri ut a civitate tanti nominis ad
summe gratie nobis oriatur. Vel ipse
videlicet mundi salvator dominus qui sin
gulariter sanctus est innocens impol
lutus segregatus a peccatis qui loquitur

In cantica canticorum. Ego flos campi
et lilium convallium. Et de quo propheta
dicit. Virga de radice yesse et flos
de radice eius ascendet.
Vel certe aliquis doctor communis qui
fidem nobis veritatis in mundicia cas
titatis praedicare missus sit. Possu
nt haec duo et ita recte intellegi quod di
cente philippo quem scripsit moyses et
prophetae invenimus ihesum filium iose
ph a nazareth nathanael certus quidem
dominum intellexit. Mirumque sit autem
quod a nazareth christum venisse di
xerit quem de domo david et beth
leem civitate ubi erat david ventu
rum prophetae canebant ideo quia admi
rando audit a nazareth sed continuo
consentiens quasi diceret nazareth
ministeriis christi congruere cunctae asserit
praedicata potest nihil boni esse
neque autem christum potest convenire quod se
quitur ei philippus veni et vide. Christum
namque venire et videre monebat
et si quid ei in verbo praedicatis ambi
guitatis in corde resedisset totum hoc visio
et allocutio praesens eius quem praedi
cabat absterget. Nec distulit
praesens auditor praedicationem sibi huius
veritatis sollicite quaerendo atque pie
pulsando ut per ipse mereretur ipse
dominum mox dominus saciare in bonis de
siderium eius accelerans salutaria
eius ceptaque nunc laudabiliter remu
neravit. Ut haec pauca ad altiora
quaerenda sit tamquam praedicabat.

vidit namque eum venientem ad se et
dicit de eo. Ecce vere israhelita in quo
dolus non est. Ubi non dubium quod laudan
dus hominem quem novit corda
renis non eum absque peccato sed absque
dolo extitisse commendat. Non est enim
homo iustus in terra qui faciat bo
num et non peccet. Multi enim sine
dolo recessisse i. simplicitate et mundo
corde conspici esse leguntur, ymmo
omnium cunctis fideles taliter vivere
docetur dicente scriptura. Sentite
de domino in bonitate et in simplicitate
cordis querite illum. Et ipse dominus. Estote enim
quod prudentes sicut serpentes et
simplices sicut columbe. Talis
erat exemplar paciencie Job de quo
scriptum est. Erat autem vir ille
simplex et rectus. Talis Jacob patriarcha
de quo dictum est. Jacob autem vir
simplex habitavit in thabernaculis.
Qui in quo perfecte simplicitate deum
videre meruit israel i. vir videns
deum appellatus est. Talis iste na
thanael quem dominus ob parilitatem
in nomine conversacionis cognomine patriar
che merito israel et nomine dignum du
cit et vere conprobans israhelita in quo do
lus non est. Ecce qui de a patriar
cha genus ducit dominum videre cum
sicut et ipse patriarche doli du
plicitas nulla in esse probatur. Ut
quod pulchrum auspicium venienti ad
dominum et illum videre cupienti ecce
vere israhelita in quo dolus non est.

Beati mundo corde quoniam ipsi deum vide
bunt. Et hic videre deum desiderans
non ab alio sed ab ipso qui scrutatur
renes et corda deo mundus corde
laudatur et israhelita hoc est a viro
deum videntem vocatus asseritur. Quod
magna nobis quoque qui de gentibus
ad fidem venimus in hac sentencia
redemptoris nostri spes aperitur sa
lutis. Si enim hic israhelita est qui
dolo nescius incedit non propter dicere
eundem nomine israhelitarum quod carnaliter
de israel genitus quod quia dolo se corde
a simplicitate patriarche sui degene
ravit et ascita simul ipsi in semine
israhelitarum qui quamvis aliis de nacio
nibus genus carnis ducentes fide
tamen veritatis et mundiciam mentis et
corporis vestigia sequuntur israel immo
illud apostoli. Non enim omnes qui ex
israel hii sunt israhelite. Neque qui semen
sunt abrahe omnes filii, sed ecia y
saac vocabitur tibi semen i. non qui
filii carnis hii filii dei sed qui fi
lii sunt repromissionis estimantur
in semine. Sequitur. Dicit ei natha
nael unde me nosti. Respondit ihesus
et dixit ei priusquam te philippus
vocaret cum esses sub ficu vidi te.
Respondit ei nathanael et ait ei Rab
bi. Tu es filius dei tu es rex
israel. Quia cognovit nathanael vi
disse et nosse deum que alio in loco
gerebantur i. ubi et quo vocatus sit
a philippo cum ipse ibi corporaliter

no esset divine hic maiestatis in
tuitu considerans ptinus eu no so
lum rabi i mgrm sed i filiu dei
ac regem isrl i xpm cofessus est:
Et lib3 i ticu q prudes laudanti
dno videat cofessio petri Ille hunc
verum israelitam i veru qui deu vide
posset eo qd' dolu minime habet as
truxit. Iste eu non mgrm tm q
utilia pcipet verum etia filiu dei
appellat qui celestia dona tribuet
et regem isrl i ipsi deum videntis
religiosa devotione fatet. Vt hac
cofessione sua quoq3 hunc regem et
se eius militem sigficet. Potest etia
h dni sententia qua dix' nathana
el prius q vocaretur a philippo
cu esset sub ficu vidisse sup electo
spiritalis isrl i ipsi xpiani mistice
intelligi que dns nec dum se vi
dente nec dum p aplos eius ad fide
gratia vocatu s3 sub tegmine pcti p
mmetis abditum misericordit videre
dignatus est paulo attestante qui
ait. Qui bndixit nos in omni bn
dictoe spitali i celestib3 in xpo
sicut elegit nos in ipo an mudi
costitutoz ut essem9 sci i immacu
lati in cospectu eius. Et quide ficu
arbor alii inscriptur dulcedine
supne dilcconis insinuat vn de
scriptu est. Qui servat ficu come
det fructus eius. Et qui custos e
dni sui glorificabit. Et q3 primi
parentes mox reatu pvaricacionis
cofusi de ficu sibi folijs succinctoria
fecerunt pot arbor ficu non incongru
ter male dulcedini grm hu'm
cosuetudine peccandi signare sub
qua positos adhuc electos suos
s3 nec dum electois sue gratia cog
noscentes q sub ficu costituti nec
se iam vidente dns videt i nath
nael. Novit enim dns qui sunt ei9
quoz salvatori ipm q3 nomine na
thanael aptissime conueit. Na
thanael namq3 donu dei interptat
et nisi dono dei quisq3 vocatus in
qua reatu prime transgressionis vinq
male blandiencia cui gestacii in
cottidie pctoz umbracula eruitur
nunq salvandus liberare meretur
ad xpm. Vn dr ab aplis. Gra u
estis salvati p fidem et hoc no
ex nobis donu dei est no ex opi
bus. Vt ne quis glorietur. Rnd ihs
et dixit ei. Quia dixi tibi cu
esses sub ficu vidi te credis. Ma
ius his videbis. Quid sit ma
ius de quo dr ipse subsequit ap
ruit futura spondendo opa coni
regni celestis et predicacionis
vtraq3 dni9 sue natura pfde.
Quod revera multo excellentius
est architami q quod nos i pcti
umbra adhuc positos a se illu
minandos pvidit. Maius enim e
q nos salvandos gra sue gloris
ibunt quod celi gaudia nobis
pandit q pdicatores sue fidei

immundum despexit quia quod nos sal
uandos potentia sue maiestatis
ante secula presciuit. Amen amen dico
dico vobis videbitis celum apertum
et angelos dei descendentes et ascen
dentes super filium hominis. Iam com
pletum cernimus huius promissi effectum
videmus etenim celum apertum ex quo postquam
celum deus homo penetrauit eo quod
in nomine eius credentibus superne
patrie patefactum cognoscimus. Ipsi
videmus angelos dei ascendentes et
descendentes super filium hominis quia predi
catores sanctos nominis sublimitatem
diuinitatis christi simul et humanitatis
eius infirma nuntiare. Ascendunt
super filium hominis angeli cum docent in
principio erat verbum. quia in principio erat verbum
et verbum erat apud deum et deus
erat verbum. descendunt super filium ho
minis angeli cum adiungunt et verbum
caro factum est et habitauit in
nobis. Neque enim merito predicato
res sancti typice angeli vocantur quibus
conferre diuinati ab angelis non
euangelizare conceditur. Ut sic hii nunc
quam ita et illi propter idem sinne predi
cationis bonum nuntii cognominentur.
Et nomine quod dominus seipsum filium
hominis nuncupat nathanael fi
lium dei eundem predicat. Cum simile
est quod apud alios euangelistas
ipse discipulos interrogat. Quem di
cunt homines esse filium hominis et
audit petrus tu es christus filius
dei viui. Et quidem iusto dispen
sationis moderamine actum est

Ut omnium utrumque eiusdem mediatorem
dei et hominum demonstrat. Vel ab ipso
domino uel ab homine puro esse commune
memorata substantia deus homo
singularitate assumpte humanitatis
puritas homo unitate in eo eterne di
uinitatis assereretur ipse sua hu
militate ille eius fateretur altitudi
ne. Mundum etiam quod dominus qui beatum
nathanael vere israelitam nuncu
pat in hoc est verbo quo ait videbit
celum apertum et angelos dei ascen
dentes et descendentes super filium
hominis visionem Iacob patriarche
qui per benedictionem vocatus est israel
ad memoriam reducat. Senatque cum bo
lens in quodam loco requiescere
lapidem capiti suo subposuisset
vidit in sompnis scalam stantem
super terram et cacumen eius tangens
celum et angelos dei ascendentes
et descendentes per eam in ipsum scale di
centem sibi. Ego sum dominus deus abra
ham patris tui et ysaac. Tunc surgens
que mane et debito cum pauore laudes
domino reddens tulit ipsum lapidem
et erexit in titulum fundens oleum
desuper huius quoque loci facit dominus men
tionem et de se summum figuram manu
manifestissime testatur. Scala ergo
quam vidit etiam est natiuitate de
...rum secundum conuersatione huius in celis per quam
ascendunt angeli cum euangeliste nunc
perfectis auditoribus supereminentem di
uinitatis archana nunc in idibus
adhuc humanitatem eius infirma demonstrat

vel ite ascendit cum xpo ad ce
lestia contemplanda mente vise
sunt descendit vero cum qualiter
in terris vivere debeant instituti
sunt lapis sub capite Jacob dns
est in quo tanto magis omni in
tencione debemus cum xpo nobis
ita liquet quia sine ipso nichil
facere possumus. unxit lapidem Ja
cob et erexit in titulum quia verus
israhelita intelligit redemptorem nostrum
unctum a patre oleo leticie pre consorti
bus suis a quo unctione .i. christiana
ex ipsius nomine accepit cuius miste
rium incarnationis nostreque perfecto
in titulus est redemptionis. Et bene
cum lapis in terra ungitur atque in ty
tulum erigitur dns in celo reve
latur quia minoratus in tempore ipse appa
ruit homines ho qui etiam permanet
apud patrem deus qui morte de
victa ascendit super celos celorum ad
orientem ipse in titulum nostre salva
tionis nobiscum manet omnibus die
bus usque ad consummationem seculi cor
pus quidem assumptum de terra ad ce
los transferens. Sed presencia deitatis
terram pariter complectens et celum. Igi
tur dns veteres nobis exponens hy
storiam in israel simplicitate fidelis
ipsi cuius membrum erat nathanael
figuram denunciat in lapide super
quem angeli ascendebant et descendebant
significatum se revelat cuius utriusque
natura verissimum ministri spirituales
nunciant et iam qui lapidem unxit
israel oleo cum confitetur nathanael
quo unxit ihm deus spiritu sancto et
virtute dicens rabbi tu es filius dei
tu es rex israel patet iam responsio
questionis eius quam supra fecimus quo non sit magis
in ratione mysterii in capite prius pre
dictum sit quia voluit ihs exire
in galileam ac sit deinde subiunctum
quod vel philippum ipse vocavit
vel vocatum ab eo nathanael susce
pit ac luce vitali instruxit. Gali
lea namque ut diximus transmigratio
facta interpretatur vel revelatio. Et ire
exire voluisse dns est cum sacra
sue maiestatis fidelibus revelare
dignatus est. Ad quorum perfectam cogni
tionem que est sola beata hominis vita
tanto tunc sublimius ascendimus
quanto nunc in seculis devocius ad
celestia transmigrare ac perfectius intui
tum perficere curamus adiuvante
ipso qui bonorum desideria accende
re perficere ac coronare consuevit
ihu xpo dno nostro cui est honor
et gloria nunc et semper et per infinita
secula seculorum amen. Sequitur
Epistola ad Ephesios rubrica
Fratres. Benedictus deus et
pater dni nostri ihu xpi qui
benedixit nos in omni benedic
tione spirituali in celestibus in xpo
Omelia lectionis eiusdem
Movet nos
et exhortatur apostolus fratres

fum in laude dei atque in benedictione
eius esse semper intentos et benedic
tione quam accepimus a deo sanctis et bo
nis actibus custodire ut in presenti
lectione audistis. Benedictus deus
et pater domini nostri ihesu christi. Qui nos secundum
substanciam atque naturam deus bonus
nos cum ione gratie sue efficit bo
nos ita ipse benedictus nos prestat
esse benedictos. Qui benedixit nos
in omni benedictione spirituali in celesti
bus in christo. Non in una benedictione
sed in cunctis spiritualibus gratie benedic
tionibus in sermone veritatis in sapi
encie cognicionis in fervore caritatis
in spe eterne beatitudinis in caritate
fidei in ceteris virtutibus. Ut conversa
tio nostra in terris sit sed in celestibus
et dum in hac terra sumus thezaurizes
nobis opibus iusticie et pietatis
thezaurum non deficientem in celis si
cut elegit nos in ipso ante mundi
constitucionem. Ut essemus sancti et inma
culati in conspectu eius ante mundi
enim constitucionem electi coram deo et
predestinati fuerunt apostoli et successores
eorum predicatores sancti qui mittendi
fuerunt ad erudicionem et magisterium
peccatorum animarum ut per predicatorum
eorum converterentur a malo et ad premia
eterne beatitudinis per bonorum actuum
studia festinaret. Quorum nos et
et posteros optet in spe fide et cari
tate diligentes deum ex toto corde
tota anima tota virtute et proximos
nos sicut nos met ipsos ut simus
sancti et inmaculati coram deo per opera
pietatis et iusticie mundantes nos
ab omni malo confessione et penitencia
omnium delictorum sanctos nos dignis deo
et sanctis moribus preparemus. In caritate
predestinavit nos in adopcionem
filiorum per ihesum christum. Non enim aliter
filii dei esse possumus nisi christum filium
dei fide et intelligencia recipiamus.
Ille quidem natura dei filius est
nos vero ex adopcione per gratiam et misericordiam
dei sed deo placitis nos ad hoc mori
bus efficiamur in laudem glorie gratie
sue in qua glorificavit nos in di
lecto filio suo et ut opera bona que
possumus omni studio et devocione
iugiter satagemus ut omne quicquid
boni faciemus ad dei laudem referamus
faciamus. Ut nomen dei semper per bona nostra opera
glorificetur quia ad hoc nobis
divina gratia perpropinquavit in quo
habemus redempcionem per sanguinem
eius in redempcionem et remissionem omnium
peccatorum christus non solum nos
suo ipso sanguine de eterna morte
redemit sed etiam remissionem peccatorum
dedit et sine nostro labore iustos
fecit et cottidie facit per baptismum
vel per confessionem necnon et per
elemosinas largitate. Si nos
pigri non simus et semper nos ipsos
custodire iustificacionem. Unde fratres
dilectissimi studeamus pius et

iustis operibus dignos nos exhibere ut nobis illa celestis eterna gloria conferatur. Abstineamus nos ab omni opere malo ab odio ab invidia ab inimicis a fornicatione a furto ab homicidio a periurio ab ebrietate et ceteris huius similibus. Simus autem benigni humiles modesti mites misericordes pudica pacifica et pacientes ac semper operantes que in sanctis suis diligit deus ut possimus cum sanctis eius ad eternam gloriam pervenire. Quia ergo tanti ac talis apostoli natalis est hodie memoriam eius digno honore celebremus. Ut precibus eius adiuti ad eternam gloriam illam que sanctis dei preparata est pervenire possimus. Cui est honor et gloria in secula seculorum amen.

In natale sancti Andree apostoli

In illo tempore. Mt. iiij°. Ambulans Jhesus iuxta mare galilee vidit duos fratres Symonem qui vocatur petrus et andream fratrem eius etc.

Omelia lectionis eiusdem beati gregorii pape habita ad populum in basilica sancti Andree apostoli in die natalis ipsius.

Audistis fratres karissimi quia ad unius iussionis vocem petrus et andreas relictis retibus secuti sunt redemptorem. Nulla vero hunc facere adhuc miracula viderant nec a quo de premio eterne retributionis audierant. Et tamen ad unum domini preceptum hoc quod possidere videbantur obliti sunt. Quanta nos eius miracula videmus quot flagellis affligimur quantis minarum asperitatibus deterremur et tamen vocantem contempnimus sequi. In celo iam sedet qui de conversione nos admonet. Iam iugo fidei colla gentium subdidit. Iam mundi gloriam stravit iam ruinis eius crebrescentibus districti sui iudicii diem propinquantem denuntiat et tamen superba mens nostra non vult hoc sponte deserere quod cottidie perdit invita. Quid ergo fratres karissimi quid in eius iudicio dicturi sumus qui ab amore presentis seculi nec preceptis flectimur nec verberibus emendamur. Sed fortasse aliquis tacitis secum cogitationibus dicat: Ad vocem dominicam utrique iste piscator quid aut quantum dimisit qui pene nichil habuit. Sed hac in re fratres karissimi affectum pensare potius debemus quam censum. Multum reliquit qui sibi nichil retinuit. Multum reliquit qui cum rebus pariter totum deseruit. Certe nos et habita cum amore possidemus et ea que minime ~~[illegible]~~ habemus ex desiderio querimus. Multum ergo petrus et andreas dimisit quando uterque etiam desideria

quasi adhuc

habendi dereliquit. Multum dimisit
qui cum re possessa etiam concupis
centias renuntiavit. A sequentibus
ergo tanta dimissa sunt quanta a non
sequentibus concupisci potuerunt. Ne
mo igitur cum quosdam con
spicit multa reliquisse apud
semetipsum dicat: Imitari huius
mundi contemptores volo sed quod
relinquam non habeo. Multum fra
tres relinquitis si desideriis ter
renis renuntiatis. Exteriora
enim nostra Domino quamlibet parva sufficiunt.
Cor namque et non substantiam pensat
nec perpendit quantum in eius sacri
ficio sed ex quanto proferatur. Nam si
exteriorem substantiam perpendamus
ecce sancti negotiatores nostri perpetuam
angelorum vitam datis retibus
mercati et navi ~~veritati~~ sunt. Estima
tionem quippe pretii non habet
sed tamen regnum Dei tantum valet
quantum habes. Valuit namque Za
cheo dimidium substantie quia di
midium aliud ad hoc quod iniuste
abstulit restituendum etiam qua
druplum reservavit. Valuit
Petro et Andree dimissis reti
bus et navi. Valuit vidue
duobus minutis. Valuit alti
calice aque frigide. Regnum
itaque Dei ut diximus tantum valet
quantum habes. Pensate igitur
fratres quid vilius cum emitur
quid carius cum possidetur. Sed
fortasse nec calix aque frigide

suppetit qui indigenti prebeatur.
Etiam tunc securitatem nobis promit
tit sermo divinus. Redemptore
etenim nato celi cives consistunt
qui clamarent Gloria in excelsis Deo
et in terra pax h. b. vo. etc. Ante Dei a.
namque oculos numquam est vacua ma
nus a munere si archa cordis
repleta est bona voluntate.
Hinc etenim Psalmista ait: In me sunt
Deus vota tua que reddam lau
dationes tibi. Ac si aperte dicat:
Et si exterius munera offerenda non
habeo intra memetipsum tamen inve
nio quod in ~~[illegible]~~ ara tue laudis
impono quia qui nostra datione
non pasceris oblatione cordis
melius placaris. Nichil quippe
offertur Deo ditius bona volunta te bo[na] al[teriu]s
Voluntas enim bona est sic ad
versa alterius sicut nostra pertimes
cere, sic de prosperitate proximi sicut
de nostro profectu congratulari, aliena
dampna nostra credere, aliena lucra
nostra deputare, amicum non propter
mundum sed propter Deum diligere, ini
micum etiam amando tollerare,
nulli quod pati non vis facere, nulli
quod tibi iuste impendi desideras
negare, necessitati proximi non solum iuxta
vires concurrere sed prodesse etiam
ultra vires velle. Quid ergo isto
holocausto locupletius quando per hoc
Deo immolatur in ara cordis anima
semetipsam mactat. Sed hec bone

voluntatis sacrificium nunquam plene
persolvitur nisi mundi huius cupi
ditas perfecte deseratur. Nam quicquid
in eo concupiscimus hoc proculdu
bio proximis invidemus. videtur
etenim quod nobis desit quod alter
assequitur. Et quia semper invidia a
bona voluntate discedat mox
ut veniente ceperit illa discedit.
Unde predicatores sancti ut possent
proximos diligere studuerunt in
hoc seculo nil amare nil unquam
appetere nil appetitu possidere quos
bene ysaias intuens ait Qui sunt
isti qui ut nubes volant et sicut
columbe ad fenestras suas. Vi
dit quippe eos terrena despicere
mente celestibus propinquare verbis
pluere miraculis choruscare. Quos
a terrenis contagiis sancta predicatio
et sublimis vita suspendebat hos
volantes pariter et nubes ap
pellat. Fenestre autem nostre sunt
oculi quia per ipsos anima respicit
quod exterius concupiscit. Columba
vero simplex est animal atque ama
ricia fellis alienum. Quasi colum
be igitur ad fenestras suas sunt qui
nil in hoc mundo concupiscunt quia
omnia simpliciter aspiciunt et non habet
que videt rapacitatis studio
non tenent. At contra milvus et
non columba ad fenestras suas est
qui ad ea que oculis considerat
rapine desiderio anhelat. Quia

ergo fratres karissimi beati Andree apostoli nata
licia celebramus debemus imitari
quod colimus. Ostendit namque devo
tionis obsequium in veritate solemp
nitatis mentis despicimus que
terrena sunt relictis temporalibus nec
non etiam. Si autem nec dum
possumus relinquere propria saltem non
concupiscamus aliena. Si dum nec mens
nostra accenditur igne caritatis in
cupiditate sua habeat frenum timo
ris. Ut prorsus suis passibus vege
tata dum ab alienorum appetitu
compescitur quandoque ad propria contemp
nenda perducatur amen. Sequitur
Epistola ad Romanos x capitulum
Fratres corde creditur
ad iusticiam ore autem con
fessio fit ad salutem. Dicit
enim scriptura. Omnis qui credit in
illum non confundetur. Sequitur
Omelia lectionis eiusdem etc.
De confessione vere fidei
quam etiam promereri debemus
salutem presenti nos hortatur
apostolus dicens Corde enim creditur
ad iusticiam ore autem confessio fit
ad salutem. Testimonium enim cordis
est oris confessio. Unde a fide que in
corde sumitur est tenenda per confessio
nem et opus necesse est comprobari
Fides enim si bonis ordinatur operibus
salutem generat sempiternam quia sine
fide nemo potest placere deo. Fides
tamen sine operibus ociosa est. Ideo

dicit apostolus Ut si ad salutem pervenire
cupimus sempiternam fidem quam
ore confitemur operibus ad im
plere contendimus quia ille
solum vere credit qui exercet ope
rando quod credit Unde sequitur
in ipsa lectione dicit enim scriptura
Omnis qui credit in illum non con
fundetur i. qui de pristino errore
conversus fuit ad veram fidem et
ad gratiam sacri baptismi pervene
rit de pristinis actibus non con
funditur quia remissionem omnium
percepit peccatorum sacro fonte ablutus
Non est enim distinctio iudei et greci
Nam idem dominus omnium dives in
omnes qui invocant illum unus
deus et dominus creator omnium rerum
habundans in omnibus se invo
cantibus in veritate i. confessione
vere fidei et bonorum operum moribus
sublimitate et vitam largitur eternam
Ut in eadem sequitur lectione
Omnis enim quicumque invocaverit no
men domini salvus erit i. quicumque
sincera fide et vera invocaverit
devotione salvus non erit qui so
lum vocibus nomen domini supplica
verit et operibus venerari neglexit
Ut ipse dominus ait Non omnis qui dicit
michi domine domine intrabit in regnum
celorum sed qui facit voluntatem
patris mei qui in celis est Sequitur
Quomodo ergo invocabunt in quem non
crediderunt Aut quomodo credent ei quem

non audierunt Quomodo enim audient
sine predicante. Quomodo enim predicabunt
nisi mittantur. De nobis gentibus
obiectio iudeorum est quod deum
invocare preces non potuerunt
quia nullus apostolus ad gentes mis
susque predicaturus missus fuerit
Quam hunc mundum peragrasse ad
veritatem sed tamen oleaster i. sertum
olive bonos optulit fructus
i. ecclesia gentium statim ut pastores
apostolos et successores eorum predica
tionem evangelicam audivit in melio
res iudeis non credentibus nec
evangelium volentibus fructus
recte fidei protulit floresque bonorum operis
per totum mundum sparsit in odorem
suavissimum domino. Dicit scriptum
est. Quam speciosi pedes evange
lizantium pacem evangelizantium bona. sed non
omnes obediunt evangelio. Hic pedes
sanctorum possimus bonorum operum intelligere
que pulchra sunt coram deo eiusque
maiestati placita. Talia eorum opera
qui Christum nobis predicant et operibus
imitantur. Sed proh dolor eorum
vocibus nec evangelio omnes audien
tes obediunt. Ut ipse dominus ait
Multi enim sunt vocati pauci vero
electi. Nos ante fratres omni studio cu
remus et bonis operibus festinemus
ut non in numero inveniamur multorum
tum. Sed in paucorum predicamus electorum
numero dei gratia largiente. Quia igitur

fratres karissimi beati andree apostoli natalicia
celebrantes debemus moribus
imitari cuius actibus venerari meru-
it partem cum ipso in regno dei
percipere mereamur. Et quia diu
dum sub illo parente dyabolo seducti vo-
ce persuasoria fuimus. Et post-
quam voce veri parentis per apostoli
predicacionem monemur tunc recti
cuius filii parentem dyabolum
et diem et etiam deum secuti sumus
abeuntes vestigiis malorum ope-
rum moribus non recedamus
sed in eius voluntate et affectio-
ne iugiter maneamus cogitantes
illud quod ipse dominus in ewange-
lio ait. Non potestis deo servire et
mammone. Si igitur operibus iusticie
serviamus si preceptis domini pa-
reamus sine dubio dominum deum
habemus cuius voluntati fa-
mulamur. Si autem operibus iniusti-
cie serviamus si superbie si avaricie
si invidie si fornicationi ipsi
nos dyabolice dominacioni subicimus
et in factum xpi fuimus passi
qui nos de iniusto dominio dyaboli
liberavit. Sed auferat deus hoc
a nobis. Ne adventus xpi ad do-
minium dyaboli transeamus cum
ideo pro nobis filius dei postea
crucifigi dignatus sit ut nos de
pessimo domino dyaboli liberaret
et ad graciam sue dominacionis adduceret

Vnde vite auctori ac salutis
nostre per omnia fideliter servire debe-
mus. Vt ad dominacionem istam celeste
regni pervenire valeamus per eum
qui vivit et regnat cum patre in unitate spiritus sancti
per infinita secula seculorum amen. Amen

In natali sancti Stephani pro-
thomartiris lectio secundum Matheum

In illo tempore. Dicebat
Jhesus turbis iudeorum
et principibus sacerdotum.
Ecce ego mitto ad vos prophetas
et sapientes et scribas et ex illis
occidetis et crucifigetis et ex illis
flagellabitis in synagogis
vestris. Omelia lectionis
eiusdem beati Jeronimi presbiteri

Hoc quod antea dixerat vos
implete mensuram patrum
vestrorum ad personam domini perti-
nere eo quod occidendus esset
ab eis potest et ad discipulos eius
referri de quibus nunc dicit. Ecce
ego mitto ad vos prophetas et sa-
pientes et scribas et ex illis occide-
tis et crucifigetis et flagellabi-
tis in synagogis vestris et persequi-
mini de civitate in civitatem ut comple-
atis mensuram patrum vestrorum. Si-
mulque observa iuxta apostolum scri-
bentem ad Chorinthios varia dona
esse discipulorum xpi. Alios prophetas
qui ventura predicant. Alios sa-
pientes qui noverunt quando debeant
proferre sermonem. Alios scribas

in lege doctissimos ex quibus lapi
datus est Stephanus, Paulus
occisus, crucifixus Petrus, flagel
lati in actibus apostolorum discipuli
et persecuti eos sunt de civitate in
civitatem expellentes de iudea
ut ad gentium populum transmigrarent
Ut veniat super vos omnis sang
uis iustus qui est effusus sup
er terram a sanguine Abel iusti
usque ad sanguinem Zacharie filii
Barachie qui occisus est inter
templum et altare. De Abel nulla
est ambiguitas quin is sit quem
Cayn frater occiderit. Iustus aut
non solum ex domini nunc sententia sed
ex genesis testimonio comprobatur. Ubi ac
cepta eius a deo intratatur mu
nera. Quaerimus quis sit iste Zacha
rias filius Barachie, quia multos
legimus Zacharias et ne libera
nobis tribuatur erroris facultas
quem occidistis inquit inter templum
et altare. In diversis diversa legi et
debeo singulorum opiniones ponere.
Alii Zachariam in filium Barachie
dicunt qui in xii prophetis xi est
patrisque in eo nomine consentit.
Sed ubi occisus est inter templum
et altare scriptura non loquitur
maxime cum temporibus eius vix
ruine templi fuerint. Alii Zacha
riam patrem Iohannis intelligi vo
lunt ex quibusdam apocriforum sompniis

approbantes quod propterea occisus sit
quia Salvatoris predixit adventum.
Et hoc quia de scripturis non habet
auctoritatem eadem facilitate contem
nitur qua probatur. Alii istum vo
lunt esse Zachariam qui occisus
est a Ioas rege Iude inter templum
et altare sicut regnorum narrat
hystoria. Sed observandum quod ille
Zacharias non sit filius Barachie
sed filius Ioiade sacerdotis. Unde scriptura
refert. Non fuit recordatus Ioas
patris eius Ioiade que sibi fecisset
bona. Cum ergo Zachariam teneamus
et occisionis conveniat locus que
rimus quare Barachie dicatur
filius et non Ioiade. Barachia in
lingua nostra benedictus domini dicitur et
sacerdotis Ioiade iusticia hebreo
nomine demonstratur. In evangelio quo utun
tur Nazarei pro filio Barachie fili
um Ioiade scriptum reperimus. Sim
pliciores fratres inter ruinas templi
et altaris sive in portarum exitibus
que Siloa ducunt rubra saxa mon
strantes Zacharie sanguine putant
esse polluta. Non condempnamus
errorem qui de odio Iudeorum et
fidei pietate descendit. Dicitur autem
omnis sanguis Abel iusti usque ad
Zachariam filium Barachie a bello
in generatione quelibet cum neutrum ipsorum
eorum occiderit. Fecerunt scriptores et
duas generationes ponere bonorum vel ma
lorum hoc est singulorum similitudine de bonis

Dimmittimus exempla. Ymbasite
dei in monte domini, antequam res
esset in morte sed eius. Cuius plebs
qui ascensuri sunt in monte domini de-
scripsisset quomodo diuisis fieret ecclesia
tibus precei infert: hec est generatio
querencium dominum querencium faciem dei Iacob.
Et in alio loco de omnibus sanctis
Beati iustorum benedicentur de ma-
sis uero erit in presenti loco generatio
suppremum et requiretur omnia
de generatione ista. Et in Ezechie-
le cum predicta terre descripsisset sermo
propheticus adiecit: Sed Noe et
Iob et Daniel si fuerint in medio
dimitti predicta terre illi omnes iustos
qui similes forent virtutibus eorum
Noe et Iob et Daniel volens in-
telligi. Ergo et isti qui similiter
in et vocas contra apostolos gesserunt
de vniuersa generatione esse referuntur.
Ierusalem Ierusalem que occidis prophetas
et lapidas eos qui ad te missi sunt
quotiens volui congregare filios tu-
os quemadmodum gallina congre-
gat pullos suos sub alas suas
et noluisti. Ierusalem nomine sancta et edi-
ficia ciuitatis per habitatores vero
et patris plangit autem. Sic in alio
loco legimus quod videns eam
fleuit super eam ante quod dicit: quotiens
volui congregare filios tuos omnes
retro prophetas ad te missos esse testatur
Gallinae quoque similitudine congregate

sub alas suas pullos suos in can-
tico Deut. v. legimus. Sicut aquila
protegit nidum suum et super pullos
suos desiderat expandit alas
suas suscepit eos et tulit super
pennas suas. Ecce relinquetur
vobis domus vestra deserta. Hieremias
ex persona Christi canit in xii dicit
Reliqui domum meam dimisi he-
reditatem meam facta est mihi hereditas
mea quasi spelunca hyene. Ne desertam
Iudeorum domum et templum illud quod
ante fulgebat. Augustinus ca-
lis temporibus quod habitatore xpi
perdidit et hereditate principe gesta
cius occidit heredem. Dico enim vo-
bis. Non me videbitis amodo
donec dicatis: Benedictus qui venit
in nomine domini. Ad Ierusalem loquitur
et ad populum iudeorum. Discipuli autem
isti quo turba atque [illegible]
in ingressu Ierusalem domini saluatore
visi sunt quod dixerunt: Benedictus
qui venit in nomine domini, osanna
in excelsis. Supposuit de certissimo spiritu
xpo presentes qui manifeste de aduentu
domini scriptus est. Et quid dicit hoc
vult intelligi. Nisi penitentiam egeritis
et confessi fueritis ipsum esse me de
quo prophete cecinerunt filium omnipo-
tentis patris faciem meam non videbi-
tis. Habent iudei datum sibi tempus
penitencie. Confiteantur benedictum qui
venit in nomine domini et opera conspicient

Lectio actuum apostolorum &c.

In diebus illis Stephanus
plenus gratia et fortitudine
faciebat prodigia et signa
magna in populo. Omelia sancti
Beati martiris. Eiusdem.

Beati stephani cuius celebra-
mus festivitatem fratres karissimi
quem dominus noster ihesus xpistus glorio-
sum morte primum post se volu-
it pati ut in presenti lectione actuum
apostolorum cum legeretur audistis
Stephanus autem plenus gratia
et fortitudine faciebat prodigia
et signa magna in populo. Stepha-
nus grece in latina lingua coro-
natus dicitur. Cognovit ergo eius
vocabulum nomen qui coronam
anticipabat in seculo eterne glorie
corona primo post dominum passus
mereretur in celo plenus enim spiri-
tu et virtute dicitur non armis
mundi pietas cum quo maior furor
est iunctum viriliter pro domino
repugnavit et ideo feliciter trium-
phavit. Cum autem coram multitudine
iudeorum semper predicavit evangelium
surrexerunt quidam de synagoga
infidelium iudeorum disputantes
cum Stephano et non poterant
resistere sapientie et spiritui qui loque-
batur in eo. Cuius armis instruc-
tus virtutis erat a dextris ne corri-
peretur huius mundi prosperis ar-
mis instructus a sinistris habuit ne
frangeretur adversis. Audientes
autem hec dissecabantur cordibus
suis et stridebant dentibus in eum.
Cum autem esset Stephanus plenus spiritu
sancto intendens in celum vidit ihesum sta-
ntem a dextris dei. Et ait: Ecce
video celos apertos et filium hominis
stantem a dextris virtutis dei. Excla-
mantes autem voce magna continuerunt
aures suas et impetum fecerunt
unanimiter in eum et eicientes eum
extra civitatem lapidabant. Ipse
autem invocabat dominum dicens domi-
ne statuas illis hoc peccatum quia ig-
norant quid faciunt. Audivit
autem dominum dicentem diligite in-
imicos vestros et benefacite hiis qui
oderunt vos et orate pro persequentibus
et calumpniantibus vos. Hoc etiam
magister patetur fecit cum eos ad fidem
pertrahere curavit hoc et cum pate-
retur implevit quia pro suis persecutori-
bus sicut ipse xpistus oravit lapi-
dabant autem eum seniores iudei sed
ille adeptus est regnum dei. Aderat
et paulus lapidantium vestimenta
custodiens omniumque animos in eius necem
instigans et severitas crudelitatis ac-
ue dimicabat. Veritas credebat
in paulo crudelitas seviebat in Ste-
phano. Paulus iudeos ad lapidan-
dum Stephanum instigabat.
Stephanus autem ut pauli animam
liberaret dominum postulabat. Hic
agnoscamus fratres quantum valet ora-
tio caritatis vel quantum possit benignitas
iustis quam indulgentia prosequitur in iste
Gaudebat est enim stephanus et

liberatus est Paulus. Lapidato est pius et iustificatus est impius. Ecce si stephanus sic non orasset ecclesia paulum hodie non haberet.

In istis ergo duobus sanctis conferuntur nobis imitatur salutis indicium. Ut qui bonus sit imitetur perseverantiam caritatis in stephano; qui autem malus sit secute conversionis in paulo; et qui bonus sit in eo usque in fine perseveret; qui autem malus sit citius a sua pravitate discedat. Nos autem horum istorum imitemur exempla sanctorum et in omnibus nos crescat edificatio spiritalis. Perseverantiam stephani imitetur boni; conversionem pauli imitentur et mali. Illi fugiat malignitatem, isti custodiat caritatem. Illi recedat ab operibus malis, isti proficiat in operibus bonis. Prestante ihesu christo dominum nostrum qui vivit et regnat per omnia secula seculorum. Amen.

Incipit Sermo beati Augustini

Ihesus filius nave contra amalech in heremo pugnabat et moyses orabat. Non ergo ambo pugnabant nec ambo orabant. Sed unus pugnabat et alius orabat. Merito qui pugnabat non deficiebat quia ille orando vincebat.

Ita et loqui ego quidem videor, sed aliis orantibus loquor ut precibus eorum contingat in quod dominus ait: Aperi os tuum et ego adimplebo illud. Si ille ad bonum tuum orante iuvabat et non superabatur, quanto magis ego ubi non unus sed multi rogant deum meum. Loquar. Ergo iam non turbabit cor meum quia laudem domini loquitur os meum. Dominus ihesus christus fratres iubet nobis aliquid et promittit nobis aliquid. Quod iubet hic est, quod promisit alibi est. Quod iubet finitur quia temporale est; quod promittit non finitur quia eternum est. Quod iubet opus est, quod promittit merces est. Hinc advertat caritas vestra quanta est eius misericordia erga nos ut laborem hic poneret cum fine, mercedem in celo sine fine. Et ideo debemus hic laborare et postea in celo mercedem sumere; non hic mercedem velle accipere et postea laborare, de quibus dicit dominus: Amen dico vobis receperunt mercedem suam. Sed forte avidus es ad mercedem, piger ad laborem. Qua fronte postulas quod promisit deus si non facias quod iussit deus? Prius ergo audi iubentem, tunc exige pollicentem. Iubet enim nobis et dicit: Diligite inimicos vestros, benefacite hiis qui oderunt vos et orate pro persequentibus et calumpniantibus vos. Audi opus, exspecta mercedem: Ut sitis, inquit, filii patris vestri qui in celis est, qui solem suum oriri facit super bonos et malos et pluit super iustos et iniustos. Attende ipsum dominum quod iussit

no quod fecit Ille nunc post tanti que
commiserati eum impii iudei qui
retribuebat ei mala pro bonis pe-
dens in cruce ait pater ignos-
ce illis quia nesciunt quid faciunt
Orauit in homine qui exaudiuit
cum patre Nam et modo orat in no-
bis orat pro nobis Orat in nob-
is ut sacerdos noster orat pro nobis Ut
caput nostrum oratur a nobis ut
deus noster Cuius in cruce pendebat
orabat videbat et prouidebat Os
inimicos videbat multos ex illis
futuros amicos prouidebat idcirco omnibus
veniam postulabat Illi seuiebant
et ille orabat Illi dicebant pyla-
to crucifige Ille clamabat pater
ignosce In asperis clauis pende-
bat sed lenitatem non amittebat Ille
non petebat veniam a quibus iam
accipiebat iniuriam Illi seuie-
bant Illi insultabant Illi exulta-
bant caput agitabant quia sanum non
habebant quia christum caput non ha-
bebant et ipsi in summo medico
in medio constituto frenetici tamquam
quamque seuiebant pendebat ille et
sanabat dicens pater ignosce illis
Attendite fratres magna pietas pe-
debat et tamen pendebat et non
descendebat quia de sanguine suo
medicamentum freneticis facie-
bat Denique fratres post resurrectionem suam
sanauit quos pendens insanissimos
tollerauit et sanguinem quem fuderunt
frenetici biberunt credentes facti

sunt sectatores qui erant persecutores.
Ecce quare venit christus non perdere
quod invenerat sed querere et saluare
quod perierat Ut diligendo freneticos i-
nimicos faceret credentes amicos
no Sed ne tibi ad te esse dicas
imitari dominum tuum qui pro te pas-
sus est relinquens tibi exemplum
ut sequaris vestigia eius Atten-
de Stephanum conseruum tuum homo erat
sicut et tu de massa peccati erat
eo precio redemptus ut tu qui
a iudeis saxorum grandine cede-
batur non solum conuiciabat sed super
lapidatoribus suis veniam precabat
positis ante genibus orauit
dicens Domine ne statuas illis hoc
peccatum Illi ante lapidabant ille
orabat Illi eum furiose persequebantur
ille placatus christum sequebatur Illi
malicia cecabantur ille apertis oculis
viso filio dei sapientia illustrabatur
Illi lapides mittebant iste orationes
premittebat tamquam dicens Domine si istos
occideris inimicos quos postea
no facias amicos Denique fratres ut no-
ueritis quanti valuit oratio sancti
martiris recurrite nobiscum ad illum
adolescentem nomine saulum qui cum
Stephanus lapidaretur omnium vestimenta
seruabat tamquam manibus omnium lapi-
dabat et postea sic nosti accepit
epistolas a principibus sacerdotum ut quos-
cumque inueniret christianos viros ac mulieres
vinctos adduceret in ierusalem torquen-
dos et puniendos Hic cum iret in

via subito circumfulsit eum lu-
men de celo. Cecidit in terram et au-
divit vocem de celo dicentem
sibi Saule Saule quid me per-
sequeris. Tu quis es domine
Et dominus ad illum Ego sum ihesus
nazarenus quem tu persequeris
durum est tibi contra stimulum
calcitrare quia non stimulum sed
pedes quibus calcitras vulnera-
bis. Quid michi et tibi quare
me persequeris. Quare te erigis
contra me in malo tuo. sed contra te
ta mala que committis in me ob
hoc quando debui perdere te sed
Stephanus meus oravit pro te
Eliseus est senex Ceretius est
credens Elisius est lupus e-
ceretius est agnus Elisius est perse-
cutor ceretius est predicator. dicam
planius dicam aptius Elisius est
filius perditionis ceretius vas e-
lectionis. Elisius est Saulus ceretius
est paulus. Sanctus martir Ste-
phanus si non orasset ecclesia paulum
non haberet. Sed ideo de terra erectus est
paulus quia in terram inclinatus exau-
ditus est Stephanus. Ecce qualiter dominus
dicit diligite inimicos vestros quia
inimicum facis amicum. Vide homo tu
quicumque es qui non diligis si gereris
gentem collides fontem tuum et di- no
ces. O si moriatur inimicus meus
deus si quid acceperimus occide
inimicum meum. Et utique cum omnis
ut homo moriatur malus optas
contra malum et sic eritis duo mali
Ille male agendo tu male orando
Iudex rapis esse dum dicis deus
occide malum. Respondet tibi deus.
Que in me aditat status vestri
Iudex homo persequens reum non occidit sed
iubet spiculator occidit. Iudex
dicit occide tortor occidit. Et tu quando
dicis occide inimicum meum te facis
iudicem deum quis esse tortorem. Dicit
tibi deus Non ero presens non ero
peccatoris tortor sed liberator quia no-
lo mortem peccatoris sed ut convertatur
et vivat. Vel si voluntate tuam
haberem te prius occidere numquam in
iniquitatibus venires. Nonne me blas-
phemasti. Nonne me tuis mal-
operibus irritasti. Nonne nomen
meum de terra delere voluisti. Nonne
me in preceptis meis vel in sermonibus
meis contempsisti. Si tunc te occi-
dere inimicum quomodo facerem
amicum. Quod quam male oracio do- no
ces me quod non feci in te Immo quod
dicit tibi deus doceat te vox mi-
nisteris mei. Ihesus in cruce pendens dixit no
Pater ignosce illis quia nesciunt
quid faciunt. Doceat hoc milites
meos doceat martires pios.
Esto ergo tu tyro meus ad usus di-
aboli. Ac vincentem nullo pugne
nisi pro inimicis tuis orans con-
versus ad dominum ihesum christum amen
est. ¶ Sermo beati Ma- 24
Hodie na- ¶ ximi episcopi
talem habuimus domini salvato-re

hodie sume devocionis venerandi
sancti martiris stephani passionem.
Hesterno quo redempti sumus ad
premium hodierno quo provocamur
ad exemplum. Bene ergo hesterne
solempnitati festivitas hodi-
erna coniuncta est ut illa creden-
tes eveheret ad vitam ista pacien-
tes duceret ad coronam. Qui igitur erat
beatus stephanus datus est ad personam
adhuc laycus dyaconi meruit
electionem et levita martirii obti-
nuit principatum. In plebe adhuc
positus erat sed iam virtutibus
eminebat. Humilis erat loco sed sublimis
est magister christo. Dum sequebatur devo-
cione fidei precessit velocitate martirii.
Scriptum est enim de eo in actibus
apostolorum quod ad ministerium vidua-
rum ab apostolis deputatus sit.
In hoc eciam quod prepositus est [illegible]
testimonium meruit sincerissime casti-
tatis. Beatus igitur erat karissimi fratres qui
huius castitatis qui hunc meruit titulum
fuit et predicacionis palmam et
martirii consequitur coronam. De quo
et lectio apostolorum actuum que nobis
hodie lecta est dilectissimi fratres
cum plurimum habeat in ipsa spem amni-
racionis non minus tamen continet in
misterio dignitatis. Ecce inquit
beatus stephanus video celos apertos
et filium hominis stantem a dextris
dei. Considerate attencius dilectis-
simi fratres cum beatus martir dominum

nostrum ihesum christum ad dexteram
dei patris stare vidisset cur se
filium hominis videre testatus est
et non potius filium dei cum in [illegible]
amplioris honoris dominus declaratus
videtur si se dei potius quam ho-
minis filium videre dixisset. Sed
ita racio postulabat ut hoc ita
et ostenderetur in celo et predicaretur
in mundo. Quoniam in iudeorum scan-
dalum in hoc erat quod dominus noster
ihesus christus qui filius hominis est
filius hominis esse etiam dei filius
diceretur. Ideo igitur pulchre scriptum
dominum filium hominis a dextera
dei patris stare memoravit. Ut
ad confundendam iudeorum incredu-
litatem illi martiri ostenderetur
in celo qui a perfidis negabatur
in mundo et illud testimonium celeste
veritatis daret cui fidem tanta
impietas derogaret. Videlicet
ipsum presertim qui lectum est preciosa
est in conspectu domini mors sanctorum
eius. Sed si quid tamen inter-
martires distare potest precipuus
videtur esse qui primus est. Sanctus
christus stephanus ab apostolis dya-
conus ordinatus sit apostolos ipsos
beata ac triumphali morte pre-
cessit. Ac sic qui erat inferior
ordine primus factus est passione
et qui discipulus erat [illegible]
magister cepit esse martirio. Quod
illud est quod beatus iohannes in psalmo dixit

Quid retribuam domino pro omnibus
que retribuit michi? Retribuere
enim primus voluit stephanus mar-
tir domino quod ei omni genere
humano accepit a domino. Mortem
enim quam salvator dignatus est
pro omnibus pati, hanc ille primus
reddidit salvatori. Post hec
subiecit septimam partem et ait: Po-
sitis autem genibus clamavit
dicens: Domine ne statuas illis hoc
peccatum. Videte dilectissimi fratres
affectum beatissimi viri, videte mag-
nam et admirabilem caritatem.
In persecutione positus erat et pro persecu-
toribus orabat atque in illa lapi-
dum ruina quando alius oblivisci
poterat etiam carissimos suos
ille deo commendabat inimicos.
Quid enim dicebat cum lapidare-
tur? Domine ne statuas illis hoc
peccatum. Plus sibi itaque tunc illorum dole-
bat peccata quam sua vulnera, plus
illorum impietatem quam suam mortem.
Et recte plus. In illorum quippe
iniquitate erat multaque pla-
gi in illius ante mortem non erat
quod debuisset dolere. Illorum im-
pietatem mors sequebatur eterna,
huius ante mortem vita perpetua.
Imitemur ergo in aliquo dilec-
tissimi fratres tanti magistri fidem,
tam perfecti martiris caritate dili-
gamus nos hoc animo in ecclesia
fratres nostros quo ille tunc dilexit

inimicos suos. Sed quod peius est
aliquotiens non solum inimicos non
diligimus, sed nec amicis quidem
integram custodimus caritatem. Sed
dicit aliquis: non possum diligere
inimicum meum, quem cottidie ve-
lud hostem patior crudelissimum.
O homo, quicquid ille est attendis quid
tibi fecerit, et non consideras quid
tu feceris deo. Cum enim tu multum
graviora in deum peccata commise-
ris, quare non dimittas homini parum
ut tibi deus dignetur dimittere
multum? Recole quid tibi invi-
tatus ipse promiserit et quod tibi quo-
dam modo cautionem fecit vel pac-
tum pactum inierit. Si enim in quo
dimiseritis hominibus peccata eorum
dimittet et vobis pater vester celestis
peccata vestra. Si autem non dimise-
ritis nec pater vester dimittet peccata
vestra. Videtis fratres quia cum dei gra-
tia in potestate nostra positum est quemadmodum
iudicemur. Si igitur dimisistis
dimittetur vobis. Iam sepe di-
xi fratres et frequentius dicere debeo:
nemo se circumveniat, nemo se se-
ducat: qui vel unum hominem in hoc
mundo odio habet, quicquid deo in
operibus bonis obtulerit, totum
perdit, quia non mentitur apostolus Paulus
dicens: Si dedero omnes faculta-
tes meas in cibos pauperum et si
tradidero corpus meum ut

ar scam caritatem autem non habeam
nichil michi prodest. Cui verbo eciam
beatus Johannes consonat dicens: Omnis
qui non diligit fratrem suum manet
in morte. Et ibidem: Qui fratrem suum
odit homicida est. Hoc loco fratrem
omnem hominem oportet intelligi.
Omnes enim in christo fratres sumus. Ne- 110
mo itaque sine caritate de virgini-
tate presumat, nemo de elemosi-
nis, nemo de orationibus confidat,
quia quamdiu inimiciciam in corde
tenuerit neque istis neque aliis
quibuslibet bonis operibus placa-
re deum sibi poterit. Sed si vult
sibi habere propicium deum, non dedigne-
tur audire consilium bonum, audi- 110
at non mei sed ipsius domini sui. Si
ergo offers munus tuum ad al-
tare et ibi recordatus fueris quia
frater tuus habet aliquid adver-
sum te, relinque ibi munus tuum
ante altare et vade prius reconcilia-
ri fratri tuo et tunc veniens offeres
munus tuum. At nos pugnas hu-
tes in tristiciis et dolores in corde v-
pentes quasi qui bonam conscienciam ha-
beamus presumimus accedere ad al-
tare non timentes quod scriptum est:
Qui manducat et bibit indigne
iudicium sibi manducat et bibit.
Sed dicet aliquis: Grandis labor est inimi-
cos diligere et pro persecutoribus suppli-
care. Licet nos negamus fratres sed primum
quidem labor est in hoc seculo sed

grande erit premium in futuro. Pro
amore enim hominis inimici effi-
cieris amicus dei, ymmo non so-
lum amicus sed eciam filius,
sicut ipse dominus dixit: Diligite
inimicos vestros, benefacite hiis
qui vos oderunt, ut sitis filii
patris vestri qui in celis est. Si te aliquis
homo dives in hoc seculo vel-
let adoptare in filium, fierent quomodo
servires quam indignitates ip-
sius, honori eius qui servicium du-
rissimum et aliquociens eciam tur-
pissimum sustineres ut ad aliquam
et ad singule hereditate illius
pervenires. Quod ergo alius susti-
net propter substanciam terrenam tu
sustine propter vitam eternam. Como-
vemur enim carissimi valde quia
propter deum possimus eciam si no-
bis iniurias sustinere. Denique
si nobis aliqua potens persona in-
iuriam faciat, si nos eciam in facie
maledicat, non audere contra
pos non dicam vicem reddere in
verbis nec ab illa persona pote-
te adhuc maiora quam prius
paciamur, quia a nobis extorquet
hominis timor, exhibeat a nobis
compescere amor. Si ergo potens
persona facit contra nos tace-
mus et nichil dicere ausi sumus,
si vero aut equalis aut forte in-
ferior vel leve nobis contumeliam
fecerit quasi fera bestia sine ulla
paciencia et sine dei contemplacione

considerimus et aut in presentia ulcis-
ci nitimur vindicamus aut certe ad
iudicem vitae reddendam nostri
animi servamus. Unde et hoc
compendio potest persona nobis in-
iuriam intulerit patienter accipi-
mus qui inferiori nimio furore
succendimur. Et in extremum hominem
h' deum timentes nolumus. Unde rogo
vos fratres quantum possimus cum dei
adiutorio cor nostrum ad pacem
reparemus et in omnibus malis
hominibus mediocrem vitam agere
studeamus. Et non dico ipsos homines
sed ipsorum malicias odio habeamus
pro bonis oremus ut semper ad
meliora conscendant et pro malis ut ci-
to ad emendationem vite per peniten-
cie lamenta confugiant. Quod re
orantibus nobis ipse prestare dignetur
qui cum patre et spiritu sancto vivit et regnat
deus in secula seculorum amen

Sermo beati augustini episcopi 39

Fratres karissimi celebravimus
hesterno die natale quo
rex martirum natus est
in mundo hodie celebramus na-
talem quo primicerius marti-
rum migravit de mundo. Oporte-
bat enim ut primus inmortalis pro
mortalibus susciperet carnem et
sic mortalis pro immortali contemne-
ret mortem. Et ideo natus est
dominus ut moreretur pro servo ne ser-
vus timeret pro domino mori. Natus
est christus in terris ut stephanus nasceretur
in celis. Ingressus est dominus in mundum
ut stephanus ingrederetur in celum. Al-
tus ad humilia descendit et humilis
ad alta ascendit. Filius dei factus est
filius hominis ut filios hominum fa-
ceret filios dei. Fecit christus mirabilia
fecit et stephanus sed christus fecit sine
Stephano quod stephanus non potuit sine
christo. Vincebat Stephanus de christo
sicut sarmentum de vite manat.
Eya sancte Stephane dic aliquid de
Iudeis ut incipiant lapidare ut
possis coronari. Iacta te ubi caput
ope fixa dic ad de incircumcisis
corde ut moriaris lapidibus.
Dic aliquid de eo quod nolunt
audire erubescat ira et crudelitas in-
imica fiat labia dolosa. Dic eis
ubi eum vides. Hic non vivis sed
cum omnibus vives. Dic eis quia
nichil est quod fecerunt. Vivit quem
occiderunt. Dic eis quia vides
ad dexteram patris stantem quem irri-
serunt in cruce pendentem. Et ille
inquit: Ecce video celos apertos
et filium hominis stantem a dextris
dei. Et illi clamantes continuerunt
aures suas aures clauserunt
et ad lapides cucurrerunt. Impe-
tum fecerunt omnes in eum et la-
pidabant stephanum invocantem dominum
et dicentem: Adhesit anima mea
post te quia lapidatur caro mea pro te. Acci-
pe spiritum meum et redde in primis
in tuis. Oravit christus pro suis

crucifixoribus. Orauit et stephanus
pro suis lapidatoribus. dominus xpistus
affixus est ligno et stephanus sum-
sum quem edauit duo pillurs de
kicto flexis genibus orauit ro-
gauit dominum ut amicos pro
inimicis dicens. Ecce ego lapi-
dor in me seuiunt in me fremunt
sed ne statuas illis hoc peccatum quia
ut hoc tibi dicam primum a te audi-
ui. Ego seruus tuus pater multum
inter est inter me et te. Tu dominus
ego seruus. Tu verbum ego verbi
auditor tu magister ego discipulus
Tu creator ego creatus tu deus ego
homo. Multum inter est inter peccatum
istorum qui lapidant me et illorum qui
crucifixerunt te. Quando dixisti
pater ignosce illis quia nesciunt
quid faciunt pro magno peccato pe-
tisti et me pro minimo petere fecisti
Domine magister ne statuas illis hoc
peccatum tamquam diceret. Ego patior
in carne ne isti pereant in mente
Illi lapides mittebant et sanctus
Stephanus preces orationes fundebat
Magna pietas fratres mei. Clemen-
cia qualia in mensa domini sui co-
medit talia et ipse in mensa
domini preparauit. Septimum est in lege
Ad mensam magnam sedisti scito
quoniam talia oportet te preparare. Talia
quoque in ordine exhibuit qualia in
mensa deo comedit dominus xpistus dixit
Pater ignosce illis quia nesciunt
quid faciunt. Sanctus stephanus dixit

Ne statuas illis hoc peccatum. Hoc
dicto obdormiuit. O sompnum
pacis quid illo sompno tranquil-
lius quid illo sompno quietius
Qualis ibat ad amicos qui sic
diligebat inimicos. Sed ut no-
uit statis vestra quantum valuerit
oratio sancti stephani martiris re-
currite nobiscum ad illum ardo-
rem persecutorem paulum sicut
in libro actuum apostolorum dum legeretur
audiuimus quia cum sanctus stephanus
lapidaretur a iudeis ipse paulo
omnium lapidatorum vestimenta ser-
uabat ut tamquam in manibus
omnium ipse lapidaret. Inde cum hiis
cum se videret in via subito
circumfulsit eum lux de celo et
cadens in terram audiuit vocem
magnam de celo dicentem sibi Sau-
le saule quid me persequeris. Du-
rum est tibi contra stimulum cal-
citrare. Et ille dixit. Tu quis
es domine. Et dominus ad eum. Ego
sum ihesus nazarenus quem tu per-
sequeris. Quid vile te crucis totam
me in illo tuo et patiens non
te humilias bono tuo quid in
et tibi propter malum quod commisisti
in me. Olim quide deum pde
te sed stephanus orauit pro te. paule
paule quid me persequeris. Et
quia furiosa insanisti contra nomen
meum ego te faciam seruum meum
O paule lupus rapax come-
disti cospitam paululum indigestum

dicitur paulus. Elisus est filius perditionis vel filius predicacionis et erectus est vas electionis. Nam si stephanus sanctus non orasset, sic ecclesia hodie non haberet paulum. Sed ideo erectus est paulus quia in terram inclinatus exauditus est sanctus stephanus. Ergo quod fecit saulus paciatur paulus. Quod fecit persecutor paciatur predicator. Quod fecit lupus paciatur agnus. Sic est in isto homine vindicandum disciplinam pati que faciebat, faciat ipse quod aliis inferebat. Dicitur michi quod anania vade ad eum et signaculum caritatis meo. Multa enim paciet pro nomine meo. Venit ananias et baptizavit paulum et fecit agnum. Eciam habere predicatorem quem sanctus stephanus habuit lapidatorem. Sic exauditus est sanctus stephanus ut eius oracionibus deleretur peccatum quod commiserat saulus. Commendemus nos ergo oracionibus eius. Multo enim magis nunc exaudiet pro venatoribus qui sic exauditus est tunc pro lapidatoribus suis. Orabat enim dicens domine ihesu christe ne statuas illis hoc peccatum.

Sermo eusebii episcopi xv

Satis notum est beatos martires et amicos dei cunctam milicie pressuris ad ministerium illud seculi cum sermone celesti cum populi et triumphali consensu cum angelica exultacione susceptos. Ubi nunc remuneratoris beatitudine saciantur et ineffabilibus gaudiis perfruuntur. Sunt hec itaque requiramus quid nobis et quid vero totius sit cum sancti martires in illo paradysi lumine constituti humanis laudibus non indigeant. Cur tantis hominum studiis celebrentur. Cur tanto opere mundo huic eorum reliquie de veneracione prestatur. Sine dubio propter multiplices causas primum ad hoc sollicitis fidelibus recolantur et sedulis cultoribus suffragentur. Deinde ut dum in exemplum devocionis et fidei posteris proponuntur nomina semper viris augeatur ac vitam suis virtutibus clari alienis eciam profectibus amplicentur. Ut stupescant dei inimici cum eos sancte vite sit vite ornati nichilominus glorie adhuc cumulare augmentum. Deinde ut antiquus religionis inimicus eciam cum indicium sentiat penam malicie sue pro sanctorum gloria intelligat militasse ut quos hic iam perspiciat honoratos illic non dubitet vindicandos ut totus celebret mundus in templis coronam martiris, sentiat in redemptor ipsa (alias inter emptor) lugens victoriam. Sentit enim cum diabolum ac primum inventum intelligere principem tunc est iudei ergo illo adhuc spiritu ebrii quod dudum inclamant crucifige crucifige in necem sanctorum testimonium. Beatus qui celestis illius agonis ex primus pedissequus intervallo reliquias corporis sui forte illius einuerit quo paulo ante

senectute a mundo salvator occubuit
Beatus qui simulate adhuc divina vic
timam sanguinis proprius honoravit
recenti sacrificio passionis ideo dignus
apparuit de quo dicit sermo divinus
viderunt faciem eius tamquam faciem
angeli Itaque qui iudei in vultu mentis
videre potuerunt faciem angeli non fuit
gratia meriti sed pena peccati. Nam dum
morientis perditur gloria persequentis
torquebitur invidia. Ubi autem concepta
semel iniquitas in pectore captivos
possideat spiritus impietate sic hunc
nullius dilectione persequuntur et tamen
pacis triumphum eius in maiestate
non desinunt aspicere angeli faciem
impiorum credimus lapidatum eo
sic lapidati sine repercusse ag
done sceleris lapidatur hic quem
lapidare non presumit etiam in oculorum
fidem importunissimum tunc suum
testem videmus itaque humanam
mentem tanta perditam esse voce
Ut nullus sit etiam in medio furo
ris tempore qui furoris sui lite
at ignorare. Beatus qui in ipsa col
lucitatione viderunt faciem eius pu
gnantis iam proferret speciem resurgen
tis splendore angeli deus susceptu
rum conmisit aspectui qui sit
magnificat mortuorum partis quo
decorabit etiam viderunt faciem
eius habundantia cordis tamquam
in dictis corporis. In confessionis gla
diatore inventionis crudelitatem dilecta
perdita peccatorum carnalia spectatum

frontis radiarunt huius inter se
spiritum sanctum os ipse gestat in ge
dicat nimium talis cum vultu in
terius habitator in venerat celis
regnet in templo templi in
dicat pulchritudo et ideo ineffa
bili repletus pulchritudine testatur
Ecce video celos apertos Iuste
intueatur offert sanguinem
suum qui poculis suis hunc regi
sui simul libamina sui. Et fili
um hominis stantem a dextris dei
Videns quod constantiis in tui
animat constantia triumphatis
dignitate patentibus celi portis co
natura celum bella descendat
ac si dum occupat et in corpore
et nunc celestium nimio igne
cum non turbatur divino munus
perhoc. Ecce video celos ap
tos. Tali miraculo angeli faciem
decebat honorari. Sed inter ista
dicemus quod apertum nimium celeste se
cretum prius fuit testorum Sed
deum videre iam primum est Cum
agit in peccatoribus sermonum suorum
divine caritatis credo quod spiraba
despiciens oculis deum videbit et
spes in re spem adhuc inter car
nem humilitate presidat. Licet dum
compleret sensibus nostrum suum
iam dominus aperit regnum suum
Adiuvamus quantum a sancto spiritu pos
sideat. potius inquit gemibus
orabit dominus deo ne statuas

eis hoc peccatum. Audierat enim pru
dens de patibulo supplicantem pr
nunciantem ignosce illis quia nesciunt quid fa
ciunt. Non solum pietatis ac iusticie
studium pro inte mortis quam contemp
tum sed etiam porcionis hoc se probat
esse discipulum. Quid agit fidei
magnitudo que non vincitur a
malo sed vincit in malo bonum.
Dum pro impiis deo precibus conciliat
etiam de alieno peccato iusticiam suam
cumulat et coronam suam perfecte
Christi similitudine multiplicat. In
telligimus quantum bonum sit dilec
cionis affectus. Pre quia res illa ...
tisque commendare adhuc potest
peccatum sanguinis que adhuc
augere per meritum passionis. Non
tamen pensa sit quia pre compe ...
suscepit quondam malis debitum
quod pro cordis benignitate tale
aliquid dixit: ne statuas illis hoc
ad peccatum. In media intencione
stantes. Sicut sanctorum confessio atque
dampnacio hos latent ita mirum
remuneracio sancta non latuit. Nam
qui prius inimicus sub ipso tempore con
similitate persecucionis oritur
beatitudinis sue tamquam persecutorem di
lexit. Nec mirum si eis vestit
Christi per quos sibi videt aulam
regni celestis aperiri. Per quos se
etiam secularis intelligit conseruari
dicens ne statuas illis hoc peccatum
et ad mirabile(?) et ita pro eos caritatem.
tem. Excipit supplicatione

synagogam persecucione consumat et
honoravit ecclesiam. Memor sanctorum non
immemor persecutorum recordatus de
qua radice processerit. Sic oleaster
novos ramos cepit inseri. Ut
oleam veterem nollet abscidi. Dicens
ne statuas eis hoc ad peccatum. Dum
pro inimicis supplicat spem nostram ac
fiduciam nutrit. Nam dum pro persecu
toribus deprecatur, mansuetis cultoribus
suffragia pollicetur. De ipso beatissimo
teste visionis fide venerabili rela
cione testatur ut locum reliquiarum
eius iocunditas talentibus et cas
et nato olenti vel florulento vere
tempore vernalis infunderet itaque de
paradiso spirans anima resurgeret.
Certe iam multo nullum quod pro
suis dum fidei sic per omnia mag
nanimitatis trophea passionis
insignia fructibus pietate sui
dies celebratur ab oriente usque in
occidentem velud celestis fragran
cia balsama commonetur. Tunc
summis locis sepulcri odorum
suavitatibus amenis reddit un
que a solis ortu aromatibus
unitibus totus orbis reple
tur. Tunc ymbribus terre vim
regionis infundit. Nunc a solis
ortu usque ad occasum in maximis
beneficiis omnibus irrigatur. Sermo

Omelia de sancto Stephano mar
tire. Enim ad eterni regis tire

cinia et ad degustandas bonita-
tis eius divitias convivamur. Inde
valde et inutile nobis est si de
tantis apparatibus ad domos
meas vacui ieiuni redeamus.
Nam qui nobis hesterna die splendi-
dissimum sue nativitatis preparavit
convivium hodie clarissimum sui mili-
tis beati Stephani prothomartyris nobis de-
dicavit vinum gustate videte
karissimi. Iste nunc advocatus quante
apud deum dignitatis sit teste-
cavit rex glorie Christus tocius mili-
cie sue vexillum fere donavit.
Precessit enim beatissimus prothomartyr.
Precessit ipsos celestis curie principes
apostolos primusque de manu redemp-
toris calicem salutaris accipere me-
ruit quem de manu patris idem
redemptor noster acceperat primus sa-
lute bibere non recusavit. De hoc
calice sobrie rex et propheta David
sic decantat. Et calix tuus inebri-
ans quam preclarus est. Vere preclarus ni-
mis ille deoque acceptabilis ebrie-
tas qua gloriosus prothomartyr de-
bellavit iudaice gentis impietatem
et duriciam cordis eorum arguere non
timebat in quorum concilio positus
et Ihesum a dextris dei stantem vi-
debat in celis et in oculis persecutorum
angelico vultu mirabilis appare-
bat. Quid enim hac ebrietate
felicius ut inter strepitum ruinas
lapidum athleta dei staret inpa-
tus fixusque et immobili pietatis
affectu non solum persecutores se non
repeteret sed flexis in terram
genibus pro illis oraret dicens
quia ne statuas illis hoc ad pec-
catum. O admirabile virtutis spec-
taculum. In multitudine furencium
unus pacientia triumphavit et de col-
lisione lapidum tumultus non re-
sonabat. Gravabat se super
eum torcular insanie et oleum
pietatis habundancius efficie-
bat. Opprimebat eum cum densatis
lapidibus ipse sursum devotis-
simis genibus resultabat dicens
ne statuas illis hoc ad peccatum.
Unde queso tante dulcedinis sua-
vitatis primitus emanavit nisi de
illo qui pendens in cruce pro hiis qui
se crucifigebant patrem exoravit
pater inquit dimitte illis non e-
nim sciunt quid faciunt. Illa igitur stilla
caritatis que de ligno vite pro-
fluxit primus redundavit Stephanum ut
felius passionis affectu pro hiis precaretur
persequentibus quam suum vulnera pro illorum
iniquitate quam sua dolet morte.
Illa itaque virtus que Christum de celo
deposuit ipsa Stephanum ad celum sub-
levavit. Et que precessit in rege ipsa
subsequenter refulsit in milite. Ca-
ritatis Stephanus in certamine robo-
ravit caritas in mundo confortavit
caritas in celo coronavit. Karissimi sola
virtus est sine qua nunquam nemo
deum videbit. Hec enim excellen-
tior via est quam nobis commendat

apostolus. Non enim sedulitatu distribuendo non ministeriorum cognitio non martyrii cruciatibus non miraculorum operatio sed sola caritas nos reddit acceptos hac uirtute qui tenuerit beatus erit quia sicut radix omnium malorum cupiditas est. Ita fons et origo omnium bonorum caritas est. Per caritatem super omnia diligamus deum per caritatem nos inuicem diligamus. Per deum per caritatem amicos nos in deo inimicos propter deum diligamus. Ut igitur beatissimi stephani semper ad deum precibus adiuuemur caritatem tenere primus quantum possumus imitari studeamus ut premia tanti ad xpi regnum peruenire mereamur.

In natali sancti Johannis apostoli et euangeliste

In illo tempore dixit ihesus petro sequere me. Conuersus petrus uidit illum discipulum quem diligebat ihesus sequentem qui et recubuit in cena super pectus eius et dixit domine quis est qui tradet te. Hunc ergo cum uidisset petrus dixit ihesu domine hic autem quid.

Omelia lectionis eiusdem venerabilis Bede presbiteri et cetera.

Lectio sancti euangelii que nobis lecta est fratres mei tanto maiori a nobis intentione debet per singula uerba pensari quanto magis superne gratie dulcedine redundat. Commendat enim nobis beatissimi euangeliste et apostoli iohannis precelsum amoris priuilegium quo ceteris apostolis amplius meruit honorari a domino. Commendat testimonium euangelice descriptionis quod ueritate diuina subnixum nullus fidelium dubitare permittitur. Commendat placidam sue carnis absolutionem quam domino specialiter se uisitante percepit. Et ut perfectionis huius principia considerare ualeamus libet parumper superiora attendere. Apparuit dominus post resurrectionem discipulis septem inter quos erat petrus et iohannes frustra in piscando tota nocte laborantibus et stans in littore copiosa rethe eorum piscium multitudine impleuit. Moxque in terram egressis inuitauit ad prandium et inter prandendum tercio petrum an se amaret interrogauit ac tercio amorem confiteri quia ter eum negauerat ei tercio pascendas oues suas commisit ac deinde quia per curam ouium i. xpi fidelium cura pastoralis usque ad mortem crucis esse peruenturus continuauit dicens. Amen amen dico tibi cum esses iunior cingebas te et ambulabas ubi uolebas cum autem senueris extendes manus tuas et alius te cinget et ducet quo tu non uis. Humanum autem potestate designauit quod per mortem crucis martirio coronauit temptatione altius quam uincendus a persecutoribus et ductu quo non uellet quam tormenta passionis contra uoluntatem esset passurus humane fragilitatis. Sed ne cuius forte uideretur petro prelatum a domino passio crucis hanc suo confessionem leuiore timuit quod ut cruciatum inimicorum

fieret quos se meruisset similem sui re-
demptoris mortis atque per sententiam
postquam ante significavit eius quam morte
clarificaturus esset demum promptius ad-
iungit quod in capite huius lectionis audi-
vimus. Et dicit sequere me ac si aperte
dicat. Tu qui ipse prius pro tua redemp-
tione crucis supplicium subire non ti-
mui quid tu pro mei confessione nominis
crucem pati formides quia ego glorio-
siore iam palma clarificabo eis quo
in hac precedenda ingressi iter sequeris
iam vero abeuntibus non subditur
quod prius post hec dicta duobus discipulis
fecerit sed quod eo tunc innuitur
quod subiungit. Conversus Petrus
vidit illum discipulum quem diligebat
Ihesus sequentem. Patet namque quod cum dixis-
set Petro sequere me in cruce patiendo
me imitare surrexit de loco domi-
nus redire cepit secutus est ante eum
Petrus eadem incessu pedum quippe
eius implere quod audivit sequere me
secutus est ille discipulus quem dilige-
bat Ihesus. Neque enim accedendum sed
expectatum se putabat qui non im-
memorem se gratia dilectionis a Christo complexum
noverit. Neque non incredibile est ideo
utrumque discipulum corporali gressu
vestigia domini secutum quod nec dum
intellexerat quid significavit in eo
quod Petrum se sequi precepit. Glori-
ante nomini vere fraternitati quis sit
ille discipulus quem diligebat Ihesus
Iohannes videlicet ipse cuius hodie natalicium
festum celebramus qui hoc specialiter evan-

gelium atque ideo sua persona maluit
indiciis rerum accidentium quam ipso de-
signare vocabulo. Diligebat autem eum
Ihesus non exceptis ceteris singula-
riter solum sed pre ceteris quos dili-
gebat familiarius unum quem pre-
rogativa castitatis ampliori
dilectione fecerat dignum. Omnes
quippe se diligere probat quibus ante
passionem loquitur. Sicut dilexit
me pater et ego dilexi vos. Ma-
nete in dilectione mea. Sed hunc
pre omnibus diligit qui virgo electus
ab ipso virgo in evum permansit. Tradunt
namque historie quod eum de nuptiis
volentem nubere vocavit et ipse eam
quod a carnali voluptate retra-
xerit potiore sui amoris dulce-
dine donavit. Denique huic mo-
riturus in cruce matrem suam
commendavit ut virginem virgo ser-
varet ut ipse post mortem ac re-
surrectionis celos ascendente non
deesset eius genitrici filius cuius
casta vita castis tenetur obse-
quiis. Ponit aliud sine persone
indicium beatus Iohannes subiungens
Domini et recubuit in cena super
pectus eius et dixit domine quis
est qui tradet te. Hoc quod gestum
sit superior huius evangelii locus
plenius ostendit quod videlicet in
cena quam ultimam ante passionem
cum discipulis salvator habuit
in qua eorum pedes lavit eis et cor-
poris et sanguinis sui edidit miste-
ria celebranda discipulus ille que

diligebat super pectus recubuit et cum dixisset Amen amen dico vobis quia unus ex vobis tradet me. Innuit ille discipulus innuente petro ut interrogaret et dixit ei domine quis est. Ait dominus Ille est inquit cui ego intinctum panem porrexero. Quod autem discipulus ille super pectus magistri recubuit non presentis solummodo dilectionis sed et futuri erat signum mysterii figurabat et enim iam tunc evangelium quod idem discipulus erat scripturus uberius atque altius ceteris sacre scripture paginis archana divine maiestatis esse complexurum. Quia enim in pectore ihesu sunt omnes thezauri sapientie et scientie absconditi merito super pectus eius recubat quem maiore ceteris sapientie et scientie singularis munere donat. Ceteros quippe evangelistas novimus plura de miraculis domini salvatoris pauciora de divinitate locutos. Johannes autem perpauca de humanis scribens actibus potius se exponendis divine nature dedit archanis pariter insinuans quanta de pectore ihesu secreta doctrine celeste que nobis eructaret hauserit. Sequitur hunc ergo cum vidisset petrus dicit ihesu domine hic autem quid. Quia enim beatus petrus audierat per passionem crucis clarificaturum esse deum voluit etiam de fratre et condiscipulo cognoscere qua esset morte perventurum ad vitam. Dicit ei ihesus. Sic eum volo manere donec veniam quid ad te. Tu me sequere. Non inquit per passionem martirii eum volo manere consummari sed absque violentia persecutoris dire expectare novissimum quo ipse veniens in eterne beatitudinis mansione recipiam et quid hoc ad te. Tu tantum crucis patibulum subeundo mea vestigia sequi debes me. Et quidem hanc domini responsionem fratres tunc temporis ita tractabant quod iohannes numquam esset moriturus quod non ita esse intelligendum ipse iohannes admonere curavit qui cum premisisset quoniam sermonem istum inter fratres quod discipulus ille non moritur solerter adiecit atque ait. Et non dixit ei ihesus non moritur sed sic eum volo manere donec veniam quid ad te. Non ergo putandum quod discipulus ille non sit mortuus in carne quia nec dominus hoc de illo futurum predixit et ysaias ait Quis est homo qui vivet et non videbit mortem sed ita potius intelligendum quod ceteris discipulis per passionem consummatis ipse in pace ecclesie adventum superne vocationis expectavit et hoc esse quod ait dominus. Sic eum volo manere donec veniam non quod ipse multos ante eam labores pro domino et pressuras malorum tolleravit sed quia ultimum in pace senium finierit utpote ecclesiis per asiam quas regebat iam de longe lateque fundatis. Nam et in actibus apostolorum cum ceteris flagellatus invenitur qui

ibant gaudentes a conspectu concilii
quoniam digni habiti sunt pro nomine ihesu
contumeliam pati et a domiciano
cesare in ferventis olei dolium mis
sus in ecclesiastica narratur hystoria
ex quo tamen divina se protegente gra
tia intactus exivit quam fuerat
a corruptione concupiscentie carnalis ali
enus. Nec multo post ab eodem
principe propter inseparabilem eius in deum
constanciam in pathmos insulam exi
lio relegatur ubi humano licet desti
tutus solacio divine tamen visionis
et allocucionis meruit crebra con
solatione relevari. Denique ibidem
Apocalipsim ingressus ei dominus de statu ecclesie
presentis vel futuri revelavit manu
sua conscripsit. Verum constat per promissionem
sic manendi donec veniret dominus
non eo pertinere quod sine labore certaminis
victurus in mundo sed illo potius quod
sine dolore passionis transiturus esset
de mundo. Sicut enim in patrum littera
invenimus cum longo confectus senio
sciret imminere diem recessus sui con
vocatis discipulis suis post monita
exhortationum ac missarum celebra
tionem ultimum eis valefecit. Deinde
descendens in defossum sepulture
sue locum facta oratione positus est ad pa
tres suos tam liber a dolore mor
tis quam a corruptione carnis inve
nitur alienus atque ita completa est
veldicta illa salvatoris sententia
quia eum sic volui manere donec
ipse veniam. Possumus autem mistice

intelligere que petro et Johanni a domino
predicta atque in eis sunt gesta duas
ecclesie vitas quibus in presenti exercetur
activam scilicet et contemplativam designa
tas accipere. Nempe activa quibus
per quam deo vivendi est ad contempla
tivam vero perveniri et hoc sublimio
res quique post merita pie actio
nis ascendunt. Activa vero quippe est
studiosissime christi famulus insiste
iustis laboribus corpus quidem
proprium ab hoc seculo immaculatum
custodire mentem manum linguam
ac membra cetera corporis ab omni
inquinamento culpe et temptationis con
tinere ac divinis preceptis subiugare
servitiis. Deinde etiam proximi
necessitatibus in quantum vires suffecerint
esurienti cibum potum sicienti algenti
vestitum ministrando egenos vagosque
in domum recipiendo infirmum visitando
mortuum sepeliendo eripiendo inopem
de manu fortioris eius et egenum
et pauperem a diripientibus eum sed
et erranti viam veritatis ostendendo
aliis ceteris serviendo proposito sine dilationis
obsequiis in semetipsum usque ad mortem
pro iusticia certando. Contemplativa
autem vita est cum longo quis hoc
actionis exercicio edoctus divine orationis
dulcedine instructus crebra lacrimarum
compunctione afflictus cunctis
mundi negociis vacare et in sola
dei dilectione oculum mentis intendere
didicerit gaudiumque perpetue beatitudinis
quod in futuro percepturus est vita

ceam in p(ri)ma reperit ardenter
desideranda p(er)gustare et aliam eam
q(ua)nta mortalibus vas est i(n) p(ro)ces-
su mentis speculando sublimiter
olerunt hec autem vita divine spe-
culacionis illos maxime reci-
pit qui post longa monastice
individual virtutis studii ab hominibus
degere norunt eo liberiorem
ad celestia meditanda animum habe-
tes quo a terrenis separati tumulti-
bus gl(ori)a(n)tur. Activam vitam non solis
cenobio monachis sed et cuncto
ut divinis p(o)p(u)lo dei generaliter in(-)
dicendam p(ro)mittitur. Et quidem utraque
ap(osto)lum petrum videlicet et iohanne(m)
eius inter homines positum pro
excellentis culmine gr(ati)e constat
in utroque fuisse p(er)fectum ac tamen una
vita p(er) petrum alia designatur p(er)
Johannem. In eo etenim q(uo)d ait d(omi)n(u)s
petro. Cum senes manus tuas et
alius te cinget et ducet quo tu non
vis p(er)fectionem exprimit qui sacra
nimirum temptacionum solet igne
p(ro)bari. Unde alibi de eo dicit
ap(osto)l(u)s. Beati qui p(er)secucionem pa-
ciuntur p(ro)pter iusticiam. Cui recte sub-
iungit dicens. Sequere me quia
nimirum iuxta eiusdem petri vo-
cem xp(ist)us passus est pro nobis
nobis relinquens exemplum ut se-
quamur vestigia eius. Quod
aut d(icitu)r de Johanne. Sic eum volo
manere donec veniam statim con-

templative virtutis insinuat que
non p(er) mortem finienda ut activa sed
post mortem est p(er)fecius d(omi)no veniente
complenda. Activus namque labor-
cum morte desistat mercedem accep-
turus post mortem eternam. Quis enim
in illa vita panem esurienti dabit ubi
nemo esurit. Quis aquam sitienti
dabit ubi nemo sitit. Quis mor-
tuum sepeliet ubi terra viventium est.
Quis cetera opera mi(sericordi)e exercet ubi
nullus miser est vel indiget.
Actionis ergo ibi labor nullus sed solus
p(re)teritis p(er)acte actionis p(er)petuus re-
manet fructus. Speculative aut(em)
felicitas que hic inchoatur illic
sine fine p(er)ficitur quando electorum ci-
vium caput d(omi)ni presenciam non per
speculum et enigmate sicut nunc
sed facie ad faciem videbit. Unde
recte de hoc sub typo discipuli quem
diligebat que ipsum petrus sim-
pliciter discumbens dicit Ihesus. Si
eum volo manere donec veniam de-
si apte dicat. Volo gustum specu-
lative suavitatis q(uo)d in p(re)senti istius
meis diligo p(er)fectioribus in p(er)petuo
alterum motus liberate ne libertatis
domus mee potatis sicut labo-
re usum actionis laeti condicione fini-
ri sed post mortem sublimius me
apparente atque in mee conspectu mirific-
tatis illos p(er)ducere p(er)fecta. Sequitur
hic est discipulus qui testimonium per-
hibet de hiis et scripsit hec et scimus
quia verum est testimonium eius. Sunt autem et

beatus Johannes suam personam designat ex officio quod describere vitat ex notabili. Illo autem perennis et verendum est quod dicit qui testimonium perhibet de hijs. Perhibuit quippe testimonium verbi dei predicando, perhibuit scribendo, perhibet denuo eadem que scripserat docendo, perhibet etiam nunc cum vigeret quod descripsit etiam legendum per mundum. Si quidem a tempore dominice passionis resurrectionis et ascensionis in celum usque ad ultimam domitiani principis tempora per annos fere lx. et quinque absque ullo scribendi amminiculo verbum predicabat. At ubi a domitiano qui secundus post neronem christianorum persecutor extitit exilio missus est irrumpentes in ecclesiam heretici quasi in destitutam pastore ovilia lupi marcion cherinthus et ebyon ceterique antichristi qui christum fuisse ante mariam negabant simplicitatem fidei eum perversa maculavere doctrina. Sed dum ipse post occisionem domitiani permittente pio principe nerva rediret ephesum compulsus est ab omnibus pene tunc asie episcopis et multarum ecclesiarum legationibus de coeterna patri divinitate christi altius scribere sermone eo quod in eiusdem trium evangelistarum scriptis matthei scilicet marci et luce de humanitate eius ac de hiis que per hominem gessit sufficientes sibi videretur habere testimonium. Quod ille se non aliter facturum indixit nisi indicto ieiunio omnes in commune dominum precarentur ut ille digna scribere posset. Et hoc ita

pacto ministrante revelatione ac sancti spiritus gratia debriatus omnes hereticorum tenebras patefacta subito veritatis luce dispersit. In principio erat verbum et verbum erat apud deum et deus erat verbum. Similiterque reliquis totum sibi per morem cursum faciens dominum nostrum ihesum christum sicut verum hominem ex homine temporaliter factum. Ita etiam verum deum ex deo deo coeternaliter natum ex eum patre et spiritu sancto semper existente clarissima assertione predocuit. Omnia dominice veritatis verba dum capitula alti mortalium nulli licuit archanum reseravit. Et hoc virgini privilegium recte servabatur ut ad scrutanda verbi incorruptibilis sacramenta incorrupto ipse non solum corde sed et corpore procederet. Denique de eius veritate quod sic nemini ambigendum ipse innotavit ore dicens. Cum tu dixisset hic est discipulus qui testimonium perhibet de hiis et scripsit hec totius subiecit et ait. Et scimus quia verum est testimonium eius. Ergo et nos tamen ceteris fidelibus scimus verum esse testimonium eius curemus porro ut veram fidem intelligendo veram operatione docendo que docuit ad dona sempiterna que promisit pervenire mereamur per dominum nostrum ihesum christum f. i. tu q. t. v. r. n. igitur

[N]unquam quo — Sermo augustini episcopi — est, cum apostolus petrus prese tertio manifestavit discipulo

dixerat ihesus sequere me de apostolo
autem iohanne sic eum volo manere do-
nec veniam quid ad te. Huic con-
quatuor dominus ipse donavit sine pre-
tutitudine sine prolixitate sermonem
novissimum operis istius expediunt.
Cum igitur primo insinuasset dominus petro qua
morte clarificaturus esset deum dixit
ei sequere me. Conversus petrus vidit
illum discipulum quem diligebat ihesus
sequentem qui et recubuit super
pectus eius et dixit domine quis est
qui tradet te. Hunc cum vidisset petrus
dixit ihesu domine hic autem quid. Dixit
ei ihesus. Sic eum volo manere do-
nec veniam quid ad te tu me se-
quere. Exivit ergo sermo inter fratres
quod discipulus ille non moritur. Et non
dixit ihesus quia non moritur sed sic
eum volo manere donec veniam
quid ad te. Ecce quomodo in hoc evangelio
conceditur quod que sua profunditate
non mediocriter mentem sanctam
exercet. Cur enim dicitur petro seque-
re me nec dicitur ceteris qui simul ad-
erant utique cum sicut discipuli
magistrum sequebantur. Sed si ad pas-
sionem intelligendum est nunquid
solus pro christiana veritate passus
est petrus. Nonne ibi erat in illis
septem alius filius zebedei frater
Johannis qui post eius ascensionem
ab herode manifestatur occisus
bili ab dixit quia non est Jacobus
crucifixus merito dictum esse petro

sequere me qui non solum mortem sed
etiam mortem crucis sicut christus perpessus
est. Sit hoc si nichil aliud quod
sit convenientius potest inveniri. Cur
ergo de iohanne dictum est. Sic eum volo
manere donec veniam quid ad te et re-
petitum est tu me sequere tamquam ille ideo non
sequeretur quia eum manere voluit donec
veniat. Cuius facile dictu aliud
esse credat quam quod fratres crediderunt qui tunc
aderant et quod scilicet non esset dis-
cipulus ille moriturus sed donec ihesus
veniret ita maneret in vita. Sed hanc
opinionem iohannes ipse abstulit non
hoc dixisse dominum aperta contradictione
declarans. Cur enim subiungeret non
dixit ihesus non moritur nisi ne
hominum cordibus quod falsum fuit inhere-
ret. Sed si cui placet resistat ad-
huc et dicat verum esse quod ait iohannes
non dixisse dominum quod discipulus ille
non moritur sed hoc tamen significatum
de talibus verbis qualia eum dixisse
narravit et asserat iohannem apostolum
vivere atque in illo sepulcro eius quod
est apud ephesum dormire potius
eum quam mortuum iacere contendat. Assu-
mat in argumentum quod illic terra
sensim scaturire et quasi ebullire perhibetur
atque hoc eius anhelitu fieri sive
constanter sive pertinaciter asseveret.
Non enim possunt deesse qui credant
si non desunt qui moysen asserunt
vivere quia scriptum est eius sepulcrum
non inveniri et apparuit cum domino
in monte ubi et helyas fuit quem

mortuum legimus non esse sed nisi penitus
moysi corpus non potuit alicubi
sic abscondi ut prorsus homines laterent
ubi esset atque inde ad horam divinitus
excitari quando cum xpo helyas ut ipse sunt
visi sicut ad horam multa sanctorum corpora
surrexerunt quando passus est xpus et
post eius resurrectionem apparuerunt
multis ista sicut scriptum est ante
Sed tamen dicunt ut ceperam siquidem
moysen mortuum negant quem scriptura
ipsa ubi sepulchrum eius nusquam inveni-
retur mortuum tamen esse sine ul-
la ambiguitate testatur. Audito magistro
iohannes expositor ordine verborum ubi
dominus ait. Sic eum volo manere do-
nec veniam credit vivum dormire sub
terra que tradunt quod etiam in qui-
busdam scripturis quamvis apocryphis re-
peritur quando sibi fieri iussit sepulcrum
incolumis fuisse presentem eo quod ef-
fosso et diligentissime preparato ibi
eum se tamquam in lectulo collocasse
statimque esse defunctum. Ut autem isti
putant qui hec verba domini sic in-
telligunt non defunctum sed defuncto
similem occubuisse et cum mortuus
putaretur sepultum fuisse dormien-
tem et donec xpus veniat sic ma-
nere suamque vitam scaturigine pul-
veris indicare qui pulvis creditur
ut ab imo ad superficiem tumuli ascen-
dat flatu quiescentis impelli. Huic
opinioni supervacaneum existimo
reluctari. Viderint enim qui locum
sciunt utrum hoc ibi faciat vel pa-
tiatur terra quod dicitur quia et revera

non a levibus hominibus id audivimus.
Interim cedamus opinioni quam certis
documentis refellere non audemus
valemus. Sed rursus aliud quod
a nobis queratur occurrit cur sci-
licet mortuum ipsa humus quo-
dammodo vivere ac spirare videatur. Sed
nusquam huic ista solvit quod si magis
non miraculo quia potest facere deus
omnipotens tamen diu vivum corpus
in sopore sub terra esse donec ve-
niat terminus seculi quod immo fit
amplior et difficilior cur dis-
cipulo illum quem pre ceteris diligebat
tam ut super pectus eius discum-
beret principio munere
longum in corpore donavit sopo-
rem cum beatum petrum pergentem mar-
tyrium a bono ipsius corporis
solvit eique concesserit quod apostolus
paulus se concupisse dixit et
scripsit dissolvi et esse cum xpo
Sed autem quod magis creditur
iohannes sanctus ait non dixisse
dominum non moritur ut illis ver-
bis que dixit voluisse intelligi
putaretur corpusque eius in sepul-
cro esse dormientis sicut aliorum mor-
tuorum iacet restat. Ut si vere
ibi fit quod sparsit fama
de terra que subinde ablata sic
crescit aut ideo fiat ut eo modo
commendetur preciosa mors eius
quam non eam commendat martirium
non enim eum pro fide xpi persecutor
occidit vel propter aliquid aliud quod

nos lateat manet tamen questio
cur dixit dominus de homine mori
turo. Sic eum volo manere donec
veniam. Illud etiam in hiis duo
bus apostolis petro et iohanne quem
non moveat ad querendum cur
Iohannem plus dilexerit dominus cum
ipsum dominum plus dilexerit petrus
Ubicumque enim se commemorat iohannes
ut nomine suo tacito ipse possit in
telligi hoc addit quem diligebat
bat ihesus quasi solum diligeret
Ut hoc signo discerneretur a cete
ris quos utique omnes diligebat
nisi Quid tamen ~~nisi~~ amplius se dilectum
cum hoc diceret volebat intelligi
quod absit ut mentiatur diceret
Quid autem maius dare potuit
ihesus amoris erga eum sue
dilectionis indicium quam ut homo cum
ceteris condiscipulis suis potius tante
salutis solus tamen discumberet
super pectus illius salvatoris
Porro quod amplius petrum plus
hiis dilexerit christum multis
quidem documentis probari sed ut longe
a alia non commemoremus in promptu est
manifestacionis domini paulo superiori
lectione quam ista precedit satis evidenter
apparet ubi interrogabat Diligis me plus hiis
etiam nos qui legimus evangelium
amorem petri erga dominum illo
interrogante isto respondente nosse
mus. Quid autem in eo quod respondit
Petrus amo te non addit plus
hiis hoc respondit quod de ipso sciebat

Non enim quantum ab alio quolibet di
ligeretur scire poterat qui cor alterius
videre non poterat sed tamen superioribus
verbis dicendo etiam domine tu scis quia
amo te satis et ipse declaravit scien
tem dominum interrogasse quod interroga
vit sciebat ergo dominus non solum quod
diligeret eum verum etiam quod plus illis eum
diligeret petrus et tamen si proponi
mus querentes quis duorum sit me
lior utrum qui plus an qui minus
diligit christum quis dubitabit respondere
eum qui plus diligitur esse meliorem
Item si proponam quis duorum sit melior
utrum qui minus an quod diligitur plus
a christo eum qui plus diligitur a christo
meliorem procul dubio respondebimus
In illa comparacione quod prius posui pe
trus Iohanni in hoc non alter iohannes
antepositus petro. Deinde etiam si
proponimus quis e duobus discipulorum
melior qui minus quam condiscipulus eius
diligit christum et plus quam condiscipulus
diligitur a christo an ille qui minus
quam condiscipulus eius diligitur a christo cum
plus ipse quam suus condiscipulus dili
gat christum hic plane cunctabitur
responsio et augetur questio. Quantum autem ipse
sapio meliorem qui plus diligit
christum feliciorem vero quod plus dili
gitur christus facile videre. Si iu
sticiam liberatoris nostri minus eum
diligentis a quo plus diligitur et
eum plus a quo minus diligitur quem
admodum defenderemus

Agitur dicit quoniam in eius imaginis est occulta iusticia desolacionem conue tem urgenti pluribus que ipse done vit disputacione hucusque cum proposita est non exposita. Exponende vero eius hoc sit exordium ut meminerimus in hoc triumphali carmine quod agitur autem vitam nos viuere miseram. Sed quia iam redempti per mediatorem sumus et spiritum sanctum pignus accepimus beatam vitam in spe habemus et si re ipsa non dum tenemus. Spes autem que videtur non est spes. Quod enim quis videt quid sperat. Si autem quod non videmus speramus per pacienciam expectamus.

In malis autem que quisque patitur non in bonis quibus fruitur opus est paciencia. Hanc itaque vitam de qua scriptum est. Numquid non temptacio est vita humana super terram in qua cottidie clamamus ad deum libera nos a malo concessit homini adhuc etiam remissis peccatis quamuis ut in eam veniret miseria primum fuit causa peccatum productior est enim pena quam culpa ne parua putaretur culpa si cum illa finiretur et pena ac per hoc vel ad demonstracionem debite miserie vel ad emendacionem vite labilis vel ad exercitacionem necessarie paciencie temporaliter hominem detinet pena etiam quem iam ad dampnacionem sempiternam reum non detinet culpa. Hec est istorum dierum quos in hac mortalitate agimus malos quamuis in ea diligamus videre dies bonos. Offendimus quidem secundum nostre repugnancie de eadem condicione. Venit enim de ira dei iusta de qua scriptum

loquens homo in quantum natus de muliere breui uite et plenus ire cum ira dei non sit ut hominis id est perturbacio concitati animi sed tranquilla iusti suppliciorum constitucio. In hac ira sua deus continens sicut scriptum est miseraciones suas preter illa solacia misericordiarum que genti humano prebere non cessat in plenitudine temporis quo ipse sciebat esse hoc faciendum misit filium suum vnigenitum per quem creauit vniuersa ut manens deus fieret homo. Ut esset mediator dei et hominum homo christus ihesus. In quem credentes per lauacrum regeneracionis soluto reatu omnium peccatorum et originalis scilicet quod generacione contraxit ceterorum quam in propria regimine et institutum rectorem quam male agendo contractum sit liberaretur ad vitam perpetuam et viueret in fide spe et caritate peregrinantes in hoc seculo atque in eius temptacionibus laboriosis et periculosis consolacionibus autem dei et corporalibus et spiritualibus ambularet ad conspectum eius viam tenentes que factus eis est christus. Et quia in ipsa quoque ambulantes non sunt sine peccatis que de huius vite infirmitate subrepunt dedit elemosinarum remedia salutaria quibus eorum adiuuaretur oracio ubi eos dicere docuit dimitte nobis debita nostra sicut et nos dimittimus debitoribus nostris. Hoc ait etiam spe beata in hac vita erumpnosa agit ecclesia cuius petrus apostolus propter apostolatus sui primatum gestabat figuratam generalitate personam. Quod ei

ppe ptinet a dignu natiuu vnus
homo erat gra vni9 xpianus
habundancie gracia vnius ide primus
aplus. Sed qui ei dictum est tibi
dabo claues regni celorum et
quodcumqz ligaueris sup terra erit ligatu
tum et in celis et quodcumqz solue
ris sup terram erit solutum et in celis
vniuersam significabat ecclesiam
que in hoc seculo diuersis temptaci
onibz velud ymbribus fluminibus
bus tempestatibusqz quatitur
et non cadit quia fundata est supra
petram vn petrus nomen accepit
non enim a petro petra sz petrus
a petra sicut non xpus a xpiano
sz xpianus a xpo vocatur. Ideo
quippe ait dns sup hanc petram e
dificabo ecclesiam meam qz dixerat
ei petrus tu es xpus filius
dei viui. Sup hanc ergo petram in
quit quam confessus es edificabo
ecclesiam meam. Petra enim erat xpus
sup quod fundamentum eciam ipse edi
ficatus est petrus. Fundamentum quippe
aliud nemo pot ponere preter id
quod positum est xpus ihus. Ec
clesia ergo que fundatur a xpo
claues ab eo regni celorum accepit
pit in petro i. ptatem soluendi
ligandi qz peccata. Quod est enim proprie
tate in xpo ecclesia hoc est per sig
nificacionem petrus. Petra quia sig
nificacione intelligitur xpus petrus pe
tram ecclesia sz ergo ecclesia qz significa

bat petrus quia diu degit in
malis amando et sequendo xpm li
beratur a malis magis ante se
cus qui certat pro ueritate usqz ad
mortem sz vniuersitati eius dicitur
sequere me per quam vniuersitate pas
sus est xpus de quo dicit idem
petrus xpus pro nobis passus est
nobis relinquens exemplum ut sequamur
vestigia ei9. Ecce propter quod dictum
est sequere me. Est autem alia vita
in mortalis que non est in malis ibi
facie ad faciem videbimus quod hic
per speculum in enigmate videtur quando
multum in conspiciendo veritatis proficitur
duas itaqz vitas sibi diuinitus pre
dicatas et commendatas nouit ecclesia
quarum vna est in fide altera in spe
vna in tempore peregrinacionis. Altera in
eternitate mansionis vna in labore altera
in requie. Vna in via. Altera in patria
vna in opere actionis. Altera in mercede con
templacionis vna declinat a malo
et faciat bonum. Altera malum sz
a quo declinet malum non habet
sz quo faciat bonum. Vna cum hoste
pugnat. Altera sine hoste regnat
vna fortis est in aduersis. Altera
nichil sentit aduersi vna carnis
libidines frenat. Altera spiritualibz
delectacionibz vacat. Vna est vincendi
cura sollicita Altera victorie pa
ce secura. Vna in temptacionibz ad
iuuatur. Altera sine vlla temp
tacione in ipso adiutore letatur. Vna
subuenit indigenti Altera ibi est

ubi nullum invenit indigentem venia.
¶ Aliena peccata suadet ut sibi ignoscatur
ignoscat. Altera nec patitur quod ignoscat
nec sibi facit quod possit ignosci.
Una flagellatur malis ne extollatur
in bonis. Altera plenitudine gratie
caret omni malo, ut ulla temptatione
superbie coherreat summo bono. Una
bona et mala discernit. Altera que
sunt bona tantum cernit. Ergo una bona est
sed adhuc misera. Altera melior
et beata. Ista significata est per apostolum
Petrum, illa per Iohannem. Tota hic
agitur ista usque in huius seculi fine
et illic invenit finem. Differtur illa
complenda post huius seculi finem sed
in futuro seculo non habet finem. Ideo dicitur huic
sequere me. De illo autem sic eum
volo manere donec veniam quid
ad te. Tu me sequere. Quid enim est
hoc. Quantum sapio, quantum capio, quid
est hoc nisi tu me sequere per imitationem
perferendi temporalia mala. Ille maneat
donec sempiterna venio redditurus
bona. Quod apertius ita dici potest:
Perfecta me sequatur actio informata
mee passionis exemplo. Inchoata vero
contemplatio maneat donec venio
perficienda cum venero. Sequitur namque Christum
perveniens usque ad mortem pia ple-
nitudo patientie. Manet autem donec ve-
niat Christus. Tunc manifestanda
plenitudo scientie. Hic quippe tolerantur
mala huius mundi in terra morienti-
um. Ibi videbuntur bona domini in terra vi-
ventium. Quod enim ait: Eum volo ma-

nere donec veniam non sic intel-
ligendum est quasi dixerit remanere
vel permanere sed expectare quoniam quod
per eum significatur non utique nunc sed
cum venerit Christus implebitur. Quod
autem per hunc significatur cui dictum est
tu me sequere nisi nunc agatur non
pervenietur ad aliud quod expectatur.
Sed in hac autem activa vita quanto ma-
gis Christum diligimus tanto facil-
ius liberamur a malo atque
ipse nos minus diligit quales nunc
sumus et hic ideo liberamur ne tales
semper ita simus. Ibi vero amplius
non diligit quia quod ei displiceat
et nos quod a nobis auferat non
habebimus. Nec ob aliud hic nos di-
ligit nisi ut sanet et transferat ab his
que non diligit. Hic ergo minus ubi
nolumus manere. Ibi amplius quo
volt transferamur et unde non volt pe-
reamus. Amet ergo eum Petrus
ut ab ista mortalitate liberemur.
Ametur ab eo Iohannes ut illa inmor-
talitate servemur. Sed ista ratione ostend-
itur cur amplius Iohannem quam
Petrum amaverit Christus non cur
amplius Petrus quam Iohannes amaverit
Christum. Nam etsi plus nos di-
ligit Christus in futuro seculo ubi cum
illo sine fine vivemus quam in isto
ubi eruimur. Ut illic semper simus,
[illegible] nos tunc eum minus dilec-
turi sumus quando meliores erimus, cum
meliores utique nisi eum amplius di-
ligendo nullo modo esse possimus.
Cur ergo eum Iohannes minus diligebat

qua petrus significatur vita significabatur
in qua est multo amplius dilige
dus non quia propterea dampnanda est vola
cum mane i. compositae convencio
qua in ipsum amore qui tunc multo
amplior erit non dum habemus pro
sentibus conspiciamus. Sed cum ipse ve
nerit habebimus qualem sicut repla
sum idem dicit apostolus Non dum
apparuit quod erimus scimus quia cum ap
paruerit similes ei erimus quoniam vide
bimus eum sicuti est tunc et am
plius quem videbimus diligemus. Ipse
autem dominus illa que futura est vita in
mortalis qualis in nobis futura sit sci
ens praescius quo plus amat sed
ad eandem nos amando perducat
Nos ita quando vivimus sic ne vic domi
nica civitatis miseria manum pri
tem novimus quod scimus et mi
sericordia domini quam nobis de miseria
liberandis exhiberi volumus plus
amamus eamque cotidie maxime
pro peccatorum remissione possimus et ha
bemus hoc per petrum significatum est
plus amatum sed minus amatum
quod minus nos amat christus nisi fortes
quam beatos veritatis ante contemplacionem
qualis futura tunc est minus amat
quod nondum novimus nec habemus hoc
quoque prioleum perfectum est unum
amante atque ideo tandem et
ad eius in nobis amorem qualis
ei debetur implendum dominus venit
dominus consummante sed plus amatum
quod illud conpellum significatum est hoc

efficit beatum ex ilenio tui istos istos
nes apostolos separet et ideo quod signifi
cabat petrus ambo erant et ideo
quod significabat Johannes ambo futuri
erant significando sequebatur iste ma
nebat ille credendo autem ambo
mala presencia huius miserie tolle
rabant ambo futura bona illius beatitu
dinis conspiciebant nec ipsi soli sed
universa hoc facit sancta eciam sponsa
christi ab istis temptacionibus eruenda
in illa felicitate servanda quas duas
vitas petrus et Johannes figuraverunt
singuli singulas. Sed et in hac tem
paliter ambulaverunt ambo per fidem et ista
in eternum fruentur ambo per speciem. Om
nibus igitur sanctis ad christi corpus inseparabi
liter pertinentibus propter huius vite pro
cellosissime gubernaculum adliga
da et solvenda peccata claves regni
celorum primus apostolorum petrus acce
pit eisdemque omnibus sanctis propter illius
secretissime vite quietissimum secretum
super pectus christi iohannes evangelista discu
buit quia nec iste solus sed universa
sancta eciam ligat solvitque peccata nec
ille in principio erat verbum deus apud
deum et cetera. De christi divinitate et de
totius divinitatis trinitate atque
unitate sublimia quem illo regno
facie ad faciem contemplanda nunc
autem donec veniat dominus in speculo
atque in enigmate conmuendi sunt
que predicando ructavit de fonte domini
pectoris solus bibit sed ipse dominus ipsum

euangelium per singula enim ex capacitate omnibus suis scribendi toto terrarum orbe diffunditur. Sunt qui scripserunt et alii qui quidem non contemptibiles sacri eloquii tractatores et expositores iohannem propterea plus amatum quod neque uxorem duxit et ab ineunte pueritia castissimus vixit. Et hoc quidem in scripturis canonicis non evidenter apparet. Verumtamen illud quod multum adiuvat convenientiam huius sententie quod illa vita per eum significata est ubi non erunt nuptie. Hic est discipulus ille qui testimonium perhibet de his. Et scripsit hec et scimus quia verum est testimonium eius. Sunt autem inquit et alia multa que fecit ihesus que si scriberentur per singula nec ipsum arbitror mundum capere eos qui scribendi sunt libros. Non spatio locorum credendum est mundum capere non posse que in eo scribi quomodo possent si scripta non fierent sed capacitate legentium comprehendi fortasse non possent quamvis salva rerum fide plerumque verba excedere fidem videantur. Quod non fit quando aliquid quod erat obscurum vel dubium causis et rationibus redditis exponitur. Sed quando illud quod apertum est vel augetur vel extenuatur nec tamen a tramite significande veritatis erratur quoniam sic verba rem que indicatur excedunt ut voluntas loquentis nec fallentis appareat qui novit quousque credatur a quo vel minus vel amplius quam credendum est vel minuitur lo-

quendo aliquid vel augetur. Hunc loquendi modum greco nomine non solum grecarum verum etiam latinarum litterarum magistri yperbolen vocant. Qui modus sicut hoc loco ita in nullis aliis divinis litteris invenitur. Ut est posuerunt in celum os suum et verticem capilli perambulantium in delictis suis et multa huiusmodi que scripturis sanctis non desunt sicut alii tropi hoc est locutionum modi de quibus opere prolixo disputare nisi evangelii termino terminante evangelium in sinu eius ipse compellerer meum terminare sermonem.

Sermo beati ysidori episcopi etc.

Sanctus iohannes evangelista inter quatuor animalia per aquilam significatur quia sicut ipsa pre ceteris avibus altius volitando conscendit ita et idem iohannes altius de divinitate quam ceteri evangeliste narravit. In principio inquiens erat verbum et verbum erat apud deum et deus erat verbum. Et cum ceteri de divinitate licet parum aliquid dixissent iste tamen plus omnibus narrat et non immerito. Hoc factum esse cognoscimus dignum quippe erat ut qui super pectus domini recumbebat et de ipso surgeret quod liquido de divinitate eius apertius quam ceteri evangeliste ad demonstraret. Sine dubio ideo promeruit quia dominus eum plus quam ceteros discipulos diligebat ut amplius de divinitate eius narraret hoc loco principium

deus pater intelligitur quibus mul-
ta principia in scripturis leguntur.
Principium dicitur filius ut illud
Ego sum principium qui loquor
vobis. Est et principium temporis
et principium creature. Sed ut in-
dicavimus hoc loco principium deus
pater intelligitur. Sanctissimus idem
Johannes qui hec narrat inter
omnes apostolos iunior fuit. Sic
est enim disserere aliquibus
nam eorum minor esse que termi-
nus dicitur. Christus quoque cum suis non
fuit sicut pluribus iste non intra-
bit in regnum celorum. ipse est qui super
pectus domini recumbebat. ipse quem
precipue diligebat Ihesus cui mari-
am virginem et ipsum filium marie
tradidit. Cum igitur iam scripta essent
evangelia per marcum quidem et lucam
marcum humanam nativitatem et multe
opiniones existerent preter deitate
filii. Alii natum ex virgine tantum
confitebantur. Alii nec natum penitus
sed more angelorum venisse di-
cebant. variis igitur intencionibus
de eius nativitate et variis dispu-
tacionibus prout cuique libitum erat
confitebantur. Johannes igitur novissime
coactus est evangelium conscribere
in quo quod filius dei eum fuit
et quomodo carnem accepit utrumque per
spiritum sanctum diligenti modo et recte
compositiones talis utitur principio. Ut
omnibus hereticis etiam silencium
imponeret sectorum consensus. Nam
super pectus recumbere Ihesu hec

est secreta misteria et archana omnia
nosse. Incipit igitur exponere et ostendere
nativitatis eius primordium et legere
filii dei in qua de deo deus natus
est quia cum dixerat matheus
et lucas in porta conditionem humanam
eius nativitate Johannes igitur nativitatem
domini qua ante omnia secula fuit filius
dei enarrat iuxta prophetam ys ait
Generationem eius quis enarrabit.
Ideo igitur Johannes ostendit quod fuit deus
pater sine principio est ingenitus et natus
qui nullo continetur loco sed potius
ipse continet omnia que tum sciri
potest quantum ipse voluit invisibilis
inestimabilis. Ergo hoc igitur filius dei
inenarrabiliter genitus est ante
omne principium quem sic natum
confitemur. Ut semper pater semper fi-
lius dicatur et nulla temporis interpo-
sita racione accipitur. Ideo ait semper
pater et semper filius. Ideo semper filius
quia semper pater. In principio erat
verbum deus scilicet filius dei ex
deo natus. De quo moyses sic
dicit. In principio fecit deus celum
et terram etc. Videmus igitur eundem
spiritum fuisse in sanctissimo Johanne
quem in moyse et multum eorum et
spiritus omnibus concordare inveni-
tur ut ipse Johannes ait. Omnia per
ipsum facta sunt et sine ipso factum
est nichil. Unde igitur moyses fa-
bricam mundi ante milia annorum
potuit enarrare nisi ut dixi spiritu
divino instructus singula facta describit

Spus ergo spus indeficiens est. Vas
repletur ipse integer permanet sic
lapas cum multe copia accedunt
ipa tamen integra lumine perseverat
Sic itaque spus infundit vnicuique
prout vult. Moyses enim ipso de e-
gypto sublato deseruit ut de y-
dolorum sublato deseruit ut de
ydolorum supersticione ubi valeat
cultura ydolatrie desiderio deser-
uierat ad dei noticiam ex illa sup-
sticione reuocans eos qui esti-
marent ab hiis facta omnia quos
coluerunt. Ideo sanctissimus moy-
ses ipso tradi et in scio ab ydolatria
excepto denuncians dei filium
omnia fecisse ait. In principio fecit
deus celum et terram. Sicuti moy-
ses creatorem et factorem mundi insi-
nuans ab ydolis populum ad noti-
ciam dei adduxit sic beatus
Iohannes hereticos qui aliter atque ali-
ter de filio dei disputare fuerunt
aduersantes reuocans ostendit
quod ante fuit et quomodo veniens ho-
minem induerit vite salutis causa

Sermo de sancto Iohanne ewangelista

Iohannes apostolus et ewangelista
filius zebedei frater iacobi
virgo electus a domino qui etiam
super pectus domini recumbens ewangelii
sui fluenta de ipso sacro dominici pe-
ctoris fonte potauit et sicut vnus de
paradysi fluminibus ubi dei gratiam
in toto orbe terrarum diffudit qui
et in loco xpi xpo iubente successit
sit deum suscipiens matrem discipulus

ecia ipse pro xpo alter quodammodo
dilectus est filius. Iste uero iohannes
est apostolus et ewangelista qui a domino
xpo electus atque dilectus in tanto
amore dilectionis habeo est habitus
ut in cena super pectus eius re-
cumberet et ut in cruce ipse soli
matrem propriam commendasset ut
quem nubere volentem ad amplexum
virginitatis asciuerat ipsi cus-
todiendam virginem tradidisset. Hic
dum in asya ewangelium xpi pre-
dicaret a domiciano cesare
in pathmos insula metallo
relegatus est ibi etiam positus apoka-
lipsim scripsit. Interfecto a senatu domi-
ciano exilio solutus recessit
ephesum ibique ob hereticorum re-
futandas versucias afflagitatus
ab asye episcopis ewangelium nouis-
simus edidit. Cuius quidem inter
alias virtutes magnifico signorum
hec fuit mutauit ramos sil-
uestres fecit in virgas aureas litorea
que saxa in gemmas. Item gemma-
rum fragmina in propriam reformauit
naturam. Viduam quoque prece populi sus-
citauit et redivivum iuuenis
corpus remeante anima reparauit.
Bibens letiferum haustum non
solum euasit periculum sed eodem
prostratos poculo in vite reparauit
statum. Hic ante annos lxvii post
passionem domini saluatoris sub
troyano principe longeue vetus-
tatis senio fessus cum die sue
migracionis sibi imminere inspexit

fertur effodere sibi sepulcrum atque inde valedicens fratribus facta oratione vivens tumulum intravit. Deinde tamquam in lectulo se eo recepit. Unde accidit ut quidam eum videre asserant non mortuum eum in sepulcro sed dormientem eum iacere contendant maxime pro eo quod illic terra sensim ab ymo scaturiens ad superficiem sepulcri conscendat et quasi flatu quiescentis deorsum ad superiora pulveris ebulliat. Relatio beati Clementis presbyteri de sancto Johanne.

Audi fabulam non fabulam sed rem gestam de iohanne apostolo et memorie omnium traditam. Cum post tyranni obitum de pathmos insula ephesum rediret rogabatur etiam vicinas illustrare provincias quo vel ecclesias fundaret in quibus non erant locis vel in quibus erant sacerdotibus ac ministris instrueret secundum quod ei de unoquoque spiritus sanctus indicasset. Cum igitur venisset ad quandam urbem haut longe positam omnibus ecclesiasticis solempniter adimpletis videt iuvenem quendam validum corpore et vultu elegantem et animi acrem nimis. Respiciensque ad episcopum qui nuper fuerat ordinatus hunc, inquit, tibi summo studio commendo sub testimonio christi et totius ecclesie. Cum ille suscipiens omnem se adhibiturum sic precipiebat diligentiam pollicere dedit iterum atque iterum eadem sepius repetens iuvenem commendabat attentius et post hec ephesum rediit. Tunc vero presbyter in domum suam adolescentem suscipit commendatum et cum omni diligentia enutrit amplectitur fovet ad ultimum etiam baptismi gratiam tradit. Post hoc velud confidens gratie quam fuit consecutus paulo indulgentius habere iuvenem cepit. Et ille ubi immaturam etatem libertate potitus est continuo per equevos quibus luxus et desidia cordi est atque vitia corrupte vie in eandem semitam perducitur. Et primo quidem conviviorum illecebris decipit inde nocturnis cum furtis secum sibi participem constituunt. Post hunc ad maiora flagitia pertrahunt. Interea sensim in nequitia (?) que informabat instruebat ad scelera et qui esset acer ingenio sicut equus in frenis et validus duris morsibus obstinatus recti itineris linea declinans rectore contempto rapido cursu totus fertur in preceps. Ita sive desperationibus sibi malient desperationem quod a deo sibi prestite salutis accipit dedignatur iam de parvis facinoribus cogitare grandia quoque molitur et committere per diram se tradens nullo inferior esse in flagitiis patitur. Denique illos ipsos quos prius ingres-

criminum fuerat discipulus factus et la-
tronum ex hys turma quibus ipse
dux et princeps violentus prae ceteris
instituitur et cum hys omni crude-
litate grassatur. Brevi tempore
elapso cum rei itaque proposuisset
utilitatis invitatur iterum ad il-
lam urbem iohannes. Et cum ceteris
quorum gratia venerat ordinasset
age inquit o episcope depositum re-
praesenta quod tibi ego plane et
Christo commendavimus ecclesia teste
cui praesides. At ille obstupuit pri-
mo pecuniam putans esse reposi-
tam quam non acceperat. Sed nec diffi-
dere poterat nec posse fallere iohannem
nec quod non dedit quaerere habe-
bat. Igitur stupentem episcopum iohannes hae-
rentem videns inquit illum
repeto adolescentem animam fratris. Tunc
graviter suspirans senior et in
lacrimis resolutus ille ait mor-
tuus est. Quomodo inquit et qua
morte. Deo autem mortuus est
quia pessimus et flagitiosus etiam
fuit. Ad ultimum etiam latrocinium a-
gressus est. Denique nunc montem
quendam cum multa latronum manu
occupavit. Quibus auditis
apostolus veste continuo qua erat indu-
tus scidit et cum ingenti gemitu
feriens caput suum bonum inquit
custodem fratris nostri reliqui te. Sed
iam nunc equus michi paretur
et dux itineris. Et confestim ab
ecclesia ipsa ascendens equum concitus pro-
perabat cumque pervenisset ad locum

retinetur ab aliis latronibus
qui custodias observabant.
Sed ille neque fugere neque repulsus
declinare [illegible] ingenti
tantum voce proclamabat quia ad hoc
ipsum veni adducite michi princi-
pem vestrum. Qui cum veniret ar-
matus eminus agnito iohanne
apostolo pudore actus in fugam ver-
titur. Ille equo post eum admis-
so confestim insequitur fugitantem
etiam etatis oblitus simul et cla-
mans. Quid fugis o fili patrem
tuum quid fugis inermem senem
miserere noli timere adhuc habes
spem vite. Ego Christo reddam
rationem pro te et in morte pro te
libenter excipiam sicut et dominus ex-
cepit pro nobis et pro tua anima
dabo animam meam. Sta tu et crede
michi quia Christus me misit. At
ille audiens restitit ac vultum
demisit in terram post haec arma
proiecit. Tum deinde tremens
flebat amarissime et accedentis
ad se senis genibus provolvitur
gemitibus et ululatibus quibus
poterat satisfaciebat et uberrimis
lacrimarum fluentis fontibus iterum
baptizabatur. Occultans solam
dexteram suam apostolus vero deinde
iurando sacramento se ei a salva-
tore impetraturum veniam pollicetur
simulque genibus eius provolu-
tus atque ipsius dexteram quasi
tersis confestim tergebat tamquam
iam per penitentiam purgatam

deo sanctis adeuntibus et invocans
et indesinentes preces omnes presi-
dentis et cum ipso pariter dies tre-
bri ieiunia indulgenciam a deo
quam ei pollicitus fuerat cessita-
bat. Sed et variis sermoni-
cis consolacionibus vel quibusdam
parvitatorum exemplis effectos et exot-
ritos eius animos mitigabat.
Nec prius abstitit quam eum in om-
nibus emendatum ecclesie presentaret,
prebens pro hoc magna quoque vere
penitencie et devocionis ingens
nove regis documentis atque insignia
gloriam et trophea visibiliter condari
non solum ad scienciam rerum sed et
ad utilitatem legencium presentium huic
in nostris quoque libris teneat lo-
cum. Amen. In natali sanctorum
innocencium. Sequitur etc.

In illo tempore Angelus domini
apparuit in sompnis
ioseph dicens. Surge et
accipe puerum et matrem eius et
fuge in egyptum et esto ibi usque dum
dicam tibi. Futurum est enim ut Hero-
des querat puerum ad perdendum eum.

Omelia lectionis eiusdem ve-
nerabilis Bede presbiteri etc.

De morte preciosa martirum
Christi innocentium sacra nobis
est festo beati evangelii
lectio recitata in qua tamen omnium
Christi martirum preciosa est mors est
designata. Quod enim parvuli occisi sunt
significat per humilitatis meritum ad
summam perveniendi gloriam, quia
nisi conversus fuerit quis et effectus
ut parvulus non possit animam dare
pro Christo. Quod in Bethleem et in omni-
bus finibus eius occisi sunt, ostendit
non solum in Iudea unde ecclesia cepit
exordium sed in omnibus eiusdem ecclesie fi-
nibus ecclesie quo usque per orbem
diffusa est persecucionem seviturum im-
piorum, piorum pacienciam esse coro-
nandam. Qui bimi occisi sunt doctrina
et opere perfectos indicat, qui non
infra simplices vel ydiotas fidei
tamen non fide constancia fortes esse
denunciant. Quod illi quidem
occisi sunt sed Christus qui querebatur
vivens evasit insinuat corpora
quidem martirum ab impiis posse
perimi sed Christum pro quo persecucio
tota sevit nullatenus eis vel vi-
ventibus vel occisis posse auferri
sed eos veraciter contestari quia sive vi-
vimus domino vivimus sive morimur
domino morimur. Sive enim vivimus
sive morimur domini sumus. Conse-
quenter vaticinium Ieremie vox in ra-
ma et in excelso audita est plo-
ratus et ululatus multus manifeste
denunciat luctum esse sancte ecclesie
quo de iniusta membrorum suorum ne-
ce gemit, non ut hostes garriunt
in vacuum tendere sed usque ad solium sum-
mi ascendere iudicis et sic pro
martiris Abel ita etiam ceterorum
sanguine innocuum debeat clamare
ad dominum iuxta illud viri sapientis
Non despiciet preces pupilli nec
viduam si effundit loquelam.

gemitus afflictione lacrime vidue ad
maxillam descendunt. Et excla-
macio eius super descendente eis a
maxilla eius descendunt usque ad
celum et dominus exauditor non de-
lectabitur in eis. Quod Rachel
plorasse dicitur filios suos
nec voluisse consolari quia non
sunt / sic etiam plorare quos de
in hoc seculo ablatos sed non ita
velle consolari. Ut qui seculum
morte vicerunt rursus ad secu-
li certamina secum toleranda rede-
ant / quod nimirum non sit ultra re-
novandi immundi certaminis eripis
semel evaserit conandi ad pm
Rachel namque que ovis aut videns
deum dicitur / etiam figurate
designat cuius tota intencio. Ut
videat deum meditatur et vigilat.
Et ipsa est ovis centesima quam pas-
tor bonus relictis in celo. Nona-
ginta novem ovibus angelicarum
virtutum abiit querere in terris inven-
tamque suis imposuit humeris
et sic reportavit ad gregem. Quamvis
autem iuxta litteram quod Rachel
plorasse dicatur filios suos cum
tribu iuda que bethleem tene-
bat non de rachel sed de sorore
eius lya fuit orta. Ubi tamen
spiritualis patet racio quod non tantum in
bethleem. Verum etiam in omnibus fini-
bus eius pueri sunt omnes trucida-
ti tribus autem beniamin que de
rachel est orta proxima fuit tri-
bui inde. Unde merito credi debet
quod plaga crudelissime necis
non parvulos et beniamin stir-
pis pueros quos progenies ra-
chel / etiam in excelsi voce plo-
ravit. Potest et aliter intelligi
quod Rachel iuxta bethleem sepul-
ta est sicut titulus monumenti
eius manens usque hodie testatur
ad occidentem civitatis. Ut via
que ducit in ebron quod ea que
in loco eodem agebantur ipsa
egisse prophetico locucionis modo
recte dicatur cuius corpus nomine loci
ipse fiat in significationibus. Quod ipse
dominus ne occidetur ab herode sub-
latus est a parentibus in egipto
sicut electos sepius malorum im-
probitate suis effugandos sedibus
vel etiam exilio dampnandos
Ubi simul exemplum dat fidelibus
ne dubitent tribulacione persecucionis ubi
oportunum fuit declinare fugien-
do cum hoc deum ac dominum suum fe-
cisse meminerit. Siquidem ipse
qui erat suis preceptis / cum vos
persecuti fuerint in civitate ista
fugite in aliam. Prius fecit quod
precepit fugiendo hominem qui ho-
mo in terra / quem magos paulo ante
monuit stella de celo. Quod
occisis pro eo pueris herodes non
longe post obiit et ioseph monente
angelo domini cum matre ad terram
israel rediit / sicut omnes persecu-
tiones quas contra ecclesiam erit mo-
nedei ipsorum persecutorum morte
vindicandas eisdemque interfectis per-
secutoribus pacem ecclesie reddendam et

stos qui latuerant ad sua loca esse
reversuros / possimus quoque odium
herodis quo perdere ihm voluit
super persecutoribus que apostolorum
sunt temporibus facte in iudea spaliter
accipere qui in valescente invidia
predicatores pene sunt omnes ubi
expulsi de provincia et in gentibus
predicaturi sunt longe lateque disp=
si Sicque factum est ut gentilitas
que per egyptum figuratur pertis
ante tenebrosa lumine ubi pa=
peret hoc est puerum ihm et
matrem eius per ioseph in egyptum
translata fidem scilicet incarnationis
dominice et ecclesie societatem per doctores
stos gentibus commissi Et erant
in egypto usque ad obitum herodis
indicans figurare fidem xpi in ge=
tibus mansuram donec plenitudo
omnium intrat et sic omnis israel sal=
vus fiat Obitus quippe herodis
terminum intencionis malicose que
nunc contra ecclesiam in iudea fervit
consummat Occiso pluribus morte
humilium sprituum quos fugata a se x.
iudei penitus designat Quod autem
defuncto herode redit ad terram
israel ihus finem denunciat quando
enoch et elya predicantibus iudei
sopita modernum invidie flamma
fidem veritatis accipient Et bene
tunc iudeam deserit fugiens hoc
in nocte dicitur cum vero revertitur
non solum nulla fuge sed nec noctis
fit mencio quoniam quos obpressos

tenebris olim persecutores reliquerunt
ipsos ob lucem fidei tandem se que=
rentes remisit Quod defuncto
licet herode ioseph timore ar=
chelai filii eius iudeam ubi me=
tropolim habebat ire formi=
dans monente angelo in naza=
reth galilee secessit / ultima pre=
sentis ecclesie tempora designat / quando pera quoniam
nunc est usque gentis illius certe
qua per annos in gentium valet persequi
non desistit / actor in quibus fiam anti=
xpi persecucionem surget / et qui de per=
iniuis ad predicacionem enoch et elye
perfidia conversis / sed ceteris ad instinc=
tum antixpi tota intencione contra
fidem dimicantibus per igitur
iudee in qua regnabat archelaus
perfidos antixpi sequaces ondit
Porro nazareth galilee quo do=
minus transfertur partem gentis eiusdem
que tunc temporis fidem xpi est
susceptura designat Unde bene ga=
lilea transmigratio nazareth
flos aut virgultum eius interpretatur
quia nimirum salvatoria quo ardan=
tiori desiderio ab hiis que in terra
videt ad celestia percurrendo trans=
migrabit eo in nomine spiritualium ha=
bundat flore ac germine virtutum / ut
oportet fratres karissimi ex primiciis mar=
tirum hodierna festivitate veneramur
recta de ecclesia que in celis est
ininterrupta festivitate sedule cogite=
mus eorumque vestigia inquantum
possimus sequendo / ipsi eiusdem festivitatis

supne pciapes existere cineemus testante aplo quia si socii passionum fueimus sic et consolationis erimus nec tamen de morte eorum lugeamus quod de iusta palme perceptione letemur. Eiusdem singulorum eorum tamen pro tormenta pellerent ut ex hac vita rachel gehebunda i. ecclesia que gemit luctu lacrimis quod persecuta est sed iam hinc expulsos superna iherusalem que est mater omnium mox in alia vita obviis letitie ministris excepit atque in gaudium dni sui coronandos introduxit. Unde dicit Johes. Stabant ante thronum in conspectu agni amicti stolis albis et palme in manibus eorum. Stant enim ante tronum dei cum multi qui quondam an tuos indictu eternorum iacebant penis addicti. Stant in conspectu agni nulla re illic a contemplanda eius gloria separandi a cuius hic amore nec per supplicia poterant separari. Stolis fulgent albis et palmas in manibus habent quod premia operibus habent. Dum corpora que prius ignibus ustulari a bestiis dilacerari flagris absumi per precipicium dissolvi ungulis abradi omnique modo penarum genere passi sunt dissipari pro nobis glorificata recipiunt. Et clamabant magna voce magna dicentes: Salus deo nostro qui sedet super thronum et agno. Magna

voce salute deo declamant qui magna gratiarum actione recolunt non suo se virtute sed ipso auxiliante et tribulationem inpugnantium superasse et cetera. Dicit itaque eorum et plenitos agones et comlis destbes pretiuls hi sunt qui venerunt de tribulatione magna et laverunt stolas suas et dealbaverunt eas in sanguine agni. Stolas suas in sanguine agni mites laverunt dum membra sua que ob celestis inspirationem visa sunt penarum squalore fedari sit potius suo pro xpo sanguine ab omnibus mundane contagiis insuper et beata immortalitatis luce digna reddire quod est lotus etiam de albasse stolas in sanguine agni. Ideo inquit sunt ante thronum dei et serviunt ei die ac nocte in templo eius. Non est laboriosa sed amabilis contemplandi servitus in dei laudibus perpetuo assistere dies ipse et nox non vicissitudine temporis ipse sed perpetuitate tropice significantur. Nox enim non erit illic sed dies una melior in atriis xpi super milia. In qua non plorat rachel filios suos sed abstergit deus omnem lacrimam ab oculis eorum. Datque voce letitie et salutaris in tabernaculis iustorum qui vivit et regnat cum patre in s.s.d. per omnia s.s. amen.

Lectio libri apocalipsis beati
Johannis apostoli et ceteri.

In diebus illis vidi super
montem syon agnum stan-
tem et cum eo centum xl
iiij^{or} milia habentes nomen eius
et nomen patris eius scriptum in
frontibus suis. Omelia
haymonis de eadem lectione.

Syon que interpretatur specu-
latio etiam est quia futura
bona inaccessibilia contem-
platur et que etiam mala sit
cavenda denunciat. Mons syon
nichil est aliud quam ipsa syon
etiam de qua per os dauid magis syon
dicet homo etc. Et alibi Qui
confidunt in domino sicut mons syon.
Agnus autem xpistus de quo iohannes
dicit. Ecce agnus dei. Agnus
stabat super montem syon quia
ipse xpistus presidet ecclesie sue. Sed
in hoc loco finitus numerus ponitur
pro infinito id est centum xl iiij^{or} mi-
lia pro innumerabili electorum multi-
tudine. Specialiter vero hic numerus
eos significat qui virgines sunt
mente et corpore quia multi sunt
corpore non tamen mente. Gloria et
ipsa verba quibus dicitur centum
xl iiij^{or} milia cum domino visi non
caret misterio. Centenarius et-
enim numerus in divina scriptura sepe
perfectus ostendit. Unde est terra bona
fecit fructum centuplum quod scilicet ad vir-
ginalem probatur perfectionem. Vir-
gines hominum quidem habent ce-

tum oves in quo loco summa an-
gelorum et hominum intelligitur. Ce-
tum quippe oves deus omnipotens
habuit quia angelorum et hominum
naturam ad se cernit videndum.
Et iterum. Qui reliquerit domum
vel fratres etc. usque centuplum accipi-
et et vitam eternam possidebit. Qua-
dragenarius quoque numerus in mis-
terio est consecratus. Ut ipse dominus
xl diebus ieiunavit sicut olim
fecerunt moyses et helyas. Con-
stat enim ex quaternario numero et
denario quaternarius consecratus
est propter iiij^{or} libros ewangeliorum sive
propter iiij^{or} flumina paradysi. Vel propter
novissimas mundi partes sive propter
iiij^{or} virtutes principales. Dena-
rius quoque similiter est consecratus
propter decem legis precepta. Cum de-
calogum legis perficimus cum iiij^{or}
libros ewangelii in fide et opere
custodimus. Millenarius etiam
sepe pro perfectione rei de qua agitur
ponitur. Unde est illud quod
inaudivit in mille generationes.
Cum enim credendum sit quod neque
usque ad centum generationes mun-
dus extendatur quid aliud
in mille generationibus nisi generatio-
num universitas designatur. Unde
et in apocalipsi scriptum est. Cum xpisto mil-
le annis dicuntur regnare. Vel
regnaturi id est semper et in omnia secula
tempora. In hoc igitur loco. Sic-
dum est summa corporis exprimitur
qui virgines sunt mente et corpore.

Ideo quod considerandum est quia sicut ta-
ta erit eorum numero sicut qui
virginitatem servaverunt ut Johannes
et paulus multo plures erunt
etiam celi sancti. Uno in loco etiam hic
notandum quod super montem
syon stare dicitur cum ipsi sint in oes
syon quia non videlicet quis etiam
super semetipsum ascenderit de bestia
non triumphabit. In magna enim
celsitudine stare debet qui totam
mundi principem calcare intendit. Intuen-
dum etiam quod agnus hic stare per-
hibetur cum marcus de eo dicat
dominus ihesus ascendit in celum et sedet
a dextris dei. Unde sciendum est quod
sedere quietis est vel iudicantis, sta-
re vero laborantis vel iuvantis
est. Unde post devictam
mortem xpo resurgenti a mortuis
data est potestas in celo et in terra. Unde
enim marcus sedere dicit. Hinc etiam
et Stephanus inter manus lapidan-
cium positus intuens in celum
dixit. Ecce video celos apertos et
ihesum stantem a dextris virtutis
dei. Stant quoque cum illo electi
qui laborant in presenti vita et certa-
mine sunt constituti habentes nomen eius
et nomen patris eius scriptum in fron-
tibus suis. Non debemus hic carna-
liter intelligere quod scilicet habeant que-
dam pittaciola frontibus suis
colligata in quibus sit nomen agni
vel patris eius scriptum sed in suis fron-
tibus nomen agni et patris porta-
bant quorum fidem tenent et operibus or-
nant et quod in nomine patris et filii signum

in hoc signo crucis ab omnibus
videtur ad usus. Et audivi vocem
de celo tamquam vocem aquarum mul-
tarum et tamquam vocem tonitrui
magni et vocem quam audivi sicut
cytharedorum citharizantium in cytha-
ris suis. Celum ipsa est etiam
ecclesia ob hanc illi qui cum
agno sedent ipsi sunt celum et quia
multi per dominum mundum de gentes et
ex omnibus gentibus sunt collecte
...idetto eorum vox similis voci aqua-
rum dicitur. Aque enim multe
ut idem Johannes dicit populi multi sunt.
Et quia etiam terrores ad minimum in-
dicium pertinet qui predicatores
existunt. Sicut ipse Johannes et paulo
dicit volo omnes esse ut me
ipsum idcirco dicitur. Et tamquam vocem
tonitrui magni. Ipsi quoque sunt
citharedi imitatores domini sui
passionis. Ita sicut superius dictum est
in cithara cava est ligni et sunt
corde distenso modo dense ligni
hoc lignum est dominice passionis
vel crucis porro corde denotata
sunt scilicet corda qui imitantes
et recolentes eius passionem mor-
tificant se viciis et cum concupiscen-
tiis adimplentes ea que de-
sunt passionibus xpi in cor-
suo. Et cantabant quasi canticum
novum ante sedem dei et ante
quatuor animalia et seniores. Ca-
nticum novum cantare est de in-
corrupta mentis et corporis

integritate gaudet sed tamen ipsi
sunt sedes ante iiijor animalia et senio-
res ante sedem dei et ante iiijor
animalia cantare dicuntur. Quia viz
semper ante se consistunt quia nulla
racione mutabilium varietate a con-
templacione conditoris animos inflectunt.
Et nemo poterat dicere canticum
i. nemo poterat imitari. De incor-
rupta mentis et corporis virginitate
nisi illa C xl iiijor milia non
petrus solus non quilibet alius
apostolus omnibus excepcionibus gra-
cia ipso connubio vel coniugio
peccatum patris consideratis dicitur. Ecce in
iniquitatibus conceptus sum et
in delictis meis peperit me mater
mea. Dicere tamen possumus pro
veritate affirmare non audemus
quod non omnes virgines in illo beato
regno coniugatos precedunt sed
hii specialiter qui vita et moribus
ac tormento passionis virginitatem
insuper custoditam coequantur
moribus coniugatis ubi contra
Si iohannes apostolus fuisset tamen
levatus ut petrus. Si verum est
quod de petro dicitur i. quod uxorem
habuit utique ille enim precelle-
ret quia ille virgo hic vero non
virgo. Unde nec canticum illud
cum iohanne dicere nec agnum
quocumque ierit potest sequi. Qui
empti sunt de terra. Quo precio
utique precio sanguinis christi per quem
amore celesti sunt elevati et celibes
effecti. Hii sunt qui cum mulie-
ribus non sunt coinquinati i. non
sunt polluti et maculati cum
mulieribus mente et corpore. Nichil
enim prodest esse virginem corpore
si contigerit mente corrumpi tamen
quemquam esse virgines enim
sunt a deo qui sequuntur agnum
quocumque ierit i. imitantur illum.
Sequi enim dicitur christum quia sicut
ille virgo ita et isti virginitatem
custodiunt. Et quia enim in instituti
perfectis sequitur insuper fami-
liarius adherebunt. Sequitur quo-
cumque illum ceteri fideles qui virgi-
nitate corporis amiserunt non quo-
cumque ille ierit sed quocumque potue-
runt. Unde etiam multi de sanctis
et si non potuerint dicere illud
canticum audire tamen poterunt et de-
lectari tam excellenti dono. Hii
empti sunt ex omnibus primicie
deo et agno. Sicut in omni grege
gregis optimus agnus eligitur et sic
ex multis fructibus eliguntur
primicie. Ita isti eliguntur ex multi-
tudine electorum qui tamquam primi-
cias pre ceteris offerentes celestem
reserunt fructum. In ore eorum non est
inventum mendacium. Questio hic
oritur quare dicat Johannes cum
psalmista dicat omnis homo mendax solus
ante deum verax quod ita sol-
vitur. Quia omnis homo in quantum
ex se mendax est sed tamen ante
verax est ex deo est. Unde cum dominus
interrogasset discipulos dicens. Vos autem

que me esse dicitis Respondens pe-
trus dixit. Tu es xpus filius
dei vivi. Et ille beatus es symon
bariona &c. Ecce homo i con-
fessione filii dei verax ymo
ymo veracissimus ho. Sed
qm verax no a se s3 a patre
qui in celis est. Cum aute
alibi dns pena sue passionis
predicet Respondit petrus absit
a te dne ut moriaris. Ego mo-
riar p te. Ecce homo mendax
utiq3 quia no sapuit sapis ea
que dei sunt s3 que hom. Ergo
omnis homo quibi de se mendax
quantu de deo verax. Et cum
h ad oms scos ptineat quia
de solis virginibus spualr dicit
in ore ipoz no est inventu men-
daciu. Sine dubio qr ad compa-
tione alioz soli virgines dicunt
veraces. Sunt nimirum alii ve-
races a deo sed ut dictu est
ad copatone virginum no sunt
veraces. Sed nec mirum si illi
spalr veraces dicunt qui veri-
tati que xpus est virginitate mentis
et corporis amplius inherere di-
cuntur videntur. Sine macula
sunt. Et hoc sic intelligendu e
qr cum sint etia sci sine macula
i sine corruptione. Ast potest iam
apertis oibus expurgati ad com-
paracionem tamen ceteroz sole virgines
sine macula sunt. Sed ipi com-
paracione dei mendaces sunt
et maculati. Recta amen

Sequitur sermo de sanctis innocentibus

Hodie fres
karmi natalem illoz in-
fantiu colimus qs ab
herode crudelissimo rege i-
terfectos esse evangelii textus
eloquitur. Ideo cu summa exul-
tatione gaudeat terra mater ce-
lestiu militu certatorum tam
inmpares fecundia virtutum.
Ecce psimus hostis nuqm btis
parvulis tm pdesse potuisset
obsequio qm tm pfuit odio
Nam sicut sanctissimi dei festi
manifestat qm tn tota h tos
parvulos iniquitas hundavit
tm i eis gra benedictionis effu-
sit. Beata es o bethleem terra
iuda q herodis regis inmanita-
tem i pueroz extinctione pspes-
sa es. que sub uno tempore ca-
ndida tam plebe imbellis in-
fancie deo offerre meruisti. Digne
tu eoz natalem colimus quos
beatius ethie vite mundus edidit
qm matroz viscera partus effu-
dit. Siquide ante vite pfectae
adepti sunt dignitate qm usum
pntis accipere. Alioz qde
pcio sa mors martiru lau-
dem i confessione pmeruit. Ho-
rum i consummatione placuit. qr
incipientis vite primordiis ipe
eis consensus in ui glie dedit
qui pntis termini imposuit.
quos herodis impietas lacteres

matrum visceribus abstraxit.
Et in inter duos martyrum flores
quos in medio frigore infideli-
tatis exortos velud primas
erumpentes ecclesie vernas que-
dam persecucionis pruina decoxit
Et ideo dignum est in festis pro
xpo infantibus honoris imper-
dere cerimonijs non dolores pa-
rentum deflere vota non lacri-
mas quia ipse illis fuit causa pene
qui extitit corone ipse odij cau-
sa quia primus patrie ante herodis par-
vulis necem joseph per angelum
monitus est. ut xpm dominum in e-
gyptum ydolis plenam i. ad gen-
tes ydolis deditas duceret pro
iudeorum persecucione et ad o mede-
dum profane plebis assumpsisse
dignatus est ut in iudea religio-
nis ignorati sensu colendus in-
ferretur. Et quia in scripturis divinis
fratres karissimi bonos et iustos vi-
ros persecucionem malorum semper
sustinuisse cognoscimus si dilige-
ter consideramus invenimus illos
maiora supplicia sustinere qui fa-
ciunt quam qui sustinere videntur.
Omnis enim homo qui aliud in corde
perpetrat. prius ipse in corde per-
secucionem sustinet. cognoscatur
gracia si eciam ille qui perpetrat
iniusto aliquid de substancia sua tulit
maius sibi ipse dispendium facit
quia nemo habet in iniusto lucrum

sine iusto dampno. Ubi lucrum
ibi dampnum. lucrum in archa
dampnum in consciencia. Tulit vestem
et perdidit fidem. Accepit pe-
cuniam et perdidit iusticiam. Sed hoc
homines ideo faciunt quia diem novis-
simum attendere nolunt. Si enim di-
em mortis sue cogitare voluis-
set vellet animum suum ab omni cupidita-
te et malicia cohiberet. Sed quo-
modo noluit salubriter cogitare
inde habet postea sine ullo reme-
dio sustinere. Veniet enim illis di-
es novissima veniet ~~dene~~
dies iudicij in quo nec eis penitenciam
licebit agere nec bonis operibus
se ab eterna morte poterunt redi-
mere quia peccavit in hac tam adu-
pone peccator ut moriens oblivis-
catur sui qui dum viveret oblitus est
dei. Veniet dies iudicij quo mo-
vebuntur fundamenta montium ardebit
usque ad inferos deorsum quando
celi ardentes solventur quando sol
obscurabitur et luna non dabit
lumen suum quando stelle cadent de celo
quando peccatores et impij mittuntur in
stagnum ignis et sulphuris. fumus tormentorum
illorum ascendet in secula seculorum ubi
fletus erit et stridor dencium
Sed veniet tempus fratres karissimi quando
nulli bono erit male nulli malo
erit bene. Veniet itaque dies novis-
sima quando discernentur pij ab impijs
et iusti ab iniustis laudatores

dei a blasphematoribus dei ve-
ment dies qui distruetur deus il-
li sicut dictum est bo sit male rc
Quare g° modo no sit forte
et modo sit/ s3 quod nunc est i
occulto tunc erit in manifesto
lege scripturam diuinam i gde me-
cum si potes in scripturam dei for-
te ibi docebo te si possum ymo
disce meam habeo qui docet
me/ eciam nunc no esse malis bn/
et melius esse bonis q̄ malis/
q̄uis no venerit bonorum plena
felicitas no dum q3 venit ple-
na felicitas pena nouissima
Si legere dei diligenter forte in
telligis meam no esse bonis
male. Rogo enim te et quod ab-
scondite tibi qualiter male est. Infir-
mus es. Egestas angit premit
difficultas dolor fatigat sevit me-
rore timor ab iniquo tibi no
male est quia pateris mala
et bene est illi qui est ipsum ma-
lum. Multum int est int malum
pati et malum esse. Tu quod pa-
teris no est malum. malum enim
no pateris si tu malus es/ ille
le enim malum no patitur i malo
est. Noli g° illi no pot fieri
vt tibi male sit qui pateris
malum i illi bn sit qui ē malus
Tibi male est q2 malum alie
num pateris in corde tuo i illi
bn est qui malum seipsum pati
i corde suo. Tibi male ē quia
malam hes vitam et bn esse
illi pt qui mala hz animam.
Esto bonus q hes bo. hoc st
diuicie bonum est aurum bonum
est argentum bone familie
bone possessiones. Omnia ista
bona sunt s3 vnde facias bn
no que te faciat bonum s3 tu
bo que facias. Vnde st inqs
ista bona facit indicium i insti
tua bona sunt que hes i fac
indicium i iusticiam i tu esto bo
nus int bona tua. Erubesce
bonis tuis noli malus esse
i eis ne peas tu eis Ita g°
aurum i argentum distribuit
hominibus conditor rerum i admi-
nistrator. deus i ipa pro natura
rerum humano bonum sit copia
bonis eius no q° tollat bonos/
nec excruciet inopia. Malos
aute i tu offert excecat et
tamen aufertur excruciat
Omnia tamen accipiunt diuicie
plenam leticiam tenent i cum per-
dunt veram tristiciam ingerunt
Discamus g° amare veras
diuicias in castitate i insti-
cia pace i animam. Iste enim
sunt vere i iuste diuicie/ q2 bo-
nis nutis iustisq3 tenent
Ille vero dur diuicie q̄uis
q̄uisque eas hunt no egebit
dum i vero apostolum hus victum et
vestitum hys contentus est
Istas g° diuicias i instu

est putare diuicias que non au-
feruntur egestate. Tantum enim
unusquisque ardebit egestate
auaricie quanto magis eos dili-
gens maiores sunt. Quomodo ergo
sint diuicie quibus crescentibus
crescit inopia quia amatoribus
suis quanto fuerint ampliores non
auferunt sed inflammant cupidi-
tatem. Diuitem tu putas qui
minus indigueit si magis sunt
unde bene quidam sapiens dixit
Crescit amor nummi quantum ipsa
pecunia crescit. Cum pecunie enim
incremento rabies cupiditatis
augetur. Nam omnes auari
et cupidi velud ydropicis
morbus egrotare videntur
Unde ydropicus quanto plus
bibit tanto plus sitit. Ita
auarus vel cupidus acquirendo
plus sitit. Nos vero fratres cogi-
tantes nos peregrinos et hospi-
tes esse in hoc seculo hor-
tatur quod ad victum et vestitum
opus est nobis in itinere vite
istius reservemus ut postquam
possimus eternam beatitudinem
per elemosinam dignamur. Ut
tunc in die iudicij cupidi rapaci
possibilitate bonorum operum audi-
re meruerit. Discedite a me
maledicti in ignem eternum qui paratus
est dyabolo et angelis eius hoc
probare audire possimus. Venite
benedicti patris mei percipite reg-
num quod vobis paratum est ab origine mundi
quia esuriui et dedistis michi
manducare nudus fui et co. me
Ad istam ergo beatitudinem nos perducat
dominus sub protectione perducat. Cui
est honor et gloria in secula se-
culorum amen. In natali sancti
Silvestri pape. Homo quidam
proficiscens. Omelia. Lecto
sancti ewangelij. Epistola. Ecce
sacerdos magnus. In natali
sancti Felicis confessoris. Sint
lumbi vestri precincti. Omelia
Sancti ewangelij lecto. Fabia-
ni et Sebastiani. Si consideremus
fratres karissimi. Eodem die. Descen-
dens ihesus de monte. Omelia
Ex lectione apostolos dominus.
Epistola. Sancti per fidem vice-
In natali sancte Agnetis virginis
Simile est regnum celorum decem
virginibus. Omelia. Sepe
nos fratres. Epistola. Qui in gloriatur in
domino glorietur. Omelia. Quia
hodie. Sermo beati Ambrosij
Quam in toto mundo. epi lectio
do virginens fides marie
in inextricabiles connec-
nectat et stupendi pudoris
aulam in maculato conseruet
affectu con ipsius integritas pseue-
rit ad palma ut in puellis
tropheum saluatis arripet et
prestigium mentis virginis adce-
lestem thalamum perueniret hinc
est quod a multo fidei ignes se
asserit sub acuta reclamat se coni

constitutam. O quam mutabile
virginibus virgo tu tradidisti in
amoris exemplum. O quam summis pre
coribus commendandum virginis
christi rufinam contempnendo mundi
divicias exercendo concupias car
nis et solam xpi pulcritudinem
amando. Attendite ad puellam
puelle et disscite in annis infancie
qualiter in pectore suo tam amo
rem xpi flammas accendit. Dicat
se amatori suo servare fidem et
eius corpus concupiscere solum
qui pro amore hominum mortem non
recusavit imitatum disscite vir
gines xpi amorem in puella
ferventem et omnes mundi dilec-
tiones velud scoriam recusantem. Ideo
enim sanctorum plurium tradunt exempla
ut unusquisque pro qualitate sue ca-
pacitatis amorum modum sui propria
teneat et sicut pugnantes virgines
Ita pro cunctis virgines vincere se-
cum xpi amore studeant certare
pugnantes cum multi dulcia re-
cusantes austera ad delectatio-
nes perpetuas et ad gaudia eterna
pertingit. Hec dicentes non virtu-
perhennis virginum tristia quidam
sed virginum perhenniter ad eterna
nimis. Non enim virginitas malis
rebus supponenda sed est rebus
optimis preferenda. Nulle enim mundis
mundior castis castior non est in-
digne meliorum rerum vituperacione
laudem. Sequatur itaque sancta con-
iugia patriarcharum virgines

in religione posite ac divinis legibus
informate. Sarra. Rebecca. Ra-
chel. Anna. Susanna ac Se-
phora imitentur uxores quod non vir-
gines sola virginitate meren-
tibus subsequitur. Virgo perdisseque
agnes beatissima magnum de se
predicacione exortacionis exemplum cum
virginitatem pretulerit vite deum
quia a se amorem terreni pro amore
celeste expellens trophenum
caritatis xpi arripuit et tam contra
libidines quam eciam contra diversa
supplicia fide pocius armata
quam sexu fortiter dimicavit et vicit.
Aspiciat denique blandicie et
renuit minas terreri. Procedit
accedit videt nescit ad amo-
rem quod cupit adhuc nimis vir-
ginitate diligit nec blandiciam
nec flammis nec supplicia nec
terrificos metuit. Postremo
nec gladium funestis percussionis
expavit. Compellitur virgo
ornamenta suscipere corporis
sed renuit quia iam susceperat
mentis et quia non de elegancia
corporis humani placere studebat
quia timebat de sidere anime
deo displicere dabat intus pre-
dem sic meriti candorem pul-
critudine excellebat ac respu-
ebat ut etiam sua pulcher-
rima fieret tam eciam sua aut
erubescebat se esse formo-
sam tantoque studebat displi-
cere carnalibus in carnis

aspectu quanto in xpo instabit et eius
angelus complacere. Turbabatur in-
nemis a puello eo tempore et
se muneribus complacere posse ex-
istimans auri gemmis et gemmis
vestes preciosas connectabatur.
Sed quia xpi caritas pectori pe-
ctoris non habet virginitas sanc-
tissima in suo eciam insuper in spiri-
tus professione preualuit qui
suorum sanguine sibi transmu-
tat xpus ad castitatem igitur
restituitur castis et in eo casta
virginitas xpo semel oblata per-
durat. Discite virgines xpi ...
ma puellaris exemplum oblata
sub spe pietatis munuscula
virorum totali intencione respuite
et quasi rabidi canis morsus
cum omni studio recusate. Aliquo
non recipias quod timeas dei
nomine accipias quod diligas
mundi. Accipe accipe virgo sed quod
amori eterno proficiat. Cognoscite
abhominare ... filius ...
sic accipe ut te sponsam xpi ...
noscas. Videt ille intus in mente
quid facias ... expectet eius
virgines ... attendit. Vi-
dete ergo quomodo agnes sequitur
... Nullum po-
tuit penitus ...
plicium ... lupanar ... turpitu-
dinis locus oracionis efficitur
et ubi dyabolus ei ignominiam turpitu-
dinis preparauit illic ea recipe

fecit dominus coronam sue virginitatis
et palmam. Hoc est in suis sedibus
hostes vincere captiuum ducturum
virginem ad penetrabilia regis
libidinis ... a virgine qui
captiuare voluit victum cum virginis
triumpho exire. Ita qui tenere
uit tentus est qui trahere voluit tractus
tus est qui occidere se putabat
occisus est. Denique ut probemus
dyabolum a virgine tunc fuisse vic-
tum illius ... ad
... Tunc enim ag-
netis ... sic armauerat
inimicus ut ... traheret
prius ... ad lupanar sub voce
... ad libi-
dinis hunc ergo fuisse ducem
dyaboli ... qui dubitet
et victo duce ipsum superatum
esse omnibus notum est. ...
tis ... cum duce suo ...
... omnibus patet.
Constat ergo dyabolum superatum
quociens totam virginem arma
corripuit gloria expoliata vir-
go vestibus tegitur ... ab
hominibus malis vestitur ab an-
gelis bonis ...
turpitudinis ... apparuit
castitatis. Efficitur oratorium
locus angelorum qui ... fuit
... Et ubi ... fuga
... castitas illic est ...
virginitatis. Denique ipsos quos
... ad libidinem ... virgo

ad castitatem obtinuit et quos
dyaboli ad carnis incitatores ipse
illa a se nimios eiecit. Omnes
namque sigillatim ingressi unus alterum
sustinebat ingressum quem non
domini ingressum credebat mundum
exhibebat. Sed ingressus adu-
lterium ad ostendendum dominum in-
tus virginis tenebat. Exhibebat
inde dei servus qui servus dy-
aboli fuerat inter ingressus. Et to-
ti facti sunt dei custodes quos dya-
bolus corruptores se putaverat
virginis invenisse. Remansit
itaque iuvenis qui probationis
huius auctor extiterat qui se
putabat defensorem virginis
superare. Hic splendorem domini pro-
curreret ad luctum vitam quam vide-
bat hic amisit in mortem quam
querebat invenit. Currentes interi-
dentibus lenonem insultantibus fi-
nem lamentationis imponit. Accedit
virgo lugentem iudicem rogat ni-
vatem ante contempserat nunc de-
precantem exaudivit. Illico igitur
ut cepit orationem pro mortuo illo mor-
tuus excitat filium qui mortuus
fuerat deputatus ad gaudium evo-
cat qui fuerat precipitatus in luctum
Ita qui fuerat etiam castitatis morbo in
castitatis extinguitur et sic predicator
castitatis qui persecutor extitit
castitatis. Ad hec sacrilegi celebra-
batur in templis exprimi in ista
mirabilia sacrate committent

et excitat seditiones usque pulsari
ut recto que sua debebat fidem
seditionum clamoribus perversitati
locum in mentibus hominum inve-
niendo posset. Praefectus vero suscitati
filii timens abscessit autem
vis legitur suis vicarium
dereliquit virginem itaque cor-
pori ardentes apparuit flammis
se corpus quod incendium libidinum
superaverat refrigerium in medio
flammis in medio invenit. Et
quos ignis fuerat ut credebat
cepit pro virginitate illese. Ut
discerent virginitatis flammas
sibi incendium perire domini non
posse nec illos perisse estimes
quos pro nomine Christi consumpsit in
cendium. Itaque cum legeretur hic
cum ignibus raptum in medios
beatis in medios ignibus nulla
ratione consumptos ante eum
laureatum cuiticula suscepta
recolis et atque sicut reclami
flammarum globos cum fuisse con-
nostris nullam in hiis suspicari
veritatem fidei tunc fuisse vincula
et enim fides fortes dei in persecutione
exercuit ridiculo quae gloria vi-
dit utrisque victores. Gloria qui
consumptus est mira exultavit
et vir fortis miram fecit et
damnavit leonum rabie morsus
quoque contempnens probatissimum deo
confessorem expressit. Quo facto
utrosque Christus dyaboli ondit

victores esse. unus enim moritur
et triumphat et alius credidit
et regnat. Veni iam virgo ad thala-
mum quem quesisti et pro amore
sponsi gladium percussoris ad-
mitte. Ut sponsam te virginitatis
immaculatam coronet Christus ut mar-
tirem confessio probata consignet.
Felix katherina virginum quibus
studium est tue sequi confessionis
vestigia. habebunt enim tecum
coronam in celo que certum supera-
verit inimicum in mundo. Nascetur
tibi vestigium maioris perfecti
participatio etiam remunerationis
appareat. Ita hiis imitatibus
etiam donamus gaudia non ne-
gandam. Itaque o splendida et pul-
chra dei filio et omnibus ange-
lis et archangelis grata ut eam
meruisse dignus quibus pos-
simus precibus exorarimus ut
nobis ille tribuat indulgenciam
peccatorum qui tibi tuorum omnium labo-
rum tribuit palmam. Cui igitur
cum patre et spiritu sancto equalis ipse est honor
et gloria in perpetuitatis in secula seculorum amen.

Sermo sancti Ambrosii episcopi.

In maculatus dominus imma-
culatam sibi familiam eam
in hoc pleno collimonium
fragilitatis humane corpore con-
secuit et bene perdit. Ut quia
hodie natalis est virginis de
virginibus sit loquendum et expedi-
tus hic liber sumat exordium.

Natalis est virginis integritatem
sequamur. Natalis est martiris hosti-
am ymolemus. Natalis est
sancte agnetis mirentur viri non
desperent parvuli stupeant nupte
imitentur innupte. Sed quid dignum
alloqui possimus. Nec nomen
quidem vacuum luce laudis fuit.
devocio super etatem virtus super naturam
ut michi videatur non hominis ha-
buisse nomen sed oraculum martiris
quo indicavit quod esset futura. habeo tamen
tamen michi subsidium quoniam ipsum nomen
virginis titulus est pudoris.
appellabo martirem predicavi satis.
satis prolixa laudacio est que non
queritur sed tenetur. Nemo igitur
in gemina eloquencia concitetur. vox
unius preconii est hanc senes hanc
iuvenes hanc pueri cantavit. Non
est laudabilior quam qui ab omnibus
laudari potest. Quot homines tot
precones qui martirem predicant dum
loquuntur. Hec xii annorum marti-
rium fecisse traditur quo detesta-
bilior crudelitas que nec minu-
scule pepercit etati ymo magna
vis fidei que etiam ab illa testimonium
invenit etate. Fuit ne in illo cor-
pusculo vulneri locus et que non
habuit quo ferrum reciperet habuit
in quo ferrum vinceret. at istius
etatis puelle torvos etiam vultus
parentum non perferunt et acu-
puncta solent flere quasi vulnera
fecerit. Hec inter cruentas carnificum intrepida

fovebat manus hec sedentium frequenti-
bus in nobilibus tractatibus ... ithe-
nerorum manebat. Nunc cruento mini-
strorum militis totum offerre corpus
mori adhuc nescia sed parata. Vel
si ad aras invita traheretur tendere
Christo inter ignes manus atque in
ipsis sacrilegis focis tropheum domini
signare victoris. Nunc colla nunc
manus ambas inserere nexibus sed
nullus tam tenuia membra poterat
nexus includere. Novum martyrii gene-
nus. Nondum ydonea pene et iam ma-
tura victorie. Certare difficilis
facilis coronari magisterium virtutis
implevit que prejudicium vehebat
etatis. Non sic ad thalamum nup-
ta properaret. Ut ad supplicii locum
leta successu gradu festino virgo
processit non intorto crine caput com-
pta sed Christo non floribus sed divini-
ta sed moribus. Flere omnes ipsa
sine fletu. Mirantur plerique tam
facile vite sue prodigam que nondum
hauserat iam quasi perfunctam donaret.
Stupebant universi quod iam divinitatis
testis existeret que adhuc arbi-
tra sui pro etate esse non posset. Ef-
fecit denique ut ei de deo crederetur
cui de homine adhuc non crederetur
quia quod ultra naturam est de
auctore nature est. Quanto terrore
egit carnifex ut timeret quantis
blandiciis ut suaderet quanto voto
ut sibi ad nuptias perveniret. At
illa ad hec sponsi iniuria est ex-

spectare placituram qui me sibi
prior elegit accipiet. Quid per-
cussor moraris. Pereat corpus
quod amari potest oculis quibus nolo.
Stetit oravit cervicem inflexit.
Cerneres trepidare carnificem
quasi ipse addictus fuisset tremere
percussoris dexteram pallere ora ali-
eno timentis periculo cum puella
non timeret suo. Habetis igitur in
una hostia duplex martyrium
pudoris et religionis et virgo per-
mansit et martyrium obtinuit. Innu-
ptae nunc integritatis amore ce-
tere sorores sancte. Vel mitis tacitu-
moribus ad de virginitate dica-
mus ne vel in transitu quondam
perstricta videatur que principalis est
virtus. Non enim ideo laudabilis
virginitas quia et in martiribus reperi-
tur sed quia ipsa martires faciat. Quis
autem humano eam possit ingenio
comprehendere quam nec natura su-
is inclusit legibus aut quis
naturali voce complecti quod supra
usum nature sit. E celo accersivit
quod imitaretur in terris. Nec imme-
rito vivendi usum quesivit e celo
que sponsum sibi invenit in celo. Hec
nubes aera angelos sideraque
transgrediens verbum dei in ipso sinu
invenit patris et toto hausit
pectore. Nam quis tantum cum invenerit
relinquat bonum. Unguentum enim
exinanitum est nomen tuum
propterea adolescentule dilexerunt
te et attraxerunt te. Postremo

nomen est illud quod que non in
bitur neque nubetur erunt sicut
angeli in celo solempnia quoque nunc te
si angelis compareretur que ange-
lorum choro copulantur amen

In conversione sancti pauli apostoli

Mat. 19°
In illo tempore. Dixit Symon
petrus ad ihesum. Ecce nos
reliquimus omnia. Omelia beati
Jeronimi. De uno confessore.
Grandis fiducia. Epistola in(?) vi°(?)
In diebus illis. Eiusdem act.
ix°. Paulus adhuc spirans
minarum et cedis in discipulos domini
Omelia lectionis eiusdem

Presens lectio actuum aposto-
lorum premittat fratres karissimi
quo apostolus paulus cuius
singularem hodie festivitatem colimus
quondam ex persecutore christianorum predica-
tor et doctor factus est christianorum
christus in celo occidit saulum
et vivificavit in eo fecit mansionem
Verba impleta est enim in eo prophe-
cia illa beati patriarche iacob.
Qui cum filium suum beniamin
benediceret ait Beniamin lupus
rapax mane comedet predam
et vespere dividet spolia. Qui
enim nunc paulus post conversionem
dictus est antea cum impietate
saul extiterat saulus vocabatur
sed mox mutavit opera mutavit
et nomen. Erat enim de tribu beni-
amin. Erat quoque lupus mane id est p-
rimo persecutor christianorum vespere id est
postea predicator gentium multis dividit
spolia in gentibus misit cum ea

sacramenta divisit. Audivimus quia
mane comedit predam. Sau-
lus adhuc spirans minarum et
cedis in discipulos domini petiit et
accepit epistolas a principibus sacer-
dotum in damascum ubi unus magis
per fidelium erat. Ut quoscumque inve-
niret huius vie viros ac mulie-
res in christum credentes vinctos ad-
duceret in ierusalem ad mortem. Et cum
iter faceret contigit ut appropinquaret
damasco et subito circumfulsit eum
lux de celo et cadens in terram audi-
vit vocem dicentem sibi. Saule
saule quid me persequeris quid id est in
christo fidelibus meis persequeris. Vos fecistis
me hoc sitis passurum. Quid fuisti
in membris totum nomen meum
cepisti olim unum in decorem mem-
bris occidisti ministrum meum
stephanum. Olim quidem debuit per-
dere te. Sed stephanus meus oravit
pro te. Et ille quis es domine. Et
dominus ad illum. Ego sum ihesus na-
zarenus quem tu persequeris in fidelibus.
Sed surge et ingredere civitatem
et dicetur tibi quid te oporteat
facere. Et surgens nichil videbat
et ita erat tribus diebus non
videns et non manducavit neque bi-
bit. Ad hoc tamen illud lumen
ad tempus perdidit ut spiritale vera-
cius per hanc penam percipere possit
et hoc ideo triduo perdidit quia
dominum non credidit resurrexisse
tercio die. Ananyas idem discipulus

xpistiani erat damasco. Cui dixit dominus
vicum surge et vade in vicum qui dicitur rectus
et quere saulum et attende ad eum
et signa eum caractere meo multa
eum pacietur pro nomine meo. Et ille
domine audivi a viris hoc quanta ma
la sanctis tuis fecit. Ait illi dominus
vade quoniam vas electionis michi
est iste. Ut portet nomen meum
in gentibus coram regibus et principibus
terre. Ideo enim prostratus est superbus
ut erigatur humilis et devotus ob
scripturi prostrata sunt ideo ut vicia ut
sanitas erigatur. Venit ergo ananyas
et baptizavit saulum impium et
fecit nobis paulum predicatorem pi
um. Baptizavit lupum et fecit ag
num. Postquam recepimus hunc predica
torem eum quem habuimus ante persecu
torem. Ecce quomodo vespere dividit spo
lia. Cepit enim utique statim predicare
xpistum dominum quem antea fortiter ex
pugnavit nunc predicabat pau
lus quod fecit saulus. Saulus
lapidavit stephanum paulus lapi
datus est pro xpisto. Saulus xpistia
nos vinctos tradit paulus pro xpisto
quinquies quadragenas una minus
ideo accepit ut idem redderetur pro
xpisto. Nam omnia que antea fidelibus
erogabat supplicia multo maio
ra ipse passus est pro xpisto tormenta
Si consideremus dilectissimi ubi
vicina xpistus est xpistum attendi
te vult pati sed glorificari quem contempni
sed eciam exaltari moritur sed et resurge

Ista cogitantes fratres karissimi non des
peremus quia si peccatores sumus
magnum medicum habemus xpistum
medicum audite Non veni vocare
iustos sed peccatores ad penitentiam
Utilitas autem rei geste hec est
Apostolus ipse commemorat in epistulis
suis dicit enim ad hoc sibi veni
am datam omnium peccatorum suorum
ut nemo de se desperet qui sunt
in magnis peccatis involutus et
in magnis sceleribus irretitus quin
venia non sit acceptus si ad eum
sus sunt ad eum qui pendens in cruce
et pro persecutoribus orabat dicens
Pater ignosce illis quia nesciunt quid
faciunt factus est ille ex perse
cutore predicator et doctor gen
tium qui prius inquit fui blas
phemus et persecutor et iniuriosus
Videmus meritum pena debetur
Ergo penam non reddens sed meritum
pro pena recepit. Gratia enim sal
vi facti efficimur de peccatis nostris
largiente ipso deo nostro. Cui vi
vit et regnat in secula seculorum amen

In purificatione sancte marie

Luce 2 capitulo In illo tempore postquam completi
sunt dies purgationis
marie secundum legem moy
si tulerunt illum in ierusalem ut sis
terent eum domino sicut scriptum est
in lege domini. Omelia lec
cionis eiusdem venerabilis
Bede presbiteri
Solempni
tate nos hodierne celeb

quadragesimo dominice nativitatis die de-
bitis venerandum officiis magis
eiusdem domini salvatoris nostri simul
et intemerate genitricis eius hu-
militate dedicatum sacra evangelii
lectio designat exponens eos qui
legi nichil debeant implende
se legalibus potius subdidisse
decretis. Sic enim mox cum lege cir-
cumcisionis postquam impleti sunt
dies purgationis eius viz matris
illius secundum legem Moysi tule-
runt illum in iherusalem ut sisterent
eum domino sicut scriptum est in lege
domini quia omne masculinum adaperi-
ens vulvam sanctum domino vocabitur.
Precepit namque lex ut mulier que
suscepto semine peperisset filium
immunda esset septem diebus et
in die octavo circumcideret infan-
tulum nomenque aptaret. Deinde
etiam alios xxxiii tres dies ab
ingressu templi ac viri thoro
sustineret donec quadragesimo
nativitatis die filium cum hostiis
ad templum domini deferret primogeni-
tum et omne masculini sexus
sanctum domino vocari atque ideo munda
queque offerri deo immunda autem
immundis mutari vel occidi et
hominis primogenitum quinque siclis
argenti debere redimi. Si autem
feminam peperisset mulier immun-
da fieri iussa est xiiii diebus
et lxvi diebus dehinc a templi
ingressu suspendi donec octogesimo

nativitatis die quo dies purgatio-
nis eius vocabitur illo se suamque
sobolem hostiis sanctificatam veni-
ret atque sic demum ad thorum
viri liberam rediret. Intuemini
fratres karissimi diligentius verba legis
que proposuimus et videbitis aptissime
quod beatissima dei genitrix et perpetua
virgo maria simul cum filio quem
genuit ab omni sit legis subiec-
tione liberrima. Cum enim dicat
lex mulierem que suscepto semine
peperisse immundam decerni et per
longa tempora simul cum prole quam ge-
nuisset oblatis victimis ~~deo sine~~
~~viris~~ debere mundari patet profec-
to quod illam que sine virili su-
scepto semine virgo peperit una
cum filio qui natus est ei neque
immundam describat neque per hosti-
as salutares doceat esse mun-
dandam. Sed sicut dominus ac
salvator noster qui divinitatis
legem dedit apparens in homine
fieri voluit sub lege ut eos
qui sub lege erant redimeret
ut adoptionem filiorum reciperemus.
Ita etiam beata genitrix illius
qui singulari privilegio super legem
fuit ponderosis tamen humilitatis
exemplis legalibus subdi non refugit
institutis iuxta illud viri sapi-
entis. Quanto magnus es humi-
lia te in omnibus. Et ut daret
inquit hostiam secundum quod dictum est
in lege domini par turturum aut

duos pullos columbarum hostias
pauperum erant. Precepit quippe dominus
in lege ut qui posset agnum pro filio
vel filia simul et turturem sive colu
bam offerrent qui vero non sufficere
rent ad offerendum agnum duos
vero turtures vel duos pullos co
lumbe offerrent. Ergo dominus nostre
per omnia memor salutis nostre sicut
homo fieri cum deus esset sic etiam
cum dives esset pauper fieri dignatus
est pro nobis ut nos sua paupertate
simul et humanitate divitiarum et
divinitatis sue donaret participes.
Libet nunc paululum perspicere cur
maxime turtur et columba in hosti
am domino iubetur offerri. Nam
et Abraham patriarcha tanto an
te legem tempore has in holocaustum
domino legitur obtulisse et ipsius
cerimonie qui mundandus esset
per has videbatur mundari. Colum
ba igitur simplicitatem turtur in
dicat castitatem quia et columba
simplicitatis et turtur castitatis amator
est turtur. Ita ut si casu coniugem
perdiderit non aliam ultra querere
curet. Unde in laudibus ecclesie loquitur
dominus Pulchre sunt gene tue sicut
turturis. Et iterum Ecce tu pulchra
es amica mea ecce tu pulchra
oculi tui columbarum. Genas ergo ip
pe ut turturis habet que ab omni
impudicitie peste casta se custo
dit et immunem. Oculos habet colu
barum que nullum nocere desiderans
et inimicos simplici amore

complectitur. Sed utraque avis mo
rata quia gemitum pro cantu edere
solet sanctorum in hoc seculo designat
ploratum de quo dominus incorat
dicens Amen amen dico vobis
quia plorabitis et flebitis vos
mundus autem gaudebit. Vos
autem contristabimini sed tristitia vestra
vertetur in gaudium. Et rursum
beati lugentes quoniam ipsi consolabuntur.
Merito turtur et columba domino
offeruntur in hostiam quia nimirum
simplex et pudica fidelium
conversatio gratum est illi sacrificium
iustitie quia qui laborat in ge
mitu suo qui lacrimis stratum
suum per singulas noctes abluit
acceptissimam deo precibus vic
timam mactat. Cum vero utraque
avis ista pro cantu gemere
dicatur pro sanctorum luctum et desideria
superna designet hoc tamen diffe
runt quod turtur solus magis colu
ba vero gregatim gemere consue
vit. Ideo ista secretas orationum la
crimas illa supplices ecclesie co
netus insinuat. Verum autem puer
Iesus templum adducitur primo ac sic in
completis diebus purgationis
cum hostia defertur quia videlicet
immunis prorsus omnis carnis
corruptionem moriendo ac
resurgendo calcavit ac de
inde in templum diebus cum
ipsa carnis immortalis quam pro
nostra salute hostiam deo fece
rat ad gaudia superne civitate

ascendit. Et dimissis primis parenti
us aqua baptismi a peccatis omnibus
qui vera clementia sic purgabatur
ac sic prestante gratia nove lucis
ad altare sanctum salutarem hostiam
dominici corporis et sanguinis con
secrandus ingreditur. Illa ipsa
singulariter simplex et casta nam
salvatoris humanitas que oblata
est patri pro nobis non in corpore per
ymolationem columbe sive
turturis potest singulariter ex
primi. Sed et omnes in fine mun
di etiam primo qui tenebre tunc
tenebre labe mortalitatis et
corruptionis exuet ac deinceps
in regnum celestis vite bonorum
virtutum operum domino commenda
ta suscipitur. Quod autem Syme
on et Anna prophete videlicet eta
tis vir et femina devotis confes
sionum officiis dominum quem parvum
corpore vident sed magnum divinitate
intelligunt excipiunt ita presto
populi iudeorum synagoga figura
te demonstratque longa incarna
tionis eius expectatione fatigata
tam promptis illum mox ut adve
nit et precibus ulnis actionis et
fidei non ficte vocibus exaltare
ac magnificare studuit ac clama
mus illi dicens. Suscipe me in
veritate tua doce me quia tu es
deus salvator meus et te sustinui
nui tota die. Sed hoc dicendum quia

merito utriusque sexus ei congratulando
occurrit qui utriusque redemptor
apparebat. Magno sane metu
fice bum audienda sunt illa quibus
Symeon de domino prophetans matrem
eius alloquitur. Ecce positus est
hic in ruinam et in resurrectionem multorum
israhel et in signum cui contradicetur
et tuam ipsius animam pertransibit
gladius ut revelentur ex multis
cordibus cogitationes. Desideran
ter namque nullum audit quod po
tius dominus in resurrectionem multorum
quia sicut in Adam omnes mori
untur. Ita et in Christo omnes vivifi
cabuntur. Unde et ipse dicit.
Ego sum resurrectio et vita qui credit in me
et si mortuus fuerit vivet et omnis
qui vivit et credit in me non morietur
in eternum sed non minus terribiliter
sonat quod premittitur. Ecce po
situs est hic in ruinam. Infelix na
que satis est qui agnita veritatis
gloria de tenebris cadit qui insili
ae veritatis contrariis perfidorum
nebulis obtenebratur. Sed contra dum
nobis fieri bonum summopere est
recta que cognovimus operanda semper
exercere meminerimus ne de nobis
dicatur illud apostoli petri quod melius
erat eis viam veritatis non cognoscere
quam agnitam retrorsum converti ab eo
quod traditum est illis hoc est sancto man
dato et signum cui contradicetur. Signo
dominice crucis multa sepe iudeorum exti

multi contra dixere gentiles mul
ti quod est genus fili fratres hoc
interius professionis superficie se
cuti sed virtute sine accionis
animum persequitur dicentes se nosse
deum factis autem negantes. Et tam
ipsius anima pertransibit gladius
Gladium appellat affectum dulce
passionis et mortis imminente
que matrem pertransiuit animam
que non sine acerbo dolore potuit
crucifixum morientem videre
que licet resurrecturum a morte
quasi deum nullatenus ambige
bat qui sua carne creatum pecca
tum mori pauidam dolebat ut
reuelentur ex multis cordibus
cogitaciones. Ad incarnacionem
domini usque decliue erant cogita
tiones multorum uel circa pate
bat quis eorum timore flagi
ret quis celestibus bonis tem
poralia mente preferret. Nato celi
rege in terra confestim pius
quisque gaudebat. Herodes autem
turbatus et omnis ierusalem cum ipso
predicante illo et miracula facien
te omnis turbe dominum glorificabat
ut Iohannes scribebat. Pharisei autem et
scribe dicta vel facta salutaria in
uido ore carpebat. Passo in
cruce impiorum leticia stulta per
fidia iusta replebat. Sed re
surgente a mortuis et ascendente
in celum horum leticia merore illorum
est mesticia gaudio mutata
pharisei statim in omni prophecia beati
Symeonis apparente in tantum
domino reuelate sunt ex multis cor
dibus cogitaciones. Isto autem
dispari reuelacio cogitacionum
tunc solum acta in iudea nunc eciam
nunc credenda est apud nos ac
titur. Nunc enim domino apparente
reuelantur ex multis cordibus
cogitaciones cum lecto uel predi
cato verbo salutis. Alii audie
runt libenter auscultant gauden
tes perfici actu que auditu per
didicerunt. Alii fastidientes que
audiunt non hec agendo patre
sed hijs potius insultando nitun
tur contraire uel oppugnare ut qui
ciens verbum doctrine celestis
aliquis contrarium a diuinis audi
toribus pati sentimus innitentem
tristicia cordis eorum qui passo
in carne dei verbo digno dolo
re compassionis tenebat quo
tiens vero idem in auditorum fi
delium mente per dilectionem resur
gere atque ad gloriam conditoris
in perfectiora opera proficere uideri
mus gaudeamus cum eis qui deum
resurrexisse a mortuis atque
ad celos ascendisse votis ac
pectore sentiebant. Sane qui ar
tis simplicitate rememorandis
annis domino officio consueuisse

cognominus quibus inta sobrietas
simplicitatis compuncto cordis
mentis nostro semper offerenda
designatur oportet intueri dilige
tius quia non frustra duo t
tures aut duo pulli columba
rum et ex eis unus pro peccato
alter in holocaustum offerri praecipi
tur. Duo namque sunt genera compunc
tionis quibus semper ipsos deo
fideles in ara cordis ymolat
quia nimirum sicut expertum dic
tis accipimus deum sanctus ma
prius timore compungitur. Deinde
amore. prius enim sese in lacrimis
afficit quia dum malorum
suorum recolit plenius pro peccato eterna
supplicia perhorrescit ynod est unum
turturem sive pullum columbe
pro peccato offerre. At dum longa
meroris anxietate fuit for
mido consumpta quedam iam ul
de presumptione venie securitas
nascitur et in amore celesti
um gaudiorum animus inflammatur
et qui prius flebat ne duceretur
ad supplicium postmodum flere
amarissime incipit quia differtur
a regno quod est de alio turtu
re sive pullo columbino holo
caustum facere holocaustum namque
totum incensum dicitur. Et holoca
ustum praecipi deo fuerit cum spre
tis omnibus terrenis solo sine
beatitudinis desiderio estuare
solam hanc plenitudinem alimas

querere dulce habet. Contemplatur
etenim mens qui sint illi angelorum
chori que ipsa societas beatorum spiri
tuum que maiestas eterne visionis
dei et amplius plangit quod bonis
perhennibus deest quam flebat prius
cum mala eterna metuebat. Utraque
autem compunctionis genera a ipse
digitur qui et pro peccato lugentibus atque
afflictis clementer exaudi. Di
mittit et pinguissimis vite celestis
totis mentis intentione fruentes et
ne visionis luce reficit ihesus xpristus
dominus noster. Cui vivit et regnat cum patre
in unitate spiritus sancti deus per omnia secula seculorum amen.

Sermo beati Augustini episcopi

Quam ad festivitatem hodier
ne misterium sanctum mentis
oculos ducimus celestium
ea dulcedine gaudiorum animo
gaudium esse conspicimus. Hodie
enim mater celorum regis genitorem
eterni splendoris stella maris
tenebras elationis humane no
va luce gratie fugavit et tumen
tes superbie nostre fluctus in diva
humilitatis intra se deposuit.
Namque miro modo tacitus arca
scitis in audito post partum virgo
mansit et a lege debito li
berrima fuit. Intuit tamen
cum oblationibus in templum venera
bile pro beneficiis extern eius secum
hostias deferebat quibus ei du
dum spiritus convenientissime esse
ministrare figurabat. Columba cum
ut satis simplicitate tenere indicat

castitate. Ipsa ante partum omnibus
innocentis vite simplicitatis excelle
bat atque castitatis illa deo iusti
te congruencia cunctis mundicie cul
tibus incomparabiliter precellebat
Symeon vetustus ille eciam deo
gratus homo iustus et timoratus
quem spiritus dei inhabitabat re
dempcionem israel exspectabat. Atten
dite dilectissimi fratres quanto
ardentissimo desiderio sancti pa
tres iam suspirabant qui xpm
in carne videre desiderabant
quod est veritas et eciam non
tacebat qui discipulis ista di
cebat. Beati oculi qui vident
que vos videtis et audiunt que
vos auditis. Multi prophete
et iusti voluerunt videre que
vos videtis et non viderunt et
audire que auditis et non audie
runt. In quorum primis sancto modo se
nex iste valde venerabilis homo
spe felici videre desiderabat que
tot patrum precordiis venturum
esse sciebat et quia fontem vi
te validissime siciebat inve
nire meruit quem querebat. Tem
plum intravit et quem eum intus
illuminabat salvatorem eius spiritus
revelabat. Suscepit xpm puerum
devocionis studio ulnis suis
ille deo dignus homo et quem dis
solvi a corpore cupiebat quem vi
tam in amplexu tenebat. Inter
hec eciam animo considerari libet

devotissima virgine et glorio
sissima dei genitrice quam ineffa
bili modo generari voluerat
cum omnia quecumque a domino gesta in
corde suo conferebat. Cum om
angelus eam salutavit virgo
hunc salutatum cepit. Ad
vocem eius salutacionis mire
elizabeth tetigit spiritu prophetico
pastores angelica visione illumina
ti testimonium perhibent veri
Magi ~~hominibus~~ muneribus
honorarunt quod deum esse stelle
illuminacione didicerant. Anna
vidua casta omnibus de illo
loquebatur quod ipse esset quem prophetarum
oraculo promittebatur. Audit
eciam a symeone mundo gestum
huncque gratie nove. Cum hec virgo
tacite considerabat eciam incomparabi
liter exultacione gaudebat.
Clementius igitur fratres karissimi cordi
mentibus ingerimus nos festi
nis dignissimis quibus gaudiis
celebremus ut pie tam dei genitricis
habeamus tam in tempore eorum
dissima leticia cordium nostrorum
Non ab similitudine esse videtur
si festa hec innumeris moribus
transformamus a virtutes diuo
atque columbas eius genitrice
salvatoris offeramus. Quod
tunc congrue nobis agimus si
castis simpliciter esse satagi
mus atque tunc fiducialiter

prima vite speramus si prius sacre sanctitatis ambulamus quia non privabit bonis divina clementia eos qui ambulant in innocentia quod ipse psalmista digne qui susceptus a sancto Symeone holandis sue fecit memoriam Ut nos eterna perducat in gloria

Sermo beati ambrosii episcopi

Si subtiliter a fidelibus que sit huius diei festivitas perpendatur eo devotionis affectu celebranda suscipient quo dominice nativitatis circumcisionis atque apparitionis solempnia sunt observati. Illius enim ista solempnitatis est cuius et ille sed nec minor ista quam ille quod utique in hoc sermone apertis monstrabimus documentis huius diei quippe solempnitas. Sicut a quibusdam christianis ignoratur sic a multis perfectis cum solempnitatibus honorifice habetur maxime ante eo loco quo primitus ecclesia katholica in primo pastore fortita est. In tanta enim reverentia ab illis habetur ut ea die tota civitas ecclesia in unum collata in medio cereorum luminibus chorus atque missarum solempnia celebret. Nullusque aditum publice stationis intret qui lumine manu non teneat tamquam scilicet dominum in templo oblaturi ymo ecclesia susceptum ut lumine fidei quod intus fulget exterius oblationis sue religione demonstret. Hodie namque iuxta legem atque evangelium pactis a nativitate christi xl diebus in templo est idem dominus a parentibus presentatus. Hodie a sancto Symeone susceptus pro quo cum sacris muneribus oblatus. Hodie redemptus iste ex paupertatibus ab eodem Symeone et Anna prophetissa predicatus. Quam pium spectaculum quo non nisi pium delectari probat. Stat hinc virgo mater non ignara quem scit dei. Suscipit hunc in statu suo parvulus filius virginis quem divinitate non capit mundus. Occurrit huic inde propheta atque utriusque sexus ex prima prophetat. Offert oblationem pro puero non tamen que delictum emundet sed que sanctitatem declarat. Et quia huius diei preconium attollere cupio libenter integram evangelii lectionem colloquendo tangere si re in qua ista narrantur quoniam nostis quantis ad ea que dico illa videat ymo ad ea que illa narrat vox exhortationis nostre videat. Denique lucas evangelista vicinitatis hystoriam de christi incarnatione plenius atque ordinatius ceteris evangelistis exscripsit post annuntiationem eius ab angelo factam post nativitatem angelorum vocibus declaratam post circumcisionem octavi diei

in domo patris hec in ordine sequitur
dicens Postquam impleti sunt dies
purgacionis marie eius secundum
legem moysi tulerunt illum in ierusalem
ut sisterent eum domino. Sicut
scriptum est in lege domini quia omne
masculinum adaperiens vulvam
sanctum domino vocabitur. Cunctis fide-
libus liquet nec quicquam redemptoris
matrem ex eius nativitate macu-
lam contraxisse qua illorum dierum
spacio a sacris edibus abstineret
purgare que sunt humana gene-
pitrices sine humano concubitu
virgo concepit sine aliqua carnis
corrupcione virgo peperit et sine fine
virgo permansit nec masculus
eius ex ea natus vulvam eius aperu-
it sed hoc more legis narracioni
evangelii contexens extendit imp-
ius sacramentum dum in matre carnis
dominum in mariam legem observatam intro-
ducit. Sed nec mirum si mater
observaret legem quam eius filius
non venerat solvere sed adimplere.
Sciebat enim quo ordine concepit
quo virgo peperit et quis esset
que genuerat secundum legem quem ob-
servas dum expectavit purgacio-
nis diem celavit filii maiestatem
Hinc est quod cum in templo xii
annorum inter doctores legis eum
invenires filium ioseph vocavit dicens
Fili quid fecisti nobis sic. Ecce
pater tuus et ego dolentes querebamus
te. Quam procul dubio sciebat se sine

concubitu concepisse sine corrupcione
virginali edidisse. Sed tunc abs-
condit concepcionis ac nativitatis
illius sacramentum quod novit deus in
intimum. Anna quia invidit
alyis que ad templum deferens
sancti senis tradidit manibus abs-
sunt spiritu prophetie repletum recep-
torem mundi non aperuit. Scie-
bat enim illa tunc gracia plena spiritus
divinitatis afflata quod si hunc
huius seculi principes cognovissent
nunquam pro salute mundi crucifixissent
Offers ergo beatissima virgo tuumque
legem observas in templo quem edi-
disti ut non omnibus sed paucis
reveletur quis est quem ge-
nuisti. Apparuit intimum lapis
humilis qui abscisus de monte
sine manibus ut replevit ab
edificatoribus usque quo sculptura
incedibus paucis crescit in mon-
tem magnum impleatque uni-
versum orbem terrarum. O quam pius
O quam magnus est quem peperisti pius
in humilitate magnus in
divinitate pius in regno in-
deorum magnus in regno gencium
Sed non ab omnibus in regno
iudeorum pius estimatur nam
et ipsa que hunc genuisti et
corpore proprio visitasti in virginali cum isti
virgam cum de radice yesse
surrexisti et floruisti virgi-
nali flore produxisti et peperisti. Et
quam potentibus in maiestate eius

agnouisti quod tu primissimum exte-
natum vidisti procul dubio quem
infantem genuisti deum omnipo-
tentem adorasti timens ado-
rans tremuisti quem tamen quantum
secundum humanitatem filium recog-
nouisti lactasti seruisti ali-
uisti. Quis putas nobis possit
indicare viri huius cordis obsequia
animi tui sanctissimi o beatissima
virgo cum hunc cerneres exte-
num tantillum infantem illum
attenderes deum immensum illum
certum illum creatorem hunc in fir-
mum hunc fortissimum hic ale-
dum hic alentem hunc non loquentem
hic angelos ducturum. Quis
unquam tam pio cordis arcana nobis
resoluere valeat quibus modis
cogitatum ad naturam flectebas
tamen virum eundemque dei atque
hominis filium manibus tenens
hunc adorans ut deum illum
osculans ut paruulum. Quis
ad tam ineffabile miraculum
non obstupescat. Et non penitus
elinguis fiat. Ecce venit puella
sua cum suo creatore suo cum
auctore portat ad templum et
omnium rectorem. O admirandum
spectaculum atque non solum humana
verum etiam angelica stupes-
cit natura. Ad hec fratres karissimi
oculos fidei erigite ad hoc
pietatis affectum conuertite. Ihesum
Christum suscipite pro nobis incar-

ne humiliatum sed adorate in sua
diuinitate deum excelsum amplec-
timini paruulum secundum cogitate inmen-
sum. Amate humiliatum secundum timete
excelsum. Jam vero dilectissimi
si queritur quid mistice fuit
significatum in eo quod redemptor
noster a parentibus ex ciuitate
ipsa in ierusalem ad templum domini por-
tari se voluit in cuius utique
gloriosam matrem virginem eiusque
propinquos figuram gessisse cuius
ecclesie que quondam in apostolis cre-
didit. Que enim ecclesia non virgo
cuius membra apostolus affatur dicens
despondi vos uni viro virginem
castam exhibere christo. Cum ipsa
non mater de qua propheta dicat
mater syon dicet homo. Et dominus
in ewangelio. Quicumque fecerit volunta-
tem patris mei qui in celis est ipse meus
frater soror et mater est. Cum electi
eius propinqui fratres et sorores sunt
appellati. Mater itaque ac pro-
pinqui redemptorem nostrum a naza-
reth in ierusalem ad templum domini de-
ferunt quia primitiua illa in
primis discipulis ecclesia a iudeis
repulsa eundem redemptorem
dispersionem ad notitiam gen-
cium perduxit. Ipsa enim ecclesia non
solum ex gentibus verum etiam
ex iudeis collecta id est visio pacis
vocatur de qua propheta dicit
Jerusalem que edificatur ut ciuitas cuius participatio
eius in idipsum. Ipsa et ecclesia templum

sicut per paulum fidelibus dicitur templum
dei sanctum est quod estis vos. Ac proinde
cum apostoli ex iudea christum annun-
ciantes venerunt ad gentes nimi-
rum et ierusalem ad ierusalem et templum
ad templum occurrit cum hiis ob-
viam fuit ierusalem civitatis vivi
et templum. In hac itaque civitate
atque in hoc templo ab apostolis ob-
latus christus suscipitur. De ipsa
ecclesia per beate vocem deo patri loquitur
dicens: Suscepimus deus misericordiam
tuam in medio templi tui. Subau-
dis in medio ecclesie que est templum
tuum. Sicut autem in hoc historia
sic in mysterio insinuatur cum
christus apostolis ad sanctam ci-
vitatem et templum ducitur tunc
manifestatur cum subditur ut
daret hostiam quod dictum est in
lege domini par turturum aut
duos pullos columbarum. Pre-
ceptum siquidem legis fuerat ut
si cui forte agnus defuisset
et unum holocaustum aut par turturum
et duos pullos columbarum
invenisset deo oblationem filii
offerret ne pro indignitate excusatio
qui unum ex pluribus horum obtulisset.
Sed quia utique christi ecclesie quod sacrum
significat credendum est utrumque ad sa-
crificium invenisse atque
obtulisse. Denique in hac oblatione
animi illa presignabatur oblatio que
specialiter mundi oblata est vespera

diei domini videlicet passio per quam sumus
deo reconciliati. De hac quippe
hostia per paulum fidelibus dicitur:
Ambulate in dilectione sicut christus
dilexit nos et tradidit seme-
tipsum pro nobis oblationem et hosti-
am deo in odorem suavitatis.
Et rursum: qui dilexit me et
tradidit semetipsum pro me. Ceterum
omnes electi membra sunt christi
in turture scilicet et timores atque in colum-
ba columbe designatur. Etiam hec
oblatio mortificationis electorum
quibus proinde apostolus dicit:
Obsecro vos per misericordiam dei ut
exhibeatis corpora vestra hostiam
viventem sanctam deo placentem
rationabile obsequium vestrum. Sed
nulla potest esse mortificationis
accepta deo oblatio in quibus
non sunt vere fidei castitatis vere
caritatis concordia. Proinde non
sine causa sacrificium quod pro domino mys-
tice oblatum perhibetur ex tur-
turibus et columba fuisse narratur.
In turture enim castitatis in columba
caritatis commendatur. Turtur namque
intemerata fuerat unius viri fi-
dem columba vero aliorum coha-
bitatium non deserit unitate
katholicus quicumque tunc vero
spiritualis turtur efficitur si veri
castitatis fide sua contulerit
corpus et a heretica pravitate spiritum
tamquam fornicationis incontinentia

repudiet. Tunc vere erit columba
si longanimis usque scilicet in finem
in katholica societate perma-
neat et contra temptaciones scan-
dali immobili firmitate persis-
tat. Ut nec heretica fornicacio
corrumpat in corde castitatem
fidei nec carnalis dissensio
ecclesiastice caritatis dissipet uni-
tatem. Hec est ergo katholica
que fide uni omnino tamquam le-
gittimo viro conservat et congre-
gacionem multorum in fide multi-
plicat. Sequitur. Ecce homo
erat in iherusalem cui nomen symeon
et homo iste iustus et timoratus
expectans consolacionem israel et
spiritus sanctus erat in eo. et responsum
acceperat a spiritu sancto non visurum
se mortem nisi videret christum domini.
Et venit in spiritu in templum. Michil
minus de sanctitate. Isti spiritalis
homini ascribitur qui et in iherusalem
i. visione pacis commoratur
et fidei operacione iustus et reveren-
cia timoratus et israel consolacione
attonitus et spiritu sancto repletus
eiusque visione deitatis incarnati
ubi in visione roboratus fuisse
perhibetur. Quam ardenti deside-
rio homo iste expectabat secundum
spiritus sancti promissionem videre in
carne redemptorem. Nunc pu-
tamus fuit iusticia omnis eius
que divino visu meruit frui re-
bus quas petebat. Nec erat eius

convenientium contemplativa ista
predicator. Nec enim in petendo con-
spirabat usque visum accipet re-
bus que poscebat. Fuit siquidem
in retroactis temporibus multa similia
desideria accensi divino affectu.
Qui ad discipulos ait. Multi re-
ges et prophete voluerunt videre que
videtis et non viderunt et audire
que auditis et non audierunt. Sed
hoc isti soli concessum est qui in
plenitudine temporis horum ultimo
apparuit. Sed si vigilanti studio
sub conspectu sanctorum attendimus desi-
deria quibus christus veniens est
et mori licet in carnis eos non
minoris amplexatur ardore di-
vinitatis eius delectacionis intueri
velle quam ille corporaliter inspicere
carnem. Hinc paulus dicit. Cupio
dissolvi et esse cum christo multo
enim melius. Hinc propheta in persona
ecclesie dicit. Sitivit anima mea ad
deum fontem vivum quando veniam et apparebo an-
te fil. dei. Omnis q. hinc carnaliter vi-
derit sermone multos primum
multos figure eternas qui nunc
iusti ex fide atque operacione et timo-
rati ex futura expectacione et
attoniti inveniuntur ex futura
consolacione in quibus etiam spiritus
sanctus in esse cognoscitur quia et
per apostolum dicitur. Caritas dei dif-
fusa est in cordibus vestris per
spiritum sanctum qui datus est nobis
Et rursum fidelibus dicit

Corpa vr̄a templū est sp̄us sc̄i
quem h̄etis a deo. Et respō acce-
pit a sp̄u sc̄o nō visurū se
morte nisi videat xp̄m quia
i hac ad hic corruptibili vita
eiusdem sp̄us sc̄i gr̄a reuelāte
apt̄s fidei oc̄lis eū qui secum
illis usq; in fine seculi mansuꝝ
esse repmisit aspicauit nō iam
carne puersū s; diuinitate i me-
sum qui eciā eū a ap̄lo dicit
et si nouimus xp̄m secundū
carnē s; iam nūc nō nouimus
h̄itabat etiā isti i ierl̄m atq; in
sp̄u i templū quo xp̄us iducit̄
venit. Ipi eīn sūt ei templum
qui venit i templū i quib; et
a quibus excipit̄. Breuit̄ frēs
ista tn̄ scrimus ne dimiss̄ quo hi9
diei sacramēta sp̄q; scm̄ prm q;
p̄conū indicare solemus cui
libet i su studiū venimus. Sc̄
Et cū inducerēt puerū ih̄m
parentes eius ut facerēt secundū
consuetudinē legis p eo et
ipe accepit eū in vlnas suas
et benedixit deū et dixit Nunc
dimittis dn̄e ser tu. scd̄m v. t.
i pace. Quia vi. o. m. sa. tuū
hunc vinig hinc multorū ymo
eciā om̄m adimplet̄ expstitiā
multorū. Sed dicim9 pnūs de vno
et sic loquimur de omib;. Qui
mus n. adh̄c studiū vnum in
scetate ut q̄d dicit̄ de omibus
de vno veracit̄ sencia. Et ecce
du sp̄a. de vno venabili sene
cupimus loqui occurit. Predicat
da virginis prudencia nō h̄uā
i dusta sullta s; sp̄u diuinitat̄
afflata q̄ filiū oblatiua vel
ells siue q; ne h̄umilitate sua
ipphemnibus tedit offendū
Nō ignorat q̄s i ipsis ess; carg9
nalibus dn̄i honorē q; tedebat
satisfacere dedicandū. Offert
aute dn̄m ipphetarū ipphe offert
dñatū vni ymo omnib; i vno
que omnibus pepit saluatorē
Nō eīn desinit nūc usq; offerre
q̄ genuit eū suis sc̄is iuc-
nientib; eundem clās vim
redemptorē facit. Omnes n.
filios deputat q̄s diuina g̃
xp̄o genuit. Quāto nō ipa mr̄
electorū q̄ frēm genuit eorū
Si i q̄ xp̄o credendū fuit cui nō
ipa que genuit xp̄m credēdū
sit mr̄. Quā obrem btissima
virgo offer nobis xp̄m prs
suffragijs que nescis i mede
filijs. Sed nec attendas filiorū
i merits quibus nō ut dignum
est honorant. Tolleran pia
mater irreuerenciā filiorū q;
omnes vincit generōs spōnc
eg. Si tanti mati i dignos
pns orōnib; quos i vno ge
misti depelle vnicū filiū
pep tessionibus multorū filiorū
S; ut fres h̄mi xp̄m i vlnas
suscipiens q̄d vm̄ sp̄a duū

Audiamus Ait enim. Nunc d. ser
t. d. s. v. t. in p. Quia viderunt
o. m. sa. tuum. Ac si aperte diceret
longe me expectatione fatigatum isti
diu retinuisti sed tandem visus
quem expectavi iam de humane vite
statu illis in pace dimittis. Di
mittis in pace quia presentem video
Ipse est enim pax vera que fecit
utraque unum. Hoc denique omnes
electi dicunt qui xpm in ulnas
susceperunt et fidei oculis salutare
dei conspiciunt. Quid enim est
xpm in ulnas suscipere nisi piis
hunc operibus in membris suis
amplecti. Per ulnas enim eius in
brachium utrius operis exprimi
tur. Qui enim in alio esurientem
xpm saciat in alio sicientem po
tat in alio hospitem suscipit in
alio nudum operit in alio infirmum
vel incarceratum positum visitat procul
dubio devotis actionibus tamquam
brachiis cottidie eundem puerum
amplectitur. Et quia hec agentes
illum se suscipere in his plena
fide confitentur illum se in his videre
non dubitat qui dixit quod diu
fecistis uni ex his minimis
meis michi fecistis atque eisdem
ut ad pacem redeant a pressi secu
culo absolui se exoptant recte
idem exclamat dicens. Nunc di
s. t. in pace etc. Ac si electi dicant
Iam nos a presenti seculo secundum p
missionem tuam absolues iam
pace reconciliatos passibus amore
principe celestibus fixis quia fidei
oculis salutare tuum i. dominum nostrum
ihesum xpm in membris eius intueri
eundemque piis operibus amplecti me
ruimus. De quo adhuc sive illi
sive isti dicunt. Quod paravisti
ante faciem omnium populorum. Non a toto
pro intelligendum sit populo. quia
salvatorem in carne viderit in mo
re racionem non stabit quia enim
nec carneis nec fidei oculis omnes
populi conspexerunt. Ante faciem ergo omnium
populorum hoc salutare dicitur preparatum
quia ex omnibus populis in eum
crediderunt qui eum credentes
fidei oculis aspexerunt. Unde quod
dominus Thome dicit. Quia vidisti
me thoma credidisti. Beati qui
non viderunt et crediderunt hoc de
visione cordis locutus est. De quo
subditur. lumen ad re. g. etc. p. t.
isr. Hoc utique lumen de tenebris
revelate hoc in mente hoc illus
trate sunt gentes. Sicut scriptum
est. Gencium populus qui ambula
bat in tenebris vidit lucem
magnam sedentibus in regione um
bre mortis lux orta est eis
De hoc lumine ewangelista Iohannes testa
tur dicens. Erat lux vera que illu
minat omnem hominem venientem
in hunc mundum. De quo in epistola
sua dicit. Deus lux est et te
nebre in eo non sunt ulle. De

hoc lumine isdem in evangelio ait lum
venit in hunc mundum et dilexerunt
homines magis tenebras quam lucem
Et iterum quamdiu sum in mundo lux
sum mundi. Quod quidem tamen sit in gla
gentium in eo ad gloriam istius diei
spectat quia sine patriarchis p
phetis atque apostolis ymo etiam
ipso cum capite christo sine eloquiis
dei amplius gentes illa gloriosa fa
quam gentes mirantur apostolo testante
qui ait. Quid ergo amplius est in
deo vel que utilitas circumcisionis
eius. Multum per omnem modum
Primum quidem quia credita sunt illi elo
quia dei. Et rursum. Quorum
adoptio est filiorum et gloria et
testamentum et legis latio et obsequium
et promissa quorum patres et quibus
christus secundum carnem qui est benedictus
44 in s. s. amen. Sequitur. Et erant
Joseph et maria mater eius mi
rantes super hiis que dicebantur
de illo. Quibus miratibus
etiam nos ipsi miramur quod ipsi
sunt super hiis que dicebantur a
sto propheta mirati. Nunquid enim
ioseph iam in sompnis non au
dierat. Joseph fili david no
li timere accipe mariam coniuge
tuam quod enim in ea natum est
de spiritu sancto est. Pariet autem fi
lium et vocabis nomen eius ihesum.
Ipse enim salvum faciet populum su
um a peccatis eorum. Nunquid ipsa sa
cratissima virgo que salva virginitate

filium genuisse se sciebat prius
quam conciperet vel pareret ab an
gelo non audierat. Ave gratia plena d.
t. b. tu. i. m. Spiritus sanctus sup
veniet in te et v. al. v. t. Ideoque
e. q. n. ex te s. vo. fi. d. Quid
ergo admiratur super hiis que dei o
nantur michi quam certis mira
tibus. Hec sacramentum imperiis
imperiis attulerat que de illo
et de illo ab hore sene dicuntur
et ipsi mirantur. Sed audiat
de illo potiora. Denique sequitur
Et benedixit illis Symeon et
dixit ad mariam matrem eius
Ecce positus est hic in ruinam et
in resurrectionem multorum in israel et in sig
num cui contradicetur in una idem
tibus in deo hominis que persona
perfectam dei perfectam que hominis
in esse confitemur naturam. Et
ex una quidem dum rex alta
serium. Ex una forte exaltati
infirmum. Ex una magnum ex
altera parvum. Ex una tantem
exaltera alti. Ex una pas
cente exalti esuriente. Ex
una recreante exalta sitiente
Ex una mutantis christi sta
tum exalta in nichis fusum
bente. Ex una vivificante
exalti morientem. Ex una re
suscitante exalti per quem
hunc resuscitatum. Et tamen ad
in eo sit deus aliud homo
aliud caro aliud creatus

aliud pascens aliud esuriens aliud
recumbens aliud sitiens aliud miraculis
choruscans aliud in imis succum-
bens aliud vivificans aliud mo-
riens aliud resuscitans aliud re-
suscitatus non tamen aliud deus
aliud servus. Alius fortis alius
infirmus. Alius magnus alius
parvus alius t̃bilis alius tb̃ilis
alius pascens alius esuriens alius
recumbens alius sitiens alius mi-
raculis choruscans alius in imis
succumbens alius vivificans alius
moriens. Alius resuscitans alius
resuscitatus. Sed unus idem-
que dei atque hominis filius. Ex
uno namque deus est dominus ex altero
servus. Ex uno fortis ex altero
infirmus. Ex uno magnus ex al-
tero parvus. Ex uno t̃bilis ex altero
tb̃ilis. Ex uno pascens ex altero
esuriens. Ex uno recumbens ex al-
tero sitiens. Ex uno miraculis cho-
ruscans ex altero in imis succum-
bens. Ex uno vivificans ex altero
moriens. Ex uno resuscitans ex
altero resuscitatus intelligitur. Quia
ad oculos mortalium positum ex
uno venerabantur deus ex al-
tero despiciebatur ut homo. Denique
cum hunc iudeorum plurimus cernerent
de quinque panibus quinque milia
hominum et de septem panibus iiii^or
milia hominum pascentem in filios
orbatem leprosos mundantem ac

mortuos suscitantem deum esse
arbitrabatur. Rursum cum eundem
aspicerent esurientem sitientem
lassescentem dormientem atque in imis
succumbentem purum esse hominem
suspicabatur. Et hoc quidem apud
ceteras turbas sed non apud disci-
pulos. Neque enim incorde eorum
Ita variabatur quod illius assiduis
sermonibus atque sermonibus fruebantur quibus
ab ipso dictum: vobis datum est nosse
misterium regni dei ceteris autem in para-
bolis ut videntes non videant et au-
dientes non intelligant. At ubi
ventum est ad passionem mortis
periit fides ablata est omnis spes.
Denique ut eruũtũ testatur. Omnes
eo relicto fugierunt. Quibus
dum unus uti altius adhaesit ad
atrium pergens eundem recogno-
visse se denegavit. Et quis in morte
passionis illo cernente non cerneret
tunc eius amator cum minas eius
imitator. Unus autem ille primus
non semel sed ter abnegavit. Quoniam
illo in tertia a mortuis resur-
gente resurrexit in animis disc-
ipuli ~~sompno perfidie lapsis ac~~ [-va]
~~resuscitatione~~ [-tur]. Utrumque autem ante
passionem eius eadem redemptor
quia dicebat nocte in discipulis
sompno perfidie lapsis ac resusci-
tatione eius fide redemptoris designa-
tum est. O̾ra quod eius facta est
nimia multorum resurrectio ho-

multorum in Israel. Ac si diceretur. Eo
moriente multi constantibus cadet
eo resurgente multi collapsi resur
gent. Quia vero illo quidem mori
ente multi ruerunt et illo resur
gente multi resurrexerunt sed in
eum qui ex mortis resurrexit
non omnes crediderunt. Recte subiun
gitur et in signum cui contradicetur.
Que enim signamus ab aliorum no
titia abscondimus. Quid autem
in fidelium oculis aliud fuit
caro redemptoris quam quedam diuinita
tis eius sigillum absconsionis. In
signum itaque redemptor noster po
situs fuit. Sed tamen nisi illi con
tradictum fuit. Que tamen contradixit
Quid contradixit. Ut autem tamquam
interrogati tumultibus veniat videamus
que tamen contradixit nisi mors carnis
Quid contradixit nisi non esse deum
qui mori potuit ab hominibus
ut homo. Cui contradixit non in omni
credulis. Que videt contradicto
quibusdam conversa est in stultitiam
apostolo testante. Nos te predicamus
christum iudeis quidem scandalum
gentibus autem stultitiam. Sequi
tur itaque venerabilis senex iustus ac propheta
dei genitrici matri ihesu et tuam ipsius
animam pertransibit gladius ut re
velentur ex multis cordibus co
gitationes. Dolet non numquam in
scriptura sacra gladii nomine temporalis
tribulatio signari. Propheta attendi
te qui illatus a persecutoribus

passiones ipsos exoptabat inflicti
dus. Gladius corporum intret corda
eorum. Hinc idem propheta de ioseph
loquitur dicens. Ferrum pertransiit
animam eius donec veniret verbum
eius. Tamdiu fuit in illa ser
vitutis vel captivitatis tribulatione
donec quod predixerat futurum
veniret. Sed nec aliud hoc
loco per gladium intelligimus
significari. Quamque autem multe tribu
lationes animam tunc fodierint
beatissime virginis illa tamen
specialiter designatur quia dum in cruce
moriente natum vidit transfixit
fixit. Dicat itaque idem astans
propheta et tuam ipsius animam
pertransibit gladius. Ut reve
lentur ex multis cordibus cogita
tiones. Ac si diceretur. Matris
visceribus tunc suffocabitur gladius
tribulationis videbis in cruce
pendente quem in virginitate angelo
virgo concepisti manente virgi
nitate filium edidisti quem propheta
sum et iudeorum insultationem in
quietas et discipulorum fugiens con
fusionis. Videbit denique
illo in cruce pendente iudei
pendentes insultabant ut descen
deret. Apostoli fugientes de cruce
illum posse descendere non cre
debant quam cum fieret mater fuit
maria viscera pia eximia
dum redemptoris passione
gladius tribulationis transfigi

Sed iam istam ut cepimus quod typi
ce designet breviter demonstre
mus. Quis enim inter statum ciuitatis
constitutus non videat in morte
redemptoris nostri illos tandem qui
hunc ante solum hominem mor
talem fuisse aut vera carne
in passione vel in cruce non habuisse
asseuerant. Et quis in eius re
surrectione non considerat illos resur
gere quia presidia male credenli
tatis sunt gratia separari et in vna
hac carne salua diuinitatis sue
impassibilitate veraciter passum
et in vera carne veritate assumpta
maiestate suscitatum affirmat.
Illis non alius in ruinam aliis in re
surrectionem christus factus fuit tamquam
paulus de se suisque socijs di
ceret. Odor christi bonus sumus
deo in hijs qui pereunt salui fi
unt. Et aliis odor mortis in mor
tem aliis odor vite in vitam. De il
lis vero quibus humanitas carnis
diuinitatem abscondit saluatoris
ita dicit. Et si opertum est euan
gelium in hijs qui pereunt est operti
um. Iam vero si deuote ut
decet attendamus quam beate
virginis cuius animam gladius
pertransisse perhibetur typum esse
precessisse cepimus cuius animam gla
dius pertransijt scilicet verbum predica
tionis. Quod enim per gladium predi
catio figuretur. Paulus apostolus
testatur dicens. Et gladium

spiritus quod est verbum dei. Gladi
us etiam animam eius transibat
quia verbum dei electorum cordi pene
trat penetrans ab errore morti
ficat ab errore mortificatis in veri
tate vite commutat. Ut reuelentur
ex multis cordibus cogita
tiones. Ac si diceret. Predicto diuini verbi
gladio sanctorum cordi fidelium ab
errore mortificatis in virtutes conuertun
tur. Ut dum quorum predicti vicia virtu
tesque loquendo commemorant unusquisque
cordibus loquitur internam sui manifestet.
Hinc paulus dicit. Si omnes prophet
auerint. Intret autem quis infidelis et ydiota con
uincitur ab omnibus occulta enim cordis
eius manifesta fiunt et ita cadens
in faciem pronunciat quod vere deus in nobis
est. Diximus autem notandum est ut
idem gladius cordis transfigit
quos fidelium dum nobis predicantibus
singulorum virtutes ac vicia exponen
tibus unusquisque interiori sui pa
tefacit. Sequitur. Et erat Anna
prophetissa filia phanuel de tribu
asser. Hec processerat in diebus suis
et vixerat cum viro suo annis vij
a virginitate sua. Et hec vidua
erat usque ad annos lxxxiiij quae
non discedebat de templo ieiu
nijs et obsecrationibus seruiens die
ac nocte. Et hec ipsa hora sup
ueniens confitebatur domino et loquebatur
de illo omnibus qui expectabant re
demptionem israel. Hec iuxta hystoriam

apti sunt nec habent aliquid obscu
ritatis. Convenit autem castitate
beate mulieris instantia ieiuniorum
et observatio diei noctisque in tem
plo dei inherentis. Sed latet in hys
quedam etiam sacramenta. Que enim
persona que gratia dei interpretatur
nisi ecclesiam designat. Ad cuius me
bra apostolus loquitur dicens Gra
tia salvi facti estis per fidem. Que etiam
bene filia phanuel de tribu asser
fuisse perhibetur. Phanuel quippe
interpretatur facies dei. Asser vero
beatus vocatur. Et qui alii per faciem
dei figurantur nisi qui spiritus sancti
gratia repleti ad cognitionem dei hu
mana corda primi perduxerunt.
Quia enim per faciem quilibet agnos
citur, merito facies dei vocati sunt
hii per quos agnitio dei revelatur.
Qui utique non immerito asser id est beati vo
cantur quia ad eternitatem sine per
inspirationem divinus naturalem su
per dictam ex ethnis lege erudiente me
meruit. Unde scriptum est. Beatus ho
mo quem tu erudieris domine et de lege
tua docueris eum. In quibus
nobis apte maiorum electorum etiam
filiam esse premonstratam prophetarum
que scilicet successu suo in urbo vite
et prophetissima inceptam de qua
subiungitur. Et vixerat cum viro
suo annis vii a virginitate sua. Et
quis eius alius vir nisi ille de quo
per prophetam ysaias dicit. In die illa
apprehendent vii mulieres virum unum
dicentes panem nostrum comedemus
et vestimentis nostris operiemur
tantum invocetur nomen tuum super nos
aufer obprobrium nostrum. Quis alius
est huius vir nisi ille de quo Johannes
apostolus dicit. Civitatem sanctam iheru
salem novam vidi descendentem de celo
a deo paratam sicut sponsam ornatam
viro suo. Que etiam integro Christo socia
tur ideo virgo vel quia tunc ydo
la non colebat. Vel quia fide non
incorrupta sibi inserenda erat.
Cui autem hec sibi Christus univit
cum naturam humanam suscipiens
cum in ea corporaliter fuit. Quod
itaque annis vii cum viro suo a
virginitate sua vixisse descri
bitur tempus eiusdem predicatio
nis ipse septenarius numerus figuratus
ostenditur in quo et septi for
mis spiritus sancti gratia ab ipso percepit
et ipsa in mulieribus. Vel vii
etiam iustitie eidem venit
univit. Et quia illos ascendente
te ad celos humanitatis eius
presentia desolata est, merito etiam
vidua remansisse narratur.
Non vidua vere vocatur
de qua per beatum Job scriptum
fuerat memorie dicitur pavit
sterilem et que non parit et vidue
bene fecit. Illud itaque gaudium
tempus quo presentia viri iam carne
fruebatur. Illudque est etiam que
eius presentia desolanda erat

etiam eandem vitam eius designans dicit
Non possunt ieiunare filii sponsi quamdiu
cum illis est sponsus. Venient
autem tempus cum auferetur ab eis et
tunc ieiunabunt. Inmo autem an-
norum lxxxiiii^or quibus vidua
esse describitur totum tempus vite
presentis exprimitur. Legimus enim
filios israel usque terram repromissio-
nis ingrederentur xl et duas
mansiones in itinere habuisse. Qui-
bus satis quod aliud quam peregrinatio
vite presentis exprimitur. In qua hec
mo tribulationibus exercemur usque
ad terram viventium veniamus. Sed
propter geminum testamentum vetus scilicet
et novum idem quadragenarius
ac senarius numerus duplicatus faciunt
lxxxiiii^or. Sicut enim propter utriusque
testamenti duodenarius numerus
duplicatus in xxiiii^or senioribus
ecclesie designatur sicut etiam propter
eadem duo testamenta quadrage-
narius ac senarius duplicatus in
octogenario quarto figuratur. Et quod in
peregrinationis hoc hic exprimit per
annos utrumque enim convenit
peregrinacio eius sancte ecclesie denunci-
at et eius illum subiungit. Que
non discedebat de templo et ie-
iuniis et obsecrationibus servi-
ens die ac nocte. Ipsa est enim
templum quod et vidua ieiuniis et
obsecracionibus servientes. In templo
quoque ablata corporali spe sponsi

sui quia huic nec dum corpore-
is oculis intueri valet ad nichil
aliud valet magis quam ad ieiu-
nium et orationem vacat. Hinc paulus
ait sufficerunt in. lac. ine. pa. die
ac no. du. d. in ubi. e. de. tri-
digne itaque premittit ieiunia
ac deinde obsecrationes coniungit.
Non enim potest esse deprecacio ubi
regnat comessacio. Nec esse potest
deprecacio ubi durat assidua
potacio. Sed hoc dominus cordis
etiam vult intelligi ieiunium
quo non corpus ab inmundis cogita-
cionibus ieiunare studeat. Vani
deo non valet. Omne et isto sic
illo ieiunio similiter obsecrationibus
sultat die ac nocte servire descri-
bitur hoc est in prosperis et in ad-
versis ab hoc opere non cessat.
Sequitur. Et ut perfecerunt omnia
secundum legem domini reversi sunt in galli-
leam civitatem suam nazareth. Hoc
in ultima figuraliter in disp-
cussio designatur quando enoch et
elya predicantibus christus ad eos
revertitur. Qua pacto sacrificio
abiectum in civitate sua christus
cum parentibus revertitur cum ad im-
pleta plenitudine gentium novis-
sime cum predicatoribus suis ad eos
colligendos ex quibus carnem susce-
pit regreditur. Sequitur. Puer autem
crescebat et confortabatur plenus
sapiencia et gratia dei erat in illo. H

de illo secundum humanitatem. dictum fuit
nos secundum divinitatem. neque enim in
sua natura crescit in qua plenus
fuit in natura in qua paulo minus ab
angelis minoratus est. nec in
sua confortatur sed in qua propter nos
infirmatus est. nec in sua adim
pletur sapientia in qua plenitudo
sapientie est sed in qua propter nos infirmatus
est. nec in sua gratia indiget in qua
tribuit gratiam omnibus sed in natura
in qua ea que cum patre habet acce
pit que scilicet omnia melius
ab eis corpus quod est ecclesia quam ad
ipsum caput referri possit. usque
enim dum illud quod sinuet quod apostolus
dicit. Occurramus omnes in unitate
fidei et agnitionis filii dei in vi
rum perfectum in mensuram plenitudinis
etatis christi domini nostri. Ut itaque non
simus parvuli cottidie in verbo
cottidie crescet in fide puer ihesus
cottidie confortatur virtutibus puer
ihesus cottidie verbo sapientie adimpletur
puer ihesus cottidie gratia salvato
ris insignificat. Puer ihesus hec
de tantis misticis sacramentis suc
cincte tamen scripsimus quia prolixitate
curiositatis lectionis attendimus et ad hec
agenda morales lineas habuimus
De ceteris dilectissimi vestram ammoneo
fratres karissimi. Si tamen animos vestros
hec locutio fecit intentos. Ut attenda
tis qua devotione solempnitatem
huius diei celebrare debeatis nos
sic enim illud spiritualem in quo filius
virginis deus et homo complec
titur in quo sacramenta ecclesie de
dicantur. Quod ipse cordibus nostris
inmittere dignetur verus qui hodierna
die secundum instinctum symeonis spiritus
sancti illuminatus et manibus pulsans
ad templum quo ipse offerebatur do
cuit primo ecce compulit ire qui
cum deo patre et eodem spiritu sancto equalis per
tanto equali virtute equali maiestate
equali eternitate vivit et reg
nat in secula seculorum amen.

De illumina tione ecclesie in purificatione marie

Temporibus beati Bonifacii
pape qui iiii ecclesiasticas legimus
hystorias a phoca cesare
eximiis obtinuit precibus quod
templum romuli quod ab antiquis
romanorum [gentilium] vocabulo pantheon
vocabatur sancte dei ecclesie quasi
ad supplementum religionis ad
deret et in honore sancte marie
semper virginis ac simul omnium sanc
torum dedicandum consecraret. Factum
est in urbe roma inter iudeos
atque katholicos seditio non
modica. Impugnabat quippe
inimici toto vesanie impetu
fidem incarnationis christi asseren
tes mariam virginem de semine
ioseph cui desponsata erat non
de spiritu sancto concepisse ac genuisse
adiacentes insuper impossibile esse
corporis hominem omnimodis impossibile
fore virginem contra naturam pa
rere posse. Cumque diutius apud

Romana urbe hec altercatio fieret.
et cum xpianis ferventissimo
zelo catholice fidei ad bap
tismi graciam convolaret et pro
phanos iudeos omnes resi
piscerent et ex urbe expellere vellet.
Erat quidam eiusdem romane
urbis civis clericus natus sed
tam parvus sive ad prime erudi
tus perceptibat non solum lati
norum verum eciam grecorum scolas et
quicquid ibi intelligere potuit al
te commendabat memorie. Is
namque quadam die eodem xpiani
tatis fervore succensus verbo
veritatis conflictaturus aggressus
est iudeos et tantum illos con
stancia redarguit ut pene
eos convinceret. Ut plures testes
dicunt elingues. Ad ultimum
eciam iudei ad probra convicia
conversi stomachando valde cepe
runt improperare ei dicentes. Tu
cum sis homo peccator et imperitus
nullius totius quomodo ausus es
fidem xpianorum absque lite defen
dere et nos ad pugnam lacessere
Nonne liquide patet xpum tuum a
deo impotentem existere ut nec
tibi possit lumina reformare.
Ad hec clericus ex spiritu inst
tinctu et videbitis in me magna
lia xpi dei mei. Erat autem istud
conflictum ante diem solempnitatis
purificationis sancte marie quam greci
ypapanti vocant que est iiii no
nas februarii et nocte eadem ut eadem
sancta solempnitas apud prefatam
ecclesiam sancte marie a bonum clero
romano celebrari debuisset quemadmodum
modo annis singulis apud sanctam ma
riam maiorem fit. Quo audito iu
dei indignacionem tulerunt ipsi clerico
et dixerunt. Ecce xps tuus quem
patres nostri cruci fixerunt non potest
tibi oculos reddere quia nec semetip
sum potuit de patibulo mortis libe
rare. At tamen si in presencia nostra te illu
minabit pacto nos omnes credentem habe
bimus in illum et tunc constabit quod
ipse sit filius dei verus et non
sit alius salvator mundi. Eo
dem pacto hoc asserentes placet
ut si quis in eum hoc viso mi
raculo non crediderit penam suam
proscriptionis paciatur et inmisis ma
ximus utpote maiestate reus
iudicatur. His dictis discesserunt
iudei unusquisque in sua remeantes.
Cecus vero clericulo se perduci fe
cit ad dominum apostolicum sanctum boni
facium et indicavit ei pactum et
condicionem iudeorum super fide xpiano
rum. Quibus papa auditis pre
solito letus efficitur atque sub eo
dem momento omnibus mandavit
iudeis quos sine dubio prefate
solempnitati universaliter adessent
Advenit autem festivitas illa
magna totus romanorum clerus
apud prefatam ecclesiam eximie cele-

brutum excubias congregati e
similiter in iudeorum cordibus ne mo
dicum hebetatur intermixtus. Duc
tus est tectus in medium plenus
fide et spiritu sapiencie nichil hesitans
de propositis. Cumque ab omnibus fide
libus ibidem nocturni canerentur
ympni autem una laude recitata
fuisset tectus ante altare sancte ma
tris domini prostratus rogavit ibique
baculo sustentatus canere cepit
quoddam responsorium quod sibi in
biduum ex musice artis ignarus
erat composuit in quo cum vincat
iudeorum errorem confutavit. Et
sub oculis omnium qui aderant com
pleto versu responsorii Vera lux quem
Christus est genitus sine interi
tu tuis virginitatis integritas
corde tantum ydonee defensa caecit
lumine ei oculorum clarissimum red
didit qui eius mentem primitus fide
katholica illuminavit. Quo vi
so cunctis mirantibus Iohannes
illico gloria repletus deo cantat
et exultacio spiritualis habetur.
Iudei quoque ad quingentos viros
statim ad baptismum convola
verunt. Reliqui fuga lapsi in
urbe roma ulterius visi non sunt.
Unde placuit rome sancte ecclesie ut idem
responsorium in eadem festivitate ca
tarent locum obtinet perpetuo. De
buissent quos hoc memorabile
miraculum fidelium cordibus omni
tempore ob laudem Christi semper ferven
tius inherere potuisset qui vi
vit et regnat in secula seculorum amen

Sermo in purificacione sancte marie

A seculo non au
dierunt neque auribus perce
perunt oculus non vidit
deus absque te deus que preparasti
expectantibus te. Occurristi leta
ti et facienti iusticiam in viis tuis
recordabuntur tui. Fratres karissimi
quanta devocionis cultu debe
mus congratulacione perpetue hu
mane restauracionis exordium
hodierne festivitatis exultacione
venerari certum quod nobis humiliter ges
sit deus incarnatus exprimit dig
nitatis quod ipse in templo cum obla
cionibus et a matre presentatus. Ut re
novitate certum humiliter dicer
tam. Utrique vero admirantibus
dictum. Quod deus ubique presens
fieri potuit absconsus et hodie
presentaretur. Qualiter accidit ut ho
mo purificaretur cui omne sancti
ficium debetur sicut prius sumus
in libris ysaie. A seculo non au
dierunt neque auribus perceperunt.
Si quidem a sanctis dilectionibus et
a sapientibus cognosci non po
tuit quia deus qui omnibus
locis totus et immotus illectal
et incorruptibilis manet divinitate
localis principalis et temporalis
factus est humanitate quod Christus
tecta in terra convenerunt uni
tate. Ut alius propheta ait sub ba
alti propria pleraque in legi
ex persona capitis et corporis

potius assignetur et ex psona eius
quod xpo verius coaptetur. Sed
alterum misteriis satis est exempli
ficatum per hoc quod hodie perlectum legis
hostia dno dari q perfecto non
purgacionis xpo prestitit sed
similitudinis forma nobis exti
tit. Cernia quoque unum cum xpo pbat
unum dum veris corpe subponi
tantum in pillo hostia legalis
oblata narratur que utilitatis
misterium nullius fuisse pbatur. Sed
quia veteram de illorum ignorancia
qui a hominibus fuerunt et legem
scripti non habuerunt utilitatis
dure incarnacionis et mortis
porum non intellexerunt neque
iudei legem tenentes qui xpo
rebelles fuerunt. Si enim cognovi
ssent numquam dominum glorie
crucifixissent. Sed sicut in
hoc loco utitur apostolus pueri
ysaie testimonio. Oculus non
vidit nec auris audivit nec
in cor hominis ascendit que prepa
ravit deus diligentibus se. Vi
tam quippe hominis morte eius
fuisse reparatam oculus carnis
non percepit quia licet audi
tor infideles hoc non senserunt
In cor hominis non ascendit quia
sensibus crucifigencium per dempcionis
racio per demoncem non est
recepta que prius per demoncem non est
intellecta. Nobis autem quibus hec
deus revelavit per spiritum sanctum per

que accepimus fidem et baptismum
glorientur de novitate quod deus
parentibus obtulit in templo parentum
et helioru de similitudine quod xpus
dignatus est in creaturis sic fiam
expectamus. Et quibus per tipum cir
cumcisione plenius in xpo cernimus
oblectamenta divinitatis quod extra
tegmen prestitit solum oculus eterne
divinitatis. Unde sequitur oculus
non vidit deus absque te que preparasti
expectantibus te. In eo quod dicitur oculus
intellige divinitatis unitate. Por
ro in eo quod dicit. que preparasti
tue divinitate. deus quoque in filio
suo iuncti patre preparavit sue nate
divina visione quia nobis in superna sua
aeterno predestinavit summe vite
participacionem disponens ut per quem
fiet opus condicionis per ipsum con
pletur opus restauracionis.
Hoc prophetes ab origine sancti
desideranter expectabant adventum
xpi que ex prophetis quosdam quidem
prius in terra deserens visitavit
omnes vero requirens in inferno
triumphante liberavit. O dulcia
suspiria desiderancium. O larga
tripudia reparatorum. Porro
ex illis quibus deus iam in terris
visus est cum hominibus conversatus
hoc erat in ierusalem Symeon ille iustus
et timoratus qui visum acce
pit vitam presentem non se finire
nisi prius xpm videret in carne
venire. Ad longe prophetes et

quasi iam factum esset referens ysaias
xpo congratulans ita percipit in voces
pias. Occurristi letanti et facienti
iusticiam. Et vero addidit. In viis
tuis recordabuntur tui. Non solum
castissima vidua beata Anna et de
illis ius ipsa hodie agnitum xpm
palam predicavit vaticinabatur.
Verum etiam de populo fideli qui actum
xpi quos prophete predixerunt credo
recordatur/hactenus ordinavimus
propheticum spiritum non latuisse quod
hodie contigit in templo presencia salva-
toris apparuisse. Deinceps vero
prosequitur ordo que sit purificationis ro-
quis ordo que significationis. Precepit
enim lex ut mulier a viro fecundata
et puerperio nobilitata ceremoniis
expiationis vii diebus a viro
abstineret et viii die puero nomen
ponens aptaret deinde xxxiii
bus diebus a viro thoro sequestrata
manet atque ab ingressu te-
pli se penitus arceret quadragesimo
ante die purificationis sese sobo-
lemque sanctificaret in templo cum mu-
neribus oblationis scilicet cum agno et colum-
ba seu cum agno et turture si copia
prebet. Vel cum turture gemino aut
duobus pullis columbarum. Si
paupertas urget. Quam obrem ista
virgo dei genitrix que de spiritu sancto
concepit genitum ideoque non pertinet
ad legis debitum ut demonstraret hu-
militatis exemplum. Octavo die circumcisum
ihesum post tulit in templum. Gaudes
dives regina celi virgo agnum se

non habere que posset offerre. Offerens
pro filio dei animalis indices pau-
pertatis. Si igitur oblitus est antiquus
dierum sed passionis carnis in-
novatus quod suscepit in sanctis prole
dierum si pro illuminacione incet in no-
vellis. Cum igitur sancte senior deum
benedixisti hec ingratus actione
dixisti. Satis fecisti votis meis
adveniendo salvator desiderabilis
quem choris angelicis in tuetur
impetu dilectionis infatigabilis
quem prestolatur omnis turba sanctorum
prefusissima desiderii inestimabilis.
Tu es filius dei qui filius ho-
minis unus xpus ihesus quem inimi-
citias inter deum et nos homines
dissolvisti qui sopitis mundi
bellis civium tuo quiete pre-
disti. Tu laboranti sub alieni-
gena rege instituti gente pro-
ces davidicas gubernabis. Tu
neteras potestates carnis temporaneo
superabis tu istos regentes vir-
tute fidei sedabis. Hec est de-
patris hereditas que emitto tuo
abrahe stirpi quam exprimisti
tuis te primam pre ymagine. Ut
ego expromisso videre hucusque
me superstitem reliquisti. Nunc quod di-
do. Nunc dimittis servum tuum in pace. dies
mei licet prius in malis transierunt
vltra nunc pateris in corporis
Quia viderunt oculi mei salu-
tare tuum tui sancte senes. Vidi
igitur te speciosum forma pre filiis
hominum te spalem prius et tuo

tencie possessore te eternalem
mortis et vite dominatore Vnde
rerum clemens ordinator Iam fini
es in me carnis annum que consecuty
quibus michi usque desiderium toto
tempore mobilitatis affectus
dimittis nunc seruum tuum in pace
viso splendore apud quem non e
transmutacio nec vicissitudinis
obumbracio quo non ut eclip
sa nubis ingnis vnum presenti
potestatem duces sed utpote deus
ut ignis consumes utrumque pri
ad celestia regna perduces sed
lux tua gentibus reuelabit
sicut ipse in te gloriabitur Beata
igitur Anna que vii annis viri
thoros immaculatos ornauit
honorum vero iiii^{or}. annis deo proxime
placitum dedicauit omnis in ca
ti vallata commonita est tu
presencium sanctum de quo in templo
manifestata et peruenit dig
nam videre ydoneam de salu
te redempcionis presolatibus testo
nium perhibere Intellectum et
ferte dominice purificationis audi
te que tria sint mistica signi
ficacionis Igitur primos plus dic
in templo portari fideles post
eum ingressum presentem iocat in cu
gelum ad quos et tu si volueris
pertinere vnde quibus hostias im
ledas deo placere Et quidem dum
nos spiritalibus dominos tercios habita

tur et si de incorrupto corpore vir
ginitatis agnum potius ymolare
ideo quod tutum est Vt viuas in congrega
cione more columbe que volitare
solet cum gregibus suis multis et deo so
libas in solitudinem consecratus est in
statu turturis qui libenter degit in
solitudine Vt si
de terreno volatilem victimam
que celestia petit volueris exhi
bere nichil aliunde de visto co
poris scrutari possit in thero ex
erunt gene tue pudoris pulchre
sicut turturis et uitum tuum pe
ne sicut penne columbe de ar
gentate et posteriora dorsi eius
in pallore auri Vt post iustum meri
tum percipias corone splendorem
Cui vero sunt tristitie propior
studeat aliis virtutibus carnalis
esse vel superior offerat auiculas
simplices et innocuas gemitu per
cantu garrulas duos turtures
vel duos pullos columbarum quibus
exprimitur internorum gemina lacrimarum
Cum spes cum pecussione compungit
prius timor tormentorum post amor
premiorum compungit Sola vero turtur
seu pullus columbe pro peccato ymola
batur in holocaustum i. in totum
incensum sacrificatur Ergo fratres
mei valde dilecti peticionum fleti
bus amarissimis diluamus Vt
in spe venie robusti consurgamus
Cuique lo... ergo verum primo mnemo sunt

incatis penitus succedet desiderium
dulce sedium beatarum et convictus il
lapsu suavissimo cor nostrum totum
impetu die claritatis quem prius tenebrosum
non admisit pondus formidolo
sitatis. Sic in claritate perfecta pastoris
nis mactata senectute sicut aquile
spiritualis renovata iuve
ntute merebimur verbum dei in templo
dei presentia conspicere et portare
preclara semper benedicere et predicare
et obtinebimus. Ut spiritus noster in pace
dimittatur ante iudicium non victus
de morte ad vitam transire iubea
mur in qua beatitudo perhennis tem
pestatis non angitur lesione non fran
gitur carnis non impellatur cuius ob
ingressum cum lampadibus instanter
obviam Christo procedimus et iocundi
patris etiam clauso hostio in sempiterne
pacis quiescemus. Quod ipse prestare
dignetur qui vivit et regnat deus per
omnia secula seculorum amen

Sermo in purificatione sancte marie

Adorna thalamum tuum syon et suscipe regem
Christum. Que est syon quem thala
mum suum precipitur adornare nisi sancta
ecclesia. Vel anima quelibet fidelis anima
que Christo sponso suo habitaculum
mentis sue debet preparare. Hoc enim sac
tissime huius solempnitatis devo
to spiritualiter exigit. Ut sicut ho
dierna die idem dominus redemptor
noster in templo est presentatus et a iam
bene casto Symeone susceptus
ab anna vidua predicatus. Ita
nos omnes unanimi fide sen
deamus ipsi deo patri pro nobis
offerentem senciamus et in templo
suo hoc est in nobis met ipsis
pia devotione suscipere et proximis
nostris tantum redemptorem quem
predicare sed etiam aliorum tanti devo
tionis munimus implere valeamus.
Si libenti animo pauperes et hospi
tes pro Christo in edibus suscipimus
Si inde non inanem gloriam non
terrenum commodum requirentes soli
deo gratiam referimus. Si exemplo
nostro proximos nostros ad opus
simile provocamus. Nullus ordo
nullus sexus nulla etas aliter
festivitatis gaudio excipitur.
Omnes enim secum colligit qui
omnes ad salutem venit. Pueri
puerum ibi. Senes senem in isto
symeone vidue viduam scilicet
annam coniugati venerandos
sanctissimi baptiste parentes virgines
virginem et matrem Christi beatissimam
aspiciant et imitari delectet.
Cunctis enim ordinibus unica co
lumba sponsa Christi constat ecclesia
que per integritatem fidei virgo per
fecunditatem boni operis mater et
sponsa Christi nuncupatur. Igitur que
tanti sponsi regis mater et sponsa
est. Oportet ut corpore simul et spiri
tu sancta sit ut laude ipsius digna
habeatur quod dicitur. Ecce tu pulchra
es amica mea ecce tu pulchra

hoc enim ut credimus iste que maium
ho(c) perfecimus sicut nos admo-
nere videtur. Ut pectus que deu-
tineis aprum laboribus sint
corporis mi sinceritatis offerant
pigne qui super violat mi spe
intento q dirigendu sit innit
Certa nobis quod hoc predicat quod
dicebat apostolus. Ut sciat unus
quisque vas suum possidere hoc
est corpus suum in sanctificatione
et honore. Scimus vero dicit ut spiritu
ferventes domino servientes sim(us)
Nam quod omnes nos unus panis
sicut dicit apostolus unum corpus
christi existimus. Tanta nunc est
pudicicia et honore semetipsum
quisque continuit quanta reverentia
et tremore ipsum christi corpus ho-
norandum esse intelligit vera est
enim apostoli sententia que dicit Qui-
cumque templum dei violaverit disper-
det illum deus. Violat templum
dei qui provocans immunditias
tollens membra christi facit mem-
bra meretricis qui privinis fraudibus
rapinis furtis et homicidiis ac
diversis criminum flagiciis semet-
ipsum et alios suo vel exemplo
vel opere contaminat. Qui omnes
nisi cito penituerint eterne ul-
tore sucedi sunt. Nos autem fra-
tres dignitatis nostre recognoscentes
ymaginem emundemus nos
[illegible] ab omni inquinamento

carnis aspectus ut auctori nostro dep-
tori vero a fide et bonis operibus
vos met ipsos cotidie hostiam
vivam et immaculatam domino of-
ferratis amen. **In purificatione
sancte marie virginis et cetera.**

Postquam impleti sunt dies pur-
gationis marie secundum le-
gem moysi tulerunt ihesum in
ierusalem ut sisterent eum coram domino
sicut scriptum est. et ut darent hos-
tiam secundum quod dictum est in lege domini
par turturum vel duos pullos co-
lumbarum. Consuetudo erat feminis
iudeorum in veteri lege ut si mulier
masculum peperisset ipsa ab in-
gressu templi per xl dies absti-
neret postea veniens ad templum
offerebat filium cum hostiis. Pre-
cepit autem deus in lege offerre agnum
pro filio si possit simul et turturem vel
columbam. Qui vero non suffice-
bat ad offerendum agnum duos tur-
tures vel duos pullos columbe
offerret deo. Cum non venerit solvere
legem sed adimplere. Et tunc in
omnibus actionibus suis aliquo(modo) vite
meum informans voluit viii die
circumcidi xl(mo) in templo cum hostiis
presentari. Sed quia de paupertate nos
instructus erat ubique paupertatis
exemplum preponebat. Ideo maluit
par turturum aut duos pullos co-
lumbarum quod erat hostia pauperum
pro se offerri quam agnum qui erat ho-
stia [illegible] divitum. Pauper est

cum virginis filius in humili loco
natus vilibus pannis involutus
in vili presepio positus. In mundo
non habens ubi caput suum recli-
naret multa obprobria passus
In famoso loco turpi morte occi-
sus et per omnia documentum pau-
pertatis et humilitatis ac contemptu
preciu omnibus tribuit. Erat quidem
beatus senex qui desiderans videre
diem domini accepit responsum a spiritu
sancto non visurum se mortem nisi videret
Christum dominum. Veniens itaque in tem-
plum hora in spiritu promissorum suum ac-
ceptum vidit quem desideravit
et recepit portavit et ait. Nunc
dimittis servum tuum domine quem ut te vi-
derem retinebas in vita secundum verbum
tuum id est promissionem tuam dimittis
in pace. Qma vi. o. m. sa. tum. Hec
est hodie festivitas sancta fratres karissimi
quam tanto gaudio celebratis. Hodie
enim offertis si non in re saltem in
spe. Hinc enim in candela Christum de
virgine natum designat. Christus enim
exortus est in tenebris lumen
rectis. Cera virginitatem matris signat
virgo est u. apicula que ceram fa-
bricat et sine coitu parturit. De
melle enim nascitur apes atque co-
speciem virginitatis fit cera. Sed
sicut gestatis eam in spe. Ita por-
tate eam in mente. Sed si vultis eam
portare turturem et columbam offerte
columba enim simplicitatem turtur indicat

castitatem. Castitatis enim turtur
adeo amator est ut si coniugem
casu perdiderit non aliam ultra
querere curat. Ille ergo columbam
offert qui se innocentem custodit
neminem ledit nullius odium sed
in mente gerit. Turturem offert
qui caste cum uxore vivens ab
adulterio se continet. Vel si uxo-
re caret ab omni consortio lu-
xurie se removet. Nec solum
iustus sed etiam peccator turturem aut
columbam offert. Utraque enim avis
pro gemitu cantu edere solet
in hoc seculo ploratum designat
penitenciam. Tunc peccator columbe
vel turturi comparatur cum peccatorem
se recognoscendo pro peccatis suis
lamentatur. Sed duo genera sunt
penitencium. Alii enim publice alii
occulto per diversitatem criminum peni-
tenciam agunt. Qui enim publice et
malo exemplo alios corrumpit
publice penitere debet ut sicut
fuit exemplum corruptionis sic sit exemplum
correctionis. Ceteri autem privatim
puniuntur. Hec autem due aves
utrorumque genus penitencie indicant. Na-
turtur solivagus gemere consuevit
columba vero in grege aliarum gemitum
suos edit. Turtur itaque occul-
te flentes. Columba designat publice
penitentes. Hec ergo animalia fratres
karissimi nobis sunt forma vite quia libere
ignorantis in eis quid facere debe-
atis dare sed si etiam ad exemplum legit

Creature enim dei non solum ad ci-
bum date sunt sed etiam ad exem-
plum. Doctor enim celestis nobis colum-
barum vitam indicat vel insinuat.
In hiis enim avibus recipit ins-
tructionem qui vivere debeat. Hec enim
aves docent peccatorem qui fuerat
spiritualis columba nos infor-
mans vii virtutum nobis. Columba
felle caret, non vivit de cadaveri-
bus vel vermibus, semine pascitur me-
liora grana eliges. Gemitum pro
cantu habet. Alios sepe nutrit
pullos, super aquas sedet. Ut vi-
deat umbram venientis accipi-
tris citius illum devitat, in fora-
mine petre nidificat vel in caver-
na maceriae. In hiis omnibus
fides est avibus illa imitanda. Omnis
enim fellis amaritudo debet esse
aliena a cordibus vestris. Nullum
adeo vicium pessimum est sicut
odium. Nullum meritum valet
si odium in corde habitat. In persona
apostoli: Si tradidero corpus me-
um ita ut ardeam caritatem au-
tem non habeam nichil michi prodest.
Nulla oblacio adeo recipitur
si odium in corde habeatur. In persona
illud: Si offers munus tuum ad
altare etc. Nulla remissio pecca-
torum datur si odium a corde non
expellitur unde dimittite et dimittemini.
Si non remiseritis hominibus peccata
eorum nec pater vester dimittet vobis
peccata vestra. Denique sapiencia ante
expellit odium unde illud: In
malivolam animam non introibit
sapiencia. In hoc ergo columbam imitan-
dum est ut omni felle odii care-
atis. Secundo columba non cadavera
nec vermes comedit. Sic homo
mortuis operibus non debet delectari,
vermes id est pravas cogitationes que animam
corrodunt timet devitare. Cadu-
cea enim sunt peccata, vermes prava
consciencia que oritur de peccatis que
semper hominem dampnat et accu-
sat. Non audet homo in conspectu ho-
minum apparere si diceret sibi ho-
mines quod consciencia sibi obicit cotti-
die. Vitanda sunt peccata quia servus
est tunc diaboli qui victor (?) vitanda
sunt peccata propter stipendium peccati
quod ut ait apostolus mors est eterna
vel ut ait David longe a pecca-
toribus salus. Vitanda sunt peccata quia
fetorem sunt et verecundiam generant.
Fetor sunt unde illud: computruerunt
ut iumenta in stercore suo. Veru-
becundiam generant unde David: Eru-
bescant impii et deducantur in infernum.
Item columba semine pascitur et meliora
grana eligit. Sic iustus verbis divi-
nis debet saciari. Ait enim deus
non in solo pane vivit homo qui procedit de ore
dei. Sicut enim in homine due sunt
substancie, corpus et anima, sic duo
cibi sunt necessarii corporis quo corpus pas-
citur semine verbi dei quod animam

reficiat. Cum9 in peregrinacōe ubi
viatico indigemus hinc panem pe-
timus in dn̄ica orōne dn̄ dicam9
panem n̄r cotidianū. no. ho. i. in p̄nti
vita que omnib9 dn̄s donat di-
cens Nolo eos dimittere ne deficia-
nt in via. In via deficit si p̄dica-
toribus cibus p̄dicacōis subtra-
hatur et oblatis studio ha-
beatur. Ideo enim nō est qui
v̄bum suum retinuit. Vnde dn̄s qui
ex deo est v̄ba dei audit. p̄pt̄a
uos nō auditis quia ex deo non
estis. Et meliora grana eligere
debetis quia ad potacōem p̄cipua
animus est semp̄ intendendus
Est et alia v̄tus columbe que
multum imitanda est. Nutrit
enim alienos pullos. Huic v̄tuti
mīe designatur qui etiā alienos
amore p̄apit dicente dn̄o. Omni
petenti te tribue. Et alibi. Esto-
te misericordes sicut et pater v̄r mi-
sericors est. Et alibi. Si diligitis
eos qui vos diligunt quā merce-
dem habebitis. Ergo alieni sunt
diligendi sed in deo non p̄pt̄ tempa-
lem utilitatem sunt amandi. Xpc
enim dixit diligite inimicos
v̄ros. Dixit et alibi honora p̄-
t̄rem et m̄rem tuā etc. In omni enim ho-
mine homo naturam suam debet cog-
noscere. Et cum videat eum pati
et compassione debet suspirare
Vn̄ Ap̄lus Quis infirmatur

et ego nō infirmor. Et vn̄ dn̄s
p[er] p̄phetam. Cum videris nudum operi
eum et carnem tuam ne despexeris. Debet et
homo cogitare quia eiusdem domini
qui nō est acceptor p̄sonarum
pauper conservus est et si ipse nō
est quare ei bonum facias. Sic dn̄s
p̄mittes et iubes multa que
ei minimum extendas sermonem
eum dn̄o qui pauperi tribuit. Cau-
ta v̄tus ad minus columbe est
quod in p̄ma fluenta habitat ut videns
umbram venientis accipitris cel-
lius deuitet. Quid melius est
columba scripturam habens enim p̄da
hostem sp̄ualem parere volente
qui semp̄ circuit querens quem
devoret. Nec enim inter nos habi-
tat nec multum remotus est. Si
semper in terra habitaret et suo visu
posset aliquis insidias eius devi-
tare. Nunc tamen debet cautus
esse quia bellum monet de p̄xi-
mo. In aere enim habitat. Inde
demones aeree potestates nominan-
tur et quo invisibilior tanto formida-
bilior debet esse. Sed umbra
eius videtur in aqua quia consilium eius
in sententiis diversarum in scriptura
confugiamus ergo ad scripturam quando sacre
scripture exemplis eius callida
Si dicit nobis corporis adultum
peccatum est scripturam quod dico. Non me-
chaberis. Si dicat furtum esse
scriptura se obicit quod p̄hibet

Non sic erit facies. Cum inbz mensa
scripturam minat. Cum uenit
sensio reus e iudicio. Cum me-
dicum persuadet scriptura penam
minat. Per es omnes qui loqui-
tur medicum. Inter hinc dei flu-
enta sedeat fidelis . ue 7 noct
ad uenatum insidiatis inimici.
Gemitum pro cantu habet columba
hec amicicia debet peccator mu-
tare uerte gaudium in lacri-
mas. Beati n. ait dominus qui nunc
fletis quia ridebitis. Et econ-
trio Ve vobis qui ridetis quia
plorabitis. Lacrimis malam la-
uit peccata petrus fleuit amare
post peccatum 7 meruit ueniam. Lac-
rime uero lauat post baptismum
Non solum pro nobis sed etiam pro uiscer-
ibus proximis. Siquidem sicut lac
cum xpus ipse non haberet quod fleret
fleuit pro lazaro. Infirmitati n. ipse
et lacrimatus e. Et primus fleuit
pro illis. Si ergo pro omnibus dolu-
it dominus qualiter miseri nos co-
patimur quare vos inter vos non
plangit. Vnde ait dominus
ysaie moriemini uonicte dno
Vt ait propheta. Lauabo per sin-
gulas noctes lectum meum lacrimis meis stratum meum rigabo
Sacrificium deo spiritus contribulatus re-
gnores vel peccata lecti consta-
cium in qua quiescit homo sine bo-
na e in uita et laborat. Si mala

est sicut lectus requies e sanis
Contra labor est egrotis. Sed ultra
uerus In foraminibus petre uel in ca-
uerna macerie nidificat. Petra
enim erat xpus super quod nichil ualet
aliquid bonum operari si sibi a non
gratie dei asscribat. i. ipse glorie et no-
mini dno. Bonum est confidere in domino
quam confidere in homine. Itaque qui salutem
habemus per mediatorem gratiam aga-
mus mediatori cuius sanguine cuius
uulneribus redempti sumus. Foramina
petre sunt uulnera xpi unde
sanguis profluxit precium nostre redemp-
tionis. Caverna uero lateris aperitur
Vnde duo sacramenta nostre salutis
scilicet sanguis 7 aqua exierunt unum
ad redemptionem aliud ad regenerationem
In his omnibus sectis bonum imite-
mur columbam sic nos columbas
in templo offeramus quod sanctitate figuratur
aliquo tempore modo spiritualiter imple-
amus. Sequamur vestigia beate virginis
que se talem exhibuit in mente qualis
erat in reputatione figure. Ro-
gemus beatissimam reginam que mundi
est mediatrix celi porta spes
miserorum consolatio peccatorum ut
filium quem hodie in templo presentauit
faciat nobis pacem quam beatus symeon
intellexit cum ait. Nunc dimittis
seruum tuum domine etc. Et ut merea-
mur videre salutare dei. De quo
dicit ait. Quia viderunt oculi

mei salutare tuum dominum nostrum ihesum
xpistum qui cum patre viuit et regnat

In purificacione sancte marie etc.

Consuetudo ecclesiastica multis
ex rebus gestis retinet similitudines
quibus verorum gestarum representat
veritatem. Et simplicium corda cor
da excitat ad pietatem ubi pecca
que foris sunt venatum admitio
in amore respiciat. Hinc est quod
ad recordacionem dominice passionis
cruces in ecclesia erigimus quo ipse
a suspensione vexilla triumphi xpisti
significancia in eminenciori loco ere
ctamus in arcu triumphali subli
mamus quam storiarum miracula et varia
picture ymaginacione recordium
Hostiis dei eciam consuetudine hoc iole
uit ut hodiernum festum fideles
populi cum cereis luminibus ad ecclesiam
procedant et eadem benedicta missarum
solempnitatibus sacerdotibus offe
rant. Nouit enim vestra fraternitas
quod secundum euangelicam hystoriam dominus ihesus
xl. die a natiuitate sua hoc est
hodie a parentibus suis in templum est
delatus et ibi a sancto Symeone
susceptus in templum in tempore est presenta
tus hoc hodiernum festum re
presentat sancta ecclesia. Sicut enim sanctus
Symeon in manibus accepit in simi
litudine sub mortis cognouit maiesta
tem in fidelitatis mentis tenebris interio
res illustrate. Sic quisque fide
lis hoc sacramentum representans cereum
manibus portat quasi carne fra
gile sed ipsum fideliter videt lucem huius
aeris tenebris illuminante. Sic
cera aio xpisti de mundissimo et
bono odore viuenti lumen carne
processit et non in concipiendo vel in
egrediendo matris integritatem vio
lauit sic cera que hodie gestatur
fidelium manibus de mundis et
odoriferis floribus collecta. Efficitur
est apis virginis fidelis mater
cuius sicut legitur nec masculi
violauit sexum nec fetus concepit.
Cum igitur ea similiter significacione
portamus xpistum portemus in ore xpistum
portemus in corde xpistum portemus in
manibus. Ut dimissi in pace cum
sancto Symeone salutare dei videre
mereamur. Voltis scire quomodo xpistum
portet in ore. Ipse de se ait. Ego
sum veritas. Sit ergo in ore vero ve
ritas absit falsitas absint vani
loquia turpiloquia et erit in ore
vero xpistus. Sit in corde vero cari
tas et erit ibi xpistus. Sicut in
epistola sua ait Johannes deus caritas
est et qui manet in caritate in deo manet et deus in
eo. Sit in operibus vestris innocencia
ut nemini quod suum sit auferatis.
Si sit iusticia ut cuique quod suum
est reddatis habebitis in manibus
xpistum. Ipse enim a deo factus est
nobis iusticia et sanctificacio.
Hoc igitur nobis cum ad ecclesiam apportate

hoc vobiscum reportate et hebit
xpm vobiscum. Sic enim monet
apostolus paulus. Empti enim estis
precio magno glorificate et por
tate deum in corde vestro. Quod
est deum portare ymaginem di
reparare xpm imitari hanc
ymaginem viciis habet portat
castitatis et sobrietatis et omnis ho
nestatis. Sicut enim portavimus
ymaginem terreni portemus ymagi
nem celestis. Deponentes igitur
veteris hominis sarcinulam negociis
Abiciamus opera tenebrarum et ostendentes
nos in operibus lucis ut viden
tes opera vestra bona glorificent
patrem qui in celis est. Hys inqui
tum ornamentis exornemus do
mum cordis nostri. Ut deum in habita
tore habere possimus. Sic enim hortatur
sub typo sponse sancta moniales ecclesia
regem xpm. Ad monitorem istam or
namentum desiderat morari non
pallida vestimenta vero ut
sic in moribus caste mentis amat
tor requiescat dominus sicut in or
nato thalamo delectabiliter re
quiescit sponsus. Unde ecclesia in cantico
iubet lilios stringere in tannis
flores fulcire et lucidis in manibus
habere id est proximis lucis exemplum ministrare
ut pati in venculum convivio
sponsi celestis mereatur esse cum eo
sine fine gaudere. Quod nobis

misericordie prestare dignetur propius
ihesus dominus noster qui pro nobis dignatus
est temporaliter nasci. Ut per eum possimus
in eternitate renasci. Amen. Sequitur

In cathedra sancti petri apostoli Matheus 16 capitulo

In illo tempore venit ihesus in
partes cesaree philippi et
interrogavit discipulos suos di
cens quem dicunt homines esse fi
lium hominis. Omelia lectionis
eiusdem venerabilis Bede presbiteri

Lectio sancti evangelii quam modo fratres
karissimi audistis tanto intencius
cogitanda. Ac sine oblivione
est iugiter retinenda quanto constat
quia magna nobis fidei per
fectionem commendat. Magnum enim fidei
perfecte fidei contra omnia temptamenta
robur eque demonstrat. Si enim
scire volumus quid in xpm credi
oporteat quid lucidius eo quod ait
ad eum petrus. Tu es xpus filius
dei vivi. Rursus si audire delectat
quantum hec fides valeat. Quid
apercius eo quod ait dominus de ecclesia
que super eum edificanda erat
et porte inferi non prevalebunt
adversus eam. Sed hec suis in lo
cis plenius exponentur. Nunc autem
reverentes ad explanandam exor
dine lectionis dicamus. Primo videamus
de loco in quo hanc inchoavit vertit
inquit ihesus in partes cesaree philippi
philippus ut lucas testatur erat
thetrarcha yturee et thraconitidis

modis regionis hic quod scribens
ciuitatem in loco ubi Iordanis
exoritur ad radices libani mon-
tis et est terminus iudee contra
septentrionem appellauit eam cesa-
ream philippi in memoriam vide-
licet sui nominis pariterque in honorem
tyberii cesaris sub quo ipse regna-
bat. In huius partes veniens ihesus
interrogauit discipulos suos dicens
Quem dicunt homines esse filium hominis
Non autem quasi nesciens sententiam de
se vel discipulorum vel extraneorum
inquirit. Sed ideo discipulos quid
de se sentiant interrogat. Ut con-
fessionem recte fidei illorum dig-
na mercede remuneret. Quia sicut
interrogatis generaliter omnibus petrus
respondit unus pro omnibus. Ita quod
petro dominus respondit in petro omnibus
respondit. Ideo quid alii de se sen-
tiant inquirit ut expositis primo
sententiis errantium discipuli proba-
rent veritate sue confessionis non
de opinione vulgatam sed de ipso perce-
pisse dominice revelationis archa-
no. Quem inquit dicunt homines esse
filium hominis pulchre homines ap-
pellat eos qui de filio hominis tantum
loqui noverant quia divinitatis eius
archana nesciebant. Nam qui di-
vinitatis eius mysteria agnove-
runt merito supra homines esse dicun-
tur apostolo testante qui ait Quod oculus
non vidit nec auris audivit nec in

cor hominis ascendit que preparavit
deus diligentibus se. Qui cum sit
de homine hoc est humana soli
sapientis corde ante vocalo
permittet nos de se ac de suis
fidelibus cum qualitate humanitatis sen-
tentiam tunc sederit adiciat.
Nobis autem revelauit deus per spiri-
tum suum. Cui simile est quod hic dominus cum
interrogasset discipulos quem eum dicerent
homines esse ut illi diversas
diversorum opiniones proposuissent
dicit illis vos autem quem me esse
dicatis quasi ab hominum qualitate
illos secernens et deos ac dei fi-
lios per adoptionem illum factos in-
sinuans iuxta illud psalmiste Ego
dixi dii estis et filii excelsi
omnes. Respondens simon petrus
dixit Tu es christus filius dei
vivi deum vivum appellat ad
distinctionem falsorum deorum quos
variis decepta erroribus gentilitas
vel de mortuis sibi hominibus
instituit vel maiori dementia
de insensibili natura elementorum adoran-
dos creavit de quibus canit psalmista
Simulacra gentium argentum et aurum o-
pera hominum. Os habent et non loquentur
Notandum autem dilecte quam mira
dei distinctione sit factum ut cum
utrumque eius esse dominum salvator-
em nati ab ipso domino et a fide-
li eius discipulo esset proferendum ipse
certam dominus ipse humilitate assumpte

humanitatis predicat discipulus excellentiam divine eternitatis. Unde et de se quod minus est dicebat, de domino intimat quod maius est. Dominus de se quod inferius est propter nos dicebat, declarat de domino quod ipse sit qui fecit nos. Sicut in evangelio dominus multo crebrius se filium hominis quam filium dei appellare consuevit, ut nos admoneat de dispensatione quam pro nobis suscepit. Sed nos necesse est tanto humilius divinitatis eius alta veneremur quanto illum meminimus ex altitudine ad humanitatis infima descendisse. Si enim misericordia sacramenta incarnationis eius quibus redempti sumus potentiam divinitatis qua creati sumus pia semper mente recolimus, sicut etiam nos quoque cum Petro simul beatitudinis mercede donemur.

Nam confitente illo Christum filium dei vivi videamus quid sequitur. Videns ante Iesus dixit: Beatus es Symon Bariona. Constat ergo quod veram Christi confessionem vera beatitudinis premia sequuntur. Sed intueamur attentius quale quantumve sit nomen illud quo professorem sui nominis confessorem glorificavit, ut huius etiam nos vicariter eum confitendo mereamur esse consortes. Beatus es inquit Symon Bariona. Bariona syriace latine dicitur filius columbe.

Filius autem columbe recte vocatur apostolus Petrus quia videlicet columba nimirum simplex est animal et ipse prudenti ac pia simplicitate dominum sequebatur memor illius precepti quod suis et discipulis ab eodem magistro simplicitatis ac veritatis acceperat: Estote prudentes sicut serpentes et simplices sicut columbe. Vel certe quia spiritus sanctus super dominum in specie columbe descendit recte filius columbe nuncupatur qui spirituali gratia plenus exstitisse monstratur. Et iuste sic laude dilectorem et confessorem suum dominus remunerat cum eum spiritus sancti filium esse testatur a quo ipse dei vivi filius asseverat. Quamvis hoc multum dissimiliter fieri nullus fidelium dubitat. Christus filius dei per naturam, Petrus sicut et ceteri electi filius spiritus sancti est per gratiam. Christus filius dei quia de ipso natus est, Petrus filius spiritus quia de ipso renatus. Est Christus filius dei ante tempora. Ipse est enim dei virtus et dei sapientia que dicit: Dominus possedit me initio viarum suarum antequam quicquam faceret. A principio Petrus filius spiritus sancti ex eo tempore quo ab ipso illuminatus gratiam divine cognitionis accepit. Et quia una voluntas eademque operatio sancte trinitatis, recte cum dixisset Beatus es Symon Bariona, id est filius gratie spiritualis, pertinuit adiunxit quia caro et sanguis non revelavit

tibi sed pater meus qui in celis est. Pater
quippe filio columbe revelat quia
una est gratia patris et spiritus sancti. Sed et
eadem quoque et filii quod salvator su-
ore scriptura probabit exemplis. Dicit
namque de patre apostolus: Misit deus
spiritum filii sui in corda nostra. Dicit ipse
filius de spiritu sancto: Cum autem venerit
paraclitus quem ego mittam vobis
a patre. Dicit de spiritu sancto apostolus: Hec autem
omnia operatur unus atque idem spiritus
dividens singulis prout vult. Pater
quoque mittit spiritum suum. Ipse ubi vult
spirat quia perfecto ut diximus unius
est voluntatis et operationis patris
et filii et spiritus sancti et ipsa tota [illegible]
dicitur quia pater qui in celis
est revelabit filio columbe
misterium fidei quod ei caro et
sanguis revelare nequibant. Ca-
ro autem et sanguis recte intelliguntur
homines sapientia carnis inflati colum-
bine simplicitatis nescii. Ideoque a spi-
ritu sancto diversis modis errant de qui-
bus supra dictum est quia Christum
non intelligentes alii Iohannem
Baptistam, alii autem Heliam, alii
vero Ieremiam aut unum ex prophetis
eum esse dicerent. De quibus dicit
apostolus: Animalis autem homo non per-
cipit ea que sunt spiritus dei. Sed
Et ego dico tibi quia tu es Petrus
et super hanc petram edificabo ecclesiam meam. Petrus
qui firmo animo robur obtinebat ob fortitudinem

fidei et confessionis sue constantiam
a domino Petri nomen accepit quia
videlicet illi firma ac tenaci mente
adhesit de quo scriptum est: Petra
autem erat Christus. Et super hanc
petram, id est super dominum salvatorem qui
fideli suo cognitori, amatori,
confessori participium sui nominis dona-
vit ut scilicet a petra Petrus voca-
retur edificatur ecclesia quia non nisi
per fidem et dilectionem Christi, per suscep-
tionem sacramentorum Christi et observan-
tiam mandatorum Christi ad sortem
electorum et eternam pervenitur vitam.
Apostolo attestante qui ait: Fundamentum
nemo aliud potest ponere preter
illud quod positum est, quod est Christus
Ihesus. Et porte inferi non prevale-
bunt adversus eam. Porte inferi
doctrine sunt nequam que seducentes
imprudentes ad infernos trahunt.
Porte quoque inferi tormen-
ta et blandimenta sunt persecu-
torum qui infirmos quosque deterrendo
vel emolliendo a stabilitate fi-
dei in interitum eis eterne mortis
aperiunt. Sed et prava infidelium
opera ineptaque colloquia por-
te utique sunt inferi in quantum suis
vel auditoribus vel sectatoribus
iter perdicionis ostendunt. Nam et
fides si non habeat opera mor-
tua est in semetipsa. Et corrumpunt
mores bonos colloquia ma-
la. Multe itaque sunt porte inferi

Sed hanc nullam ecclesie que sup
petram fundata est prevalet quia
qui fide xpi intimo cordis a-
more percepit omne quidquid ex
tunc piaculi temptationis ingrue-
rit felicissime contempnit ac
quicunque tedencium opere vel negaci-
one depravatus perdiderit non hic
sup petram dno cooperante domum
sue confessionis edificasse sed more
alterius loci parabolam sup are-
nam sine fundamento posuisse
credendus est hoc enim non simpliciter
ac verum intendere xpm saepe
sed terrenum quilibet fragileque ob-
tumsa hominum pretendisse perpenditur
recipiunt. Et tibi dabo claves
regni celorum maiori preceteris
devocione confessus enim multo pre-
tiosius ipse collatis clavibus regni
celestis donatus est. Ut cognoscant
omnibus quia absque tali confessione
et fide regnum celorum nullus possit
intrare. Claves autem regni celo-
rum ipsam discernendi scientiam
potenciamque nominat qua dignos
recipere in regnum indignos seclu-
dere a regno dni manifeste suc-
ingit. Et quodcunque ligaveris super
terram erit ligatum et in celis.
Et quodcunque solveris super terram erit
solutum et in celis. Que solvendi
ac ligandi potestas quamvis soli pe-
tro data videatur a dno ab-

sque ulla tamen dubietate noscendum
est quia ceteris apostolis data est ipso te-
ste qui post passionis et mortis
sue triumphum apparens eis in-
sufflavit et dixit omnibus Accipite
spiritum sanctum quorum remiseritis peccata re-
mittuntur eis et quorum retinueritis re-
tenta sunt. Necnon et nunc in episcopis
ac presbiteris omni ecclesie officium idem
committitur ut videlicet agnitis peccatorum
causis quos cunque humiles ac vere pe-
nitentes aspexerit hos iam a timore
perpetue mortis miserans absol-
vat quos vero in peccatis quibus egerint
persistere cognoverit illos perhennibus
suppliciis obligandos insinuet
Unde alias dominus de correptione fratrum
ac tercio si non penitere fratrem precepit
dicens. Si autem ecclesiam non audierit
sit tibi sicut ethnicus et publicanus
Et ne leve quisquam putaret ecclesie
se iudicio condempnari. Mox terribi-
liter adiunxit. Amen dico vobis
quecunque ligaveritis sup terram erunt
ligata et in celo et quecunque solveritis
sup terram erunt soluta et in celo
Omni quoque electorum ecclesie iuxta modum
culparum vel penitencie ligandi
atque solvendi datur auctoritas
Sed ideo beatus petrus qui xpm
vera fide confessus vero est amore
secutus specialiter claves regni
celorum et principatum iudiciarie po-
testatis accepit ut omnes per orbem

credentes intelligatur quoniam qui-
cumque ab unitate fidei vel societatis
illius quolibet modo semetipsos
segregat tales nec vinculis peccatorum
absolui nec ianuam possunt regni
celestis ingredi. Unde nobis utile
est tota intencione fratres karissimi et
fidei quam docuit sanctam ecclesiam dilectionis
congruencia fidei opera premittere ne-
cesse est omni vigilancia multi-
subtilesque porticus inferi tamen
insidias quibus impugnat victe de-
fensis ad iunctate deus ei pi atque
ad annunciandas eius laudes p-
tis filie syon hoc est gaudia me-
reamur supne ciuitatis i terre
neque sufficere nobis ad salutem ar-
bitremur si turbis negligencium
vel quorumlibet indoctorum fide vel
actibus adequemur quibus i terris
sanctis iuncta est eodem die pariter
et vincendi regula perscripta secundum quo-
tiens tamen nobis exaltari ingre-
diatur eius nos confestim ante-
tes oculos mentis ne ne videat
vanitate magis quod veritas
ipsa decernat sedulo corde sem-
temur scriptas eorum beati petri
qui spretis exaltari secutus vere
fidei archanum quod continerat in
dubia oris confessione protulit
insuper alibi cordis cuncta signa-
uit. Hanc de fiducia confessionis
hac laco connexionis de uirtute
ante uinite i xpm dilectionis
ipse alibi testatur quia cui discede-
ret ab eo quidam discipulorum eius dicit

quod ille ad xii. nunquid et vos vultis
abire. Respondit ei dicens domine ad
quem ibimus vite verba eterne habes
et nos credimus et cognouimus quia tu es
xpus filius dei viui quam fratres
mei pro modulo meo exponi, si mu-
tua sanctitatis ipsius et nos tu illo
beati appellari et esse valebimus
nobis quod sermonis hoc est obedict-
a nomine connectet nos ipse simplice
fidei non sicut acceptilaque a do-
ctrina virtuti filii columbe vo-
lumine congaudebis quod ipse spiritualibus
etiam in perfectibus dicatur quia pul-
chra es amica mea quam pulchra
es oculi tui columbarum siquidem sit
ut nobis super petram fidei auro
cum fecerit lapides preciosos hoc
est perfecta virtutum opera constructi-
bus in tribulacionibus ignis det-
mci offerat nullum templacionum
turbines prevaleat quam potius
adversitatibus probati accipiemus
coronam vite quam ille nobis ante
secula promisit. Cui in trinitate perfecta
deus cum p. uiuit et regnat per omnia
secula seculorum amen. Sequitur
lectio epistole beati petri apostoli. Petrus apostolus ihu xpi electis
aduenis dispersionis pon-
ti galatie et capadocie asie
et bithinie. Omelia lectionis
Venerabilis bede eiusdem.
In hac prima epistola quam scripsit. Uno no-
mine appellabat iudei eos
qui de gentibus nati in deum
credere et ecclesie acceptum

Iudaico more in moysi lege vivere noluerunt. De quorum numero fuere quidam eorum qui in die sancto pentecostes cum apostoli spiritum sanctum in linguis visione perceperunt ad predicationem eorum christo crediderunt dicente scriptura quod iudei quoque et proseliti adessent. Advenas ergo dicit qui de gentilitate ad agnitionem ad susceptionem legis ac preceptis legalibus ad acceptionem gratie fidei pervenire meruerunt. Unde sanctus Ieronimus presbiter de hiis locis ait quia petrus post episcopatum antiochene ecclesie ad predicationem dispersionis eorum qui de circumcisione crediderunt ponto Galatia Capadocia asya et bithinia secundo claudii anno ad expugnandum symonem magum romam pergit. Sed et nos qui dicere cum propheta deo dicere possimus quia incola sum ego apud te in terra et peregrinus sicut omnes patres mei ad nos quoque epistolas beati petri scriptas credere et ut nobis missas legere debemus. Denique in ipsis epistolis quasi alibi pertinentes nos admonens dicit. Obsecro vos tamquam advenas et peregrinos abstinere vos a carnalibus desideriis. Quod vero addit dispersionis suggerit quod dispersi sunt a domino solis ~~pergit quia dispersi sunt~~ in persecutione que facta est sub stephano vel etiam aliis in actibus apostolorum persecutionibus quibus sive pro fide vel a iudeis vel a gentilibus afflicti ac propriis sepe sedibus pulsi ut in actibus apostolorum legimus. Quibus et apostolus paulus ad galatas tanta inquit passi estis sine causa. Dispersionis Ponti galacie capadocie Asye bethinie. Omnes enim hee provincie sunt grecorum in asya. Sed et alia bithinia est in Europa de qua illi qui in asya sunt bithinii originem duxisse perhibentur. Illa autem que nunc in asya est bythinia vocatur et maior est frigia que gentili francorum est a galatia dicta. Secundum prescientiam dei patris in sanctificatione spiritus in obedientiam et aspersionem sanguinis ihesu christi. Adheret huic versiculo. Electi namque erant prescientia dei patris unde apostolus ait. Quos prescivit et predestinavit conformes fieri ymaginis filii sui. Et alibi sicut elegit nos ante mundi constitutionem. Electi autem erant ad hoc ut per donum spiritus sanctificarentur emundati a sordibus peccatis. Ut obedientiam inciperent domino ihesu christo qui pro obedientia patris plasti pervenit. Ut aspersi sanguine eius per baptisme sanctificatione mundarentur sicut ipsi per agni sanguinem egyptiorum dominatum declinaverunt. Aspersionem quoque dicit more scripture veteris ubi quique sanctificandi erant sanguine hostiarum solebant

aspgi. Ceterum ipse dicit manifeste
de eo nisi manducaverit carnem fi-
lii hominis et bi. e. sang. non hec vi-
in vobis. Gra vobis et pax mul-
tiplicet. Ut qd' bn cepistis cpsse
copleatis. Bene vo gram pn ci
nomat pace quia sine gra xpi
ad patem reconciliacionis eius pue-
nire non possim9. ymo nichil
pacificu nisi p gram eius hre
valeamus. Benedictus deus et
pater dni nri ihu xpi. Ita deo
pri laudes bndictonis rfert ut
dnm salvatorem nrm et deu esse
demostret et hominem. Cu enim
deus dicit et pr dni nri ihu xpi
appllat quia dnm xpm hoiem
sem fuisse non dubitat qui scdm
magnam miam sua regnavit
i spem vivam p rinem ihu xpi
ex mortuis. Nunc bndicit anb
deus qui cu nris actis gravati
fuissemus ad morte sua nos
mia rgulavit ad vitam et hoc p
resurreccoz filii sui cu in trinitate nra
dilexit vitam. Ut illu pharat mai
disponet atqz eadem morte p rio
destructa spem nob cmm qz resur-
gendi muniret. Mortuus e nanqz
ne nos mori timeremus. Resurrexit
ex mortuis ut et nos pem resur-
rectionis spem9. In hereditatem in
corruptibilem et incontaminatam et in
marcescibilem conservatam in celis. qz vite
vitam celestem ne senio ne morbo

nec morte nec aliqua mestia
tangit in cotaminatam qz nullis
certum pot i mundus intrare.
i immarcescibilem quia nec ipsis
bitorum hominum metallus ex longo
usu celestis illa consuetudo va-
let aliqu vilescere quo prius
secult lupus et delicie solent
non unquam diutina consuetudine
et usu i fastidium veti. Conservata
i nobis. ~~vel ite~~ i celis et ad hoc
conservatam nunc. Ut nobis tempe
pstito reddatur i celis. Vel
ita conservata in celis i nob qz
qui dedit eisdem potestate heredi-
tatem in celis accipere et dabit
perseverandi fortitudinem usqz in
fine ut salvi sint. Et ideo cos-
ervata dedit illis hereditatem
quorum virtutis adiunxit dno
pmeruerunt novit qz qui non
servaverit disciplinam patris
hereditatem ab eo non meretur
qui i virtute dei custodimini
p fidem i salutem paratam revelari
in tempore novissimo. Et dic-
it i ewangelio. In domo patris mei
mansiones multe sunt. Et ibi
non est meum dare vobis sz qbz
paratum est a patre meo patet sz
qo sedes in regno dei patet
mansiones in domo patris pa-
rata salus in celis. Tantu fa-
ciat se dignum qui accipere desi-
derat. Scd qm nemo suo tan-
tum conamine dignus fieri patris visi-

ad eternam potest venire salutem rec-
additur. Qui in virtute dei cu-
stodimini per fidem. Neque enim quis-
quam sue libertatis potenciam
custodire valet in bonis sed
illius potencia conmendandum est auxi-
lium. ut perfectionis agnoscamus ini-
tium bone actionis accepimus.
In quo exultatis modicum nunc
si oporteat contristari in variis temp-
tacionibus. Ut dicit in quo scilicet
tempore quo tempore novissimo salus
parata revelabitur ac dignus de-
bet de quo et dominus ait. Iterum
autem videbo vos et gaudebit
cor vestrum et gaudium vestrum nemo
tollet a vobis. Modicum nunc
si oportet contristari. Oportet enim contristari
et quia non nisi per estatum secu-
labentis et afflictionis potest in
gaudia eterna pervenire. Modicum
autem dicit quia omnibus miseris eterna
retribucione breve videbitur ac leve
totum fuisse. Quod in seculi tribula-
cionibus que videbantur et acerbu
ut probatio fidei vestre multo precio-
sior sit auro quod per ignem pro-
batur et superius liber passionum
sanctorum auro quod per ignem examinatur
comparat dominus de deo. Tamquam au-
rum in fornace probavit illos
et quasi holocausta hostie
accepit eos quia nimirum quos in
camino tribulacionis fideles proba-
vit hos in gaudio retribucionis

quasi placabile sibi hostiam
assumit. Et bene preciosa sanctorum
auro assimilatur quia sit in metallis
preciosius auro ad non est ita
apud deum omni est laude dig-
nissima. Hinc enim scriptum est precio-
sa est in conspectu domini mors sanctorum eius.
Quod autem aurum in fornace clausum
ignibus examinatur probatum vero
foras (?) cuius sit fulgoris apparebit
Ita fidelium que de pressuris et tempta-
cionibus videtur ac sculta. Sed ubi tempore
retribucionis finito itaque tri-
bulacionum affuit tunc quanto te fuit
glorie quantum flammis passionum
purificat corpus virtus ostendit dominum apte
subiungit. Inveniatur in laudem
gloriam et honorem in revelacione Ihesu
Christi. Invenietur autem ad laudem
probatio fidei cum laudibus eam in-
dex dicit Esurivi et dedistis
michi manducare et cetera. Invenietur in gloria
cum promittitur eadem glorificatis
Venite benedicti patris mei possi-
dete paratum vobis regnum a consti-
tucione mundi. Invenietur in honorem
cum cedentibus impiis in suppli-
cium eternum iusti ibunt in vitam
eternam de quo ipse ait. Si quis
michi ministraverit honorificabitur cum pater
meus qui est in celis. Sequitur
sermo leonis pape tercius

Gaudeo dilectissimi devoti-
onis vestre dilectionis affectu (?)
et deo gratias ago quod in nos

pietate christianitatis agnosco. Sicut enim scriptura vera testatur. Intelligitis huius diei recursum ad quem leticiam pertinere et honorem celebrari totius gregis parva festa pastoris. Licet enim universa ecclesia dei distinctis sit ordinata gradibus ut ex diversis membris sacri corporis subsistat integritas omnes tamen unum sumus nec quisquam ab alterius ita divisus est officio ut non ad connexionem pertineat capitis cuiuslibet humilitatis portionis. In unitate igitur fidei atque baptismatis dilectissimi indiscreta societas generalis est dignitas secundum illud beati petri apostoli cui iste sermo de simulari. Et ipsi tamquam lapides vivi superedificamini domus spirituales sacerdotium sanctum offerentes spirituales hostias acceptabiles deo per ihesum christum dominum nostrum. Omnes igitur in christo regeneratos crucis signum efficit reges. Sancti vero spiritus unctio consecrat sacerdotes. Ut preter istam specialem nostri ministerii servitutem universi spirituales christiani agnoscant se regii generis et officii esse consortes sacerdotalis. Quid enim tam regium quam subditum deo animum corporis esse rectorem. Quid tam sacerdotale quam vovere deo conscientiam puram et immaculatas hostias pietatis de altari cordis offerre. Quod cum omnibus per gratiam dei

commune sit fonti religiosum nobis atque laudabile est hodie promocionis vestre de ipso primo gaudere et quod in toto ecclesie corpore apostoli petri celebretur pontificii sacramentum nobis tamen est specialius gaudendum quod effuso benedictionis unguento copiosius in superiora profluxit et non parcius ad inferiora descendit. Cum ita quod dilectissimi de consortio istius muneris magna sit materia gaudiorum verior tamen ut excellentior sit causa leticie si non in vestre humilitatis consideratione remaneamus cum multo utilius multo quod sit dignius ad beatissimi petri gloriam contemplandam aciem mentis attollere et hunc diem in illius potissimum veneratione celebrare qui tam copiosis est rigationibus inundatus. ut cum multa solus acceperit nichil in quemquam sine ipsius participatione transierit. Verbum enim caro factum est iam habitat in nobis et ad humanum genus reparandum se christus totum inclinaverat. Nichil in dispositione superne non arduum erat. Pietati famulabantur elementa angelica spiritus serviebant nec ullo modo poterat inefficax esse sacramentum quod simul de istius unitas operabatur trinitatis et divine. De toto mundo unus eligitur petrus qui et universarum gencium vocacioni et omnibus apostolis

cunctisque etiam pastoribus preponatur ut
quamvis in populo dei multi sacerdotes
sint omnes regat tamen petrus
quos principaliter regit christus magnum et mirabile dilectissimi huic
viro consortium potentie sue tribuit divina dignacio. Ut si quid cum eo
commune ceteris voluit esse principibus numquam
nisi per ipsum dedit quicquid aliis non
negavit. Omnes denique apostolos
dominus quid de se opinentur homines interrogat. et tamdiu dicendi commune
est quamdiu humane
ignorantie ambiguitas prosequitur.
Ac ubi quid habeat discipulorum sensus exigitur
primus est in domini confessione qui primus
erat apostolica dignitate. Cui cum
dixisset. Tu es christus filius dei
vivi. Respondit ihesus Beatus es Symon
Bariona quia caro et sanguis non
revelavit tibi sed pater meus qui
in celis est. Ideo beatus es quia te
pater meus docuit nec te terrena
opinio fefellit sed inspiratio
celestis instruxit non caro et sanguis
sed ille me tibi cuius sum unigenitus
indicavit. Beatissimus
itaque petrus apostolici ordinis princeps
primus domini confessor sanctus petra
ecclesie clavicularius regni
tui nomine ex opere dedit ut tibi
cognito proprietatis imponitur a deo
audivimus. Et ego tibi dico
id est sicut pater meus tibi manifestavit

divinitatem meam. Ita ergo notam facio
tibi excellenciam tuam. Quia
tu es petrus id est cum ego sum inviolabilis
petra ego lapis angularis
qui facio utraque unum. Ego fundamentum
preter quod nemo potest aliud ponere
tu tamen quoque petra es quia mea virtute
solidaris ut que michi potestate
sunt propria sint tibi mecum participatione
communia. Et super hanc petram
edificabo ecclesiam meam et porte inferi
non prevalebunt adversus eam.
Super hanc inquit fortitudinem eternum
instruam templum ut ecclesie mee celo
inferenda sublimitas in huius fidei
firmitate consurget. Hanc confessionem
porte inferi non tenebunt
mortis vincula non ligabunt.
Vox enim ista vox vite est
et sic confessores suos in celestibus
provehit. Ita negatores in inferna
demergit propter quod dicitur beatissimo
petro tibi dabo claves regni
celorum et quodcumque ligaveris super
terram erit ligatum in celo. Et quodcumque
solveris super terram erit solutum in celis. O inestimabilis
et inmensa pietas hominem
in terra posuit tenere celum. Ecce
nunc ad nutum petri domini regni
claustra patescunt. Accepit enim
a christo claves regni celorum
ut solutis inclusis delictorum aperiat
credentibus celum. Ubi quod vicinia perfidia
in medio modo se habet inde

dei regni si tradit ad petrum po-
suit ad vice sua in seculo celesti
regni clamaularium petrum ne dif-
ficilem sibi ad celum quispiam
existimaret accessum. Cum fuerint
quidem et alios apostolos ius ipsius po-
testatis et ad omnes ecclesie principa-
les decreti huius constitutio conue-
niat, sed non frustra uni commendatur
quod omnibus intimetur. Petro enim hoc
ideo singulariter creditur quia cunctis
ecclesie rectoribus petri forma propo-
nitur. Manet igitur priuilegium petri
ubicumque ex ipsius equitate fertur
iudicium nec nimia est vel seue-
ritatis vel remissio, ubi nichil erit li-
gatum nisi quod beatus pontifex et
apostolus petrus aut ligauit aut
soluit. Ideo dilectissimi quamquam vni-
uersalis omnium sanctorum commemoracio sit
letandum tamen in huius uiri excel-
lencia proprio merito est exul-
tandum gaudendum gloriandum que
dei gratia in tam capite inter omnia
ecclesie membra prefecit. Ut enim in cor-
pore cui caput est christus quem
lucidissimum lumine constat esse o-
culorum. Sicut ante nos experti
sumus et nunc probauimus maiores ad
promerendam nutu dei communius nos specia-
lis semper proprium omnibus admoneba-
des. Ut quantum ipsis precibus deprimi-
mur tam apostolicis meritis erigamur.
Instante autem domini passione sancte do-
minus discipulorum turbanda constancia
ait petro: Symon ecce sathanas
expetiuit vos ut cribraret sicut
triticum. Ego autem rogaui pro te
ut non deficiat fides tua, et tu
aliquando conuersus confirma fratres tuos.
Communis erat omnibus apostolis periculum
de temptacione formidinis et diuine
protectionis auxilio pariter indige-
bat, tamen specialis a domino petri
cura suscipitur et pro fide petri
proprie supplicatur, tamquam aliorum
status certior sit futurus. Si
mens principis victa non fuerit.
In petro ergo omnium fortitudo munitur
et diuine gratie istud ordinatur auxi-
lium ut firmitatis que propter petrum
tribuitur per petrum apostolis conferatur.
Cum itaque dilectissimi tantum nobis
presidium videamus diuinitus in-
stitutum, racionabiliter et iuste in
ducis nostri meritis ac dignitate
letamur gratias agentes sempiterno
regi redemptori nostro ihesu christo quod
tantam potenciam dedit ei quem
totius ecclesie principem ac presule
fecit. Si quid enim a nobis temporibus recte
per nos agitur recteque disponitur

Sermo beati augustini episcopi

Institutio solempnitatis ho-
dierne a senioribus nostris
cathedre nomen accepit.
Ideo quod primus apostolorum petrus ho-
die episcopatus cathedram suscepisse
refertur. Recte ergo ecclesie natalem
sedis illius colunt quam apostolus
pro ecclesiarum salute suscepit dicente

domino. Tu es petrus et super hanc
petram edificabo ecclesiam meam. petrum itaque fundamentum
mentum ecclesie dominus nominavit. Et
ideo digne hoc fundamentum ecclesia
colit super quod ecclesiastici edificii
altitudo consurgit. vnde conuenienter
psalmus. Cum lectus ait. Exaltent
eum in ecclesia plebis et reliqua. Bene
eum deus exaltatum in ecclesia propter
quod dignum est ut fidelis hoc in
ecclesia honoret per quod ad celum
ascenditur. Quod natalis ergo
cathedre colitur sacerdotale of-
ficium honoratur sibi hoc ecclesie
prestant cum tanto mite sit pluris
habeat ecclesia dignitatis quanto sa-
cerdotale offitium plus honoris.
Cum solempniter hac ecclesie mito
religiosa obseruacio inoleuit
miror tamen apud aliquos infide-
les hoc tam pernitiosus error incre-
uit ut super tumulos defunctorum
cibos et vina conferant quasi vero
egresse a corporibus anime carnales ci-
bos requirant. Epulas enim et
refectiones caro tamen requirit. Spiritus
autem et anima his non indiget.
Parum autem quisque prestat car-
nis deo quod ipse deuorat quod pre-
stat. Venter imputat pietati.
Desistite ergo fratres ab hoc gentili
errore infidelitatis. Anime enim iste
que in hoc seculo a peccatis non
recesserunt pure sint a penis satis-
factione purgentur a saluatore

non recipiunt. Cum eo credende sunt
esse sicut apostolus dicit cupio dissolui
et esse cum christo. Anime quoque sanctorum
pariter quoque morum nunc cibis carna-
libus delectantur offendi his magis
possunt quam delectari. Si tamen ille ipsi in-
cedibus muneat nos omnes in terra
esse credatis. Desistite ergo ab his et
vobis sicut scriptum est. Que sursum
sunt sapite non que super terram. Ut
superstitiones fidei vere cunctas repu-
diantes deum cui quod deo placitum est
facitis ecclesia vos cum christo dominus ce-
lum esse possitis. Quod ipse prestare
dignetur qui uiuit et regnat in secula seculorum amen.
In natali sancti mathie apostoli
Hoc est preceptum meum ut di-
ligatis inuicem sicut dilexi
vos. Sermo de sancto mathia
Inclitam et gloriosam apostolorum re-
sam festiuitatem beati mathie
apostoli domini nostri ihesu christi tanta
deuotione venerari et glorificari
oportet quanta illum diuina dispensatione
constat ad apostolicam dignitatem electum et
cognominatum. Quod quo ordine per
sortes apostolos pactum sit et quando inde
sancti patres eius laude mirifice
protulerint per sacras scripture sericie
pandere curamus. Vnigenitus dei
filius dominus noster ihesus christus humi-
litatis nostre carnem suscipere dignatus
ac pende semetipsum ostendens ut effec-
tum nostre salutationis ondet (?) quo
prius ille essent Venus dicens quod ex

horas licet xij aplos elige cepit
deinde ad siilitudinem hox quarū
linguarū hox duos discipulos assump
sit binosq misit ad predicandum in
ter quos btus mathias sic predi
cacionis ministeriū devote adimplevit
Postq traditor ille iudas dnm
prodidit suiq homicida effectus
apostolatū perdidit ī loco illius sor
te et oracione scōrum aplorum xij
ordinatus ē aplus hinc dicitur
piarū ewangelij predicacō lītis q
plis petro ī paulo ī ytalia. Ille
gimus aut ī actibus aplorum q
sco consilio statuerunt duos yo
seph qui cognominatus ē iustus
et mathiam ī oracione completa de
derunt sortes eis et cecidit sors sup
mathiam ī annumerat ē cū xij aplis
qui quidē sicut dnm scripturū demō
ciat nō sicut iudicet hō ī tamp
indicet deus. Ille enī yoseph q
cognominatus ab hoīb iustus nō
est electus. Mathias aut qui
interpretatur dei paruus spiritus sancti
electione factus est magnus. Vere
paruū. Vere magnū qui nō iudi
magnus q electus ē magnus q
humilis factus. Secutus ē fide ves
tigia dni sui dicentis. Nō veni mi
nistrari ē ministrare ī dare animam
meā ī redempcionē pro multis. Iste
etiā mathias dī donatus digno
ut quare ab ipso utique dno ihū xpo
q pro cognitum sunt an mundi constitucionē
ante sui scītum macinator q tres
cū veniret olim plenitudo tpis
cū ex pie virgine sumeret carnē
cū nasceret cū a suo discipulo vocare
tur donatus ab ipso dno ī duo
denario nō exaltaret atq
glorificaret. Hec duodenarius
nūs perfectus īueniret. Sed q
mirum istud ē nec incredibile nī
cum dei sapiencie īpossibile nichil
q ī cognitum esse credit. Omnia
enī quecumq voluit fecit in
celo ī terra ī mari et ī abyssis.
O quantū distat humani a sēnis
iudicijs atq diuinis. O quam hu
manū sapiencie illius sapiencie de
qua clamat Aplus. O alti
tudo diuiciarum sapiencie ī sciencie dei q
īcomphensibilia sunt iudicia eius
et īvestigabiles vie eius hac
sapiencia completa videmus ī bti
mathie apli electione q dei
sapiencia ī thezauro suo reconditū
humile habuit ī pium. Sed tamē
voluit ī seculo parare magnum
et gloriosum filius ut ī thono
illū duodenario exaltaret
Concipiamus ergo cū tamq a deo do
natū tamq ab ipso pordia
tū venerenur illū tamq ab
ipso inter discipulos valde glori
ficatum. Dum prestat si ī religione
pro bullam omī festa scōrum
celebrare condecet q tanto magis
btorum aplorum qui spaliter

xpo adheserunt colloquium cum
illo habuerunt comederunt atque
biberunt omnesque illius effi
caciam sitibundo pectore hauserunt
Quique etiam ab ipso domino amici
et fratres appellari meruerunt cum
diceret Jam non dicam vos servos
sed amicos meos. Et alibi hii
sunt fratres mei. Magnique inter
illos consortes gaudete inquit
et exultate quia nomina vestra scripta sunt in celo
Cui nec mors obtinuit separa
cionem unius cuiusque apostoli festa spe
cialiter quo die celo sunt natus
et donatus in illo celebri nos ho
dierna die beati Mathie duodecimi
apostoli natalem tanta veneratione ex
colere debemus quantum ut predictum
est inter apostolos admirabiliter
clarum esse cognoscimus. Passio autem
illius sic concipitur breviter. Sicut
et ceterorum apostolorum manifestissime
constat quod ipse sibi intulit pas
sionem et crucem suam ferendo sunt
xpm secutus dicendo cum apostolo
michi autem absit gloriari nisi in cruce
domini nostri ihesu xpi per quem michi mundus
crucifixus est et ego mundo. Primus
quoque vero iudee predicavit qui in sorte
predicacionis acceperat plurimos
ethnicos ad fidem catholicam con
vertit. Beatus apostolus Mathias
migravit ad dominum ihesum xpm
Illo cum hoc expositum est quod ionas propheta
sorte deprehensus sit et diffidat

sortibus credendum cum privilegia
singulorum ut Jeronimus ait generalem
legem facere non possunt. Nam ibi et
gentiles viri tempestate coacti
auctorem periculi sorte querebant
Et hic Mathias sorte querit. Nec
apostolicae electionis mandato legis veteris
dispensacione videtur. Ubi summus sacer
dos sorte queri videbatur Sicut
de Zacharia dicitur. Secundum consuetudinem
sorte exigit ut incensum poneret
Qui ideo ut tunc sacerdos sorte
legebatur ut in typo figuraret unum
sorte querendum fuisse sacerdotem donec
veniret cui repositum erat qui
non in hostiarum cruore sed per proprium
sanguinem intravit semel in sancta eterna
redempcione inventa cuius hostia tempore
pasche ymolata sed die penthe
costes spiritu sancto in igne apparente
vere consummata est. Veteris enim
erat consuetudinis acceptas deo
victimas celesti igne consumari
donec veritas compleretur figura
durabit Ideo certum est quod Mathi
as qui ante penthecosten ordinatur
sorte queritur. Septem vero dyaconi
postea neque sortis agitatione
sed discipulorum tantum electione apostolorum vero
oratione et manuum impositione sunt ordi
nati. Unde si qui necessitate aliqua
compulsi deum putent sortibus exemplo
apostolorum consulendum videant hoc ipsos
apostolos non nisi collecto fratrum cetu

et p(ro)babus ad deu(m) fusis egisse
Incipit sermo de sancto ma
Sum pclara · thia ap(osto)lo (et)c.
Q bti mathie apli festiuitas
p(er) anni cursus reuolucionem
rep(re)sentat maxime iocunditati
tis gaudia multo nobis multipli
cat · Cur enim homo delectet
gaude(re) cu(m) cunctis sue porcionis
primiciis dei mediator (et) homi(num)
cognoscat in celo collocatu(m) · In hac
siquide(m) die sicut fidelis tradit
antiquitas Sanctus mathias ap(osto)l(u)s
carnee habitacionis ergastulo
solutus in celestis regie aulam le
tantibus angelis feliciter e(st) suscep
tus hoc in loco voce p(er)d(icitur) q(uia) in pace
factus est locus eius (et) habitacio eius
in syon · Denique ut ap(osto)lo(rum) actus
tradit scripta postq(uam) iudas suis
scelelibus digna pena se ip(s)um
p(er)dendo suscep(it) ne ap(osto)li i(n) unde
nario p(ro)fectoc velud decalogi
tu(m) (com)pressores remanerent · Bar
sabam (et) mathiam eligentes i(n) me
dio statuerunt atq(ue) fusa ad do
minum p(re)ce sortes sup(er) eos dede
runt legimus i(n) veteri testamento
yonam p(ro)phetam cum mallet fuge(re)
nimie subuersionis p(re)dicac(ionem) ob
maxime tempestatis p(er)iculu(m) sortis
agitatione (com)p(re)hensu(m) · Quod h
tet d(omi)n(u)s dispensacione sp(eci)ei
(con)tigisse no(n) tam (con)uenit (ut) here
tex(er)i (quam) cum gentilibus (con)stat
pactu(m) · yonas vero qui int(er)p(re)
tat(ur) columba q(uo)d suo p(er)figurat
ex(pres)so d(omi)n(u)s dicit in euang(elio) dicens
Sicut enim fuit yonas i(n) vent(re)
ceti tribus diebus (et) trib(us) noctib(us)
Ita erit filius hominis i(n) corde ter(re)
Sed in lege sacerdos summus sorte
querebat(ur) Sicut de zacharia
dicit(ur) s(e)c(un)d(u)m (con)suet(udinem) sacerdocii sor
te exiit ut incensum poneret
Quo iure typice monebat(ur)
bonu(m) sacerdote(m) sp(irit)u esse q(ue)ndu(m)
donec ille veniret i(n) carne qui
ut ap(osto)l(u)s ait celo p(er)p(etu)o p(ro)p(ri)o munere
hyrco(rum) s(ed) p(ro)prium sanguine
intrauit semel in sancta eterna redempcione
inuenta · Et quia saluator no(n)
venit legem soluere s(ed) adimplere
ap(osto)li no(n) debuerunt subito a mandato
veteris legis discrepare donec
nouitate paruo line eorum p(ro)
dicacionis paulati(m) euanesceret
umbra vetustatis · Et sic magis
sua c(on)ticipoe ac legalibus
hostiis p(ro)p(ter) deo p(at)ri oblatis
veteri legi ac circumcisioni · Ita
discessit ac mire finem imponeret
antiquorum patrum ministerii hinc
est q(uo)d p(ri)mo diaconos vij · dyaconos
neq(ue) p(er) sorte ad opus misteriis
eligunt · Sed tu(m) ap(osto)lo(rum) ordine
p(re)t(er) et manum i(m)posicione vene
rabiliter ordinant · Hec idcirco
dilectissimi p(re)dixi digressus di yonum

ne simpliciores quique exemplo apostolorum
ac prophetarum putent deinceps sortibus
hoc intencione consulendum cum
magos ariolos sortilegos sa
cra scripture auctoritate certissime
sciamus esse dampnatos. Quod apostoli precede
cium sanctorum sortes mitto immidisse
patres ad divine clemencie iudicium
de re dubia postulantes. Ergo
sortium gule beatus Mathias electis
apostolorum collegio consociatus. Ma
thias namque dei parvus interpretatur.
Cum audieris parvum non corporis
quantitate sed morum attende qualitate
dei. Parvus intelligi humilis et
contemptus. Unde dominus in ewangelio precepit
dicens. Discite a me quia mitis sum
et humilis corde et invenietis requiem animis vestris. Et
alibi. Sinite parvulos venire ad
me talium est enim regnum celorum.
Hac voce hic dei parvus auditu
intelliges atque instinctu intellectus
perficies nunc duodenarium sibi
apostolitate mutilatum abiectione sue
parvitatis complevit abiectione
Ut prophetiam tunc perficiatur nunc quod
olim David predixit in spiritu. Fiat
habitacio eius deserta videlicet
Jude traditoris deserta et non sit
qui inhabitet in ea; episcopatum eius
accipiat alter. Nunc iste sanctus
susceptus obediendo honorifice de
coravit ewangelio. Nec vacat
a misterio duodenarius apostolice
dignitatis. Ordo duodenarii rei summa

quod ternus ad quatuor invicem multi
plicatis succrescit sive enim tum
primus vel maior parti multiplicatis
eadem duodenarii forma perficiatur
conspicis signat fidem sancte trinitatis
per voces maiorum ewangelistarum atque eorum
dem apostolorum predicatores per latitudinem
quadrifidi orbis predicandam. Pos
sumus et aliud invenire. Item idem
duodenarius cuius sunt plures partium
quantitatibus minus ix. et sex com
tinet. Nam duodenarii medietas
sunt sex tercia pars maior tres vi.
duo xii. unum. Ergo sex maior
tres duo unum xvi. fiunt.
Et x quidem ad decalogi manda
ta pertinet. Senarius vero qui nullo
sui dampno minuitur et superflua
adiecto augetur sed cum suis membro
rum partibus arithmetica lege
perfectus perficiat perfectumque super dicta
decalogi signat impletorem quod beatus
Mathias concreditum talentum sibi
a domino per eius apostolos suos creditum
non ut servus piger in terra ab
scondit sed fidelium corde voce et
opere instruendo velud prudens
servus cumulare non cessavit. Et
ipse eo dignitatis voce hodierna
die pervenit audire. Euge bo
ne serve et fidelis quia super pauca fuisti fidelis super
multa te constituam intra in gaudium domi
ni tui. Si iste sanctus dilectissimi co
ram deo in terra ingredimur domini sui

potuit super pauca fidelis constitui
summopere nobis est tamen dandum ne sub
commissi talenti neglecto abscon
di regni arcanum iussu. Nos itaque
a sancta matre catholica ecclesia in fide
sancte trinitatis baptizati sumus ac
eiusdem fidei sacramenta quantumcumque
donum intelligere assecuti sumus
peculiari talentum a domino percepimus
sed hoc in terra abscondimus si bona que
intelligimus pro compassione proximis
non indicamus. Ac quoniam de accepto
negotio lucra facimus si ea que intel
ligimus eadem audire volentibus fide
liter intimamus. Dignus itaque hodie iste
sanctus in medio laudis celebratur
preconio qui domino suo talentum re
portavit cum lucro. Ipse enim inter
quos apostolos constitutus audire a domino
meruit. Beati oculi qui vident que
vos videtis hodie multum beatior
cum oculis suis scilicet celestia potitur.
Sicut audivimus sic vidimus in civi
tate dei nostri in monte sancto eius
hic felix ac beatus quia vidit certi
nit prophetam. Beatus quem elegisti et
assumpsisti habitabit in atriis tuis
Omnia ergo hic ex dictis sortitus
paulo tamen prestantius est clavis
consecutus hoc nomen ... bonis
honore preditus in ecclesia prelatus p
sors vel hereditas latine clerus &
grece. Unde dicuntur clerici quia in sortem
domini delegati a bonis mundane
ambitionis actu studet esse alieni

ut in domo domini mereatur fieri he
res quidem dei coheres autem Christi
Ore corde canentes id est pars mi
chi dominus pars hereditatis mee et
calicis mei tu es qui restitues
hereditatem meam michi. Igitur dilec
tissimi si ad hanc hereditatem p
recessum successu volumus pervenire
interim in hac convalle lacrimarum
boni operis effectu curemus nos quare
hodierne festivitatis die in huius sancti
veneratione debita cum laude cele
bremus ut eius precibus veniamus ad
illum adiuvamen qui mirabilia in
sanctis suis operatur Ihesus Christus dominus
noster. Qui cum patre et spiritu sancto vivit et regnat deus
per omnia secula seculorum amen.

In annunciacione sancte marie
virginis secundum lucam etc.

In illo tempore missus est angelus ga
briel angelus a deo in civitatem
galilee cui nomen nazareth
ad virginem desponsatam viro cui
nomen erat ioseph de domo david
et nomen virginis maria etc.

Omelia lectionis eiusdem beati
ambrosii episcopi et ceteri sequitur

Latent divina misteria nec
facile in quoquam propheticum dictum
quisquam hominum potest scire qui spiri
tum dei non habet. Sed tamen ex certis sacris atque
preceptis salvatoris domini possim
intelligere utique processorem fuisse eo
filium quod eo potissimum electum
dominum parere que erat desponsa
ta viro. Cur autem non ante despo

zaret impleta est fortasse ut di
ceretur quod concepit ex adulterio.
Et bene posuit utrumque sponsatam et
desponsatam esse et virginem. Virgo
ut expers virilis consorcii esse
videretur desponsata ne temera-
te virginitatis adureretur infamia
cui gravis alvus corruptele vi
deretur insigne preferre. Maluit au-
tem dominus aliquos de suo ortu quam
de matris pudore dubitare. Scie
bat enim teneram esse virginis ve
recundiam et lubricam famam pudo
ris nec putavit ortus sui fidem
matris iniuriis astruendam. Servata
itaque sancte marie sic pudore inte
gerrima opinione inviolabilis vir
ginitas. Oportet enim sanctos et ab his
testimonium habere qui foris sunt. Nec de
cuit sinistra virginibus opinione
viventibus velamen excusationis re
linqui quod infamata mater quoque domini
videretur. Quid autem iudeis quid
Herodi posset ascribi si natum vide
rentur ex adulterio persequi. Que
admodum autem ipse diceret. Non
veni legem solvere sed adimplere si
videretur cepisse a legis iniuria
Cum partus innupte lege dampnetur.
Addo etiam locupletior testis pu
doris maritus adhibetur qui posset
et dolere iniuriam et vindicare obprobri
um si non nosceret secretum. Quod[?]
etiam fides marie verbis astruitur
et mendacii causa removetur. Videtur

culpam obumbrare voluisse
mendacio innupta pregnans. Cau
sam autem mendacii indesponsata habuit
desponsata non habuit cum coniugii pre
mium gratia nuptiarum partus sit femina
rum. Non mediocris quoque causa est. Ut virgini
tas marie falleret principem mundi
qui cum desponsatam viro cerneret partum
non potuit habere suspectum. Fallendi
autem ut dixi principis mundi fuisse
consilium ~~et apostolus declaravit dicens~~
ipsius domini verba declarant cum apostoli
iubentur tacere de christo cum sancti prohibe
tur gloriam dei nunciare cum demones
precipiuntur silere de dei filio. Falle
di autem ut dixi principis mundi
fuisse consilium etiam apostolus de
clarat dicens. Sed loquimur sapientiam
dei in misterio absconditam quam nemo
principum huius seculi cognovit. Si enim
cognovissent numquam dominum glorie crucifix
issent hoc est numquam dominum me
morte redimi fecissent. Fefellit
ergo pro nobis fefellit ut vinceret
fefellit dyabolum ut temptaret
cum rogaretur cum dei filius di
ceretur ut numquam divinitatem propriam fate
retur. Sed tamen magis fefellit prin
cipem seculi. Dyabolus enim et si ali
quando dubitavit cum diceret. Si filius
dei es mitte te deorsum tamen
vel postea cognovit et discessit ab eo.
Cognoverunt et demones qui dicebant
Novimus quod sis filius dei quod advenisti

ante tempus torquere nos. Et ideo
venisse cognovit quia per cogni
tum habebat esse futurum prin
cipes ante hunc seculi non cognovis
se quo manifestare possimus apostolice
sine probare documento. Si enim
cognovissent numquam dominum maiestatis
crucifixissent. Demonum enim
malicia facile et occulta deprehen
dit. Ac vero qui seculi vanitatibus
seculi occupatur scire divina non potest.
Unde ante sibi diximus evangelista
ut sanctus Matheus Joseph ab an
gelo moneri meditantem ne dimit
teret Mariam. Lucas autem evangelista testimonium
refert quod non cognovisset hunc ipsa
Maria id fatetur quod tunc dixit angelo
Quomodo fiet istud quoniam virum non cognosco
Sed et ipse Lucas virginem declaravit
dicens. Et nomen virginis Maria.
Et propheta manifestatur qui ait. Ecce
virgo in utero concipiet. Et Joseph
desponsavit quam propinquante videbat
quod non cognoverat dimittere gestie
bat. Et dominus ipse in cruce manifesta
vit cum dixit matri. Mulier ecce
filius tuus. Deinde ait discipulo
Ecce mater tua. Et una utique testatum
est discipulus et mater quod ex illa hora
accepit eam discipulus in sua. Utique
si cognovisset numquam virum ipsum reli
quisset nec vir iustus eam a se
discedere passus esset. Quod autem
dominus divorcium precepisset omnibus ipsius

sententia sit quia nemo dimittere
debet uxorem excepta causa for
nicationis. Unde legitur autem docuit
sanctus Mattheus quod facere debent iusti
qui obprobrium coniugis deprehende
rit ut homo rectum ab homicidio
castum ab adulterio prestare se debeat.
Qui enim coniungit meretrici unum cor
pus est. Ergo utique et Joseph
iusti gratia et persona formatur ut testi
monium. Os enim iusti meditabitur
sapientiam et lingua eius loquetur iudicium.
Judicium eius loquitur veritatem.
Nec te moveat quod superius propter
scripturam coniugem dixit. Non enim vir
ginitatis erepto sed coniugii
testificatio declaratur et nuptiarum
celebratio. Denique quod non accepit
nemo dimittit. Et ideo quod vo
lebat eam dimittere fatebatur
acceptam. Simul etiam monere non
debet. Quod ait evangelista. Non cogno
vit eam donec peperit filium suum.
Illud enim vel ydioma scripture
est sicut hec alibi. Et donec
senescatis ego sum. Numquid non
post illorum senectutem deus esse
desinit. Et in psalmo dixit dominus
domino meo sede a dextris meis donec po
nam inimicos tuos scabellum pedum tuorum. Numquid postea non
sedebit. Vel quia qui causam
agit satis putat quod causa
est dicere ac reliquum indicata non
requirit. Satis enim est ei ut

zaret

causa suscepta assentiat in accidentem
tem differat. Et ideo qui iam incar
nationis incorruptum susceperat
probare misterium non putavit ul
terius persequendum virginitatis
testimonium marie ne defensor ma
gis virginis quam assertor misterii
crederetur. Certe quoniam in sancto
ioseph satis declaravit quod sanctus spiritus
templum in quo dominus veterum misterii
violare non potuit. Didicimus
seriem veritatis consilium didicimus
discamus et misterium. Bene despon
sata sed virgo quia est ecclesie typus
que est immaculata sed nupta. Con
cepit nos virgo de spiritu parit nos
virgo sine gemitu et ideo for
tasse sancta maria alii nupta ab
alio repleta est quia et singule
ecclesie spiritu quidem replentur et gratia
iunguntur tamen ad temporalem speciem
sacerdotis. Et ingressus angelus
ad eam dixit. Ave gratia plena dominus tecum be
nedicta tu inter mulieres. Ipsa autem ut
vidit eum mota est in introitu eius.
Disce virginem moribus disce virginem
verecundia disce oraculo disce
virginem miraculo disce misterio.
Trepidare virginum est et ad omnes
viri ingressus pavere omnes viri
affatus vereri. Discant mulieres
propositum pudoris imitari. Sola
in penetralibus quam nemo virorum vi
deret solus angelus repperit. Sola
sine comite. Sola sine teste. Et
neque degeneri depravaretur affatu
ab angelo salutatur. Disce virgo ver
borum vitare lasciviam. Maria etiam
angeli salutationem verebatur. Et cogita
bat in corde suo cogitans qualis esset
hec salutatio. Et ideo cum verecundia
quia pavebat cum prudentia quia bene
dictionis novam formulam mirabatur
que nusquam lecta est nusquam ante comperta
soli marie hec salutatio servabatur.
Bene enim sola gratia plena dicitur que sola
gratiam quam nulla alia meruerat
consecuta est ut gratie repleretur auctore.
Et ait angelus ei. Ne timeas
~~gratia~~ maria invenisti enim gratiam apud
dominum. Ecce concipies in utero et pari
es filium et vocabis nomen eius ihesum
hic erit magnus. Erubescebat ergo ma
ria erubescebat et elyzabeth. Et
ideo cognoscamus quid inter sit inter
mulieris et virginis verecundiam. In
muliere modum pudoris exhibet
In virgine pudoris auget gratiam
hic erit magnus et filius altissimi vocabitur
dictum est ab angelo et de iohanne
baptista quod erit magnus. Sed ille
quasi homo magnus hic quasi deus magnus
Magnus enim dominus et laudabilis nimis
et magnitudinis eius non est finis. Et vere ille
magnus quia inter natos mulierum
maior propheta iohanne baptista non
est sed tamen minore quia qui minor
est in regno dei maior est illo

Magnus autem iohannes sed contra domino
Et magnus iohannes vinum et siceram
non bibit hic cum publicanis et peccato
ribus manducabat et bibebat. Ille
abstinenciam meritum colligit. cui po
tencia nulla maior est. Christus autem
cui naturaliter suppetebat delicata devo
rare eos declinaret quos absti
nentibus potavit meliores pro sue
Sit iustitie et designet eorum convivium
quibus debitum est peccatum. Hic ergo
manducat ille ieiunat utrisque
[illegible] typus in illo ieiunat in hoc
pascitur. Sed ieiunavit et christus
ne preceptum declinares manduca
vit cum peccatoribus ut gratiam dices
agnosceres prestantem. Magnus ergo
Iohannes. Sed huius magis dominus scilicet primus
scilicet sicut dominus ante illum iste est primus
atque principium. primus novissimus
Nichil autem primum nisi vult novis
simum. Neque te quoniam humane
consuetudinis invitatum trahat ut putes
non primum esse quod filius est. Secun
dum temporis ut errare non possis
primus filius dei legitur et quia
solus pater qui solus immorta
litatem et lucem habitat inaccessibilem
sicut legistis et immortali soli deo
Sed neque primus ante patrem
neque solus sine filio. Sed alterum
negatis alterum non asseritis utrumque
recipite utrumque confitemini. Non dixi
ego prior et ego posterior sed ego pri
mus et ego novissimus. Video

coeternus scilicet cum patre cum quo sit
eternus. Audio dicere primus est filius
sed solus non est. Et bene dicit et
religiose dico. Quid ergo [illegible]
ad impietatem hereticam [illegible]
laqueos quos tendistis in adversum
primus est filius et solus non est
primus quidem quia cum patre semper est solus
quia sine patre numquam est. Solo ergo
hoc dico semper dixit. Et non sum
solus quia pater mecum est. So
lus pater quia unus deus. Solus
pater quia una divinitas patris et filii
est. Et quod unum est solum est so
lus pater. Solus unigenitus. So
lus et spiritus sanctus. Neque enim qui
filius et pater. aut qui pater filius
aut qui spiritus sanctus. Alius pater
alius filius alius spiritus sanctus. Le
gimus enim. Rogabo patrem me
um et alium paraclitum dabit vobis
Solus deus quia dominus deus ex quo
omnia. Solus filius quia unus
dominus per quem omnia. Solum divi
tas facit quia et patrem testi
ficatur et filium ut numquam filius
sine patre aut pater esse videatur
sine filio. Ergo nec solus quia
non solus immortalis et solus
lucem habitat inaccessibilem quia
deum nemo vidit umquam nisi
unigenitus qui est in sinu patris
qui sedet ad dexteram patris
Et hinc quidem audet dicere in

accessibilem lucem esse quam inhabitat
pater. Unigenitus lux melior patre. Que
enim lux inaccessibilis est ei
cui non est inaccessibilis pater. Et
ipse lux vera et genitor lucis
eterne de qua dictum est. Erat lux
vera que illuminat omnem hominem venientem in hunc mundum.
Vide ne illa sit lux inaccessibilis
quam inhabitat pater. Inhabitat et filius et pater
in filio et filius in patre. Unde
ergo magnus late enim funditur
dei virtus late celestis substantie
magnitudo porrigitur. Nichil
septum nichil terris septum non diminu-
tum non emensum divinitatis sed
nullo loco clauditur non opinione
comprehenditur non estimatione conclu-
ditur non etate variatur. De quo idem
dominus Ihesus hominibus magnus est. In
omnem enim terram exivit sonus eorum et in
fines orbis terre verba eorum. Non in fines
tantum mundi non in fines celi non
ultra celos. At vero in domino Ihesu
omnia condita sunt in celis et
in terra visibilia et invisibilia et ipse
est enim omnes et omnia in ipso
constant. Celum aspice Ihesus
illic est terram intuere Ihesus ad-
est. Ascende verbo in celum des-
cende verbo in infernum Ihesus ad-
est. Etenim si ascenderis in celum
Ihesus illic est. Et si descenderis
in infernum adest. Hodie tu loqueris
mecum est intra hunc parietem et

hoc momento et si in Armenia
tunc loquitur Christum quia Ihesus adest.
Nemo enim dicit Ihesus nisi in spiritu
sancto. Abyssos opinione si penetres
Ihesum illic quoque videbis. Scrip-
tum est enim. Nec dixeris in corde
tuo quis ascendet in celum id est Christum
deducere aut quis descendit in
abyssos hoc est Christum a mortuis
reducere. Ubi ergo non est qui celestia
infernalia et terrena complevit. Unde ergo
magnus cuius virtus mundum reple-
vit qui ubique est et erit semper quia
regni eius non erit finis. Dixit
autem Maria ad angelum. Quomodo fiet
istud quoniam virum non cognosco. Videtur
hic non credidisse Maria vel diligen-
ter advertis. Neque enim vas est
ut electa ad generandum unigenitum
dei filium fuisse videatur incredula.
Quomodo autem modo fieri possit licet
filia progenitiva sit matris
cui perfecto fuit amplius defendendum
sed ut progenitum melior esset fi-
des ei debuit reservari. Quomodo ergo
modo fieri possit. Ut Zacharias qui
non credidit silentio condempnatur
Maria autem si non credidisset
spiritus sancti infusione exaltatur. Sed
neque non credere Maria neque tam
temere debuit usurpare non
credere angelo usurpare divina.
Neque enim facile erat scire misterium

absconditum a seculis in deo qui nec
superiores potestates scire potuerunt
Et tamen fidem non renuit non offi
cium refutauit sed accommodauit
affectum spopondit obsequium Et
enim cum dicit Quomodo fiet istud non
de effectu dubitauit sed qualitatem
ipsius inquisiuit effectus. Quanto est
parcior ista responsio quam verba sacer
dotis. Hic ait quomodo fiet istud. Ille
respondit Unde hoc sciam. Hoc iam non
negocio tractat ille adhuc de
nuncio dubitat. Negat ille se
credere qui negat scire quasi fidei
adhuc alium querit auctorem. Ista se
facere profitetur nec dubitat esse
faciendum quod quomodo fieri requirit
Sic enim habes Quomodo fiet istud quoniam
virum non cognosco. Incredibilis et
inaudita generacio ante audiri
debuit ut crederetur. Virginem parere
diuinum est signum misterium non humanum
Denique accipe tibi inquit signum Ecce
virgo in utero concipiet et pariet
legerat hoc maria ideo credidit
futurum. Sed quomodo fieret ante non le
gerat. Id enim quemadmodum
fieret vel prophete tamen fuerat reuelatum.
Tantum enim mandati mis
terium non hominis fuit sed angeli
de principio hodie primum audit
spiritus sanctus superueniet in te et
audit et credidit. Denique Ecce
inquit ancilla domini contingat
michi secundum verbum tuum. Vide humi

litatem vide deuocionem. Ancilla
se dicit domini que mater eligitur nec
repentino exaltata promisso est.
Simul ancilla dicendo nullam sibi
prerogatiuam gracie tante vendicauit
ut quod fieret quod iubetur. Ancille
enim prius erat et humilem. Humilem
etiam debuit ipsa prestare. Ecce ancil
la domini contingat mihi secundum verbum tuum.
Habes obsequium vides votum. Ecce
ancilla domini apparatus officium est
Fiat mihi secundum verbum tuum conceptus est voti
Vides cito quod de impari comparacione
credidit maria. Minus enim tam
impar quam prius fuit tempus
Quando enim tamen inauditum quod uir
go pariens contra legem contra consuetudinem
contra pudorem cuius cultor est
tamen virgini zacharias autem non
de impari condicione sed de senili
etate non credidit. Tamen condicionem eorum
gerebat. Sermo enim est so
lempnis parcius nec incredibile debet
videri ubi natura concordat. Cum
enim etas nature sit non matura
etatibus fit plerumque ut etas im
pediat naturam. Non est tamen incredibile
ut minor credat et maiori et
potior prerogatiua non usum
inferioris excludat etatis. Hinc
accidit quod abraham et sara fi
lium in senectute susceperunt
et ioseph filius senectutis
dicitur si quia risit reprehendit
sara in sonis condempnatur inest

oraculo credidit nec exemplo aliqua
autem cum dicit quomodo fiet istud quoniam
virum non cognosco non videtur du
bitasse de facto sed de facti qualitate quomodo
fieret. Liquet enim quia faciendum esse
crediderat quae quomodo fieret interro
gavit. Unde meruit audire
Beata quae credidisti. Et vere beata
quae sacerdote prestancior. Cum sacer
dos negasset virgo correxit erro
rem. Nec mirum si dominus redemp
turus mundum operacionem suam incho
avit ut a Maria. Ut per quam salus
omnibus parabatur eadem prima fructum
salutis hauriret ex pignore
et bene quesivit quomodo fieret. Legerat
enim quia virgo generaret, non legerat
virgo quemadmodum generaret. Legerat
ut dixi: Ecce virgo in utero acci
piet; quomodo autem acciperet nunc
angelus primum locutus est etc.

Sequitur lectio Ysaie prophete etc.

Egredietur virga de radice
Iesse et flos de radice
eius ascendet et re
quiescet super eum spiritus sapiencie et in
tellectus spiritus consilii et fortitudi
nis spiritus sciencie et pietatis et reple
bit eum spiritus timoris domini etc.

Omelia lectionis eiusdem ve
nerabilis Jeronimi presbiteri

Usque ad principium visionis vel
oneris Babilonis quam vidit
Ysaias filius Amos omnis
hec prophetia de Christo est quam per partes volu[mus]

explanare ne simul posita atque di
spersa lectoris confundant memoriam
virgam et florem de radice Iesse ipsum
dominum interpretantur quod sit in virga reg
nantis potentia in flore pulchritudo.
Nos autem virgam de ra
dice Iesse sanctam Mariam virginem in
telligimus que nullum habuit sibi
fruticem coherentem de qua et supra
legimus. Ecce virgo concipiet et pa
riet filium et florem dominum salvato
rem qui dicit in Cantico canticorum: Ego
flos campi et lilium convallium. Pro
radice quam soli LXX transtulerunt
in hebraico scriptum habet gezam quod
Aquila Symmachus et Theodocio
cormon interpretati sunt id est truncum
et pro flore que dicitur nezer germen
transtulerunt. Ut ostenderet quod
multo plus tempore Babilonice
captivitatis nullo de stirpe David
antiqui regni gloria possidente
quasi de trunco Maria et de Maria Christus
exortus sit. Illud quod in evangelio
Matthei: Omnes querunt ecclesiastici
et non inveniunt ubi scriptum sit
quoniam Nazareus vocabitur. Erudi
ti Hebreorum de hoc loco assumptum
putant. Sed sciendum quod hic ne
zer per sade litteram scribatur cuius
proprietatem sonumque inter zetam et
s latinus sermo non exprimit. Est
enim stridulus et strictus dentibus vox

ligno in passione perficitur ex qua et
Syon urbs scribitur. Porro nam anci
quod hebreorum scilicet Symmachus scripu
tores transferunt pro zar semper scribitur
clementia. Super hunc floscem qui de
trunco et de radice Iesse per Mariam
virginem repente consurget requiescet
spiritus domini quia in ipso complacuit
omnem plenitudinem divinitatis habitare
corporaliter. Nequaquam per partes ut in ceteris
sanctis sed iuxta evangelium quod hebreo sermone
conscriptum legunt nazarei descendet
super eum omnis fons spiritus domini.
Dominus autem spiritus est. Et ubi spiritus
domini ibi libertas. In eodem evangelio volu-
mine legimus illud quod in prophetis
scribitur. Ecce puer meus quem
elegi electus meus in quo complacuit
anime mee ponam spiritum meum super
illum iudicium gentibus perficiet et
salvatoris referri intelligitur in quo
requievit spiritus domini id est eterna ha-
bitatione permansit ut non avolaret
et rursum ad eum descenderet. Sed
iuxta Iohannis baptiste testimonium in eo
permanet qui ait vidi spiritum des-
cendentem quasi columbam de celo et ma-
nentem in eo et ego nesciebam il-
lum sed qui misit me baptizare in
aqua ille michi dixit. Super quem
videris spiritum descendentem et manen-
tem in eo hic est qui baptizat in
spiritu sancto. Porro in evangelio cuius
supra fecimus mentionem hec scripta re-

perimus. Factum est autem cum descendisset
dominus de aqua descendit fons omnis
spiritus sancti et requievit super eum et
dixit illi: Fili mi in omnibus prophetis
expectabam te ut venires et
requiescerem in te. Tu es enim
requies mea. Tu es filius meus
primogenitus qui regnas in sempi-
ternum. Qui spiritus domini appellatur
et spiritus sapientie. Omnia enim per ipsum
facta sunt et sine ipso factum est nichil
quod factum est in ipso vita erat.
Et in psalmis canitur. Quam magni-
ficata sunt opera tua domine. Omnia
in sapientia fecisti. Et apostolus scri-
bit Christus dei virtus est et dei sa-
pientia. Et in proverbiis legitur deus
in sapientia sua fundavit terram et
paravit celos in prudentia. Et quomodo
idem sermo dei vocatur lux
et vita et resurrectio. Sic spiritus
sapientie et intellectus consilii et forti-
tudinis scientie et pietatis ac timo-
ris domini nuncupatur non quo di-
versus sit iuxta diversa nomina
sed unigenitus idem in utraque
virtuti fons sit atque principium
ab eo ipso Christo igitur nec sapiens
quis esse potest nec intelligens
nec consiliarius nec fortis nec
eruditus nec pius nec plenus
timore domini. Et hoc notandum
quod spiritus domini sapientie et intellectus

consilii et fortitudinis scientie et pietatis et timoris domini i. septenarius numerus qui septem oculi in uno lapide dicuntur in zacharia requiescat super virgam et florem qui de yesse ac per hoc de dauid stirpe surrexit. Specialiter autem spiritus timoris domini repleuit eum propter eos qui timore domini indigent quia plurimi sunt qui solis mittit pro suo delicto. Qui enim timet penam habet et non est perfectus. Unde et apostolus loquitur ad credentes. Non enim accepistis spiritum seruitutis iterum in timore sed accepistis spiritum adoptionis filiorum in quo clamamus abba pater. Et in malachia legimus. Si pater ego sum ubi est gloria mea. Et si dominus ego sum ubi est timor meus. De quo timore cantatur in psalmo. Venite filii audite me timorem domini docebo vos. Non secundum visionem oculorum iudicabit neque secundum auditum aurium arguet sed iudicabit in iusticia pauperes. Et arguet in equitate pro mansuetis terre et percutiet terram virga oris sui et spiritu labiorum suorum interficiet impium. Et erit iusticia cingulum lumborum eius et fides cinctorium renum eius. Hec nos ad primum aduentum referimus saluatoris

mundi in fine mundi futuri. Contendit modo per verba horum. Ut sustulerit non secundum gloriam iudicabit neque in suo sermone arguet sed iudicabit humili iudicio et arguet humiles terre. Nullus enim personam accepit in iudicio sed scribis et phariseis atque principibus loquebatur. Ve vobis ypocrite et auferetur a vobis regnum dei et dabitur genti facienti fructus eius. Nec per sermonem et auditum aurium corripuit. Illis enim dicentibus magister scimus quia verax es. Et viam dei in veritate doces et non est tibi cura de aliquo neque enim vides in faciem hominum sciens malitiam eorum respondebat. Quid me temptatis ypocrite et hiis similia iudicabit autem in iusticia pauperes spiritu quorum est regnum dei et arguet in equitate mansuetos et humiles terre dicens ad apostolos. Adhuc et vos insipientes insipientes estis. Et iterum. Nec dum scitis neque intelligitis. Et ad petrum specialiter. Modice fidei quare dubitasti. Vel certe pro humilibus et mansuetis alios arguebat qui eos opprimere conabantur. Percussit quoque omnia terrena opera virga sermonis horum. Ut sustulerit verbo oris sui loquens in euangelio. Nolite putare quia veni mittere pacem super terram non veni mittere pacem sed

gladium. Et spiritu labiorum suorum inter-
ficiet impium. De quo in psalmo legi-
mus. Increpasti gentes et periit
impius nomen eorum delesti in eter-
num et in seculum seculi. Et paulus apostolus
scribit. Quem dominus ihesus interficiet
spiritu oris sui. Precisso ante presepio
accinctus est dominus iusticia veritate
et fide. Ipse enim factus est nobis a deo
sapiencia et iusticia sanctificacio et re-
demptio qui in evangelio loquebatur
Ego sum via et vita et veritas.
Et de quo in psalmo dicitur veri-
tas de terra orta est et iusticia
de celo prospexit. Unde et apostolus hor-
tatur ephesios. State accincti
lumbos vestros in veritate et induti
loricam iusticie. Quod si per veritatem
fides legitur id est credendum quod cin-
gulum domini quo cinctus est et
renes fides credencium sit. Sequitur

Sermo beati Augustini episcopi etc.

Castissimum marie virginis ute-
rum clausum virtutis sponse
cubiculum sigillum pudoris
contactum multo plenissime col-
laudare si messem meterem
quam non seminare de qua sic apostolus
dicit. Quecumque seminaverit ho-
mo hec et metet verum est quod dicit. Verum
est hoc omne hominem metere
quod non seminavit sicut ipse filius
virginis in quadam evangelii lectione
dixit. Meto ubi non seminavi et
colligo ubi non sparsi dicat solus

dicat ex virgine filius dicat
marie dicat sponse sue matri
Meto ubi non seminavi et colligo
ubi non sparsi dicat et maria.
Et ego filium genui sed virginitatem
non violavi. Regem tenui virgi-
nitatis et regem genui castitatis
Ingrediente et egrediente habitum
in pallacio ventris filium impera-
toris et eminentibus meis non a-
perui claustrum virginei pudoris.
Porta sum celi facta ianua facta
sum filio dei. Adimplevit
ventrem meum divinitate. Et ven-
trem meum non evacuavit casti-
tate. Posuit erectus meo cum
gigantes magnifice et tamen meus
non est pudorem evacuavit nec
concepit in vetera sum tu dolore
Unica et laudanda inter feminas
que ab angelo sic salutata. Vir-
ginitas sola impugnata non vi-
ciata exornata nec evacua-
ta quod sic est ab angelo salutata
Ave gratia plena dominus tecum. Templum invi-
sibilis castitatis quod amplexus
non tetigit maritalis. Conspicio
conceptum tuum beata et expavesco
intueor partum tuum et contremisco
adoro filium tuum et venerari scio
Narra obsecro michi quomodo
meruisti dici mater dei sponsa
patris filio dei. Ad rogo indica
michi sed bis colloqui tecum iuste
in audite fides audite mater

nobiscu collocutem tame ab
sente et spu putem v'ecundia
v'ginitatis vultu rutilante a
collocutore et indicate quo pg
nata sit a creatore. Eram inq' ma
ria in domo mea puella iudea
ex semine dauid regis generata
adulta fca sum et desponsata
sum coniugi et placui alti nom
tenente adulterio s3 intuen
ente spu desponsata sum hoi
in deo et placui homi deo des
ponsauit me vir iudeus et
amauit me xpus deus Igno
rauit quide ioseph spons9 meus
q me ad amasset deus me9 et
putauit q adulterio impgnata
esset venter meus. Na ignorante
iozeph sposo meo venit ad me
quida nunci9 xpi paranimpho
no pirata primus aut ppha
egregius s3 gabriel ille archa
gelus facie rutilans veste
choruscans incessu mirab' aspe
tu terribilis visitauit me repe
bauit salutauit et gaudiauit dice
q3 michi Aue gra p dns tec. Dns
inquit tecu s3 plus q mecu dns
tecu s3 no sicut mecu. In men
te dns sit mecu3 ipm creauit des
pte eni nasciturus est dns Ita
est eni maria dns tecu ut sit
i corde tuo sit i utero tuo ad im
pleat mete tua ad impleat ve
tre tuu procedat formoso de utero

tuo tanq sponsus de thalamo suo
Dixit aut maria ad angelu Quo
fiet istud qm viru no cognosco
si pot fieri ut corpus integra et
genere clausa iudica modu et
inuenies patim cum mente. Vib3
eni modis excepto deu mente v'eteri
bean plenu et no perdam pudore
refert angelus gabriel modu co
ceptois quo in vbo fiet salut'
Dicit maria virgo dei sposa dei
dilecta dei filia dei mr dei. Si hunc
a me modu requiris quo virgo
concipias virgo parias et post ptu
virgo pmaneas. Vel quo fiat in te
qui fecit te. Audi me ne pterear
in te. Spus s' sr' ve' ite' intus
al' obuiam tibi. Nesciat interea io
seph sposus q cu ea ageret an
gelus. Subito yoseph continu
familiari aspiciat maria coniuge sua
vidit in ea tumescentes v'enas
in gutture et teneram faciem post
mo vidit eo grossibus genuu in
tellexit matre. Vterum grauida
Turbat iozeph homo iustus qd
maria q de templo acceperat no
du cognouerit grauidam sentie
bat secumq3 diu estuans ac disputans
dicebat. Vnde hoc contigit
qd me euenit. No cognoui nec
noui no tetigi. Si no tetigi no
violaui si no violaui no grauidaui.
Cogitauit ioseph sicut

ewangelium dicit occulte dimittere
mariam coniugem suam et coponit ut
esset albus tunc iam esset albus non
mentis refrigeratione sed fidei conceptione
Et non timeat maria dauid regis
filia quod sicut in dauid veniam
contulit sermo propheticalis sic ma
riam angelus liberat saluator vel
iam mater domini casta quod non confundatur
vilis appetitu sed spiritus sancti adimpletur
quod non violauit ioseph vir iustus
sed solus impregnauit operatoris deus
quem non est contemptus ioseph sponso
tuo nec contumelia alteri viro sed soli
omnipotenti deo immota dum tum
dauid patre tuum non illum dauid
adulterio fuisse tum sed illum dico dauid
manu forte dum prelatum contra ...
altatum. Surgat deus in adiuto
rium tuum mittat de celo angelum
suum assistet in sompno sponsum tuum sufficit
dicit moysi in dicam ne ioseph vim
diceret adulterium tuum. paruit itaque io
seph cum in tempore quo nullum posset
dimittere. Erat virginis ille itaque pa
ranimphus non homo sed angelus gabriel
ille consciencius celi cursor equissimus
medie noctis libramine dicit ad ioseph
in visione ioseph cur fili dauid cur
tantum tribularis contra multum contestaris
Cur in sompnis cogitando desudas.
Cur vigilando extis ambulas Cur
de maria mala tibi ingeris suspi
cionem cum ipsa tibi gratiarum sit sal
uatorem. Ideo ioseph extis ex ma
tua quam quondam legisti in prophecia
non intellexisti in maria Joseph
fili dauid natus cognomine sacerdo
tali non solum sacerdotali virum et
corregali filius prophetarum socius
sebarum deus qui scripsit in lege
sua in maria litteram ipse fecit in maria litteram in
coniuge tua. Quod ergo legisti in
libris tuis aspice in maria oculis
tuis Ut digne dicas canticum
patris tui dauid. Sicut audiuimus
ita vidimus in ciuitate domini virtutum in ciuitate dei
nostri. Accipe ergo mariam coniugem
tuam sed de ea semen ex quod natum
est in eius utero non est de spiritu
sed de spiritu sancto qui nascitur ex eius
utero non vocabitur filius meus sed
dei. Sicut ei certius angelus
dicens. Quod nascetur ex te sanctum
vocabitur filius dei. habe ergo ioseph
cum maria coniuge tua quem vir
ginitate membrorum ex de virgina
libus membris vobis nascitur angelorum
Sic maria sponsa christi carne sua
virginitate autem sua fecundata
sis et tu pater christi cura casti
tatis et honorificetur sanctitatis
ut de virginalibus membris tuis
genitis filius christus sponsum vir
ginitatis maritum castitatis
quem singularis virginibus et mariti
matrimonio iuncto fides eius virginitatis
marie angeli salutatione est in
preginata prioremque deinde est
salutata regina ab angelis
hoc salutata. Electus virginitatis

marie p(re)stellam est de celo p(re)dica
ta et a magis muneribus hono
rata. Gaude itaq(ue) ioseph nu
q(uam) congaude virginitati marie
quia solus meruisti posside(re)
coniugium virginale quia prima
virginitatis ita separatus es conu
bium uxoris ut pr dictans sal
uatoris ihu xpi dni nri Cum
ca de p. vi. virg(inita)t(e) deus &c. v

Sermo tabom nomiomensis epi de annunciacione marie v

(A)b distis fres di . Simus
lassimum pastore illum
omni deuili .i. semili o
uium custodia in regni solium
dignitatis sublimatum dauid phe
ta primo petra magnificum ad dei
magnifica laude intente omnia
inuitante cum in extremis ps(almorum) dicit
Omnis spus laudet dnm. Dixe
rat quidem ipse in eode(m) ps(alm)o su
pius laudate dnm in scis eius.
corpus videl(ice)t in membris dnm in
ferius in cantum cantore in mu
litibz rege in disciplis ingrum
Infimis quidem in visibile et
saluatore om(n)ium. Adhuc
etia(m) laudatores omne q(uod) spm i
nitate rationabilia s(cilicet) bruta quo
lia. Et bruta om(n)i deum collau
dat cum suo ipoz in ne sedin
diuina dispo(sicione) deo creatori obte
perant. Lauda siquide(m) dns in
scis suis cum p(e)cos operis corda

illuminat p(re)sydes virtute largitur
miraculor(um) coz bu fiois insim
sustitat i p(er)ditatore p(ri)mis eo(ex)pulsi
a paradyso postmodum celestis regni
heredes renouatur. Cu(m) g(o) specialit(er)
dcm est in scis suis dnm specia
liter laudari i(n)ceil. Ut pera enim
pre dcz honore p(ro) ipoz om
scoz redempcionis summa precessit
scissima viz maria genitrice dni
nri ihu xpi q(ui) ad merendam mor
tis violencia ad restituendum
nobis regni celestis hereditate
virgo concepit virginitate p(er)mane(n)
te peperit virginitatis sigillo
uo corrupto nec inpetu nec etia(m)
post partum amisit. Mira i(n)effa
bili dei dispensacione cuio p(ro)cessit
creature nulla carnali peccati
co(n)iuncione. Audiat g(o) fres audiat
caecitas virtus q(uod) resistit p(ri)m(um) intus
hereticor(um) qd credat infidelitas
iudeor(um) qd extorde tote opt(at)
catholica eccl(esi)am xpianor(um) sac
tissima siquide(m) virgo maria fr(atr)
nos credere nd diffidimus de re
gali stirpe orta hodie salutata
e(st) ab angelo. hoc concepit in utero
obumbrata e(st) a spu sco. Ait n(am)
angelus ad eam. Aue m(aria) g(racia) p(lena)
d(ominus) te(cum) b(enedicta) tu i(n) mu(lieribus). Ubi dictam
virgine(m) i(n) mulieribz .i. int(er) mulieres
(con)fitetur. que se post annunciaco(nem)
p(ar)ty dni taq(uam) deuota e(t) humilis

ancilla pfitera no vetur. Et
budcus inqr fructus ventris tui.
Budcu fructu ventris eius pdi
cit pena eius primi pentis male
dictione delecta ymo ie gens
terram budictio budicta desce
dit et ve budicta que dissp
sa congregat fracta consolidat
et pdita restaurat. Inudiabili
aute annunciatoris visionis et salu
tacionis angelice beata humane
fragilitatis surrepcione aliqntu
lum turbata qd intra se cogi
tauit quid ue in corde suo vo
luit summisitam illi dum no
fefellit paranymphu angelicu
latere no potuit ymo ad cogi
tata tua ad manifestata resp
dit cur times virgo ne timeas
beata es ne turberis gram apd
deum inuenisti pp budcus est
fructus ventris tui. Ecce em co
cipies et paries filiu et vobis
nome eius ihm i. saluatore
Saluatorem inq cum suorum adhuc
consolacom angelica virgo puel
la paululum respirans submisso
vultu quo inqr fiet ut pariam
que pariendi usq oppta sum
iam puerperii declamenta non
ptuli muliebru ullo cōpressa sum
virorum insup no cognoui. Audi
qd angelus fructum compares
inuabilem inuabiliter concipies quia

Spus s. s. ue i te et vtus al
obum t. Quod cum corpore nas
cet sine viro filius dei nascet
inqr sine qd sine Sanctum sine
Quid est sine sine filius ipse dei
O pmissio desiderata pcis ad
mirabilis et salutaris pmepnti
uie dom est sine dolore concipies
et paries. Sanctissime aut dom
est virtus al obum t. Sicut
cum pluuia in vellus. Sic in utero
virginis descendit virtus. In car
natus est filius dei compressus sed
filius hominis filius virginis sine
in utero pressura inde tamqs spo
sus de thalamo suo. Quid ad
hec tibi maria cogitas. Quid
in inviolata tecum recitas
Age inqr qui credit dnice incar
nationi congaudeat huius puelle
deuotissime responsioni. Ecce inqt
ancilla dni. Virgo es et virgo
humiliata mr eligis in nubus
pscenda mr saluatoris et regi
na te ancillam pfiteris humilias et
humilitate tua respexit ex te
eum concipiet ista illa humilitas
Ad cuius imperium omnis ruet sup
bia ruent porte infernorum et fide
les suos reducunt ad regna celorum
Ecce inqr maria ecce ancilla
dni cui se huius sponte pfitetur
condicionis no se abnegat dnice
vite sub ee ditioni. Ecce igitur

ancilla domini. fiat michi secundum verbum tuum
ffiat istud optatiue est non imperatiue
fiat ut redemptoris mei presencia
perimere ancillam suam suis subue-
niat fidelibus quos aeternus
dyabolice sortis absorbuit in-
bilis dyabolica trucidauit fero-
citas et ad ultimum in inferno infe-
riori malignorum spirituum in perpetuum
deglutiuit voracitas. Dicitur quoque
verus vere dei filius annunciatus
ab angelo virginis hodie conceptus
esse in utero. unde et festiuitas hec
hodierna annunciacio domini est
nominata. In hac quoque celebritate
fideles karissimi redemptoris nostri presencia
veneremur deuotissime ~~offe-~~
animarum hostias nostras deo deuo-
tissime offeramus. Ut ad pro-
misse reparacionis sue sanctissima
gaudia per eundem christum secum
peruenire valeamus. Huius itaque
festiuitatis solempnia in toto in [illegible]
viii° videlicet kalendarum aprilium
sicut per eximius visitacio ange-
lica dedicauit sancti spiritus obum-
bracione concepit sanctorum patrum
auctoritas in eodem spiritu sancto cele-
brandam confirmauit. Sed quia plerumque
diebus dominice passionis sue venit
in quibus in ecclesia sanctorum festa prohibentur
esse eadem contingit euenisse a
sanctis patribus in quodam cate-
tholetane concilio didicimus
statutum esse xv. kalendas Januarii

cum quotiens sic euenit solempnitas
reformandam quatuor diebus domini post
debito celebrare et ipse annunciacionis
deuotissima solempnitas non
negligatur. Ob hac igitur constitucione
Anno dominice incarnacionis mil-
lesimo xxxi ante palmarum die
quinta feria festiuitatis eiusdem con-
tigit accidisse quod ob defectum cle-
ricorum nec plus celebrant nec sol-
emnialis dignitatis putant sui esse
officium celebrandam denunciauit.
Cum igitur plus ad opus suum simile
in agricultura in cultura vinearum
non nullis artificiis aliis subnaudi-
seu reservacioni officio insudantes
vetere sex diuersis laboribus sui
debat intendere. Unde quia hec virgo
sanctissima indignitate prebuit eadem
ipsa die misse celebratum esse no-
luit, potuit siquidem regina ce-
lorum violacionem diei sue ignorare
solempnitatis sue vehemencius et
in valde [illegible] non in
merito ulcisci pia pietatis quem
cum [illegible] reserunt
Unam ancillam reginam in satis
utile persona capiendo delig-
rent misericorditer ut alii castiga-
rentur propalauit. Erat quidem
tunc temporis in gallia in suburbano
scilicet urbis namionice quedam
puella eremburgis nomine eo-
nata suburbio eodem ciuitatis ipso

Pauper quidem orta de pauperibus et ideo intente operabatur in laboribus suis. Arte autem manibus victum querebat textrinum opere secundum consuetudinem sexus illaborabat. Dum vero eadem die prout vinciendo mos est mulieribus filum saliva madere faceret filum idem lingue adhesit et labium utrumque in continuatum distorsit labio in tumescenti lingua pene obmutuit cum ageret. Evellere intendens incassum insudabat ab aliis auxilium clamans nil sibi proficiebat. Pre nimio iam dolore os eius dehiscens patebat saliva coagulata in spumam et labia lingue concorporarum naturalem exprimendi amiserat. Flebat puella et vehementer angebatur dolebat et astantes qui ex eo faciebant. Ob hoc infelici spectaculo fortuitu nimium eius adherebat sed vicinis concurrentibus evocata ut filia iam quam pro omnibus vidit omnibus ipsa dimidio ea iudicio talia pati. Denuntiabat quoque ei presens fuimus die predicti festi iure sancte marie proxime die celebre festum inovaverat. Conabatur mater aliquod ei medicinale ferre remedium sed nesciebat. Preciosissime virgini quoque ad indignationem provocaverat huius civitatis reginam mundanam sapientiam tandem usi consilio misera illa ad impetrandam celitus indulgentiam sancto confessori putavimus eligio

qui dum adhuc viveret retinet et virtute multum hodieque frequens deo disponente ut ipsi actis vidimus virtutum declarat miraculis ad eius sepulcrum. Hortari voluerunt parentes deo cum lacrimis offerentes in sancto negotio redire quod tum primo actum est in carpio suo remedium dimus sanctum obtinuisse. Instituto est monasterium illud solius qui tenebat puellis reclusis sanctis sapientibus misericordiam miseratus miseriam sua ipsius intercessione ad matris sue meritis eius direxit etiam. Ut eius liberaret meritis tempore perdurarit et eius absolveretur patribus que tenere offenderit. Itur itaque ad sancte marie principale monasterium sit in medio totius civium. Hic lacrimis perfusi talibus illi patribus dei experiunt clementiam. Ut a pampula illa remotione dignaretur tam fervens vel omnis stramen. Videns undique laborantium per incolumitatem vota laborantes nemini nomina pereunt artificium abnegari opera que patraverit eius diacone tulisse permitte eos et alios solempnitate festivitatis devotissime celebraturos ex toto corde venire. Itur cum dum ad sancte marie festivitate basilica paucis quidem non adeo sine mira fortuitu sit eis obviam. Inquisita cum ei vidisset famulatum quasi passum estimans ego inquietus eis descendentibus geminibus

et dolentis huius puelle ad pius
meditus. Et hec dicens sibi depre-
cenciam violenter arripuit. Vio-
lencius traxit. Sed tunc at-
tente pene cum lingua euelleret
ad gemitum puelle vehementer
expavit et incontinenti spiritu ipsi se pre-
castre confessus abmaccepto consilio
abstinuit. Peruenit itaque ad
pontificalem sedem sancte nomine cum
sistat cum altare sanctissime semper
virginis lugens mater cum filia sacerdo-
tes cum populo eiusdem genitricis compunc-
te sollicitavit suffragia ut proposita
confessione quod suum ipsius esse credit
pietatis in eam continuit visceram
quo ad eius liberationem egere deo
patri referatur et solempne hoc
festum in stella scaliorum cum in urbe
solempniter celebraret. Magna
siquidem utriusque sexus multitudo
confluxerat memoratam obsecrantes
et fideliter postulantes super pu-
sillanimis illius passione divinam cle-
menciam indulgeat. In corde toto
et humiliato sacerdotes benedicebat
dominum uno concordi omnes unani-
mitate gloriose virginis clemen-
ciam deprecabatur quo eorum lacri-
mis benignitate solita compaciens
et mortuitiam puelle vincula
dissolvere non dedignaret. Tunc
demum virgo beatissima lacrimarum
refecta precibus meditum vertit
in iram apud ipsum qui peccata ad e-
rectorum misericordiam in mundum venit

compassione impetravit lenimine etiam
spectaculo astancium mirabiliter victores
concessit resolucionem. Nam cum anxie-
tate
nimia concessiones gemitum quo
poterat veniam postularet eiusdem
sancte marie virginis altare sedulo de-
osculacietur quam dum tecitus affirmat
ad confirmandam fidem et devocionem fide-
lium quod sua pius puellule cum su-
cedentis peccata seu priori non potuit
violencia in conspectu astancium labe-
bilo vinctum misericordie contrusit
lingua tamen ad amplificandam cristi et
genitricis sue gloriam subcondam ad
hunc tercionis grie pro modo pro ea
cruciata remansit. Et ecce iterum po-
pulus ad lacrimas devocionis deo
preceptam iam in missione reddunt
gracias compunctione devocionem deinde
postulantes qui benigne accepit
benignius compassione perficiat. Benig-
nitas tandem salvatoris in preces
suscepit humilium prinicessionem gloriose
semper virginis in missione immisit
antidotum et ad refrigerandam
in tumescentis lingue ardorem sua mis-
sionem roris clemencie infudit
stillicidium. Reiecto siquidem in
sectione divina filo resoluta conto
lingua primo recepto ad plenum
loquendi officio grates quam maxime
attoles deo referebant lacrime
in gaudia gemitus in organa con-
vertuntur. Fit leticia magna in populo
undique laudes deo persoluunt

signis certe concrepantibus te deum
laudamus spiritales clericorum ordines
devote iubilabant utriusque sexus viri
et mulieribus deum laudantibus voce
qua poterant. Maria quoque preceptam
sanitate que ad altare sancte virginis of
ferret impromptu pauperculam non habuit
serpam eius amo capitaliam as
stantium consilio gratanter dedit. Sic
que post immensas gratiarum actiones
quas prius pro compassione compungebatur
postmodum pro gaudio prolixius devo
te illacrimatus abscessit. Volumus
itaque fratres christi quidem de conceptione
domini disseruimus aliquantulum simul
ymnis gratiam ad ipsam de qua conceptus
est virgine scribendi continuamus talia
nunc et in laudibus eius saltem parum
in morem. Dominum nostrum iterum melliflue no
minis fieret cum nos redemptorem suscepisse
gaudeamus. hac uti virgine
statim deo devota ineffabile omnibus
pstenda fideles quinque enim ad ve
tum domini votis fidelibus expectabat
prophete sanctissimi sancto in spiritu
admirabile eius conceptum predicabat.
Et licet vetue glorificationis
non nossent terminum predictam tamen ipsi
in futurum quibusque fidelibus irrevocabile
iusto labant salutifere redemptionis
suffragium dehinc enim gloriose
virginis propheta ve nos edocet. Egredietur
inquit virga de radice Iesse
et flos de radice eius ascendet

et iterum idem propheta expressius. Ecce
inquit virgo concipiet et pariet filium
sic de virgine propheta. Ecce inquit virgo
concipiet. Angelus autem ad eandem
virginem. Ecce igitur concipies et pari
es filium. Audiat fideles non
dissona prophete ribus et angeli et
admiratur ineffabilem virginis fi
dem et ineffabiliorem christi conceptionem
christi conceptionem dicam cum virgine
sed ut verius fateor christi dicam
et virgine femina quidem concepit
et est conceptus homo virgo conce
pit eadem femina conceptus eidem
homo christus. Cum itaque virgo hanc
conceptionem se recepisse non desisti
mat in hac sollempnitate filio et
matri congaudent sibi invicem venerandi
in exultatione collaudant
filium matris in sancta devotione ut
sicut laus digna illi hoc est integra
sic veneratio virginis gloriose sancte christi
et impleatur propheta David amo
nitio. Laudate dominum in sanctis eius
Nunc enim et in hoc non credere
laudari christum in sua sancta genitrice
tamen post multa et mirabilia que
pectum operatus est multum ad ho
norem sollempnitatis sive puelle
quam predicimus tam clerico dignum
tuis est subvenire. Sed quia propheta
ille nomine se ad augendum
fidem cordium exauditum cognovit
quia in palam miracula mirabili

ad honorem sancte virginis presentia specialiter percepit sollempnitate hodierna usque ad diem tenere dinoscitur illo in loco in perpetuum nomine celebrandam statuit quinde predictorum caritatis non diffidentes. Verum sed duo post tanta manifestationis miracula plenius et in hoc servitute non diffidentes. Celebremus igitur et nos devotissime sollempnitatem sancte annunciacionis credimus nos pro hac promisse plenissime bonum redempcionis percepisse fideles quosque perceptores esse perpetue gaudia resurrectionis ad que nos perducat idem filius dei et hominis qui natus est ex patre ante tempora deus ex spiritu sancto in tempore a matre homo conceptus tamen eodem patre in unitate eius de s. s. d. cum vivit et regnat per omnia secula.

In die sancti marci evangeliste

In illo tempore dixit ihesus discipulis suis. Ego sum vitis vera et pater meus agricola est. Omnem palmitem in me non ferentem fructum tollet eum et omnem qui fert fructum purgabit eum ut fructum plus afferat etc.

Omelia leccionis eiusdem venerabilis augustini episcopi

Iste locus evangelicus fratres ubi se dicit dominus vitem et discipulos suos palmites. Secundum hoc dicit quod est caput ecclesie nosque membra eius mediator dei et hominum homo christus ihesus unius quippe nature sunt vitis et palmites propter quod cum esset deus cuius nature non sumus factus est homo ut in illo esset vitis humana natura cuius et nos homines palmites esse possemus. Quid ergo est ego sum vitis vera. Numquid adeo vite retulit unde ista similitudo translata est. Sic enim dicitur vitis per similitudinem quemadmodum per proprietatem dicitur ovis agnus leo petra lapis angularis et huiusmodi qui magis vera ipsa sunt ex quibus ducuntur iste similitudines non proprietates. Sed cum dicit ego sum vitis vera ab illa re utique distinxit cui dicitur. Quomodo conversa es in amaritudine vitis aliena. Nam quo pacto est vitis vera que expectata est ut uvam faceret fecit autem spinas. Ego sum inquit vitis vera et pater meus agricola est. Omnem palmitem in me non ferentem fructum tollet eum et omnem qui fert fructum ~~tollet eum~~ purgabit eum ut fructum plus afferat. Numquid unum sunt agricola et vitis. Secundum hoc ergo vitis est christus quod ait pater maior me est secundum illud autem quod ait. Ego et pater unum sumus et ipse agricola est nec tales agricole sunt qui extrinsecus operando cohibet nisi fructus sed terre

ut det eadem incrementum
Ita neque qui plantat est aliquid
neque qui rigat sed qui incrementum
dat deus. Sed utique deus est christus
quia deus erat verbum. unde ipse
et pater unum sunt. Et si verbum caro
factum est quod non erat manens quod
erat. Denique cum de patre tanquam
de agricola dixisset quod infruc
tuosos palmites tollat fruc
tuosos autem purget ut plus affe
rant fructum continuo in se ipsum mun
datorem palmitum ostendens ait
Iam vos mundi estis propter sermo
nem quem locutus sum vobis. Ecce
et ipse mundator est palmitum quod
est agricole non vitis officium qui
etiam palmites operarios fecit.
Nam et si non dant incrementum impen
dunt tamen aliquod adiumentum sed
non de suo. quia sine me nichil potestis facere. Audi eos
ipsos confitentes. Quid autem est
apollo. Quid vero paulus. minis
tri eius per quos credidistis et
unicuique sicut deus dedit. Ego
plantavi apollo rigavit. Et
hoc ergo sicut unicuique deus dedit
non ita de suo. Iam vero quod sequitur
sed deus incrementum dedit non per
illos sed per se ipsum facit. Excedit
hoc humanam humilitatem excedit angeli
cam sublimitatem nec omnino pertinet nisi

ad agricolam trinitatem. Iam vos
mundi estis mundi sed adhuc mun
dandi. Neque enim nisi mundi essent
ferre fructum potuissent. Et tamen
omnem qui fert fructum purgat
agricola ut fructum plus afferat.
Fert fructum quia mundus est et
ut plus afferat purgatur adhuc.
Quis enim est in hac vita sic
mundus ut non sit magis magisque
mundandus. Ubi si dixerimus
quia peccatum non habemus nos
ipsos seducimus et veritas in
nobis non est. Si autem confessi fue
rimus peccata nostra fidelis est
et iustus ut dimittat nobis
peccata et mundet nos ab omni
iniquitate. Mundet utique mundos
hoc est fructuosos ut tanto
sint fructuosiores quanto fuerint
mundiores. Iam vos mundi
estis propter verbum quod locutus sum
vobis. Quare non ait mundi
estis propter baptismum quo abluti
estis. Sed ait propter verbum quod lo
cutus sum vobis nisi quia et
in aqua verbum mundat. Detrahe
verbum et quid est aqua nisi aqua.
Accedit verbum ad elementum
et fit sacramentum etiam ipsum tanquam
visibile verbum. Nam hoc utique
dixerat quando pedes discipulis suis
lavit. Qui lotus est non indiget
nisi ut pedes lavet sed est mundus

41

Vnde ista tanta virtus aque ut
ut corpus tangat et cor ab-
luat nisi faciente verbo non quia
dicitur sed quia creditur. Nam et
in ipso verbo aliud est sonus
transiens aliud est virtus manens
Hoc est verbum fidei quod predi-
camus ait apostolus quia si con-
fessus fueris in ore tuo quia dominus
est ihesus et credideris quia deus illum suscitavit a mortuis
salvus eris. Corde enim creditur
ad iusticiam, ore autem confessio
fit ad salutem. Unde in actibus
apostolorum legitur fide autem mun-
dans corda eorum. Et in epistola
sua beatus petrus Sic et nos in-
quit baptisma salvos facit
non carnis depositio sordium
sed conscientie bone interrogatio in deum
Hoc est verbum fidei quod predi-
camus quo sine dubio ut
mundare possit consecratur et
baptismus. Christus quippe no-
biscum vitis cum patre agrico-
la dilexit ecclesiam et seipsum
dilexit pro ea. Lege apostolum et
vide quid adiungat. Ut eam san-
ctificaret inquit mundans
eam lavacro aque in verbo. Mun-
datio igitur nequaquam fluxo et
labili tribuitur elemento nisi
addatur in verbo. Hoc verbum fidei
tantum valet in ecclesia dei ut per ip-
sam credentem offerentem benedicentem
tingentem etiam tantillum mundet

infantem quamvis nondum valen-
tem corde credere ad iusticiam
et ore confiteri ad salutem. Totum
hoc fit per verbum de quo dominus
ait. Iam vos mundi estis propter
verbum quod locutus sum vobis
Vitem se dixit ihesus et discipulos
suos palmites et agricolam
patrem. Unde iam prout sicut
potuimus disputatum est supra
ante hoc tamen adhuc de seipso
qui est vitis et de suis palmi-
tibus hoc est discipulis loquitur
Manete in me et ego in
vobis. Non quomodo illi in ipso sic
ipse in illis. Utrumque autem prodest
non ipsi sed illis. Ita quippe sunt
in vite palmites ut viti non
conferant sed inde accipiant unde
vivant. Ita vero vitis est in pal-
mitibus ut vitale alimentum
subministret eis non sumat ab
eis. Ac per hoc et manentem in se
habere christum et manere in christo dis-
cipulis prodest utrumque non christo
Nam preciso palmite potest de
viva radice alius pullulare
qui autem precisus est sine ra-
dice non potest vivere. Deinde ad-
iungit et dicit. Sicut palmes
non potest facere fructum a semet-
ipso nisi manserit in vite sic
nec vos nisi in me manseritis. Magna 8

gratie commendatio fratres mei. Corda
instruit humilium ora obstruit super-
borum. Ecce cui si audent respondeant
qui ignorantes dei iustitiam et suam
volentes constituere iustitie dei non
sunt subiecti. Ecce cui respondeant
sibi placentes et ad bona opera faci-
enda deum sibi necessarium non puta-
tes. Nonne huic resistunt veritati
homines mente corrupti reprobi
circa fidem qui respondent et loquuntur
iniquitatem dicentes a deo habemus quod
homines sumus a nobis ipsis autem
quod iusti sumus. Quid dicitis
qui vos ipsos decipitis non asser-
tores sed precipitatores liberi arbi-
trii ex alto elationis per inania
presumptionis in profunda submer-
sionis. Nempe vox vestra est
quod homo ex semetipso facit iusti-
tiam hoc est altitudo elationis vestre
Sed veritas contradicit et dicit palmes
non potest ferre fructum a semet-
ipso nisi manserit in vite. Ite nunc
per abrupta et non habentes ubi fi-
gamini ventosa loquacitate iac-
tamini hec sunt inania presumptio-
nis vestre. Sed quid vos sequatur
videte et si est in vobis ullus
sensus horrete. Qui enim a semetipso
se fructum existimat ferre in vite
non est. Qui in vite non est christo
non est. Qui in christo non est christianus
non est. Hec sunt profunda submersionis
vestre. Etiam atque etiam attendite quid

veritas adhuc adiungat et dicat
Ego sum inquit vitis vos pal-
mites. Qui manet in me et
ego in eo hic fert fructum multum
quia sine me nichil potestis
facere. Ne quisquam putaret saltem
parvum aliquem fructum posse a semet-
ipso palmitem ferre. Cum dixisset hic
fert fructum multum non ait quia
sine me parum potestis aliquid
facere sed nichil potestis facere. Sive
ergo parum sive multum sine illo
fieri non potest sine quo nichil fieri
potest. Quia et si parum attulerit pal-
mes eum purgat agricola ut
plus afferat. Tamen nisi in vite
manserit et vixerit de radice
quantumlibet fructum a semetipso non potest
ferre. Quamvis autem christus vitis
non esset nisi homo esset tamen istam
gratiam palmitibus non daret nisi
deus ~~non~~ esset. Verum quia ista ita sine
ista gratia non potest vivi. Numquid
in potestate sit liberi arbitrii. Si quis
in me non manserit mittetur fo-
ras sicut palmes et arescet et
colliget eum et in ignem mittet
et ardet. Ligna itaque vitis tanto
sunt contemptibiliora si in vite
non manserint quanto gloriosiora
si manserint. Denique sicut de
hijs etiam per ezechielem prophetam
dicit dominus precisa nullis fab-
rilibus operibus deputantur. Unum
de duobus palmiti congruit

aut vitis aut ignis. Si in vite non est, in igne erit; ut ergo in igne non sit, in vite sit. Si manseritis in me et verba mea in vobis manserint, quodcumque petieritis fiet vobis. Manendo quippe in Christo quid velle possunt nisi quod convenit Christo? Quid velle possunt manendo in Salvatore nisi quod non alienum est a salute? Aliud quippe volumus quia sumus in Christo, et aliud volumus quia sumus adhuc in seculo isto. De mansione namque huius seculi nobis aliquid subrepit ut hoc petamus quod nobis non expedire nescimus. Sed absit ut fiat nobis si manemus in Christo, qui non facit quod petimus nisi quod expedit nobis. Manentes itaque in eo, cum verba eius in nobis manent, quodcumque volumus petimus et fiet nobis. Quia si petimus et non fit, non hoc petimus quod habet mansio in eo, nec quod habent verba eius que manent in nobis, sed quod habet cupiditas et infirmitas carnis, que non est in eo et in qua non manent verba eius. Nam utique ad verba eius pertinet oratio illa quam docuit, ubi dicimus: Pater noster qui es in celis. Ab huius orationis verbis et sensibus non recedamus petitionibus nostris, et quidquid petimus fiet nobis. Tunc enim in nobis dicenda sunt eius verba manere, quando facimus que precepit et diligimus que promisit. Quando autem verba eius manent in memoria nec inveniuntur in vita, non computatur palmes in vite, quia vitam non attrahit ex radice. Ad hanc distantiam valet quod scriptum est: Et memoria retinentibus mandata eius ut faciant ea. Multi enim memoria retinent ut contempnant, vel etiam derideant et oppugnent ea. In his verba Christi non manent que tangunt quodammodo, non inherent, et non illis erunt in beneficium sed in testimonium. Et quia sic insunt eis ut non maneant in eis, ad hoc tenentur ab eis ut iudicentur ex eis etc.

Lectio libri sapientie. Sequitur

Qui timet deum faciet bona, et qui continens est iusticie apprehendet illam, et obviabit illi quasi mater honorificata. Sequitur

Omelia lectionis eiusdem

Perspicuum est quod nemo nisi in timore dei cognitus fiat et iusticie executor fieri possit sapientie. Cito enim quisque sollicitior est in mandatorum custodia et studiosior in iusta conversatione, tanto largius congaudet in perceptione sapientie. Et obviabit illi quasi mater honorificata, et quasi mulier a virginitate suscipiet illum. Merito quod sapientia mater nuncupatur, quia per gratiam nos renovat; et virgo quia per speciem pulchritudinis et castitatis sinceritatis, quia nichil in ea est inquinatum neque coinquinatum. Ipsa est

candor lucis eterne et speculum sine
macula dei maiestatis et ymago
bonitatis illius et propriam sanc
ti sunt quicumque placuerunt deo a
principio. Cibauit illum pane vite
et intellectus dicitur panis vite et
panis mediacionis sed panis vite corpus
est christi vel doctrina diuine sapiencie quia
non in solo pane viuit homo sed in
omni verbo dei quod procedit de ore
eius. panis vero mediacionis doctrina
est hereticorum que concessoribus suis
mortem infert perpetuam et aqua sa
piencie salutaris potabit illum legitur
aqua in bono legitur aqua in malo
sed aqua in bono significat graciam spiritus
sancti vel haustum celestis sapiencie
ut est illud ewangelii Qui biberit
de aqua quam ego dabo ei fiet
in eo fons aque salientis in vitam
eternam. Aqua autem in malo ut
est illud in prouerbiis. Aque fur
tiue dulciores sunt et panis ab
sconditus suauior. Quod nimirum
significat secta et decepcionem hereticorum
que erratibus propter eloquenciam
verborum videtur esse suauior et
probabilior et firmabitur in illo et
non flectetur firmabitur iustus vir
virgo celestis sapiencie quod nescit
hereticis et inpugnatoribus catholice
fidei et vere religionis nullo
modo cedere sed fortiter resistere. Et hoc do
num dei est qui utique spiritus sin
gularia fideles confortat ad uincendos suos

et fortitudinem et corroborat. Unde et
sequitur. Et continebit illum. Qui
enim adheret deo neque inimicos
inimicorum pauet sed veritate
vincente satis ubique honorabi
lem propheta ad deum ait. Unde
qui te expectat domine non confundetur
Confundantur omnes iniqua facien
tes vana. Et item. Beatus vir
qui impleuit desiderium suum
ex ipsis non confundetur cum loquetur inimicis suis in porta.
Et exaltabit illum apud proximos
suos et in medio ecclesie aperiet os eius
et cetera usque in finem. Elegantur exprimit
formam apostolorum et predicatorum sancti
ewangelii quos diuina sapiencia replet
viz. qui est dei virtus et dei sapiencia
veniunt et posuit eos et preceteris
fidelium turbis in arce dignitatis
collocat. Hunc ergo tercium eximium
doctorem diuina potencia intus spiritus
sancti illuminat gracia et foris copiam
elocucionis illi administrauit in
bonum. Ut quod ipse intelligebat
mente aliis iocunde exponeret
sermone et verbum sicut summus doctor
qui clarus dicitur suis precedit
dignitate et habuit ita elegancia
simul sine doctrine et iocunditate
tem factorum virtutum tenuerit ut eos
non bonum et premium mansit in
celestibus posset hereditaret ipse.

Sermo beati augustini episcopi.

Questo ewangelio presenti tempore
conformate similitudinem

audistis

audistis qui operarii vinea. Est
enim modo tempus vindemie temporalis
Est autem et spiritualis vindemia
ubi deus gaudet ad fructum vinee
sue. colimus enim deum et colit nos
deus. Sed non sic deum colimus ut
nos eum meliorem faciamus. Colimus
enim eum adorando non arando. ille
autem colit nos tamquam agricola a
grum. Quod ergo ille nos colit me
liores nos reddit quia et agricola
agrum colendo facit meliorem et
ipsum fructum in nobis querit ut
eum colamus. Cultura ipsius est in
nobis quod non cessat verbo suo extir
pare mala semina ex cordibus
nostris aperire cor nostrum tamquam ara
tro sermonis plantare semina p
receptorum expectare fructum pietatis.
Cum enim istam culturam sic acceperi
t cor nostrum ut bene colamus non
existimus ingrati agricole nostro sed fruc
tum reddimus quo gaudeat et
fructus noster non illum ditiorem faciat
sed nos beatiores. Ecce audite quomodo
sicut dixi colit nos deus. Nam quod
nos colimus deum non opus est ut
probetur a nobis. Omnis enim ho
hoc scilicet id est quod homines colunt deum
quod vero deus colit homines ipsi
expavescat auditor qui audit
quod non est in usu hominum ut dicatur quod
deus colit homines sed quia deum co
lunt homines debemus ergo probare
nos quod et deus colit homines. Ne forte

putemus libenter discipulatum
dixisse et aliquis in corde suo
disputet contra nos et nesciat eos
quos diximus reprehendat nos ergo co
stitutum est demonstrari nobis quod deus
colit nos sed id dixi sicut agrum
ut meliores nos faciat. Dicit dominus
in evangelio. Ego sum vitis vos estis
sarmenta pater meus agricola. Quid
facit agricola. Interrogate vos qui
agricole estis. Quid facit agricola
puto quia agrum colit. Si ergo pater
deus agricola est habet agrum et colit
agrum suum expectat inde fructum
suum. Denique plantavit vineam
sicut dicit ipse dominus ihesus christus
Et locavit eam agricolis qui redderent
ei fructus temporibus suis et misit
ad eos servos suos ut peterent
mercedem vinee. Illi autem contume
liis eos afficerant aliquos occi
derunt et fructum suum reddere
contempserunt. Misit alios tamquam pas
si sunt. Et dixit ille pater familias
cultor agri sui et plantator et
locator vinee sue. Mittam uni
cum filium meum forte vel ipsum
reverebuntur. Et misit ipsum etiam fi
lium suum. Dixerunt illi apud se
ipsos. Hic est heres venite
occidamus eum et nostra erit
hereditas et occiderunt eum et
proiecerunt eum extra vineam. Cum
venerit dominus vinee quid faciet illis
malis colonis. Verum est

Malos male perdet et vineam suam
locabit aliis agricolis qui reddant
ei fructum temporibus suis. Plantata est
vinea lege data in cordibus inde
ortum. Missi sunt prophete querentes bonum
fructum bonam vitam eorum. prophete
a ceteris contumeliis affecti et occi
si sunt. Missus est Christus unicus
filius patrifamilias et occiderunt
ipsum heredem et ideo perdiderunt
hereditatem. In eo tamen eis dicit in
hunc filium ut possideret occiderunt
et quia occiderunt perdiderunt et
modo audistis similitudinem ewan
gelii. Scito quod simile est regnum celorum
patrifamilias qui exiit conducere
operarios in vineam suam exiit mane
et quos invenit conduxit et pepigit
cum eis mercede denarium. Exiit
ad horam terciam invenit alios et
adduxit ad opus vinee. Et vi
hora fecit et ix fecit hoc. Exiit
et hora xi ipse ad finem diei invenit
quosdam vacuos et stantes et illis
ait. Quid hic statis quare non
operamini in vinea. Dixerunt quia
nemo nos conduxit. Venite et
et vos et quod iustum fuerit dabo vobis
Placuit illi qui una hora erant
operati quod sibi daretur saltem
denarium sed tamen se acceptiores
aliquis gratulabatur adducti sunt
et ipsi ad unam horam finito die
iussit omnibus reddi mercedem. A
novissimis usque ad primos. Inde

cepit reddere a ceteris qui hora xi
venerant iussit eis dari denari
um. Illi qui prima hora venit
audientes illos accepisse denari
um quem cum ipsis pactus erat
speraverunt se plus aliquid accep
turos. Ventum est ad ipsos et
acceperunt denarium in murmura verunt
adversus patremfamilias dicentes
Ecce nos qui sustinuimus ardorem
diei et estum equasti et pares illis
fecisti qui una hora in vinea opera
ti sunt. Et paterfamilias iustissimus
rissimus reddens uni eorum. Soda
lis non tibi feci iniuriam hoc est
non te fraudavi quod pactus sum
reddidi tibi fraudem tibi non feci
quia quod pactus sum reddidi tibi
hunc non volo reddere sed donare
non licet michi facere de meo quod
volo an oculus tuus nequam est
quia ego bonus sum. Si alicui
tollere alienum tunc reprehenderer
esse fraudator et negator alie
ni. Cum vero debitum reddo et
tamen volo etiam dono nec tamen de
beam me potest reprehendere et tamen
donanti debet amplius gau
dere. Non erat quod videtur et
equali sunt omnes isti sunt novis
simi primi et primi novissimi
quia tandem acceperunt et primi
et novissimi. Quod est ergo quod
a novissimis cepit reddere mer
cedem omnibus sicut legimus sic ac

ceptum sunt. Legimus enim in alio
loco evangelii quia dicturus est eis
quos ponet ad dexteram. Venite
benedicti patris mei percipite regnum
quod vobis paratum est ab origine mundi.
Si ergo omnes simul acceptum sunt
quomodo hic intelligimus priores ac
cepisse illos qui ab xi operati
sunt et posteriores illos qui primo. Si
potuero sic dicere ut perveniat ad
intellectum vestrum deo gratias. Illi
enim debetis gratias agere qui vos
per nos erogat. Non enim de nostro
erogamus. Si interroges de duo
bus ubi gratia quis prior accepit
qui post unam horam accepit
an qui post xii. Omnis homo
videt qui prior accepit qui post
unam horam accepit quam qui post
xii. Sic ergo quamvis una hora
omnes acceperint tamen quia alii
acceperunt post unam horam alii
acceperunt post xii horas. Illi dicuntur
sunt priores accepisse qui post
modicum temporis acceperunt. Primi iusti
sicut Abel sicut Noe quasi prima
hora vocati felicitatem resurrectionis no
biscum acceptum sunt. Alii iusti
post illos Abraham Ysaac et Iacob
et quicumque erant seculi ipsorum quasi
in xii hora vocati felicitatem resurrectionis no
biscum acceptum sunt. Alii iusti
Moyses et Aaron et quicumque cum illis
tamquam hora xii vocati felicitatem

resurrectionis nobiscum acceptum
sunt. Post ipsos prophete sancti tamquam
hora vi vocati sunt eandem felicitatem
nobiscum acceptum sunt. In fine
seculi omnes christiani tamquam xi hora
vocati felicitatem illius resurrectionis ac
ceptum sunt. Sed videte illos
primos postquam tempus acceperunt.
Si ergo illi primi post multum temporis
nos post modicum temporis quamvis
simul accipiamus priores videmur
accepisse quia merces nostra non tarda
bit. Erimus ergo in illa mercede omnes
equales tamquam primi novissimi et novis
simi primi quia denarius ille vita
eterna est et in vita eterna omnes equa
les erunt. Quamvis enim meritorum
diversitate fulgebunt alius magis
alius minus quod tamen ad vitam
eternam pertinet equale erit omnibus.
Non enim alteri erit longius alteri
brevius quod pariter sempiternum est quod
non habet finem nec tibi habebit nec
michi. Alio modo ibi erit castitas
coniugalis. Alio modo ibi erit integri
tas virginalis. Alio modo ibi erit fructus
boni operis. Alio modo corona passionis.
Illud alio modo istud alio modo. Tamen quantum pertinet
net ad vitam eternam nec ille plus
illo. Pariter enim sine fine vivunt
tamen in suis claritatibus vivat et
ille denarius vita eterna est nec
invenietur ergo qui post multum tempus

accepit contra eum qui primo
diuturni temporis accepit. Illi redditur,
Illi donatur. Utrisque tamen una res do-
natur. Est et in ista vita simile
ad ut excepta illa solutione
similitudinis huius quod intelliguntur
prima hora vocati abel cum paribus
seculi iusti. tercia abraham cum paribus
seculi iusti. vi moyses et aaron
et paribus seculi iusti. ix prophete
cum paribus seculi iusti. xi tamquam in fine
seculi christiani omnes excepta ista
solutione similitudinis tamen hac
vita una potest adulti hominis sicut do.
Tamquam enim prima hora vocantur qui
detectos ab utero matris incipiunt
esse christiani quasi tercia pueri quasi vi
iuvenes quasi ix vergentes in
senium quasi xi omnino decrepiti sed tamen
vite eterne denarium omnes ac-
cepturi. Sed attendite et intelligite
fratres mei ne ideo quisque differat
venire ad vineam quia securus est quia
quandoque venerit ipsum denarium ac-
cepturus est. Securum est quidem
ipse denarium promittit sed differre
non iubet. Numquam enim et illi qui sunt
ad vineam conducti quando ad illos
exibat pater familias ut conduceret
quos invenit hora tercia et conduxit
ubi grandi dixerunt illi expecta non
illuc imus nisi hora vi. Aut quos
invenit hora vi dixerunt non imus
~~aut ix~~ dixerunt non imus nisi xi. Qui-
bus enim undecim daturus est quare
nos amplius fatigamur. Et ille
daturus sit quis futurus sit penes
ipsum consilium est tu quod vocaris
veni. Mercedem enim equalis cunctis
promittit. Sed de ipsa hora operandi
magna questio est. Si enim illi ubi
sunt. Qui vocati sunt hora vi in
etate corporis constituti ipsi in
venilibus annis servent sic ipsa hora
vi servent. Si dicerent illi in-
venes vocati expecta. Audivimus
enim in evangelio quod omnes unum
eundem accepturi sunt cum senes
facti fuimus hora xi veniemus unde
acceptum quasi laboraturi nunc
contradicetur. Laborare non vis quia
scis vivas usque in senecta vestis
vi hora vocaris veni. Pater familias
tibi quidem et xi hora venienti
denarium promisit. Sed ut vi-
vas usque ad viiam nemo tibi pro-
misit. Non dico usque ad xiiam
sed usque ad viiam. Quare ergo differs
vocantem certus de mercede incertus
de die. Vide ne forte quod ille
tibi daturus est promittendo tu
tibi auferas differendo. Si hoc
recte dicatur de infantibus tamquam ad
horam primam pertinentibus. Si recte
dicatur de pueris tamquam ad terciam
pertinentibus. Si recte dicatur de iu-
venibus tamquam in hora vi fervida
gracia constituta quanto magis

rte de crepitis dicat Ecce iā hō
xij est et adhuc stas Venire
piger es in forte nō exiit ad
te vocandum prfamilias Si nō
exiit Unde est quod loquitur
¶ Accipe nos servi de familia
ipius sumus conducere operarios
missi sumus Unde ergo stas si
isti iam annorum nunc festina
ad denarium hoc n. ppue pat
familias manifeste qui qui i
domo ei in abscondito est nō
videtur ab eis qui foris sunt
Cum ante exiit de domo vi
ab eis qui foris sunt xpus qui
nō intelligitur et nō agnoscitur
in secreto est qui ante agnosc
exiit conducere quos occulto eum
processit ad notitiam. notus e
xpus ubique predicatur xpus
Gloria xpi omnia que cumque
sunt sub celo clamat. Quanto mi
sibilis et reprehensibilis Quando dū
nit iudeos visus humilis co
temptus e. Occultabat enim
maiestate pietati habebat i
humilitate Contemptum e in illo
quod propalatum erat nec cognitum
quod occultum erat. Si enim cognovis
sent nunquam dominum glorie cru
cifixissent Nunquid adhuc contemp
nendus e sedens in celo sic con
temptus est cum pendebat in ligno
Agitabant caput qui eum crucifixerant

et ante crucem eius stantes tanquam
ad fructum sue sevicie pervenien
tes insultantes dicebant Si
filius dei es descende de cruce
Alios salvos fecit seipsum salvum fa
cere nō potest. descendat nunc de cruce
et credimus ei Non descendebat
quia latebat Multo enim facilius
potuit de cruce descendere qui potu
it de sepulcro resurgere. Ad nostram
informationem demonstrabat paci
entiam differebat potentiam et non
est agnitus Nō enim exierat conduce
re tunc operarios nō exierat nō in
notuerat. Tercia resurrexit de mo
numento se dixit. ascendit in celum et
misit spiritum sanctum quinquagesimo die
post resurrectionem missus spiritus sanctus
replevit omnes qui fuerunt i uno con
clavi c. xx. homines Impleti illi
spiritu sancto ceperunt loqui linguis
omnium gentium expressa e vocatio exiit
ille conducere cepit enim potentia
veritatis omnibus innotescere Na
tunc etiam unus accepto spiritu
sancto loquebatur omnium gentium linguis
Modo autem in ecclesia ipsa unitas
tantum unus loquitur omnium gentium
linguis adeo religio xpiana
nō pervenit ad quos fines non
pertendit iam non est qui se abscon
dat a calore eius adhuc stat ino
tiosus abeo qui stat in ocio Manis
festum est ergo fratres mei omnino ...

festum est tenere dicti estote qui dominus
noster ihesus xpistus qui quisque se conuer-
tit ad fidem ipsius a via sua vel
superflua vel nequissima omnia
illi peccata dimittit et omnino tamquam
donatis debitis fiunt cum illo tabule
noue presens omnia dimittuntur
Nemo sit sollicitus quod aliquid ei
non dimittatur Sed iterum nemo
peruerse sit securus Ista enim duo oc-
cidunt animas aut desperatio aut per-
uersa ~~sit securus~~ spes De hiis duo-
bus malis pauca audite nam
sicut liberat bona spes et recta
spes ita decipit peruersa spes Prius
attendite quemadmodum decipiat
desperatio Sunt homines qui cum
cogitare ceperint mala que fece-
runt non sibi putant ignosci pos-
se et dum non putant sibi posse
ignosci dedunt animam suam perire
desperatione pereunt dicentes in cogita-
tionibus suis Iam nulla nobis spes
Neque enim tanta illa que commisimus
donare nobis aut ignosci potest
Quare ergo non satisfacimus cupi-
ditatibus nostris impleamus sal-
tem presentis temporis voluptatem quia nullam
habemus in futuro mercedem faciamus
quidquid libet et si non licet ut ha-
beamus saltim temporalem quia
perpetuam ideo meremur etiam ta-
lia dicentes desperando pereunt siue
antequam omnino credant siue iam
christiani et in aliquibus peccatis et sceleribus
male viuendo prolapsi pergit ad
eos dominus vincere et tamquam desperantes

et vacantes tergum dantes pul-
sat reclamat per prophetam ezechiel
Inquacumque conuersus fuit homo
a via sua pessima omnes iniqui-
tates eius obliuiscar Hac vo-
ce audita et credita a desperatione
reuocantur et ab illa altissima
et profunda voragine qua sub-
mersi fuerant emergunt Sed hiis
timendum est ne in aliam voragi-
nem cadant et peruerse sperando
mori non poterunt Mutant
enim cogitationes longe quidem
diuersas sed tamen pernitiosas et
rursus incipiunt dicere in cordi-
bus suis Si quacumque die conuer-
sus fuero a via mea pessima deus
in meas Sicut recitat per pro-
phetam promisit omnes iniquitates
meas obliuiscitur quare hodie
conuertor non cras Quare hoc
et non cras et hodiernus dies
sicut hesternus sit in nequissima
voluptate sit in flagitiorum
gurgite ut liceat in mortifera
delectatione cras conuertar et finis
erit Videtur tibi Cuius rei
finis dicis iniquitatum mearum
Bene gaudes quia cum conuersio
iniquitatum tuarum erit finis Sed
si cras conuersurus es finis tuus
ergo quidem bene gaudes quia propter
iniquitates tuas quas tibi
indulgere deus promisit sed crasti-
num diem nemo tibi promisit Aut

forte promisit mathematicus loge
aliud est quam deus. Multos ma-
thematicos fefellerunt quia et sibi
plerumque lucrum promiserunt et dampnum
invenerunt. Ergo etiam propter istos
male sperantes procedit proverbium
illas quemadmodum processit ad illos
qui male speraverunt et perierunt des-
perando et revocavit eos in spem
Sic etiam procedit ad istos qui male
sperando volunt perire et dicit eis
palam librum ne tardes converti
ad dominum. Quod illis dixerit In
quacumque die conversus fuerit iniquus
a via sua pessima omnes iniqui-
tates eius oblivioni tradam. et tulit eis
desperationem quia ubi dederunt
animam suam perditioni omnino in dulgen-
ciam desperantes Sic procedit etiam ad
istos sperando et differendo volunt pe-
rire et loquitur ad eos increpat eos
ne tardes ad dominum converti neque diffe-
ras de die in diem subito enim veniet
ira eius et in tempore vindicte disperdet
te dominus. Ergo noli differre noli
quod pro tota te claudet. Ecce in-
dulgencie dator aperit tibi hostium
quod moreris gaudere debes si
aperitur alium pulsanti. Non pul-
santi aperit et fores et ianuas. Sic
ergo differas de nunc operibus quod du
Ideo scriptura dicit. Ne dixeris va-
de et revertere cras ego dabo tibi
cum possis statim benefacere. Non e-

nim scis quid contingat sequenti die. In
dixisti preceptum non differendi ut in aliis
sed maioris et differendo intolerab-
ilis es. Non debes differre peni-
tentiam et differre indulgentiam accep-
tam. Sed miserando alium non
differas misereri et nunc tu pla-
ces deo exhibere et nunc tu celias
Non dico ut tu eis des sed ne re-
pellas manum dantis. Sed alii
homines inde sibi plurimum no-
cent tum alios offendere timent
Multum valet boni amici ad
bonum et mali amici ad malum. Sed
dominus ut perstultate mea poterimus
amicitias contemptimus volunt
plus eligere senatores quam piscato-
res. Magna artificia nimia.
Dicebat enim quia si eliget se-
natorem dicet senator dignitas
mea electa est. Si eliget divi-
tem dicet dives opulentia mea
electa est. Si prius eliget im-
peratorem dicet imperator potestas
mea est. Si prius eliget oratorem
dicet orator eloquentia mea electa
est. Intentum igitur differat sibi
isti multum timet. Distulit ut
magis intenderet maiore venire utique
grandem esse si nunc utique sanum
differat. Ergo magis isti superbi ali-
qua soliditate sui nadi sunt. Dominus
in terris prius istum piscatorem. Veni
tu pauper sequere me nichil habes

michil nosti seqne me ydiota pau
per seque me no est quod iste
ex pauciscat s[ed] multu e q[uo]d inte
impleatur tam largo fonti
vas marie admonendum est
dimisit retia piscator accepit
gram piscator et factus est dnus
orator. Ecce quid fecit dns de
quo d[icit] aplus Infirma mundi e
legit deus et co[n]fundat fortia
et ignobilia mundi eleg[it] deus
ut ea que no sunt tamq[uam] q[ue] sut
ut ea que sut euacuentur. Deni
q[ue] legitur modo ubi piscator[um] et
colla subduntur oratorum. Col
latur g[ra]c[ia] demenc[ia] in auras venti
tollatur demenc[ia] fumus q[ui] ascende[n]d[o]
euanescit. Prorsus p[ro] salute ista
contempnat. Si quisq[ue] i[n] ciuitate ali
quo pericl[os]o morbo corporis egrota
ret et esset in ciuitate peritissim[us]
medicus amicus egrotant[is] i[n]imi
cus potentib[us] qui dicerent medico
suo noli eu adhibe michil
nouit dicerent autem no medica
te anima s[ed] i[n]uidete. Nonne ille
p[ro] salute sua remoueret istor[um]
potencium fabulas et ut paucos
diebus plus viueret cu[m] illo in
q[ui] lib[et] offensione pellendo sui cor
pis morbo medicu[m] illu[m] q[ui] pe
ritissimum cognouerit adhiberet
Egrotat humanu[m] genus non
morbis corporis s[ed] peccatis iacet toto
orbe terrarum ab oriente usq[ue] ad

occidente grandis egrotus
ad sanandu[m] grandem egrotu[m]
descendit omnipotens medicus
humiliauit se usq[ue] ad mortal
lem carnem tamq[uam] usq[ue] ad lectu[m]
egrotantis. Dat salutis precepta
contempnit[ur] qui audiunt liberan
tur. Contempnitur cu[m] dicunt
amici potentes michil nouit
Si michil nosset potencia eius
gentes no impleret. Si nich[il]
nosset no esset antiq[ui]t[us] apud nos
esset p[ro]phetas an[te] se no mitteret
Nonne modo implentur q[uae] an[te] p[re]
dicta sunt. Nonne p[ro]bat medicus
iste artis sue potenciam p[ro]missa
complendo. Nonne p[er] totu[m] mundu[m]
preceptis cecantur errores et
tote mundi domat[ur] cupiditates
Nemo dicat antea melior
mundus erat q[uam] modo. Ex quo
cepit medicus iste arte sua
exercere. Multa hic videmus
horrenda. Noli mirari anteq[uam]
aliquis curaret medici a sug[ge]
stione medici videbat[ur]. Immo
iam tu videns excute vanas
delicias. Venit medicus sa
nitatis tempus est no volup
tatis. Curemus ergo fr[atr]es sicu[t]
du[m] medicu[m] agnoscimus no i[n]
eu[m] tamq[uam] frenetici seuiamus
no ab eo tamq[uam] letargici auerta
mur. Multi enim seuiendo mul[ti]
dormiendo perierunt. Frenetici

sunt qui non dormiendo insaniunt
letargitici sunt qui multum dor
miendo pereunt. Prorsus tres sunt
homines quos medicus iste. Alii
seuire in eum nolunt et quia
ipse in celo sedet membra eius
fideles in terra persequuntur. Curat et
tres. Multi ex eis quos ipse i
micis sunt amici ex persecu
toribus facti sunt predicatores. Ta
les etiam ipsos medicos in scriptura
Cum hic esset seuientes tamquam
freneticos sanauit pro quibus in
ligno pendens orauit. Dixit
enim Pater ignosce illis quia nesciunt
quid faciunt. Multi tamen corpore
sedati furoris tamquam frenesi
oppressi cognouerunt deum conuenerunt
Christum post ascensionem misso spiritu
sancto conuersi sunt ad deum quem cru
cifixerunt et in sacramento credentes
sanguinem eius biberunt quem
seuiendo fuderunt. Item unus ex illis
persequebatur membra eius iam seden
tis in celo Saulus persequebatur gra
uiter in frenesi mente perditus
morbo nimio. At ille uoce
de celo clamauit ei. Saule Sau
le quid me persequeris. Percussit
freneticum erexit sanum occidit
persecutorem erexit predicatorem.
Etiam letargici multi sanati.
Ipsi enim fideles sunt qui non seui
unt in Christum malitiosi sunt ad
usus prauos sed tamen dissuendo
languescunt. Verbis sanis nolentes
in lucem oculos extendere pigrescunt
et qui eos excitare uolunt mo
lesti sunt. Recede inquit a me lan
guidus letargitus obsecro te
recede a me. Quare? Dormire
uolo. Sed morieris inde. Ille
amore soporis mori uolo uidet
et caritas desuper nolo. Plerumque
istum caritatis affectum exhi
bet filius etiam patri seniori iam
utique etate functo. Si lethargi
cum uidet et lethargico morbo
premi suum patrem agnoscit a me
dico dicente sibi. Excita patrem
tuum noli eum permittere dormire
si uis ut uiuat. Adest puer seni
pulsat uellicat pungit pietate
molestus est nec mori cito pa
titur cito moriturus et non uixerit
ut aliquos plures dies uiuat
cum discesserit successurus. Quanto
maiori caritate nos amici nostri
molesti esse debemus cum quibus
non paucos in hoc mundo dies
sed apud deum eternum uiuamus.
Amet ergo nos et faciat quod au
diuit per nos et tollat que tollimus
et nos ut recipiat quod speramus
et nos.

In natali sanctorum apostolorum Philippi et Jacobi etc.

In illo tempore dixit ihesus
discipulis suis. Non turbetur
cor uestrum. Creditis in
deum et in me credite. Recta Vesper

Omelia lectionis eiusdem sancti augustini episcopi recta sequitur

Erigenda est in nobis fra
tres karissimi ad deum maior
intencio. Ut verba sancti ewan
gelii que modo in auribus
sonuerunt eciam mente capere ut
cumque possimus. Ait enim dominus ihesus
xpistus. Non turbetur cor vestrum. Cre
ditis in deum et in me credite. Ne mor
tem tamquam homines timerent et ideo
turbarentur consolatur eos in se deum
esse contestans. Creditis inquit in deum
et in me credere debeatis. Quod
non esset consequens si xpistus non esset deus.
Creditis in deum et in me credite. Cui
non est rapina esse equalem
deo semetipsum exinaniuit non tamen
formam dei amittens sed formam servi
accipiens. Mortem metuitis huic
forme servi. Non turbetur cor vestrum
suscitabit illa forma dei. Sed quid
est quod sequitur. In domo patris
mei mansiones multe sunt nisi quia
et sibi metuebant. Unde audire
debuerunt. Non turbetur cor vestrum.
Quis enim eorum non metueret cum
petro dictum esset fidentiori atque pro
ptiori. Non negabit gallus do
nec me ter neges. Tamquam ergo
essent ab illo perituri merito tur
babantur. Sed cum audiunt in domo patris
mei mansiones multe sunt. Si quo
minus dixissem vobis quia vado pa
rare vobis locum a perturbacione recreantur cer
ti ac fidentes eciam post pericula temp
tacionum se apud deum cum xpisto

esse mansuros quia et si alius
est alio forcior alius alio sapien
cior alius alio iustior alius alio
sanctior in domo patris mei man
siones multe sunt. Nullus eorum alie
nabitur ab illa domo ubi man
siones pro suo quisque accepturus
est merito. Denarius quidem ille e
qualis est omnibus quem pater
familias eis qui operati sunt in vi
nea iubet dari omnibus non ideo
distinguens qui minus et qui amplius
laborarunt. Quo utique denario
vita significatur eterna ubi amplius
alio nemo vivit quia vivendi
non est diversa in eternitate mensura
sed multe mansiones diversas merito
rum in una vita eterna significant
dignitates. Alia enim gloria solis
Alia gloria lune alia gloria stel
larum. Stella enim a stella dif
fert in gloria sic et resurrectio mortuorum.
Tamquam stelle sancti diversas man
siones diverse claritatis tamquam in
celo sortiuntur in regno. Sed
propter unum denarium nullus separa
tur a regno atque ita deus erit
omnia in omnibus. Ut quia deus
caritas est per caritatem fiat
ut quod habent singuli commune sit
omnibus. Sic enim quisque et
ipse habet cum amat in altero
quod ipse non habet. Non erit itaque
aliqua invidia imparis clari
tatis quia regnabit in omnibus

benignitas caritatis. Et si abiero in-
quit et preparauero vobis locum iterum
venio et accipiam vos ad meipsum
ut ubi ego sum et vos sitis. O
domine ihesu xpe qui vadis parare.
Si iam mansiones multe sunt
in domo patris tui ubi tecum ha-
bitabunt tui cur ut accipias eos
ad teipsum quo iterum venis qui
non recedis. Ista karissimi breuiter
explicari non possunt sed alio ser- 68
mone tractanda sunt. Et si abiero
inquit parare vobis locum iterum ve-
nio et accipiam vos ad meipsum
et ubi ego sum et vos sitis.
Quomodo vadit et parat locum si iam
multe mansiones sunt. Si enim
dixisset vado parare aut si adhuc
parande sunt cur non ita dixisset
vado parare. Iste mansiones
etiam sunt parande. Si enim
eum esset dixisset vado parare.
Et tamen quia ita sunt ut paran-
de sint non eas vadit parare
sicut sunt sed si abierit et parauerit
sicut future sunt iterum veniens
accipiet suos ad seipsum ut
ubi est ipse sint et ipsi. Quomodo
ergo mansiones in domo dei pa-
tris non alie sed ipse et sine
dubio iam sunt et sic parande sunt
et nondum sunt sic parande sunt.
Quomodo putamus nisi quomodo etiam
prophetia predicat deum qui fecit

que futura sunt. Non enim ait qui facturus
est que futura sunt. Ergo et fecit
ea et facturus est ea. Nam neque facta
sunt si ipse non fecit. Fecit ergo ea pre-
destinando facturus est operando sicut
discipulos quos elegit sicut indicat
euangelium tunc utique quando eos voca-
uit tamen ait apostolus. Elegit
nos ante mundi constitutionem. elegit
vocando in fine seculorum. Sic et man-
siones preparauit et parat qui fecit
que futura sunt quas preparauit predesti-
nando preparat operando. Iam ergo sunt
in predestinatione. Si quo minus di-
xissem ibo et preparabo id est predestinabo.
Sed quia nondum sunt in operatione.
Et si abiero inquit. Et preparauero vo-
bis locum iterum venio et accipiam
vos ad meipsum. Parat autem
modo mansiones mansionibus preparando
mansiones. Nempe enim dixit
in domo patris mei mansiones multe sunt. Quid putamus
esse domum dei nisi templum dei. Quod
autem sit interroga apostolum et respondebit
templum enim dei sanctum est quod estis
vos. hoc est in regnum dei quod
filius traditurus est patri. Unde dicit
idem apostolus. Initium xpus deinde
hii qui sunt xpi in presentia eius
deinde finis cum tradiderit regnum
deo patri id est quos tradit redemit
sanguine suo. Tradidit contemplando
etiam patri suo hoc est eum regnum

celorum de quo dicitur Simile est
regnum hominum seminanti bonum se
men in agro suo Bonum autem seme
hii sunt filii regni qui nunc sunt
sunt permixta zizania mittet in
fine rex ipse angelos suos et col
liget de regno eius omnia sca
dala tunc iusti fulgebunt sicut
sol in regno patris sui Regnum ful
gebunt in regno cum regnum venit
regno quod nunc oramus dicimus
Veniat regnum tuum. Et nunc ergo iam
regnum vocatur sed adhuc convocatur
Si enim regnum dei non vocaretur
colliget de regno eius omnia
scandala non diceretur. Sed nondum
regnat hoc regnum Ut tunc de illo
ablata fuerint omnia scandala
tunc perveniat ad regnum. Ut non
solum regni nomen sed etiam regni
dei habeat potestatem Dicturus quippe
regno a dextera stanti in fine
dicet Venite benedicti patris mei
percipite regnum i. qui regnum
eratis et non regnabatis venite
regnate ut quod in spe fuistis etiam
in re esse possitis. Hec ergo domus
dei hoc regnum dei hoc templum
dei regnumque celorum adhuc edi
ficatur adhuc fabricatur adhuc
paratur adhuc congregatur. In illo e
runt mansiones sicut eas adhuc
parat dominus in illo iam sunt sicut
predestinavit dominus. Sed quid est quod ut
pararet abiit cum profecto nos ipsos
parare quos non faciet si relinquit

agnoscenda credentur ut possit. Anima
rum id est fidelium quietem paret
iste mansiones venire debet
in sanctis ex fide. Cum enim a
domino peregrinatur opus habet ex fide
vivere quae perducit ad speciem con
templandam paratur. Beati enim mundo
corde quoniam ipsi deum videbunt.
et fide mundat corda eorum
illud in euangelio hoc in apostolorum ac
tibus legitur. Fides autem qua
credentur qui deinde visum sunt
quod dum peregrinatur corda munda
quod non videt credit. Nam si videtur
non est fides. Credenti colli
gitur meritum videnti redditur premi
um. Eat ergo dominus et paret loc
um ne videatur lateat ut cre
datur. Tunc enim locus paratur si ex
fide vivitur. Creditus desideretur
ut desideratus habeatur. desiderium
dilectionis preparatio est mansionis
Ita domine para quod paras. Nos
enim tibi paras et te nobis pa
ras quia locum paras et tibi
in nobis. Tu enim dixisti ma
nete in me et ego in vobis
quantum quisque fuerit particeps tui alius
minus alius amplius. hec
erit enim diversitas premiorum hec
erit multitudo mansionum pro dispa
rilitate meritorum sed omnes in eternum
vivunt et sine fine beati. Sed
quid est quod vadis quid est quod venis

Si vero te intelligo nec unde vadis
nec unde venis recedis vadis la-
tendo venis apparendo. Sed nisi
maneas regendo ut proficiamus
bene vivendo quomodo parabitur locus
ubi possimus manere perfruendo. Se-
quitur. Dicit ei thomas. Domine nescimus quo 69
vadis et quomodo possumus viam scire.
Utrumque illos dominus dixerat scire utrum-
que dixit iste nescire et locum quo
itur et viam qua itur. Sed nescit
mentiri. Ergo isti sciebant et se
scire nesciebant. Convincit eos scire
quod se putant adhuc ipsi nescire.
Dicit ei ihesus. Ego sum via veritas
et vita. Quid est fratres. Ecce audi-
vimus discipulum interrogantem audivi-
mus et magistrum docentem et nondum
capimus etiam post vocem sonantem
summam latitantem. Sed quid non possu-
mus capere. Numquid poterant ei dicere
apostoli eius cum quibus loquebatur nes-
cimus te. Proinde si eum sciebant
et via ipse est viam sciebant. Si eum
sciebant et vita et ipse vita sciebant.
Si eum sciebant et veritas ipse est
veritatem sciebant. Ecce scire quod nes-
ciebant se scire nesciebant. Quid ergo
et nos in isto sermone non capimus.
Quid putatis fratres mei nisi quod
dixit et ego quo vado scitis et
viam scitis. Ecce novimus quod scie-
bant viam quia sciebant ipsum qui est
via. Sed via est qua itur. Numquid
via est et quo itur. Utrumque autem
illos dixerat scire et quo vadit et
viam. Opus ergo erat ut diceret ego sum
via ut ostenderet eos quia eum sciebant
viam scire quam putaverant se nescire.
Quid autem opus erat ut diceret
ego sum veritas et vita cum via cognita
quo iret restaret nosse quo
iret nisi quia ibat ad veritatem ibat
ad vitam. Ibat ad seipsum per seipsum.
Et nos quo imus nisi ad ipsum et
qua imus nisi per ipsum. Ipse igitur ad se
ipsum per seipsum nos ad ipsum per ipsum.
Ipse vero ad patrem et ipse et nos.
Nam de se ipse alibi dicit ad patrem
vado et hoc loco propter nos. Nemo
umquam venit ad patrem nisi per me.
Ac per hoc et ipse per seipsum et ad seipsum
et ad patrem et nos per ipsum et ad ipsum
et ad patrem. Quis hec capit nisi
qui spiritualiter sapit. Et quantum est quod
hic capit et qui spiritualiter sapit. Fratres
mei quid nunc ista vobis vultis
exponi. Cogitate quam excelsa
sunt. Videtis quid sim video quid
sitis. In omnibus nobis corpus quod
corrumpitur aggravat animam et depri-
mit terrena inhabitatio sensum multa
cogitantem. Putamusne possumus
dicere. Ad te levavi animam meam
qui habitas in celo. Sed sub tanto pondere
ubi ingemiscimus quomodo
levabo animam meam nisi mecum
levet qui posuit pro me suam.

dicat et ego quod possum capiat ves
tra capacitas. Quo donante dico
eo donante capit qui capit eo etiam
donante credit qui nondum capit
Si enim non credideritis inquit propheta non
intelligetis. Dic mihi domine deus
meus quid dicat servus tuus conservis
servis meis. Thomas apostolus
ut te interrogaret habuit te ante se
nec tamen intelligeret te nisi te haberet
in se. Ego interrogo te quia te scio esse
super me. Interrogo in quantum possum
super me effundens animam meam. Ubi
non sonante et tamen docente audi
am te. Dic mihi obsecro te quo
vadis ad te. Numquid enim ut venires
ad nos reliqueras te maxime quia
non a te ipso venisti sed pater te misit.
Scio quidem quod te exinanivisti sed
quia formam servi accepisti non
quia formam dei vel ad quam redires di
misisti vel quam reciperes amisisti
et tamen venisti et non solum usque ad
carnales oculos verum etiam usque ad manus
hominum pervenisti. Quo nisi in carne
ne per hanc venisti manens ubi
eras per hanc redisti non relinquens
quo veneras. Si ergo per hanc venisti
et redisti vel per hanc procul dubio
non solum nobis es qua veniremus ad te
via et qua veniens et rediens via
fuisti. Cum ergo ad vitam quae es ipse
misisti candem per eandem tamen tuos
ad vitam de morte duxisti. Aliud
quippe verbum dei est aliud homo. Sed

verbum caro factum est id est homo. Non
itaque alia verbi alia est hominis
persona quia utrumque est christus
una persona. Ac per hoc quemadmodo
cum caro mortua est christus est
mortuus et cum caro sepulta est
christus sepultus est. Sicut enim corde
credimus ad iustitiam sic ore confes
sionem facimus ad salutem. Ita
cum caro venit de morte ad vitam
christus venit ad vitam et quia verbum
dei christus est vita. Ita miro quo
dam et ineffabili modo qui numquam
se dimisit vel amisit seipsum
venit ad seipsum. Venerat autem
ut dictum est per carnem deus ad ho
mines veritas ad mendaces. Deus
enim verax est omnis autem homo
mendax. Cum itaque ab hominibus
abstulit atque illuc ubi nemo
mentitur carnem suam levavit
idem ipsum quia verbum caro factum est
per seipsum id est per carnem ad veritatem
quod est ipse remeavit. Quam
quidem veritatem quamvis inter menda
ces et in morte servavit. Aliquando
enim christus fuit mortuus sed
numquam fuit falsus. Accipite
quamvis dissimile et longe impar
exemplum tamen ut utcumque ad intel
ligendum deum ex his que propius
subiecta sunt deo. Ecce ego
quantum attinet ad animum meum cum
hic sicut estis et vos sum tacendo apud
meipsum. Si autem loquar vobis

quod intelligatis quodammodo ad vos
procedo nec me relinquo sed ad vos
accedo et non recedo unde procedo.
Cum autem taceretur quod ad modum
vobiscum maneo. Si teneretis
quod audistis in sermone quod dico. Si
hec potest ymago quam fecit deus
quid potest non adeo facta sed ex
deo nata ymago dei deus cuius
illud quo ad nos egressus est et
in quo a nobis regressus est corpus
ero sicut meus clausis est sepulcro
sed manet ubi iam non moritur et
mors ei ultra non dominabitur. Quid 70
igitur esset ire ad seipsum quod etiam
discipulis prestat ut eant ad ipsum
per ipsum ut potuimus priori sermone
iam diximus. Quod itaque ait
ut ubi ego sum et vos sitis ubi
erant futuri nisi in ipso. Ac per hoc
est etiam ipse in seipso et ideo ibi
illi ubi et ipse hoc est in ipso ipse
est igitur vita eterna in qua futuri
sumus cum acceperit nos ad se
et ipsa vita eterna quod ipse est
in ipso est et ubi est ipse et nos
sumus hoc est in ipso. Sicut
enim pater habet vitam in semetipso
et utique non aliud est vita quam habet
nisi quod est ipse qui habet habet
sicut dedit filio habere vitam in se
in semetipso cum ipse sit vita quam habet
in seipso. Verum quod erimus nos vita quod
est ipse hoc erimus cum illam vitam que
est in ipso esse ceperimus non utique

quia ipse existendo vita habet vitam
et ipse est quod vita est in ipso ipse est
in seipso. Nos autem non ipsa vita sed
ipsius vite participes sumus atque ita
ibi erimus ut non in nobis ipsis non quod
ipse est esse possimus sed nos ipsi non vitam
ipsum habeamus vitam qui seipsum habet
vitam eo quod ipse vita sit. Denique
ipse in seipso et immutabiliter et in patre
et inseparabiliter. Nos vero cum in nobis
ipsis esse voluissemus ad nos ipsos
turbati sumus. Unde illa vox est ad me
ipsum turbata est anima mea atque in
deterius commutati neque illud quod sumus
permanere potuimus. Cum autem per ipsum
venimus ad patrem. Sic ait nemo
venit ad patrem nisi per me manentes
in illo nec a patre nos quisquam potuit se
parare nec ab illo. Connectens itaque
consequentia precedentibus. Si cognovissetis
me et patrem meum utique cognovis
setis. Hoc est quod ait nemo venit
ad patrem nisi per me. Deinde sub
iungit. Et amodo cognoscetis eum
et vidistis eum. Sed philippus
unus ex discipulis quod audierat non
intelligens. Domine inquit ostende nobis
patrem et sufficit nobis. Cui dominus
Tanto tempore inquit vobiscum sum
et non cognovistis me. Philippe
qui videt me videt et patrem meum.
Ecce increpat quod tanto tempore
cum ipsis erat et non cognoscebatur. Nonne
ipse dixerat quo ego vado scitis

et viam scitis et se nescire dicentes
eos hoc scire convincit addendo atque
dicendo. Ego sum via veritas et vita.
Quomodo ergo nunc dicit tanto tempore vobis-
cum sum et non cognovistis me
cum profecto et quo iret et viam sciret
non aliud nisi quod ipsum utique sciret.
10r Sed facile ista solvitur questio si dicamus
quod eum aliqui eorum sciebant aliqui
nesciebant atque in hiis qui nesciebant
philippus erat et quod ait. Et quo ego
vado scitis illis dixisse intelligatur
qui sciebant non philippo cui dictum
est tanto tempore vobiscum sum et non
cognovistis me philippe. Hiis ergo
qui filium iam noverant etiam illud
de patre dictum est et amodo cognoscetis
eum et vidistis eum. Dictum est enim
propter omnimodam similitudinem que illi cum
patre est. Ut ideo amodo dicerentur
nosse patrem quia noverant
similitudine filium quem iam sciebant
esse filium et si omnes certe quidam
eorum quibus dicit. Et quo vado
scitis et viam scitis. Ipse est enim
via. Sed patrem nesciebant ideo
audiunt. Si cognovissetis me
et patrem meum utique cognovissetis
per me utique illum alius enim ego
sum alius ille. Sed ne putarent
dissimilem et amodo inquit cognoscetis et
vidistis eum. Viderunt enim eius simillimum
filium sed admonendi fuerunt talem
etiam patrem esse quem nondum vide-

bat. Et ad hoc valet quod postea
philippo dicitur. Qui videt me vi-
det et patrem meum non quod ipse sit
ipse et filius quod in sabellianis
qui vocantur etiam patripassiani
katholica fides dampnat. Sed
quod tam similes sunt pater et filius
et ~~vult~~ ut qui unum noverit am-
bos noverit. Solemus enim de similibus
duobus ita loqui eis qui unum
illorum vident et qualis sit alius
volunt nosse. Ut dicamus vidi-
stis istum illum vidistis. Sic ergo
dictum est qui videt me videt et
patrem non quidem ipse sit pater qui
filius sed quod patris similitudine in
nullo prorsus discrepet filius. Non
nisi duo essent pater et filius non
dictum esset si cognovissetis me et
patrem meum cognovissetis. Quia ergo
per quem venitur ad patrem perducat
vos ad eum ut ipsum et cognoscatis.
Sed quoniam illi sum simillimus amodo
cognoscetis eum cum cognoscitis me
et vidistis eum si cordis oculis
vidistis me. Quid ergo est quod
dicitis philippe ostende nobis pa-
trem et sufficit nobis. Tanto igitur
tempore vobiscum sum et non cogno-
vistis me. Philippe qui videt
me videt et patrem meum quod si
ad te multum est hoc videre saltem
quod non vides crede. Quomodo ei dicis

inquid ostende nobis patrem. Si me
vidisti qui omnimodo similis sum
vidisti illum cui similis sum. Sed
si videre non potes non saltem credis
quia ego in patre et pater in
me est. Poterat hic dicere philip
pus video quidem te, credo te
similem esse patri. Sed nunquid ar
guendus et obiurgandus est
qui cum similem videt etiam illum
cui est similis wlt videre. Similem
quidem novi sed adhuc alterum sine
altero novi. Non michi sufficit
nisi illum cui est similis noverim.
Ostende nobis itaque patrem et suf
ficit nobis. Sed ideo magister disci
pulum arguebat quem cor postulantis
videbat. Tanquam enim melior pater
esset quam filius ita filius patrem
nosse cupiebat et ideo filium scie
bat quo melius aliud esse credebat.
Ad hunc sensum corrigendum dictum
est. Qui videt me videt et patrem
meum. Quomodo tu dicis ostende nobis
patrem. Video quomodo tu dicis. Non
alterum queris videre similem, sed illum
putas esse meliorem. Non credis
quia ego in patre et pater in me est.
Cur in similibus distantiam cupis
cernere. Cur inseparabiles separatim de
sideras nosse. Deinde non ad so
lum philippum sed ad eos plures
loquitur dicens verba que ego loquor 71
vobis a meipso non loquor. Audi
te ambulantes a capite mentibus

dilatissimum loquentibus quidem vobis
sed ipso docente qui non recedit a nobis
Quibus dicit quid cum legere audistis
verba que loquor vobis a meipso
non loquor. Pater autem in me
manens facit opera ipse. Ergo et verba
opera sunt. Plane ita est. Nam proximo
suo qui proximum loquendo edificat
bonum opus operatur. Sed quid est a
meipso non loquor nisi a meipso
non sum qui loquor. Et quippe
tribuit quod facit de quo est ipse
qui facit. Pater enim deus non
est de aliquo. Filius autem est idem
patri equalis sed de patre deus. Ideo
ille deus sed non de deo lumen sed
non de lumine. Iste vero deus de deo
lumen de lumine. Nam in hijs duabus
sententijs. Una qua dictum est non
a meipso loquor. Alia qua dictum
est pater autem in meipso manens
facit opera. Ipse singulas tenentes
diversis nobis adversantur heretici
qui non communia parte sed in contraria
tendentes a via veritatis exorbi
tant. Arriani quippe dicunt. Ecce
inequalis est patri filius non a seipso
loquitur. Dicunt Sabelliani qui et
patripassiani. Ecce pater est ipse et
filius. Quid est enim pater in me
manens ipse facit opera nisi in me
manet eo qui facio. Econtrario dicitis
sed non eo modo sicut est filius. Eorum vero
sed sicut est in me si duo ita quam
contrario indivisa istis in medio

est via quam reliquistis Inter vos ipsos
longiori intervallo separati estis quam
ab ipsa via cuius desertores estis
vos hinc vos autem illinc hinc ve
nite alteri ad alteros transire nolite
sed hinc atque illinc ad nos venientes
In me invenite. Sabellia
ni agnoscite quem permittitis. Ar
riani equate quem subditis et in
via recta nobiscum ambulabitis
Est enim quod invicem ex vobis alter
ex alteris admoneri utique debea
tis. Audi Sabelliane usque adeo
non ipse pater sed alter est filius ut
eum arrianus et equalem asserat
patri. Audi arriane usque adeo fi
lius equalis est patri. ut sabellianus
eundem esse dicat et patrem. Tu
adde quod tollis tu adimple quod mi
nuis. Ut nobiscum ambo consista
tis quia nec tu tollis si tu mi
nuis quod et alter est a patre ut con
cedat sabellianus et equalis est patri
ut convincat arrianus utrique enim clamat
ego et pater unum sumus. Quod autem
unum audiat arrianus quia ait su
mus audiat Sabellianus et nec
illi equalem nec illi alterum negan
do sunt unum. Si ergo qui dixit
verba que ego loquor vobis a me
ipso non loquor propterea putatur usque
adeo imparis potestatis ut non quod
ipse vult faciat audiatur quod dixit
Sicut pater suscitat mortuos et
vivificat sic et filius quos vult

vivificat. Item si quod dixit pater
in me manens facit opera ipse propterea
non putatur alius esse pater alius
ipse audiatur quod dixit quecumque
pater facit hec et filius simili-
ter facit et intelligatur non hiis unum
sed duo unum unumque sit equalis alter
alteri ut tamen alter ex altero ideo
non loquitur a semetipso manens fa
cit opera quia ipse totum quo
facit non est nisi ab ipso. Denique
adiungit et dicit. Non creditis
quia ego in patre et pater in me
est alioquin propter opera ipsa credite.
Antea solus philippus increpa
batur nunc autem non ibi eum solum
fuisse qui esset arguendus osten
dit propter opera ipsa mihi credite quia
ego in patre et pater in me est. Ne
enim si separati essemus inseparabi
liter operari nullatenus possemus
Sed quid est quod sequitur. Amen
amen dico vobis qui credit in
me opera que ego facio et ipse
faciet quia ego ad patrem vado et
quodcumque pecieritis in nomine meo
72 hoc faciam. Quid sibi velit
et quid accipiendum sit quod dix
erit. Qui credit in me opera que
ego facio et ipse faciet non est fa
cile comprehendere. Et cum hoc in
telligendum sit difficilimum ad
iecit aliud difficilius et maius

horum faciet. Quid est hoc qui fa
ceret opera que xpistus faciat non
meminebamus qui etiam maiora
faciat inventum sumus. Sed dixe
rimus sermone proximo qui maius
fuit umbre sue transitori quod disci
puli fecerunt quam fimbrie sue tac
tu quod ipse dominus fecit sanare lan
guentes. Et quia plures apostoli quam
ipse per se ipsum predicatione domino
crediderunt ut hec videantur opera
intelligenda esse maiora non quo
maior esset magistro discipulus vel
domino servus vel adoptatus uni
genitus vel homo deo sed quod
per illos ipse dignaretur eadem
maiora facere qui dixit eis alio
loco Sine me nichil potestis
facere. Ipse quippe ut alia omittam
que sunt mirabilia sine ipsis
fecit ipsos sine ipsis fecit hunc
mundum et quia homo etiam ipse
fieri dignatus est sine ipsis fecit
se ipsum. Quid autem illi sine ipso
nisi peccatum. Denique et hic quod de
hac re potuerat nos movere mox
abstulit. Cum enim dixisset
qui credit in me opera que ego
facio et ipse faciet continuo secu
tus adiunxit quia ego ad pa
trem vado et quodcumque pecieritis
in nomine meo hoc faciam. Ergo
dixerat faciet post ait faciam
tamquam diceret Non vobis hoc impos
sibile videatur non enim poterit

esse maior me qui credit in me quam
ego sum faciens et tunc maiora quam
nunc maiora per eum qui credit in me
quam preter eum per me ego tamen ipse
preter eum ego tamen ipse per eum ego
ipse per eum. Sed qui per eum non faci
et ipse qui ante per eum quamvis non
per se ipsum faciet et ipse. Porro autem
maiora per eum facere quam per eum unde
defectio sed dignatio. Quid enim re
tribuat servi domino pro omnibus que retri
buit eis quia quidem inter cetera bo
na eciam hoc donare dignatus est ut
maiora faceret per illos quam per se illos
Nonne ab ore ipsius dives iste tristis
abscessit quando vitam eternam consilium
consuluit audivit abiecit et tamen
postea ab illo auditum non fecit
unus fecerunt multi cum loqueretur
ad discipulos magister bonus contempti
ci quam si ipsum monuit amabiles
quos ex divitibus pauperes fecit
Ecce maiora fecit predicatus a cre
dentibus quam locutus audientibus. Sed
hoc adhuc movet quod hec maio
ra per apostolos fecit non autem ipsos
tantum significans ait opera que ego facio
facietis sed omnes ad suam familiam
pertinentes intelligi voluit. Qui
credit in me inquit opera que ego
facio et ipse faciet et maiora horum
faciet. Si ergo qui credit faciet non
credit utique qui non faciet sicut est

Qui diligit me mandata mea cus
todit Unde profecto qui non custo
dit non diligit. Ite alio loco Qui
audit inquit verba mea hec et facit
ea. Similabo eum viro prude
ti qui edificavit domum suam supra
petram. Qui ergo non est similis viro
prudenti procul dubio aut verba
hec audit et non facit aut omnino
nec audit. Qui credit in me i
quit licet moritur vivet non uti
que credit. Tale etiam hoc est qui cre
dit in me faciet non utique credit
qui non faciet. Quod hoc est scies
Numquid inter credentes in christum non est
computandus qui non facit opera
maiora quam christus. Durum est absur
dum est fieri non potest nisi tolleat
nisi intelligat. Apostolum ergo audiamus
Credenti inquit in eum qui iustificat
impium deputatur fides ad iusticiam
In hoc opere faciamus opera christi quia
et ipsum credere in christum opus est christi
hoc operatur in nobis non utique sine nobis
Audi iam ergo et intellige. Qui cre
dit in me opera que ego facio ipse
faciet prius ego facio deinde ipse
faciet quia facio ut faciat ille
opera nisi ut ex impio iustus fi
at et maiora horum faciet quorum
obsecro. Numquid iam omnium operum christi
maiora facit qui cum timore et
tremore suam ipsius salutem operatur
Operatur utique in illo sed non sine ipso christus
operatur prorsus maius hoc esse dixerim

quam est celum et terra et que in eis i
ntuitur in celo et in terra. Et celum
et terra transibit predestinatorum
autem salus et iustificatio permanebit
Sed illis tantum opera christi in his aut
etiam ymago dei sed in celis sedes
dominationes principatus potestates
archangeli et angeli opera sunt christi
Numquid in his operibus maiora facit
que operante in se christo cooperatur
eterna salute ad iustificationem suam
Non hic audeo precipitare sententiam
Intelligat qui potest. Vero maius
sit iustos creare quam impios iusti
ficare. Certe enim si equalis est virtu
te hoc maior est misericordie hoc
est enim magnum pietatis sacra
mentum quod manifestatum est in carne
iustificatum est in spiritu apparuit an
gelis predicatum est gentibus
creditum est in mundo assumptum est in
gloria sed omnia opera christi intelli
ge ubi ait maiora horum faciet
nulla nobis necessitas cogit. Horum n
forsitan dixit que illa hora fa
ciebat tunc autem verba fidei facie
bat et de his operibus sicut predocui
dicens verba que ego loquor vobis
a me ipso non loquor pater autem
in me manens facit opera ipse certe
igitur verba eius erant opera eius
Et utique minus est verba iusticie
predicare quod fecit preter nos
quam impios iustificare quod ita
facit in nobis ut faciamus et nos

Item sermo beati augustini episcopi

Cogit nos dies lectionis ne
desperatione frangamur
et rursus terret ne superbia
ventilemur. Tenere autem viam
mediam veram rectam tanquam inter si-
nistram desperationis et dexteram
presumptionis difficillimum esset
nobis nisi Christus diceret. Ego sum
inquit via veritas et vita. Quasi
vis ire ego sum via. Quo vis
ire. Ego sum veritas. Ubi vis per-
manere. Ego sum vita. Securi ergo
ambulemus in via. Sed insidias
timeamus iuxta viam. Inimicus
insidiari non audet in via quia Christus
est via. Sed iuxta viam plane
non desinit. Unde in psalmo dicitur
Iuxta semitam scandalum posuerunt
michi. Dicit et alia scriptura. Memento
quia in medio laqueorum ingrederis
Isti laquei inter quos ingredimur
non sunt in via sed tamen sunt iuxta
viam. Quid formidas quid me-
tuis si in via ambulas. Tunc ti-
me si deseris viam. Propterea ideo
etiam permittitur inimicus ponere
iuxta viam laqueos ne securitate
exultationis via deseratur et in-
sidias incidatur. Via Christus
humilis Christus et veritas et vita Christus
excelsus et deus. Si ambulas
in humili pervenies ad excelsum.
Si infirmus humilem non spernis
excelso fortissimus perfrueris.

Quid enim tibi humilitas Christi nisi infir-
mitas tua. Valde enim te vehemen-
ter tenebat et obsidebat infirmitas
et hec res fecit ut veniret ad te
tantus medicus. Si enim non sic eger-
tares ut tu posses ire ad medicum
potuisset tolerari non debere ipsa infirmi-
tas. Sed quia tu ire non potuisti
ad eum ille venit ad te venit do-
cens humilitatem. Quare videamus
quia superbi nos redire non sinebant
ad vitam. Ipsa fecerat nos a vita
recedere. Et exaltatum est enim huma-
num cor adversus deum in negli-
gens in ipsa sanitate preceptum
salutare. Decidit anima in infirmi-
tate. Audiat in infirmitate illud quod contemp-
sit in incolumitate. Audiat ut resurgat
quod sprevit ut caderet. Audiat tandem
experimento edocta quod per preceptum
edocta noluit obtinere. Docuit
enim eam miseria sua quid fecit ne-
gligere felicitatem. Quam malum
sit fornicari a deo et se presume-
re de eo quod bonum sit adherere deo.
Ipse humilem sequendo. Recedere
enim ab illo simplici et singulari
bono in istas multitudines vo-
luptatum et in timore semper cor-
ruptionis quas tremens attendit. Hoc
est fornicari a deo. Huic clama-
tur. Facies fornicarie facta est tibi
et impudorata es facta cum omnibus. Videamus nunc

obnubilacionis consilium. Noenim sic
increpat ut insultz sed ad confusione
vult prouocare per improperium et sanct
et exclamauit scriptum vehemen
ter nec pasperunt adulando ijs
voluit reparare. Adulterii nescit
quia amicus huius mundi inimi
cus dei constituitur. amor mundi a
dulterat animam amor fabricatore
mundi castificat animam. Sz misi
decem ire in pace exhibuit ad am
plexus illos castos redire non co
cupiscit. Confundatur et redeat
qui se iactabat ne rediret. Cui
superbia impediebat ne reditum
Cum ante increpat non facit petu
sed ondit pretium quo nolebat ani
vide ponitur eam ante se quod
post dorsum hre cupiebat ad fa
ciem illi admonet videte ite
qui vides scripula in oculo fris
tui trabem autem que in oculo tuo e
non vides. Reuocat ad se anima
que ibat a se. Sicut iciuit sic a deo
suo. dicit n. vos spopondit sibimet pla
cuerunt sicut parentis amatores sui
fuerit. Recessit ab illo et non re
mansit in se. Ideo et a se pellitur
et a se excludit et in ciora pla
bit. Amat mundum amat tempora
lia amat terrena. Que si se ipsam
amaret neglecto a quo facta est
iam minus esset iam deficeret
amando quod minus est. Minus est
enim ipsa quam deus et longe minus ta

tosz minus quanto minus est res
facta quam factor. Ergo amandus est deus
parumque omnes ita ut si fieri pot
nos ipsos obliuiscamur. Quis
ergo est iste transitus oblitus est aia
seipsam sed amando mundum nunc
obliuiscatur se sed amando artifice
mundi perfecta ergo a se quam amando
perdidit se. Et quia non facit sibi
cognouit inde nescit facit in ei
titates suas esset assumptus in pe
tulancia in luxuria in honoribus et
potestatibus in diuiciis in potencia
vanitatis ergo incipit
ondit sibi displicet sibi quitet
feditate despicit pulchritudinem
et que ibat effusa redditur con fu
sa. Contra illum videt orare
qui dicit. Imple facies eorum
ignominia. Imple ergo ignominia
facies eorum et querent nomen tuum
domine. Videlicet eos esse facies im
plet ignominia cupiebat. Videte
quemadmodum amicet eos quos
vult querere nomen dei. Amauit
tamen eam odit tamen eam et odit et
amauit primo odit et amat odit
tuum et amat te. Quid odit
tuum amat te. Odit quod fecisti
amat quod fecit deus. Negligis
quod facis et diligis quod fecisti
male quod opera tua negligis
in te opus dei. Merito is merito

laboris multo a tempore pigris multo
audis. Opus ambulans et temp
tens. Audi potius vocantem
et dicentem. Convertimini ad me
et convertar ad vos. Non enim deus
avertitur convertitur. Numquam corri
pit, numquam corripitur. Aversus
est quia tu te avertisti. Tu ab
illo fecisti casum non ipse a te
fecit occasum. Ergo audi dicen
tem tibi. Convertimini ad me et
convertar ad vos. hoc est enim quod
convertar ad vos quia convertimini
ad me. Fugietis deorsum propterea
quia sursum redeuntes illuminat. Quo
enim fugies quo fugies? Effugi
ens ab illo qui nullo loco continetur
et nusquam absens est qui conversum
liberat punit aversum. Quia hec
in dicte fugies hunc patrem ha
beto rediens. Timuerat ante
superbia et post timore paugus
ti redire non poterat. Clamat
ille qui factus est via. Intrate per an
gustam portam. Conatur ingredi
impedit timor et tanto magis
pmcodse conatur quanto magis
impedit timor. Timidum
enim vexat angustia vexatum
autem amplius timebitur amplius
timebitur qui intrabit. Ergo de
timescat si incipit ingredi bu
ante detimescat accipiat humi
litatis medicamentum bibat

contra timorem poculum amarum sed
salubre bibat poculum humilitatis
Quid se artat non sit moles non
magna sed timida magnitudo in
soliditate sed timor in statura
Non sibi magnus timidus vi
deatur. Detimescat ut mag
nus sit ut certus ut solidus non
ista terrena desiderat non de statu
pompatico rerum labentium corrup
tibilium quasi glorietur. Audiat enim
ipsum qui dixit Intrate per angustam
portam dicentem Ego sum via. Erit
enim querens timidus quia in verbo
audit. Ego sum via per me intra
non nisi per me ambulas ut intres
premia. Non sicut dixit
Ego sum via per me intra itale°
sum ianua quia quis totam rede
as quo redeas qua intres ne
alicubi erres ipse tibi via factus
est. Breviter quod dicit humilis
esto mitis esto audiamus hec ap
tissime dicentem ut videamus qua
sit via que sit via quo sit via
quo vis venire. Esse forte amati
tua anima vis possidere via tibi
credita sit apremco ingr. Effer
tasse certum est Christo sit tradita
Angustam audi apostolum dicentem
audi ut dixi iam dudum ne de
desperatione frangeris audi quo
amatus es non amatus. Audi.

quomodo amatus es turpis fedus
antequam esset in te quod amari dignum
esset amatus es prius ut dignus
fieres qui amareris. Etenim xpistus
sicut ait apostolus pro impiis mor
tuus est. Ante forte impius ad
ri merebatur. Avare. Quid me
batur impius dampnari. Vides
xpistus tamen pro impiis mortuus est
Ecce quid tibi promissum est impio
iam pio quid servatur. Quid promissum
tibi est impio xpistus pro impiis
mortuus est. Desiderabas aurum
omnia possidebis. Noli pauca appetere
pietate hoc quere. Si enim itaque
fueris possidebis tenebis eum cum
quo facta sunt omnia et tu in ipso omnia
possidebis. Item sermo sancti
Augustini episcopi et cetera

Inter cetera cum sanctum ewangelium
legeretur audistis quod ait
dominus ihesus. Ego sum via veritas
et vita. Veritatem et vitam omnis
homo cupit sed viam non omnis homo
invenit deum esse quandam vitam eternam
inmutabilem intelligibilem intelligentem
sapientem sapientes facientem
Non nulli etiam huius seculi philosophi vide
runt veritatem fixam stabilem indecli
nabilem ubi sunt omnes rationes re
rum omnium creatarum viderunt quidem
sed de longinquo viderunt sed in erro
re positi ideo ad eam tam magnam
et ineffabilem et beatificam possessionem
qua via pervenire non invenerunt
nam viderunt et ipsum ab homine
videri potest creatorem per creaturam
factorem per facturam fabricatorem mundi
per mundum. Paulus apostolus testis
est cui utique credere debetis. Nam ait
enim cum de talibus loqueretur. Reve
latur ira dei de celo super omnem
impietatem. ista sicut recognoscitis
Pauli apostoli verba sunt. Revelatur ira
dei de celo super omnem impietatem et
iniusticiam hominum qui veritatem in iniquitate
detinent. Numquid dixit eos non de
tinere veritatem sed veritatem in ini
quitate detinet bonum est quod te
net sed malum est ubi tenet
veritatem in iniquitate detinet. Ut
arrebat autem ut diceret ei dicunt
illi impii veritatem tenent. Numquid
deus ad quemquam eorum locutus est
numquid legem acceperunt sicut
israhelitarum populus per moysen. Unde
ergo detinet veritatem vel in ipsa
iniquitate. Audite quid se
quitur et ostendit quia quod notum
est dei in quid manifestum est
in illis deus enim illis manifestavit
manifestavit illis quibus le
gem non dedit. Audi quo mani
festavit. Invisibilia enim eius
per ea que facta sunt intellecta conspi
ciuntur. Interroga mundi ornatum
tum celi fulgorem dispositionem
ac syderum solem diei suffi
cientem lunam noctis solacium.
Interroga terram fructificantem her

et lignis malibus plena i oi
bus exornata Interroga mare
quot et qualibus natatilibus
plenum est. Interroga aerem quot
volatilibus viget. Interroga omnia
et vide si non sensu suo tamquam tibi
rundent deus nos fecit hec philosophi
nobiles quesierunt et ex arte
artificem cognoverunt. Quid ergo exprobatur
revelatur ira dei super omnem im
pietatem qui veritatem in iniquitate
detinet veniat ondat quomodo
dixit quod cognoverunt invisibilia
eius a dei per ea que facta sunt intel
lecta conspiciuntur sempiterna quoque eius
virtus et divinitas ut sint inexcu
sabiles quia cum cognovissent deum
non sicut deum honorificaverunt aut
gratias egerunt sed evanuerunt in cogita
tionibus suis et obscuratum est in
sipiens cor eorum apostoli verba sunt
non mea. Obscuratum est insipiens
cor eorum Dicentes enim se esse sapien
tes stulti facti sunt verba magistri apostoli
sunt. Dicentes se esse sapientes stul
ti facti sunt. Unde probatur stulticia
Unde apostolus et sicut ondit superius
vi potuit pervenire ad cognicionem
dei quoniam invisibilia eius per ea que
facta sunt intellecta conspiciuntur. Ita
vide ondit quomodo dicentes se esse
sapientes stulti facti sunt. Audi
quid immutaverunt gloriam in

i dom dei
sibi dicentes

incorruptibilis dei in similitudinem
imaginis corruptibilis hominis
et volucrum et quadrupedum et serpen
tium. Cognoscis enim istorum multum
sibi deos pagani fecerunt sunc
insti deum et colis ydolum. Iniustis
veritate ipsam veritatem in iniustitia
detines. Et quod per dei opera cogno
visti per opera hominis perdis. Totum
considerasti celi et terre maris ele
mentorum quoque omnem ordinem collegisti
Istud non vis attendere quia mundus
est opus dei ydolum opus fabri
Si faber ydolo sicut dedit figuram
dedit cor in ipso ydolo faber
adoraretur. Quomodo enim o homo faber
tuus deus est si homo ydoli fa
ber est. Quis est deus tuus qui
fecit te quis est deus fabri qui
fecit illum quis est deus ydoli
Ergo si ydolum cor haberet non fabrum
adoraret illud qui fecit. Ecce in
qua iniustitia veritatem tenuerunt
ad passiones illa quam viderunt in
profunditate non invenit xpistus in te
quia ipse est apud patrem veri
tas et vita et non habebamus qua
veniremus ad veritatem filius dei
qui semper est in patre veritas et vita
assumendo hominem factus est via
Ambula per hominem pervenies ad
deum per ipsum vadis noli querere

quia ad illum venies per ipsum venis. Si enim via ipse noluisset esse semper erraremus. Factus est ergo via qua venias. Non dico tibi quere viam ipsa via ad te venit. Surge et ambula ambula moribus non pedibus. Multi enim bene ambulant pedibus et male ambulant moribus. Alii enim ipsi bene ambulantes preter viam currunt. Invenies quippe homines bene viventes et non christianos bene currunt sed in via non currunt. Quanto plus currunt tanto plus errant quia a via recedunt. Si autem tales homines perveniant ad viam et teneant viam. O quanta securitas est quia et bene ambulat et non errat. Si autem non tenet viam quantumvis bene ambulet heu quantum dolendum est. Melius est enim in via claudicare quam preter viam fortiter ambulare. Hoc satis sit karitati vestre.

In inventione sancte Crucis etc.

In illo tempore. Erat homo ex phariseis nychodemus nomine princeps iudeorum. Hic venit ad ihesum nocte et dixit ei Rabbi scimus quia a deo venisti magister.

Omelia lectionis eiusdem venerabilis Bede presbiteri etc.

Sicut ex lectione sancti evangelii fratres karissimi audistis princeps venit ad ihesum nocte cupiens secreta eius allocutione plenius discere misteria fidei cuius aperta ostensione signorum aliquantenus iam rudimenta perceperat. Qui quam prudenter ea que ab illo fieri videbat intelligeret curavit subtiliter ea que ab eo querebat investigare promeruit. Rabbi inquit scimus quia a deo venisti magister. Nemo potest hec signa facere que tu facis nisi fuerit deus cum eo. A deo igitur ihesum ad magisterium celeste mundo adhibendum venisse confessus est deum cum eo fuisse mirabilibus perfectis intellexit necdum tamen ipsum deum esse cognovit. Sed quia quem magistrum veritatis cognoverat veritatis studio se docendum adiit merito ad agnitionem divinitatis eius perfecte doctus sublimiter utriusque nativitatis eius divine scilicet et humane sed et passionis atque ascensionis ipsius arcana percepit sed non etiam modum spiritualis generationis ingressum regni celestis. Aliaque perplurima doctrine evangelice sacramenta domino revelante didicit. Respondit ihesus et dixit ei. Amen dico tibi nisi quis renatus fuerit denuo non potest videre regnum dei. Que sententia tanto apertius cunctis fidelibus lucet quanto constat quia sine huius luce fideles esse nequeunt. Quis enim sine lavacro regenerationis

remissionem peccatorum consequi regnum
non valet intrare celorum. Sed ni-
chodemus qui nocte venit ad
dominum necdum lucis misteria capere
noverat. Lux namque et nox in qua venit
ipsa erat eius quam premebat ignoran-
ciam designat. Necdum enim cum
corpore christo sociatus erat quibus
ait apostolus. Fuistis aliquando tenebre
nunc autem lux in domino sed inter eos
potius remanebat quibus
loquitur ysaias. Surge illuminare
ierusalem quia venit lumen tuum et
gloria domini super te orta. Fudit
denuo verba. Quomodo potest homo nasci
cum sit senex. Numquid potest in ventrem
matris sue iterato introire et rena-
sci. Quia enim secunde nativitatis ad-
huc nescius perseverabat de sa-
lute autem sui iam sollicitus ex-
istebat necessario de una quam no-
verat nativitate an posset iterari
vel quo ordine regeneracionis posset
impleri. Querebat ne huius ex-
pers remanendo vite celestis
particeps esse nequiret. Nondum
intelligere quod iste de carnali dixit
hoc et de spirituali est regeneracione
sentiendum namque utique tamen postquam
scilicet postquam completa fuit posse
repeti. Sive hereticorum sive scis-
maticorum sive facinorosorum quisque in con-
fessione sancte trinitatis baptizet

non valet ille qui ita baptizatus
est a bonis catholicis rebapti-
zari ne confessio vel invocatio tanti
nominis videatur annullari. Nicho-
demus ad primam domini responsionem sol-
licitus quomodo sit intelligendum di-
ligenter inquirit incitatur iam plenius
instrui. Et quia nativitas non
carnalis sed spiritualis est manifestius indicat
namque illi ihesus. Amen dico tibi nisi
quis renatus fuerit ex aqua et
spiritu sancto non potest introire regnum
dei. Cuius nativitatis modum sub-
sequente expositione profusius quam a carnali
distinguens ait. Quod natum est
ex spiritu spiritus est. Nam spiritus invi-
sibilis, carnis est visibilis atque
ideo carnalis generacio visibiliter
administratur visibilibus incremen-
tis. Cum in carne nascentis per cer-
ta momenta proficiat, spiritualis ge-
neracio tota invisibiliter agitur.
Nam videtur quidem qui bap-
tizatur in fontem descendere, videtur
aquis intingi, videtur de aquis
ascendere. Quid autem in illo la-
vacro regeneracionis egerit mi-
nime potest videri. Sola autem fide-
lium pietas novit quia peccator
in fontem descendit sed purificatus
ascendit, filius mortis descen-
dit sed filius resurrectionis ascendit,
filius prevaricacionis descendit

Sed filius revocalicionis ascendit
filius ire descendit, sed filius nunc
ascendit. Filius diaboli descendit
sed filius dei ascendit. Sola tamen
causa mortis que generat nominat. Ce-
terum oculis inspiciam videt
this exire de fonte quibus intuitur
totumque lucius esse quod agitur
vel in fine videntis gloriam
sanctorum dicent gementes i tormen-
tis hii sunt quos habuimus ali-
quando in derisum et in similitudinem im-
properii quomodo ergo computati sunt inter
filios dei. Et apostolus Johannes
karissimi inquit nunc filii dei sumus
et nondum apparuit quod erimus.
Quod ergo natum est ex spiritu spiritus
est quia qui ex aqua et spiritu re-
generatur invisibiliter in novum
mutatur hominem et de carnali
efficitur spiritualis qui ideo vere
non solum spiritualis sed etiam spiritus
vocatur quia sicut substantia spiritus invisi-
bilis est mortalibus aspectibus, ita is
qui per gratiam dei renovatur in-
visibiliter fit spiritualis et dei fili-
us tunc visibilibus omnibus tamen et
filius hominis appareat. Sequitur
non mireris quia dixi tibi.
Oportet vos nasci denuo. Spiritus
ubi vult spirat quia hic in potestate
cuius cor gratie sue visitatione
illustret. Et vocem eius au-
dis tamen te presente loquitur is qui

spiritu sancto repletur sed nescis unde
veniat et quo vadat quia etiam
si te presente quempiam spiritus ad horam
impleverit non potes videre quo-
modo intravit vel quo redierit quia
natura est invisibilis. Sic est
omnis qui natus est ex spiritu. Et
ipse enim invisibiliter agente spiritu
incepit esse quod non erat ita ut in-
fideles nesciant unde venit et
quo vadat id est quia gratia regenera-
tionis venit in adoptionem filiorum
dei vadit in perceptionem regni
celestis. Queste autem ad
nichodemo quomodo possunt hec
fieri. Subiungit dominus dicens. Tu
es magister in israel et hec ignoras.
Non quasi insultare volens ei
qui magister vocatur tamen sit ig-
narus sacramentorum celestium sed ad
humilitatis illum viam provocans
sine qua ianua celestis non potest
inveniri. Si terrena dixi vobis
et non creditis quomodo si dixero vobis
celestia credetis. Terrena illis dixit
hic in superiori lectione inveniuntur
tunc de passione ac virtute sui cor-
poris quod de terra assumpserit
loquitur dicens. Solvite templum
hoc et in tribus diebus excitabo
illud non tamen credebat in verbo
quod dixit. Sed ne hoc quidem
intelligere valebant quia non de
alio quam de templo corporis sui

dicere. Cum igitur terrena audientes
non capiebant, quanto minus ad ce-
lestia. i. dic quia terrenorum capacitati
iustitia sufficiunt, addit ante
ad hunc dominus et de celestibus sacra-
mentis et doctrinis instruere eum
qui videt perspicue ac diligenter
hys que audit intendere. Celeste
namque est ascensio eius ad vitam
sempiternam, terrena vero exalta-
tio eius ad mortem temporalem.
dicit igitur de celestibus. Et nemo
ascendit in celum nisi qui descen-
dit de celo filius hominis qui
est in celo. Subiungit verbo de
terrenis. Et sicut moyses exal-
tavit serpentem in deserto, ita ex-
altari oportet filium hominis. Vel
descendisse de celo vel eo tempore
quo hic in terra loquebatur iam
fuisse in celo. Non est autem
confessio fidei catholice quia descen-
dens de celo filius dei filium
hominis in utero virginali cepit
eumque completa dispensatione
passionis sue resuscitavit
a mortuis et assumpsit in celum.
Non igitur caro Christi descendit de celo
neque ante tempus ascensionis erat
in celo. Et qua ratione dicitur
nisi qui descendit de celo filius
hominis qui est in celo nisi quia
una Christi persona est in duabus

existens naturis. Et quia idem filius
hominis recte dicitur et descendisse
de celo et ante passionem fuisse
quia quod ipsa natura hic non po-
tuit hoc in filio dei quo assump-
tus est habuit sicut propter eandem
unius Christi personam que ex duabus
constat naturis. Apostolus ait vos
spiritus sanctus posuit episcopos regere
ecclesiam dei quam acquisivit sanguine
suo. Neque enim deus in sua substantia
sed in homine assumpto sanguinem
quo pretium funderet habuit. Propterea dicit
Ascendit deus in iubilatione. Quo
enim deus nisi in homine ascendebat
qui in sue nature maiestate semper
ubique presens adest. Quare et hoc que-
rendum est quomodo verum est sic et
nemo ascendit in celum nisi qui
descendit de celo cum omnes electi
se venire confidant ascensuros
in celum promittente sibi domino quia
ubi sum ego illic et minister
meus erit. Cuius nodum questionis
aptissima ratio solvit quia videlicet
mediator dei et hominum homo
Christus Jesus electorum omnium caput
est. Itaque omnes electi eiusdem
capitis membra sunt dicente
apostolo: et ipsum dedit caput super
omnem ecclesiam. Et rursus vos autem
estis corpus Christi et membra
de membro. Nemo ascendit in
celum nisi Christus in corpore suo quod

est etiam qui in se ipso quando p̄m
tinctibus ap̄lis eminentioribꝫ
minimum membris suis ascen-
dit et exinde i membris suis cot-
tidie ascendit si colligit eos
Hinc est enim quod ipm corpꝰ
eius inter adu'sa p̄ntis seculi
deprehensum ꝯsolat̃ et dicat. Nunc
autem exaltavit caput meum
sup inimicos meos ac si pate-
ter dicat. Qui occisum a iude-
is xp̄m caput videlicet meum
suscitavit a mortuis ac fru-
stratis omnibus meis inimico⁊
insidiis sublevavit ī celum. Spe-
ro me etiam quod de p̄ntibꝫ p̄cul his
crucibus meo capiti iungat in
regno quia nemo ascendit
i celum nisi qui descendit de celo
Cum ipse in celum ascenderet de si-
dit et qui descendit de celo et
est in celo se vero fidei et dilecto-
nis unitate ꝯiungit apte in-
telliges quia nullo alio or-
dine nisi p eum qui descendit
de celo potest ascendere i celum unde
alias ipse dicit Nemo venit
ad patrem nisi p me. Sꝫ i mycho-
demo cuncti dixit catheecumi-
nis ut discat eius membris
renascendo i corpore p quod pos-
sint ascendere in regnum dei. Et
quia ascensio vel ingressus regni
fieri non potest absqꝫ fide et sac-
mentis dñice passionis vere sb-

infert. Et sicut moyses exal-
tavit serpentem in deserto Ita
exaltari oportet filium hominis ut
omnis qui credit i ipm non
pereat sꝫ habeat vitam eternam. Miro
magisterii celestis arte dñs
ingnaros legis mosayce ad
spiritualem legis eiusdem sensum i-
ducit recordatione hystorie vete-
ris et hanc in figuram sue passio-
nis atqꝫ humane salvationis
factam disserens. Narrat quippe
liber numero⁊ quia populus in
heremo p̄lus ipse longo itinere
ac laboris inmurmuravit contra
dominum et moysen ideo dñs in-
miserit in illum ignitos ser-
pentes ad quo⁊ plagas et
mortes plurimo⁊ cum clamare-
rent ad moysen et ille oraret
pro eis iussit eum dñs facere ser-
pentem eneum et ponere p signo
qui percussus inspiciens aspiceret eum
vivere. Itaqꝫ factum est plage
serpentum ignito⁊ venena sunt
et incentiva vicio⁊ que animas
quas tangunt spirituali morte
perimunt. Et bene innumeris ꝯ-
dñm p̄lus serpentum mor-
sibus sternebatur ut ex ordine
flagelli exterioris agnosceret
quantam intus perniciem murmu-
rando pateretur. Exaltatio ser-
pentis enei quem dum percuss

aspiceret sanabat passio est
illi redemptoris in cruce In cuius
solum regnum mortis et peccati seri
tate etiam pserpentem peccati qui
autem simul et corpus ad interitum
trahunt exprimunt non solum quia
igniti et virulenti quia ad pri
mordium sunt astuti viri et per
sperte primi parentes in ad peccan
dum psuasit ac deinde mortalibus
sunt peccando mortales effecti. Recte
pserpente eneum dominus ondit in
qui venit in similitudine carnis
peccati quia sicut eneus serpens
effigie qui de igniti serpenti
bus similem. Sed nullum prorsus
ipsius membris habuit ardore ve
neni nocentis qui potius per
cussos a serpentibus sanat exaltatur
sanabat sic nimirum sic redemp
tor humani generis non carne peccati
in qua maxime morte cuncta
peccando decentes se ab omni pec
cato et ab ipsa etiam morte libe
raret sicut Moyses exaltatus
serpente in deserto Ita oportet
exaltari filium hominis et sicut
illi qui exaltatum pro signo serpe
tem eneum aspiciebant sana
bantur ad tempus a presenti morte
et plaga quam serpentium morsus in
tulerat ita et qui misterium
dominice passionis credendo confitendo

sinceriter imitando aspiciunt sal
uatur in perpetuum ab omni morte
quam peccando in anima pariter et carne
contraxerunt. Unde et recte subiungitur
ut omnis qui credit in ipsum non pereat
sed habeat vitam eternam. Cuius quidem
ubi patet sensus quia credidit in Christum non
solum perditionem euadit penarum
sed et vitam percipiet eternam. Et hoc
inter figuram distat veritatem
quod per illam vitam ~~donat sine vita~~
~~[illegible]~~ prolongabat temporalis per hanc
vitam donatur sine fine mansura
Sed curandum est solerter et quod in
tellectus bene sentit operatio confirmet
prestat quoniam confessio recte fidei
pie et sobrie quiescendo ad perfectionem
promisse nobis vite mereatur at
tingere Verum quod hec de filio di
citur quod exaltatus in cruce et morte
potuit pati ne putaret Nicho
demus filium hominis esse cui a
se[?]ipso vitam esse expectandam perpetuam
currenti et deus etiam dimittet
sic patefacere satagit unum et
eundem filium hominis mundi con
ditorem saluatorem Nam sequitur Sic
enim deus dilexit mundum ut filium
suum unigenitum daret ut omnis
qui credit in eum non pereat sed habeat
vitam eternam. quia profecto idem redemp
tor et conditor mundi filius dei an
secula existens filius hominis factus est
in fine seculorum ut qui per diuinitatem

sue potencia nos tuenerit ad per-
ficiendam vite beatitudinis perhennis/
ipse per singularis humanitatis restau-
ret ad recipiendam quam perdidimus
vitam. Unde nobis satagendum est
fratres karissimi ut diuinis vicem beneficijs
reddentes diligamus toto corde tota
anima tota mente tota virtute deum
patrem qui nos tanto amore prior
dilexit. Ut ipso filio suo non pepercit
sed pro nobis omnibus tradidit illum/
diligamus unicum filium qui cum in forma
dei esset iure libertatis voluntate gratie
formam servi accepit/ factus est
obediens usque ad mortem mor-
tem autem crucis. Et sicut de eo
dixit apostolus Johannes qui dilexit
nos et lavit nos a peccatis nostris in
sanguine suo. Diligamus spiritum sanctum cum
patre et filio spiritum cuius gratia renati
cuius unctione signati sumus in die re-
demptionis qui ubi vult spirat
et ubicumque spirat continuo flam-
mam eius divine dilectionis accen-
dit/ credamus ipsum patrem et filium
et spiritum sanctum unum esse deum et
dominum verum/ ac debitis laudibus
exaltemus nomen eius in unum
Cui est gloria et imperium ... in
omnia secula seculorum amen.

Omelia lectionis eiusdem beati
Q[uum]. Jeronimi presbiteri.
dominus se signis ac virtutibus
dominus et salvator mundi te

sue potencia declaratur. Venit in-
quit ad eum nychodemus prin-
ceps iudeorum tempore noctis et di-
xit ad eum. Scimus quia a deo ve-
nisti doctor. nemo enim faciat
hec signa que tu facis nisi fuerit
deus cum eo. Nychodemus iste
princeps iudeorum desiderabat
quidem ad dominum venire sed iu-
deos timebat offendere et ideo
ad deum venit non in die sed de nocte
quia tenebat adhuc in noctis ig-
norantia et infidelitate iudeorum.
Nec dum enim cordi eius sol
iusticie christus illuxerat quia nec
dum lumine cognoverat veritatis.
Unde illud dicitur in evangelio dictum
est. Qui ambulat per diem non
offendit qui autem ambulat per
noctem offendit quia lumen non
est in eo. Per diem semper ambulat
qui christum sequitur lumine eterno
lucet eum non impedit noctis
ad tenebras quia semper in corde eius
lumen est veritatis. Qui vero
christum lumen verum ignorat etiam
si per diem ambulat semper in nocte est.
Quia ergo nychodemus tenebat
adhuc ignorantiam iudeorum recte
de eo dictum est quod nocte ad dominum
veniret. Quod autem in nocte ig-
norantie fuit nychodemus sicut
sensus ipse declarat. Ait enim ad
dominum. Scimus quia a deo venisti

doctor. Nemo enim potest hec signa
facere nisi fuerit deus cum eo. Unum
de doctoribus putabat qui
auctor doctrine celestis est.
Mirabatur in eo signorum virtutem que
divine maiestatis expressius signum
agnoscere debuit quia tot ac tan-
ta signa virtutum non nisi solus
deus posset operari. Quamvis igitur
tempore noctis Nichodemus
ad dominum veniret tamen quia ad eum
veniat qui lumen verum est sine
gratia luminis non recessit. Dicit
ad eum itaque dominus. Oportet vos
nasci denuo. Hic cordi eius lu-
men nove nativitatis infudit
sed tamen nec dum plene tale nativitatis
graciam Nichodemus potuisset
agnoscere. Respondens ait. Quomodo
fiet istud? Quomodo potest homo cum sit
senex iterum in ventrem matris
sue et nasci denuo? Cui evi-
denter ait. Nisi quis renatus
fuerit ex aqua et spiritu sancto non potest
introire in regnum dei. Quod
enim natum est ex carne caro
est quia deus spiritus est. In quo
manifeste duas nativitates ec
Nichodemo dominus evidenter ostendit
unam terrenam aliam celestem unam
carnalem aliam spiritualem. Sed multo
potius spiritualem quam carnalem ostendit
dicendo. Quod natum est de car-
ne caro est. Quod autem natum est

de spiritu spiritus est quia deus spiritus
est. Carnalis igitur nativitas ex homine
spiritualis nativitas ex deo est. Illa
ex homine hec ex deo. Illa seculo
hominem parit hec deo generat. Illa
potum terre effudit hec ad celum trans-
mittit. Illa temporalem vitam hec eter-
nam. Postremo illa hominum filios
hec dei filios efficit. Ubi igitur quia
celestis ista nativitas est que de fi-
liis hominum dei filios efficit minus
mirum Nichodemus quia nondum
agnoverat ait ad dominum. Numquid
potest homo cum sit senex iterum
in uterum matris sue et nasci denuo
adhuc carnalis erat Nichodemus
ideo carnaliter loquebatur. Sed dominus
ut carnalem spiritum eius ad intel-
ligendum deduceret. Nisi enim quis
renatus fuerit ex aqua et spiritu sancto
non intrabit regnum celorum. Ut osten-
deret illi qua necessitate esset omnium
quam renascendum. Hec enim nativitas
spiritualis de senibus infantes
efficit. Quem enim generat per baptismum
renascitur in innocencia deposita
erroris vetustate. Est enim spi-
ritualis uterus ecclesie qui concipit
et parit filios deo. Quam igitur erga
nos filii competentes per graciam dei
renasci habetis in innocenciam depo-
sita omni vetustate peccati nativitatis
virginitatem integram et illibatam servate

debeatis ut vere filii dei dici et esse
possitis et digni hic initium
regni celestis. Nec enim nativitas
dignos efficit regno celesti di-
cente domino ut audivimus dilectissimi
nisi quis renatus fuerit ex aqua
et spiritu sancto non intrabit in regnum celo-
rum. Et addit quod natum e
carne caro est quia ex carne
natum est quod autem natum est
de spiritu spiritus est. Et quid ausi
sunt heretici deum spiritum sanctum dene-
gare cum videant manifeste a filio
dei deum spiritum sanctum declarari. Na-
tivitatis igitur nostre spiritualis non sine
spiritu sancto est et non in inmenso quia
sicut prima figuratio nostra per
trinitatem ita secunda figuratio per
trinitatem. Nullum igitur opus patris
sine filio nec sine spiritu sancto quia
opus patris opus filii et opus
filii opus spiritus sancti est. Una
enim atque eadem gratia trinitatis
est. Salvamur enim nunc per trinitatem
quia non nisi per trinitatem facti ab
initio fueramus. Tam preclu-
ris igitur gloriosis quia festivitates
fratres mei quamvis usque ad vicinam
passionem et dominice resurrectionis sit
dignum et iustum est ut sanctis mori-
bus spirituali cum gaudio celebre-
mus non inhiantes corporalibus
epulis sed insistentes operibus bonis
adhuc sunt fratres mei primordia

copiosa ut ex eis pauperum sa-
tietur inopia. Ipsis deliciis
quibus mensa repletur regni
celestis possessio comparatur. Ec-
ce enim quod in os intrat sicut sal-
vator ait in ventrem vadit
et in secessum emittitur. Nunc
autem quia in eternam pauperibus datur
multiplicatum nobis divina retri-
butione redditur. Istis omnibus
que comeditis fratres vite istius
parvulum sustentatis. Illis autem
cibis que pauperibus datis eter-
ne vite beatitudinem comparatis ubi
sine ulla perturbatione manebit
eterna securitas sine aliquo im-
perio condetur eterna felicitas
per Christum dominum nostrum. Qui cum patre
viv. et reg. in s. s. amen.

Item eodem die sequitur

In illo tempore. Erat homo
ex phariseis nichodemus
nomine princeps iudeorum. Hic
venit ad ihesum et dixit ei Rab-
bi scimus quia a deo venisti
magister etc. Omelia lectionis
eiusdem beati augustini episcopi.

Iste nichodemus ex
his erat qui crediderunt
in nomine ihesu videntes
signa et prodigia que faciebat.
Supra enim hoc dixit. Cum
autem esset ierosolimis in pas-
cha in die festo multi crediderunt
in nomine eius. Quare crediderunt

Segnt̃ Et dixit videntes sign̄
eius que faciebat. Et de ny-
chodemo q̄d dicit. Erat princeps
iudeoꝝ nychodeus noīe venit
ad eū nocte et ait Rabi scimus
q̄r a deo ven̄ m̄ristr̄ ꝯcred-
erit ī noīe eius. Et ipse vnde
credeat sequit̄ Nemo pt̄ hec
signa facere q̄ tu facis nisi fuit
deus cū eo. Si ḡ nychodeus de
illis multis erat qui crediderat
in nomine eius Jam isto nycho-
demo attendꝰ q̄re ihūs nō se
credebat eis. Rndit ihūs et dix̄
ei. Amē amē dico tibi n̄ quis
renatus fuit denuo nō pot vi-
dere regnū dei. Ipsis ḡ se credit
ihūs qui nati fuerint denuo
Ecce illi crediderāt ī eum et ihūs
nō se credebat eis. Tales sunt
oēs cathecumini ipsi iam credit
ī nomine xp̄i s; ihūs nō se credit
illis. Intendat et ītelligat cari-
tas vr̄a. Si dixerimus cathecu-
mino credis ī xp̄m̄ rndet credo
et signat se. Jam crucem xp̄ portat
ī fronte et nō erubescit de
cruce dn̄i sui. Ecce credit in
noīe eius. Interrogeꝰ eū. mā-
ducas carnē filii hoīs nesc̄.
q̄ dicimus q̄r ihūs nō se credi-
dit ei. Cū ḡ ab illo nūo esset
Nychodeus venit ad dn̄m s; nocte

venit et hec forte ad rē ptinet
Ad dn̄m venit et nocte venit
ad lucē venit et ad ī tenebris
venit. Renati autē ex aq̄ et sp̄u
sc̄o q̄ audiūt de ap̄lo. Fuistis
aliq̄n tenebre nūc autē lux ī dn̄o.
sicut filii lucis ambulate. Et
iterū. Nos autē qui diei simus
sobrii simus. Qui ḡ renati st̄
noctis fuit et nunc est. Jam credit
se illis ihūs et nō nocte venit
ad ihm̄ sic nychodꝰ nō ī tenebris
querit diē. Tales enī iam pfi-
tent. Accessit ad illos ihūs fecit
ī illis salutē. q̄r ipse dix̄. Nisi
q̄s manducaūit carnē meā et
biberit sanguinē meū nō hebit
ī se vitā. Et q̄d signū crucis hūt
ī fronte cathecumini iā de domo
magna sunt s; fiant ex servis filii
Nō enī nichil sunt q̄ iam ad
domū magnā ptinet. Quando
autē māducauit mannā p̄ple
isrl̄ tm̄ transiss; mare rubꝫ. Mare
rubꝫ autē q̄ significat ait ap̄ls
Nolo autē vos ignorare fr̄es
q̄m oēs p̄res nr̄i sub nube
fuerunt et oēs p mare transie-
runt. Et quid p mare transierunt
q̄si querentes ab illo scruto ait
et oēs p moysen baptizati
sunt in nube et in mari. Si ḡ
figura maris tm̄ valuit species
baptismi q̄ntū valebit. Si q̄d

gestu est in signu carnet' ij plin
ad mana pduxit q'd exhibebit
xpc in veritate baptismi sui
tincto pen ipso suo pbaptism
sui trinat credetes oms oib'
pctis tanq' hostib' psequetib'
sicut i illo mari omes egypcij
pierut. Und dicit fres mei quo
dicit pbaptismu ihus tanq' sic
tuc gerebat moyses qn p mare
ducebat. Und dicit ad mana
Quid est mana. Ego su mg'st
panis viuus qui de celo descedi
Mana accipi infideles ia dicti
p mare rubru. Quare mare rub'
Jam mare qre ē rubz. Quia signabat
mare illud rubru baptism xpi vn
rubz baptismus xpi n' x sagwie
qsecratus. Und q° pducit credetes
et baptizatos mana. Ecce dico
ad mana notu est q' acceperunt
iudei pplus ille iste notu est
quid illis pluisset deus de celo
et nesciunt catheciumi q' accipi
ant xiani. Erubescat q' nescia
unt. Tu sicut p mare rubru in
ducet mana vt quo credideruit
in nomine ihu sic se credit ipis
ihus. Jdeo itendite fres mei q'
credit iste qui venit nocte ad
ihm. Quarus ad ihm venit
tn q' nocte venit adhuc tenebris
carnis sue loquit. No itellig'
quid aud' aliud q' illuminat oez
hominem venientem in hoc mudu
Jam enim dns dixit nisi quis
natus fuit denuo no pt vidr
regnu dei. dicit ad eu nycho
demus. Quo pt ho nasci cu
sit senex xpc ei loquit' i ille
carne sapit carne sua sapit
q' carne xpi nō du sapit
Cum enim dixisset dns ihus
nisi quis manducauerit carne
mea i biberit sanguine meu
nō habebit in se vitā. Scandali
zati sut quida qui cum sequ
ba' i dixerut apud semetipos
durus est hic sermo q's pot
eu audire. putabat eni hoc
dice ihm q' eum posset cosci
sicut agnu coque ē i manduca
ab horretes a[u]bis eius recesserut
serut i amplius eu secuti no
sut. Sicut eua[n]g[e]l[ist]a loquit' et
dns ipe remasit cu xij. Et
illi dixerunt ad eum. Ducet
te illi dimiserut te. Et ille
Nunq' i vos vultis ire ondere
illis volens q' ipe illis erat
necessarius nō illi xpo erat
necessary. Ne quis terreat xpm
qui d' ei. ut sit xianus qua
beatior erit xpus. Si tu fuis
xianus. Bonu ē tibi nt sis
xianus. Na si fuis malu xpo
no erit. Audi voce ps'. Dixi
dno deus meus es tu qm bonor

incorru[m] non eges. Si fi[li]us sine
deo minor eris. Si non fi[li]us cum
deo minor non erit. Deus non
ex te maior ille sed tu sine i[ps]o
minor. Cresce ergo in illo no[n]
ite subtrahe ut quasi ille de-
ficiat deficieris si accesseris
deficies si recesseris. Integer
manet te accedente integer
manet te cadente. Cum ergo
dixisset discipulis numquid vos
vultis ire. Respondit petrus illi
voce omnium. Domine ad quem ibimus
verbo vite eterne habes. Bene sapi-
unt magis sp[iritu]s quam caro.
Quos ante proposuit eis et
dixit. Spiritus autem est qui vivi-
ficat caro autem non prodest quic-
quam. Cum dixisset nisi quis
manducaverit car[nem] me[am] et bi[berit] san[guinem]
me[um] non habebit in se vitam
ne carnaliter intelligerent. Sp[iritu]s
est inquit qui vivificat caro
autem nichil prodest verba que
locutus sum vobis sp[iritu]s et vita
sunt hunc spiritum et hanc vitam non
percipiebat iste nychodemus qui
nocte venerat ad ihesum. Ait
enim ei ihesus. Nisi quis natus
fuerit denuo non videbit reg-
num dei. Et ille carnem suam
sapiens in cuius ore non du[m] sa-
piebat caro xpi quomodo inquit
potest nasci cum sit senex
nunquam potest iterum in ventrem matris

sue iterum intrare et nasci. Non nove-
rat iste nisi unam nativitatem quod ex ada
et eva. Quod ex deo et ecclesia non dum
noverat. Non noverat eos nisi parentes
qui genuerant ad mortem non dum
noverat eos parentes qui genue-
rant ad vitam. Iste non noverat nisi eos
parentes qui genuerant successores
non dum noverat eos qui semper
viventes generant permansuros. Cum
ergo sint due nativitates ille
unam intelligebat una est terrena
alia de spiritu una est de morte
alia de eternitate una est de masculo
et femina alia de deo et ecclesia. Sed
ipse due singule sunt nec illa potest
repeti nec ista. Recte intellexit
nychodemus sed de nativitate car-
nis. Sed tu intellige nativitatem
spiritus quo intellexit nychodemus
nativitatem carnis. Quid intel-
lexit nychodemus. Numquid potest homo
denuo in ventrem matris sue intrare
et nasci. Sic quoque dixit tibi
ut spiritualiter iterum nascaris. Unde
quod dixit nychodemus. Numquid potest
homo iterum in ventrem matris sue introire et nasci.
Iam natus sum de adam non
me potest iterum generare adam. Iam
natus sum de xpo non me potest
iterum generare xpus. Quod uterus
non potest repeti sic nec baptismus.
Qui nascitur de ecclesia katho[lica]
tanquam de sara nascitur de libera
nascitur. Qui nascitur de heresi

tamquam de ancilla nascitur. secundum conse-
nie abraham dum tanti viri aucto-
ritatis quam magnum sacramentum testatur
deus et dicit. Ego sum deus abra-
ham et deus ysaac et deus iacob
No erat alius patriarcha secundo autem
iste sanctus noe qui solus in toto genere
humano cum tota domo sua me-
ruit de diluuio liberari. In quo et
in filiis eius figurata est ecclesia cum
ligno portante euadunt diluuium
deinde postea magnos quos nomi-
namus quos sancta scriptura commendat
Moyses fideles in domo sua tota
Et illi tres nominantur quia eum soli
promeruerunt. Ego sum deus a-
braham. Et deus ysaac Et deus
Jacob. hoc michi nomen est in eter-
num. Sacramentum grande potens est
dominus et ora nostra aperire et corda
nostra ut dicere possimus sicut re-
uelare dignatus est et capere pos-
situs sicut expedit nobis. Tres
isti patriarche abraham ysaac
et iacob. Iam nostis filios ia-
cob quia xii fuerunt. Et inde
populus israel quia ipse Jacob israel
Et populus israel tribus xii pertinen-
tes ad xii filios israel. abraham
ysaac et iacob in populus. Tres
patres in populus. Tres patres tamquam
in principio populi. Tres patres in quibus
figurabatur populus. Et populus ipse
prior populus. In populo enim
iudeorum figuratus est populus

christianorum. Ibi figura hic veritas
ibi umbra hic corpus dicente
apostolo hec autem in figura contige-
bant illis. Vox est apostoli. Scripta
sunt inquit propter nos in quos fi-
nis seculi obuenit. Recurrat nunc
animus vester ad abraham
et ysaac et iacob. In istis tri-
bus inuenimus parte liberas parte
ancillas. Inuenimus ibi partus
liberarum et partus ancillarum. Anc-
illa nichil boni significat. Eice in-
quit ancillam et filium eius. Non
enim heres erit filius ancille
cum filio libere. Apostolus hoc comme-
morat et in illis duobus filiis
abrahe dicit apostolus figuram fu-
isse duorum testamentorum veteris
et noui. Ad vetus testamentum
pertinet dilectores temporalium dilecto-
res seculi. Ad nouum testamentum
dilectores vite eterne. Ideo illa
urbs in terra umbra erat. Ce-
lestis urbis matris omnium nostrum
que est in celo. Et hec apostoli ver-
ba sunt. Et de ista ciuitate nunc
peregrinam multa nostis et
multa audistis. Inuenimus autem
rem miram in istis patribus
id est in istis fratribus in istis gen-
tibus liberarum et ancillarum
quatuor scilicet tria bonorum in quibus
minorum in quibus complectitur figura
totius scilicet populi christianorum et

no sit mirum quod in illis tribus dom
est. Ego sum deus abraham
et deus ysaac et deus Jacob
in omnibus enim christianis fratres in-
tendite aut per malos nascuntur
boni aut per bonos nascuntur
mali. Amplius istis modis quo-
que non potestis invenire. Iterum
repeto adtendite retinete con-
tinete corda vestra nolite per
esse capite ne capiamini. Quo
modo quia sunt homines christiani
aut per bonos nascuntur boni aut
per malos nascuntur mali / aut per bo-
nos mali / aut per per malos boni
unde quia planum est per bonos
boni. Si qui et baptizant boni
sunt et qui baptizantur recte tendunt
et in membris christi recte numerantur
per malos mali sunt et qui baptizat
mali sunt et qui baptizantur dupli-
corde accedunt ad deum et
non tenent eos mores quos au-
diunt in ecclesia ut non ibi sint
palee sed frumentum. Quia enim
multi sunt nomine tantum mali
per malos boni aliud baptizat
adulter et qui baptizatur iusti-
ficatur / per bonos mali alii qui
baptizantur ficti sunt. Qui bap-
tizant tenent vias dei nobiscum
puto fratres notum esse in ecclesia et
cottidianis exemplis manifestam
atque dictum. Sed in temporibus in
nobis tu christianus ad quem hunc

venit ille ista modo qui per bonos
boni Ananias Pauli baptizator
Per malos mali dicit apostolus quosdam
predicatores christum quos dicit non
caste sed per occasionem annuntiare christum quos
tolerat in societate christiana dicit
Quid enim dum omnino sive occa-
sione sive veritate christus annuntietur
et in hoc gaudeo. Nunquid malivo-
lus erat et de alieno malo gau-
debat. Sed quia et per malos veri-
tas predicabat et per malos omnes christus
predicabatur sed quos isti sui similes
baptizant quales annonis deus
cum dicit. Que ne dicunt facite
que autem faciunt facere nolite
mali bonos baptizabant boni
malos baptizabant. Quomodo a
philippo sancto baptizatus est sy-
mon magus. Nota sunt ergo ista
modo quia fratres mei. Atte[n]tum
ea repeto tenete illa nunc te-
nete illa adtendite illa cavete que
mala sunt / tenete que bona sunt
per bonos boni nascuntur / cum
per eos sancti baptizant iniqui
et impie vivunt per malos
boni tamen mali sunt qui bapti-
zant et boni qui baptizantur per bo-
nos mali tamen boni sunt qui
baptizant et mali qui bapti-
zantur. Quomodo invenimus ista
in istis tribus nominibus. Ego
sum deus abraham ego

deus ysaac et deus Jacob. In=
ancillas accipiamus in malis, libe=
ras accipiamus in bonis. pariunt
libere bonos. Sara peperit ysaac,
pariunt ancille malos. agar pe=
perit ysmahelem. Habemus in uno
abraham et illud genus cum per bonos
boni et illud genus tamen per malos
mali figurati sunt. per bonos ma=
li ubi figurate sunt libere. libera erat
rebecca uxor ysaac. legite pe=
perit geminos unus erat bonus
alter malus. Hec aperte scriptura
dictorum dei voce. Jacob dilexi
Esau autem odio habui. Istos du=
os genuit Rebecca Jacob et Esau
unus inde legitur alter reprobatur
unus succedit in hereditate alter ex=
heredatur. Non facit deus populum suum
de Esau sed facit de Jacob semen
unum diversi qui concepti sunt utero
unus diversi qui nati sunt. Numquid
non libera peperit Jacob que libera
peperit esau. luctabantur in utero
matris sue. et dictum est Rebecce
cum ibi luctarentur duo populi sunt
in utero tuo duo homines duo
populi. Bonus populus et malus populus
sed tamen in uno ventre luctantur. Quot
mali sunt in ecclesia et utero unus
portat donec in fine distinguantur
et boni adversus malos clamant
et mali adversus bonos reclamant
et in unius visceribus utrique luc=

tantur. Usque semper sic erunt. In=
quirunt ad lucem declaratur nati=
tas quod hic in sacramento figurabatur
Tunc apparebit Jacob dilexi Esau
autem odio habui. Jam vero quod inve=
nimus fratres ut de bonis bonos
de libera Isaac et de malis malos
de ancilla ysmahel. de bonis
malos Esau de Rebecca de
malis bonos ubi invenimus. Respice
Jacob ut bonus patriarchis ins=
genuit istorum processu concurrat
habuit uxores Jacob habuit liberas
habuit ancillas pariunt libere
pariunt et ancille et fiunt xii fi=
lii. Si numeres omnes de quibus
nati sunt non omnes de liberis
non omnes de ancillis sed tamen omnes
de uno semine. Quid ergo fratres
mei numquid qui nati sunt de ancillis
non sic possiderunt terram promissio=
nis cum fratribus suis. Invenimus il=
los filios Jacob natos de ancil=
lis et bonos filios Jacob na=
tos de liberis nichil illis ob=
fuit natalis conditionis ancillarum
qui in patre cognoverunt semen suum
et ideo regnum cum fratribus tenu=
erunt. Quomodo ergo in filiis Jacob
non obfuit illis qui nati sunt
de ancillis quominus tenerent
regnum et terram promissionis cum
fratribus ex quo acciperent nichil
obfuit natales ancillarum si va=
luit semen patrum. Sic quo

p malos baptizat tamq de an-
cillis videtur nati sz tamen qr
nati sunt ex semine ubi dei qd
figuratu in Jacob non eciã este sit
hereditate cu filiis possidebit
Secundus qui sit qui de semine
bono nascitur tam non imitet
ancilla si de ancilla nascitur
ancilla mala superbiente non
imiteris Unde cum filij iacob de
ancillis nati possiderunt terram
promissionis cum fratribus ysma-
hel autem de ancilla nati ex-
pulsus est ab hereditate Unde
quia ille superbus erat illi hu-
les. Crexit ille autem et vo-
luit seducere fratrem suum ludens
cum illo magnum ibi sacramentum
ludebat simul ysmahel et ysa-
ac. Vidit illos Sara ludentes
et ait abrahe. Eice ancillam
et filium eius non enim heres erit
filius ancille cum filio meo
ysaac. Et cum contristatus esset
abraham confirmavit ei deus dic-
tum uxoris eius. Iam hic mani-
festum est futurum quia nescio
quid futurum erat innuebat illa
res gesta ludentes vidit et dicit
Eice ancillam et filium eius Sed
hoc est frẽs quid enim mali fe-
cerat ysmahel puero ysaac qr
ludebat cum illo. Sed illa lusio
illusio erat illa lusio deceptorum

sig significabat. Ita magnum sacramentum
attendat caritas vestra persecutionem
illam vocat apostolus ipsam lusionem
primi lusum persecutionem vocat ait u
Sed sicut tunc ille qui secundum
carnem natus erat persequebatur eum
qui secundum spiritum ita et nunc qui secundum
carnem nati sunt persequuntur eos qui
secundum spiritum nati sunt. Qui sunt secundum
carnem nati dilectores mundi ama-
tores seculi. Qui sunt secundum spiritum nati
amatores regni celorum dilectores
christi desideratores vite eterne gratis
colentes deum ludunt et dicit apostolus
persecutionem Nam postea quod dixit
hec verba apostolus. Sed sicut tunc
ille qui secundum carnem natus erat
persequebatur eum qui secundum spiritum ita
et nunc secutus est et ondit de qua
persecutione dicit. Sed quid dicit
scriptura Eice ancillam et filium
eius. Non enim heres erit filius ancille
cum filio meo ysaac. Quesivimus
ubi hoc dicat scriptura ut vi-
deremus utrum aliqua persecutio
precesserit ysmahel in ysaac et
invenimus hoc dictum esse a sa-
ra qui vidit pueros ludentes
simul quod lusionem scriptura dicit vi-
disse saram hanc persecutionem
dicit apostolus plus quoque nos per-
sequuntur qui nos illudendo sedu-
cunt veni veni baptizare hic hic heres

vm baptismu. Noli ludere vnus
est verus ille. Ipsius est seductis
et ista qui persecutio tibi erit. Me-
lius tibi erit ut ysmahele ti-
luceris ad regnum. Sz non vult
ysmahel sz ludere vult tenere tu
hereditate patris tu audi. Eice an-
cillam et filium eius non enim erit
heres filius ancille cum filio me-
o ysaac. Ipsi etiam audent dicere quod
persecutionem solet pati a catholi-
cis regibus et a catholicis prin-
cipibus quod persecutorum tollerant
afflictionem cordis si tamen alii
passi sunt aut quo passi sunt
ipsi faciunt redeunt contra suas tamen
afflictionem corporis passi sunt perse-
cutorum sicut grauior est. Eice
qui vult ludere ysmahel cum ysa-
ac. Cum tibi blanditur qui offert
alium baptismum rude. Iam hoc
baptismum. Si enim verus est iste bap-
tismus qui tibi vult dare al-
terum illudere te vult. Eice autem
persecutorem. Nam si a catholicis
principibus aliud passa est per dona
alii secundum corpus passa est non
secundum illusionem spiritus. Audite et
videte in rebus veteribus signa
omnia futurorum vera signa et iudicia
inueniuntur. Sara agar afflixit
ipse ancilla. Sara libera est prius
quod superbie cepit ancilla contra eam.

he Sara et dixit. Eice an-
cillam erexit aduersum me
ceruicem suam. Et quidem ab abraha
fiet. Et abraha contra est inf.
Abraha vero qui non in carnali
libidine abutendi tenebat sed
officio generandi quam Sara ei de-
derat. Unde plenam suscipit au-
ci. Ecce ancilla tua. Utere ea
sicut vis. Et afflixit eam grauiter
Sara. Fugit a facie eius. Ecce
libera afflixit ancillam et nudi-
lam vocat persecutorem apostolus
ludit fratres cum duo persecutione
vocat. Afflictio ista non vo tu
persecutio. Quid vos videtur
fratres. Nonne intelligitis quod persecu-
tum sit. Sic ergo deus qui vult
concitare potestates aduersus here-
ticos aduersus scismaticos
aduersus dissipatores ecclesie aduer-
sus exsufflatores Christi aduersus
blasphematores baptismi non
mireris quod deus concitat ut a
Sara verberetur agar. Cognoscat
se agar ponat ceruicem quia cum
humiliata discederet a domina sua
occurrit ei angelus et dixit ei
Quid est agar ancilla Sare
Nunc cum questa esset de domina
sua quod audiuit ab angelo. Re-
uertere ad dominam tuam. Ad hoc
ergo affligit ut reuertatur atque ut

revitabitur quia plebs eius sic
filii iacob cum fratribus hereditatem
tenebit. Mirabitur autem quia
contendit potestates christiane adver-
sus detestandos dissipatores
ecclesie non quo moventur. Et quo-
modo reddent racionem de imperio suo
deo. Intendat caritas vestra quod
dictum est quid pertinet hoc ad re-
ges scilicet christianos ut temporibus
suis pacatam velint matrem
suam ecclesiam. Unde spiritualiter nati
sunt. Legimus danielis in prophetis
regestam propheticam. Tres pueri
in igne laudaverunt deum. Mira-
tus est nabuchodonosor rex
laudantes deum pueros ita eos
ignem non nocentem. Et cum mi-
ratus esset quod ait nabuchodonosor rex
non ille iudeus vel circumcisus ille
qui statuam suam erexerat et adora-
re adorandam omnes cogerat et laudi-
bus trium puerorum commotus
est dicit ubi vidit maiestatem
dei presentis in igne quod ait. Et
ego propono decretum omnibus tribubus
et linguis in toto terra. Annale decretum
quicumque dixerint blasphemiam
in deum sydrach misach et abde-
nago in interitum erunt et domus
eorum in direptionem. Ecce quomodo saevit
rex alienigena ne blasphemetur
deus iste qui potuit tres pue-
ros de igne liberare et noluit
ut saeviant christiani reges quod christus
exsufflatur a quo non tres pueri
sed orbis terrarum cum ipsis regibus a ge-
henne igne liberatus. Nam illi
tres pueri fratres mei liberati sunt
ab igne temporali. Numquid non ipse deus
est machabeorum qui non puerorum.
Illos ab igne liberavit illi in tormen-
tis igneis corpore defecerunt sed
in legittimis mandatis animo per-
manserunt. Illi aperte liberati sunt
illi occulte coronati sunt. Plus est
liberari de flamma gehennarum quam
de fornace potestatis humane. Sed
quia nabuchodonosor laudavit et predi-
cavit et gloriam dedit deo quia libera-
vit de igne tres pueros et tantam
gloriam dedit ut decretum mitteret
per regnum suum quicumque dixerint
blasphemiam in deum sydrach
misach et abdenago in interitum
erunt et domus eorum in direptionem
quo isti reges non moveantur qui
non tres pueros attendunt liberatos
de flamma sed seipsos liberatos de
gehenna qui vident christum a quo
liberati sunt exsufflari in christia-
nis qui audiunt dici christiano dic
non te esse christianum. Talia facere
volunt et saltem talia pati nolunt.
Nam videte qualia faciunt et qualia
patiuntur. Occidunt animas affli-
guntur in corpore sempiternas mortes

faciunt et temporales ypocrite cogunt
et tamen quasi patiuntur. presentant
nobis nescio quos in persecutione
suos martires. Ecce marcellus
de petra precipitatus est. Et ecce do-
natus bagaiensis in puteum mis-
sus est. Numquid potestates romane ta-
lia supplicia decreuerunt ut pre-
cipitarent homines. Quid autem ui-
dent nunc quia ipsi se precipitaue-
runt potestates infamauerunt. Recor-
demur consuetudinem potestatum
romanorum ut uideamus cui ce-
dendum sit. Dicunt nunc illos se
precipitasse. Si non sunt ipsi discipuli
ipsorum qui se modo de saxis nullo
persequente precipitant non credamus.
Quid mirum si fecerunt illi quod
isti solent. Numquam potestates romane
romane numquam talibus suppliciis
usi sunt. Non enim poterant occi-
dere aperte sed illi qui se mortuos
coli uoluerunt famosiorem mortem
non inuenerunt. Postremo quod illud
non nouimus. Et si passa est aliqua pars
donati corporalem afflictionem a
catholicis etiam a Sarra passa est
Agar. Redi ad dominam tuam. Sed
et quod natum est ex carne caro
est et quod natum est ex spiritu spiritus
est. Regeneratio spiritualis una est
sicut generatio carnalis una est. Et
quod nichodemus ait ad dominum cum
dixit quomodo potest homo cum sit senex

redire in uentrem matris
sue et nasci. Ille quidem dixit
quia homo cum sit senex hic
non potest quasi et si infans esset
possit omnino enim non potest siue re-
cens ab utero siue annosa in
etate redire rursus in matris
uiscera et nasci. Sed sicut ad na-
tiuitatem carnalem ualent mu-
lieris uiscera ad semel pariendum
sic ad natiuitatem spiritualem ua-
lent uiscera ecclesie ut semel quis
baptizetur. propterea ne quis forte
dicat sed iste in heresi natus est
et iste in scismate natus est am-
putata sunt omnia si meministis
que uobis disputata sunt
de tribus patribus nostris quorum
deus dici uoluit non quia solus
erat sed quia in solis impleta
integritas figure prophetice. Inue-
nimus enim natum de ancilla
exheredatum natum de libera he-
redem. Rursus inuenimus natum
de libera exheredatum natum
de ancilla heredem. Natus
de ancilla exheredatus ysma-
hel natus de libera heres ysaac.
Natus de libera exheredatus
esau nati de ancilla heredes
filii Jacob. In illis itaque tri-
bus patribus omnis figure prophetice
figura perfecta est. Nec in nu-
deus in quibus Ego sum deus abra

et deus ysaac et deus Jacob
hoc mihi est nomen in eternum
Magis inveniemus quod pro-
missum sit ipsi abrahe hoc enim
promissum est ysaac hoc promissum
est Jacob Quod inveniunt in
semine tuo benedicentur omnes
gentes Credidit tunc dominus
quod non dum videbat videntes
homines et exercitatur completum
est in gentibus quod promissum
est vini et separant agmine ge-
cium qui eciam impletum est videre
nolunt Sed quid prodest ill-
quia videre nolunt vident ve-
lint nolint aperta est veritas et
claudos oculos fecit. Iussum est
nychodemo quia ex eis erat qui
crediderat in ihesum ipse ihesus
non se credebat eum iam nondum il-
lum credidissent sicut habes su-
pra. Multi crediderunt in nomine
eius videntes signa que facie-
bat ipse autem ihesus non credebat
se ipsum illis. Non enim opus ha-
bebat ut quisque testimonium perhiberet
de homine ipse autem sciebat quod
esset in homine Ecce iam illi crede-
bant in ihesum ipse ihesus non se
credebat eis Quare quia nondum
erant renati ex aqua et spiritu sancto
Omnes hortati sumus et hortamur fratres
nostros cathecuminos. Si enim inter-
roges eos iam crediderunt in ihesum

sed quia nondum carnem eius et sang-
winem acceperunt nondum se illis cre-
dit ihesus. Quid faciat ut se illis
credat ihesus. Renascatur ex aqua et
spiritu perficiat eciam quod parturit
Conceptum sunt educatur in lucem habet
ubera quibus nutriatur. Non ti-
meat ne nati suffocetur ab
uberibus matris non recedat
Nullus pro homo redire in membris
visceram et iterum nasci Sed de ancil-
la nescio quis natus est. Nunquid illi
qui nati sunt de ancillis redie-
runt in uterum liberarum ut denuo
nascerentur Semen abraham in
ysmahel ut possit abraham
filium facere de ancilla uxor ma-
trix fuit quatenus est ex semine
viri et non utero sed solo patrocinio
uxoris Nunquid quia de ancilla
ideo exheredatus Si propterea ex-
heredatus quia de ancilla natus
est nulli ancillarum filii admit-
terentur ad hereditatem filii iacob
admissi sunt ad hereditatem ys-
mael autem non quia ex ancilla
natus ideo exheredatus Sed quia
superbus non sibi bonus in filium ma-
tris Mater enim eius magis sara
quam agar illius uterus acco-
modatus illius voluntas
accessit. Ipso facere abraham
quod sara vellet. Magis quam ic
filius sare sed quia superbus in fratrem

et superbus ludendo cum ea de lude-
do quid ait Sara. Eice ancillam
et filium eius. Non enim heres erit filius
ancille cum filio meo ysaac. Non
ergo illum vis tecum ancille eice-
runt foras sed cum sit servilis et
si liber superbus sit servus est
et quod peius est male domi-
nus superbie. Itaque fratres mei
videte bonum non posse rursus
nasci hominem. Videte servum
non posse rursus nasci hominem
Quomodo spiritum sit illusio et quomodo
iterum sit lusus est ysmahel ludit
foras mittatur. Animadvertit eos
Sara ludentes ait scriptura. Et
dixit abrahe eice ancillam et
filium eius. Displicuit Sare lu-
sus puerorum. Aliquid novum vidit
pueros ludere. Nonne optat que
filios habet videre ludentes filios
suos. vidit illa et improbavit nes-
cio quid vidit in lusu. Illusionem
vidit in illo lusu animadvertit
servi superbiam displicuit illi
eiecit foras. Nati ergo de ancilla
in hereditate non admittuntur. Jacob
et natus de libera mitti foras
Esau. Nemo ergo presumat quia
de bonis nascitur. Nemo presumat
quia per bonos baptizatur. Adhuc
timeat ne non sit Jacob sed Esau
hoc ergo fratres diximus aclimus eius
ab hominibus sua incenalibus et

mandum diligentibus quod sit
nomine ancille baptizari cum
que ad hereditatem Christi ut sit tamquam
filius Jacob de ancilla quia
baptizari per eos contingit. Sed si
Esau foras mittendus cum sis
natus ex libera. Sed fratres tenete
Non nos palpemus in illa fratres
vestra in nobis sit ut nos blandi-
uncte nos unusquisque fraterna sup-
portet. Unum est dicere. Et nihil
indicemus. Unum est audire tam
de audire ne corrigatur quod de nunc
unoquoque corrigit lucrum incurrit
non detrimentum. Dixit itaque dominus
Nychodemo et exponit ei Amen
amen dico tibi nisi quis rena-
tus fuerit ex aqua et spiritu non
potest intrare in regnum dei. Circa ipsam
carnalem generationem intelligens
tamen dicens. Numquid potest homo redire
in ventrem matris sue ex aqua et
spiritu oportet ut nascatur propter regnum
dei. Quia propter hereditatem patris hominis
temporalem nascitur nascatur ex
visceribus matris carnalis. Sed
propter hereditatem patris dei sempi-
ternam nascatur ex visceribus ecclesie
Generat per uxorem filium pater mori-
turus successurum. Generat deus
de ecclesia filios non successuros
sed secum mansuros. Et sequitur. Quod
natum est ex carne caro est
et quod natum est de spiritu spiritus est

Spiritus quo nascimur et in spiritu
nascimur uerbo et sacramento ad
est spiritus ut nascamur Spiritus
inuisibiliter ad est uim nascamur
quia et tu inuisibiliter Sequitur
enim ei dicat Non mireris quia
dixi tibi oportet nos nasci denuo
Spiritus ubi uult spirat et uocem
eius audis et nescis unde ue
niat et quo uadat Nemo uidet
spiritum et quid audimus uocem spiritus
Sonat psalmus uox est spiritus sonat
euangelium uox est spiritus Sonat ser
mo diuinus uox est spiritus uocem
eius audis et nescis unde ueni
at aut quo uadat sed si nasceris
et tu de spiritu hoc eris ut ille
Qui autem non est natus ad
huc de spiritu non scit de te unde ue
nias et quo uadas hoc enim secutus
est Sic est omnis qui natus
est ex spiritu Respondit nychodemus
et dixit ei Quomodo possunt hec fieri
Et reuera carnaliter intellexit
in illo fiebat quod dixerat dominus
uocem spiritus audiebat et nescie
bat unde ueniat et quo ibat
Respondit ihesus et dixit ei Tu es
magister in israel et hoc ignoras
Quid fratres quod putamus hunc magistrum
iudeorum quasi insultare uoluisse
iste nouerat dominus quid age
bat uolebat illum nasci ex spiritu
nemo ex spiritu nascitur nisi humi
lis fuit quia ipsa humilitas

facit nos nasci de spiritu quia ipse
est dominus obtritus corde Ille ma
gisterio inflatus erat et alicuius
momenti sibi uidebatur esse quia
doctor erat iudeorum deposuit eius
superbiam ut posset nasci de spiritu
insultat tamquam indocto non quia
superior uult uideri dominus Quid
magnus deus ad hominem ueritas
ad mendacium maior xpistus quam
nychodemus dici debet dici potest
cogitandum est Si dicetur maior
xpistus quam angeli recte dicitur In
comparabiliter enim maior creator
quam creatura est omnibus creatura Sed
exagitat superbiam hominis tu es
magister in israel et hoc ignoras tam
quam diceret nichil nosti princeps super
bie Nascere ex spiritu Si non natus
fueris ex spiritu uias dei tenebis
et humilitatem xpisti sequaris Sic
enim altus est super omnes angelos
quia cum in forma dei esset
non rapinam arbitratus est esse equa
lem deo sed semetipsum exinani
uit formam serui accipiens in
similitudinem hominum factus est et
habitu inuentus ut homo humi
liauit semetipsum factus obediens
usque ad mortem autem mortis Ne
mus tibi aliquid placeat mortem
autem crucis pendebat et insulta
bat ei de cruce de se te de pote
rat sed differebat ut de sepulcro

resurget ptulit supbos senas
Dns mediatis egrotas Si h
ille qui d illi quos optz nasci
ex spu Si hoc ille verus mgr
i celo nō homin tantu s; tange
lorum Si em docti sunt ubo di
docti sut qnte unde docti st
et inuenietis supn̄ti erat uerbu
et verbum erat apud deum et deus
erat verbum tollitur homi carp
s; aspera et dura ut sit leuis
carp ad portandu iugu xpi
de quo dicit Iugu enim meu
suaue est et sarcina mea le
uis est Et sequit Si terrena di
xi uobis et nō creditis quo
si dixeo uobis celestia creditis
Que terrena dixit fres nisi
quis natus fuit denuo h terre
nu est Spus ubi vult spirat
et vo e au et ne ui ve et quo
va terreni e Si n de isto vete
diceret sicut nō multi intellexe
rut cu quererent ab eis quid
terreni dixit dns tu ait Si ter
na dixi uobis et nō credit quo
si dixeo uobis celestia credet
Cu ergo quit aquibusda quid
terrenu dixit dns Augustinus
passu dixit Quod spt ubi
vult spirat et vo e au et ne
ui ve et quo erit de ncto isto
dixit Quid eni nouit terrenu
loquebat de generatore spirituali sc

carnis erit sic est omis qui
natus est ex spu Denique
fres quis nostrum nō videat
ubi gra austrs eunde auc
ridie ad aquilone vel aliu
ventu venietem ab oriente
ad occidente Quo ergo nescimus
hu veniat et quo erit Quid
ergo dixi terrenu qd nō credebat
homines An id utiq qd de suscit
ando templo dixerat Corp
enim suu de terra acceperat et ipsa
terram de terreno corpore susceptam
parabat suscitare nō ei creditum
est de ea suscitatius Si terrestria
inqt dixi uobis et nō creditis
quo si dixeo uobis celestia
credetis quia templu possum re
suscitare deiectu a uobis quid
credetis qz possum per homines
regnum Et sequit Et neo
ascendit i celum nisi qui de celo
descendit filius homis qui e
i celo Ecce hic erat et in celo
erat hic erat tamen i celo erat
diuinitate pmo ubiq diuinita
natus de nue nō o ce des a pu
Due natiuitates itelligu una
diuina altera humana Una per
efficimur altera per resurrexim
Ambe mirabiles Illa sine matre
ista sine patre Sz quia de adam
corpus acceperat qz maria

Deadam

ad eam ipsum quod corpus suscitatum erat. Tenebat quiddam
dixerat solvite templum et tribus
diebus suscitabo illud celeste
ante quiddam dixit nisi quis re
natus fuerit ex aqua et spiritu non
videbit regnum dei. Ecce factus
deus voluit esse filius hominis
homines voluit esse filios dei ipse
descendit propter nos. nos ascen
damus propter ipsum. Solus enim des
cendit et ascendit. qui hoc ait
Nemo ascendit in celum nisi
qui descendit de celo. Non ergo
ascensuri sunt in celum quos facit
filios dei ascensuri sunt plane
hec nobis promissione erunt equa
les angelis dei. Quomodo nemo
ascendit nisi qui descendit quia
unus descendit unus ascendit
Quid de ceteris intelligendum
nisi quia membra erunt eius ut
unus ascendat propterea sequitur
Nemo ascendit in celum nisi qui
descendit de celo descendit filius
hominis qui est in celo. Miraris
quia hic erat et in celo Tales fecit
discipulos suos paulum apostolum
audi dicentem nostra autem conversatio
in celo est. Si homo paulus
apostolus ambulabat in carne
in terra et conversabatur in celo deus
celi et terre non poterat esse in celo
et in terra. Si ergo nemo nisi ille
descendit que spes est ceteris

quia ille propterea descendit ut in
illo et cum illo unus esset qui
per illum ascensuri essent. Non dicit
et seminibus ait apostolus tamquam in
multis sed tamquam in uno et semini
tuo quod est christus. Et fidelibus ait
vos autem christi. Si autem christi ergo se
men abrahe estis. Quod dixit
unum dixit nos omnes esse. Ideo
in psalmis aliquando plures cantant ut osten
datur quod de pluribus fit unus aliquando
unus cantat ut ostendatur quid
fiat de pluribus propterea unus sa
nabatur in illa piscina et quisquis
alius descendebat non sanabatur
Ergo iste unus commendat unitatem
ecclesie. Ve illis qui oderunt unitatem
et partes sibi faciunt in hominibus
audiant illum qui volebat eos
facere unum in uno ad unum audiant
illum dicentem. Nolite vos facere
multos. Ego plantavi apollo
rigavit deus autem incrementum
dedit. Neque qui plantat est aliquid
neque qui rigat sed qui incremen
tum dat deus. Illi dicebant ego sum
pauli ego sum apollo ego cephe
et ille divisus est christus in uno
estote unum estote unus estote
Nemo ascendit in celum nisi qui
descendit de celo. Ecce nolumus
esse tui dicebant paulo. Et ille
nolo sitis pauli sed eius estote

cuius estis nobiscum panibus descē
dit enim et mortuus est et ipsa
morte liberavit a morte. Morte
occisus mortem occidit. Et nostis
fratres quia mors ista per diaboli invi
diam intravit in mundum. Deus
mortem non fecit scriptura loquitur
nec letatur in perdicione vivorum
Creavit enim deus ut essent omnia
Sed quid ibi ait Invidia autem dya
boli mors intravit in orbem terra
rum. Ad mortem a dyabolo propina
tam non veniret homo vi ad
actus. Non enim cogendi potenciam
dyabolus habebat sed persuadendi
astuciam. Si non consentires nichil
invenerit dyabolus consensio tua
o homo te perduxit ad mortem
a mortali mortales nati ex im
mortalibus mortales facti. Ab adam
omnes homines mortales. Ihesus autem
filius dei verbum dei per quod facta sunt
omnia unicus equalis patri mor
talis factus est quia verbum caro
factum est et habitavit in nobis
Ergo mortem suscepit et mortem
suspendit in cruce et de ipsa mor
te liberavit mortales quod in figura
factum est apud antiquos commemo
ravit illud dominus. Et sicut moy
ses exaltavit serpentem
in deserto. Ita exaltari oportet fi
lium hominis ut omnis qui credit in eum non pe

reat sed habeat vitam eternam. Mag
num sacramentum et qui legerunt
noverunt. Deinde audiat qui
non legerunt vel qui forte lon
sive audierunt obliti presunt? eb
in heremo populus israel morsibus
serpentum fiebat magna stra
ges multorum moriencium plaga
dei erat corripientis
et flagellantis. Ut erudiret do
minum est ibi magnum sacra
mentum rei future. Ipse dominus tes
tatur in hac lectione ut nemo
possit aliud interpretari quam quod
ipsa veritas indicavit de se
dictum est enim ad moysen a domino
ut faceret eneum serpentem et
exaltaret in ligno et homo
ammoneret populum israel ut si quis
morsus esset a serpente illum
serpentem exaltatum in ligno ac
cederet. Factum est mordebantur
homines intuebantur sanabantur
Quid sunt serpentes mordentes
peccata de mortalitate carnis
quis est serpens exaltatus mors
domini in cruce. Quia non a serpente
mors per serpentis effigiem figura
ta est mors ista serpentis
letalis morsus domini mortalis
attenditur serpens ut nichil
valeat serpens. Attenditur mors
ut nichil valeat mors. Sed

cui9 mors mors vite si dici pot
mors vite vnio quia dici p̄t
mirabilit⁹ dicitur. Sz nunquid
nō erit dicendum quod fuit
fructedum Ego dubite dic
quod prime dignus est fucē
nōne vita xp̄us. Et tamē
in cruce xp̄us nōne vita xt
Et mortuus est xp̄us Sed
in morte xp̄i mors mortua
est quia vita mortua occidt
mortem plenitudo vite de
glutinit mortem absorpta
est mors in xp̄i corpe Sic
et nos dicemus in vīne qn
iam triumphantes cātabim9
vbi est mors contenco tua ubi
est mors aculeus tuus Inte
rim mō fr̄es ut a pctō sane
mur xp̄m crucifixum intueamur
quia sicut moyses in dsto exal
tauit serpentem in heremo sic
exaltari opz filium hominis ut
omnis qui credit in eum nō pereat
sz habeat vitā eternā. Quo
qui intuebant illum serpentē
nō peribant morsibus serpenti
um. Sic qui intuentur fide
xp̄i morte sanantur a morsi
bus pctōꝝ. Sz illi sanabant
a morte ad vitā tpalem h
autē ait ut habeant vitā etn̄
nam hoc n int est inter fi
guratā ymaginē rem ip
sam figura pstabat vitam

tempale res ipa cui9 illa fig
erat pstat vitā eternam etc.

Sanctorum Nerei et achillei
et pancratij rectā sequitur

In illo tpe. Accesserunt
ad ihm pharizei dicentes
Si licet homini dimittere vxorē
suam quacumqz ex causa. Ome
lia babani de eadem lectione

Hic nondū meū dicta
a turbis et pharizeis h et
conuenit ut doceat et
sui sentiantur ipsum. Sicut eum tn
cum apte conuincerit illi attendunt
ut saluatorē doctorē veritat
temptando decipiant. Neqz hoc
mirandum Nam hos de voto
pietatis illos similes addinit
liuoris Interrogat enim vtrum
liceat homini dimittere vxorem
qualibet ex cā. Vt si cornuto te
neat silogismo et vtroqz inducit
captionem patiatur. Si dixit
inquit dimittendam esse vxorē
qualibz ex cā ut ducendus alias
predicatie pdicator sibi vide
bitur dicē contraria. Si autē
vident nō omnez ob cām debē
dimitti qui sacrilegii reus tene
bitur rad u sim doctrina moysi
et p moysen dei facio Igit sic
dñe ex sion tepat ut decipu
lam tū fecit septimā sabā

nō ducēs testimonium et uālēmus le
gem priorem dei sententiam sic op
ponens que nō uoluntate dei
sed permissione necessitatis concessa est. nō
legistis inquid quia qui fecit ab
initio masculum et feminam fecit
eos. hoc in exordio geneseos
scriptum est. dicendo autem masculum
et feminam ostendit secunda uitanda
coniugia. nō enim ait masculum
et feminas quod ex priorum repudio
querebatur sed masculum et feminam ut
unius coniugis consortia necte
rentur. propter hoc dimittet homo
patrem et matrem et adherebit uxo
ri sue. Similiter autem uxori sue
nō uxoribus. Et erunt duo in
carne una. Premium nuptiarum
ex duobus unam carnem fieri
castitatis iuncta spiritui unus efficiatur
spiritus omnipotentis dei actum est
eterno et salubri consilio ut portorum
sui corporis amplecterentur et se uel
ut a se putarem esse deum sinum
quod de se cognosceret fabricatum
Quod ergo deus coniunxit homo
nō separet. deus coniunxit unum in
faciendo carne uiri et feminam et sic
hanc homo nō potest separare
nisi forsitan deus homo sepe
rat qui propter desiderium secunde
uxoris primam dimittit. deus
separat qui reconuocat qui ex
consensu propter seruitutem dei

eo quod in arto sic habemus
uxores qui nō habere dicunt
illi. Quid ergo moyses mandauit
dare libellum repudii et dimi
ttere aperiunt calumpnia qui u
paucerat et iste dominus nō propria
sententia protulerit sed ueteris
hystorie et mandatorum fuerat
recordatus dei et ait. Quia
moyses ad duritiam cordis
uestri permisit uobis dimittere
uxores uestras ab initio autem
nō sic fuit. Quod dicit istius mo
est. nunquam potest sibi deus esse
contrarius. ut alia iam iusserit
et sententia sua nouo frangat
imperio. Nō ita sentiendum est
Sed moyses cum uideret propter
desiderium secundarum coniugium
Quae uel ditiores uel iuniores
uel pulchriores essent priores
uxores interfici aut malam
uitam ducere maluit indulgere
discordia odia et homicidia
et perseuerare. Simulque considera
quod nō dixit propter duritiam
cordis. Unde permisit uobis
deus sed moyses ut iuxta
apostolum consilium sit hominis ~~dei~~
nō imperium dei. Dico autem uo
bis quicumque dimiserit uxorem
suam nisi ob causam fornicati
onis et aliam duxerit

mechatur et qui dimissam
duxerit mechatur. Sola for-
nicatio est que uxoris vincat
affectum. Immo cum illa unam car-
nem in alteram diviserit et
se fornicatione separavit a
marito non debet teneri ne virum
quoque sub maledicto faciat
dicente scriptura qui tenet adul-
teram stultus est impius et
ubicumque igitur est fornicatio libere
uxor dimittitur. Et quia poterat
accidere ut aliquis calumpniam
faceret innocenti et ob secundam co-
pulam nuptiarum veteri crimen
impingeret. Sic priorem iubetur
dimittere uxorem ut secundam prima
vivente non habeat. Quod enim dicit
tale est si non propter libidinem sed
propter iniuriam dimittis uxorem
quare expertus infelicis prior-
es nuptias novarum te immittis
periculo. Nec non quia poterat eve-
nire ut iuxta eandem legem ux-
or quoque marito daret repu-
dium eadem cautela precipitur
ut secundum accipiat virum. Et quia
meretrix que semel fuerat adul-
tera opprobrium non timebat secun-
do precipitur viro quod si talem
duxerit sub adulterii sit crimine.
Sic una est solum carnalis est
ita fornicatio una spiritalis

hoc est timor dei ut uxor di-
mittatur sicut multi religionis
causa fecisse leguntur. Nulla autem
causa est dei lege prescripta ut viven-
te ea que relicta est alia ducatur.
Dicunt ei discipuli. Si ita est causa
hominis cum uxore non expedit
nubere. Grave pondus uxorum est
si excepta causa fornicationis eas
dimittere non licet. Quid enim si te-
mulenta si iracunda si malis
moribus si luxuriosa si gulosa
si vaga si iurgatrix et maledica
tenenda erit huiusmodi. Volumus no-
lumus sustinenda est. Cum enim essemus
liberi voluntarie nos subiecimus
servituti. Videntes ergo apostoli grave
uxorum iugum proferunt motum ani-
mi sui. Et dicunt si ita est causa hominis
cum uxore non expedit nubere. Qui
dixit non omnes capiunt verbum hoc
sed quibus datum est. Nemo putet
sub hoc verbo vel fatum vel fortunam
reduci quod hi sint virgines quibus
a deo datum sit aut quos quidam ad
hoc casus adduxerit sed hiis da-
tum est qui petierunt qui voluerunt
qui ut acciperent laboraverunt. Omni
enim petenti dabitur et querens
inveniet et pulsanti aperietur. Sunt
eunuchi qui de ventre matris sic
nati sunt et sunt eunuchi qui fa-

sunt ab hominibus et sunt eunuchi qui se castraverunt propter regnum celorum. Qui potest capere capiat. Triplex est genus eunuchorum duo carnalia et tercium spirituale. Alii sunt qui de ventre matris sic nati sunt alii vel quos captivitas fecit vel delicie matronales. Tercii sunt qui seipsos castraverunt propter regnum celorum et qui cum possent esse viri propter christum eunuchi sunt ystis promittit premium. Superioribus autem quibus castimonie necessitas est non voluntas nichil omnino debetur. Possumus et aliter dicere. Eunuchi sunt ex matre nati qui frigidioris nature sunt nec libidinem appetentes et aliqui ab hominibus sunt quos aut philosophi faciunt aut propter ydolorum cultum emolliuntur in feminas vel persuasione hereticus simulant castitatem ut mentiantur religionis veritatem sed nullus eorum consequitur regna celorum nisi qui se propter christum castravit. Unde et infert qui potest capere capiat ut unusquisque consideret vires suas utrum possit virginalia et pudicicie implere precepta per se enim castitas blanda est et quelibet ad se alliciens sed considerande vires sunt ut qui potest capere capiat quasi hortantis vox domini est et milites suos ad pudicicie premium concitantis. Qui potest capere capiat qui potest pugnare pugnet superet ac triumphet. Lectio libri

Iusti in perpe- Sapientie v°

tuum vivent et apud dominum est merces eorum et cogitatio illorum apud altissimum.

Omelia lectionis eiusdem etc.

Cum prophetam peccatorum penas et iustorum premia describeret in suo consequenti iustorum gloriam et premium apud dominum enarravit in celo qui in supernum regnum recepti vita beata in contemplatione fruuntur. Et ideo hoc qui totam spem sue mentis intentione in bonitate posuerunt conditoris sui cuius eciam manum conati et dexteram fortitudinis sunt experti. Manus enim dei et dextera et brachium propter effectum potencie unigenitus filius dei nominatur per quem omnia facta sunt in quo hominis redemptorem per passiones et remissionem peccatorum quem deus suscitavit a mortuis et constituit ad dexteram suam in celestibus super omnem principatum potestatem et virtutem et dominationem et omne nomen quod nominatur non solum in hoc seculo sed etiam in futuro et omnia subiecit sub pedibus eius et ipsum dedit super omnem ecclesiam

que est corpus et plenitudo eius
qui omnia in omnibus adimpletur
accipiet armaturam zeli illius
et armabit creaturam ad ulcionem
inimicorum. Secundum sensum hystoriam
quod creator omnium cuius arma sunt
veritas et iudicium iustitia potestas
tuam sibi subiectam corripit
ac verberat delinquentes. Secundum
allegoriam autem idem deus
armat creaturam ad ulcionem ini
micorum qui per eum contra predicat
tores per fidem iudeorum stulti
ciam gentilium atque dolum hereti
corum de peccato et de iusticia et de
iudicio redarguunt ac telis
verborum pectora eorum pungit que
timore salubri contriti omni
potentis dei manum cedunt et
discunt ei subditi esse tamen ad
monitorum nulla racione debet
rebellare quia nec potencie de
bent ullo modo resistere. Ibunt directe
emissiones fulgurum et de nubilo
tamen deducit illos deus de eius
iter emissiones fulgurum sunt
tonitrua predicatorum sunt
choruscaciones miraculorum que
directe ibunt quia in suo dispensacio
auctoris sui ad utilitatem e
lectorum sunt ad deum per quod cor
porum sunt et tamquam ab arcuato
arcu nubium exterminabuntur
auctoritate diuinarum scripturarum per

priam intencionem sanctorum doctorum ad
cuiuscumque adversarios proferuntur.
Et ad titulum locam in psalterio quod tot eos
quos necesse est recto tramite pro
cedere nec valet esse consilium contra
diuinam scripturam contestatur et ordina
tum. Sermo Maximi episcopi

Sufficere nobis debet pred
ad perfectum salutis incitamentum
exemplum sanctorum qui propterea adipisci
merentur celeste regnum omnibus se mun
danis divitiis subdiderunt. Iura
auaricie deinde imposuerunt se legibus
salvatoris ut ipse autem alia vita
mereretur ad hanc iam gloriam
pervenire. Non cum illo tempore tamen per
fecerunt preceptum domini quo confessio
nis supplicium pertulerunt. Sed necesse
sunt illos prius fuisse eruditos per impositis
Christi passionibus probetur necesse
fuit ideo ut vita bona fuerint
quorum finis est optimus subsecutus
et mores eos non solum fuisse tamen
passi sunt sed etiam martires Christi
fuisse cum veniret martir cum
latrone testis dicitur. Quociescumque
bonis actibus mandatum Christi
facimus tociens Christo testimonium
perhibemus verum tamen domini non
illa tamen dicitur que passionis
tempore ligni affixione conscribitur
sed illa que totius vite circulo cer
tarum disciplinarum virtutibus coap
tatur. Et qua michi videtur

salvator dicit. Qui vult post me
venire tollat crucem suam et sequatur
me. Itemque enim omnes martires qui
passi sunt quasi crucifixi sunt
itemque omnes virgines qui iuxta
apokalipsim sequuntur agnum dei
crucifixi sunt ut sequitur. Itemque
paulus apostolus crucifixus fuerat
cum dixit michi autem absit gloriari
nisi in cruce domini nostri ihesu
christi per quem michi mundus crucifixus
est et ego mundo hoc autem dicit
ut intelligas crucem non ligni
esse patibulum sed vite virtutis
compositum. Tota ergo vita christiani
hominis si secundum evangelium vivat
crux est atque martirium. Et hoc
quod in nobis difficile repitur ut
omnes actus nostri secundum evangelium di
rigatur atque ideo cum noticia et
voluptatibus vulneramur itaque
salvatoris amittimus christus enim
castitatis pax veritatis mansuetudo.
Quomodo ergo potest castitati testimonium
perhibere corruptus aut quomodo
pace pacis perditam unius animus
qui in lite est. Quo pacto veri
tate mendax sequitur quia mansuetudine
qualiter conabit iniquitatis. Quomodo
igitur possumus ad nichilum
gloriam pervenire cum dicat dominus
nolite aurum possidere. Nos enim
auri talenta reddimus no-

lite inquit possidere hoc autem
sentibus dicit. Unde si sentiti
bus aurum possidere prohibetur non
sentiunt cupiditatem qua peccu
ia denumpniat et si quid ipsa reti
net amittere iubentur illi qui
aliena diripiunt quam contiuter
serviunt. Sunt enim plerique fratres
qui cum humili loco geniti fue
rint vallas a parentibus divicias
consecuti sic tanta avaricie cu
piditate iactatur ut putant se
prius tamen natos nisi aurum
quod possiderint. Estimatur
enim sicut ait propheta vita ho
minum comparata ad lucrum non
dubitat unde eciam videtur ex
malo acquirere atque ita singuli
homines dum lucrum auri querunt
dampnum salutis incurrunt. Rerum
nimis fratres quoque quisquis est
qui hoc non sit involutus paucis
ad modum perfectis abstracte
pestilencia se defendunt. Si
negotiatorem cogites propter
avariciam plurimis in causa est.
Si militarem respicias cupi
ditatis illa tota cum milicie. Si
officiosa singula perscruteris inve
nies homines non hoc studere ad
duci ad obsequium sed velud predam
ad negocium pervenire. Omnis ergo
pene liberis ac negociis stu
det tamen primo surgunt diluculo

non cogitant nisi ut ad vn
aique perpipiant quos si aut
honestas conviacit et retundit
indicatur auctoritatis. Qui res
alienas diripiunt dampnum se
fecisse querunt sine cum iniqui
unt militamus sine cum labo
ramus hodie domum referre
nichil potuimus iniquitatis in
dicas malefacere me non puni
sit. Quatuor quasi pene homines
agitat avaricia nullum de
hys quietum permittit esse hy
cum qui nichil habet cupiti
torquentur illi qui divicias
possident sollicitudine crucian
tur. Nequissimus est qui recon
dito auro incubat ymo ip
sis est generius semper cum se
avorum mesti sollicitudine
hoc servimus aufferat ne fur
effodiat atque illud retrude
tes tenebris ita abscondunt
ut omni subiectfugiat notitiam
nichil expecto presentes aliqui
ad usum nec apud latebrarum
sit causa perdendi. Seruiat autem
illud innovatione servat in qui
Custodes quasi istos dixerim
non dominos talium attendere
diligentius non ipsum convenientes
expendere. Quod quia si feceris puta
tis habere aurum esse divicias
Ego dixerim maiores esse aurum

non habere divicias preciosior
enim mens est que aurum despi
cit quam que aurum requirit. Maiores
plane sunt divicie non habere aurum
sed aurum habentibus contempnere. Qui
enim virtutibus habundat bonis scilicet
thezauros non requirit. Bona
enim sunt ipsa honestas sobrietas
munda castitas. Que bona omnia
auro magis sunt preciosa. Et
sciatis quia hys ita viliora sunt
metalla auri talenta cum
sint argenti vasa comparata sint
honestatis sola non potest enim hones
tas non emitur sed acquiritur quia
non constat precio sed virtute. Tu
vero qui aurum possides si placet
bona mea conferamus. Tu enim
peregre proficisceris thezauri tui
necessario domi remanent
quibus longe a te positis semper
trepidus semper incertus es ne cum
domum redieris non habeas quod
habeas. Ita dum semper amissiorum cora
metuis apud custodiam tuam mi
ser et pauper es. Ego autem
quocumque iero mee divitie me
sequuntur nec separari a me possunt
bona qui non tenebro spectu sed
thezauro pectoris retinentur
Tu tamen recedis aspecto relinquendo
tuas divicias perdidisti. Ego
autem cum michi de hoc mundo
migrare contingit divitias meas

micam ad paradysum vecho tuas
divitias post mortem illius quo
illius purpurati divitis ignis
et tenebre sub sapit divitias
meas quo lazari summus abra
he et beatitudo suscipiet. In vigi
lia natalis sancti Johannis bap-
tiste Luce i°

Fuit in diebus herodis
dis regis iudee sacerdos
quidam nomine zacharias
de vice abya et uxor illi de fi
liabus aaron et nomen eius
elyzabeth. Omelia lectionis eiusdem

Venturus venerabilis Bede presbiteri
in carne dominus et redemptor
noster multos dispensationis
sue testes premisit et nuncios qui
diversis temporibus diversi israheliti
ce plebis temporibus orti non diver
si fide sed uno eodemque pertinacia spiritu
eiusdem incarnationis misterium
eius prophetando preciperent. Horum
ultimus et quasi limes quidam
legis et evangelii signifer veritatis
Johannes apparuit, domino attestante
qui ait lex et prophete usque ad Jo
hannem ex eo regnum dei evange
lizatur, unde etiam plus quam propheta dic
tus est, quia quod ceteri a longe
prophetando solum predixerant ille
et primo venturum prophetando sig
nit et mox venientem ostendendo
monstravit. Cui bene gratia dispe
sationis non solum in factis sed et po
tificali stirpe ortis parentibus nasci
asscitur. Fuit enim sacerdos sicut

ut eo potencius mutacionem
sacerdocii preconizaret

expletione eventura. Audivimus vero
zacharias de vice abia et
uxor illi de filiabus aaron et
nomen eius elyzabeth. Erant
autem iusti ambo ante deum. Jus
tis quippe parentibus est genitus
ut eo confidencius iusticie pre
cepta populis daret quod hec ipse
non quasi novicia didicisset
sed quasi hereditario iure a progeni
toribus accepta servaret. De sacer
dotali progenie ortus ~~esse dicitur~~
quo ipsum ad sacerdota
le genus pertinere claresceret. Re
demptor etenim noster in carne
apparens sicut nobis rex fieri
dignatus est regnum celeste tri
buendo. Ita etiam pontifex factus
est semetipsum pro nobis offerendo
hostiam deo in odorem suavitatis
unde scriptum est Juravit dominus et non pe
nitebit eum tu es sacerdos in eternum se
cundum ordinem melchi. Melchisedech quippe
ut legimus sacerdos dei summi
longe legalis sacerdocii tempora
precessit offerens domino panem et
vinum. Ideo redemptor noster sacer
dos esse dicitur secundum ordinem mel
chisedech. Quia ablatis vic
timis legalibus idem sacrificii
genus in misterium sui corporis
et sanguinis in novo testamento
offerendum instituit. Cuius gratia
congruentius translationis legalis
et substitutionis eventura sacerdocii

quod summi iuxta legem sacerdotes
filius prophetarum Samuel tamen et
ipse summus sacerdos secundum le-
gem existere posse videtur.
maluit docere intuitu secus
in immutabili ratione veritatis
nomini sacerdotis pro eo quod succes-
sor et heres existere veteris va-
luit doctus in spiritu veritatis
indefectivum prorsus nomini testamen-
ti sacerdotii perpetuale quam ad se
venientibus in templo glorio-
sissimo illic tunc temporibus sacer-
dotum veteris officio possessum tu-
lit longa solitudinis sitim
et esuriem continuis hostiarum
solempnium pellibus camelorum
et cinctu zone pellicee circum-
ceptus pontificatum per possint sco-
las. Ut quid enim hic fores mei
nisi ut is qui nullo iusticie perso-
nis auctoritate sibi predicandi
abstinuerit ipse etiam neglectum
patrum pontificatus ostenderet
quia in dubiis melioris ponti-
ficatus precursor existe-
ret. Si vero veritate utrum de-
lectat quis sit Abya de cuius vi-
ce Zacharias genus duxisse
perhibetur. Hic temporibus David
regis summus erat sacerdos secun-
dum iubente domino per Moysen
primo unus in lege pontifex Aa-
ron est constitutus post cuius mor-

tem Eleazar filius eius sacerdo-
tium suscepit. Hoc quoque mor-
tuo Finees filius eius sacerdotii
successor extitit et sic usque ad
tempora David per annos plurimos
dringentos hoc unius per unum
extitit pontificatus heredes. At
vero David cum magno fervens
studio religionis templum domino
condere desideravisset dominus autem hunc
hoc per filium eius Salomonem vellet
implere nichilominus ipse David omnia
que ad situm eiusdem templi et
ministrorum vel reverentiam pertineret
sollicitus preparare curavit. Unde
etiam cantores statuit qui tempore
sacrificii cottidie per organa tunc melo-
dia resonarent atque animos assi-
stentium ad memoriam amore
que celestium non solum sublimi-
tate verborum que dicebant sed et suavita-
te sonorum quibus dicebant erigerent
volensque ut excellente cultu et
magnificentia templi. Decus quoque
ministrorum illius et ministerium excel-
lentius quoddamque omnem progeniem
filiorum Aaron et eos videlicet qui
de Eleazar et illos qui de Ythamar
stirpe descenderant divisit hos in
partes xxiiii ac de hys singulis
singulos pontifices eligens ceteros
qui in partibus erant sacerdotum mi-
nores quod nunc presbiterum vobis

officio fungi precepit, ea videlicet provisione, ut dum quilibet pontificum vita decederet, quicumque de eius parte optimus putaretur eius pontificatui succederet. Quas videlicet partes ita ordinavit, ut singuli pontifices cum subditis sibi sacerdotibus per octonos ministrarent dies, hoc est a sabbato usque ad sabbatum. Et cum omnes eodem sacerdotali essent equales, unus tamen inter eos qui dignior videtur speciali reverentia ac potestate princeps summi sacerdotis nomen haberet. Qui autem ordo primum cui parti conveniret debeat, missa coram David rege et principibus familiarum sacerdotalium et leviticarum sorte querebat. In qua rerum distributione sortem Abya decimus vite regula octavo Zacharias oritur octavo loco positum invenitur. Et recte pro novi testamenti in quo gloria resurrectionis mundo declaratur loco octave sortis nascitur preco. Et dominus in una sabbati que est a die conditionis octava resurrexit a mortuis, nosque post sex huius seculi etates ac septimam quietis animarum que est in alia vita, octava iam etate perpetue resurrectionis in fine promittit. Erant autem iusti ambo ante deum incedentes in omnibus mandatis et iustificationibus domini sine querela. Sepe contingit ut hi qui iam perfecti hominum existimatione iudicantur adhuc in

oculis interni arbitri minus ad perfectionis habeant et rursum solet evenire ut in eo nulla conscientia virtutum operibus in moderatione sui decepto dum sine sua deo placere appetit proximorum oculos offendat. A qua utraque reprehensione parentes beati Johannis immunes esse declaravit de quibus tamen dictum est: Erant autem iusti ambo coram deo; subiunctum est: incedentes in omnibus mandatis et iustificationibus domini, moxque subiunxit: sine querela. Ac si aperte diceret: Ideo se in actibus pariter cogitationibus suis circumspecte agebant ut divinis obtutibus in consulto et humano foris iudicio placerent, iuxta illud apostoli providentes bona non solum coram deo sed etiam coram hominibus. Et non erat illis filius eo quod esset Elyzabeth sterilis et ambo processissent in diebus suis. Divinitus est provisum ut sterili matre et utroque parente provectioris etatis Johannes nasceretur, quatenus ipso ortus eius miraculo pateret virum magne virtutis futurum esse qui nascebatur, ubi desinente omni lascivia concupiscentie carnalis constaret nulla intercedente voluptate sed sola cogitatione spiritus

gratia plis. Sic ysaac filius p-
missionis qui i figuram uni re-
deptoris sui est obediens pri
usque ad morte de veteranis
pntibus et sterili diu matre
natus est, sic iacob et ioseph
patriarche, sic sampson fortis-
simus ducu, prophetarum eximi-
us samuel sterilis diu cor.
Et fecundis semp dotibus hu-
mere genitus ut miraculo
natiuitatis natorum dignitas nos-
cetur comprobare sublimes i vi-
ta fuiti qui in ipso vite exortu
conditionis humane mira transce-
deret. Ex vero sequitur Factum est
aut cum sacerdo. fungeretur ior-
dine vicis sue an deum secun-
dum consuetudinem sacerdotii sorte exijt
ut incensum poneret ingressus
i templum domini. claret quidem
omnibus quia iam redeunte
ex ordine septimana vicis
sue que ei de vice abya con-
tigerat templum ingressus intrauit
Sed forte aliquibus obscurum
est quia septima tunc videtur
quo hec sunt anni tempe gesta
quibus intimandum quia ut hec
scriptura pterimisit. sed ex eo q
addidit latenter innuit. Et omnis
multitudo populi erat orans
foris hora incensi. una etem-
im pro anno solempnitas erat

in qua pontifice adorandi sancta
sanctorum intrante nullis prorsus hominis
et ceteri foras templi remanere licet.
sed omnes tempe oblationis exterius
iubentur. Ea autem hec nimirum erat
statuta solempnitas vii. ad pas-
cha mense x die mensis. q dies p-
piciationis siue expiationis voca-
batur quia videlicet oblatis i altare
holocausti victimis sanguis in
sancta sanctorum ad expiandum inferebatur.
ut sanguis solum ibi aspergebatur
sed thymiamata adolebantur quibus prim-
lectione zacharias fecisse memoratur.
De quo de hac solempnitate dicit moy-
ses. Mense vii. x. die mensis affli-
getis animas vestras nullumque facietis
opus expiabitur autem sanctuarium pon-
tifex et thabernaculum testimonii atque
altare sacerdotes quoque et vniuersum
populum, eritque hoc vobis legittimum
sempiternum. Et orat pro filiis israel et
pro cunctis peccatis eorum semel in anno
Et paulo superius cum ritu eius-
dem expiationis doceret ait nul-
lus alia nullus hominum sit in thabernaculo
qui pontifex ingreditur in sanctuarium
ut roget pro se et domo sua et
pro vniuerso cetu israel donec egrediatur
Longum est de singulis huiusmodi cer-
moniis scripture testimonia ponere
longius multo singula sufficiet
quomodo nunc in ceteris specialiter

nūtiantur exponē ūn hoc maxime
libet vere fraternitatis aurib9 in-
timare / q̄ quemcūq3 clarū sit tēpus
in quo precursor dn̄i natiuitatis
eius futuram nunciaret. Septi-
mus quippe mensis et x9 eius dies
sanctissimo huic oraculo dedicatus
est / quia nimirū ille nascituri predi-
cabat qui consūmacionē obseruacie
legalis reuiua9 gratie predicaret
inicium / q3 ortus inuiabat illius
qui primo omnium venire etiam ad
esse ordaret dn̄m saluatorem.
Finis enim legis xp̄us ad iusti-
ciam omni credenti / Vnā rescepte
nacio propter subbitum z deniuno (?)
propter decalogum legis adim-
pleto vere figurale. Dies enim propi-
ciacōnis erat z expiacōnis in quo
populus omnis ab opibus vacaret
et oracōnes atq3 abstinenciam
affligi et castigari preceptus est /
quod beati Johis vite z predicacōni
multum congruit / qui ipse annun-
cians vacans opibus celestibz
solū studijs ac desiderijs anim
dabat z conuenientes ad se turbas
carnalis opibus abstinere ac per pe-
nitentiam fidemq3 expiari z xp̄o conse-
crari docebat / quia tempus iam di-
uine instaret in qua cunctis pie
querentibus regni celestis pateret
ingressus. Cum intrabat die ponti-
fex sanctuarium z thabernaculum testi-
monij atq3 altare expiaturus q3
et uniuersum populum expiaret mis-
sus est. Johes ipse qui fuit
iste populus qui pontifex quod expia-
cio manifestat cum illo veniente
ad baptismum suum loquitur dicens
Ecce agnus dei. ecce q̄ tollit p. m.
Que videlicet expiacio semel in
anno celebrari statuta est quia
sicut apostolus ait populus semel obla-
tus ad multorum exhaurienda
peccata. Secundo sine peccato apparebit
expectantibz se in salutem. Qu aut
pontifice ad rogandum ingrediente
te sanctuarium neminem hominum in tha-
bernaculo esse dicebat donec
exiret in figuram ista etiam designa-
que pro fide eius pati nondum
erat ydonea / quod in ipsis patefa-
ctum est apostolis qui inchoata ea-
dem passione illius omnes relicto
eo fugierunt. Expediebat autem
expleta expiacione pontifex omnibus
alijs thabernaculum introire fa-
cultas dabatur / quia perfecto suo
sacrificio passionis apparuit discipulis
xp̄us z data spiritus sancti gracia ad
offerendas deo hostias non solum
devoti operis z oracionis / sed z ipsi
sanguinibus eorum cordis q3 robo-
rauit / sed de observacia festi
legalis breuius exposuimus ut
agnoscere cautus vera q3 congruen-
ter in tali nouo gratie precomia supp-

scribit exordium in quo tam multi-
plicatur ~~tam~~ opus eiusdem gratie
et totius mundi redemptorem signi-
ficabat. Apparuit ante oratum zacharie
angelus stans a dextris altaris
incensi. Ubi non dum quod non solum
virtute sermonum quod pertinet
verum etiam statum temporis et loci situm
in quo apparuit gratie que evangeliza-
venerat testimonium perhibet. Tempore
quippe oblationis sacerdoti ap-
paruit ut verum se eternumque ponti-
ficem veram pro mundi salute hosti-
am venturum predicaret significans.
Stabat in dextro altaris incensi. Ut
novi testamenti precone se venis-
se doceret. Duo namque altaria erant
in templo que duo testamenta
significabant in ecclesia. Primum alta-
re holocausti ere coopertum et
ante fores templi ad offerendas
victimas et sacrificia positum quod
carnales veteris testamenti cul-
tores significat. Deinde altare
tectum auro tectum prope hostium sa-
ctorum ad adolendum thimiamata con-
stitutum quod interiorem perfectorem-
que novi testamenti cultorum illius
gratiam designat. Stabat etiam a
dextris eiusdem altaris ut non
terrena et infima sed gaudia celestia
et sempiterne beatitudinis que per
dexteram solet significari hominibus
se promittere nunciaret illis maxime
qui precordiis sui mundicia ipsi

altare aureum effecti sunt prope ingressu
regni celestis sedula cogitatione
assistere solent, qui aromata orationum
per ignem amoris deo immolant. Qui
dicere possunt cum propheta dirigatur oratio
mea sicut incensum in conspectu tuo. Quod
ante ait zacharia exaudita est
deprecatio tua, et uxor tua elyzabeth pariet
tibi filium, non arbitrandum quod ponti-
fex qui pro populo oraturus intraverat
immutato repente animo pro privatis
negotiis cepit rogare maxime
pro liberis ab uxore generatione tamquam ho-
senex ac decrepitus spem totam
amiserat, ut nec angelo promitten-
ti crederet nasci sibi filium posse. Sed
hoc certissime credendum quod pro populi
salvatione rogabat quem quam ma-
ximo peccatorum languore vexatum
et insuper alienigene regis dominio
pressum noverat. Unde angelico
oraculo et se exauditum cognovit et
a domino proprio ordine salus quam que-
rebat esset adventura didicit. Quod
videlicet nasceretur sibi filius, qui
propheta et doctor omnium existens
eundem populum ad viam veritatis spe-
que perpetue salutis converteret, et
mox sequeretur ipse salvator qui ei
celestis regni dona prestaret. Et
vocabis nomen eius Johannes
et erit gaudium tibi et exultatio
et multi in nativitate eius gaudebunt.
Magne claritatis est et virtutis indicium

gnoscens in scriptinis hominibus a deo nomen imponitur vel mutatur. Bene autem precursor redemptoris nostri Johannes vocari iubetur. Johannes quippe dei gratia sive in quo gratia est dicitur. Per te ipse specialem prerogatiuam sanctitatis eiusdem precursoris gratiam accepit et mandata ~~antenus~~ in mundo celestis ingressus gratiam predicare aduenit. Cum igitur gratia plenus extitit et ceteris dei gratiam euangelizaturus venit recte preconium gratie ipso etiam suo nomine prefigurauit / multo quippe in eius natiuitate multis exultandum predicatur presertim sue regenerationis mundo auctor ostenditur. Erit enim magnus coram domino. Nondum / quod idem laudis preconium iohanni ab angelo quod aliorum parentibus fertur illius / Et illi enim iusti ante deum. Et hic coram domino magnus esse perhibetur. Quam magnus autem coram domino fuit / ipse qui solus virtute magnitudinis eius condonauit cognouit dominus insinuat dicens. Non surrexit inter natos mulierum maior iohanne baptista / Sed angelus interpretationem eius coram domino magnitudinis subiecit et exposuit. Et vinum et siceram non bibet / et spiritu sancto replebitur adhuc ex utero matris sue / et multos filiorum israel conuertet ad dominum deum ipsorum. Siquidem in eo quod illum a vino et sicera / id est ab omni quod inebriare potest continentiam habiturum asseruit / patenter indicauit quod aliorum hominibus

vitijs in mundi illecebris quibus scilicet mentis solent animum subiugari esse immunis / in eo autem quod illum adhuc ex utero matris spiritu sancto replendum esse intonuit / perfecte quia natus in mundum omnibus virtutum fructibus esset clarificandus ostendit. Quidem enim vincti inter homines potuerat ~~potuerat~~ conuersari de esse virtutis / qui ita ut homo concupiscentialitatibus conceptus est / quoniam tamen more humane conditionis non in delectis cum procreationis sed gratia remissionis non sua peperit / Neque enim dubitandum est / quod spiritus sanctus qui eum repleuit etiam a peccatis omnibus absoluit. Constat quippe veritatem patris sine quia lege non constringitur spiritus sanctus donum / et pretera qui cornelium ac domum eius ante perceptionem baptismi sua gratia consecrauit ipse utique iohannem non solum ante circumcisionem sed etiam natiuitate eiusdem gratie munere perfudit / ita ut officium sue precursionis domino adhuc in utero positus quia loqui dum nec dum poterat iam exultando perficeret quod sicut scilicet scriptura sancta euangelium testatur. In introitu dei genitricis et salutatione elyzabeth exultauit infans in gaudio in utero eius / Sed in eo / quod illum multos filios israel

addunt deum ipsorum conuersum
asseuerat / manifeste angelus
quod multiplicius corda deo esse sub
indicat quod optimo genere vitam
conuersandi per actus esse declarat
Ac nec cum inter homines sublimi-
or / adeo grauior esse conspecto
potest quod eorum quis se abdicat
vitiis qui virtutum studiis animum
subiugat. Insuper etiam alios cot-
tidiano exercicio ad auctoris
sui graciam studet conuertere et
crebra animarum salute atque statim
gaudium semper perire celesti
angelis / Ipse precedet ante illum
in spiritu et virtute helye. Johannes
in spiritu et virtute helye precedere dicitur
quia sicut helias in magna
virtute spiritus sui eius aduentum
preueniet / ita Johannes non minore
spiritus potencia preditus preuenit
primum / sicut ille precursor futurus
est iudicis / ita iste precursor
factus est redemptoris. Nec so-
lum adiectus eius ordine
sed doctrine quoque similiter Johannes
in spiritu et virtute helye dominum
precessit. Ita sicut de Johanne
angelus subiungit. Ut con-
uertat corda patrum in filios et
incredibiles ad prudenciam ius-
torum / ita dum propheta non
disparem de helye predicacione
sentenciam protulit dicens. Ecce
mitto vobis helyam prophetam

antequam veniat dies domini magnus
et horribilis / et conuertat cor patrum
ad filios et cor filiorum ad patres
eorum. Unum quidem atque idem utrisque
opus est / fidem atque intellectum
quem habuere patres filiorum mentibus pre-
dicando infundat. Nam patres et
iusti appellat veteres sanctos / de quibus
saluator ait discipulis. Multi prophete
et iusti cupierunt videre que vos vi-
detis et non viderunt. Filii vero
incredibiles illius aui homines quibus
vel helias predicaturus est vel Jo-
hannes predicabat vocat. Conuertit
ante Johannes corda patrum in filios /
quia sapientiam quam habuerunt patres
christum credentes ac desiderantes
in carne venire tunc infundit in filios /
docendo eos credere et gaudere christum
in carne venisse. Conuertit incre-
dibiles ad prudenciam iustorum / et eos
quos sine fide christi reuenit de
operibus legis frustra gloriantes
docuit credere in christum / remque sci-
cie to interiore submittere / ac pe-
nitencia inuitauit prudencia qua legem
perfecte diligentissime studebant
et nichilominus in gratia domini ihesu non ante
temporum suorum instituta salute prudencie
credidit erant. Hinc namque unus ex eis
dixit. Insuper ante ex fide venit
dum capite subiungit. Parare domino
plebem perfectam. Hoc rerum pulcherri-
ma dicite plebis perfecto quod Johannes

suo tempore praedicando probabat. Et
nunc dominus ipse dominicis per orbem lava-
cris adimplet. Cum nos evangeli-
cis verbis instituti et imbuti myste-
riis eandem fidem et dilectionem habe-
re discimus quam legalibus praeceptis
edocti patres habuisse probantur. Hoc
perfectissime spe etiam certam
eandem quae illos intrasse constat
supernae patriae gaudia suspiramus,
atque ut haec etiam nos intrare merea-
mur caelestis vitae conversatione vitam
contendimus. Cum eorum exemplo
nulla quae facimus nostra propria
bona nostris meritis ascribimus,
sed ad auctoris nostri promissa gratiam
respicimus, de quo illorum quoque testi-
moniis edocemur, quia ipse est
deus, ipse fecit nos et non ipsi nos.
Non solum scilicet ut homines simus,
verum etiam ut sancti et beati homines simus.
Tantum donum gratiae si puro et ineffabili
corde senserimus ipse in nostro corporum
patrum promissa propitius fit omnibus
iniquitatibus nostris, ipse satiat in
bonis desiderium nostrum, ipse rependit
operibus iustitiae quae nos nobis
habere potius sed in miseratione et misericordia
quam ipse donavit nos in vita corona-
vit etiam. Qui vivit et regnat in unitate
spiritus sancti deus per omnia secula seculorum amen.

In die nativitatis sancti Johannis baptiste Luce primo.

In illo tempore Elizabeth
impletum est tempus pariendi
et peperit filium et audierunt
vicini et cognati eius quia
magnificavit dominus misericordiam suam
cum illa et congratulabantur ei.

Omelia lectionis eiusdem venerabilis Bede presbiteri.

Praecursoris
domini nativitas sicut
sacratissima lectionis evangelicae
prodit historia multis miraculorum sublimis
refulget, quia nimirum decebat
ut ille quo maior inter
natos mulierum nemo surrexit
maior ceteris sanctis ipso mox
ortu virtutum insignia claresceret.
Senes ac diu infecundi parentes
donum nobilissimae prolis accepit-
tat ipsi patri quod incredulitatis mu-
tus reddebat ad spiritualitatem
novae praeconia gratiae os resolvitur,
revelatur. Nec solum facultas
deum benedicendi restituitur sed etiam
confitendi et prophetandi virtus augetur.
Cohabitanti fama sancti omnes vicinos
admiratione et metu percellit
omnium qui audierunt in corde suo ad
venturum novi prophetae corda
parant. Unde merito sancta per orbem
ecclesia quae tot beatorum martyrum
victorias quibus ingressi sunt regni
caelestis meruere frequentat, huius
tamen post dominum etiam nativitatis
diem celebrare consuevit, quod
nullatenus sine cuiusquam auctoritate
in consuetudine venisse credendum
est. Sed attendamus ad regnum debi-

qua sicut nato dño pastoribus
apparens angelus ait Ecce euan
gelizo vobis gaudium magnum
qđ erit omni pplo quia natus
est vobis hodie salvator qui e
xpus dns Ita etiam angelus
nascituro zacharie pdicens
iohannem Et erit inqđ gaudium
tibi et exultatio et multi in
natiuitate eius gaudebunt
Erit enim magnus coram dño
Jure ergo utriusque natiuitatis fes
ta deuotione celebrantur sz in
illius tamen in xpi dni tamen
in salvatoris mundi tamen in
filii dei omnipotentis tamen
i solis iusticie natiuitate om
pplo gaudium euangelizatum in
hui9 autem tamen in praecursoris
dni i serui dei eximii i lucerne
ardentis claritatis exorti multi
gauisi esse memorantur Iste mag
nus coram dño esse narratur
de illo propheta testatur Cum mag
nus ee. clam · in · magis e
no e finis Iste praeterea corporaliter
deliciis ab omni qđ inebriare
pot abstinebat Ille inter
peccatores conuersatus pctī omnis
inmunis permansit hic adhuc
uentre matris spu sco repletus
est In illo habitat ois plenitudo
diuinitatis corporaliter qui dono
sui spiritus sedem sibi in eo vir

ginalis in quo antequam suscipet
tpe consecrauit Iste multos filiorum
israel ad dnm suo tpe pdicando co
uertit Ille multos cottidie de
diuersis per orbe nationibz ad sua
fidem credulitate iteri9 illustratu
do conuertere nõ desistit hic i spu
et virtute helye precessit eum illa
ut plebe eius aqua baptizans
ad suscipiendum eum ubi appareret
doceret esse pparatam huic successit
ille in spu i virtute dei patris
et plebe sua spu sco et igne
baptizans et videndam faciem
patris sui donaret esse pparatam
Johanne nato congratulabantur vicini
ni et cognati genitrici illius
quia magnificauit dns misericordiam
suam cum illa Dño autem nato
congratulabatur etiam qr venit tpus
in secundi eius spus angelici
qui sunt vicini eius et cognati
ciues videlicet eiusdem patrie
celestis que ipsi exposuerunt qui
hymnum glorie deo canunt et
quid illa per orbe esset acturus
pastores ipsi detegentes admonebant
Recte ergo natiuitas celebratur illi9
qui terris potentia maiestatis diuine
appropinquabat operibus Recte ortus il
lius solempnitas colitur cuius tanta
est vite sublimitas ut quanto
ab illo sublimius est hoc iam

hominis naturam transcendere dubium
non sit. Cui quidem dominus cum maiorem
eo neminem in natis mulierum esse
dixisset mox subdidit dicens
qui autem minor est in regno
celorum maior est illo. Sequimur isti
nimirum qui humana natiuitate pos
terior Johanne sed celestis regni con
secutus apice prestantior. Nec uacat
a misterio quod Johannis natiuitas
cum decrescente die domini autem cum dies crescere
inchoat facta memoratur. Huius enim
secretum distancie reuelat ipse Jo
hannes qui cum per magnitudinem uirtutum
christus crederetur a turbis dominus autem
per infirmitatem carnis a quibusdam
non christus sed esse propheta putaretur.
Illum oportet inquit crescere me autem
minui. Creuit quippe dominus quia
per totum orbem fidelibus quod christus
esset qui propheta credebatur innotuit.
Decreuit ac minoratus est Johannes
quia qui christus estimabatur quod
non christus ipse sed precursor christi esse appa
ruit. Ideoque iure nato Johanne
lux diurna minorari incipit
cuius fama diuinitatis decessura
et baptismus eius erat finem ac
cepturus. Iure cum nascente domino
annuati dies ad incrementum lucis
redeunt quia ille omnibus apparuit
qui lucem sue cognitionis quam prius
sola Iudea et hoc ex parte habebat cunc
tis gentibus aperiret et sue calorem
dilectionis in totam mundi la
titudinem diffunderet. Non dubium
autem quod eadem beati Johannis nati
uitas non nullam habet similitudinem
adiunctus diuini operis quod predi
care ueniebat. Nam congruum
ualde est ut cum omnes prophe
tores et patriarche uel nascendo
uel moriendo uel uiuendo uel
predicando testimonium perhibuerint
huic multo amplius precur
sorius qui plus quam propheta non
tantum in uita et passione sed in
ipsa quoque sua natiuitate designaret.
Quid est enim quod de ueteranis
parentibus natus est Johannes nisi
quia illius mox sacramenta nati
uitatis prefigurabat qui spiritualia
noui testamenti perfectus archa
na carnalem legis et sacerdotii
ueteris obseruantiam iam demum ua
cuam esse doceret. Quod enim
antiquatur et senescit prope interi
tum est. Quid quod multo pre
cipue uidelicet sacerdos ortus
est pater eius diu non concepta ap
pariente duo legalia uiri sacerdo
tii ueteris magna operta doc
trina sensus spiritualis obumbrati
erat sola hec custodia carnali
bus ac docentibus sterilis re
gressit primo et ipsam litteram
pleri sed doctoribus perfidis tradito
nes concupiscentibus inmo quod

cis dnis in ewn° scpius i ppcā
re pbatur. Et quid q diu
sterili genitce nascit̃ ii quia
lex que in ofnlio sacerdotal of
fitii spnalem deo sobolem gig
nere ipsa cucmine ad pfcm
adduxit quia nimix̃ sius
cultoribus regni celestis ia
nuas apenre no potuit s3 ste
sublege auctor ipe legs stei
litatis opprobrium legi abstulit
quia hac spnalit intellige
da uiuunt. Vt supne btitudi
nis gratia que in ewn° nuc
aptissima liz 7 etiam olym
psignata legi concepta fuisse
docuit. Et sem est in oct 7 die
vnt° venit circuide puex et
votubat eu nomie pris sui
zachariam 7 ridens mr eius
dixit. Neqq s3 vocabit. Johes
Johes interptat dei gra siue
7 quo est gra quo nomine et
totu ewn̄ te dispesatois gracia
q pdicat et ymi spalit diui
sigficat pqne cale gracia mu
do donata est. Cui vo nati
puex pris zacharie nomie
magis q iohane uocandu
esse dicebant eos pfecto
figurat qui dno noua gracie
munera declaradte suscipere
eu potius gsueta sacerdocii

veteris edicta pdicale. Vn hy za
charias inter diu intepta quia
videl3 incoria antiq ob suatois
que utiq a dno data est figuate
denuciat. Cotendebat g de noie
nati pphete hy qui venerut
et zacharia huic voti sacthage
bat at q mr vbis pater scptis
q iohes magis appellandus esse
asserebat q fuere no nulli ce
lestiu sacmctorx mi ug piti qui
i primordys ewn̄y chorusatis
cutelia adhuc legalis sacedocii
statuta simul obseruanda esse
decreuerat quos pito ipa legis
doctrina de suscipienda xpi gratia
qsi elyzabeth de nomie Johis
viua voce co firmat dicendo ple
gislatore, pphetā vobis suscitu
bit deus vr de filys vris tanq
incipiun audictis ipo omnia qcu3
locuty fuit vobis. Ipm quo3 le
gale sacerdociu tacitus cerimoidx
suax typis quasi mutis litte
sigmis. Zacharias eidem gre
nascenti testiom phibet quia
nichil prsus i omnib3 sacedocii
veteris obseruatoribz actiu
vel dom esse credendu est quod
no ewn̄y gra3 si recte intelliga
possideat. Cui ad mite declato
postmodu 19 sumato noie iohis
apitu est os zacharie z logba
benediceus deum p3 utiq quia

manifestavit per apostolos gratiam novi
testamenti innumera etiam turba sa-
cerdotum obediebat fidei vel litteraliter
taciturnitate notum ad confiten-
da laudanda et predicanda sui domini
redemptoris se devota submit-
tebat. Et quidem in die circumcisio-
nis Johannis quando et nomen accepit
factus est timor super omnes vici-
nos eorum et super omnia monta-
na iudee divulgabantur omnia
verba hec. porro in tempore dominice passionis
ubi misso desuper spiritu gloria
nominis eius per apostolos mundo in-
notuit timor continuo salubri-
mus non solum iudeos qui erant
vicini vel situ videlicet loci vel
scientia legis sed et exteros usque ad
fines terre gentium corda concussit-
nec tantum montana tantum iu-
dee verum etiam omnia mundani
regni mundaneque superbie culmina
virtutis eius fama transcendit. Ita
ut relicta ubique cultura ac vi-
ta priori ad percipienda fidei illius
sacramenta confluerent. Hec etenim
circumcisio dominice resurrectionis ymaginem
prefert, que octavo die hoc est
post sabbatum facta est et sicut illa
a reatu perpetue mortis absol-
vere solebat. ita ista perpetuam vite
immortalis novitatem in auctore
nostro exhibuit et nobis spondenda
monstravit, quod verum est hec Zacha-
rias impletus spiritu sancto ac redem-
ptorem nostrum sive et nostre redempti-
onis prophetat. significat mistice quia multi
de stirpe sacerdotali qui actu professo
Christi divinus ordo commiserat
postmodum susceperunt fidei illius
spiritus sancti virtute repleti dono
prophetie sublimandi et magi-
sterii pastoralis officio prelatis
essent perfundi quibus eadem ac-
cepto spiritus prophetia Zacharias
hac quod conveniunt figurare ter-
da est quod tunc in statu tempore fidelibus
pandetur omnis legalis sacer-
dotum ritus et cerimonias spiritua-
liter intus sancta et prophetas concinera-
re misteriis que mediatoris dei
et hominum hominis Ihesu Christi vel dis-
pensationi temporalis vel eterne divi-
nitatis testimonium ferent, iuxta quod ipse
iudeorum duriciam exprobrans dicat
Si crederetis moysi crederetis forsi-
tan et mihi, de me enim ille
scripsit. Quod autem prophetaverit
benedicens deum Zacharias dixit
audiamus. Benedictus dominus deus
israel quia visitavit et fecit redemptionem plebis sue. In
quibus profecto verbis notandum
quod beatus Zacharias quod in-
choatur proxime futurum in
spiritu providerat prophetico more
quasi iam facta esse narrabat.
Visitavit autem nos apparens

intrante dominus quasi longius a
se recedentes quos in peccatis po
sitos querere et iustificare cu
rauit. Visitauit quasi medicus
egrotos qui ut ueteratum su
perbie nostre languorem sanaret
nouum nobis sue humilitatis
exemplum adhibuit. Fecit
redemptionem plebis sue quia nos
uenditos sub peccato antiqui
hostis seruicio addictos dato
sui sanguinis precio liberauit
unde et ubi nos hortatur apostolus
dicens. Empti enim estis precio
magno glorificate et portate
deum in corde uestro. plebis autem
sue dicit non utique quia ueniens ple
bem suam repperit sed quia uisitando
et redimendo suam fecit. Vultis
audire fratres mei qualem inue
nerit eam qualemque reddi
derit [illegible] caritati [illegible] ob
notitiam simul et prolixitate sui
notum caritati uestre recesse ex
planare longum diximus ap
te denuntiat. Visitauit nos
oriens ex alto illuminare his
qui in tenebris et in umbra mortis sedent ad
dirigendos pedes nostros in uiam pacis. Inuenit
ergo nos sedentes in tenebris
et in umbra mortis hoc est longa
peccatorum ignorantie cecitate
depressos atque hostis fraude

deceptos obsessosque erroribus.
Ipse etenim uere mors et mendacium
sicut econtra dominus ueritas uocatur
et uita. Attulit autem nobis ue
rum cognitionis sue lucem qua discu
ssis errorum tenebris iter nobis
iter patrie celestis ostendit. Direxit
gressus operum nostrorum quibus per uiam
ueritatis quam monstrauit atque ad mansionem
perpetue pacis possimus intrare
quam promisit. Hec dona fratres karissimi
superne bonitatis. hec etiam bonorum
promissa habentes benedicamus et nos
dominum in omni tempore quia uisitauit et fecit
redemptionem plebis sue. Semper laus eius
in ore meo. Nam sequitur: Semper eius et
memoriam retineamus et in mente
annunciemus uirtutes eius qui de
tenebris nos uocauit in admirabile
lumen suum. eius continue flagi
temus auxilium ut lucem scientie
quam contulit nobis ipse conseruet
et ad perfectum usque diem perducat.
Et ut digni simus exaudiri
precatores abiciamus ipsi opera te
nebrarum et induamur nos arma
lucis. Sic etenim supplicantes gratiam
que desideramus accipimus quia
nimirum uerba deuote orationis ad
iuuat manus pie operationis. Et
quia beati precursoris hodie natalitia
celebramus oportet ut qui salutem
eius predicatione suscepimus hunc

ne orõnis adiutorẽ quã ꝙ ꝓm
itaqꝫ intercedendo rogem⁹ impet
re vt ad eam cui testimoniũ phi
buit lucẽ veritatẽ puẽire mẽa
mur ihm xpm dnm nr̃m Cui
vi. r. regt. tu p. i. v. ff. de p. o. ff.

In natiuitate sti Johis baptiste.

Congregauit nos hodierne diei pclara natiuitas ꝑ
auctu scm Johãne xp̃i dni
pcursorẽ catholice ecce veridica
testatur autoritas hui⁹ p reue
nerabil zacharias ꝓtifex tunc
sui tempe cum igr̃ dctur i scã sto-
rum vt iunctũ dno sicut mo
buce cuẽ m doctuit mis annibus
recessitu placabile adoleret in
censum cepit eruit repente dminus
inneo cultu pctbea volante et
chorusco desteril adextris altaris
in sacficia cosistente. O salutaris
holocausti ꝓposito rado bene
placita sincẽ ymolacõis oblaco
Ascedit fraglantissima suauitas
pre delatus est hitaus in celo
dñs maiestatis cõdisposito ante
scla i pspirabili cosilio volutatis
rusum accepit simplic' intẽpel
lato sacdotis dm tum aducto
sui visitacõe detrior gabriel
angel; cospexissꝫ antistite ꝙti
blando scuit alloquio cpndiditem
Ne timeas inqꝫ zacharia
qm exaudita est oro tua r vxor tua elyzabeth pariet t filiu
Et vocabis nomẽ eius Johẽz
et erit gaudiu tibi et exultaco
r multi in nati^te eius gaudebut.
Erit em magn⁹ coram dño
et vinũ ꝯsitera nõ bibet et
spũ sto replebit^r adhuc ex vn
teo mris sue et reliqua. Ob
stupuit zacharias qui non
postulãdo libeo tepli scta
intierat sꝫ pꝓplo dño õme
dado legatus astiterat et
ancipiti tractatu fluctuas
vsqꝫ ad inmultus suffusione
inutilit cogitaĩe pimo cep
erucesimũ sue tepis etatis
deinde elyzabeth i scamide
copatis iam i summi senio
dieru pclim^t^ vigetis geuia
ꝗꝫ dubitatõe pimota exstitit
angelico pmisso qꝫ i nõ
deebat i ãedulius Vn h' in
ꝗ scia. Ego em sum senex et
vxor mea pcessit i dieb⁹ suis
Tãqꝫ dicet impossi^t^ m vnde
obcẽ Gabriel tuc pollicati^te
asserco meis em i lumbis
vtus ~~emarcuerunt~~ emarcuerunt se
miñandi i mea qꝫ ꝯiuge nõ
spes apparet paciendi tñ sacta
est i vtrisqꝫ inebri etas quia
pntalis Anno^o vl ex marito
senẽ depita annus ꝯ tpe vl
iam destituta fructuli uetno
sꝫ radice dudo cortice tecta

poterit

ptrit arbuscula sterilis ger
minare. Noli zacharia celesti
contra sistere voluntati verbum
enim velociter currit quocumque
fuit destinatum nullo obstaculo
impediendi ut deifice ordinacionis
sententia impleta. Anno legis
anna sterilem post multorum
annorum seriem Samuelem filium
concepisse. Anne mea soli nubes ae
qualis cum turpe prevalent cor
poribus et vilis tantum in sacro
adulterio et non potius
des virtute incorporo? semina
fecunditate Rachel quoque Iacob
patris tum copulata coniugio
nullo prolis concesso fructu
tenebat placuit creatori et
effecta est patriarcharum mater
Ioseph illum castissimum atque
industrium virum prouenerit ge
nerare qui recusans stuprum
impudicitie conspicientem fla
grum oblitus innocence pat fil
iusque insidiantium familie ges
tatorum famis tempore frumenti
largitate instituebat. Abraham
etiam senectuti albescentis capit
canitate eiusque maturitate se
nectutis tum iam centenarium mun
dum per annos agit annos intentione
cupidinis frigescente fuore
nullo securitatis prefixo stirpis le
gittime succcessione nona de vetula

nonagenaria Sara ex se se concep
tum ysaac suscepit heredem a deo
vos cum primus pater gignendi pos
sibilitate quia fidelem credidit
pollicentem propterea quod quia tu
o zacharia quod ex verbis oris
mei audisti incredibile esse du
xisti donec fecundetur quod de
sterilis coniuge tua silencium tenete
causa conpedita tenebunt labia
tua et cum elyzabeth ex despera
tione tibi promissum genuerit fili
um tunc ori tuo resonabit ab
soluta lingue sermocinatio offi
cium. O ministerio gemina o miraculo
referta benefica vindicta pater
vocis voce privatur etiam diu
ulterius sua duravit in presentia quod diu
vox nasceret verbi conuenire vox
quippe Iohannes verbum christus. Eidem
audi Iohannem voce se esse fate
tem. Ego sum inquit vox clamantis
in deserto parate viam domini rectas facite
te semitas dei nostri. Audisti Io
hannem vocem in heremo proclama
tem verbum intimidem xpm in diu
ina tum presentem eternitate regnante
ut ante hoc recedere possis
et tamen alium auscultare iohannem
Illum dico iohannem zebedei pis
catoris filium petrum regiae de
retibus occupatum fluctibus
maris intentum e mediis pe
lago piscibus geminio offitio

deditum nunc beo xpi discipulum a
xpo tum teneris electum preceteris a xpo
dilectum apostolum et ewangelistam virgo
egregia silicet operatum secto lap
su aera secante vehementi stri
dore volando cuncta sublimia
penetrante celum ethereum preteriente
potestates invisibilium sedium
postponente dnaciones angeli
cas transcendente et verbum divi
num deum ex deo et in deo mane
tem incredibilis mentis obtutu per
fecta acie contemplantem Spe
ctem solus tractatur de xpo in exor
dio sue predicacionis intonuit
In principio erat verbum et verbum erat
apud deum et deus erat verbum hoc
erat in principio apud deum. Om
nia per ipsum facta sunt et sine ipso factum est
nichil. Ecce qualis et quanti in
dicas die hodierno carissimi
natus est pro cum concepti pre
pronunciato quod fiat meus tal
no serendus. Que est ista gra
ineffabilis que sunt iste incom
prehensibiles divicie divine lar
gitatis clausus secretis genitalibus
retinet cui sancti spiritus munere de
coratur. Necdum mundi principia
nunc homines inspicat et propheta
altissimi designatur. Ita quippe
gabriel illustrans palacium celesti
cancellarius ascriplat. Multos
igitur filios israel convertet ad dominum deum
ipsorum et ipse precedet ante illum
in spiritu et virtute helye. Ut con
vertat corda patrum in filios
et incredulos ad prudenciam iustorum
parare domino plebem perfectam. Na
que ventus erat de iure virgi
lis purissime visceribus in
libidine seminatus sed fide concep
tus ad redempcionem mundi
salvator processit de sterili geni
tus quo nullus maior inter na
tos mulierum elatus iste vitam
magnus cum magistro mundi
cum precelsum amicus ubi prop
sponsi quem virgine virginis dei
sed agnum aspiciens velud spo
regali dyademate coronatum de
virginali thalamo processum
nupcias xpi et ecclesie dum ap
bus ardentissime desiderat eius
advenisse congaudet atque consub
culo pudici ventris aula con
fecti uteri nectarum primum spe
culas cantore non corporeis
gestibus salutans sed totis an
motibus consona genitrice senis
puerperio tripudians singulari
iocunditate gestiunt et exul
tando ex utero in uterum salutat.
Sic namque elyzabeth ingrediente
ad se marie sancte vidit Bene
dicta tu in mulieribus etc. Et unde
hoc michi ut veniat mater domini
mei ad me. Ecce enim ut fa

est vox salutacionis tue in auri-
bus meis exultavit in gaudio
infans in utero meo. Itaque quia
rex et medicus omnis boni deus
et homo propter peccatorum suorum ex-
hibens sui corporis antidotum
propter hominem restaurandum longa
peccatorum invalitudine sauciatum
in hominem veniebat tam
excellentissimi archiatri ac
potentissimi nobilissimus precursor
plana via semitaque rectissima
non in terrenis vallibus set in summis
hominum componebat mansionem quare re-
gia spretis domibus ebur-
neis desertisque laquearibus au-
reis marmoratis quoque per omnes
abditatis in imis condentibus
celorum viam domino preparabat. Gra-
tulare igitur congratulare beate Zacha-
ria sacerdos et pater quod ex quo
tot tam mestis tempore flagello
correpcionis in posito officii
nomine valuisti amplificato
sermone recepisti dubitasti per
ambulum cum demissitivo progenie
posteritatem audisti archangelum
de spacie eius dicens minus ad
plenum emendatis silencium tol-
lerabile protulisti supplicium de-
terminati diei in vita voluere
magnum coram domino suscepisti
filium senili contecto fessum
constitutus qui pronomine puer

appellaretur natus sicut et evan-
gelizaverat angelus ubi supra
pugillaribus Johannes scripsisti voca-
bulum continuo resolutum est tue
taciturnitatis vinculum abunde co-
dinea cumulatur tamen vocis
tibi restitutum est officium. Gau-
deamus fratres carissimi nos ipsi in isto so-
lempnissimo die mundi da nati-
vitate summi devota frequencia cele-
brantes in enarranda nativita-
tem domini tota tam reverencia prestola-
tes ut quibus leticia permanet
prestetur de meritis cumulatorum pa-
storis fructu in temeritate virginis
obsequentes perpetua consideratur solemnitas
redemptoris amen. **Sermo
de nativitate sancti Johannis**
Post illum sac(erdotem). **baptiste**

Preter dominici natalis diem
nullius hominis nativita-
tem legimus celebrari nisi sola beati
Johannis baptiste in aliis sanctis et
electis dei novimus illum diem
colli quo illos post consummatos
labores de victoria triumphatum
quo mundum in perpetuas eternitates
ipsius hac vita peperit in aliis
consummatum ultimum diei vita
celebratur in hoc primo die
et ipsa hominis initiet consecrat
hac absque dubio quia perhibuit
dominus adventum suum ne subito

insperatum homines non agnoscerent
voluit esse testatum. Johannes autem
figura fuit veteris testamenti
et in se formam pretulit legis et
ideo Johannes prenunciat salvato
rem sicut lex gratiam precurrit.
Quod autem non natus de secreto
matris uteri prophetavit et expers
lucis iam testis est veritatis hoc
est intelligendum quod latens sub
velamine et carne licet redemp
torem mundo spiritu predicavit et
nobis dominum nostrum de quadam le
gis utero proclamavit. Ergo quia
iudei erraverunt auctoritate locu
ti sunt falsum. Ideo hic venit in
testimonium ut testimonium perhibeat
de lumine. Quod autem Johannes in
carcere constitutus ad Christum dis
cipulos suos ordinat licet ad e
vangelica tum pertinet quia lex in
typum Johannis qui ignorantie car
cere in obscuro et in occulto
iacebat et indicta veritate se
sus intra litteram tenebrarum reclusus
de hoc beatus crisostomus (?) ille
erat lucerna ardens id est quia spiritu sancti
igne succensa mundo ignorancie
possesso lumine salutis ostenderet
et qui inter densissimas delictorum
tenebras splendidissimum iusti
cie solem lucis sue radio per
monstraret de se ipso dicens. Ego
vox clamantis in deserto. Dicitur
in quo deserto id est in gentium populo
vacua erat timore dei peccatorum
et spiritu sancto carentia deserto similia
lectis hereum comparantur. Desertus
erat hic mundus arbor nulla
fidei et timoris dei et peccatorum spi
nis obsitus pullulabat nec
ager ingenio cultus et nulla penitus
bonorum operum fecunditate ob
tulerat nullam umbre gratie
spiritualis exceperat. Mittitur
beatus Johannes qui enim per prophetiam
atque evangelicam predicationem annun
ciando premonuit qui redemptionem
populorum prestiterit (?) futurus erat
et extolleret dominum ubi sentibus
impleret et ad maturam frugem
id est ad regnum celorum hominis gratiam perduceret.
Iam illud quod sequitur est quod
Zacharie sacerdoti senem iam
bethi sterilis a Gabriele id est ab
angelo premittitur. Quod primo mane
dus inicatur et ipsi quo aliquis
sterilis duo premittitur filius
lis cum filium virginis. Nesci
quid maius miraculum sua
novitate declaratis ipsum
ta per se posteritas mirantur
quia nono partu erat mira
renda ac dicenda virginitas.
Premittitur cum Ihesum Christum Jo
hannes qui testimonium veri
an nonnum ut dicit evangelista

verbum et sacramentorum obscura
profunditas evidencioribus nonc
doctrine misteriis revelet/ pre
mittitur quasi lucerna cum sole surg
ente diem amicus cum sponso sum
pto cum auditur vox cum verbo
ideo de se dicit Ego sum vox cla
mantis in deserto Cum de quo
vobis Johannes vocem esse se dixit
quia verbi annunciator et predi
cator erat. Hic autem sollicite re
quirimus quid inter verbum sit et
vocem. Scripture sancte verbum esse
diffiniunt quod interius sine silen
cio in mente concipimus verbum esse
diffiniunt ipsam cogitacionem
que adhuc inter cordis secreta
retinetur vocem vero per quam verbum
profertur in medium. Vox sonus
est index cogitacionis verbum
vero ipsa cogitacio. Sicut enim
quod verbum corde concipimus necessaria
est vox quasi quoddam vehiculum
ubi recepturis verbum ipsum ponis
simul ad alium transferamus tamen
tamen integrum et inter nos idem
clausum alocipte transferre ut tamen
in sua sede teneat. Ita coeternus
patri innotescere nobis volens sapi
encia verbum id est quod in principio
erat deus apud deum sicut e
ructavit cor meum verbum bonum
beatum Johannem quasi vocem premisit ad nos

verbum suum perfecit assumpsit. Quod
quidem verbum de illa sede ita
ad nos descendit ut ipsum in ip
sius patris pectoris permaneret et ter
rena visitans celestia non relinque
bat. Itaque gloriosus beatus Johannes bap
tista non de longinquo sicut reliqui prophe
te venturum Christum antecessit. Illi
ad adventum regis cum multa tempora
predicaverunt cum dixerunt quoniam vetus
est alii ecce cito venit. Iste quem
venturum predixit venisse monstravit
et prophetam suam ipso quem annunciabat
assistente complevit. Adhuc itaque
in utero matris sue spiritu sancto repletus
et sua ipsius nativitate prophetie
dono pervenit ad plenitudinem dum
sanctificatus mox genitus intra
viscera exultans et salvatoris
adventum materno ore protestans.
Velut lucerna erat ardens in quo tanta
singularis gracia divine dignationis
resplenduit. Ut eum iamque affore
redemptorem sue genitrici voce
nunciaret et pectum velud per gaudii
veritatis organum notum in luce
plaudens ostendit. Hic est ille qui
novi et veteris testamenti perve
niens mediator et glorie agni
dignus ostensor digitum suum et annun
ciator uno tempore meruit videre unam
et eandem sue nativitatis etatem nova
initians et vetera concludens

De persona huius civitatis testatur quod
diebus inquit Johannis regnum celorum
vim patitur. Homo nimirum qui sensualitate
mentis humana in divitiis mundi
huius illecebris concupiscentiis demittat
fugit laborem expetit voluptatem
et vix adducitur ut consuetudinem
anime vite prioris excludat. Sed cum
cepit cogitare ultimi diei ne
cessitatem ac futuri iudicii pro
titudine et stimulatus vel spe premii
vel timore supplicii voluntarium
bellum indicat passionibus et vim
facit proximis desideriis suis et
violenter se vincere ipsa contendit.
Hoc cum sine violentia fieri potest
ut de habundancia et deliciis ad famem
et sitim ad abstinentiam et carnem
castigat ut sompno prius atque oratio
animi continue collatione vigiliis sese
conficiat. Hoc itaque sine violentia fieri
potest ut unusquisque iracundiam
patientia superbiam humilitate continuat
amore propter divicias af
fluentiam superet violentiam sobrietate
te luxuriam castitate comprimat
et homo subito in virum transformet
perfectum et quodammodo alter reddatur
ex altero ac sic actibus perviolentiam
regnum celeste diripit. Duo
autem sunt abstinencie et continencie genera
unum corporale aliud spirituale. Unum
a potu atque carnalis ... appe
titum ... a delectationibus et

mollissimis sensualitatibus co
hibere ab hiis que per tactum gustu
visuque decipiunt. Spiritualiter
renovare ac violenter abstinere.
Alterum abstinentie genus et
continentie est preciosius atque sub
limius motus animi regere et tur
bationes modestie illius tranqui
litate placare ire ac si hic im
petus quasi fera bestia resiliat
litigare cottidie contra vicia su
in pace se quedam deserere an
... quodammodo tum
honore intuere conferre. Preciosa hec
conspectu dei gloriosa crux cogita
tiones malas imperare et dig
voluntates proprias abnegare
eas interiori ... discu
et rejectis imperio subiugare
a sermone atque ope quo anima
leditur tunc actibus noxiis
abstinere. Spiritum ab hiis que contra
sunt spiritualem penitentiam sobrium
custodire. Sic et qui facit pre
rupto passione animo vio
lenter ad celorum regna conscen
dit. Unum itaque sibi sancta est
anima ut palma laborum consu
bi subiecti inimicis inimicus
ad ... febricat ...
contendat ... Necesse est
cum summo labore ... hoc modo
rapere palmam salutis et quam

occubantibus et dormientibus hos-
tibus obsessos fructus pungi-
intentione de corpore Christi dum
thezauro vite vdus de me-
dicinis medio reportare.
Est et aliud direptionis quod
his promissa et oblata despicimus
calciator adhuc vel maxime
in scepta condempnatione descendit
ut iudeorum populum instificaret
sicut ipse in ewangelio loquitur Non
sum missus nisi ad oves que
perierunt domus israel. Sed cum sa-
lutem incredulam synagoge ple-
bem coarguebat. Vobis in-
quit primus oportebat verbum
dei loqui. Sed quia vos indignos
iudicastis eterne vite. Ecce gen-
tium adgentes. Ergo cum iu-
dei invicem sibi parata respue-
rent publicani et peccatores gen-
tibus crediderunt ac sic rapit
etiam synagoge regnum. Reg-
num enim nostrum Christus est. Rapi-
mus itaque eum cum a iudeis occi-
ditur sepelitur a nobis. Rapimus
et eum illis dormientibus sicut
ipsi in ewangelio confitentur dicentes
Inquiunt discipuli eius nocte vene-
runt et furati sunt eum nobis
dormientibus. Dormit itaque qui
dormit ne forte Christum in pneglis-
gentia resolutus amittat. Dum

mens eius in infidelitate et
corpore dormiat. Rapiunt itaque
quia regnum celorum dum negatur a do-
mesticis ingentibus adoratur. Rapi-
tur alijs ad salutem mittitur a ba-
lijs inuenitur cum suum eum recusat
suscepit alienum in secularibus populus
complectuntur inimici quem hereditate
cuius respuit peregrinus inuadit
filius repudiat et servus recog-
noscit. Adhuc ratio ordinis reg-
num celorum vim patitur quia illud
homines accipiunt quod angeli perdide-
runt quia illuc adoptati homines
ascendunt unde sibi incole ceci-
derunt. Ergo cum inter tantos hu-
dos inter tantos latrones et in-
sidiatores vivamus quibus
tandem viribus celorum regna rapic-
mus. Quibus nisi obediendo
doctoribus et vicijs resistentes
et cupiditate ad ... resistendo
et deflendo peccata ... ieiunijs
atque elemosinis redimendo. Ab in-
nitate domino nostro qui vivit et regnat amen.

Incipit sermo beati augustini

Natalem sancti Johis
Johis fratres karissimi hodie celebra-
mus quod nulli umquam sancto-
rum legimus fuisse concessum. So-
lius enim domini et beati Johis dies
natiuitatis in universo mundo ce-
lebratur et colitur. Illum enim sterilis
peperit. Istum virgo concepit. In ele-

zabeth sterilitas vincit in bta ma
ria conceptionis forma inuitat
Elyzabeth virum cognoscendo fili
um genuit. Maria angelo credi
dit et concepit hominem. Conce
pit hominem elyzabeth sed solum
hominem. Maria autem deum et homi
nem. Quid sibi ergo vult iohannes. Inter
positus inter promissus. Magnus
ergo Johannes tamen magnitudini eius
saluator perhibet testimonium dicens
Nemo surrexit inter natos mulie
rum maior iohanne baptista. Precel
lit cunctos. Eminet vniuersis. Ante
cedit prophetas. Superexcedit patri
archas et quisquis de muliere
natus est. Inferior est Johanne.
Dicit fortasse aliquis. Si inter na
tos mulierum maior est maior est
saluatore. Absit. Johannes enim natus
mulieris. Xpus virginis natus.
Ille corruptibilis vteri finibus effusus
est. Iste in pollute mulieris flore
progenitus. Ideo autem tamen Johannis
ultimum dominus generacio deputauit.
Hec dicens cotidie vtitur esse videan
tur conditionis humane sed comparatum
hominibus Johannes Johannes. Promis
sus est ante deum. Tantum in
excellencia erat tanta gratia. Vt ipse
putaretur sit xpus. Quid ergo dicit
de xpo. Nos omnes de plenitudine eius
accepimus. Quid ergo nos omnes prophe

priarche. Apostoli. quod totum est sancti
et in carnatorum promissi vel
abincarnato missi omnes nos
de plenitudine eius accepimus. Nos
vasa sumus ille fons est. Si
ergo intelleximus misterium fra
tres Johannes homo est xpus deus
est humiliis homo vt exaltetur de
um illud quod de domino ipse Johannes
dixit. Illum oportet crescere me
autem minui vt humiliaretur homo eo
die natus est Johannes quo in
cipiunt decrescere dies. Vt exaltetur
deus eo die natus est xpus
quo incipiunt crescere dies. Mag
num sacramentum fratres dilectissimi.
Ideo celebramus natale Johannis
sicut xpi quia ipsa natiuitas
plena est misterio. Quo misterio
nisi humilitatis nostre sic natiuitas
xpi plena est misterio altitudi
nis nostre. Ergo in hac minu
amur vt in deo crescamus. In nobis
humilemur. Vt in illo exaltemur
humilietur humana presumpcio vt
exaltetur diuina miseracio. Nam
hominis etiam factum est in passio
nibus amborum impletum est.
Vt minuatur homo caput Johannis
abscidit. Vt exaltetur deus
xpus in ligno suspenditur. Cum
ante btum Johannem baptistam
dominus et saluator noster lucifer

ipse dixerit et quare eum ante
se mitti voluit. Breuiter si
ubertas caritatis vestre ambi-
tionem habeo premissus est eius Jo-
hannes velud vox ante verbum,
lucifer ante solem, preco ante
iudicem, seruus ante dominum, ami-
cus ante sponsum. Et quia vni-
uersum mundum peccatorum tenebre
et nox infidelitatis oppresserat
et solem iusticie aspicere non
valebat, beatus Johannes quasi lucer-
na premittitur, ut cordis oculi
nostri lippitudine iniquitatis
oppressi magnum eius lumine
videre non poterant ad lumine
lucerne primum quasi tenuiorem
splendorem videre consuescerent
et per illati peccatorum nubilo
remoto et infidelitatis humore
digesto adueniente Christo ab
illo celesti lumine letificari
possint potius quam torqueri
sicut cum lippientes oculos ad
videndum prouocas si primum
splendore lucerne ostenderis et
amplius tunc si lumine magno
non ingesseris. Ita dominus et
saluator noster qui est lumen
verum misit prius beatum Johannem
velud lucernam premittere clari-
tatem eius totum mundum suscipere
non posset. loquitur Johannes dicitur.

Ego vox clamantis in deserto. vox
dicit quia ubi dei spiritu repletus
sicut primo vocis quodam murmure
terius ac deinde titulo ad audiendum
eloquentie tunc premittit. Ita Johannes
Christum sonat ubi dicit minister
exortator. Sed in quantum Johannes
typum in se legis que loquitur Christum
per signa et indicia mirabat
audit vero misit ad Christum du-
os discipulos suos. Isti duo discipuli
a Johanne ad Christum missi forte
duo populi sunt quorum unus ex iudeis
credidit alter ex gentilibus. Johannes
dixit ad Christum lex mittit ad
gratiam apertum fide veterem
desiderat astrum veritate. Nos
ergo fratres karissimi ut istam sanctam festiui-
tatem non solum corporali sed et spirituali
gaudio celebrare possimus secundum
vires nostras ad dandas elemosinas
et ad tenendam cum hominibus pacem
intus animos preparemus, rationi
sancti uel triloquio non solum
nos ipsos sed et omnes familiam nostram
et vniuersos ad nos pertinentes
pro amore dei et zelo sancte disciplinae
nec philie totis viribus laboremus
ut nec premittatur solempnitate
sanctam canticam lyam rendam per sanctum
pallie. Que cum pro nobis sanctus
Johannes quidem pecaerit obtine-
bit si nos festiuitatem suam.

pacificos castos sobrios custodiatis et absque ullo scrupulo quo contingit celebrare. Nec quoque fratres karissimi pro paterna sollicitudine suggero ita deo propicio. Ita devote devocioni fido quod non solum nos ipsos sed eciam omnes qui ad nos pertinent cum omni honestate castos sobrios custodiatis. Unde deo gracias agentes supplicemus ut qui nobis dedit ea que sua sunt fideliter incipere concedat nobis feliciter perseveranciam custodire. Qui cum patre

In vigilia apostolorum Petri et Pauli. Johannis ultimo

In illo tempore dixit symoni petro ihesus. Symon johannis diligis me plus hiis. Dicit ei eciam domine tu scis quia amo te. Omelia lectionis eiusdem venerabilis Bede presbiteri

Virtutem nobis perfecte dilectionis premissa sacra lectio commendat. Perfecta etenim dilectio est qua dominum ex toto corde tota anima tota virtute proximum autem tamquam nosmetipsos diligere iubemur et neutra harum dilectio sine altera valet esse perfecta quia nec deus sine proximo nec sine deo vere potest proximus amari. Unde dominus totiens interrogato petro an se diligeret illo vidente quod cum ipso teste diligeret adiungebat per singula ita concludens pasce oves meas sive pasce agnos meos. Ac si aperte diceret. Hec sola et vera est probatio integri in deum amoris si erga fratres studueris cura sollicitate exercere laboris. Quia quicumque fratri opus pietatis quod valet impendere negligit minus in se sui conditoris dilectionem ostendit cuius mandata in sustentanda proximi necessitate contempnit. Vere perfecte caritatis quam sine divine gracie inspiracionis possit habere tacite quodammodo dominus insinuat qui per eius de illa interrogans symonem eum Johannis quod nunc alias cognominat. Symon inquit Johannis diligis me plus hiis. Ubi cunctis simpliciter mentis sacre [illegible] peritus eius possit intelligere non tamen absurde si quis nomine Johannis domini simpliciter gracie donis insignite indicatum velit accipere. De ipso Johannes apostolus admonendo testatur karissimi diligamus invicem quia caritas ex deo est. Et omnis qui diligit deum ex deo natus est et cognoscit deum. Symon namque obediens Johannes dicitur dei gracia. Et propterea recte primus apostolorum cum de amore suo requiritur Symon Johannis

obediens dei gratia vitatur ut
siquidem amictis ondat hoc qd
inchoe preceptis obedientia diu iussi
obsequitur qd ardencius illum
caritate amplectitur non humani
neiti sed muneris esse diuini vn
et aplus paulus eadem gra co
fortatus dicebat quod caritas dei
diffusa est in cordibus nris
per spm scm qui datus sc̄ est
nobis Qui g ceteris
flagitius dnm amare pba
limus iohannis cognomia quod
nimirum verbis eius de amore
non nisi perpetuum spus paupere
Quod tamen ipm nondum quod
ante tamen ipse testimonium suo
reddat amori cum dno sciscitati an se plus aliis diliget
non est ausus vide tu scis quod
amo te plus hiis sed temperata ac
simplici voce etiam inquit dne
tu scis dns quia amo te qd e
aperte dicere Scio quidem quod ipse
es Ut tu melius nosti integro
corde Diligo vero quanti te
alii diligant michi quidem sed
tibi semper omnia nota Cuius
cautela responsionis iure pfecto
est institutio locutionis simul
et cogitationis Ut videlicet eius
exemplo discamus minime de
ire conscie puritate psumere

minus temere de fine conscie aut
tis iudiciis indicare maxime
rebus eque qua intencione vel
merito gerantur in spiritu nesciuius
Ut de aptis fruitur erratibus
non solum pietatem sed perceptum
indicandi ut corrigatur hemus
dicente dno Si peccauerit frater tuus
increpa illum et si penitentiam egerit
dimitte illi Ambigua autem illorum
gesta vel gesta eque in publicis pte
intestata dno potius co
mittere iudicem Dicit
namque aplus Nolite ante tempus iu
dicare quo adusque veniat dns
qui illuminabit abscondita tene
brarum manifestabit consilia cor
dium Siquidem ipse petrus fide
cito se in hac dnica interrogacione
taciturus modeste cohibebat
quod meminit se pridem imminente
eius passione plus sibi consta
tie debuisse quam haberet respondendo
videlicet se et paratum in carcerem et in
mortem ire cum qui non diu post
p denegaretur instante periculo saltem
confiteri quia nosset illum vel
quod fuisset alius cum illo Instructus
ergo periculo post tantus loqui
cum dno que vix dedicarit hu
mane conscie statum melius nosse
quam ipsa se conscientia vel latentius nosse
sufficeret | de fine quidem cordis aut

nichil presus audet diffinire de
sui autem amore integritate non sui
met solius sed etiam omnis qui interro-
gabat domini testem pandens. Etiam
inquies domine tu scis quia amo te. O
quam felix et pura conscientia que condito-
ri suo cuius nuda oculis aperta
sunt omnia dicere non metuit
domine tu scis quia amo te. Cum cer-
ta ac secura conscientia que sua cogitationes
domino patere non dubitat et se nil
aliud quam ea que dominus approbat
cogitare non ignorat. Unde bene
in apocalipsi sanctorum corda cithara et
phialis aureis comparantur dicente Jo-
hanne: Habebant singuli citharas
et phyalas aureas plenas odo-
ramentorum que sunt orationes sanctorum.
Cytharas quippe aureas habent el-
ecti quia omnis eorum sermo omneque quod
de illorum actibus ad noticiam
proximorum fama vulgante pro-
diit pure dilectionis luce rutila
apparet. Phyalas quoque habent
aureas que sunt vasa patula
amplitudine diffusa quia corda
sua quo verius sole eiusdem
dilectionis sentiunt igne splendes-
cere eo latius hiis divinis gau-
dent pandere conspectibus. Ubi
vere subiungitur plenas odora-
mentorum plenitudine redundat cum
fulgida caritate istorum per cor-
dia virtutum quorum spiritualium opi-
nione proximis immo testimonie

Et pulchre ipse qui hec videba[t]
Johannes in exponendo subdidi[t]
que sunt orationes sanctorum. Odora-
menta etenim sunt fialarum orationes
sanctorum quia quicumque boni operan-
tur dicitur qui simplici in-
tentione deo serviunt totum
profecto hoc ante pedes ordine
adimplet quam devotorum in
corum [illuminated initial] divinis que dat a...
pti... bus. Spiritualiter aut[em]
Apostolicum illud preceptum: Conti-
nue Sine intermissione orate
perficere non valemus nisi eos omni
actus sermones cogitatus ...
et silentia nostra ita domino con...
te dirigamus ut singula ...
tium timoris illius respectu c...
pent. Cuncta perfectione nec s...
biti pro sua reddatur prud...
aut pietate dominus tuo petr...
cum se diligebat interroga...
ut ipse trinam confessione vin-
cula que illum tibi neg...
do ligabat absolviat. E...
quoties tertius eius pas-
sione quam illum nosse negave-
rat toties eius nunc re...
tus quam illum toto amet cor-
de testatur. Prudenti dispensatione
tertio confitenti amore tertio
oves pascendas suas oves co...
mendat quia decebat ut quod...

pastoris fide tyt ubi meruerat
pciens tu renouatu fide pas-
toris mebra quoque eius pas-
toris iubeat curare. Quod ei
ic dicat ei pasce oues meas
oc est utique qd ei aut passoz
pcius dixerat. Ego aut rogaui
pte ut non deficiat fides tua
t tu aliqn conuersus confirma fres
tuos. Pasce ergo oues xpi ex
dentes xpo ne a fide defici-
ant i stantur operu dare quos
solertius intuendum est qz ca
rem pastio gregis dnici non
uniformis sz multimoda est
solicitudine gerenda. Nam et tre
na subsidia necessaria est ut sub-
ditis necesse desint dilige-
ter prouideat et exempla virtutis
simul cum verbo predicacionis eisdem
sollicitus impendat et si quos
sunt spiritualibus aut in quibus
corporalibus commodis aduersantes de-
fendit horum violentie quantum
valet resistat ipsos quoque tamen
forte errauerit subiectus ipso
quando voce corripiat instruens
in uina increpacionisque oleo compa-
ssionis eorum corda demul-
ceat et hoc est adimplere pas-
toris officium pertinet. Nam qui sub-
ditorum errata corrigere et uulnera

peccatorum in eis mitigare tamen sufficiat
curare neglexerit iure pastores
ouium xpi qua fronte se anima-
re presumit. Sed et hoc pastori
e fixo corde tenendum. Ut eos
quibus preest non quasi suos proprios
sz ut dnm sui regere tribuisse me-
minerit iuxta illud qd petro dictum
Si diligis me pasce oues meas
Meas inquit non tuas meas tibi
oues commendatas scito et has
quasi meas rege si me perfecte
amas recole ut meam videlicet
in eis gloriam me dnm meum licet non
tuam ipsa queras. Sunt enim qui
oues xpi non amore xpi sz sue
uel glorie uel dominacionis uel questus
temporalis presumunt quorum multitudinem
apostolus paulus ait philipensibus
Spero autem in dno ihu Thymo-
theum cito me mittere ad vos
nemine enim habeo tam vnani-
mem qui sincera affectione pro vobis
sollicitus sit. Omnes enim que sua
sunt querunt non que ihu xpi bu-
dus in Ewangelio tales non pasto-
res sz mercenarios potius uocat
dicens: quia lupo veniente mer-
cenarius fugit quia mercenarius
est et non pertinet ad eum de ouibus.
Verus autem pastor et cui sincera
est cura de ouibus ei credentibus ac
specialiter indictum est tam quisque non
solum commodis ouibus intente-

-poribus terre sed ipsam quoque vitam
pro grege xpi ponere in promptu habe
bat. Incipiens postquam pascendas
suas oves petro hoc est plebes
docendas gubernandas que commisit
subsequenter addidit dicens Amen
amen dico tibi cum esses iunior
cingebas te et ambulabas ubi
volebas. Cum autem senueris ex-
tendes manus tuas et alius te
cinget et ducet quo non vis. In
extensione etenim manuum positi-
onem membrorum eius que in cruce erat apta-
dus insinuat in indutione alterius
impositionem vinculorum quibus ap-
prehensus erat accedus exprimit
inductum quo nollet ipsam mor-
tis ac passionis acerbitatem in-
dicat quod corporalis eius infirmitas
horrebat cuius animi firmitas
spiritualis eandem semper propter deum letabunda
tenta sufferre neque voluntate sua
sed volimine querebat eius quem insti-
tuit xpi promissa quod dominus omnium
suarum passione subiugit.
Nos
eidem primo pastorum causam pas-
sionis sue triumphum extendes
inquies manus tuas et alius te
cinget et ducet quo non vis. Ac
si patenter dicat. Quanta me cari-
tate diligas hinc liquido pro-
babis cum pro pluribus meorum vita
b presertim ad mortem trahendo perveneris
Et ut illi in corpore possit pre-

et mente saluari ipse tormen-
ta corporis omnia que adversum factura
infligere libet forti animo tis con-
stantia tollerabis. Et ipse quod
eciam eo subsequitur insinuans
ait hoc autem dixit significans
qua morte clarificaturus esset
deum. Clarificabit quippe fu-
turus morte sua deum quem
hoc iudicio tunc est tantum dili-
gens colendo amandus quam non
formidavit dum ipse certa optione
mallet crucis subire tormen-
ta quam a celestis ubi predicatione
cessare. Ubi nondum quidem non
solum morte sed et vita sua et pas-
sionibus quam morte preesse fecerat
deum clarificavit. Clarifica-
vit namque vita deum qui preordinatione
gessit non suam sed ipsam sed
conditoris sui voluntatem lau-
demque querebat. Clarificavit
et passionibus quod a proposito
superni amoris obsequii nec
ulla persecutione valuit revo-
care presertim ab his quia cum ve-
neranda beati petri et coapostoli
pauli hodie natalicia cele-
bramus videamus fratres karissimi
utrum ipse vel vita vel pas-
sionibus vel morte deum clari-
ficavit. Clarificavit utique
et ipse sicut testatur luculen-

Lucas qui librum actuum apostolorum
maxima ex parte agones ipsius
et labores proprio describendo
complevit. Testatur hic et
ipse qui operibus scriptorum suorum
per primam epistolam conclusit solo
ut ita dixerim Christi odore
respersit. Quidquid enim ibi
legeris aut fidei arcana
revelat aut bonorum operum fructus
pandit aut celestis regni
gaudia promittit. Aut quid ipse
tribulationum hec pro veritate susti-
nuerit pandit aut quid inter
tribulationes divine consolationis
acceperit refert aut generali
exhortatione quod omnibus
qui pie volunt vivere in Christo
persecutiones de essendo pos-
sint insinuat. Testatur quod
vitam suam deum clarificavit
tamen in vinculis positus et appro-
pinquans passioni Thymoteo
per epistolam exemplum sui operis
proponit dicens. Bonum certamen
certavi cursum consummavi fidem
servavi. Monstrabat qualiter
morte clarificaturus esset cum pre-
misit. Ego enim iam ymmo-
lor et tempus mee resolutionis
instat. Hoc quod preciosa est in conspectu
domini mors sanctorum illius qui
aptissime vocavit qui libera

voce predixerat se occidi pro domino
non aliud esse quam gratissima deo
mundissimaque hostia offerri.
Clarificavit quarto et Paulus deum
clarificaverunt ceteri apostoli quia
et ipsi puro corde Christum dilige-
bant ipsi sincera mente oves Christi
curabant. Quod enim Petro dictum
est pasce oves meas hoc omni-
bus utique dictum est. Hoc namque
erant ceteri apostoli quod fuit Petrus
sed primatus Petro datur ut unitas
ecclesie commendetur. Pastores sunt
omnes sed grex unus ostenditur
qui ab apostolis omnibus tunc una-
nimi consensione pascebatur et
deinceps a successoribus eorum com-
muni pascitur quorum plurimi
conditorem suum morte alii autem
vita sua clarificare probantur. Non
solum autem maxima illa ecclesie lu-
minaria sed reliqua electorum
turba vel vivendo vel moriendo
deum suo quisque tempore clarificabat.
Quorum vestigia nos quoque fratres
karissimi nostro tempore sequi oportet et vite
videlicet recte ordine ad exempla
bonorum dirigendo et in proposita
vite rectitudine ad mortem usque
perseverando ut socii consolationis
eorum existentes socii et remunerationis
mereamur esse. Hoc autem ita
perficiemus si mixtim huius sanctissime
lectionis tenore r depectore

mini debito affectu complectimur
et erga proximorum salutem simul
sollicitudine vigilamus ipso
opitulante qui hec et nos facere
iubet ipse facta remunerari pol-
licetur ihesu christo domino nostro qui
vivit et regnat cum patre in unitate etc.

Epistola lectio actuum apostolorum actuum tertio

In diebus illis petrus
et Johannes ascendebant
in templum ad horam orationis
nonam. Omelia lectionis eiusdem

Ista lectio actuum
tuum apostolorum que modo ob
memoriam beatorum apostolorum
lecta est quorum nos hodie nata-
licia veneranda prevenimus
audistis karissimi petrus inquit et
Johannes ascendebant in templum
ad horam orationis nonam. Apostoli ho-
ra nona templum ingressi primo
claudum diu debilem sanabat
Deinde ad vesperam usque labo-
rantes multa hominum milia verbo
fidei imbuebant hoc et in ipso
suo actu figualiter se agere de-
monstrabant quia dominus noster appropin-
quante mundi fine in hunc mundum
ad sanandos omnes sibi creden-
tes venerit et apostolos suos qui
ad ipsam vesperam mundi per to-
tum orbem multitudinem hominum
docendos direxit et quidam vir
qui erat claudus ex utero ma-
tris sue baiulabatur quem ponebant cot-
tidie ad speciosam portam tem-
ut peteret elemosinam ab in-
troeuntibus in templum hunc cum
vidisset petrus cum iohanne di-
Respice in nos. At ille respexit
in eos sperans se aliquid accepturum
ab eis. Ait autem ei pe-
trus argentum et aurum non est
quod autem habeo hoc tibi do in
nomine ihesu christi surge et am-
bula. Qui cum confestim surrexit
In claudo isto si consideremus
mistica sacramenta cognoscimus
posita. Speciosam portam tem-
pli ubi iste claudus sedebat
batur eum cum possimus predi-
cationem per templum dei id est christi
ecclesiam spiritali plenam. Ecce dicta
In qua qui mente debiles et
infidelitate pigriores ca-
mus christi simul et carnali
di sunt remedium salutis ac-
piunt per eum credunt christi predicationem
Deinde speciosa illa porta
templi quam diximus eum
christi predicatorum intelligi cla-
dum suscipit id est incredulos et
integros reddit dum ad per-
tuam sanitatem nec illos in
monendo exhortando reduci-
do perducit sicut claudus iste
tum esset ad speciosam por-
templi respiciens in petrum
et Johannem accepit sanitatem
Et nos claudi eramus an-

veneramus ad agnitionem xpi
vere claudi eramus qui a via
iusticie claudicabamus. Claudi-
cabamus autem non corporis gres-
su sed interne mentis processu cum
alieni essemus a via iusticie
a via veritatis et a fide et agni-
tione xpi filii dei vivi. Ille enim
duos pedes habet corporis to-
tus claudus est quia mente
anima claudicat. Iter enim
dei ac veritatis in obedientie
preceptorum dei non gressibus tantum
corporis incedit sed gressibus
mentis intime. Non dubium
est quia dudum claudi-
cabamus a via iusticie et a
vera via salutis ac vite xpi-
stum verum nesciebamus. Sed
postquam venimus ad speciosam
portam templi id est per divinum
verbum vite audiendo et intelligendo
simul et operando et ad apostolos et
ad eorum exempla pillorum secundum
successorum predicatorum fidem
respeximus tunc stabiliti et con-
firmati sunt gressus mentis nostre
ut iam non claudicemus am-
plius in via iniquitatis. Sed
veris bonorum operum gressibus per
iusticie ambulemus. Et appre-
hensa manu eius dextera al-
levavit eum. Vir qui vero
erexit et dexteram confortat quia

sermo docentis nisi corde audientis
minus valet si non et ipse actionis
commendetur exemplis. Et exili-
ens stetit et ambulabat et intravit
cum illis in templum. Ordo personis
congruus primo illum resurgere qui
iacebat. Deinde iter arripere
bone operationis et sic eterni regni
ianua simul cum sanctis omnibus apostolis
precepit intrare. Ideo fratres karissimi
[illegible] beatissimorum apostolorum
memoriam celebramus premissis
sanctis actibus sine aliqua dilatione
perfectum bonorum operum curare debe-
mus et reddere illis in dei lau-
dibus honorificentiam debitam
qui nobis eternam salutem per effu-
sionem sui sanguinis reperierunt
qui tantam hostiam in semetipsis
pro nostra propitiatione domino obtule-
runt. Propterea tamen ipse dominus
dixit ad illos. Qui vos hono-
rat me honorat et qui vos sper-
nit me spernit. Qui ergo ut de-
bita veneratione honorat apostolos
et martires xpi xpistum honorat
quem diligit et eum ipsius sanctis a-
postolis et martiribus simul cum omnibus
sanctis eterne beatitudinis premia
consequetur largiente domino nostro
ihesu xpisto cui sit honor et gloria. Amen

Sermo beati Augustini episcopi

Lectione hodierna aum-
advertit caritas vestra dum

esse petro adhuc prima tertia dicens
diligis me. Cui videbat ille
Scis domine quia amo te hoc secundo
hoc tertio et ad singula videns di-
cebat dominus pasce agnos meos
commendabat petrus christus agnos
suos pascendos qui pascebat
et petrum. Unde cum petrus po-
terat pascere dominum maxime
iam in mortale corpus gerenti et
in celos ascensuro tamen ei di-
ceret amas me in hoc ostende
quia amas me pasce oves
meas. Ergo fratres cum obedientia
audite vos oves esse christi qui a
nos cum timore audimus pas-
ce oves meas. Si nos cum timo-
re pascimus et timemus pro ovibus
ipse oves quomodo per se debent timere
pertinet ergo ad nos cura ad vos
obedientia ad nos vigilantia pas-
toralis ad vos humilitas gregis
quamquam et nos qui vobis videmur
loqui de superiori loco cum tremore
sub pedibus vestris sumus quia
novimus quam periculosa ratio de
ista quasi sublimi sede reddatur
proinde karissimi katholica ecclesia
membra christi cogitate quale
caput habeatis filii dei cogita-
te qualem patrem inveneritis
christum cogitate quomodo vobis heredi-
tas promittatur non talis que hic
in terra possidetur a filiis non pot
nisi cum mortui fuerint pa-
rentes eorum. Nullus enim ca-
possidet hereditatem patris nisi
mortui. Nos vivo patre
possidebimus quod donavit
pater in morte non potuit plus
addo plus dico unum dicitur
erit hereditas nostra. Congrue
vivite maxime vos cum
delicti christi recentes baptizati
regenerati sicut vos nunc admo-
modo dico in sollicitudine
mea premunio quia timore in
maiore ingessit pro vobis cu
lo. Observate vos nolite
tam malos ymitari nolite
dicere facimus hoc quia multi fi-
les hoc faciunt hoc non est de-
fensione parare animas sed commi-
ad gehennam inquirere. Crescite
in hac area domini in hac
benedictis bonos qui in vobis
placeant si et vos boni fueritis
tamen cum peculium meum esse
hereticorum et scismaticorum defecerunt
dominicis peculia sibi fecerunt
At greges non christi sed suos
christum pascere voluit plane
in impiis dicentibus sive tam
lin illius posuit ut per
ipsorum qui defenderetur pi
culum potentis. Unde facit
christus qui tales continuos

qui foris ab ecclesia titulum eius
baptismatis acceperunt. Erat
predicatorem titulum non deposuit
et possidet domum quia ibi invenit
titulum suum. Quid opus est
ut mittet nomen suum. Nunquid
attendunt quod ait dominus petro.
pasce oves meas pasce ag-
nos meos. Nunquid dixit ei pa-
sce oves tuas et pasce ag-
nos tuos. Conclusit autem quod
dixit in Canticis canticorum ad cuius
corpus sponsus ad sponsam ait
nisi cognoveris temetipsam pul-
chra inter mulieres egredere. Cogi
ditens. Illo ego te citio qui-
a nisi cognoveris in speculo scrip-
ture divine nisi attenderis
inter pulchra speculum quod te
per nitorem non fallit non cognos-
cis quia de te dictum est sicut
omnium tantum gloria tua quia de
te dictum est. Dabo tibi gentes
hereditatem tuam et possessionem
tuam terminos terre et alia innu-
merabilia testimonia que catholicam
commendat ecclesiam. Nisi ergo cog-
noveris prius non habes here-
de non potes facere. Ergo egredi
in vestigiis gregum non in spacie
gregis et pasce edos tuos non
sicut petro dictum est oves meas

Petro dicitur oves meas scisma-
ticis dicitur edos tuos hic oves
ibi edi hic meas ibi tuos. Reco-
lite dexteram et sinistram iudicis
nostri recolite ubi stabunt edi et
ubi oves et apparebit vobis ubi
dextera ubi sinistra candida et
nigra lutosa et tenebrosa pul-
chra et deformis acceptura reg-
num et in venturum supplicium
sempiternum. In natali sanctorum
apostolorum petri et pauli. Mathei 16

In illo tempore venit ihesus
in partes cezarie philippi
et interrogabat discipulos suos
ditens. Quem dicunt homines
esse filium hominis. Omelia lec-
tionis eiusdem beati Jeronimi

Philippus iste presbiter
frater est herodis de quo
supra diximus tetharcha
iturree et traconitidis regionis
qui in honorem tyberii cezaris
cezaream philippi que nunc pa-
neas dicitur appellavit et in
provincia phenicis nunc tantus
herodem pater qui in hono-
rem augusti cezaris appellavit
cezaream que prius turris stra-
tonis vocabatur in honore filie eius
lebiadem cum iordanis posuit.
Iste locus est cezaree philippi
ubi iordanus ad radices
libani oritur et habet duos fontes

bini nomine yor et alter dan
qui simul mixti yordanis nom
efficiunt. Et interrogabat disci-
pulos suos dicens. Quem dicunt
esse homines filium hominis
ne iactanter de se querere vide-
tur. Et non ubicumque scriptum est
in veteri testamento filius hominis
in hebreo sit positum filius adam
Illud quoque quod impressius legimus
filii hominum usque hodie in corde in
hebreo dicitur filii ade. pulcherrime
autem dominus interrogat. Quem dicunt
homines esse filium hominis qui
de filio hominis loquuntur homines
sunt qui vero de divinitate eius
intelligunt non homines sed dii ap-
pellantur. At illi dixerunt alii
Johannem baptistam. Alii heliam
Alii vero Jeremiam aut unum ex
prophetis. Miror quosdam interpre-
tes causas errorum inquirere
singulorum et disputaciones longissi-
mas texere quare dominum nostrum ihesum
christum alii iohannem putaverunt alii
helyam alii vero Jeremiam aut unum ex
prophetis cum sic errare potuerunt in
helya et in Jeremia quomodo herodes
erravit in Johanne dicens. Quem
ego decollavi iohannem ipse
surrexit a mortuis et ideo vir-
tutes operantur in eo. Vos autem

quem me esse dicitis. Respondens
Symon petrus. Tu es christus
filius dei vivi. prudens lector
attende quod ex consequentibus tex-
tus sermonis apostoli nequaquam ho
sed dii appellantur cum dixisset
Quem dicunt homines esse filium
hominis subiecit Vos autem quem me
esse dicitis. Illis qui homines
sunt humana opinantibus vos
qui dii estis quem me esse di-
citis Petrus ex persona om
apostolorum profitetur. Tu es christus
filius dei vivi. deum vivum
appellat ad comparacionem horum
deorum qui putantur dii sed mor-
tui sunt. Saturnum Jovem
Venerem liberum herculem
ydolorum portenta sunt
deus ihesus dixit. Beatus es
Symon bariona quia caro et
sanguis non revelavit
sed pater meus qui in celis est
Testimonio de se apostoli reddit
Petrus dixerat. Tu es christus
filius dei vivi. veram confessionem re-
cepit. Beata confessio. Beatus es
Symon bariona. Quare quia caro
et sanguis non revelavit tibi
sed pater. Quod caro et sanguis
revelare non potuit spiritus sancti
gratia revelatum est. Ex confes-
sione sortitur apostolus vocabulum

nod reuelacōm ex spū sāo
cat cui9 filius appellādꝫ
t. Siquidem bariona i lig=
ua nrā sonat filius colube
bꝫ simplr accipiūt q͂ Symō
petrus filius sit iohis iux͂
ltus ḃti interogacōm Sy=
mon iohis diligis me qui
udit dn̄e tu scis et volūt
ptoꝝ esse vicio depuatum
t pbat iohāna hoc ē filio
ohānnis bariona scptum
it vna detracta sillba. Johes
ute intptatur dei grāa
toꝝ q͂ ante nomē mistice
ntelligi potest quī colū=
ba spūi sc̄u et grā dei donū
git spuale. Illud quoqꝫ q͂d
it quia caro et sanguis nō re=
uelauit tibi aplice narra=
cōni coaptatur in quo ait q͂=
tinuo non acquieui carni
et sanguini carne ibi et sang=
uine iudeos signās. Vt hoc
quoqꝫ subaudio scp̄tum demōretꝫ
q͂d ei nō pdoctiua phariseoꝝ
sꝫ p dei grām xp̄us filius di
reuelatus sit. Et ego tibi
dico. Quid est hoc quod ait
Et ego dico tibi. Quia tu
michi dixisti. Tu es xp̄us
filius dei viui et ego dico tibi
nō de sermone casso et nullū

hūte opus sꝫ dico tibi quia
meū dixisse fecisse est. Quia
tu es petrus et sup hāc petrā
edi. e. meā. Sicut ipe lumē
aplis donauit ut lumē mūdi
appellarent Ita q͂ue cetera dn̄o sor=
titi vocabula sūt. Ita et Sy=
moni qui credebat in petram
xp̄m petra largitus est nom
ac sm̄ methaphorā petre
rc̄te dicit ei edificabo eccāz
meā sup te et porte infēi nō
pualebūt aduersus eā. Ego
portas inferi vicia reor atqꝫ
pctā vl cte heticoꝝ doctinas
pquas elā homines ducūt ad
tartharꝫ. Nemo putet qꝫ pitet
de morte dici q͂d apli q͂dicōi
mortis subiecti nō fuerint
quoꝝ martiria videat choruscāe
Et tibi dabo claues regni celoꝝ
et quecūqꝫ ligaueris sup trā erit
ligatū in celo et q͂cūqꝫ solues
sup trā erit solutū in celo. Istū
locum epi et pbri nō itelli=
gētes ad sibi de phariseoꝝ as=
sumūt supcilio vt uel dāp=
nēt inocētes vl soluē se no=
xios arbitrentur cū apud deū
nō sña sacerdotū sꝫ reoꝝ vita
q͂ratur. Legimus in leuitico
de leprosis ubi iubetur ut ostē=
dant se sacerdotibus. Vt si lepram

habuerit tunc a sacerdote i mun-
di fiat non quo sacerdotes lepro-
sos faciat et immundos sed q habe-
at notitia de lepsis et non le-
psis et possint discernere q mun-
dus qui i mundus sit. Quo
modo ibi leprosum sacerdos i mundum
facit. Sic et hic alligauit l
soluit epus et psbr non eos
qui sontes sunt vel i noxij sed
p officio suo cum peccatorum audie-
rit veritates scit qui ligandus
sit qui soluendus amen

Item eodem die sequitur

In illo tempore venit ihus
in partes cezarie philippi
et interrogabat discipulos suos
dicens quem dicunt homines esse
filium hominis. Omelia
lectionis eiusdem beati augustini
episcopi. Tempus ho- mi et c.

Hodierne solempnitatis qua
principis apostolorum festa ce-
lebramus Amonet nos fratres karis-
simi ut eum quod capitulum quod modo lau-
audiuimus quantum possumus asse-
ramus. Ecce dominus et saluator in-
terrogauit discipulos suos dicens
Quem dicunt homines esse filium ho-
minis Vnque cum se filium hominis
deus vinfecit dicet si natus
de virgine non fuisset. Natiuitate
ante non haberet de virgine nulla vaz

nisi humana sunt et carne su-
pissit et anima principe se ve-
rum genus intraz humanitatis
illum deus ondit qui se m
solum hominem vnum et filium hom
nominauit. Dicens ait quem me d
homines esse non dum de discipl
confessionem ipse tenuit peregit s
sentiam humane opinionis rem
Querit itaque adhuc simul
non apparet sed emendet. Ideo
discipuli non dum sua simul p
rint sed dum sitate humani cum
ondunt dicentes. Quidam ioh
baptistam alij vero heliam. Al
vero Ieremiam aut unum ex prophe
dicit eis ihus. Vos autem
me esse dicitis. Attendamus
fratres quod dicunt dominus sed cum n
nisi ad pondeis hec interr-
gacio similatur. Vos autem
me esse dicitis. Quid est a
Vos vos utique qui veritate
dicitis non mediam quam pam
similitis non venenum. Vos
qui pyrum meum non iam
pitis quod homines sapiunt
dicitis quod homines dicunt. V
quem me esse dicitis. Quid
Primus petrus ait. Tu es
filius dei viui. Cum vere
vnius veritate fidei p fite
hic i vno petro vnitatis ca

denuncetur. Una est enim ecclesia dei vivi et firmamentum veritatis. Ista sola solam retinet fidem. Ista pervenit ad salutem. Ista possedit in se sancti dono spiritus caritatem quisquis extra istam eadem voluit remanere non potest vivere sed perire. Attendite autem fratres interrogatione christi et responsione petri plenam fidei christiane misterium considerate salutis nostre magis facimus. Christus enim se filium hominis nuncupat quem petrus dei filium nominat. Et continuo petrum christus appellat beatum. Credere quod homo vera humanitate verum quoque divinitate in una persona unigeniti filii dei et vere confiteris christum filium dei vivi. Quid est enim tu es christus filius dei vivi nisi te verum confiteor deum verum et hominem verum. Quid est tu es christus filius dei vivi nisi verum te intelligo et de natura patris sine inicio naturam deum et verum hominem sine tempore partum. Quid est tu es christus filius dei vivi nisi in te unam veram video personam utramque qua fecisti homines et in natura fratrum qui dignatus es redimere peccatores. Quid est tu es christus filius dei vivi nisi in te cognosco et sempiternam nativitatem qua creasti omnia que non erant et temporalem nativitatem qua venisti querere et salvum facere quod perierat. Hec que omnia dum dicit sancta ecclesia unigenito dei filio beatitur dicit tu es christus filius dei vivi. Hec est enim vera christi filii dei vivi cognitio. Hec est ecclesie catholice vera salutaris confessio que tamen non habetur ex homine. Ut enim hec fidei veritas haberetur a patre qui in celis est revelatur.

Ipsa autem fides est que confessione sua facit hominem vere beatum quia veritate sua facit illuminatum. Denique huius fidei meritum petrus apostolus ex ore salvatoris audivit beatus es symon bar iona quia caro et sanguis non revelavit tibi sed pater meus qui in celis. Immo itaque beato petro cunctis fidelibus est beatitudo promissa qui eius sectantur in ista credulitate confessionis vestigia. Quid autem huic fidei dominus promisit audiamus. Et ego inquit dico tibi quia tu es petrus et super hanc petram edificabo ecclesiam meam et porte inferi non prevalebunt adversus eam et dabo tibi claves regni celorum et quodcumque ligaveris super terram erit ligatum et in celis et quodcumque solveris super terram erit solutum et in celis. Fidelis itaque petri confes-

sio veritatem continens divinita-
tis atque humanitatis Christi filii
dei vivi petra super quam Christus
edificat ecclesiam suam. Et porte in-
feri non prevalebunt adversus
eam. Fides autem vera que per ca-
ritatem bene operatur ipsa veraci-
ter a salvatore laudatur. Hoc
est quod adversus ecclesiam Christi por-
te inferorum nunquam poterunt
prevalere quia veram fidem que
per caritatem operatur nec errores
possunt nec vicia superare. O fides
catholica fides vera fides sancta
fides divino numine revelata fi-
des dono gratie spiritualis infusa
que nec erroribus potest pol-
lui nec criminibus inquinari constat
enim rata permanet munda in sermo-
nibus perfidiam respuit in moribus
nequiciam fugit in confessione
custodit integram veritatem in con-
versatione consummat deo placita
sanctitatem. Ista fides de portis in-
ferorum homines eripit et in por-
tas celorum feliciter intromittit.
Portas autem inferorum omnis qui rec-
te considerat multas esse cognoscit
quas debemus cuncti sollicite
fugere. Ut portas celorum valea-
mus intrare. Sed que sint inferorum
porte primitus agnoscamus. Ut
eas domino adiuvante vitare
possimus. Principaliter namque er-
rores hereticorum portas esse
novimus inferorum. Quia per portas
inferorum certissime tendit
ad mortem quisquis heretice pravi-
tatis sectatur errorem. Prima vero
est regula fidei christiane una
credere substantiam trinitatis et in Christo
dei filio veritatem esse divinitatis
et carnis. Deinde solo Christo salvari
posse unum corpus redimi eccle-
sieque Christi usque ad finem seculi
per totum mundum in eo toti
fecunditatem extendi. Ymmo
ne aliquis in ecclesia catholica
positus male vivat et sibi
hec mediante repromittat sa...
debemus ecclesia ... pp...
tas inferorum ad interitum tend...
sempiternum. Non solum ergo
errores hereticorum sed etiam vicia
morum malorum porte sunt
horribiles inferorum. Audite fra-
tres quod dicimus. Ut sensus vo...
plenius instruamus. Ecce si ad...
ad fornicationem porta inferorum
aperit dyabolus precipue de ...
titate porta celorum aperit ...
Certum est autem quod sicut for-
nicatio ducit ad ignem eternum
sic hominem fidelem castitas
perducit ad regnum. Si quis for-
nicationi consensit apperuit
sibi portam inferorum intravit in e...
ignis cruciatibus incendi...
Si vero castitatem servat si in se ...
templum dei non violet ...
non consensit concupiscentiam...

non tollat mebra xpi et fa-
ciat membra meretricis homo xpia-
nus et castus p porta celorum
intrat ad regnum ubi habeat
gaudium sempiternum. Itē a-
varitia ponit dyabolus cri-
mina. xpus autē nō solum
cupit ut rem proximi sui ne-
mo concupiscat nullus auferat
nullus invadat. bonū etiā iubet
elemosinā largiter fieri et maiam
in pauperibus habundare. impedi-
mentum ergo avaricia captivavit me-
cum p porta miser avarus in-
troit in morte. Si bō a rapina
contineat et celeris animo fidelis
instat porta celorum intrat xpia-
nus ad regnum. Item fiatom et
inabriolentia insinuat dyabolus
castitate vero ac biriolentia in-
spirat xpus. Quisquis igitur ad-
versus quelibet hominem bona
fingit et mala contegit paci-
fica loquitur et subdola medi-
tatur portas inferorum pitur
ingreditur. Quisquis autē
biriolentiam servat castitate p-
rogat fugit fiatom aplec-
titur puritate iste portas celo-
rum feliciter intrat ad vitam
eternā hitvrus plena sine fic-
titia porta ff amen. Lectio
In die. actuum apostolorum 12[mo]
Illis diebus illis. misit herodes rex

manus ut affligeret quosdam
de ecclesia occidit autem iacobum
frem Johannis gladio. Ome-
lia lectionis eiusdem [illegible]
Quemadmodum sanctus petrus
missus in carcere vinctus
duabus cathenis creditus
quattuor quaternionibus militum quem ad-
modum inde liberatus sit p an-
gelum dnī audivit p ordine di-
lectio vestra. Missus ergo in carcere
est sanctus petrus tam nois xpi sz
penam carceris horrere nō poterat
qua ipse in carcere templum dei
erat ligatus erat duabus cathe-
nis sz in cathenas [illegible] in
ipso carcere [illegible] custodie-
bat a quattuor quaternionibus mili-
tum i. a sedecim. Sicut enim ce-
turio centum ita quaternio quattuor
sub se milites habz. Sz ipsa custo-
dia quattuor [illegible] ad fidē venien-
tibus insinuabat nec sane
humanā custodiā poterat timere
quia divina custodia tenebatur.
Cum ergo diligenter petrus custo-
diretur in carcere a quattuor quaterni-
onibus militum ligatus cathe-
nis duabus venit angelus
dni ad eum. Ut audivit di-
lectio vestra et aperuit ianu-
as carceris et ait ei. Surge
tolle vestimentum tuum et operi
te et calcia te calciamentum tuum

et veni sequere me. Et ille exi-
ens sequebatur eum et tu vide-
ret ad portam ferream cum angelo
statim absque eadem porta aperta
est eis. Nec mirum sane si sancto pe-
tro porta ferrea sponte aperta est
qui portas inferorum in potestate
acceperat dicente domino ad eum. Tu
es petrus et super hanc petram edificabo ecclesiam meam.
Et porte inferorum non prevalebunt
adversus eam. Et quodcumque ligaveris super
terram erit ligatum et in celis et quodcumque solveris super
terram erit solutum et in celis. Ille ergo sancto petro
portam ferream aperuit qui portas
inferi patefecit. Ille de morte
petrum eripuit qui mortem ipsam
devicit. Sicut ergo tunc circa sanctum
petrum secundum litteram gestum est ita
nos quoque mistice geri cognosci-
mus si fidem petri sequamur.
Sumus enim et nos in hoc mundo
velud in carcere constituti. Si ergo a
deo visitari meruerimus mitti ad
nos angelus dei et dicet ad unum-
quemque nostrum precinge te et calcia
te caligas tuas et circumda te vesti-
mento tuo et sequere me. Precin-
gimus enim nos si lumbos corpo-
ris nostri pudicitie cingulo stringi-
mus dicente domino. Sint lumbi
vestri precincti in castitate. Calciamus
et pedes si gressus vite nostre pre-
ceptis evangelii ac vite fidei mu-
nimus ut per spinas peccatorum

et iniquitatum tribulos gra-
dimur. Circumdamus et nos vesti-
mento si veste illa nuptiali
id est gratiam baptismi integram
servamus in nobis. Si hec itaque fi-
deliter impleamus statim ca-
tathene de manibus nostris id est ca-
thene peccatorum quibus constricti
et colligati tenebamur sunt ca-
Sed nec aliter de carcere id est de
huius erroris evadere possimus
nisi a domino per angelum visitemur.
Aperietur nobis porta ferrea
id est porta mortis aperiet quam
filius dei passionis sue virtute
comminuit. Et tunc veniemus
ad domum marie ad ecclesiam scilicet
ubi maria mater domini habitat.
Et ille occurrit nobis ancilla
nomine rode salutis nostre ut mini-
mum est. Rode enim secundum lin-
guam grecam rosa interpretatur. Ve-
tibus ergo nobis ad domum ma-
rie puella nomine rode occurrit
id est congregatio sanctorum que sanguine
martirum gloriosa velud ro-
sa purpurea refulget. Primo enim cul-
pa et sic et ergo gratia bap-
editur per [illegible]
omni sorde peccati ut mundi
fiamus. Omnia ergo talia circa
nos misericordia dei cognosci-
mus in domum ad tantam eius gratiam
vocaverit pie ac iuste vi-

conspectu eius vivere et conversari
debemus ut in adventu glorie
eius non cum immundis et impiis
penas. Sed cum sanctis et electis
eius promissa regni celestis
et remuneracionem vite perpetue
consequamur per dominum nostrum Ihesum
Christum. Cum quo tibi deo patri et spiritui sancto vi-
vit et regnat in unitate deus per omnia secula seculorum.

Sequitur sermo Leonis pape

Omnium quidem sanctarum so-
lempnitatum dilectissimi
totus mundus est particeps
et unius fidei pietas exigit
ut quicquid pro salute universorum
gestum recolitur communibus
ubique gaudiis celebretur. Verump-
tamen hodierna festivitas pre-
ter illam veneracionem quam toto
terrarum orbe promeruit speciali
et propria nostre urbis exultacione
veneranda est. Et ubi precipu-
orum apostolorum glorificatus est
exitus ibi in die martirii eorum
sit leticie principatus. Isti
enim sunt viri per quos tibi ewan-
gelium Christi Roma resplenduit
et que erat magistra erroris
facta es discipula veritatis.
Isti sunt sancti patres tui verique pas-
tores qui te regnis celestibus
inserendam multo melius
multoque felicius condiderunt
quam illi quorum primo studio me-
nium tuorum fundamenta locata
sunt. Ex quibus is qui tibi no-
men dedit fraterna te cede fedavit. Isti
sunt qui te ad hanc gloriam
provexerunt. Ut gens sancta populus electus
civitas sacerdotalis et regia
per sacram sancti Petri sedem caput
orbis effecta lacius presideres reli-
gione divina quam dominacione terrena.
Quamvis enim multis aucta
victoriis ius imperii tui terra ma-
rique protuleris minus tamen est quod
tibi bellicus labor subdidit
quam quod pax christiana subiecit. Deus
namque bonus iustus et omnipotens
qui misericordiam suam humano generi
numquam negavit omnesque in commune
mortales ad cognicionem sui habun-
dantissimis semper beneficiis erudivit
voluntariam errancium cecitatem
et pronam in deteriora nequiciam se-
cretiori consilio et altiori pie-
tate miseratus est mittendo verbum
suum equale sibi atque coeternum.
Quod caro factum ita divinam naturam
nature univit humane. Ut
illius ad infima inclinacio nostra
fieret ad summa provectio. Ut autem
huius inenarrabilis gracie per totum
mundum diffunderetur effectus
Romanum regnum divina providencia
preparavit cuius ad eos limites
incrementa perducta sunt quibus

ciuitatumque undique concurrentium vicina
et colligata esset uniuersitas. Dis-
posito enim diuinitus huic operi
maxime congruebat. Vt multa
regna vno confederarentur im-
perio et cito peruios haberet populos
predicatio generalis quos vnius
teneret regimen ciuitatis. Hec
autem ciuitas ignorans sue pro-
uectionis auctorem cum pene
omnibus dominaretur gentibus omnium
gentium seruiebat erroribus et
magnam sibi videbatur suscepis-
se religionem quia nullam respue-
rat falsitatem. Vnde quantum erat per
dyabolum tenacius ligata tanto
per christum est mirabilius absolu-
ta. Cum enim xii apostoli per spiritum
sanctum omni locutione linguarum
imbuendum euangelio mundum distri-
butis sibi terrarum partibus susce-
pissent beatissimus petrus prin-
ceps apostolici ordinis ad arcem
romani destinatur imperii. Vt
lux veritatis que in omnium gentium
reuelabatur salutem efficacius
se ab ipso capite per totum mun-
dum corpus effunderet. Cuius
autem nationis homines in hac
tunc urbe non essent quoniam gen-
tes ignorarent quod roma di-
dicisset hic collucitates philosophie
opiniones hic dissoluende erant

terrene sapientie vanitates hic
confutandi demonum cultus
hic omnium sacrificiorum impie-
tas destruenda vbi diligenti-
ssime habebatur superstitione
collectum quidquid usque fuera-
t variis erroribus institutum.
Ad hanc ergo tu urbem beatissi-
me petre apostole non venire
metuis et consorte glorie tue
paulo apostolo aliarum adhuc
ecclesiarum ordinationibus occupato
siluam istam frementium bestiarum
et turbulentissime profunditatis
occeanum constancior quam supra
mare gradiens ingrederis nec
mundi dominam times romam
qui in cayphe domo expauisti
sacerdotis ancillam. Numquid aut
iudicio pylati aut seuicia
iudeorum minor est. Vel in clau-
dio potestas vel in nerone crude-
litas vincebat ergo materiam
formidinis vim amoris n
estimabas timori cedendum
dum horum saluti consuleres quos
susceperas diligendos hunc autem
intrepide caritatis affectum iam
tunc profecto conceperas quando
professio tui amoris in dominum t
ne interrogationis est solidata
misterio nec aliud ab hac mentis

tue intencione quesitum est quod ut pascendis eius quos diliges omnibus cibum quem ipse cibus opimatus impenderes. Augebat quoque fiduciam tuam tot signa miraculorum tot dona carismatum atque experimenta virtutum. Iam populos qui ex circumcisione crediderant erudiens, iam antiochenam ecclesiam ubi primum christiani nominis dignitas est orta fundans, iam pontum galaciam capadociam atque bythiniam legibus evangelice predicacionis implens, nec aut dubius de proventu operis aut de spacio tue ignarus etatis trophenum crucis christi romanis arcibus inferebas quo te divinis preordinacionibus anteibat et honor potestatis et gloria dignitatis. Ad quam beatus apostolus tuus vas electionis et specialis magister gencium paulus occurrens eodem tibi consociatus est eo quo omnis innocencia omnis pudor omnis libertas sub nerone laborabat imperio. Cuius furor omnium viciorum inflammatus excessu in hunc eum usque torrentem sue precipitavit insanie ut primus nomini christiano atrocitatem generalis persecucionis inferret quasi per sanctorum necem gracia dei possint extingui. Cui hoc ipsum erat maximum lucrum ut contemptus vite huius occidue perceptio fieret felicitatis eterne. Preciosa ergo est in conspectu domini mors sanctorum eius nec ullo crudelitatis genere destrui potest sacramento crucis christi fundata religio. Non minuitur persecucionibus ecclesia sed augetur et semper dominicus ager segete ditiori vestitur dum grana que singula cadunt multiplicata nascuntur. Unde duo ista preclara divini seminis germina in quantam sobolem pullulaverint beatorum milia protestantur martirum qui apostolicorum emuli triumphorum urbem nostram purpuratis lateque rutilantibus populis ambierunt et quasi ex multarum honore gemmarum conserto uno dyademate coronarunt. De quo presidio dilectissimi divinitus nobis ad exemplum paciencie et confirmacionem fidei preparato universaliter quidem in omnium sanctorum commemoracione letandum est sed in horum excellencia precipue merito est exultancius gloriandum quos gracia dei in tam excelsum apicem inter omnia ecclesie membra provexit ut eos in corpore cui caput christus est quasi geminum constitueret lumen oculorum. De quorum meritis atque virtutibus que omnem eloquendi superant facultatem

nichil dimissum nichil debemus
sentire discretum quia illos et
electos pares et labore similes
et fine fecit equales. Item
Sermo maximi episcopi de eodem

Gloriosissimos fidei xpiane
principes omnes solempniter
honorabiles fratres karissimi speciali-
ter ac diu nunc qui hic auctor
est fidei debita religione venera-
mur. apostoli namque latino sermone
dicuntur missi. Cum igitur honorat mis-
sos manifestum est eos honorare
mittentem quia dignitatis que
defertur ministris illi sine dubio
cuius missi sunt exhibetur. Ut ait
ipse saluator ad discipulos suos qui
vos audit me audit et qui vos
recipit me recipit. hec beati apostoli
merita in quibus se xpistus recipi
predicat et audiri. Beati michilominus
illi quorum deuotio delata apostolis
recurrit in xpistum. Tenentes itaque
fratres carissimi huius promissionis fidem
de suppliciis patrum martirum
pro xpisti confessione susceptis fide-
libus gaudiis compleamur quia qui
de martirum morte letatur intus
non dubitat cum xpisto regnare post
mortem. Nos igitur etiam venerantis-
simos patres petrum dico et paulum
piissimis studiis honoremus
quibus xpisti prestante gratia festus
est hodie de morte natalis quibus
finis vite vincendi initium
dedit quibus ut ait apostolus
vivere xpistus erat et mori lucrum
Erat utique eis xpistus vivere quibus
vita non erat sine xpisto. Erat
eis xpistus vivere quia toti xpisto
placebat etiam quod vivebat.
Erat eis et mori lucrum quorum
corruptori in corruptione succe-
debat et triumpha premium que
lucrum perpetua suscipiebatur. sed ut
necessarium karissimi recor. Sed propter
ab eorum specialesque virtutes pre-
dicandas lingue nostre ingenium
pro tenuitatis patitur ymo ve-
niorem deus annuit plerumque
¶ hic utique ille est petrus qui
confitendo xpistum dominum vivi dei
esse filium validissima invicta
que nobis credenda fundamenta constitu-
it. Nam percuntanti domino quis esse ab
hominibus diceretur. Respondit. Tu
es xpistus filius dei vivi id est tu
de carne virginis satus es xpistus
qui vivi dei es filius sempiter-
nus. Tu deus hominibus natus
es homo qui incogitabili ma-
iestate deus es apud deum tu
es xpistus qui pro redemptione mundi
ad passionem veniens in passione
permanens apud patrem. Cuius
igitur unquam inter hoc in quo hereste
deitatis archanum humani sensus
attollere potuissent nisi ab ore petri
saluatoris huius fidei uictis fid

adiasset Cuius mitorp eius
gloria quis magno equipera=
re possit eloquio aquo nobis
hdorunde diuitat fides et
cepit et pmanet quid tanto
gloriosius viro qui fidem scti
inscrutabilis lacpdo edidit
vincedo docuit patisitado fir=
mauit vt ante co fessione
sui quanta esset magnitudo sal=
uator ondet ait ei Beatus es
Symon bariona quia caro et
sanguis no reuelauit tibi sed
pr meus qui in celis e et tibi
dabo claues regni celorum Cre
go xpm patrie et in terrie mi=
tum omnipotetis pris esse fili=
um sentire potuisset nisi spici=
us hoc ipe pater p petrum
nobis reuelasset cecelo hoc
illi confessio dedit vt ante
claues regni celestis accipet
qua celi ianuas intraret Cz
ne quia nos fres de creditis
petro clauibus regni more
nrorum clauium cogitacio terena
pnonceat Clauis enim celi
lingua est petri que singlorum
merita cesendo aplius vnicuiqz
regnum celi aut claudit aut
apit No est g clauis ista mor=
talis artificis aptata manu
sz data a xpo ptas est iudicandi
Deniqz ait aplus Quorum re=
miseritis pcca remissa erunt et

quorum detemritis detenta sunt
Hic est petrus quem xpi ce consi=
derantissimus discipulus subita uestigium
eius maria pbamit sta
a dno suo nouos sibi dari i fluc=
tibus gressus Vt fidelis populus sit
et ut dilatus tulerint qui ob hoc
populum trepidasse visus e Vt fra=
gilitas humana cognosceret quanta
esset inter deum hominemqz distancia
dum aquatica petris cals rugit
et inmaculati nescit plantatam
descede simul et illud nec dum
sup aquas ambulas petrus
pede intrepido puenisset ad xpm
dni sui forte uirtutibus equaret
Sed quid illum tanto ope didi=
cimus trepidasse tu piculo trepidauit
sua maiore pficit ad fidem
Vt enim credidit petrus imperio do=
mini sui posse se a fluctibus
maris sustentari nichilominus dum
mergitur credit ipius dni sui
se virtute saluandum Vere beati
petri et dum trepidat mirabilis
fides quam nec pmergetis piculi
potuit turbare formido Cla=
mando enim dum mergitur dne
libera me a de se diffisus est
no de dno dubitauit Negnis
g timore hunc gloriosissimum
pet dicat i vanum quia timor
iste qui nos pecuna eius tenuit

fidem confidenciam tenue meo re-
pare credulitatis ornamenthic
est petrus cui xpus dns quoz
sui nomis libenter indulsit. Ut
enim sicut aplus paulus edocuit
petra erat xpus ita propter pe-
tram sanus est petrus dicente ei dño:
Tu es pe. et sr h. pe. edi. ecc. mea.
Ita sicut in deserto dnico sicienti
populo aquam produxit e petra. ita
universo mundo perfidie ariditate
lassanti de ore petri fons salu-
tifere confessionis emicuit. Hic est
petrus cui xpus ascensurus
ad patrem pascendas ouiculas
suas agnos commendat. Ut quas
ille pietatis misericordie redi-
merat hic fidei sue virtute serua-
ret. Et recte summus arbiter se-
cretorum dei filius pascendas oves
suas tuendasque commisit cui no-
verat in mittendo grege dnico non
studium deesse nec fidem. Hic est
petrus qui dnm ad crucem
tamquam crucifixi discipulus ducebatur
verso se ponens corpore crucifigi
passione non renuit sed equali-
tate crucis dnice declinavit
Ut ostenderet universis admirande
se humilitatis virtute numquam mis-
terium disciplina et inter tormenta
servasse. Cum petrum primum p-
rexit petrus ad crucem qui re-
pulsus timore mortis moriendo

ordine tum aturbia inpassi-
onesinit. Quid etiam de glorio-
sissimo referam paulo in quo
dns fidem nominis sui dum impu-
gnantem fidem persequeretur elegit. Veni-
dum velud acrius persecutor
xpianam vastat ecclesiam inimic
adhuc eius in pectore invictum si
cum xpus ineit dumque corporalia
capit ad supplicia xpianos ip
perpetua captus ad gratiam fe
est subito pastor ex lupo ex
eme custos ex hoste defenso
Non patitur nec paululum
maligne mentis proposito ple-
bem dnicam persequi nec xp
latuisse quem eligeret in paul
hic est paulus qui voce
inclinatus e celo oculos in se
videlicet infidelitatis obtusus
videndi aciem non perdidit sed
mutavit. Amisit oculos et
recepit. Ut uno eodemque mo
et imperfectum cecitatis iuvi
perderet in vocatus dei gratia
illuminaret electum. Ait namque
illi de celo dns Paule saule
quid me persequeris. i. cur me
persequeris. Paule. Tunc me
o dne erga me tum exercitum
iniquitatis. Nunc quod illuminat
cecos quod sanam egros quia
fugam demones quod extinctos
ipsos quoque panibus pani/an

nia de tumulis mortuos sus-
citavi, an forte magis quam fide-
libus meis regni celeste promisi
quod si possibile me posse dubitas
me primitto aspice si tu potes
qui te vel qualis appello. Sed
quia me persequeris saule a quo
me persequi dolo perficaces. Nunquam ad-
versus regnantem in celo nullum
tua persecucio habebit effectum
Nunquam noscere michi quem quam potes
quem non potes intueri. Ego
enim sum ihesus nazarenus quem
tu persequeris qui dudum celo terre
regno morte perpetuite imita-
ni de quibus omnibus non te de-
bere cunctari receptus est nunc
et post paululum redditus sua
debit aspectus. Ac beatissimus
paulus repentina quidem
cecitate coercitus intellectum
maiestate loquentis e celo coti-
nuo fidelis effectus rapscen-
cione destitit nos novos
intuendi proprios oculos acquisivit
hic est paulus qui prius
communicatore virtutum ultra huma-
na etiam raptus ad celum
celestia secreta cognovit. Hic etiam
rum futurus doctor inter an-
gelos didicit quod inter homines
predicaret. Aut quis ei in primo
ultra non credat qui de sacramentis
divinis non solum audita lo:

sed et visa testatur quia hoc fra-
tres mei actum est gratia ut qui
de celestibus in apostolatu vocatus
est apostolus eius qui sedet in celo
Et post omnia hic paulus quas cer-
vices suas quas adversum christi nomi-
nis superbus erexerat persecutor tede-
dis gladio humilius pro honore
submisit nec piguit cum primo
mori quem sepe probaverat
vive regere post mortem accepta-
tam est. Hic gloriosissimum pau-
lum qui dudum gentibus per fide
christi multo certamine dimicatus
in multa bella peregerat. Belua
victorem mundi romana suscepit
ad triumphum. Hii igitur sunt beatissi-
mi petrus et paulus qui sa-
cramenta celestis regni uno
spiritu predicantes sub unius passione
diei doctrina sua pio sanguine
et morte fortissima consecra-
verunt qui etiam tanquam eccle-
siarum principes sancti dispensacione
celesti roma petentes sanctissi-
ma sua corpora in illius urbis
arce recondiderunt que totius
orbis continuerat principatum
quatinus potentia veritatis sicut christus
ostendens ubi mundus caput ha-
bebat imperii ibi regni sui prin-
cipes collocaret. In commemo-

In illo racione sancti pauli. Mathei 19o
tempore dixit Symon

petrus ad ihm. Ecce nos reliqui
mus omnia et secuti sumus te. quid
ergo erit nobis. Omelia lectio
nis eiusdem beati hylarii epi

Dominus ac redemptor in
breui absolutaque ratione
apostolorum ignorantiam et metum
soluit dicens. Quod inpossibile est
apud homines possibile est apud
deum. Quod videtur tam sine effectu
videtur. Ut ab homine salute magis
expectet quam ex lege quam ut in crucis
scandalo legislatio testatur et
adoptio et hereditas negligatur. Sed
cum dei virtuti tam possibile est
quam ut per fidem saluetur. pacem rege
neret et per crucem vinceret et euan
gelia adoptet et perhennem vivi
ficet. quibus auditis apostoli cito
conuertunt seseque omnia reliquisse
profitentur. Sed hanc eorum obedientiam
cito deus muneratur omnemque dif
ficultatem superioris questionis ab
soluens tamen dicit. Vos qui secu
ti estis me in regeneratione iudi
cabitis xii tribus israel. Secuti
in regeneratione scilicet in lauacro bap
tismi in fidei sanctificatione in adop
tione hereditatis in vite expmor
tuis. Hec enim illa regeneratio est quam
apostoli sunt secuti quam lex in dulgere
non potuit quia eos super xii thronos
iudicantes xii tribus israel xii pa
triarcharum glorie copulavit
terrisque contemptu seculi rebus
bus centesimi scilicet centesimi fructus
copiam pollicetur. Hic centesimus
fructus est qui ecclesie simul
cum eterna expletur. Hic cen
tesimus fructus est quem perfecte be
ubertas concepit. Cui cum
honor in Sarre cognouatum
est destinatus et iactura leg
ac fide eum perceptus est
atque ita ex primo nouissimus est
factus est quia nouissimi ef
ficiet primus de celibatu ve
tebus spiritus est iste. Qui car
nalia pro salutate dimisit spi
ritualia recipiet quod opone et
multo sui ita essent quasi paruu
mo retenuisse nunc comparatur
bene dicit apostolus. Qui in mani
tum dominum et unius prouincie
paruos agros dimiserat quasi
nichil habentes et omnia posside
ntes. Primus vero apostolus studium operis
et in athenes in macedonie
et frigie et Galatie ceterisque ec
clesiis huius orta est fidei ab
oriente enim cursor veritatis in
apices in occidente quieuit.
Audi enim dicentem quod ad mi
dium abundantia et in circuitu re
pleuit euangelium dei. Doctor sa
lutis mundi. O studium et medi
tamentum vite per orbe terrarum pre
dicante paulus celesti fide

plos exornat Paulus celesti
ante fideles ipsos abluit et nunc
fecundissimo illuminat paulus
plantator veritatis et pietatis
nutritor et sapiens architector
supposito fidamento fidelium animarum
Paulus agricola virginitatis
iusticie artifex castitatis sanitatis
medicatum acquisitor diuiciarum
sator iopium constructor celestium
structor paradisorum fictor phisice
celestium virorum moderator ecclesie
xpi mentium gubernator naui-
gatorum. Et quis mutabitur istius
sancte temptacionis stillicidium et
cotidianam illius instanciam. In
pressuris enim nulla angustias in tri-
bulacionibus semper carnis sui spi-
ritus fecerit tibus indefessus. In
philippis virgis ceditur et car-
cerem mittitur efficitur ligno pedi-
bus. In listris lapidatur. In ycco-
nia et derben abinuicem perse-
quitur. In Ephesso feris datur. Et
in damasco mortem fugiens per
murum in sporta dimittitur. In
vrbem sistitur ceditur flagella-
tur ligatur insidiatur. In Cezarea in
cludit incarceratur dirigitur picto
nauigans in ytalia. Inde Ro-
mam veniens ancrone subuencione
indicante iudicatum et occisus fi-
nitur cursum consummans fidem
seruans. Beatissimum vero o cinis

tum apostolice pulueris. Utinam ergo
assistere sepulcro apostoli illius
contulisset. sanctum caput illius quod
pro xpo amputatum est aspicere
sine membrorum illius puluerem
per que spiritus graciam operatur in sancta
Ecclesia ne mortificata sunt peccato que
crucifixa sunt xpo oculorum illorum enim
qui sub carnis statione ignorancie xpo excecati
sunt et in bursito hominum
illuminati sunt qui sibi sicut peccata
cordis operacione fundebat lac-
rimas illius inspicere aurium vide-
licet sanctum quibus archana au-
dita suscepit et oris eius quo
salutis rigabat verba quod turbis
metuenda dyabolo intonabat
linguam quasi tedens demones eiic-
bat et sanabat homines per que xpo
loquebatur per que totius animarum
nostrarum curam aperte plane consu-
lam manus illas que epistolas in
cartam constitute dicta scribebat
que videlicet operabatur suaque et
fratrum indigencia sustentabat
Utinam quis michi pedes illius
intueri qui penis velociores per
totum orbem cucurrerunt predicare
euangelium xpi. Aspicere veris-
sime sacratissimum corpus illius con-
spicere regnum predicatorem celeste
tem inde et membra illius consu-
lam quod sancti sacerdotes pungentibus sicut

infirmitates abscidit demones pellit et Christum in corde credentibus facit ipsi gloria in secula seculorum.

Item omelia lectionis eiusdem venerabilis Bede presbiteri

Omnia dominus et salvator noster divites divicias mundi diligentes difficile in regnum celorum docebat intrare. Statim ei discipuli eius fiducialiter responderunt dicentes. Ecce nos reliquimus omnia et secuti sumus te. Quid ergo erit nobis. Grandis fiducia apostolorum qui divites non fuerant sed victum manu et arte querebant et tamen confidenter dicebant reliquisse se omnia. Omnia enim deserit qui cuncta [que] temporaliter despiciunt [prout] perfecte deserit. Et hac solum ad perfectionem [non] sufficit quod quis divicias huius mundi reliquit nisi post contemptas divicias salvatorem sequitur id est relictis malis faciat bona. Facilius enim sacculus contempnitur quam voluntas. Multi divicias relinquentes dominum non sequuntur. Sequi autem eum qui imitator eius est et per vestigia illius graditur. Unde Johannes. Qui enim dicit se in Christum credere debet quo ille ambulavit et ipse ambulare. Unde ipse ait in Evangelio. [Non] veni facere voluntatem

vide

meam sed eius qui misit me. Si ergo dominus et salvator noster dixit non se venisse suam perficere voluntatem qui nulla contagione vel iniquitate potuit coinquinari. Quid nos miseri acturi sumus qui in eius [districto] iudicio dictum qui in omnibus viciis et peccatis polluti sumus qui voluptates carnis magis quam dei voluntatem opere sequimur. Igitur dum pro dulci tempus spacium [habemus] defleamus mala que fecimus deflenda. Penitencia diluamus sordes peccatorum lavemus in oculis puris cum deo fundendo. Abstergamus a nobis omnes polluciones cordis in confitendo et plangendo mala que fecimus. Nos studeamus [decretum] operis cum omni devocione in operibus sanctis et in omnibus adimplere. Unde sancti apostoli postquam se omnia reliquisse dicebant secutos se esse dominum addiderunt. Tunc ihesus ait illis. Amen dico vobis quia vos qui secuti estis me in regeneracione cum sederit filius hominis in sede maiestatis sue sedebitis et vos super sedes xii iudicantes xii tribus Israel. Notandum quod non dixit vos [qui] reliquistis omnia quia multi reliquerunt terrena commoda sed non secuti sunt dominum quia in eius voluntate non permanent sed dixit qui secuti estis me meis preceptis

sedienda meaq vestigia mi-
undo i regulatoe sita cu ad
iudicandu omnibus venco cu
mes homines resurget. Ut
recipiat unusquisque put gesse-
rit in corpe tuc sedebitis in
sedibus iudicantes ... dampnantes
omnes q nobis credentibus et
obedientibus credere et obedire noli-
erunt. Hec est sedes illa qm ps cantat
... dextere potestatis
et qui nunc humiles gaudent mi-
nistre consules tunc in sedibus
honorabilibus vite perpetue gau-
dens conectur et qui hic contempti-
oribus iniuste iudicati cu duo
semp p manet fortes ipsi sup
temptores suos iusti iudices
sedebunt et quanto hunc mundo in
humilitate despecti sunt tanto tunc
in exceptis sedibus maiori culme
potestatis exaltat. Unde ipse hu-
miliamini sub potenti manu
dei. Ut vos exaltet in tempore visi-
tacionis sic omnem sollicitudinem
vestram proicientes in eum quia ipsi
cura est de nobis. Unde et sequitur
Et omnis qui reliquerit domum
vel fratres vel sorores aut patrem aut
matrem aut uxorem aut filios aut agros
propter nomen meum centuplum acci-
piet et vitam eternam possidebit
ac si diceret. Non solum vos sed et
omnis qui propter nomen meum dimiserit

sorores et patrem i. carnis volup-
tates et corporis blandimenta ma-
trem et uxorem i. mala consuetudinem
et omnem carnis delectationem p9-
posuit omnia huius mundi desi-
deria vite eterne premia in futuro
percipiet. Quia igitur beati pauli apostoli
solempnia celebramus debemus mi-
tari quem colimus. Erat quippe
paulus sicut in lectione actuum
apostolorum audivimus christianorum seuis-
simus persecutor et pessimus veri-
tatis assertor et fidem christi quam in pectoribus
nostris extinguere voluit in latissimo
mundi spacio cordibus credentium
inmobiliter infudit et pro eadem fide
capite gladio truncatur. Nam
cum Saulus vocabatur sed cum volun-
tate mutavit mutavit et nomen
qui factus est de lupo agnus de perse-
cutore predicator de necatore chri-
stianorum fidelissimus doctor populorum
denique cepit predicare christum cui
antea resistebat passus pro
eo totum quod antea pugnabat
Saulus persecutus est ecclesiam dei
paulus ad regna celorum predi-
cando perduxit ecclesiam dei. Itaque
quicumque iam desperat pro magnitudine sce-
leris presumat de misericordia redemp-
toris. Ut qui de saulo fecerit
facit paulum sua voluntate for-
tissime adimplente. Ipse de peccatore
conversum et penitentem faciat

in bonis operibus dyaboli temptamen-
ta citissime devincentem. In hoc
enim tempore bus sicut remissionis acq-
ritur qui mutacionem voluntatis vita
quoque mutacio comitatur. Unicuique
adeo distat quia mitis est et
humilis corde si anime sue requiem
desiderat invenire. Nunc ausus quo-
sionem curat nunc iniquus ab ini-
quitate discedat nunc errans
ad viam veritatis redeat. Modo
querat dominum misericordiam qui non vult
pati sine fine miseriam, modo
querat eternam vitam qui non vult
eternum mori. Nunc preveniat in con-
fessione faciem dei qui non vult se-
piterna punicione dampnari. Nunc
enim fructuose penitencia geritur,
nunc remissio peccatorum penitenti
conceditur, nunc confusio celestis reg-
ni possessio non negatur, regni quod sine
fine vivitur et sine fine gaudetur
ubi nec mors letalibus adimit
vitam nec meror viventibus pro-
aufert leticiam. In quali enim fide
et opere unumquemque homini vite inve-
nerit finis iudicandi illum tunc sis-
tet ad iudicium conditoris, quia sicut
omnes qui ante finem vite pur-
quisius non sunt et in malis suis
vitam finierit ultra requiem non
habebit. Sic omnes qui in hoc
tempore divinis preceptis obedientes
a malis suis conversus sunt si in
fide vera et bona vita intra ecclesiam
catholicam perseveravit usque in fine

hic salvus erit. per Christum dominum.

Item sermo beati Johannis episcopi

Beatus paulus qui tantum
bonum humane alacritatis o-
tendit ut ad celum usque ipse
valeat sub volare, permittens
angelos et archangelos aliosque
virtutes alii quidem suo contra nos
fieri imitatores suis verbis dicendo
Imitatores mei estote sicut et ego
christi alii quidem de se relictis ad ip-
sum dei nos imitacionem conducit ascen-
dit dicens Estote imitatores
dei sicut filii karissimi. Iam vero de-
mirans quia nichil ita habet
pariat quam si ita vivat aliquis ut
bonum eius omne perficiat alte-
rius utilioribus providebat. Adiunxit
ambulate in caritate. Ideo tunc dixit
sed imitatores mei estote continuo
de caritate disseruit quia hec prop-
ter homines deo proximos fa-
cit. Ceteraque enim sunt alie in fe-
riore loco tenentes cuncte circa
hominum studia versantur ut est
coniugium pugna vel quod ad
usus gula gerit bellum in
audacie initium acies ordinat
ut tunc in caritudine fuere conflic-
tus diligere non nos decepit sicut
est contraria redemptus impleat. Omnes
prepceptibus et aliis p̄ruatib(?)
vos ut sitis filii patris vestri qui
in celis est hoc igitur in paulus
virtutem esse caput intelligens
bonorum omnium esse studio exprimit

eruunt. Nemo enim ita dilexit
inimicos nemo totam insidiato-
res suos tam benificus fuit. vul-
nus pro affligentibus suis tantum
pressus est. Nam cum illa que
patiebatur secundum nature copulam
cogitabat quanto amplius ef-
ferebantur inimici tanto magis
eorum miserebatur insania. Sicut enim
aliquis indulgentissimus pater
afficitur erga filium frenesi compre-
hensum eo quanto magis contumeliis
ictibus pulsabitur tanto eum
docius miseretur ac deflet. Ita
paulus qui de ipsa magnitudine
passionum eorum a quibus affligebatur
batur estimans furore maiora
illis adhibebat fomenta pietatis.
Audi igitur quam paterne quam ma-
nsuete nobis pro illis loquatur qui
eum quinquies verberabat qui
vinculis sepe constrinxerunt qui ipsum
eius sitiebat cruorem qui quam il-
lum cottidie discerpere cupiebat
Testimonium inquit illis perhibeo
quod emulacionem habent sed non secundum
scienciam. Rursus eos qui se super
illos superius efferebant refrenans
Noli ait altum sapere sed time. Si
enim deus naturalibus ramis non pe-
percit ne forte nec tibi parcat
Dumque eum cognouerit diuinam
illam in illos processisse sentenciam quod
verbum ut solum in sua erat potestate
prestabat. Sepe lacrimabatur

vehementer pro illis dolebat. vio-
lentes eis insultare prohibebat
atque inquantum poterat laborabat
umbram eis aliquam consolacionis
ostendere. Et quia ipse contuma-
ciam eorum atque duriciam persuadere
illis fidem sermone non poterat
ad oraciones conuertebatur assiduas
preces inquit. Voluntas quidem cordis
mei et obsecracio ad deum sit
pro illis in salutem. Sepe quoque eos
curam meliore sollicitat dicens
sine penitencia enim sunt dona et vocacio
dei ut non penitus usque ad finem
desperacione moriantur. Tunc utique
omnia sunt amicabis et valde eorum
vtilitatibus prouidentis cum dicit
Veniet ex syon qui eripiat et auertet
impietates ab iacob. Merebatur
namque vehementer ac penitus disten-
debatur cum eos perire videret ipse quod
et multa solacia habuit adhi-
bebat dolori alii quidem dicens
veniet ex syon qui eripiat et
auertet impietatem ab iacob. Alii
vero et isti non crediderunt in illorum
misericordiam. vt ipsi misericordiam consequantur
Putas ergo quod quia solos se indeuo-
talis constituit ad alios vero
vel domesticos vel extraneos mo-
re cetera multo plurimum mitiore
Audi ergo quid ad thymotheum
sit locutus. Seruum inquit domini
non oportet litigare sed mansuetum

esse ad omnes doctore paciente
cum modestia corripiente eos q
resistunt ne qn det illis deus pe-
nitencia ad cognoscenda veritate
et resipiscant a dyaboli laqueis
a quo tenentur capti ad ipius
voluntate. Vis autem probare q
modeste et cum illis loqtur
qui in pcta corruerunt. Audi q
chorinthiis dixit. Timeo ig
ne cum venero humiliet me deus
apud vos et lugeam multos ex
vobis qui an peccaverunt et non
egerunt pniam sup inmundicia
et fornicacione et inpudicicia q
gesserunt. Et ad Galathas ffi
lioli mei ait quos iteru parturio
donec formetur xpus in vobis
Et inter eius qui fuit formica-
tus non minus eo ipso qui ppecto suo
lamentabat dolz pegz i° alios de-
flectitur dicens. Confirmate in illo
caritate. Sz et qn ab ecclie illu
corpe separabat cum multis hoc
lacrimis gemitu qz faciebat
Ex multa inqt tribulacione et angus-
tia cordis scripsi vobis p multas
lacrimas non ut contristemini sz ut sciatis
tis q caritate habeam habundan-
ciorem in vobis. Et rursus factus
sum iudeis tamq iudeus his
qui sub lege erant quasi sub lege
essem. Factus in fine i finis oia
fac sum. Ut omnes facerem sal-
vos. Vidisti ne quo sto ... aut

omnia terrena superiorem. Ne-
cum prius homines deo cupe-
bat exhibere. Et omnes qui
ad ipsum pstitat exhibuit. Et
enim universum mundum ipse geni-
uss sic perturbabat sic edebat
Sic omnes in regnum dei fer-
nabat in duce de celo pollu-
do cum omnibus ppriis in suppli-
ca do et terrendo demones et
corruptores aiarum fugando
epistolis aliis pnitia nunc sermo-
nibus verbis nunc per discipulos nunc
ppriu erigere labentes firman-
tes vero firmare humi iacentes at-
tollere frenare correctos terrigens
oleo exhortacionis mac mi-
nicis formare tribulatos hostes
minaciter intueri modo aptissi-
mus dux duetis et medici ceteris
sic instructa gestaltis pteru
ipse bellatum ipse sedulus
custos minister omnis om-
officiorum persona exercitum ubique
custodiens. Nec in spiritualibus
solum tam exiguum eos servabat
dure sz in carnalibus quoque plurima
sollicitudinis ac providencie
sic coniuncta prestabat. Audi
itaqz quadmodu eciam primum
mulierem administrabat
pplm dicens. Comendo aut
vobis phebem sororem meam
que e in ministerio ecclie que e

encis. Ut eam suscipiatis in
dno digne scis et assistatis
ei in quocu[m]q[ue] negocio vri indi-
gueit. Et itu[m] nostis me[m] domu[m]
stephe. Ut et vos subditi sitis
eiusmodi. Et rursus cognoscite
qui eiusmodi sunt. Et cum hoc
proq[ue] ipsum ac familiare dilec-
te scire. Sic utiq[ue] helizeus
mulierem illa suscepit sed no[n]
spualibus solu[m] vim etiam
temporalibus beneficiis remunerat
propter quod multa sollicitudine
curaq[ue] dicebat. Si est tibi ser-
mo ad rege[m] vel ad principe[m]. Et
quid miru[m] si comendacionem pluris
fecit paulus qui ad se ali-
quos euocans vel de ministerio co-
munium curam gerere dignus est id-
circo ipsum scripta sua subderet. Si
quidem tyto scribens ait. Thena-
am legisperitum et appollinem sol-
licite premitti ut nil illis de-
sit. Cum comendans aliquos
statim studiose scripsit atq[ue] sol-
licite. Multo magis si alibi
vidisset predictates eum et fecisset
ad philomenem q[uod] ipse onesi-
mum scribens vide q[uod] omne im-
pedit studium q[uod] intente ac
sollicite despiciebat qui primo
seruulo maxime[que] fugitiuo
et qui rebus dni multa sub-

traxerat integram omnia[que] affectu
plenam epistolam sine cunctacione
exposuit. Ipse hoc agebat. Sicut
omnia commonebat. Nec enim q[uod]
q[uod] plures qui sibi uirum adeo erant cunctabant
batur imperio no[n] verba nope-
cunias no[n] denique corpus suum
Qui cum milites seipsum tradi-
derit et mortes multo magis si ha-
buisset nec pecunias pepercisset
Et quod dico si habuisset cum pro-
bare possumus nec pepercisse cu[m]
pecuniis nichil haberet. Et ne
ambiguum putes esse q[uod] dici-
mus. Audi ipsum rursus loque-
tem. Cum libenter inq[ui]t impendam
et super impendar ipse p[ro] a[n]i[m]abus
vestris. Et ad philippenses quidem
scribens ait. Necessitatibus meis ac his
qui mecum erant ministrauerunt manus
iste. Cum vero tenerius eos consi-
deret circa u[n]u[m]q[ue]m[que] est. Omne tam si-
mul pro quinto caritatis ardore vin-
cebat. Ut cum mitissimum igne
ferrum totum profecto ignis efficitur
Sic paulus caritate succensus
totus factus est caritas qui q[ua]si
quidam totius mundi esse pater. Ita
quoscumque ipsos corpore imitabatur
parentes primo cunctos no[n] carnales
immo bonum etiam spirituales parentes sol-
licitudine ac pietate superabat
et pecunias et verba et corpus et
animam pluries quos diligebat

impe dens propter nos itaque carita-
tem et plenitudinem legis voca-
bat et vinculum perfectionis et omnium bo-
norum matrem et initium finemque
virtutum. Propterea dicebat. Finis au-
tem precepti est caritas de corde puro
et conscientia bona. Et rursus
non adulterabis non occides et
si quod est aliud mandatum in hoc
verbo restauratur. Diliges proxi-
mum tuum sicut teipsum. Quia ergo et ini-
tium et finis et bona omnia virtu-
tum in dilectione est. Vel ipsam paulatim
studeamus imitari. Etenim hec illius
opere tantus effectus est. Isto enim mi-
racula mortuos quos sepius
suscitavit neque leprosos quos ea-
dem virtute mundavit nichil
ante horum requirit deus. Possede
caritate pauli perfectam adipis-
ceris coronam. Cuius vero ista summa
est. Ipsius meritorum utique caritate
qui eam et inenarrabilibus prodigiis
et aliis bonis nulle preposuit. Et
cum ipse habunderet ac vehemen-
ter impleverit. Ideo et acrius
atque exanimatius dum eius intel-
lexit. Propterea cum ille ad tam
celsum perfectionis culmen ascen-
dit. Nichilque eum ita dignum
deo ut virtus perficit caritatis.
Et ideo dicebat. Emulamini meli-
ora dona et adhuc excellentiorem
nobis viam demonstro caritate perfecto

optimam viam plenissimamque
manifestans. In hac etiam nos in-
giter ambulemus ut paulum
damque pauli videre mereamur
et incorruptibiles consequi coro-
nam et una cum illo in ihesu christo cui
gloria et imperium in secula seculorum. Amen.

In octavis apostolorum petri et pauli

In illo tempore. Iussit ihesus discipulos suos ascendere
in naviculam et precedere eum
trans fretum donec dimitteret tur-
bas. Omelia lectionis eiusdem
beati augustini episcopi etc.

Quum sanctum evangelium legeretur
audivimus navicellam
periclitante christum periclitanti-
bus subveniente petrum venien-
tem pro ordine expositionis nos-
tre requiramus. Quando enim
possumus de divinis operibus que
geruntur intellectum altiorem misticis
significationibus exsculpere qui de
obscuris sinuosis cellis melius
producimus. Vel christi discipulos nu-
tantes spiritualibus manibus confir-
mamus. Vel ad litteram graviter
pervenimus ut in eius vita inve-
niamur. Ascendit ergo dominus in mon-
tem christus ut lectum est solus in mon-
tem orare. Mons altitudo est.
Quid enim in hoc mundo altius
celo. Quis vero in celum ascende-
rit noverit optime fides nostra. Cur
autem solus ascendit? Quia nemo
ascendit celum nisi qui de celo descendit.

sibus hominis qui est in celo q[ui]=
bus et in fine tamen venit et nos
mees sua membra collegit at
nauit in celum etiam tunc solus
scendet quia caput cum corpo
re unus est xpistus. Nunc autem
solum caput ascendit mediator
dei et hominum homo xpistus ihesus
ipse ascendit solus orare quia
ipse ascendit ad patrem pro nobis
interpellare [illegible]
ille orat in excelso nauicula
turbatur fluctibus in profundo
quia insurgunt fluctus. pot
est nauicula turbari sed quia xpistus
erat non pot mergi. Nauicel=
lam quippe istam etiam co=
gitatione turbulentam mare hoc
seculi qui ab impie volunt
maxime potestatis persecucionem in
dicat etiam [illegible] in ipso est
xpistianum nomen conat extin=
guere super nauicula xpisti gran=
dis unda consurgit. Sed in his
temptationibus erigitur antempna
ut suspensa arbor crucem fugi=
rent hanc xpistus et non desinat
Quia sicut dicit apostolus petrus
xpistus passus est pro nobis vobis re
linquens exemplum ut sequamini vesti=
gia eius. Dicit enim beatus [illegible]
Dicit enim xpistus pro nobis animam
suam posuit sic et nos debemus pro fra=

tribus animas ponere. Hinc est quod antemp=
ne id est crucis xpisti simpliciter consito et
pura confessio tamquam tendentia
vela religentur. Et hec vela in
fluctibus absistat vestisque te=
datur. Ut sine nauicula [illegible]
in hieme equinoctialibus ~~mare~~ mare
seuiat ventus incumbat in
fluctus et fluctus nimis ista
turbatur tamen non mergatur et curit
denique postea quam cibus est edifi=
cata est in celum atque inde in medio
pelagi huius seculi fremens emissa
est estuantium volumina undarum
et fremens fluctuum vectorum dum
eam hinc atque illuc circumferunt
omnium gentium littoribus applicue=
runt peregrinas merces quas ipse ve=
nit advexit. Quid enim tam
peregrinum intra mare quam per penitentiam
remissio peccatorum regnum quod celorum
Et tamen oportebat xpistum pati
et resurgere tertio die et predicari
in nomine eius penitentiam et
remissionem peccatorum per omnes gen=
tes et in [illegible] venit
quando dominus ad visitandos discipulos
suos qui laborabant in mari quar=
ta vigilia noctis. Quarta vi=
gilia noctis quoniam per se est noct[is]
vigilia una tres horas habet
ac per hoc nox iiii^or vigilias habet
ternis horis per singulas vigilias

distinctis. Quarta quoque vigilia noctis
hoc est iam pene nocte finita.
Sic veniet in fine seculi in ultima
nocte tunc facta ad iudicandos
vivos et mortuos. Venit enim
nunc sicut audistis valde mira-
biliter ambulans super aquas ma-
ris. Surgebat fluctus sed cal-
cabatur (fremens pelagus) sub
divinis vestigiis minuebatur sed
tamen nolens volensque portabat.
Quantumlibet timores procellae tempestatis
consurgat premit nunc caput eorum
caput. Cum appropinquaret navicule
turbati sunt pre timore discipuli et
clamaverunt putantes fantasma sibi
esse. Quibus ait dominus habete
fiduciam. Ego sum nolite timere.
Quid est ego sum? Christus sum. fantas-
ma quod putatis agnoscite quem
videtis. Ad hanc vocem respondit
petrus et ait domine. Si tu es
iube me venire ad te super aquas.
Si tu es non miror quod solida
terrae sic liquidi elementi terga
suspendis. Quid enim mirum
si conditori suo creatura famuletur.
hoc ergo non miror fac quod mirer
ambulet petrus fac quod mirer
iube me venire ad te super aquas.
Scio enim quod corpus humanum
naturae lege non sinitur in fluc-
tibus liquidis hic figere vesti-
gia sed accedat domini gratia plurimum

cessit lex ista nostra. Si tu es iube
me venire ad te super aquas. Qui-
dam es est homo sum vo-
isti de meis hic in similitudine in
terrae quam portus habeam ego
de tuo potestate rendi ne
portet domine si tu es iube me
venire ad te super aquas. Quoniam
michi in mari non erit via qui
tu ingrederis qui potes nos facis
es via et dominus veni in sicco. Du-
bitavit petrus audivit domini
verbum et mox credidit ad verbum dominus
credidit quia fidelis homo erat.
Sed cum sentiret venti validi
titubavit quia homo erat. Tur-
bato ista fides quam motus fidei
fuit sed ubi procella movit fides
iam resurrexit. Non ambularet
nisi crederet sed nec mergeretur nisi
dubitaret. Domine inquit salvum
me fac et dominus protendens manum
levavit eum et ait illi. Modi-
ce fidei quare dubitasti. Cal-
ce calcantes fluctus prostratus
ventum vincas. Quare dubi-
tasti. Propter itaque dilapsus
quia omnium [illegible] considerata
eo dicto est. Ut si nos in aliis
temptationibus victus teneat sub-
vertere vel unda subvulgere
tentatione ad opem. Quid est cla-
mes? Oremus porrige ille manum

et erueret de profundo. Etenim ma-
nus eius deducet nos et tene-
bit nos dextera eius donec
nos ad sempiterna sua premi-
a perducat. Qui vivit et regnat
in omnia secula seculorum amen.

Omelia lectionis eiusdem venerabilis Bede presbiteri etc.

Quod discipulis precepit transfre-
tare et compellit ut a-
scenderent in naviculam quo-
usque turbas dimitteret invitos eos
a domino recessisse dum amore pre-
ceptoris ab eo nolunt separari
... coegerit discipulos ascen-
dere navim et ipse mox dimis-
sis populis in monte oratum abierit
Iohannes manifeste declarat qui
completa refectione illa celesti
continuo subiecerat. Ihesus ergo cum
cognovisset quia venturi essent
ut raperent eum et facerent eum
regem fugit iterum in montem
ipse solus. Ubi nimirum nobis vi-
vendi tribuit exemplum ut in bo-
nis que agimus humani favoris
retributionem vitemus. Neque
nos operatio virtutum spiritualium
ad corporalem reflectat capa-
ciam voluptatem. Nemo nullus et
cum contigit ut dum premium
vite sublimioris mirandis mi-
neribus ac laudabiles conste-
terit cuique honorandi putaretur

acceptis pecuniis sine presidiis
inchoatam iusticie induructam pre-
derent. Et cum carnalibus se se
illecebris atque avaricia interiore
corrumperet quibus ceteri a quibus
honorabatur pro bonis demum pro
malis actibus non solum in fastidi-
um verum etiam devenirent in odium
ignominiasque multo periculosum est
in hiis que recte agimus adversa-
rium nos in prosperitate fatigare quam
honorum favore demulceri. Si-
cut enim se honore sepe corripit
cum illa circumspectum semper reddit
cautum. Unde dominus viam nobis vite
quam sequimur indicans cum hii qui
virtutes eius admirabantur eum
regem facere vellent fugit in mon-
tem orare. Cum vero illi qui eius in-
videbant eum morti tradere dispo-
nerent occurrit prompte et vinu-
erunt se crucifigendum persecutoribus
obtulit evidenti nos in sermus
exemplo ut pati simus adversa
seculi tolleranda et contra blan-
dimenta cum forte arriserint
declinanda timenda nos prospera mun-
di si affluant emolliendo decipiant
ut verbis a domino precibus implo-
remus. Quod non autem discipuli ab eo
precedunt uerentes omnes qui
mirabatur quod dominus coegit discipu-
los ascendere navim in pace

se trãsfretu ad bethsaydã dum
ipe dimitteret ppłm. Bethsaida
g° est i Galilea ciuitas andree
z petri et philippi aplõz ppe
stagnum genezareth ut i locoz=
rum libris inuenim9 ubi mi-
to moueor quo dicat marc9
pacto discipłos miraculo pa-
nu venisse trãsfretu ad beth-
saydã cum videat dicere lucas
qd' i locis bethsayde facta sunt
miraculũ illud memorabile z
refectio celestis ait enim assumptis
illis seorsum i locũ desertum q
est bethsayda qd cũ cognouisset
turbe secute sunt illũ z ex-
cepit illos z c'. que secuntur usqz
ad cõpletã illã sacre refectionis
hystoriã. nisi forte itelligam9
in eo quod lucas ait i locum
desertũ qui est bethsaida non
ipius vicina ciuitatis sz loca
deserti ad eam ptinentes esse de-
signata marcus enim dicit apte
quod precedent eum ad bethsai-
dam. ubi ipius fres ciuitatis
constat esse notos. lucas vero
qui dicit in locũ desertum qui
est bethsaida pot nisi fallor
recte itelligi nõ bethsaydam
sz locũ desertũ ipius i. ad eius
confinia ptinentem. Narrat aũt
ewãgelista Johes [illegible] pa-
nem trans mare tyberiadem

et ascendentes nauim disci-
venisse trãs mare in Caphar-
naum que ambe sunt ciui-
in galilea iuxta stagnum gene-
zareth qd' etiã thyberiadis
a ciuitate tyberiade vocatur.
Et dimissa turba ascendit
i monte solus orare. Si fuisset
tunc eo discipłi petrus z Jaco-
bus z Johes qui viderunt glo-
riam trãsformati saluatoris
ascendisset i montem cũ eo
Sz turba ad sublimia se-
nõ poterat ut docuisset eã nõ
mare i littore et aliorum i de-
to. Ipse aũt ascendit solus
orare nõ ad eum refectis qui
de quinqz panibus v. milia fac-
erant homines exceptis mulieribus
z puulis sz ad eum qui audita
morte iohis recessit i sollitu-
dine nõ quo psona dei se-
remus sz qd opa eius inter deum
hominem qz diuisa sunt. Vi-
z notandum qd nõ omnis qui
orat ascendit in monte. Est
enim oratio q peccatum facit. Sz ubi
orat qui deum oratio quer-
hic alterius ad superiora pgredientes
vite cure sublimiori asce-
dit. Qui vero de diuiciis c
de honore seculi a' de inimici
morte sollicitus obsecrat de
i in fimis iacens viles a-
deum preces mittit. Orat

ante dns non ut pse obsecraret
sed pune impetret. Na et si ora
posuit pater in ptate filii filius
tamen ut forma homis imple-
ret obsecutidum patre putat
esse pro nobis qui ad votus est
in. Advocatum enim inquit Johes
habemus apud patrem ihm xpm
Si advocatus est debet pro nobis
intervenire petitis. Nos ergo quam
infirmis sed quasi pius obse-
crat. his scire qui omnia que
velit possit et ad votus et
iudex est. In alto pietatis
offitium in alto insigne est po-
testatis. Vespe autem facto solus
erat ibi navicula aut in medio
mari iactabatur fluctibus. Erat
enim eis ventus contrarius. Recte qui
inviti et retractantes apli a
dno recesserant ne illo abse-
te naufragium sustinent. Deinde
dno in monte tacente quo
rante statim ventus contrarius
oritur turbatur mare et pericli-
tatur Apli/ et tam diu in imminens
naufragium persenciat quam diu
ihus non venit. Labor enim dis-
cipulorum remigantium et contrarius
eis ventus labores sancte ecclesie
varios designat que inter undas secli
adversantes et inmundorum flatus
spiritum ad quiete patrie quasi
ad fidam litoris stacionem per-

venire conatur. Ubi bene dicitur
quod navis erat in medio mari
et ipse solus in terra quia non unquam
ecclesia tantis tentationibus pressa est ut
solum afflicta sed et sedata est
ut si fieri posset redemptor ipsius in
eam deseruisse ad tempus videretur.
Unde est illa vox eius inter undas
procellasque temptationum ulterius
deprehense atque auxilium protectio-
nis illius gemebundo clamore
quaerentis. Ut quid dne recessisti
longe despicis in oportunitatibus
in tribulatione. Nunc pariter voce ini-
mici persequentis coponit in capitulis
ipsius psalmi subiciens dixit enim
in corde suo oblitus est deus
avertit faciem suam ne videat usque
in finem. Verum ille non obliviscitur
orationem pauperum neque avertit fa-
ciem suam a sperantibus in se quam
potius certantes cum hostibus ut
vincant adiuvat victores in eter-
num coronat. Unde hoc in loco aperte
quoque paratum dicitur quod vidit
eos laborantes in remigando
videt quippe dns suos labo-
rantes in mari quamvis ipse positus
in terra quia si ad horam differre
videtur auxilium tribulatis in
pendere nichilominus tamen ne in tribula-
tionibus deficiant sue respectu pie-
tatis corroboraverat et manifesto

-und.

ad intorio virtis ad insitatibus
q̄i caltatis seductisque fluctuum
volminibus liberalit sicut hic q̄z
subscript̄ insinuat cū dicitur
Quarta aute vigilia noctis
venit ad eos ambulans sup
mare. Stationes et vigilie
militares int horarum spatia di-
uidunt. Quando ergo d̄r quarta vi-
gilia noctis venisse dnm ost̄
eos tota nocte periclitatos et in extremo
noctis tempore eis auxilium prebi-
tum. Laborabat ergo tota noctis
a parte tpe sed diluculo appropinquante
et lucifero solis dieique exortum
premittente venit dns et sup am-
bulans timida fecit terga q̄p-
muit et cu̅ pssim obsita fragili-
tas humana pusillanimitas virium
suarum considerat nichil aliud q̄
se q̄ tenebras angustiarum resti-
tuit hostium conflictum. Cu̅ vo
mente ad sm̄i lum̄ pseq̄ et
protectione dona retribuendis erexit
quasi int umbras noctis re-
pete exortu luciferi conspiciat
qui diē proximum nescit lucif
namque cu̅ plurimum terre i. totaliter
vigilia matutina illumiare p-
hibet. Ad ultimum dns q̄ sopit
temptacionum periculis plena libera-
tis confidencia sue protectionis at-
testatur. Sequitur. Et videntes eum
sup mare ambulante turbati sunt
dicentes q̄ fantasma est. Et iuxta

uicntione et manicheū dnt
in. no est natus corporis sed
infusus in fantasm̄ quo mit
apli timet ne fantasmati vi-
deat. Adhuc heretici putant
fantasma fuisse dnm nec ve-
ra assumpsisse carne de virgine
Denique theodorus pharmita-
nus quodā epus ita scripsit
corpale pondus no habuisse
sm dnm carne sed absque pond
et corpe sup mare deambulasse
Ac contra fides catholica e
pondus sm carne hre eu̅ pd
icat et omnis corporeum et cu̅
pondere atque oni corporali et
incedere sup aquas no infusis pe-
dibus. Sicut dyonisius ega
int ecclesiasticos scriptores copi-
osis de diuinis nominibus hic in
loquitur. Ignoramus eu̅ qualit
de virgineis sanguinibus alia le-
ge pt naturaleem formabat et
qualit no infusis pedibus cor-
pondus hntibus et natale ons
deambulabat et humida et insta-
bilia. Inuiendum e aute quo
marcus dicat qd' circa quartam
vigiliam noctis venerit ad eos
dns Ambulans sup mare et
vellet pterire eos. Non aut
volebat eos dns pterire tanq
alienos ad quos de periculo
naufragii liberandos aduc-
nerat nisi ut ad horam tur-

pati et parietes sz co timno liba
ri amplius exceptionis sive ma
sin sa peteret ac maiores exceptoi
uo grus referat qz i tepestati
bus passionu que p costantia
fidei apsidis ingerunt tal no
nunq pn iso dnitus oonditur
sepe eni ita fideles i tribula
tiones supna pietas deserui
sse visa est ut qui laborantes
in mari discipulos ptire ihus
noluisse putaretur. Vn est il
lud ecce mei exclamne desideran
is Quare mei oblitus es qre
me repulisti et qre tristis ince
do dn affligit me inimicus
dn confringunt omnia ossa mea
et cetera. Sz dicat inimici dicen
tes ubi est deus eorum qui nau
fragium fessis minantes aplis
dicat ipe deus deorum dn ptran
seis p aquas tecu ero et flumina
no operient te cu ambulaveris
in igne no combureris et flama
no ardebit in te. Quod aut sequitur
Et p timore clamaverunt confuso
clamor et turbata vox magni
timoris indiciu est. Sz verum
est ps testio Quia ipe est dus
timentibus se et no derelinq omes
qui sperant i eu. Vn et subdi
statimque ihus locutus est eis
dicens. Habete fiducia ego sum
nolite timere qd primu repabat

in tri hoc tuetur et timentibus pa
pit dicens habete fiducia nolite
timere. Et qd sequitur Ego sum subi
ungit quis sit vl quo vocare noti
poterit cu intellige qui p obscu
ris noctis tenebris loquebatur
vl ipm esse scire poterat qz locu
tum ad moysen noverat. hec
dices filijs isrl. Qui est misit
me ad vos. Respondens petrus di
xit ei. Dne si tu es iube me ve
nire ad te sup aquas. At ipe au
tem in omnibz locis ardentissime
fidei invenitur petrus. Interroga
tis discipulis qz homines dicerent ihm
dei filiu confitetur / volente ad pas
sione pgere licz errat i re tamen
no errat i affectu voles cu mori
qz filiu dei sciat paulo ante co
fessus In monte cu salvatore
ut primos ascendit et i passione
solus sequitur p tum negationis / qd
ex repetino timore deciderat
amarissimis statim abluat lac
rimis / post passionem cu essent
in lacu Genezareth et piscarent
et dns staret in littore. alijs
paulatim navigantibz ille no pa
tiens moras sz ardentius repente statim
pcipitavit i fluctus. Eode igr fidei
ardore quo semp accensus erat quoqz
cetis tacentibus credidit se posse
facere p voluntatem magistri qd ille
poterat p natura. Iube me venire

ad te sup aquas. Tu pape et
stat͡z illico sollidabat. vn acle
ne fiet corpus qd' pse igne est.
Et descendens petrus de navi-
cula ambulabat sup aquam ut
veniret ad ihm. Qui putat dm
corpus ideo nō esse verū q₃ sup
molles aquas molle et aereū
incessserit videat quo ambula-
verit petrus q̄ utiq₃ vm hoiez
nō negabunt. Videns vō ventū
validum timuit et cū cepisset
mergi clamavit dicens. dne sal-
vum me fac. ardebat animi fides
s₃ humana fragilitas i pfundū
trahebat. paululū ergo relinquit
temptacōi ut augeat fides et
intelligat se nō facile postula-
cōnes s₃ potencia dni gsuatum.
Et cōtinuo extendens manū ap-
prehendit eū. Nisi dns extendis-
set manū qui alibi negavit e
respexit petrū ipe petrus ptinus
mergeret in pfundū nate tead
eua deret in fiū. Respexit dns
et ad primam tenuit manū exte-
dit et indulgencia tenuit et sic sa-
lute pstam discipulus invenit quia
impossibili vote nō est nolet
neq₃ evenit s₃ ineuntis dei nc
cū uno salvabunt in uito s₃ illius
dono. Et ait illi. modice fidei
quare dubitasti. Tu aplō petro
dicimus fide et ardere inetis supra

dximus qd' cōfidenter negavit
salvatore dicens. Dne si tu es
iube me venire ad te sup aquas
q₃ paululū timuit dicit
ei modice fidei quare dubitasti
Quod nobis dicendū est q
huius modice fidei quare dubi-
tasti n' minima homo po-
cicula. Constite aut qd pe-
trus a dno missus venire
fluctus maris calcat quo ve-
at ad ihm sigt etiā₃ tunc
pastor est tendite celestem
patriam fluctus huius scli v
gore fidei cgssibz bonoz
opm supando calcare. Et qr
petrus tempestate territus
i fluctibus mergi cepit i fini
res quosq₃ i cetra qs procella
psecucōm seu turbo tempta-
cōret et atenor fidei simul
statu bonoz actuū paululū
reflectit exprimit qs tn re
fidetibus in psidia vocari
ne pitoz mergat portam
dine ppiciacōnis dextra pot
hibeat. et sicut petrū eripuit
de abyssi pelago. Ita illos
ereptos de psecutoz fluctibus
i fino quietis supne sabini
se collocabit q₃ i possibile e ut
eoz aliqs peat quos ecē
iusti iudicis p destinacōne

ad vitam eternam. Unde ipsa veritas
ait. Omne quod dat michi pater
ad me veniet. et eum qui venit
ad me non eiciam foras. Novit
enim dominus pios de temptatione
eripere et non impotens mentes tur-
bines temptationum huius seculi
pios ab omni nequitia [illegible]
electos custodire. Sed videamus
quid sequitur. Et cum ascendisset
in naviculam cessavit ventus.
[illegible] tan-
tum subiecta est in cunctis cor-
dibus compellere timore seculi
tempestatum fluctus sue potentie vir-
tute compescere. Nec mirandum
si ascendente in navicula domino
ventus cessavit. In quocumque enim
corde deus per gratiam sui adest
amoris mox universa viciorum
adversantis mundi sive spirituum
malignorum bella compressa
quiescunt. Qui autem in navicula
erant venerunt et adoraverunt eum
dicentes Vere filius dei est. Adven-
tum tranquillitate maris reddi-
ta que post nimias procellas
interdum reversum fieri solet nau-
te atque vectores vere dei filium
confitentur et tertia predicat
creatura. Nos quoque ipsum non more
hereticorum demencia creaturam me-
moria creati sed creatorem cum omni
simul cum patre et spiritu sancto conditore

atque manere eternum confiteamur
ut in ipsa confessione dignus ho-
norum omnium laudibus venerem
eum et predicte in conspectu filiorum
hominum ipsum esse filium dei
unigenitum narrantes virtutes
eius et mirabilia eius que fecit.
Qui cum patre et spiritu sancto vivit et regnat deus.

Omelia lectionis eiusdem beati
Augustini episcopi lectio

Evangelium quod recentissi-
me recitatum est de domino
Ihesu Christo qui super aquas
maris ambulavit et de apostolo petro
qui ambulans timendo tituba-
vit et diffidendo mersus confitendo
rursum emersit admonet nos in-
telligere mare presens seculum esse. Pe-
trum vero apostolum ecclesie unice typum
ipse cum petrus in apostolorum ordine
primus in Christi amore promptissimus
sepe unus respondit pro omnibus. Ipso
denique domino Ihesu Christo requirente
quem eum homines esse dicerent
et opiniones varias hominum discipuli
indicabant rursumque domino
interrogante et dicente Vos autem
quem me esse dicitis respondit petrus
Tu es Christus filius dei vivi. Unus
pro multis dedit responsum unitas
in multis. Tunc ei dominus ait Be-
atus es Symon bariona quia
non revelavit tibi caro et sanguis sed
pater meus qui in celis est. De-
inde addidit. Et ego dico

tanquam diceret quia tu dixisti mihi
Tu es christus filius dei vivi et
ego dico tibi quod tu es petrus
Symon quippe antea vocabatur
hoc autem ei nomen ut petrus
appellaretur a domino impositum est
et hoc in ea figura ut significa-
ret ecclesiam. Quia enim christus pe-
tra. petrus populus christianus. petra
enim principale nomen est. Ideo
petrus a petra non petra a petro
quomodo non a christiano christus sed a christo
christianus vocatur. Tu es ergo inquit
petrus et super hanc petram quam con-
fessus es quam cognovisti dicens
Tu es christus filius dei vivi edi-
ficabo ecclesiam meam id est super me ipsum fi-
lium dei vivi edificabo ecclesiam meam Super
me edificabo te non me super te.
Nam volentes homines edificari
super homines dicebant. Ego quidem
sum pauli ego autem apollo
Ego vero cephe ipse est petrus
Et alii qui nolebant edificari super
petrum sed super petram ego sum christi
Apostolus autem paulus sibi cognovit
se eligi christum contempni. Di-
visus inquit christus. Numquid paulus
pro vobis crucifixus est. Aut in nomine
pauli baptizati estis. Quomodo
non in nomine pauli. ita nec petri
sed in nomine christi. Sic petrus edifi-
caretur super petram non petra super
petrum. Idem ergo petrus a petra

cognominatus beatus scilicet ecclesie figuram
portans. apostolatus principatum
tenens continuo paululum
audito quod beatus esset iam audito
quod petrus esset audito quod super
petram edificaturus esset postea
audivit futuram domini passionem
quia predixerat eam tito futuram
discipulis suis displicuit ei ti-
muit ne perderet moriente
confessus fuerat vite fontem. Tur-
batus est. Absit a te inquit domine
non fiet istud propicius esto tibi
nolo te mori. petrus dicebat
christo nolo te mori sed melius dice-
bat christus volo pro te mori. Deinde
sed continuo reprehendit quem pau-
lo ante laudaverat et quem beatum
dixerat Sathanam appellat.
Redi inquit post me sathana
Scandalum michi es non enim sa-
pis que sunt dei sed que sunt hominum
Quid nos velit facere cohor-
tatur qui sic culpat quia
homines sumus. Vultis scire quid
nos velit facere. Audite psalmum
Ego dixi dii estis et filii excelsi
si omnes vero divina sapiendo
humana sapiendo vos autem sicut
homines moriemini. Idem ipse petrus
qui paulo antea beatus post
Sathanas in momento uno est
appellatus in sola paucarum verborum

pirans dictum hominum diceas at-
tende tamen sap. Quid miraris
quia paulo ante beatus petra
sathanas. Attende tamen quare
beatus quia tibi non revelavit
caro et sanguis sed pater meus
qui in celis est. Ideo beatus quia
caro et sanguis non revelavit tibi
Si enim caro et sanguis hoc tibi
revelaret de tuo esset. Quia vero caro
et sanguis tibi non revelavit
sed pater meus qui in celis est de
meo non de tuo. Quare de meo
Quia omnia que habet pater mea
sunt. Ecce audisti tamen quare beatus
quare petrus. Quare autem illud
quod horruistimus et repetere nolu-
imus quare nisi quia de tuo. Non
enim sapis ea que dei sunt sed que
sunt hominum. Hoc intuentes nos ecce
membrum discernimus quid de deo
quid de nostro. Tunc enim non
titubabimus. Tunc in petra
fundabimur fixi et stabiles contra
adversus ventos ymbres flu-
mina temptationes videlicet presentis
seculi. Illum tamen videte petrum
qui tunc erat figura nostra modo
credit non titubat non in mor-
tem confitetur non timet ne mo-
riatur. Unde quia ecclesia dei habet
firmos habet et infirmos nec sine fir-
mis potest esse nec sine infirmis. Un-
de apostolus paulus. Debemus autem

nos firmi infirmorum onera sustinere
In eo quod dixit petrus. Tu es xpistus
filius dei vivi firmos significat. In eo
autem quod trepidat et titubat et
xpistum pati non vult mortem ti-
mendo vitam non agnoscendo infirmos
ecclesie significat. In illo ergo uno apostolo
id est petro in ordine apostolorum primo
et principe in quo figurabatur ecclesia
utrumque genus significandum fuit
id est firmi et infirmi quia sine utroque
non est ecclesia. Hinc est ergo quod
modo lectum est. Domine si tu es iube
me venire ad te super aquas
Si tu es iube me. Non enim hoc
possum in me sed in te. Agnovit
quid sibi esset a se quid ab illo cuius
voluntate se credidit posse
quod nulla humana infirmitas
possit. Ergo si tu es iube quia
cum iusseris fiet. Quod ego non va-
leo presumendo tu potes iubendo
Et dominus inquit veni. Et sine ulla
dubitatione petrus ad verbum
iubentis ambulavit ad presentiam
sustentantis ad presentiam regentis
sine ulla cunctatione desilivit
in aquas et ambulare cepit. Po-
tuit quod dominus non in se in domino. Fu-
istis enim aliquando tenebre nunc autem
lux in domino. Quod nemo potest in paulo
nemo in petro nemo in alio
ullo apostolorum hoc potest in domino.

Ideo bñ paulus utiliter se con-
tempnens illum commendans. Nunquid
paulus inquit pro vobis crucifixus
est aut in nomine pauli baptiza-
ti estis. Non quod in me sed mecum non
sub me sed sub illo quo ambulauit
petrus super aquas in iussu domini
sciens se hoc a se licet non posse
fides valuit quod humana
fragilitas non valet. bñ sunt
fratres carissimi. attendite et audite
intelligite et agite. Consequenter cum
agendum est cum infirmis alibi
ut sint in filii sed agendum est
cum infirmis ut sint fratres. Multos
eum impedit affinitate pre-
sumptio fratrum. Nemo est a deo
firmus nisi qui se a seipso sentit
infirmum. pluuiam voluntariam
segregabis deus hereditati tue. Ideo
prodias qui quod dictus sui nostri
tempore voluntatis. Ut sanctitudinis
tatis hoc dixit et hoc dico
Audite capite facite. Nemo
a deo sit firmus nisi qui se a se
ipso sentit infirmum. pluuiam ergo
voluntariam. Sicut psalmista dicit
voluntariam non meritorum nostrorum
sed voluntatis. pluuiam segregabis
deus hereditati tue. Etenim inf-
irmata est tu vero perfecisti eam
quia pluuiam voluntariam segregasti
non attendens bonum meritum sed tua

gratiam et misericordiam. Infirmata est
ergo ipsa hereditas et agnouit
se infirmam in se ut firma esset in
te. Non firmaretur si non infirmaretur
ut a se in te perficeretur. Vi-
de huius hereditatis tue porti-
culam paulum inde infirmatum
qui dixit. Non sum ydoneus vo-
cari apostolus quia persecutus sum
ecclesiam dei. Quare ergo apostolus
es. Gratia dei sum id quod sum.
Non sum ydoneus sed gratia dei
sum id quod sum. Infirmatus
est paulus tu vero perfecisti eum
Quia vero quod gratia dei est quod
est inde quod sequitur. Et gratia eius
in me vacua non fuit sed plus
omnibus illis laboraui. Vide ne
presumptione perdas quod infirmitate
meruisti. bñ hoc bene. Non
sum ydoneus vocari apostolus
gratia eius ego sum id quod sum
et gratia eius in me vacua non
fuit. Omnia optime sed plus
illis omnibus laboraui. Quare
tibi cepisti tenere quod paulo
ante deo dederas. Cognosce
sequere. Non ego autem ego sed
gratia dei mecum. bñ infirmi
firmissime eris ~~exaltatus~~
altatus quia non est cum gratiae.
Cum eis idem ipse paulus in

mulus in domino magnus sed
qui tibi dominum rogasti. Sed
stimulus carnis angelus sa-
thane a quo colaphizabaris
inferretur a te. Quid tibi dominus
Et quid audisti quando hoc ad do-
minum clamasti. Sufficit tibi gratia mea
nam virtus in infirmitate perficitur
tunc infirmatus est tunc vero
perfecisti cum. Sic et petrus in-
quit me iube venire ad te super
aquas homo audio sed non
dominum rogo. Iubeat deus
homo ut possit quod non potest
homo. Veni inquit. Et descendit
et cepit ambulare super aquas
Et potuit petrus quia iusse-
rat petra. Ecce quid petrus
in deo. Quid in se. Videns ve-
ntum validum timuit et cum
cepisset mergi exclamavit. Do-
mine libera me. Presumpsit de deo
potuit de deo. Titubavit
ut homo rediit ad deum. Si
dicebam motus est pes meus. Psalmus
loquitur cantici vox est. Et si
agnoscimus nostra est et si nos
volumus nostra est. Si dicebam
motus est pes meus. Et quid
sequitur misericordia tua domine adiuvabat
me. Non viribus meis sed sua mise-
ricordia. Tunc deseruit deus titu-
bantem quando audivit invocantem

Ubi est illud. Quis invocavit
dominum et despectus est ab eo. Et
omnis qui invocaverit nomen domini
salvus erit. Continuo porrigens
adiutorium dextere sue levavit
mergentem increpavit diffidentem
Modice fidei quare dubitasti
Aliquando presumpsisti de me et du-
bitasti. Ecce fratres sermo conclude-
dus est. Attendite seculum esse
mare ventus validus et magna
tempestas. Unicuique sua cupi-
ditas tempestas est. Amas
deum ambulas super mare
sub pedibus tuis seculi timor
Amas seculum absorbebit te. Ama-
tores suos vorare novit non por-
tare. Sed cum fluctuat cor
tuum tuum cupiditate ut vincas
tuam cupiditatem invoca christi divini-
tatem. Putas tunc esse contrarium
quando est huius seculi adversitas
Nam cum bella cum tumultus cum
fames cum pestilentia cum unicuique
homini singulariter evenit privata ca-
lamitas tunc putatur ventus ad-
versus tunc putatur invocandus deus
Nam cum arridet temporalis felicitas seculi
arridet quasi non est ventus contrarius
Noli hinc interrogare temporis
tranquillitatem sed tuam interroga cu-
piditatem. Vide si tranquillitas
est intus vide si te non subvertit

ventis maior hoc inde magne
virtutis est tum felicitate luctari
ne illiciat ne corrumpat ne ipsa
subvertat felicitas. Magne in
quit virtutis est felicitate luc-
tari magne virtutis est a felicita-
no vinci diuitie calcate sicut
meminero te fide in xpo. Et
si motus est pes tuus si titu-
bas si aquas non supras si ingi
incipis dic domine pereo libera
me. dic pereo ne peras. Solus
enim a morte liberat te carnis
qui mortuus est in carne pro te
Conuersi ad dominum patrem omnipote-
tem puro corde ei quantum pro
paruitate nostra maximas atque
uberes gratias agamus precantes to-
to animo singulare mansuetu-
dine eius ut preces nostras in bene-
placito suo exaudire dignetur
Inimicum quoque a nobis actibus
et cogitationibus sua uirtute expel-
lat nobis multiplicet fidem mentem
gubernat spirituales cogitationes
concedat et ad beatitudinem suam
perducat per Christum dominum nostrum amen

Sermo beati Augustini episcopi

Diuinum quidem tanctorum
omnium die hoc est sanctorum
apostolorum petri et pauli ma-
iori frequentia celebrare. Si enim ce-
lebramus frequentissime natalicia ag-

norum quanto magis debemus
marticum de fidelibus cum se-
lucti sunt apostoli predicatione
sua sepissime asserte de
filio o martiri per angustias
passionum purpuram spinae p
ad persequtores persecutionum
ut tu sineret petra fideles apo-
ductores fuerunt dominum petrum
primum apostolorum dominum paulum
nouissimum apostolorum apertae
colunt coluerunt ecce ipsi d
Ergo sunt primus et nouissimus
petrus ordinator sanctus ste-
phani fuit. Cum ordinatus est
dyaconus inter stephanum inter
alios apostolos cum ordinarent
Apostolus petrus petrus ille
ordinator paulus illius
persecutor. Sed primam pauli
quaerimus de nouissimis no-
uissimum gaudeamus. Iam
porta quinimmo nec ipsius pet
satis placebunt pauli di-
mus stephani fuisse persecutor
petrus vespertinus in cenam
dominum negatorem. petrus ne-
gatorem dominum lacrimis lauit
paulus persecutorem stephani
caritate compleuit. Flendo
petrus cum flagello paulus
passus est cum flagello bi
ambo cum sancti deuotissime lat

rorum cotti die ipsis recitabant
et quibus ipsis a' cpt' ipsis
sem attendite. Jn omnem
terram exivit sonus eorum et in fines orbis terre verba eorum.
Et nos probavimus et ad nos
ista verba venerunt et a nostros
de sopno excitaverunt et ad sua
vitatem fidei ab infidelibus
primus converterunt. Hec loquitur
fr̄s kmi letus quidem hodier-
na die propter tanta festum
sed tristis quia non video
in populum congregatum omnes con-
gregatum debuit natalis passio-
nis apostolorum. Si latet nos
non nobis imputatur. Si autem
uenimem latz que est ista
tanta pigricia. Vos amatis
petrum et paulum ego in nobis
illis loquor qui hic non sunt
Nam vobis ago gratias quod vel
vos venistis. Et potest esse
nimis quod plurimi non amaverunt pe-
trum et paulum. Si adhuc fri-
gidus est legat et timeat. Si
adhuc sagittam ubi in corac-
cepit de ipsis apostolis dicitur e
Sagitte tue acute potentis-
sime. Quibus sagittis fau
est quod sequitur populi sub te
cadent. Bona sunt talia
vulnera volumus amoris salu-
bre est. Sponsa christi cantat in
Cantico canticorum. Vulnerata caritate

sum. Volumus hoc qui sanabit
qui piacabit in bonis desiderio
cum volueris dicatur quod diu desid-
eravimus non diu tenuimus. Audistis
verba in epistola pauli apostoli quod scrip-
sit ad discipulum suum thymotheum
Ego enim iam ymolor. Vide-
bat imminere passionem sed non
timebat. Quare non timebat
quia iam dixerat concupiscentia
hinc dissolui et esse cum christo
Ego enim iam ymolor. Nemo
cum tanta exultatione dicit se ex
pressurum ad magnas epulas
habiturum cum quanta exultatione
iste dicebat iste esse passurum
Ego enim iam ymolor. Quid
est ymolor sacrificium sacrifi-
ciu. Cuius nisi dei. Quia pre-
ciosa in conspectu domini mors sanctorum
eius. Ego enim ymolor securus
sum habeo sursum sacerdotem qui
me offert deo ipsum hec sacer-
dote qui prius prior victima
iam ymolatus est. Et tempus
resolucionis mee instat. Reso-
lucionem dixit a corpore. Est enim
quoddam dulce vinculum corporis
alligatus est homo et solui non
vult. Ille tamen qui dicebat
cupiam hinc dissolui et esse
cum christo gratulabatur quia ista
esse ut alij solucionem vincla
carnalium membrorum accipi

indu[m]enta [et] ornam[en]ta celu[m] et
b[e]n[e]d[ic]tu[m]. Octus ponebat ceteris
suam coronam accepturis. Felix
imitatio fuit migratio q[uia] beati
in isto fides iam videt non du
oculus quia oculus non vidit
nec auris audivit n[ec] in cor
hominis ascendit que p[re]paravit deus
diligentibus se. Ubi sunt isti
putamus ibi ubi bene est. Ad
quis amplius Non nosti locum
s[ed] cogita mutu[m] ubicumq[ue] s[un]t cum
deo sunt. Iustorum autem anime in
manu dei sunt et non tanget illos
tormentum malicie s[ed] ad locum
ubi non sunt tormenta p[re]terme-
ta tu[m] p[er]fecerunt et ad locum latitu-
dinis p[er] angustias p[er]venerunt
Non ergo timeat laboriosam viam
qui talem desiderat patriam
Quis verbo lucubris mee i[n]stat
lionu[m] ... c[on]sum[m]avi consu-
mavi fidem servavi de cetero sup[er]
est m[ihi] corona iusticie. Adhuc in-
minet amaritudo passionis
s[ed] tu[n]c s[er]it cum cogitatio passim
Et quid ultra sit cogitabat non
qua itur s[ed] quo itur. Et quia
cum magno amore cogitat quo
itur ideo cu[m] magna forti[tudine] tolerat
qua itur. Cum ante dixisset
Sup[er] est m[ihi] corona iusticie addi-
dit q[uam] reddet michi d[omi]nus in illa
die iustus iudex. Reddet iuste

ante non reddidit. Clamat si c[on]
paulo primo Saule qu[i] p[er]se-
queris sanctos xpi qui servabas
vestimenta lapidantium steph[anum]
ad[e]c[...] ita te d[omi]nus in sua indu-
mentu[m] ubi esses. Tanto scele-
rato quis locus in p[ro]fundo ge[hen]-
ne reperiretur. Et tunc t[ibi] non
reddidit. Et modo reddat ibi
ante deposuisti sanctis tuis
dixisti. Ego sum novissim[us]
apostolorum qui non sum ydone[us]
vocari apostolus. Non es dign[us]
et fecit. Ergo q[uod] tibi debe-
batur reddidit q[uo]d i[n] digno h[o]-
nore p[ro]stitit cui suppliciu[m]
debebatur. Non sum dignus
vocari apostolus qui ecclesiam p[er]se-
cutus sum ecclesiam dei. Si p[er]se-
cutus es ecclesiam dei. Unde e[r]go a[...]
s[ed] gratia dei sum id q[uod] sum
Ante gratiam non debita redde[...]
Gratia dei sum id q[uod] sum
gratia eius in me vacua non
fuit s[ed] plus omnibus illis la-
boravi. Unde est apostole p[ro]-
be. Unde extulisti te ist[...]
de aliqua tunica vi[...]
plus omnibus laboravi. [...]
noscere teipsum agnoscat m[...]
Non ego s[ed] gratia dei mecum. [...]
celt oblitus s[ed] in grau[...]
in novissimo finalis at no[...]

(om)nis. Non ergo sed gratia dei mecum
(...)tur non redditum est modo. T(ercium)
cursum consummavi fidem servavi. De
(reli)cto superest michi corona ius-
titie quam reddet michi dominus
(in i)lla die iustus iudex. Bo-
(nu)m agonem certasti sed quis fecit
(u)t vinceres. Ergo tibi tu dic
(grat)ias deo qui dat nobis victo-
(ri)am per dominum nostrum ihesum christum.
Quid prodest certasse si pos-
t vicisse. Ergo hec ex certis
quidem sed christus dedit vic-
toriam. Sequere ad illud. Cur-
(su)m consummavi. Et hoc quis inte(n)-
(ti)one tu dixisti. Non volen-
(tis) neque currentis sed miserentis est
(de)i. Dic quod sequitur. Fidem servavi.
Hec verum tibi audi verba tua.
(M)isericordiam consecutus
(su)m ut fidelis essem. Fidem ser-
vasti ex munere dei non ex fortitu-
(din)a. De cetero superest tibi corona
(iu)stitie quam reddet tibi dominus
(iu)stus iudex. Meritis cum red-
(di)t ideo iustus iudex. Sed cum
(...)o hic extollat te in mente tua
dona ipsius sunt merita tua
(...) illi dixi apostolo dedit
(...)os meum. Ista stola utique
(red)dicistis superiori loco propter p-
(re)mium perceperimus sed in una do-
(m)o quem integrum in celo habemus

In natali sancte Marie Magdalene

In illo tempore. Secundum lucam.
Rogavit ihesum quidam pha-
rizeus ut manducaret cum illo et
ingressus domum pharizei discubuit.

Omelia lectionis eiusdem beati
Gregorii pape habita ad populum
in basilica sancti Clementis

Cogitanti michi de ma-
rie penitentia flere magis libet
quam aliquid dicere. Cuius enim vel
saxeum pectus ille huius peccatricis
lacrime ad exemplum penitendi non
emolliant. Consideravit namque
quid fecit et noluit moderari
quid faceret. Super convivantes ingressa est
non iussa venit inter epulas lacri-
mas obtulit. Discite quo dolore
que ardet flere inter epulas non
erubescit. Hanc vero quam lucas peccatri-
cem mulierem, Iohannes mariam nominat
illam mariam esse credimus de qua
Marcus vii demonia eiecta fu-
isse testatur. Et quid per vii demonia
nisi universa vitia designantur. Quia
cum vii diebus omne tempus comprehenditur
recte septenario numero universitas
figuratur. Septem ergo demonia maria
habuit que universis vitiis ple-
na fuit. Ecce quia turpitudinis sue maculas
aspexit lavanda ad fontem misericordie
cucurrit convivantes non erubuit.
Nam quia semetipsam graviter erube-
scebat intus nichil esse credidit
quod verecundaretur foris. Quid

itque miram sics maria beniete
tam dnm suscipiete. Susscipiete
dicam cum trahente dicam me
lius trahente et suscipiete est
nimirum ipse eam per miam tra
xit intus qui pmia sue suste
pit foris. Sed iam textum sci
evangelii percurrentes ipm ordi
nem quo venit peccatrix vidia
mus. Attulit alabastrum vn
guenti et stans retro secus pedes
ihu lacrimis cepit rigare pedes
et capillis capitis sui tergebat
et osculabatur pedes eius et vngue
to vngebat. liquet fratres quod
illicitis actibus prius mulier inte
ta vnguentum sibi pro odore sue car
nis adhibuit. Quod ergo sibi tur
piter adhibuerat hoc iam deo
laudabiliter offerebat. Oculis ter
rena concupierat sed hos iam per
penitentiam conterens flebat capillos
ad compositionem vultus exhibuerat
sed iam capillis lacrimas tergebat
Ore superba dixerat sed pedes dni
osculans hoc in redemptoris sui
vestigia figebat. Quot ergo in se
habuit oblectamenta tot in se invenit
holocausta. Convertit ad mm vir
tutum nm criminum. Vt totum seruiret
deo in penitentia quicquid ex se deum contemp
serat in culpa. Sed hoc pharizeus
intuens despicit et non solum veni
entem peccatricem mulierem sed suscipiete

dnm reprehendit. dicens intra
se hic si esset propheta sciret vti
que que et qualis esset mulier que tan
git eum quia peccatrix est. Ecce
pharizeus veraciter apud se
superbus et fallaciter iustus
egram reprehendit de egritu
medicum de subventione qui
est de elationis vulnere egrotab
ignorabat. Inter duos au
egros medicus aderat sed v
eger in febre integrum sensum
nebat. alter vero in febre ca
nis et sensum perdiderat mentis
Illa quippe flebat quod fecerat
pharizeus autem fla iustic
elatus vim sue invalitudini
exaggerebat. In egritudine ergo
sensum perdiderat qui hoc ipsum qu
quod a salute longe esset ignor
rabat. Sed iterum hos gem
cogit quosdam nri ordinis
nos intueri qui cum sacerdotal
officio predicti si quid forta
iuste egerint tenuit eyen
protinus subditos despiciunt
peccatores quosque in plebe po
dedignantur eisque compati cu
sua confitentibus nolunt ac
pharizei more apta arte mul
tangi despiciunt quod peccatrix
si ad pharizei pedes veni
nimirum talibus repul
discederet. Inquinari eni

alieno pcto tredet. Sed qz hic
qua no replebat de alieno vel
mre cogitabat Vn nne sep
et vt cum pctores quos sz
dspicimus nosmetipos pris
illoz calamitate defleamus
sortasse i similibz vl lapsi si
mus aut labi possimus si lap
no simus et si desiura ma
ioz debz semp vnite dispe
cia pcequi. Sed tamen ut sol
lite discnam qz distinctoz
mis r cpassioz ne debemus
i cum feriendus est pctor mi
sendus e proximus. Cu vo iam
penitentiaz peciit ipse qd fec
nun nr pximus no est pctor
na cum dei se insticia totali
erigit et hoc in se punit
d insticia diuina rep hedit
ziam iste superbus r errogas
na sua gmcat audiamus
ipe de duobz ei debitoribz p
digna oppoi quoz vnus
dus amplius debz et vtroz
bito dimisso quis amplius
beati largitore diligat in
rogat. Cuibz vbis ptinus
lle respondit. Ille plus diligit
em cui plus dimittit. Qua
re nondu est. Quia du sen
cia sua phariseus condenat
i freneticus sime portat quod
ligetur. Commeruit ei bo pal
tis emundant mala facti insti tu
dicit. Intrau i domum tua aqua
pedibus meis no dedisti hec
aut lacrimis rigauit pedes me
os r capillis suis ~~ty~~ tersit. Os
culu michi no dedisti h autem
ex quo intrau non cessauit os
culari pedes meos. Oleo caput
meu no vnxisti h autem vnguet
vngendo pedes meos. Post em
meritoz vca subinfert sua pte
qd dico tibi remittut ei pcta
multa qz dilexit multu. Cuid
fres mei esse dilectom credimus n
igne. Et qz culpa nisi rubigiez
Vn nnc dicit remittut ei pcta
multa qz dilexit multum ac si
apte diceretur. Incedit plene
pcti rubigine qz ardet valde
p amoris igne tanto nachz am
plius pcti rubigo consumitur quanto
pcoris cor tu magno caritatis
igne concmatur. Ecce ea que ad
medicu venerat egra sanata e
h de salute eius alij ad huc
egrotant. Nam simul discubentes
cquesti sunt int se dicentes
Quis est hic qui eciam pcta di
mittit. Sz celestis medicus egros
no despicit quos eciam de me
dicamento fieri deteriores videt
eam qz que sanauerat pprietate

sue sententia confirmat dicens fi
des tua te salvam fecit quia hoc
quod petiit posse se accipere non
dubitavit sed ipsam quoque spei cer
titudinem iam ab illo acceperat
a quo prosperam etiam salutem que
bat. In pace autem ire precipit
ut a veritatis itinere in via scan
dali ulterius non declinet. Unde
per zachariam dicitur ad dirigendos
pedes nostros in via pacis. Tunc
enim gressus nostros in viam pacis
dirigimus quando per illud actionis iter
pergimus in quo ab auctore nostro
gratia non discordamus. Hec fratres karissimi
hystoriata expositione transcurrimus
nunc si placet ea que dicta sunt
mistico intellectu discuciamus. Quid
namque phariseus de ficta iusticia pre
sumens nisi iudaicum populum quid
peccatrix mulier ad vestigia domini
veniens et plorans nisi conversam
gentilitatem designat. Que cum ala
bastro venit unguentum fudit retro
secus pedes domini stetit lacrimis
pedes domini rigavit capillis ter
sit eosdemque quos infundebat
et tergebat pedes osculari non
desinit. Nos ergo nos illa mulier ex
pressit si toto corde ad dominum post
peccata redeamus si eius penitencie luc
tibus imitemur. Quid namque unguen
to nisi bonus odor opinionis exprimi

tur unde et paulus dicit christi
bonus odor sumus deo in omni
loco. Si igitur recta opera ag
quibus opinionis bone od
etiam respergimus quod in domini cor
pus unguentum fundimus. C
secus pedes mulier stetit. C
tra pedes enim domini stetimus
tum in peccatis positi eius iti
bus renitebamur. Sed si
veram penitentiam post p
conversimur iam retro secus p
stamus quia eius vestig
sequimur quem impugnabamus lacr
mulier pedes rigat. Quod nos
que veraciter agimus si quib
libet ultimis membris domini
conpassionis affectu inclin
si sanctis eius in tribulatione conpati
si eorum tristitiam nostram depu
Capillis mulier pedes quos e
tergeat extersit. Capilli qui
superfluunt corpori. Et quid hab
dantis terrena substantia nisi capi
speciem tenet que dum ad
necessitatem superfluit eciam ab sa
non sentit. Capillis ergo pedes
domini tergimus quando sanctis ei
quibus caritate conpati
etiam ex his que nobis superfl
um sensum quibus sit mens pro
passione dolet ut etiam larg
manus affectu doloris o
Rigat namque lacrimis redep

pedes sed capillis suis non tersit
…i ut tunc proximorum dolori co
…titur sed tamen eis cor suus q
…i super flenit non insertur pla
…t cum non tersit qui verba con
…doris exhibuit sed non ministrando
…ne desunt vim doloris come
…cipidit. Osculatur mulier pedes
…os tersit. Sed nos quoque
…ene agimus si studiose dili
…imus quos per largitate co
…ennus ne grauis sit nobis ne
…ssitas proximi neque pateius
…egetia que sustetatur stat
…nto sua et cum mamus nra
…enit animus a dilatione corpus
…it potest quoque per pedes ip
…m misterium incarnationis
…us intelligit quo divinitas
…a tetigit quia carnem assumpsit
…t verbum caro factum est et habitavit
in nobis. Osculamur quod redep
…us pedes cum misterium incar
…nationis eius corde diligimus
…ngento pedes ungimus cum
…ium humanitatis eius pote
…a sacri eloquium bona opinione
…dicamus. Sed hoc phariseus
…idit et inuidit quia cum inuidi
…us populus gentilitate domini pedi
…ne conspiciat suam apud se ma
…ciam exhabescit. Sed redemptor
nr faci eiusdem mulieris quasi
bona gentilitatis enuidat ut in
quo malo iacet agnoscat. Ita
sic phariseus retundit. Ut per
sicut diximus perfidus ille populus
cundit. Intravi in domum tuam
aquam pedibus meis non dedisti
hec autem lacrimis rigavit pedes
meos. Aqua quippe extra nos
est lacrimarum humor intra nos
quia videlicet ille populus nec ea que extra
se erant unquam pro domino exhibuit. Co
versa autem gentilitas pro eo non so
lum rerum substantiam sed et sanguinem
fudit. Osculum mihi non dedisti
hec autem ex quo intravi non cessavit
osculari pedes meos. Osculum
quippe dilectionis est signum. Et infi
delis ille populus deo osculum
non dedit quia ex caritate eum
amare noluit cum ex timore
servivit. Vota autem gentilitas
redemptoris sui vestigia oscu
lari non cessat quia in eius co
tinuo amore suspirat. Unde
sponse voce de eodem redemptore
suo in Cant. canticorum dicitur. Os
culetur me osculo oris sui. Os
culum recte conditoris sui deside
rat qui se ei obsequi per amo
rem parat. Oleo capud meum
non unxisti sed pedes domini
misterium incarnationis eius

accipimus cogitur per caput illud
ipsa divinitas designatur unde
apostolus dicit. Caput xpi deus
In deo quippe non in se qui in
homine creatore indutus perplus
fatebatur. Et pharizeo dicitur. O
leo caput meum non unxisti per
cam quoque divinitatis eius potentiam
in qua se indutus perplus cre
dere spopondit digna laude
predicare neglexit hec autem unguen
to unxit pedes meos quia du
incarnationis eius misterium
gentilitas credidit summa lau
de etiam yma predicavit. Sed ipsa
redemptor noster enumerata bona
concludit cum persequitur sub dicit propter
quod dico tibi. Remittuntur ei peccata
multa quia dilexit multum. Ac
si aperte dicat. Et si nimis est
valde quod cognovit habundat
tamen amoris ignis quo cuncta
dura consumit libet nunc hec conside
racionem tante pietatis intueri
peccatis mulier cepa sed penite
tis quam estimacione delectatus apud
se firmat que eius adversarius sub
tanta districtione emundat ad pharisei
zei prandium deus distribebat
sed apud penitente mulierem me
tis epulis delectabat. Apud pha
riseum vitus pascebat foris
apud peccatricem mulierem sed co

ipsam pascebat intus. h
ctem ista etiam crucis subs
simul dicens qui. In can
ticis dicitur. Indica mihi q
diligit anima mea ubi pa
ubi cubas in meridie. Ca
lorem quippe hymulus di
appellat nisi assumpta car
antiquos filius patris fer
tur vero in meridie estus a
ut umbrosum locum hym
querit quia estus igne non
at. In illis quorum cordibus di
requiescit que amor pr
seculi non incendit que ca
desideria non comprimit qui i
suis anxietatibus in semper i
concupiscens non arescunt un
marie dicitur. Opus suis sup
niet intus vitis ab. vbi. t
umbrosa quoque loca in meridi
pascendus hymulus in qui
quia talibus mentibus deus p
atur que respectu gloriae
carnalibus desideriis non ur
plus quam penitens mulier
cebat intus quam pharizeus
dum pascebat foris quia
carnalium quoque hymulus
dem ptor noster ad illius me
fugerat quoque post venies ig
pinne umbram tribuat
semus quoque pietatis sunt

em mulierem non solum ad
ad mitte sed ei etiam ad tange
dum pedes presbitere. Considere
tam misericordis dei et dampn
emus mulieri nunc reatibus in
te peccatores videt et si in fontes
fessores tollerat etiam cottidie
ewangelium clementer vocat
confessione manum ex proprio corde
sideat et cuncta que deliquimus
laxat. Temperavit nobis
districtionem legis misericordia redemptor
illa quippe scriptum est. Si
quis hoc vel illud fecerit mo
riatur. Si quis hec vel illa
erit lapidibus obruatur. Ap
paruit autem conditor noster et re
demptor in carne confessionem
peccatorum non penam sed vitam p
mittit. Mulierem suam confusam
penitentem suscepit et sanam
dimittit. Inflexit ergo admiraz
ritiam legis quia quos iuste
illa dampnat ipse misericordit
liberat. Unde bene quoque in lege
scriptum est quia manus moysi
erat graves. Sumentes ergo lapi
dem posuerunt subtus in quo sedit
aaron autem et hur sustentabant
manus eius. Moyses quippe
dit in lapide cum lex requie
scit etiam. Sed hec eadem lex
moysi non misericorditer per

tulit sed severa districtione pcuis
sit. Aaron vero mons fortitudi
nis hur autem ignis interpretatur.
Que itaque iste mons fortitudi
nis significat nisi redemptorem nostrum
de quo per prophetam dicitur. Erit in no
vissimis diebus preparatus mons
domus domini in vertice montium. Aut
quis per ignem nisi spiritus sanctus fi
guratur de quo idem redemptor
noster dicit. Ignem veni mittere in
terram. Aaron ergo et hur graves ma
nus moysi sustinent atque susten
tando leviores reddunt quia me
diator dei et hominum cum igne spiritus
venientes mandata legis que nimia
que dum carnaliter tenentur
portari non poterunt tollerabilia
nobis per spiritualem intelligentiam ostendit.
Qui cum manus moysi leves red
didit qui pondus mandatorum le
gis ad utilitatem confessionis re
torsit. Sic hanc nobis per penitentiam
remissione innuit cum per
prophetam dicit. Nolo mortem
peccatoris sed ut convertatur et vivat.
Hinc rursum subvenire desperate lon
ginque peccatrici anime dicitur. Si di
miserit vir uxorem suam et illa re
cedens duxerit virum alium numquid
revertetur ad eam ultra. Numquid non
polluta et contaminata erit mulier

illa. Tu ante fornicata es cum
amatoribus multis tamen re-
uertere ad me dicit dominus. Ecce paradig-
ma turpis mulieris dedit et
ostendit quod post turpitudinem reci-
pi non possit. Sed hoc ipsum paradig-
ma quod protulit permutauit
cum dicit fornicatam mulierem
recipi nequaquam posse et tamen ipse
fornicantem animam ut recipiat
exspectat. Pensate fratres pondus
tante pietatis. Dicit quod fieri
non potest et demonstrat quia hoc
ipse facere contra morem potest.
Ecce uocat et quos inquinatos
denuntiat hos etiam amplecti
concupiscit a quibus despectus sequitur.
Nemo ergo tale nunc tempus perdat.
Nemo oblata remedia diuine
pietatis abiciat. Ecce superna be-
nignitas auersos nos reuocat et
nobis reuertentibus sinum clementie
parat. Unusquisque ergo penset
quo debito constringitur cum illum
deus exspectat nec contemptus ex-
asperatur. Qui ergo permanere noluit
redeat qui stare contempsit saltem
post lapsum surgat. Quanto nos
amore conditor noster exspectet
insinuat cum per prophetam dicit. At-
tendi et auscultaui nemo
quod bonum est loquitur non est qui
recogitet in corde suo et dicat quid
feci. Certe numquam cogitare ma-
la debuimus sed quia recta cogit[are]
noluimus ecce adhuc sus[tinet]
ut recogitemus. Uidete qua[n]-
te pietatis sinum. Considera[te]
nobis aperta nobis nunc [...]
nium quos male cogitantes
perdidit bene cogitantes q[uerit]
Ad nos ergo fratres karissimi ad nos[tros]
oculos mentis reducamus ex[emplum]
tente peccatricem mulierem i[...]
nobis imitatores fieri. Q[...]
quod uos in adolescentia [...]
uentute deliquisse deflete [...]
operum maculas lacrimis [...]
te. Amemus ergo redemptoris
uestigia peccando contemps[imus]
Exspectat enim dominus ad recip[iendum]
eos nos sine pietate [...]
accipit nec maculosa in nob[is]
uita contempnit. Pro hoc quod i[n]
eorum nostrorum perhorrescimus [...]
uenientem munditie concord[...]
Reuertentes nos dominus clem[enter]
amplectitur quia peccatorum uita
indigna esse iam non pe[...]
qui fletibus lauatur in x[po]
ihesu domino nostro. Qui cum uiuit
regnat cum patre deus in u[nitate] s[piritus] s[ancti] p[er]
secula seculorum amen. Lectio
Mulierem. libri sapientie [...]
forte quis inueniet p[rocul]
et de ultimis finibus p[retium]
eius. Sequitur

Omelia lectionis eiusdem

Mulier fortis ecclesia ca
tholica videtur. Mulier
viz quia spiritales deo
filios ex aqua et spiritu sancto gi
gnere consuevit. fortis quia
cuncta seculi adversa simul et prospe
ra conditoris sui fide contemp
sit. Quia ipse in carne appa
rens in summa quidem invenit
in inventione sua hoc est piam
infirmitate forte reddidit. Un
de post eius redemptionem adve
nas rediens finibus cunctis
gaudens aiebat. Gratulamini
michi quia inveni ovem meam
que perierat. Videns quoque Salo
mon genus humanum in innumeris in
plicitum erroribus neque ad cog
[illegible] nullius prius eius [illegible] ullis
prophetis omnino clarere sit solum
mediatorem dei et hominum sufficere
ad mulierem fortem quis inveniet
et procul et de ultimis finibus preci
um eius. Ac si aperte dicturum dicat
tam admirando perfecit. Ad
inde veritatis quibus terris est
dati qui de tot in credulitatibus ac
scelestis mundi nationibus unam
sibi clarere ecclesiam congreget que
ut vera forte atque in superabile
adversitatibus cunctis efficiat
quod hic ita se filius est. non est
semper ventus sed in summe secularis

est de celo deus homo descendens
qui nos sua passione ac morte
redimat. hoc est enim quod ait procul
et de ultimis finibus precium eius procul
enim. Et statim temporis quod a diebus
Salomonis usque ad partum virginis
intererat. De ultimis autem fini
bus quia a summo celo egressio
eius qui non aliud precium redemp
tionis pretium quam semetipsum obtulit
unde apostolus inquit. Qui dilexit
inquit nos et tradidit semetipsum pro
nobis oblationem et hostiam deo
in odorem suavitatis. Quamvis et
ita recte possit intelligi pretium
sancte ecclesie procul positum fuisse quia
incarnationis verbi dei consortio inter
homines ac resurrectio longe
ante nature conditione est
distat quia in delictis ille requirendo
voluit et quia voluit mater na
tus est et sine peccato vixit in
mundo et quando voluit et quia voluit
morte decessit. Cuius de tempore
quo venit vis resurrectionis sue in po
testate habuit recte huius dicitur
in quibus tam procul a nobis quam
celum distat a terra. Quia vero
certum quod redemit deus non so
lum verbum salutis susceptione set et
cooperante per illo [illegible] et hoc

prīmū dn̄ pditīe cōiauit merito
subiugit. Confidit in ea cor vi
ri et spolijs nō indigebit. vi
rē eius dnī ac redemptorē ei9
qui etiā prīn eius fieri dignꝰ
est dr̄. vnde et aplūs ꝯdentibus
ait. Despondi eni vos vni viro
virginē castā exhibere xp̄o
Cui gͣ dicit confidit in ea cor
viri sui abstinentia nimirū cōsue
tudinē certū est. Sicut enim hijs
qui forte fidelē ꝗ castam ħt
coniugē confidit in ea certissime
quia nichil contra sua volūtatē
agē nulla adulteria saltē cogi
tatōe contaminari possit. tamē a
pfūo amorē eius ad ipsa libet9
tollet repiosaue valet ad sua
amicitiā contēte desidet. sic ni
mirū sic dn̄s redemptor nr̄
ecclīa confidit. Nouit eni sp̄m
gratie q̄ dedit. Nouit virtutē
caritatis q̄ eius pcordijs infudit
Idcirco nō dubitat eam nō solū
in sue fidei integritate neqꝫ posse
corrumpi s̄ etiā pfeneratā in se
vt plures ad eius fidei cōgreg
vnitatē. hoc est eni qd̄ sequit
et spolijs nō indigebit. Spoli
at eni dyabolū ecclīa cū p pdi
catores suos quos ipse deceperat
ad veritatis iter reuocat. Et
bñ dicit spolijs nō indigebit

quia nunq̄ cessabit eam lib
ratas a dyabolica fraude a
xp̄i fidei restitue donec ip
to mundi cursu suorū quoqꝫ
finita compleatur summa m
brorū dn̄i q̄ q̄cq̄ boni sec
ee. Vel anima queqꝫ fide
ait hoc desup accipit vet
subditur. Reddet ei bonū e
nō malū omnibꝫ diebus s
Reddet quippe anima ꝯ bon
tum preceptis ab eo vite m
nibus vere diuino iudet
ea que ipa sāc vel fac̄e pot
ad vita nb illo etiā alijs n
tande satisfacit. Bene aut
tu dixisti reddet ei bonū
mus addit. et nō malū q
sūt pfecto qui acceptis a
bonis mala rependūt. V
fidei misteria que pcepera
hetica prauitate sedando. V
fidem q̄ pfessione suat pr
opibus blasphemādo. Vel
mores bonos cū fide recta
uiūt peolloquia mala co
nipcōd. Sꝫ nec illi bō q
accepit dn̄o reddūt qui
i hijs q̄ bn̄ inchoat usq
ad finē vite pꝯtie pseuer
tinent. Vnde mito cū dixi
Reddet ei bonū et nō mali
ut pseueratia boni neces
riam demōstret ad iūxit o
diebus vite sue. Cui fide

ud cum ca Germanus illi
sanctitate et iustitia coram
o omnibus diebus nris. Cui
us sane opibus quibus iusticie
et sinceritatis fructus potissimum s
istendum ei qui de bono q̄ acce
pit dno gr̄es rependere satha
et subsequenter insinuatur
cum dicitur. Quesivit lana
et linum et operata est consilio ma
nuum suarum huius principium usi
alis fortis mulier hoc est sca
ria ecia in xpo lectum accipere
observare consuevit in xpo ta
lud prophetici. Cum videris nu
dum operi eum et carnem tuam
ne despexeris. Operatur autem
non super vacuo tanto labore
eo utique consilio ut ab ipso
o viro dno viz xpo in iudi
o mereatur audire Nudus
eram et operuistis me. Et quam diu
uni ex minimis meis fecistis
mihi fecistis. Operatur autem co
silio manuum suarum hoc est
orum personarum pauperas pauperi
us elias tribuit in quorum ope
re noto illo saluberrimo uti
consilio ut cum dispergit dat
pauperibus non ipsa ab hominibus
videtur ad cphus. Sed iusticia
eius maneat in seculum seculi cor
nu eius exaltabit in gloria
possunt autem mistice in lana quorum

nus est habitus omnium pietatis
et simplicitatis opera que proximis
impendimus accipi possunt. In lino
quod contra vires dicitur sed longo
ac multiplici contritio amittit
humorem nativum atque ad gratia
novi candoris pervenit castigatio
nes carnis intimari. Cuius dum
ingenuitas vitiorum sordes penitencie
neracu ex coquimus digna professi
cum quam xpm induamus efficimur
iuxta illud apostoli. Quotquot enim in
xpo baptizati estis xpm indu
istis. Querit ergo mulier fortis
lanam et linum et operatur consilio
manuum suarum cum etiam sancta sol
licite perquirit quibus se pietatis
tis fructibus ornat quo a
carnalibus eluvie illecebris
et hoc utrumque consilio prudentis
simo hoc est sive solum modo
retributionis superne quorum visione
aptius meruit. Unde subditur
Facta est quasi navis institoris de
longe portans panem suum. Institoris
rem negociatorem dicit qui proco
sic videtur ab antiquis quod acqui
rendis multiplicandis que rebus
sedulus insistat. Facta est ergo for
tis mulier quasi navis institoris
quia sicut navis institoris emit
pa mercimonia que in sua patria
magis habundat porro per
inde petit peregrina ut illic uc

ditis que attulerat carior domu(m)
reportet. Sic nimiru(m) s(an)c(t)a eccl(esi)a
sit anima queq(ue) p(er)fecta ubi diui
cies gaudet o(mn)imoda(m) quib(us) ma
iorem diuina g(rati)a donu(m) mercedem.
Optimu(m) naq(ue) est co(m)merciu(m) q(uod)
bona q(ue) valemus operantes p(re)mio
hanc adhuc mercede(m) recipim(us) ut
ad maiora semp(er) agenda p(er)ficiam(us)
p(er)petua. F(ac)ta est q(uod) ma s(an)c(t)a
q(ua)si nauis institoris que cu(m) sit
desiderio fluctus s(e)c(u)li p(re)sentis sola
que se melius accipe sp(er)at eterna
gaudia meditat(ur) (et) p(ro) his habu
dantius adip(i)scendis q(ua)ntu(m) q(ua)ntu(m) va
let instant(er) agere q(ua)ntu(m) q(ua)ntu(m) adiu(m)sum
o(mn)em erit fer(ue)ntius studere co(n)tendit
de p(ro)pria re ditati que de longe por
tat pane(m) suu(m) q(ui)a i(n) cunctis que te(m)
palit(er) agit bona eterna solu(m)mo
retribucione(m) (con)spirat sola vita
panis saturitate desiderat eius
m(ur)m(ur)e qui suis auditorib(us) p(re)ce
poteteq(ue) p(ro)mittit. Venite ad
me omnes qui laboratis (et) onerati
estis et ego reficiam vos. At tot
in p(ro)ximo pane(m) suu(m) recepit et
no(n) hunc longe tu(m) maiora portat q(ui)
in eo q(uo)d iuste viue(re) videt(ur) h(um)a
ni tantu(m) fauore(m) p(re)mia (con)petit
neq(ue) vllo vite p(er)manentis i(n)tui
tu eisq(ue) i(n) v(er)nis labunt(ur) (con)sup(er)pac
tualitate fatigatur. De quib(us) ip(s)e
tribulis i(n)tonat. Amen dico vobis

receperunt mercedem sua(m). ...
De nocte surrexit dedit(que) p(re)
domesticis suis et cibaria an[...]
suis. Sicut totius habet(ur) ...
cursus p(re)sentis dici ac noc[...]
alternatione variat(ur) et dies ...
ad operandu(m) nox ad quiesc[...]
naturalit(er) condita est sic totu(m) ...
ecclesie t(em)p(u)s g(rati)e immo quod[...]
tis corporis statu discernit[...]
Quasi cu(m) nocte quiesci[...]
cu(m) aliqui fideliu(m) eius ...
missa ad t(em)p(u)s sollicitudine ...
tia sibi in(m) vacare s(e)p(ar)ep(er) ...
spiritualit(er) i(n)cipiunt curare ...
tonib(us) v(e)l sacris. Vel oracio[...]
ac lacrimis se se. Vel aliis ...
studiis s(an)c(t)ius (con)cedo. Su[...]
git aute(m) de nocte i(n) cust(o)de su[...]
fidelibus ad agenda eciam p[...]
mor(um) cura(m) se sollicite acti[...]
q(uo)d sup(er)ne inspiracionis op[...]
duobus modis p(ro)cedere co(n)sue[...]
quia eos q(uo)s fore erudiebat ...
fidei g(rati)a conuertit illos ...
fidei sacr(a)mentis sunt i(m)buti ...
bonis operibus amplius i(n)st[...]
excitare no(n) desinit. Vn(de) be[...]
dicit(ur) dedit(que) p(re)dam domest[...]
suis et cibaria ancillis suis ...
naq(ue) p(re)dam domesticis ...
tu eos quos antiquo ho(sti) ...
docendo eripe potuit facie[...]
illos qui i(n) fide p(ro)fess(i) ...

...dat. Dat et ancillis suis ci
...tria cum humiles quos sepa
...bito timore sua iussa serua
...s ne superbio labore lassescat
...pme in tediis commemoratas
...ficit. Considerauit agrum
emit eum et de fructu ma
nuum suarum plantauit vineam
... dicit possessionem sine he
...tatis de qua benedictus filius
patriarcha loquitur. Ecce odor filii
mei sicut odor agri pleni cui
benedixit dominus quia de mentis
intencione contuetur quod sit ple
nitudo benediccionis in patria regni
celestis. Considerauit quoque eciam
agrum et emit eum quia studiose
...diciat que sunt gaudia vite p
...ennis ypocorum perpicione quod pro
...it laboriose contendit. Quare
de fructu manuum suarum plan
tauit vineam quia de fructi feris
...delium suorum satis sine verbis sep
...ciam sanctam condidit per quod me
...es audiencium in fide et dilectione
inebriaret sui redemptoris. Nec
...ab re est si vinee nomine eciam
...hic primitiuam forte est designata
...ecclesiam esse figuratam et eos esse
palmites vinee que sunt filii
mulieris. Mulier autem vineam
plantauit cum eciam primitiua
...tatis per orbe missis predica
toribus fidei semina dispersit

Considerauit namque agrum cum orbe
vniuersum viciorum spinis horrere
cultore spirituali operis hec perspexit
Emit vero eum cum missis ubique
doctoribus talentum verbi audien
tibus condidit ut eos credentes fe
licissimo Christi mancipatui sub
deret. Plantauit autem in eodem agro
vineam cum in nomine trinitatis eciam ple
nam cunctis virtutibus institucione
fundauit. Quam quidem vineam de
fructu manuum suarum plantauit
quia non solum verbo instituebat apostoli
apostolorum que successores predictos quos
erudiebat. Verum eciam testimonio
hoc operum miraculorum quibus signa
verbis doctrine iungebat. Sed ad
hunc sensum mulier fortis considerat agrum
et emit eum ac de fructu manuum
suarum plantat vineam quia cum ista
semper solliciat perquirit quos ad
fidem conuertere possit et quoscunque
docibiles inuenit. Hos data verbi
pecunia in precium Christi emit atque
in eis vineam plantare vel pocius
eos vineam Christi facere satagit.
Et quia quisque alium docere desi
derat primo se et a malis sustinere
et a bonis se debet actibus exercere
subiungit. Accinxit forti
lumbos suos et roborauit bra
chium suum. Accinxit quoque eciam ~~lum~~
~~bos suos et roborauit~~ fortitudine
lumbos cum sinceros desiderans in tota

carnalibus illecebris succumbere
despexit roboravit brachium
suum cum se ad agenda virtutum opera
preparavit. Et bene primo lumbos forti
tudine accingere. Et postmodum ro
borare brachium dicitur quia nimirum
actio boni operis accepta deo cer
nitur valet si non sordida luxu
rie quis prius actione simul et
mente restringat. Hinc propheta clamat
estote mundi qui fertis discite bene
facere et dicitur ipse. Sint lumbi
vestri precincti ne luxurie subcum
batis vos ardentes ut bonis ful
geatis operibus. Gustavit et vidit
quia bona est negotiatio eius non
extinguetur in nocte lucerna eius.
Quod agit negotiatio eius agri
utique significat illius de quo supra
ait consideravit agrum et emit
eum. Gustavit igitur etiam sancta
gustavit anima est perfecta id est bono
mentis desiderio cognovit quia
bona est negotiatio eius vite
in mercedis quia relictis illecebris
temporalibus eterna inveniuntur in celis
Gustavit etiam hoc et apte di
citur quia bonum est per instantiam
predicandi quoscumque valeat ad viam
veritatis adducere atque ideo nullis
tribulacionum tenebris nec ipsa mor
te potest lucerna devotionis eius extin
gui. Eorum namque lucerna morte extin

guit quorum in die videatur ca
que sicut dominus ait. Ad tempus
credunt. Et in tempore tempta
tionis recedunt. sed et illorum
te media extinguit luce
qui venientes iudice oleum
tatis in vasis precordiorum suorum
non habuisse probatur dum p
falsarum rumore virtutum de
tenebrosorum lumen tormen
torum. Quod si nocte hoc lo
perfecte voluimus accipere in
hoc quod supra dicit et de nocte
surrexit id est ad operandum
post quietem preparavit. Apt
quod lucerna sancte ecclesie non extin
gatur in nocte quia et cum a neg
quiescit actionis vacat lu
luci superne contemplationis
Cumque a publicis cessat op
accendit se ardentius vel ad
tum sancte lectionis vel laudibus
cipare divinis insistat quomodo vi
licet mulier in domo que non
solum interdiu diem magis
instare laboribus sed in nocte
prius accenso lumine lucerne
lecum rei familiaris agere
Manum suam misit ad fortia
et digiti eius apprehenderunt
fusum. Fortia dicit perfecta in experi
ritate opera quibus se exerceant
eterna retributionis superne
sponsi tuitione subditur ubi igitur dicit

quia

nia dictum est diliges proximum
tuum et odio habebis inimicum
tuum. Ego autem dico vobis di
ligite inimicos vestros benedicite
his qui oderunt vos. Et de
virginitate suadet. Qui potest
capere capiat ut de contemp
tu rebus diuicijs. Si vis inquit
perfectus esse vade vende omnia que
habes et da pauperibus etc. Nam
plebi synagoge tunc dictum est
si volueritis et audieritis me bona
terre comedetis. Tanto instancior
est in ope iusticie quanto minus spe
perpetue remuneracionis certus
est etiam que audit aliud peni
tenciam agite appropinquabit enim
regnum celorum. Multo plenius per
ceptione diuina quemque longanimiter
offert. Unde rursus de eius forti
tudine dicitur regnum celorum vim
patitur et violenti rapiunt illud.
Et digiti mox eius apprehenderunt
fusum. Solent femine netrices fusum
in dextera colum in sinistra. In
colo enim lana involuta est quam
illa ducendo et nendo cum sit
fusum. Sepe autem in scripturis
dextera vita perpetua leua presentis
vite dona significat opulencia rerum
paritate temporum sospitate corporum
scientias quoque scripturarum et celestium
preceptorum sacramentorum. Et utriusque
dona cum illo largitore percipimus

qui lanam in colo involutam in leua
gestamus ac cum ea per amorem ce
lestium salubriter operante incipimus
iam lana agni immaculati de
celo infusum de leua in dexteram
trahicimus quia de donis nostri re
demptoris et exemplis eius operum sto
lam nobis glorie celestis ac
veste castitatis nuptialem facia
mus digiti namque quibus apprehen
dere fusum dicitur ipsam intencionem
discrecionis qua quisque operatur insi
nuat ea nimirum racione quia nulla
corporis nostri membra pluribus sunt
distincta articulis ac flexibus
apta quam digitis quicumque veraci
ter cum apostolo dicere potest. Nostra autem
conuersacio in celis est. Unde etiam salua
torem expectamus dominum nostrum ihe
sum christum huius perfecti digiti
dextram apprehenderunt fusum quia dis
crecione sedula perennis bonis la
borare didicit. Et bene dicitur ap
prehenderunt fusum ut vigilantius
incederent quanto studio quanta
festinacione in huius vite incerto
peccatis apud deum primus agere
debeat. Quam autem mulier fortis in sta
cia vel etiam quamque perfecta per
sonam intellectualem sic operatam esse
scriptura aperit. Manum suam aperuit
inopi et palmas suas exten
dit ad pauperem. Et de receptis

elemosinarum que generaliter fiunt
in pauperes accipi potest sed
melius de cibo dei quod in du
mentum salutis confert in nobis
intelligitur de quo iob gloriatur
Justicia indutus sum et vestiui
me sicut vestimento et dyademate
iudicio meo. Apperuit autem
etiam manum et copiam misteria
fidei ignorantibus apperiendo ve
ritatis reuelauit. palmas ex
tendit ad pauperem cum longe
lateque predicatores ad imbuendas
eterne salutis indigas naciones
dispersit. Non timebit domui sue
a frigoribus niuis. Omnes enim
domestici eius vestiti sunt dupli
cibus frigora nimis cordium sunt
reproborum perfidie sue frigore rigent
de quibus ait dominus. Et quia habun
dauit iniquitas refrigescet cari
tas multorum. Que illa vtique pos
sunt despiciunt nunc quam opprimere su
perbie merito de celo corruens in pro
funda tenebrarum michilominus semper
angelum lucis adhuc simulans ad
huc ostentare presumit habitu quoque min
istrorum suorum candori niueo similem
fraudum suarum astucia vestem
profert. Quod quidem et angelorum
domini est ipsum in habitu niueo clari
tate sue designare virtutis. Non
timebit etiam ait domui sue

a frigoribus niuis inconcu
ssa dominus pollicente credit quod
porte inferi non preualebunt
aduersus eam. Omnes domestici
eius vestiti duplicibus et purpu
ra ad refellendas hereticas fi
dem salutis doctrinas et pacientia
tollerandas hostium pugnas
vel etiam vestiti sunt duplicibus
quod promissionem habent vite que nunc
est et future nunc in pugnaciter
temporali diuino auxilio ne deficiant
adiuti tunc in patria superne
habitacione diuine gratie visione
ut felices semper viuant alienati
Item domestici eius vestes in dupli
sunt duplici vna operis alte
metis fidei habentes fortesque v
lamina et sacramentis vita sua re
demptoris imbuti et in forti cis
Sic enim fit illud apostoli. Quicumque
in christo baptizati estis christum
induistis possunt etiam frigora
nimis tormenta etiam intelligi
quia igne et frigore impios esse legi
mus cum dicitur. Ibi erit fletus
et stridor dencium fletus quippe
oculis ignis et fumus stridor
vero dentibus solet frigus generare
vnde beatus Job de penis re
proborum loquens eternis ad calorem
ingens nimium cum sibilum alienum
nimium. Sed ab hiis etiam

mui sue nō timebit quia qui
cumqꝫ pvenit ad domū illius
nō pcinebat nec veste illiꝰ
spūal erat induti tamen ꝛ
ī ministis eius ad tēpus vi
debātur ī statuti. Deniqꝫ le
gimꝰ ī ewāgelio dictum
de domo qui nisi illiꝰ hoiem
qui vestibꝫ opim̄ ī mūdis hat
intēe psup scāt ī tenebras
ptiores ubi erit fletus ꝛ stri
dor dēciū esse picturꝫ. ma
to itaqꝫ ī sagois pena religā
p in indumētu pietatis hīc
negligebat. Stragulatā veste
fecit sibi byssus ꝛ purpura ī indu
mētum eius. Stragulata
vestis que varia textura so
let firmissima co sti fortia cā
opera et diuisa virtutū eiꝰ or
namēta sunt de quibꝫ ꝓpheta
ī psalmi regis vī viz lin de cēti
nit astitit regina a dextris
tuis ī vestitu deaurata cir
cūdata varietate. Byssus ergo ꝛ
purpura indumētū eius. Byssꝰ
in castitate pure cōuersatōis
purpura ī effusioe p̄ciosi sanguis
Byssus naqꝫ candidi coloris est
purpureus et color et de sanguie
animalis quia purpura vocatur costi
et ipse sanguis ꝫt spem. Cū
pulchre dictū est a patribꝫ quia

sca electorū etiā floribus vinē
in pace scꝫ lilia ī bello rosas
Ite quia byssus decā vinēs oit
ꝫ exercitatōis longas ac multi
plicas amisso hūmore ac vi
ore natiuo. Ad decorē candide
vestis pducitur purpura aut regal
est habitꝰ hoc bysso induūtur
tum castigāt corpa sua electi
et seruituti subiciunt purpura
aute regalis tū eāde cōtine
tiam nō ob fauore vulgi ꝫ p
acquirēda btitudine regni p
henis exercent. Ꝫ sic virtuti ha
bitus ī pnti quidē nescientibꝫ
videtur contēptibilis ꝫ in futuro
qualis fuit magis apparebit. Et
pulchre ī apocalipsi sua Johēs sētorū
se audisse vocē refert dicentiū
Gaudeamꝰ ꝛ exultemꝰ quia vene
nit nuptie agni ꝛ uxor eius
pparauit se ꝛ datū est ei ut coope
riat se byssinū splendens cādi
dum. Byssinū enī iustificatōes
sctōꝝ sunt. Nobilis ī portis vir
eius qn sederit cū senatoribꝫ ter
re iste enī vir cū nūqꝫ fide
lis anime dñs est qui videbat
ignobilis cum ante tribunal
psidis staret iudicādꝰ cum
pbra flagella sputa et spinꝫ
tris morte susciperet. Ꝫ nobilis
apparebit cū venit iudicatūs

orbem in equitate romis ange
licinis tunc eo tunc sedebit in se
de maiestatis sue et congregabun
ante eum omnes gentes et sepa
bit eos ab invicem. Nobilis at
in portis vir eius quia veteres
in portis sedere ad iudicandum so
lebat bemetes alunde ad civi
tate pati eo timio nisi simi ac
cipent iudicatis et nec rus
tici nec pastores in politi urbis
edificia stupefacerent non rursus
pacte urbis intuum secta scriptores
litigatum totum sua sedaret. No
bilis igitur erit dominus in portis sue
civitatis quia qui eam nunc
contemptibus putatur a militie ubi
seculi fines afficit ubi regressum
pate celestis aperuerit clarius
iam timentis apparebit sublimis
Occedebit ante eum senatoribus terre
illis videlicet quibus ipse promitt
dicens. Amen dico vobis quod vos
qui secuti estis me in regeneratione
cum sederit filius hominis in sede
maiestatis sue sedebitis vos
super sedes xii iudicantes xii tri
bus israel. Syndone fecit vendi
dit et cingulum tradidit cananeo
In lintheo syndonis subtilis in
textio signatur sancte predicationis
in qua mollis quiescat quia in
illa mens fidelium spe superna re so

uetur. Unde sponsus canticum in
lintheo dormiunt quia pectore
sue mi cordis aggravatem in be
de fidei quiete eo tunc tu
hanc igitur. Syndone etiam fecit
et vendidit quia fide quod cre
dendo tenerat locutio dei
rabim fidelibus vitam vere qui
fatebis accepit. Quae recha
neo cingulum tradidit quod p
gere devinate in seriem fru
opa fertilitatis astrinxit. S
hoc quod scripsit unicuique te
atur. Sunt lumbi vestri pre
cincti. Bene etiam nomine cha
naan qui gentilium populum p
nit et inceptat communitatem q
sa ad fidem gentilitatis de sig
que felicissima commutatione
amores ad virtutes ad vabo
ad deum tum singula ut sui et
laude plurimos pos. Describit
titulus est in fine prolis qui
commutabilis filius et hoc totum
predilecto filius et hoc filius ca
nale inceptavit qui sic filii
nunc cantis dicentes michi
ante absit gloriari nisi in cru
dominum nostrum ihesu christi. Quando autem
commutetur scriptum eiusdem p
dicent ubi dilatus ipse idem
dominus etiam dicit. Audi si et
vi et tibi an t. robbi. p. t.

formu pris tui i hostis antiq
nbet oblivisci. ffortitudo et
decor indumentu eius et ridebit
die novissimo ffortitudo ad
obliviscendu pristinoru decor ad gloria
tam virtutum gratiam decorque
spectat iusticia. Et ideo ridebit
in die novissimo i gaudebit
in retributore regni celestis qui do
cebat imitanne vite sic pri
mos etiam scripture sancte est p
grlindio risum ponere. Sicut
dnus ait. Beati qui nunc fletis
quia ridebitis. Et btus Job os
mite beatum replebit risu
bilem sane huic similiter propheta
et dnus ac salvator huius fortis
sime mulieris posuit dicens
dns regnavit decore induit i
duit dns fortitudine. Cum enim
predicaret evangelium regni a
lijs displicebat alijs placebat
alijs bn loqbat alijs detrahe
bat lacerabat mordebat et
persequebat. Ad eos quibus pla
cebat decore induit. Ad eos q
bus displicebat fortitudine
imitare ergo etiam dnum tuum. Ut
possis esse vestibus ipius. Esto in
decore ad eos quibus placent
bona opa tua. Esto fortis
adversus detractores. Os suum
aperuit sapie et lex clemencie
in lingwa eius. Adhuc tamen lo
quens os aperuit ut sapienter doceret
iuxta illud Apli. Omnis sermo
malus ex ore vestro non procedat
Sed siquis est bonus ad edifi
cacionem ut det gratiam audientibus
vel certe os cordis aperuit ad
discenda ab ipsa sapientia veritate
quam alios foris doceret. Utrumque aut
simul quia utrumque facit etiam co
tinuit apte quod sequitur. Et lex
clemencie in lingua eius viz. ut
non stulta more legis mosayce pec
catores puniret sed misericorditer ad
penitencie remedia vocaret. Cuius quoniam
clemencie ab ipsa dei sapientia dno
et salvatore nostro magister precepit
cum oblatam ei peccatricem mulierem
Siquis inquit sine peccato est primus
in illam lapidem mittat et sic eam a
crimine quod patraverat sub eo dicere
amplius noli peccare iam reatus
absolvit. Considerauit semitas
domus sue et panem ociosa non
comedit. Semitas domus sue
considerat quia cunctas sue conscientie
cogitationes subtilius investigat
Panem ociosa non comedit quia
hoc quod de sacro eloquio intellexit
percepit etiam eterni iudicis oculos
exhibendo operibus ostendit. Iste domus
fortis mulieris habitatores pene

celestis. Revertite domum illius
precepta iusticie quibus ad eterne
vite mansionem pervenit. Quas per
fectus servitutis curam bonum considerauit ac
et diligenter quibus actibus ad
superna perveniri debeat in spiritu
sedulo concere non desinit. Panem
quoque ociosa non comedit cum sacri
ficium diuini corporis percipiens sepius
imitatum actum quod in ministerio cele
brat. Multum sollicita ne in dign
panem domini comedendo calicem
bibendo indicium sibi manducat
et bibit sed ut proposito ac lacrimas
fundendo bonis quoque actibus insi
stendo passionem Christi exempla imitetur
quantum valet sequitur. Post hoc ipsum ac
cipi quod panem ociosa non come
dit mulier fortis iuxta illud apostoli
qui non operatur nec manducet. Et
ipse de se qui ad ea que opus
erant et hiis qui mecum sunt mini
strauerunt manus iste. Bonum mundo
lucrantes viduas arguit ad
iungit. Sunt autem tales qui dis
curunt circuire domos non solum
ociose sed verbose et curiose. Sur
rexerunt filii eius et beatissimam pre
dicauerunt vir eius laudauit eam.
Quod futurum predicto noverat more
prophetico quasi iam factum refert.
Surget enim filii ecclesie vitz electi in
novissimo carnis immortalitate
donati et tunc matrem suam qui con

cepit aqua et spiritu sancto deo regene
rati beatissimam predicabit quia nunc a
infidelibus quasi misera contempni.
Et tenera sicut apostolus ait.
Si in hac vita tantum sperantes
sumus in Christo miserabiliores
sumus omnibus hominibus. Quia vero
presenti alia in puriti militanti
multo cum apparuit quod eum in
matre nostra quasi omnes iusti
collata una proxima columba spe
ciosa vocatur beatissima pre
dicabimus. Surget et vir eius
et laudabit eam dicens in iudicio
venite benedicti patris mei pos
sidete paratum vobis regnum a consti
tucione mundi. Esurivi et dedistis
mihi manducare etc. Cum quando
ipse primitie dominicam resur
rexit a mortuis tercia die in die
manifestius omnibus quos sua lau
de dignos iudicauerit gratia
eius de sue resurrectionis gloria do
nabit. Post hoc quod dicitur
Surrexerunt filii eius et beatissi
mam predicauerunt etiam in hoc tempore
conuenit cum quibus fidelium
turbisque sancti exemplis ad celestia
prouocantur. Reddere namque ad similitu
dinem aliquotiens surge ad
gloriam peruenit. Verum dicam olim
in tenue sedentes penitenti deo
humiliati sunt. Et propheta ait
ac manus tue solus sedebam

ma gratia Dei repleuisti me. Et
post ta: Inuanum est vobis ante
lucem surgere surgite postquam sederi
tis qui manducatis panem doloris.
Quod est apte dicere Mundi i
nimici quiescite gaudere quod eternitas
in futuro reseruatur. Non enim po
testis in hac vita et in luce fu
ture retribucionis gloria vere feli
ce. Qui potius postquam hic hu
miliati fueritis ad tempus illic vos
perpetuum beatitudinis exaltandos
suis fidelibus amatoribus iocundum
iter et dulce. Surget quoque filii
tue castissima eam predicant
in subcelestibus bonis subli
mati, quia ita sit illius pre beati
tas eius participes esse meruerunt
ut asperaut et hac debita lau
de celebrant laudant eam et vir
omnis cum bona que ipse donat
communicaret. Quibus autem verbis
eam laudat conpropere exprimit cum
dicit: Multe filie congregauerunt
diuitias tu supergressa es vni
uersas. Multas filias ecclesie dicit
fidelitorum et malorum turbas ca
tholicorum quia filie dicuntur vel Christi
vel ecclesie quia etiam ipse sunt in fide
fideliter sacramentis et adoptionem
filiorum quod non custodire preceperunt
enim et Johannes ait: Si non erant ex
nobis. Que congregauerunt diuitias
virtutum bonorum operum orationes, ieiunia,
elemosinas, afflictionem et testimonia car
nis continentia lingue meditacionem
scripturarum et huiusmodi. Que vere
sunt diuicie spiritus ubi pura intencione
sinceritate geruntur, ubi autem sine
fide que per dilectionem agit nichil
operantibus prosunt. Et ille filie
frustra congregauerunt diuitias de
quibus Dominus ait: Multi dicent
michi in illa die: Domine, Domine, nonne
in nomine tuo demonia eiecimus
et in nomine tuo virtutes multas fe
cimus. Et tunc confitebor illis quia
nunquam noui vos. Super omnes istas filias
ecclesia catholica supergreditur
que fide casta et opere perfecta in
de per totius sui vestigia sequitur.
Fallax gratia et vana est pulchritudo. Mu
lier timens Deum ipsa laudabitur.
Fallax est gratia laudis quam ab
homine accipit, vana pulchritudo casti
tatis vel operis bone quam ho
minibus ostentat, anima que timore
caret diuino. At illa castitas vere
est laude digna que timore diuino
in omnibus firmatur. Ipse est enim prin
cipium cunctarum custosque virtutum,
scriptura dicente: Timor Domini prin
cipium sapiencie. Et iterum: Qui timet
Deum nichil negligit. Hinc est
quod idem beatus Job in prosperitate

i[n] t[er]tutib[us] i[n] [com]parabili[te]r floruit [et] i[n]
adu[er]sitatibus i[n]sup[er]abilis hosti
p[ri]ma sit v[er]a ci[vi]t[as] dice[re] potuit sp[ec]
ciu[m] q[ui] deuictes s[em]p[er] m[e] [con]stitu[s]
timui d[omi]n[u]m [et] [com]pondus ei[us] f[er]re
n[on] potui [con]sallor[um] c[on]t[ra] [con]silatores
g[ra]ta va[n]us decor op[er]ib[us] s[er]ul[or]o
r[u]m et[iam] a[u]te[m] que i[n] timore
incolatus sui t[em]p[or]e c[on]du[m] s[er]uat c[um]
c[re]de[n]tes i[n]tuitu la[m]pades ven[i]
enti ad i[n]ditu[m] suo sp[ons]o so offe[rre]
iure abeo laudata ia[n]ua cu[m]
eo celest[i] regni i[n]trabit. Qualit[er]
aut[em] laudet ea[m] t[a]l[is] d[e] su[a] dote
d[i]c[it]e ei de fructu manuu[m] sua
ru[m] et laudet ea[m] i[n] portis
op[er]a eius h[ec] s[u]nt v[er]ba v[er]i illius
de quo d[i]c[tu]m est vir eius lauda
bit ea[m] i[d est] d[omi]n[u]s [et] saluator n[oste]r
qui angelis [et] s[an]c[t]is p[er]p[etu]us est
ut et[iam] post hui[us] vite t[er]mi
na p[er]ecturatom affliccioni[bus]
t[er]restrium ad celestis regni gau
dia i[n]troducat ac vite i[m]mortalis
sibi p[ro]cul [con]g[re]gent [et] i[n] illud
eva[n]g[eli]o. Triticu[m] aut[em] [con]g[re]gate
i[n] horreu[m] meu[m]. Date i[gitur] ei
de fructu [et] fructu[m] s[ib]i f[e]c[it] a[n]i[m]a
mit caritate gaudiu[m] pace be
nig[ni]tate bonitate modestia [con]ti
nencia fidem pa[ti]entiam. post hoc
illi debitu[m] repedite i[n]cedere[m]
[et] laudet ea[m] i[n] portis hoc est

i[n] iudicio s[ib]i [et] i[n] [con]g[re]ssu p[at]re ce
lestis n[on] ho[mi]n[u]m ia[n]uas s[er]
nu[m] s[ed] op[er]a ip[s]a que fecit [con]
i[n]ua[n]te p[ro]bate ac [con]munica[n]
illo cui[us] [et] donate g[ra]t[i]a p[ro]
de quo ut laudatu[m] merituu[m] i[n]
t[er]mi[n]o concedat ip[s]e p[ro]p[ter] m[agnam]
eu[m] dig[n]ius i[m]p[er]ium vita lau
dabit s[er]uiciis q[ui]c[quid]. De s[an]c[t]a

bea[ta] Maria Magd[alena]

H[aec] dictis Maria Magd[alena]
in eva[n]g[eli]o fecit [et] q[ue]
recumbente d[omi]no i[n] domo
pharisei. Venit mul[ier] q[ue] erat i[n]
ciuitate p[e]c[ca]trix. de s[er]uis s[er]
alabastru[m] vnguenti [et] stans r[etro]
s[ec]us pedes eius lacrimis ri[ga]
bat pedes eius [et] capill[is] su[is]
t[er]gebat [et] vnguento vngeba[t].
Non mediocre sit hoc mi[ste]ri[um]
du[m] m[e]m[in]us q[uo]d i[n] domo pharis[ei]
hoc est in synagoga d[omi]n[u]s
a[c]cumbebat n[on] requiescebat.
Quemadmodu[m] a[u]te[m] d[omi]n[u]s i[n]
synagoga requiesce[re] pote[rat]
[quam] q[ui]a si[mi]lem [et] quietu[m] s[ib]i
q[uo] requiesceret i[n]uenire n[on] po
tuit. Ecce mul[ier] p[e]c[ca]trix. Que
est mul[ier] ista n[isi] eccl[es]ia [con]g[re]ga[ta]
ex gentibus. Nunc p[e]c[ca]trix erat q[ua]n
di[u] n[on] aduenit ei i[n] [con]c[e]
m p[e]c[ca]tor[um]. Et ubi venit [et]
accessit ad bap[tis]m[u]m [et] s[an]c[t]us est
macula sine ruga. De qu[a]

cem immaculatum semper deo depo-
suit omnes maculas peccatorum
cessit peccatrix sceleris pedes
peccator ad pedes accedit iustus
caput peccator lacrimis lauit
pedes domini iustus ante omne
corpus eius precioso perfudit un-
guento. Sed ignarus iustus phari-
zeus dicebat intra se. Hic si esset
propheta sciret utique que et qualis
est que tangit eum. Talis iste
..dulus estimabat dominum esse
..bc peccatores expellere. Cum
..m non venit vocare iustos
peccatores quid poterat contraria
peccatorum declinare quam cum inquinatis
peccatoribus qui tactu corporis
..i peccatores mundat fons enim
..o potest sordidari sed munda-
..one sua abluit immundos
..do conversus ad mulierem dixit
..moni. Symon vides hanc mu-
lierem. Intravi in domum tuam aquam
pedibus meis non dedisti
..ante lacrimis suis rigavit
pedes meos et capillis suis
..sit. Osculum michi non dedisti
..ante ex quo intravi non cessa-
uit osculari pedes meos. Oleo
..d unxisti caput meum hec
..ed unguento unxit pedes propter quod
dico tibi remissa sunt ei peccata
multa qui dilexit multum. In-

gressus dominus domum pharizei aquam
pedibus suis lavandis non q-
sit quia eos peccatorum lacrimis reser-
vabat. Osculum pharizei non de-
siderabat quia indignum peccatorum os-
cula indicabat. Ideo et unguento
caput suum noluit pungi ne
impinguaretur oleo peccatoris.
Omnes enim unum corpus sumus
in Christo sed diversa membra. Alia
infirmiora alia debiliora alia for-
tiora. Os enim erat beatus apostolus
qui dicebat. An experimentum
queritis eius qui in me loquitur
Christus. Manus enim Christi sunt apostoli
venerabiles per quas multis sani-
tates et innumera operatus est miracula.
Scapule eius sunt martires sancti in
quibus est a persecutoribus fla-
gellatus. Denique per prophetam inquit
Posui scapulas meas et fla-
gella. Si enim superiora membra
sunt sancti pedes ipsos alios nisi
peccatores possumus estimare. Ipsos
etiam sancta suis lacrimis diluit
et precioso nunc fovet unguento.
Noli spernere peccatores quia pedes
sunt Christi. Sed require eos dili-
genter require in carcere require
in custodiis require in paupe-
re egeno et invenies nunc eos
oleum probe. Mitte in pedes Christi
unguentum. Ut et de te dicatur

dimissa sunt ei peccata multa quia di
lexit multum. Cui enim minus
dimittitur minus diligit. Et ideo fra
tres plus diligamus quia plus di
missum est nobis adiuvando. Cui est
honor in secula seculorum amen. Secundum
In natali sancti Jacobi secundum
In illo tempore. Accessit ad ihesum
mater filiorum zebedei cum filiis
suis adorans et petens aliquid ab eo.
Qui dixit ei. Quid vis ait illi.
Dic ut sedeant hii duo filii mei
unus ad dexteram tuam et unus ad si
nistram in regno tuo. Omelia lec
tionis eiusdem venerabilis Bede
presbiteri
Dominus conditor
ac redemptor noster volens sup
bie mortem sanare descenderat.
Et ipse cum in forma dei esset forma
hominis accepta humiliavit semet
ipsum factus obediens usque ad mortem.
Et nos quoque si culmine vere subli
mitatis ascendere volumus. Iter
humilitatis arripere premonuit. Nos si
verum capimus videre vitam et ad u
sa esse seculi putes et ipsam quoque
mortem pacienter ferre precepit. Pro
misit nobis dona glorie sed primus
certamina pugne dixit promittes
~~Erit merces vestra multa~~. Et eius
filii altissimi sed predixit iubens
Diligite inimicos vestros et bene
facite hiis qui vos oderunt et
inde sperantes esse primi pol
licetur celis ut redigam primis
meritis perveniet. Sic una dom
cena ut per angustam portam
arctam viam adhuc pueri dudum
docuit dominus ait. Contendite in
~~per angustam portam~~. Contendite c
um non prius opus est. Si qui
ad alta volt ascendere ~~viam~~
tanto prius debet vires mo
subeamus quod tum necesse est
tonam ut gustaret celi
hereditatis monte sancto domini. De
ciavit per manum quiescere
et hodierna sancta evangelii le
cum filii zebedei ab eo sedes
in petierunt eos festim illos a
bibendum calicem suum hoc est
ad imitandum sue passionis
agone revocavit et meminis
sent quod celestium summa pete
non nisi per abiectam asperi
terrestrium deceret. Accessit ad
eum mater filiorum zebedei c
filiis suis adorans et petens aliquid
ab eo. Qui dixit. Quid vis
Ait illi dic ut sedeant hii d
filii mei unus ad dexteram tu
alius ad sinistram tuam in reg
no tuo. Nemo autem estim
mater hec pro filiis absque i
lorum assensu ac voto petisse
sed potius intelligit communi
omnium eorum consilio fuisse dispo
situm ut per matrem quod maiori

stam adno noncerat sim illi
sideriu discli patefacerent
ide het refens erunt ~~ma~~
s tacito mris intenctu dis
olorz plumo quorz cordis
petitu sciebat facit mentoz
~~accedut ad eum i cst Jacobi~~
~~ohanes filij zebedei dicites~~
~~gr volumus ut qd cuqz peti~~
~~mus facias nobis At ille di~~
~~t eis Quid vultis ut facia~~
~~s Et dixerunt da nobis~~
~~vnus ad dexteram ralius~~
~~sinistra tuam sedeam in~~
~~dia tua~~ Illos g° tm attede
dum ut eum rogare asscit
orz volumtate inrogando
atore eo spirit / et quorz hor
tu matrem ad rogandum
nit esse commoditatz / Credendu
t aut qd illa maxime ta
muliebre affcm vl carles
hunc discilorz suos ad hec
stulandu concitauit qz me
issent sermois dni ~~ed ait~~
~~n sederit filius hois in sede~~
~~maiestatis sue sedebitis vos~~
~~p sedes duodecim iudicantes~~ xij
~~bus isrl~~ nossentqz semel dis
plos spalius cu bto petro
sscios sepe fcos archanorz
ne ignoraret ceti qd scrips
i ewn y textus indicat / huic
t eni qd ipis cz qno petro

nomu ab illo nomen impoit Vt
sicut ille qui primus symo di
cebat p fortitudie ac stabilite
fidei inexpugnabilis vocabulu
petrus meruit Ita isti boa
nerges hoc est filij tonitrui
vocarentur qrainz a voce pris
sr dnm i monte clarificatum
vna cu petro audiret i psima
alijs discipulis misteriorz secta
cognoscerent qd ad rem plui m
ptinebat se integro corde dno
adhere cunxpia illu dilcone
sciebat apletti ideo qz no dist
debat fieri posse Vt ita cu ipi
vicinius i regno sederent pstim
cu viderent iohem psiglarita ~~te~~
pritate mentis a corporis i tanto
amore habitu Vt ipmus i sinu
in cena recumberet ¶ Sz quid eis
dignitate sedium quereti bz ipe
cognitor meritorz ac sedin dist
butor vidit Audia Quid ihus
redixit nescitis qd petatis Nescie
bat enim qd peterent qui i regno
celestis prie qppiam ad sinistra
xpi sessurz esse putabat cu in
illa discetone nouissimi Dau
omis electi ad dexteram summi re
gis ac iudicis legat esse Vctud
~~nichil~~ quippe sinistrorz vita illa /
vel bz felicitatis eterna repbormy
nil pax sempiterna recipit eadua

Sinistra autem christi cum in bono ac
cipitur presentis vite vita intelligitur
Unde scriptum est longitudo dierum
in dextera eius in sinistra illius
divitie et gloria. Longitudo quippe dierum
in dextera est sapientie quia nunc redemp
tionis quia in illa superne habita
tionis patria electis ut angelis et
hominibus lux indefectiva donatur
In sinistra illius divitie et gloria
quia et in huius exilio peregrinationis
divitiis virtutum et gloria fidei donet
ad eterna premia vestium de qua
videlicet gloria dicit apostolus. Et gloriamur
in spe glorie filiorum dei. Non solum
autem sed et gloriamur in tribulationibus
de quibus idem divitiis quia in omnibus
in quo divites facti estis in illo in omni
verbo et scientia. // Nesciebat quod peteret
estimabat humano arbitrio pre eligi
posse quibus quisque sedibus in futuro
qua retributore donet immo potius
dominum percunctabantur. Et fiducia et
gloria spei quam habebat usque ad
finem suum bene merendo perduxerit
Sciebat quod quicumque boni agunt ipsi
estimabili mercede remuneraret
Et quidem laude digna pia simpli
citas eorum et fiducia devote merce
sedere in regno cum domino postulat
Sed multo dignius laudabilis presens
humilitas eius qui contra ipse fra
gilitatis aiebat. Elegi abiectus
esse in domo dei mei quam magis qua
habitare in tabernaculis peccatorum.
Nesciebat quod peteret qui subli
mitate primorum. Potius ad(huc)
quod cum presentium querebat. Sed te(mpo)
ris eos magister quod primo querendum
esset in similias revocat ad vi(am)
laboris qua ad bravium perve(ni)
re posset retributionis. Potestis
bibere calicem quem ego bibiturus (sum)
Calicem quippe dicit suum amari
tudine passionis et in fidelium
bilitate crebro inspiratur effectum
quod qui hanc humiliter patiatur qui
dentibus proprio suscipit mito
limites cum illo regnabit. Quia (er)
go filii zebedei cum illo sedere
desiderabat admonet eos prius
passionis sue sequi quam rita
equitate maiestatis culmine ap
te. Que vinee dei ordine cum
fidelibus semper dominus docet apostolus di(cens)
Si enim complantati facti sumus simi
litudini mortis eius simul et resurrectionis
eius. Sicut illi possumus ne
tem quidem devotionem quam sua
his imputari ait simpliciter domino
debat dominum se calicem eius bibere
posse temptabat. Cum tamen que
in firmitatis adhuc essent. Post
modum patet ostendebat dominum
adveniente tempore quo ipse dominus
eundem calicem bibebat et illi timen
tis eius discipuli relicto eo fuge
runt. Sed non diu metus idem

bibendi talis eos corda praeve-
niat qui potius quam passio domi-
ni fugerunt eo resurgente ocius re-
dierunt et quos passiones terrue-
rant Christi devicerat fulgente re-
surrectionis eius triumpho casti-
gavit atque accepta spiritus gratia
omnium de reliquo pectus ad bi-
bendum domini calicem habebant quia
ad patiendum moriendum quam pro illo
invincibiles esse ceperunt ipse
ea eius promissione qua dixit eos
calicem suum esse bibituros certa fe-
cit illis. Calicem quidem meum bi-
betis. Quod autem sequitur. Sedere
autem ad dexteram meam et sinistram
non est meum dare vobis sed quibus
paratum est a patre meo. Sedere ad
dexteram salvatoris est in superna bea-
titudine de presentis eius visione
delectari. Sedere ad sinistram quam
hac peregrinatione sancte eius eccle-
sie ad talem regimine presidere. Dein-
ceps solercius quod se petere
vis distinctius dicat. Verax magis-
ter non est meum dare vobis sed quibus
paratum est a patre meo cum alibi
dixerit ipse omnia mihi tradita sunt
a patre meo ideoque eo sicut quecumque
pater dedit vel paravit donat fide-
libus haec eadem vina tum eo filium
patre sine dare illa et rursum dicit
de patre dicens. Quecumque enim ille fe-
cerit haec et filius similiter facit. Si ergo omnia

quecumque pater facit haec et filius similiter
facit quomodo dicit filius Non est meum
dare vobis sed quibus paratum est a
patre meo nisi quia idem filius et deus
et homo est idem quod per eum sim-
ul cum coequalitate divine maiestatis quae
est patri alium coequalem loquitur humane
assumptionis qua consubstantialis factus est nobis
in hac autem loco quia humilitatis for-
mam erat probaturus hominibus cuncta
magis eam assumpti hominis nam loquitur
illa in imperium ut mater ad eum cum
filiis petitura advenit. Que-
sivit ab ea quid vellet interrogans
quia homo quasi nescius occultorum quasi
ignarus futurorum qui in eternitate di-
vine potentie omnia novit antequam
fiant. et quia illa imperiis huma-
nitatis eius potius quam divinitatis
memoria protulit postulans sedere
filios ad dexteram eius et sinistram qui
in huius corporeo dexteram habent et
sinistram ut vidua mulieres nulla
membrorum est compositione sortitus
conspectus ipse trinitatis in passionis divi-
nitatis gloriam memoria passionis
quam humanitatis erat susceptus in me-
dium protulit atque hanc distinctionem
tandem proposuit. Cumque devota
eorum sponsione sua in attestatione
affirmassent dicens. Calicem quidem
meum bibetis. Congruenter addidit
dicens. Sedere autem ad dexteram
meam et sinistram non est meum dare

vobis sed quibus paratum est a patre meo
Ac si aperte diceret passionem quidem
que secundum carnem subeo vos paciendo
estis secuturi sed non est meum secundum
ipsam in qua patior humane fragilitatis
substantiam donorum celestium vobis mu
nera dare que dignis quibusque ad
percipiendum sunt a patre parata me pariter
in divinitate eadem cum illo parante
ac dante quia omnia quecumque ille
fecit hec ipse per omnia potentie unitate
similiter facit. Quia vero idem filii zebe
dei primatum gerebant animo ad bibendum
domini calicem constat eos cum ceteris
apostolis dignitatem sedium quam querebant
accepisse non tamen ea distinctione
qua petebant ut unus ad dexteram
illius in regno eius alter sederet a
sinistris. Sed immo quod supra exposuimus
quod ambo ad sinistram eius a dexte
ris ambo nunc ad dexteram eius
sedere perpetuo meruerunt. A sinistra
quippe christi sedebant cum regedibi
hat vita fidelium populis apostolico mu(nere)
presidet illo minime in regno de quo
ipse ait. Regnum dei intra nos est
sedet a dexteris eius nunc in illa que
mortem nescit vita incedentes indi
cum illo utramque hanc sedem illis
ipso filio una cum patre parante
nec eam seiungito donorum inceis sepa
ri potest in quibus unitas nec spiritus inse
parabilis manet eodem filio testante
qui ait. Ego et pater unum sumus. Nec

quod hoc sine consideratione transeun
dum quo dixit dominus in differ
filios zebedei calicem suum bibi
turos cum non minus utrumque con
Jacobum scilicet perfusione sanguinis
vita finisse. Alium vero id est iohannem
in pace ecclesie quievisse constat
Jacobi namque lucas aperte testatur
quia misit herodes rex manus
ut affligeret quosdam de ecclesia oc
cidit autem Jacobum fratrem iohannis
gladio. Denique passionem in histo
ria ecclesiastica rerum quedam dignam
memoria refert quia quidem is
qui obtulerat eum iudici ad mar
tirium Jacobum fuit motus et ipse con
fessus esse se christianum et ducti sunt
ambo pariter ad supplicium. Et
cum ducerentur in via rogavit Ja
cobum sibi dari remissionem. At
ille paulum deliberans pax tibi
inquit et osculatus est eum. Ita am
bo capite plexi simul sunt. Por
ro de Johanne narrat historia
fideles quia cum sciret supremum
se diem recessus sui convocatis
discipulis suis in epheso plurimis sig
norum experimenta prius exprimens
descendit in defossum sepulture
sue locum et facta oratione positus sive
patres suos tam extraneus a dolore
mortis quam a corruptione carnis
invenitur alienus. Quo ergo calicem
domini bibere dictus est de quo constat

nia nequaquam per mortem passio
nis exiuit nisi quod duobus mo
dis idem calix bibitur animo videlicet
persecutorem illatam mortem patiendo
sapit. Alio cum mens ad pas
sione prompta habetur cum vita
omnino digna geritur. Vnde et iohannes
sit paratus ad potandum per dum
mortis calicem docuit qui cum
ceteris apostolis ut in actibus conti
netur cum tenerentur cesi gau
dentes a conventu concilii ibant quod pro
nomine christi testimonium ihesu in
pathmos insula exilio rele
gatus qui sicut hystoria eccl.
narrauit a domiciano principe
missus est in fervens olei dolium
sed quo tam propicio domino tam sospes
et inmunis exiuit quam fuit mente et
vita castissimus. Et exilio perstaute
ipso quo magis humano sola
cio destitutus esse videbatur eo
amplioris superiorum visionum me
ruit frequentia consolari. Vnde ipse
quoque vocatur calicem domini cum
fratre iacobo qui occisus est
gladio bibisse intelligatur quod
qui tanta pericula sustinuit quanta
pro christo patiens etiam morte si offerretur
cipere ouod. Et nos
fratres karissimi si nil tale perferimus
si non vincula non verbera non carceres
non supplicia corporis alia non
nulla bonum persecucionem per te in ista

tollerimus calicem tamen salvatoris
accipere et martyrum palmam obtinere
valebimus si castigando corpus
nostrum servituti subicere curemus
si in spiritu humilitatis et in animo contrito
domino supplicare assuescamus. Si
illatas a proximo contumelias
placida mente suscipere satagimus
si eos qui nos odio habent qui
iniurias nobis inferunt diligere
hys seque bonum facere pro horum vita et sus
piritu gaudemus oracione si tam vi
te pacie honores quam operum fructibus
adornare contendimus. Ceterum etiam
qui sanctitatibus nos recordari vnam magno
apostoli voce hostiam viuentem sanctam deo
placentem exhibentibus celesti dignitate
donabuntur vt quiuimus cum eis
qui membra sua in mortem pro domino
dederunt gloria muneris quod sicut mors
sic vita nostra preciosa sit in conspectu
domini dirupti seque vinclis carnis
et ipsi ciues superne civitatis inter
atque inter choros beatorum omnium
vota grates redemptori meo red
dere valebimus Qui vivit et regnat cum
patre et filio et spiritu sancto deus in secula seculorum amen. Item
aliud eodem die secundum

In illo tempore accessit mater
ad ihesum jacobus et iohannes
filii zebedei dicentes domine volumus
ut quodcumque pecierimus facias nobis
At ille dixit eis. Quid vultis
ut faciam vobis. Qui dixerunt

da nobis ut vnus ad dexteram
tuam et alius ad sinistram tuam
sedeamus in gloria tua Omelia
lectionis eiusdem beati iohannis crisostomi

Matheus scribit hec matrem
filiorum zebedei dominum postu
lasse pro filiis. Sed marcus
illorum desiderium atque consilium vo
lens aperire legentibus tacite demon
strante matre ipsos potius
dicit postulasse quod ipsorum rogatu
procurrente noverat esse postula
tum/ denique dominus sermonem utrique euan
gelista non matri sed ipsis / Nescitis
quid petatis potestis bibere
calicem quem ego bibiturus sum et
baptismo quo ego baptizor baptizari.
At illi dixerunt ei possumus Nes
ciunt quid petunt qui sedem glorie
adhuc quod non merebantur inquirunt
Iam enim delectabat eos culmine
honoris/ sed prius viam habebat
laboris desiderabat regnare sub
limiter cum christo sed prius eum pati
humiliter proposuit / Nomine vero cali
cis sive baptismi passionem designat
martyrii quo ipsum illos decet
bat consummari. Qui et alibi de sua
passione loquitur. Baptismo autem habeo
baptizari et quo coartor usque dum
perficiatur. Et eidem passioni appropinqu
ans orabat dicens pater si vis trans
fer calicem istum a me / Ihesus autem
dicit eis. Calicem quidem quem ego bibo
bibetis et baptismo quo ba-
baptizabimini. Queritur quo
calicem nunc zebedei filii Ia
cobus videlicet et iohannes biberunt aut
quo baptismo dum sint bap
tizati cum scriptura narret Iaco
bum tantum apostolum ab herode decapi
tatum. Iohannes autem propria mor
te vita finierit/ Sed si legimus
ecclesiasticas historias in quibus
fertur ipse propter martyrium sit missus
in ferventis olei dolium inde
ad suscipiendam coronam christi ath
leta processit statimque relegatus
in pathmos insula sit videbimus
animo eum non defuisse
ebibisse iohannem calicem confessio
nis quem tres pueri in camino
ignis biberunt licet persecutor
non fuderit sanguinem. Quod autem
subiungit Sedere autem ad dexte
ram meam vel ad sinistram non
est meum dare vobis. Sed quibus
paratum est. Sic intelligendum
est. Regnum celorum non est dan
tis sed accipientis Non est enim ac
ceptio personarum apud deum
sed quicumque talem se prebuerit
ut regno celorum dignus sit hoc
accipiet quod non sine vic
sed vincenti paratum est. Si itaque ta
les estis qui consequimini regnum celorum

nod pr meus triumphatibus
et victoribus preparavit vos ergo
ta pietatis illud. Hic non est
meum dare vobis sed quibus para
tum est non est meum dare sed
vobis hoc enim adhuc erat
si vultis illud accipere no
lite esse quod estis alii pa
ratum est vos voltis alii estote
et nobis paratum est alii estote
nos humiliamini qui iam voltis
exaltari. Et audientes decem cepe
runt indignari de Jacobo et
Johanne decem apostoli non indigna
tur [illegible] filiorum zebedei nec
ad mulierem audaciam referunt
postulationis sed ad filios quod
ignorantes mensuram suam in mo
dica cupiditate exarserunt
[illegible] et duos convocat. Nescitis
quid petatis. Jhesus autem vo
cans eos ait illis. Scitis quod
hii qui videntur principari gen
tibus dominantur eis et principes
eorum potestatem habent ipsorum. Non
ita est autem in vobis. humilis
magister nec cupiditatis in modi
ce duos arguit postulantes
nec decem reliquos indignantes
arguit et livoris sed tale ponit
exemplum quo doceat cum maio
rem esse qui minor fuit et illum
dominum fieri qui omnium famulus sit.
[illegible] quia aut illi immoderata
[illegible] aut isti dolent s[illegible]

maiorum desiderio tamen ad sum
mitatem virtutum non potentia sed
humilitate veniatur. deinque proponit
exemplum ut si dicta parvipenderent
erubescerent opera. Et dicit. Nam
et filius hominis non venit ut mi
nistraretur ei sed ut ministraret.
Non quod ceteros dixeris cum qui mi
nistrat filium hominis appellat
et dare animam suam redemptionem pro
multis quod formam servi accepit
ut pro mundo sanguinem funderet
et non dixit dare animam suam
in redemptionem omnibus sed pro multis
id est pro hiis qui credere voluerint

Ad vincula sancti petri apostoli
Venit Jhesus in partes cesaree phi
lippi **Omelia require [illegible] require in kathedra
sancti petri Epistola** Misit herodes rex ma
nus **Require in natali apostolorum petri et pauli**

Solempne sunt **augustini** [illegible]
observationem huius festive
diei a ritibus gentilium
superstitionum in religionem christianitas
suscepit ecclesia dei. Sicut et alia
multa que adhuc ecclesiasticis mora
libus leguntur in scriptura. Ut sicut re
innumerabilia honorum gesta dum
leguntur recte gradientibus [illegible] vivi
tibus prosunt ad edificationem ita dam
nabilia pravorum facta eorumque pena
erratibus proficiant ad correctionem
Hec namque decima festa ecclesia assumitur

sin institutione superstitiones ritu
gentilium aut prophanos ceu execrabiles
penitus respuens eos contempnat
aut exemplares et sobrios xpi
anis religioe in melius commuta
nit hac quam felici commutatione
huius fuerit dici ob signantia cuius su
perstitiosis ceremoniis ritu augusti
cezaris irreligiosam cursit re
ncam cum cuiusque piscatoris ut li
quido constaret quod sicut hunc con
cessit salutaris xpi adventus eo
suo tempore poti parte ut eius edicto
describeretur universus orbis ita
ut huic collatis clavibus regni
celestis donavit gratia xpi principatu
cum totius ecclesiastice dignitatis
Verum autem superstitiosus huius ritus qui
augusto quod annis expe hibebatur poti
libus kalendis in xpiana religione
successit in promptu est cum in
Ita tamen ut solius auditor
pauris contentus sit. Interfecto in
senatu iulio cezare ob insolen
mores octamanus eius ex sorore
nepos suscepit imperium. Qui cum
xii annis cum anthonio et lepido
bellicose amisisset anthonius
repudiata uxore augusti soro
rem regina egypti cleopatra
duxit uxorem quod ei exitialis
audacie initium attulit et sinc
tra quibus eius et copias adeo
continuit ut non solum romanis

sed etiam totius orbis dominatum
sibi affectare temptavit. Cui
augustus audiens obviam ire
calabrie cursit et egyptum
iam anthonius ex acatio
impavidus lito copioso et
cum navium ubi vero adpluri
tum est et augusto isti transfretanti
reliquit navium et bellicum
omnem apparatum. Prima dux fuge
regina cum aurata puppe
lacque purpureo signum fuge
cum dedit moxque eam secutus
anthonius cum eadem se in alexa
andria recepit. Augustus
at utrosque vestigio secutus
anthonium desperatis rebus suis
sibi compulit et sic exitialibus
ausibus eius finem dedit. Regi
na autem forme sue confisa cum
duobus iam principibus qui
dicere erat experta octavius augusti
temptare agnoscitur sed sensorum
infracta pudicitia principis et
pulchritudo despicta redigit se
la vero ubi desperavit scilicet triumpho
pho finali conquirit in camera
natali custodia in regnum
recepit mausoleum. Itaque regi
as indutas cultus in referto
odoribus conditorio iuxta suum
collocavit anthonium admotisque
que vberibus aspide sit in mortem

cepluta est sicut solebat i sop
m̄ gtāi victor augustꝰ ex al
exādria cum tota egypto po
titus Dictes urbi aquilas
ī magna gloriā reportauit
et cū multiplici victorie trium
pho susciperi meruit Cuius
aute tria refert de fabis et ao
nais hic tū scribē multiplicē
eius triumphi pompā nisi
deri idi conce ctie raptorum
incipis gloria. Cuius vero
eius triumphi magnificentiam
atis explicare queat Cuius
captiuos egypti diuitias tri
umphatis trū precedebat cum
medere sufficiat Cuidq̄ cum
diuitiaꝝ ac p̄ciose suppellec
tilis in auro gemmis eboreque
spiura a notissimo illo meroi
maris pharaone usq̄ ad illos
ithezauras egypti pharaonum
et ptolomeos contulit magis
ficacia. Et q̄ a ferimo fissimo
illo philippi macedonie sui
recepit allexādria totū hoc
una die scilicet ipsā ante trium
triumphatis augusti tēl mu
riq̄ aucta recepit res publi
ca. In tantū aut opibꝰ allex
andrio i. aucta ditatiq̄ legit
ur ino pub. cunum ſ. cetu
dos rerum venalium. Et rebus

que ibi venales habere du
plicia q̄ usq̄ ad id p̄cia statue
retur p̄inde ex senatus consulto
decretū est. Ut huiꝰ victorie die
omnis romana nobilitas omnium
ordinum dignitatis q̄ annis festi
uissime celebraret sextilibus
kalendis et ut hoc devocius fieret
firmiusq̄ maneret omni ꝑplo festi
uū dicere cūcti de publicis
apothecis et honoribus hoc aut
ritū ꝑpetuum ut videbat assump
to annis singulis eā q̄ p̄dixi
die vniuersa ciuitas conato so
lempniz abat et i thealtrꝰ sub
cezari augusto ea ad huc viue
ti q̄ post ut credebat dei facultas
diuinos honores et triumphos pleni
sus exhibebat. Ipmis quoq̄ me
sis i cuiꝰ capite sup̄dicta e vic
toria cuiꝰ eade die q̄ anniis re
plicabat victoria augusto noīe
q̄d ei denominatū erat ānuo
sextilis enī dicebātur q̄ sextus
erat a marcio ad honorē augꝰ
sti datus est augustꝰ qui prius
ab antiqua re publica hoc fuit
nomine i deptus. Itaq̄ sic statio
sus hic gentilium ritus vana
adulatium sermoe diuo augu
sto celebritatꝰ institutꝰ longa
posteritatꝰ successioe consueuit
atq̄ etiam ī ānis diebus

qui sub eodem augusto orto in
terris sole iusticie xpo ihu felici
ter illuxerunt usque ad imperium
Archadii et honorii auctoritatem et
vetustate obtinuit. Que vix
certe licet romani pontifices
per successiones suas sepe correxerunt
Et ut xpianus perplus angelicum
resisteret cerimonijs salubriter sor
tiretur nullus tamen eorum hec potuit
ad integrum prohibere quod studiorum
suorum sedulitas quod antecessoribus
suis institutum acceperat studuc
rit magis perpetuare quam salubriter
retinere Archadio autem de medio
sublato eudoxia augusta eius vidua
dume virtutis brachio destitutum
regebat imperium nitens in
sceptra pueruli quem eum genuerat
theodosium. Que cum in femineo cor
pore vilem gereret animum atque preue ul
lum sentiret vestigium et habenas
imperii viriliter rexit non tamen ab
religione seruata sancte intencionis
studio retenta accessit. Vbi cum
pio voto et regni negocijs con
suleret et religioso sancta intencione sancta
loca visitaret gratuita deo pie
tas eius quod gerebat deuotum sancti
roptatus potenter adiecit. Nam
cum omnes primarum virginitatis
respectu regie maiestatis ei exhi
buissent reuerenciam ultimum
rubus et obsequijs sedisset
diligenciam et quandam indus
eos qui ei dona offerebant
qui primum seruas dona
catthenas super thopasium et
aurum obrisum preciosas. Et
ante ille quibus herodes pe
apostolum iudeis post pascha ad
penas perducendum in carcere
vinxit quas angelus domini
vultus sui fulgore et ubi su
clauie resoluit has vene
rabilis eudoxia omnibus opibus
preciositatibus addidit gazas cum
multo melius multoque fe
norit in terris perfide autem
nate quam aurum vel lapis preciosus
eptimus terrenas dignitates
nate adepta namque precio sum
hunc thezaurum mirificum
melius deliberat esse
quam in ea vrbe ubi ipse petrus
in preluce passionis sue do
minens nouissima expectat
tubam ad resurgendum. Vidis
autem antiqui augusti cezaris
victoriam solempni tociusque
apparatu et omnibus honoribus cele
bratum primo sextili mense cu
ius ad honorem dei sancti hec
dictis triumphi nomine
mate romani. Ut cum ciuit
anissima tamen xpianus fierii
nicet in columit huius cum in ea

orū subtili cōsideratōe rect̄
ius romano pontifici quic
q̄ cōcepit aperuit scilz si quo
in ciuitate sua diceretur fieri
ritus hic scilicet imitatū
offz ad gloriam xpi. Ille uero
laudibus eius cōsiliis accomo
dans cum dixit suaz suiz
um dm dignz esse credipm
nō ex facili cōstare. Ut enim
iā senatus mutaret instituta
tam in ueteram in nouam
transiret religione sr statu et
ina hoc impossibile uidetur
ter pertinacia hom. Ut pos
sibile fieret aduo monuit ec
ctendum longam tamen huius rei
deliberatione hita tandem ei
hoc utrique quieuimt. Ut eadem
obstinatia eodem modo durauet
in meliori tamen se rpocori non
militaret. Narrat namque apli
pisuli de thezauro quem urbis
attulit usib quod de eo fieri vel
et in nocuit dices Uoluntate
sua meo esse. Ut etiam tanto
munum etanto nomini cognia
dignificaretur. Ut eius de obs
tinatie die idem in capite
kalendarum sextilium ad honore
xpi et beati petri cōsecretur
ubique cathene quas petrus
in carcere tulit ipsa uel inis
attulit condigno in loco reponē

rent et eadem die annuatim ab
omni populo salutarent et decreto
eadem uocaret ecclia ad sanctum
petrum ad uincula ibique singulis
sextilibus kalendis fieret statio
apostolice percessionis. Quare hec
ecclesia scilicet gratia ut sicut cezari
augusto ipsa die triumphalis
fieri solebat pompa pro eo quod
rei publice deuicit hostes. Ita
nunc ad memoriam reuocet quo
modo per angelum in petrum deuictus
sit ecclie publicus hostis hero
des qui dum in carcere vinctum tene
ret principe in astante ecclie pe
trum ad iudeorum gratiam post pas
cha ad penas producendum mira
bilem petrus absolutus ipse
tamen inuenit herodes cōfusione
quem angelus dni dum per catthe
nas clausum aperuit tantum
ut liberum petro pateret uia ad
saluandos sedentes in tenebris et
in umbra mortis sedentes. Romanus
quoque pontifex audita huius pote
tissime mulieris tam sancta in
tencione prosa late multorum tamen
pia sollicitudine diuinitus inspiratio
approbat consilium et instanter hortatur
et monet ut id augusto iterum
diat perducere ad effectum Uenera
bilis Eudoxia consilium suum propus
sum ex toto ad diuinum contulit

Ut quod animo gerebat iterum ac se
pius ad senatum et ad populum retu
lit factu esse difficillimum ut ab
inveterata desisterent superstitione
nisi allicerent ad hoc grandi et
suavi oratione Ingreditur itaque in
dustrii oratoris officium. Ut vero
constancia magnifice racionatur
ad populum laudibus prosequens cunctum
sti senatus supremam et amplissi
ma bone nobilitatis magnifice
tia approbans corpus venerabile
in christi cultu devotum religio
sum in mandatis dei obediens di
cens quod si abditatis cervibus
ita vellet persiste ut ascribentur
in senatu celestis tunc Captata
igitur tali exordio auditorum benivolencia
paulatim accedit ad illud quod
erat in ea scilicet quod nimis co
gruum esset Augusto religioni divi
nos exhibere honores scilicet suis die
bus concelebratissimo tam pagano
homini cuiusque victoriae celebrare
die que scilicet morte anthonii et
cleopatre bellis civilibus et
posuit finem et romano orbi quae pe
perit pacem non tamen ascribenda
esset potencie augusti sed magis
disposicioni venientis in carne christo
qui potius hanc victoriae triumphum
deberi deo et suis cuius per quos tam
prospero dyalecto tam sua egypto cunctis
fidelibus ad perpetuam pacem regni ce

lestis patet ingressus Addit…
quod nulla stirps tanto …
romana habet romanum honore…
ciam quam principi apostolorum p…
romana etiam totius ecclesie …
tis adepta est principatum …
auctoritate nunc beatus …
quam presidet universo orbi divina …
lectione quam olim sub potestate au…
gusti dicebatur totius orbis …
temporali. Respice hortum …
hanc victoriae Augusti …
ad eam christi gravitatis victoriam que…
superata crudelitate …
rodis cessatam quam possessione…
in carcere plebis petrus …
carcere evangelisti sui …
et ad salvandas gentes ad …
dam urbe urbium romani lib…
abire permisit dicit ipsam …
victoriae memoriam …
ligiosius aptiusque posse celeb…
quam in ea etiam quam kalendis …
tilibus dedicata esset eis qui …
abrtime attulerat catthene …
petri ut ibi ipsa veteris vi…
rie die victoriam christi in ab…
lucione petri ipse catthene ce…
bretur et ad honorem dei et …
tam petri ab omni populo …
taretur. Ut autem efficacius
id quod intendebat efficeret …
ponit debito Alleo addito …
spiritus apostolo sanctum …

officio quo cathenam quam ipse petrus
sub nerone romam tulit custodiam
ad memoriam geste rei solutam
diem ita die in sua reposuit
ecclesia. Ita igitur hec venerabilis femina
dignitate et suavitate ordinis
et auctoritate auguste maiestatis
obtinuit in toto tempore assensu
omne voluntatis. Omnesque simul
eius amplexati et triumphales
plausus augusti in laudem christi
et benedictionem petri se commutare
postulant. Statuitque apostolicus ponti
fex consensus consulto ut totius
orbis assensu ut hec dies predicta
dicta non solum romane urbis sed
etiam romano orbi annua revolutione
celebris haberetur et non augusto sed
ihesu christi honor restituendo per obse
quium petri exhibeatur cuius vin
culis nomen etiam quod kalendis
augusti fiat statio apostolice processio
nis ad sanctum petrum ad vincula et
ideo solempne erat ut omnes qui
triumphales augusti plausus
celebrarent de publicis apothecis
et horreis festivam acciperent de
ipse et hoc romano pontifex ymagi
nariam conversione permutavit et
illud quod corpori dabatur ut animi
pem et putredine que consistitur
instituit saltem ut predicta die eo
festiva ad ceteram christianorum tabula corpore

christi et sanguine conficietur et sit
spiritualibus epulis saginata et
peccatorum vinculis absoluta magis
dum cum petro ad vitam eternam suscipi
tur. Eodem tempore apud epyrum emi
nebat tunc donatus episcopus magni
tudine virtutum egregius qui illis die
bus extinxit immanem expuens in
os eius draconem quem vix octo
iuga boum trahere potuit ad in
cendium locum ne aerem putredo eius
corrumperet et peste patrie inficeret de
quo visum est sepius tribus ut
hoc nostrorum sum ad noticiam
fidelium excitavit antiqui serpentis
invidia quam cum octaviano plausi
bus romanis finibus venerabilis
expulit eudoxia. Quia non huius
expulsionis occasio a iudeo cepit
qui nolente deo beate eudoxie per
cathenas dedit dyabolus tunc in
cretos exarsit multorum in specie
moysi mentitam eis apparens gnomi
nam fallacie sue fecit eis sponsionem
promittens quod se preduce per medium
maris sicco pede liberorum debeat
terre tuisibi et felices ad terram repro
missionis se ducentem redituri.
Qua promissione illecti dum enim
innumeri secuntur plurimi eorum aquis
precipitantibus submerguntur reliqui
salvi facti cum festim ad christi gratiam
convertuntur. Ita dyabolus qui de
cipiebat deceptus est et amplius christum

perceptione petri a laqueis eius
ereptus est. Ecce dilectissimi
exposita vobis est hodierne
causa celebritatis. Ut alacriores
et promptiores simus ad rependendas
grates et laudes omnipotenti deo
qui ita mirabilis est in sanctis suis
de cuius iudiciorum abysso sic clamant qui
perdiderunt miracula credito in sanctissime
voluntatis eius ad salutem credenti
um certis temporibus famulancia. Oremus
ergo puris mentibus clementiam
in mensa bonitatis eius ut qui nos
eduxerit de carcere corporis in vinculo
delicti sub pastoris sui petri cura
et nos de carcere mortis et sicut
eum eripuit de manu herodis et
de omni expectacione plebis iudeorum
sic eripiat nos de manu antiqui
hostis et aperiat nobis clavibus petri
ianuas regni celorum. Sibi cum omnibus
sanctis feliciter gaudentes laudes cum
in secula seculorum amen. Eodem die

vii machabeorum sermo beati Aug.

Micat in celo Bootes cum ce
teris fulgens connexione stel
larum sed amplius hodie cum
matre splendor de vii sideribus
filiorum. Hic enim non una stella grandis
fulgore et alterum tenuis lumine
sed omnes superna lucent claritate quia
bonum commendat salvatoris in celo
nulla hic stella dulcem fructum
commutat statim ubi lumine
facile evanescit in tenue solitum
fulgorem quia omnes unitatis
retinent confessionem et communi
decorat claritate. Fratres conuter
fratres in mundo communi letatur celo.
Quale est enim beatum miraculum
sterilis peperit vii cum stellis si
milibus vii filiorum coronato ca
pite migrare ad istam tuam ce
diamus. Septem nobiscum arcan
geli preposito solempniter concordi ce
lebratur filius hominis ostenditur et
dirigitur in medio candelabro
aureorum in medio vii numerum
num. Et mirum celebrat ympnum
legionibus angelorum. Quo est in
ullum candelabrorum argenteum non
est ibi candelabrorum pluribus pre
ciosum omnia aurea sunt can
delabra de passionis camino
signata quibus semper cum throno
ardentibus atque lucentibus celestis
gaudet curia inter illa beata
Quam vicit ille aureus qui
gloriam laudat exercitus. Dicit
enim beatus david cythare spiritualis
amena dulcedine inter ardentes
olas vire spiritualis tamen qui
facit habitare in terra sterilem in domo
matrem filiorum letantem. Beatus
ergo venter qui vas portavit
et ubera que suxistis. O felix
pietas in qua non est separata fra
terna germanitas. Letatur aquila
excelso in nidulo motum ac
petens de progenie tanta pullorum

uttit ut aquila et remanȝ ut
dua qui pulli puolat ad ca
nea h est aquila q pennis
is pullos suos carnis tegebat
mbraculo et sine scaplas suas
pocbat bone psuasionis elo
io et cu pullis suis volita
it i campo c tu eis inter pta
adys si letatur i celo nemo
ullorum istorum subtegmine ala
um martirum qsuuit cada
ca mortuorum quia omnes q
cotimuebat spm suu. Omnis
tales erant columbe nescie
s candoribus i turbare vole
at de eis tyrannus vel unu sa
corum nescierunt reddere ad
rcha et omnes pennis deal
etatis columbe suauiter ge
nerunt qr cadauer sic coruus
o quesierunt h ramos ppe
s ore cottineo ad dnm tam
oluba nunc portauit Que
it ista cadauea qui pulli
tius aquile pporto tpali p
io qtepserunt Carnes erant
nuide ore pallute vasa in
nata h illi vasa erant aurea
amino pbata septies tum p
amiu fulgencia Comedite
ncp de carnibz sacrificiorum meorum
t illi aues sumus i qsut mde
d i munde habes celest pta
ulcedinis putidas carnes

nolimus teptatois Ad quemt
columbis esca cadauerum h capost
um cysrna casta ptereo insistit
tyrannus quinus letatur assonis
abscidit manus seruie illi le
uat spus i de abscidit ligna
et sina resonat organa que
tangebat nu magia. Sscre spi
fuebat collo ardentes illos re
fugerabat carthagines ignie
bat et sum dulcium azyma co
quebat. Dethebat mis accipi
te et coma pabat in apice
bti preuenit decaluati vede
unt cornati. De istis vero pullis
castissimi vetris volebat au
ceps unu insta laqueis ppe
tue mortis. Et ille curret ad
matre dulce recepit iudiniur
qsolacois accipit spm suu ac
cipit nu sub dulci velameto
alterum ipm septimum tenet et
etate et viribus corpis i ma
turum denudat ubera et ondit
carnali filio muticata. Fili mi
noli sedare corona mea qsina
noli violare concordia coniu me
am tepat xpus no detepat
inimicus Solent i famuli co
na sibi face rubetem roseis
caltaris i nota capita coruae
Et si forte altius i fantis man
ipulsu destruxit folium quo in
fantis pia mater contorquet quo
magis ego que no fere deo

campestres sed flores tenco spira
les. Noli noli fili mi tota mea
una dextera gemma fedare duo e
nim mala et te absorbet gehe
na ergo non eo plenius tonata
Sumpsit mater eloquiis suis adge
mas lapidem preciosum et fecit sep
tenarium tedimiculum quod cum
illa portavit ad celum omnibus coba
tus angelorum. Quis sufficiat istam
laudare mulierem. Ipse veteris testis
est nempe cum sint talis victrix glo
riosa Machabeorum mater. Mater
filiorum zebedei Jacobum et Johannem
obtulit Christo discipulos in ecclesia
numeris gemmas esse incorruit
de uno vero processisse. Bona mater
premisit pullos volavit ut aqui
la de nido cum filiis letetur congratule
mur. Hymnus de sancti Stephani protho
martiris. Ecce ego mitto vos prophetas
et sapientes. Lectio via festivitate
Epistola ad. Stephanus plenus gratia
et fortitudine. Sermo augustini episcopi
de miraculis sancti Stephani prothomartyris

Ad aquas thabilitanas
episcopo afferente Prejecto memoriam
gloriosissimi Stephani memo
ria veniebat magne multitudinis concursu
et occursu. ubi cecam mulier ad episcopum por
titorem duceret oravit flores quos
ferebat dedit receptis oculis protinus
vidit stupentibus qui aderant pre
bat exultans viam carpens et
viae ducem ultimus non requires memo
riam memorati martiris que posita

est in castello sinitensi quod ypo
nensi coloniae vicinum est. eius
dem loci lucillus episcopus populo pre
cedente atque sequente portabat. fis
tula cuius molestia iam diu
laboraverat et familiarissimi sui
medici qui eum secare operiebat
manibus illius pie sarcine re
pente refecta sana est. illa deinceps
eam in suo corpore non invenit.
Eucharius est presbiter ex hyspania
calamne habitat vetere morbo cal
culi laborabat per memoriam sup
dicti martiris quam possidius illo ad
vexit episcopus salvus factus est.
Idem ipse postea morbo alio
prevalescente mortuus sic iace
bat ut ei iam pollices ligarentur.
Opitulatione memorati martiris ut
de memoria eius reportata est
et super iacentis corpus missa ipsius
presbiteri tunica suscitatus est. Fuit
ibi vir in ordine suo primarius
nomine martialis evo iam grandevus
et multum abhorrens a religione
christiana. habebat sane fidelem
filiam et generum eodem anno baptizatum.
Qui cum eum multis et magnis
lacrimis ex tanta rogarent ut
fieret christianus prorsus abnuit eos
que turbida indignatione sub
movit. Visum est genero eius ut iret
ad memoriam sancti Stephani et illic
pro eo quantum posset oraret ut deus
illi daret mentem bonam qua cre

non distulit in christum. Fecit hoc
ingenti gemitu et fletu et
vehementer ardente pietatis affectu.
Deinde ascendens ad altare flo-
res quos attulerat tulit et cum
iam nox esset ad caput po-
suit. tunc dormitum est. et ecce
ante diluculum clamat ut ad
episcopum curreretur qui mecum forte
tunc erat apud ypone. Cum ergo
eum audisset absentem presbiteros
postulavit. venerunt credere se
dixit admirantibus atque gaudentibus
omnibus omnibus baptizatus est. hoc
quamdiu vixit in ore habebat: Christe
accipe spiritum meum. Cum hec verba
beatissimi Stephani quando lapidatus est a iude-
is ultima fuisse nesciret que huic
quoque ultima fuerunt. Nam non
multo post etiam ipse defunctus
est. Sanati sunt illic per eundem
martirem etiam podagri duo uni-
us civis peregrinus alius. sed
peregrinus autem per revelationem quid adhi-
beret quando doleret audivit et cum faceret
continuo conquiescit. Audiurus
nomen est fundi ubi est ecclesia
et in ea memoria est martiris Stephani.
Quendam parvulum cum in
area luderet exorbitantes boves
qui vehiculum trahebant rota
obtriverunt et confestim palpita-
vit exspirans. hunc mater arrep-
tum ad eandem memoriam de-
posuit et non solum revixit

verum etiam illesus apparuit. Et non
solum. Sanctimonialis quedam in vicina
possessione que capsiliana dicitur cum
egritudine laboraret ac desperaretur
ad eandem memoriam tunica est
allata que antequam revocaretur illa
defuncta est. hac tamen tunica
operuerunt cadaver eius parentes
et recepto spiritu salva facta est. Apud
ypone Bassus quidam Syrus
ad memoriam eiusdem martiris orabat
pro egrotante et periclitante filia eoque se-
cum vestem eius attulerat. cum
ecce pueri de domo cucurrerunt qui
ei mortuam nuntiarent. Sed cum
orante illo ab amicis eius acci-
perentur prohibuerunt eos illi dicere
ne per publicum plangeret. Qui
cum domum redisset iam suorum
eiulatibus personantem et vestem filie
quam ferebat super eam proiecisset, reddi-
ta est vite. Rursus ibidem apud
nos hyrenei cuiusdam collectarii
filius egritudine extinctus est.
cumque corpus iaceret exanime atque a
lugentibus et lamentantibus exequie
pararentur amicorum eius quidam
inter aliorum consolantium verba sug-
gessit ut eiusdem martiris oleo cor-
pus eius perungeretur. Factum est et
revixit. Itemque apud nos vir
tribunicius eleusinus super memo-
riam martiris que in suburbano
eius est egritudine exanimatum

posuit in fasciculum florum et post orationem quam multis lacrimis ibi fudit videntem levavit. Uzali etiam que colonia Utice vicina est multa preclara per eundem martyrem facta cognovimus cuius memoria longe ibi prius quam apud nos ab episcopo Euodio constituta est. Sed libellorum dandorum consuetudo non est vel potius non fuit nam fortasse nunc esse cepit. Cum enim nuper illic essemus Petroniam clarissimam feminam que mirabiliter ex magno atque diuturno quo medicorum adiutoria cuncta defecerant languore sanata est hortati sumus volente supradicto loci episcopo ut libellum daret qui recitaretur in populo et obedientissime paruit. In quo posuit etiam quod hic reticere non possum ut dixit sibi fuisse persuasum ut anulum capillaceo vinculo insereret quo sub omni veste ad nuda corporis cingeretur qui anulus haberet sub gemma lapidem in renibus inventum bovis. Hac alligata quasi remedio ad sancti martyris limina veniebat sed profecta a Carthagine cum in continenti fluminis Bagrade in sua possessione mansisset surgens ut iter perageret ante pedes suos illum iacentem anulum vidit et capillaciam zonam qua fuerat alligatus mirata temptavit. Quam cum omnino suis nodis firmissimis sicut erat comperisset

astrictam crepuisse atque exiluisse ipsum anulum suspicata est qui cum et ipse integerrimus fuisset inventus future salutis quodammodo pignus de tanto miraculo se accepisse presumpsit atque illud vinculum solvens simul cum eodem anulo proiecit in flumen. Non credunt hoc qui etiam dominum Iesum per integra matris virginalia nasci et ad discipulos ostiis clausis ingressum fuisse non credunt. Sed hoc certe querant et si verum invenerint illa credant. Clarissima femina est nobiliter nupta Carthagine habitat ampla civitas ampla persona rem querentes non sinit latere. Apud nos solum non minus illa que dixi sed tamen clarum atque illustre miraculum ut nullum arbitrer esse Yponensium qui non vel viderit vel didicerit nullus oblivisci ulla ratione potuerit. Decem quidam fratres quorum septem sunt mares tres femine de Cesarea Capadocie suorum civium non ignobiles maledicto matris recenti patris eorum obitu destitute que iniuriam sibi ab eis factam molestissime tulit tali pena sunt divinitus cohercti ut horribiliter quaterentur omnes tremore membrorum.

In qua fedissima specie oculos civium suorum non ferentes quo cuique visum est toto pervagabantur orbe romano

Isti etiam ad nos venerunt duo
frater et soror paulus et pal
ladia multis aliis locis miseria
difformante iam cogniti venerunt
ante pascha ferme dies
quindecim ecclesiam cottidie et in ea
memoriam gloriosissimi Stephani
frequentabant orantes ut iam sibi
placaretur deus et salutem pristinam
redderet venit et pascha atque ipso
die dominico mane cum iam frequens
populus presens esset et loci sancti cancellos
ubi martirium erat idem iuvenis
orans teneret repente prostratus
est et dormienti simillimus iacuit
non tamen tremens sicut etiam per somnum
solebat Stupentibus autem qui
aderant atque aliis paventibus
aliis dolentibus cum eum quidam
vellent erigere nonnulli
prohibuerunt et potius exitum expec
tandum esse dixerunt. Et ecce
surrexit et non tremebat quoniam sana
tus erat et stabat incolumis in
tuens intuentes. Quis ergo se te
nuit a laudibus dei. Clama
ntium gratulantiumque vocibus ecclesia
usquequaque completa est. Inde
ad me curritur ubi sedebam iam
processurus. Irruit alter quisque post
alterum omnis posterior quasi novum
quod alius prior dixerat nunciantes
meque gaudente et apud me deo
gratias agente ingreditur etiam ipse
cum pluribus inclinatur ad ge

nua mea erigitur ad osculum
meum procedimus ad populum plena
erat ecclesia personabat vocibus gau
diorum deo gratias laudes nemine
tacente hinc atque inde clamancium
Salutavi populum et rursus eadem
ferventiore voce clamabant Facto
tandem silencio scripturarum divinarum
sunt lecta sollempnia. Ubi autem
ventum est ad mei sermonis locum
dixi pauca pro tempore et pro illius
iocunditate leticie nobiscum
homo prandet et diligenter nobis
omnem sue fratrum ac matris cala
mitatis indicavit hystoriam Sequenti
itaque die post sermonem redditum
narracionis eius libellum in crasti
num populo recitandum promisi.
Quod cum dominico pasche die tercio
fieret in gradibus exedre in qua su
periore loquebar loco feci stare
ambos fratres cum eorum legeretur libel
lus intuebatur populus universus sexus
utriusque unum stantem sine de
formi motu alteram in membris
omnibus contremiscentem et qui ipsum non
viderant quid in eo divine misericordie factum
esset in eius sorore cernebant. Vide
bant enim quid in illo gratulandum
quid pro illa esset orandum. Inter
hoc recitato eorum libello de con
spectu populi eos abire precepi et
de tota ipsa causa aliquanto dilige
ncius ceperam disputare. Cum ecce

me disputante voces alie de memo
ria martiris nove gratulationis au
diri. Commissi sunt eo qui me au
diebat repente ut ergo eo currere. Illa
enim ubi de gradibus descendit in quibus
steterat ad sanctum martirem orare perrex
erat. Que mox ut cancellos
attigit collapsa similiter velud
in sompnum sana surrexit. Dum
ergo requireremus quid factum fuit. unde
illa strepitus tam letus extiti
terit ingressi sunt cum illa in basili
cam ubi eramus adducentes eam
sanam de martiris loco. Cum vero tantus
ab utroque sexu admirationis clamor
exortus est ut vox continuata
cum lacrimis non videretur posse
finiri. Perducta est ad eundem locum
ubi paulo ante steterat tremens.
Exultabant eam similem fratri dolue
rant remansisse dissimilem et non
dum fusas preces suas pro illa iam
prima voluntate tam cito exau
ditas esse cernebant. Exultabant
in dei laude voce sine verbis tan
to sonitu quantum nostre aures vix
ferre possent. Quid erat in cordi
bus exultantium nisi ~~fides~~ fides
Christi pro qua Stephani sanguis effusus
est quomodo sunt fidei attestatur
ista miracula in qua predicatur Christus
resurrexisse in carne et celum
ascendisse cum carne quia et ipsi

8

martires huius fidei martires id est
testes sunt. **Epistola ad Corinth[ios]**

de sancto laurencio

Fratres qui parce seminat pa[rce]
et metet. **Omelia Remigii de**

Parce alii pdi **lectioni[s]**
premitte posuit ut illu[d]
vigili parte in thera[...]
metet id est diminute metet (alii
servare ut ubi sunt tunc mi[...]
piam quanta copiencia sit pt[...]
apibus parce cum dicitur ap[...]
qui servantes eo quod sunt in
mella. In hoc ante loco p[...]
quod dixit verba adverbialiter
pre/valuit pugnitate[...] eius h[...]
tam exprimitur tam violenti[...]
aliquis largiatur. Ergo qui pa[rce]
seminat parce et metet id est qu[i]
parce tribuit pauperi parce acci[pit]
Et qui seminat in benedictioni[bus]
id est qui largitur eciam pauper[ibus]
cum benivolencia bona temporalia
tribuit ex simplicitate mentis et
nec placande humanum comendare v[o]
luit neque illum cum aliquo tri
buit velit pro hoc sibi subdi[...]
facere de benedictionibus et metet
hoc est de bona voluntate me[...]
accipiet mercede eterne beatitudinis
Ille id est benedictione seminat qui bo[na]
voluntate sub spe eterne re[mu]
nerationis hoc agit/ Unusquisque
prout destinavit in corde suo
non ex tristicia aut ex necessitate id est[...]

sposuit in animo suo dare deo
pro pauperibus donat tamen quia
melius est non promittere corde
et verbo quam promissa non adimplere
dicit autem apostolus secundo cor ix
de elemosina vel votum perfic
nia ex omnibus hiis qui inferunt
ad hunc eligit deus cui contraria
in devoto corde hoc operatur
non percipit non contrarium iniquitas
nam hoc faciat ad virum aut
initiate i. tractus atque invitus
non spontaneo desiderio. Ex
tantum hoc adimplet reportante
ni non sperat se mercede recipe
propter parentem pudorem vel ...
dam hoc agit invitus ne aliis
agentibus ipse avarus vel tena
cis videatur ideo quod ex hoc non
habet mercedem eternam. Cum litteris
ergo eternam si parce dederis
sis in presenti amittis quod tri
mis et in futuro mercede carebis
ideo vero cum elemosinam exo
at pauperi qui tutus est debitum
ratione eternorum premiorum quod dabit
deus apud quem thesaurizat. Hy
larem enim datorem diligit deus. Hy
laris debet esse qui deo servat
et ille placet deo qui quod quod tri
buit postmodum non dolet quod amis
sum sed quod duplicato gaudet. Po
tens est enim deus omnem gratiam

habundare facere in vobis ut in
omnibus semper omnem sufficientiam
et habundantiam habentes habunde
tis in omni opere bono. Nolite in
quid desistere neque desperare de re
muneratione si hic in anno ele
mosina impeditus quia potens
est deus omnem gratiam habundare
facere in nobis scilicet ut in presenti
habundetis fide spe caritate scien
tia omnique substantia temporali et in
futuro eterna felicitate habere. Hoc
enim erit habundare omni opere bono
si sibi retinet quod sufficiat ad
sua suorum quod complenda necessitatem
et ceterum in usus suorum vel pauperum
impendat. Sicut scriptum est in psalmo
centesimo xi^o de quolibet electo de
bito et cura pauperum agenti
dispersit dedit pauperibus iustitia
eius manet in eternum. Iustitia
hic appellat largitatem substantie tem
poralis vel mercedem eiusdem substantie
distribuende largitas ~~substantie~~
~~temporalis~~ hic iustitia appellatur quia
iustum est ut sicut terra omnibus
hominibus communiter data est adeo
ad possidendum. Et sicut calor
solis et humor pluvialis omnibus
communiter habentur adeo et terra etiam que
in terra dei dono nascuntur communiter
dispensent communem vitam et hoc
iustitia appellatur vel quia illud

deus gratis dat et tribuat ex eo ut
homo cui deest. Notandum quod quod
dicit de viro sancto quia dispersit et di-
misit substanciam sibi a deo datam. Et
deinde dedit pauperibus qui non
haberent quod ei redderent in presenti
et non divitibus huius seculi a quibus
speraret tandem iterum aut plura
recipere. Et qui usus est precepto
domini dicentis: facite vobis amicos
pauperes de mamona iniquitatis.
Propterea iusticia eius et virtus lar-
gitatis eius retribucio ipsius ius-
ticie manet in eternum quia posuit
divicias suas ubi thezauriza-
vit ubi fures non effodiunt nec
furantur. Qui autem administrat
semen seminanti et panem ad mandu-
candum prestabit et augebit et
augmentabit incrementa frugum
iusticie vestre. Hoc dupliciter intelli-
gi potest et iuxta literam et iuxta spiritua-
lem intelligenciam. Accipit deus
qui administrat homini semen ad se-
minandum si elemosinis fuerit deditus
ipse prestabit ei panem ad mandu-
candum et semen multiplicabit
semina eius ita ut qui serat
quinque modios colligat quinquaginta
qui quinquaginta colligat centum et multi-
plicabit augmenta frugum iusticie
vestre que hic iusticia appellatur. Ali-
ter deus qui administrat homini semen
seminanti id est substanciam temporalem bo-

elemosina possit erogare
utique prestabit ei in futuro pa[nem]
ad manducandum eternum scilicet pa[nem]
talem que est in suo presencia [...]
vultus omnipotentis dei de quo
pane dicit dominus in ewangelio Be-
atus qui manducabit panem in
regno dei. Et psalmista de eadem
sacietate: Saciabor inquit dum
manifestabitur gloria tua et in
polo ibi prestabit eternam sacietatem
sed hic multiplicabit substanciam [...]
sicut supra diximus ut habeat
unde elemosinam valeat largiri
impendere pro qua augebit illam in
eternum et virtus retribucionis iu-
sticie eius. Ergo quia omnia
que habemus dei sunt et [...]
nasteria et dei munera [...]
bulat et multiplicat ad usus
hominum ipse precepit de hiis [...]
tate eos qui indiget. Debemus
dare ista temporalia ut mereamur
accipere eterna. Sicut plurimi
fecerunt inter quos pre ceteris re-
muneracionis beatissimus mar-
tir christi laurencius obtinet qui
levitis dispensator temporalium [...]
iniciarum opibus meruit possidere
celestes retinas atque incorrup-
tibiles. **Sermo beati maximi**

Beati laurencii **ep[...]**
B[...]imus cuius natale h[odie]
celebramus passionem [...]
se vos credo recepta et presente[...]

ulcit dilectorum verum scire
posse non dubito. Tanta enim
uo eius gloria extitit ut
passione sua mundum illumina
t universum. Illuminavit mu
dum plane eo lumine quo ipse
accensus est et flammis quas
pertulit omnium xpianorum corda
calefecit. Quis enim xpo nollet
opto ardere cum laurencio co
ri. Quis nollet ad horam
sustinere laurencii ignem ut eternum
gehenne non paciatur incendium
igitur laurencii xpo provocamur
animum accendimur ad fidem
celestium ad dilectionem. Et si in eo
persecutoris flamma deest
xpi tamen flamma non deest
ardenius quidem tortor xpo
ardentius in affectu quo subiit
dicit persecutor ignem sed surgit
ichi salvatoris desiderium. Et
ante salvatoris ignem cogno
gimus dicente eodem domino nos
tro quia ignem veni mittere in
terram et quid volo nisi ut accen
datur. Quo igne succensi illi duo
discipuli dixerunt. Nonne cor nostrum
ardens erat in nobis dum loqueretur
in via et aperiret nobis scripturas
Hoc igitur igne sanctus laurencius ac
census flammas non sentit in
dum ardorem xpi ardet desiderio
persecutoris penam non sentit
comparatum enim illo fidei ardor fuit

minus supplicii flamma frigescit
Corporali enim beatus laurencius la
borabat incendio divinus salvato
ris ardor milex tyranni sustinuit
ardere. Quamvis enim in favilla
membra solvatur fidei ante fortitudo
non solvitur corporis detrimentum susti
net sed lucrum salutis acquirit. Non
enim sicut beatus laurencius brevi
vel simplici passione punitur sicut
qui gladio punitur semel moritur
Qui in flammarum camino ingreditur
uno impetu liberatur. Hic autem
longa et multiplici pena cruciatur
ut mors ei non desit ad supplicium
et desit ad finem. Dicitur enim ab i[n]iquo
sevissimo persecutore hec illi consti
tuta pena ut ardentium composita
mole carbonum insuper eum ferrea cra
te distentum lenta flamma consumeret
ut non tam inflammando cito extingueret
hominem quam diu cremando torqueret
Ita ut cum unum latus persecutor
exustum cerneret aliud latus ignibus
obiceret comburendum. Legimus ana
niam azariam misael beatissi
mos pueros a rege in camino ig
nis inclusos in penarum suarum de
ambulasse flammis ignitos glo
bos pedibus conculcare dum et beatus
laurencius non minori est gloria
prefulgens. Siquidem illi in penarum
suarum flammis ambulant hic impo
sitis supplicii sui igitur sartaginibus. Illi vestigiis

pedum conculcauit incendia hic
laterum suorum diffusione restringit
Ille inque stratus in penis eleua
tis manibus orabat dominum hic
est prostratus in sua pena toto cor
pore deum deprecatur. Iterum autem
beatus laurencius in dorsum sup
inus vritur et renes eius igne
exuruntur. Vt impleatur prophecia
prophecia que dicit. In persona lau
rencii proba me domine et tempta
me vre renes meos et cor me
um. Vre inquies renes meos
cor meum dumtaxat se postulat
igne comburi. Sed si de solo medi
igne loquebatur sufficiebat renes
tm comburendos iacobus obtulisse
Cor autem nisi christi flamma non
vrit atque ideo ad probandam dilectionem
suam gemina sibi igne postulat
ut luctamine bino ostendat in se
plus posse amorem christi quam penam
tyranni. Oremus ergo omnes beatum
laurencium ut qui fide sua persecuto
ris flammas vincit ostendit nobis
pro igne fidei gehenne incendia supe
re et pro amore christi diem iudicii
non timere. Nos vero fratres dilec
tissimi si ad consorcium beatorum martirum
peruenire volumus de imitacione
martirum cogitemus. Debet enim in
nobis aliquid de suis virtutibus recognosci
vt pro nobis dignetur domino suppli
care. Si enim tormenta que sancti
martires pertulerunt sustinere non

possumus vel ceteri maliciae
tristicias temporis intercedentibus pu
nemus requia non desunt co
tidiana pecca non desunt etiam
cottidiana remedia. Nemo
credat aliquid felicitatem aliquam
vnum gaudium in hoc seculo po
Beatitudo sperari hic potest po
deri non potest domino sibi tempus or
suo tempus flendi et penitendi
Nemo se circumueniat fratres n
in hoc mundo tempus ridendi
nimus fratres quod omnis homo
quidem desiderat sed non tanti i
querunt gaudium ubi oportet requ
vnum in hoc mundo gaudium
fuit nec est nec esse potest. S
enim ipse dominus iesus suos disc
admonuit dicens. In mundo p
ram habebitis. Et iterum mund
gaudebit vos autem estis c
sed tristicia vestra conuertetur in gaudi
um. Ac sicut hanc vitam cum la
et dolore quod bonum est an
liate deo faciamus ut in futuro
seculo bonorum fructus colligere
cum gaudio et exultacione possi
prestante domino nostro ihesu christo q
cum patre et spiritu sancto viuit et regnat deus in secula seculorum

Sermo beati maximi episcopi de

Beatissimi laurencii fr
Beatum annua sollempnitas noua
sollempnitatis causa dei in
et gaudia leticiae spiritualis ac
admonens vniuersitate credenci

sicut ille perfecte devocionis ardo
sinctibus non cessit incendiis
nos diversarum tribulacionum ig
s et malorum sclarum flamma
xpi societate non moveat.
ait ille ministrorum celestium
tor ac tocius virtutis exemplum
dignissimus paulus. Quis
s separabit a caritate xpi tribu
lacio an angustia an persecucio
fames an nuditas an peri
culum an gladius. Et vere nullus
tam persecucionum potest inclinari
telis qui sol promissa opote
dei largissimi atque redemptoris
nia fide stabili inconcussa
ecte concepit. Atque cum pre ar
m illud perclusumque bonorum
mortaliter debilis animus
des clausa contenderet ideo et
rtissimum minorum in tribetum
ru meta penarum et sevissimi
tortorum superat flamma non po
uit quia longe ardencius veritate
ardens mens eius accensa fue
rat. Hunc nec potuit dei filii
abili eius pro hoc calore diuturno
ssissimi corporis ille amor
cum instictus manibus ignis ex
lude. De hoc validissimo xpi
milite illud canticum est dictum
d ante multa annorum milia pro
nunciatum est per prophetam dicente
t si transeas per ignem flamma te

non comburet. Ecce enim beatus lau
rencius transivit per ignem quo non
adustus inhorruit sed illuminatus
effulsit. Transivit per ignem non me
tamen atque tremens sed flammam ge
henne preciosa extinctis evasit.
Unde hoc beatus vir quam misericordi
dei dispensacione quod arsit ne arderet
et ne vinceretur combustus est. Qui si
nullus esset ignibus ac suppliciis
deditus sicut quidem securitas
liberatus sed nulla constitueret gloria di
vinitate. Ad hoc enim nos exemplis
atque doctrinis in terra xpus erudivit
non ut nichil mali paciamur in
mundo sed ut mundum multimodis
passionibus vincamus. Cecinit
quondam venturis tribulacionibus certan
tibus ille clarissimus prophetarum patriar
cha david dicens. Concaluit
cor meum intra me et in meditacione
mea exardescet ignis. Quod spe
ciali causa beato laurencio quod
manifestum est cuius cor tantum in
fide xpi magnifice concaluit ut
despectis propriis corporis cruciatibus in
sanissimo tortori suo triumphans
eius ignibus letus illuderet. Sed
in meditacione eius insuperabilis ex
arsit ignis qui odio perfidie et
amore pietatis veritatis accensus
appositam sibi extinctus flammam
aut sensit aut vicit. Propterea karissimi
exultemus et letemur in domino

no dubitatores et persecutores invic-
pigrimibus quos accedit preparata
impiis incendia sustinuit. Kapim
beatissimum invictum per flamma qui pro-
tulit apud omnipotentem deum
incorrupte lucis illuminatus fulgere.

Item omelia beati Johannis pape

Cum omni dilectissimi
cunctarum virtutum et tocius ple-
nitudo in sancte dei amore
nascatur in nullis perfecto hic amor
sublimius excellere clarius fulgere
quam in beatissimis martiribus in-
venitur. Qui domino nostro ihesu christo
pariter mortuo tanto proximi sunt
imitatione caritatis quanto similitudine pas-
sionis. Audiuimus enim illam dilectionem
qua dominus nos redemit nulla eius
quam benignitas possit equari. Quia
aliud est pro iniusto mori hominem
sua iniquitate moriturum, aliud pro in-
piis a culpe a debito mortis
alienum mortuum tamen universi hominibus
martires contulerunt quorum fortitudine
ita largitor usus est dominus ut
pena mortis captivitate crucis
nulli suorum vellet esse terribilem
sed fecisse mutabilem. Si ergo nullus
bonus sibi soli est bonus, nec
unquam sapienti sed tamen est amica
sapientia et hec vera virtutum
natura est ut multos a tenebris
erroris abducat errorem cuius ex-
emplum est lumine ad emendandum
dei populum nullorum utilior est
forma quam martirum sit eloquentia

Sit facilis ratio ad orandum
tamen ad suadendum validior
sint exempla quam verba et plus
opere docere quam voce. In quo ex-
cellentissimo genere doctrine beatus
martir laurencius cuius passionis
dies hodiernus illustratur
glorioso sic polleat dignitate
persecutores ipsius senciebant po-
tenciam illa mirabilis animi fortitudine
de christi principaliter amore concepta
non solum ipsa non cederet sed
alios exemplo tolleranciae
roboraret. Cum enim furor gen-
tilium potestatum in electissima
christi membra seviret ac precipue
eos qui ordinis erant sacerdotalis
impeteret. Levitam laurentium
non solum ministerio sacramentorum
etiam dispensacione ecclesiasticae substancie
preminebat ipsius persecutor
efferbuit duplicem sibi predam
de unius viri comprehensione pro-
mittens quia sibi fecisset sacre pe-
cunie traditorem faceret etiam ve-
religionis exsortem. Armatur
namque geminia face homo pecunie
cupidus et veritatis inimicus.
Avaricia ut rapiat aurum, impie-
tate ut auferat christum. Pos-
tulat sibi ab immaculato sacra-
rii presule opes ecclesiasticas quibus
avidissimus inhiabat. Cui
rituta castissimus ubi eas

…nitas hebat ostendes i mo
…ssimos stor pauperum obtulit
…reges in quorum visu atqz vest
…itu i amissibiles tendebat fa
…ltates quiq tanto intenus
…at salue qd tu sanctius pba
…itur experiise. fremit pdo
…ustatus a in odium religiois
…c talem dimicatorem usum
…tatusqz exardescens durior
…ezanni potor agit dicitur ut
…nid queumlla denarior sbz
…pisse illud dispositum quod sa
…tatus erat dives auferret le
…uitate xpo laurencium iubet
…solidissima illa leuitam m
…rtitudine diuis parat virg
…pplicis. Cruor prima ubi
…nichil obtinet vehemencia
…accedit laceros artus et mittit
…borum sertone co scissos subito
…opit igne corripi ut paru
…zem feram que iam de fide
…timio bnm ise hz vrendi co
…porum alternatione membrorum fiet
…uictatus vehemencior et pena
…ductor. Nichil obtines nt
…itas sena crudelitas. Sub te
…ntix innetus mattia mortalis
…t laurencio icelos abeunte
…n de sacis flammis tuis supat
…itate xpi flamma non potuit
…segnior fuit ignis q foris ussit
…s qui intus accedit. Vicisti
…ssecutor nimis seuisti et anxisti

palma dum ex aggreas pena
lia quid non adiutoris gloria
i genui tum recepit qui tormenta
tyrannidis tue tu sustinuit triumphi
etiam inter tormenta suppliciorum. Exul
tamus et delectissimi gaudio spiri
li de felicissimi vi sine gloriem
i dno qui est mirabilis in sctis
suis i quibus nobis et psidium co
stituit exemplum atqz ita pcunu sid
mundo clarificauit gloriam suam
ut a solis ortu usqz ad occasum
leuitico nuo lumine chorusctaret
fulgoris q claruit stella et ultima
Stepho tam illustrata fit et roma
laurencio tam ornata et pattimo
ad nunc nos sine cessatione gsidi
mus ut qz omnes dicit aplus. ut
Cruciatqz i xpo pie vobis vunt
psecucionem patiunt corrobora con
spu veritatis ad superandas omnes
temptaciones constancia fidei et psc
uerancia nunciani pdum nm
ihm vincete regnitem tri p. et
s s. in secla seculorum amen. In assump
tione sancte marie virginis

In illo tpe. Intrauit ihs in cas
in quoddam castellum. Et mulier
quedam martha nomine excepit
illum i domum suam. et huic erat soror
nomine maria. Omelia Ansel
mi cantuariensis epi de eadem lec
tione

Quid ad glo[rio]sam virginem
dei genitrice lectio ista pti
neat ut in eius festum le
gatur plerique solet inquirere. Unde

quod ego sentire in conventu sun-
put potui vulgariter iam pluri-
es exposui et quia quod dixi
auditoribus placuit dicta litter-
aliter mandare et ab eisdem dominis ab-
batibus wilhelmus sitticensis et
[illegible] iussus primo co-
actus sum. Quod ideo dixi ut
expositiuncula ista tamquam presumptio-
ne edita non displiceat quia non
habet presumptio sed obedientia editur. Iam
nunc ergo ratiuncula ista salva fi-
de ac sine preiudicio melioris ad
laudem eiusdem virginis matris ihesu
humiliter aggredior scribere. Intravit
ihesus in quoddam castellum. Sicut scriptura
sacra testis una et eadem multotiens
invenitur diversa significando sicut
leo hedus ignis aqua sol et
alia multa. Est enim leo de tribu iu-
da; est leo qui circuit querens quem
devoret. Est hedus emissarius
qui peccata nostra portavit. Est he-
dus a sinistris qui dampnatur. Est
ignis quem dominus misit in terram quem
vult ut ardeat. Est ignis qui
super inimicos impios cadit ut
non videat solem. Est aqua cuius
flumina fluunt de ventre credentis.
Est aqua cuius tempestas non nos
demergat. Est sol iustitie qui illu-
minat. Est sol qui nos urat predic-
tis. Ergo castellum mihi significet
et illud de quo dicitur Ite in castel-
lum ubi per hoc [illegible] adducitur plac[illegible]

manifestat quod significet tantum
hoc castellum quod intravit ihesus
singularem et interminatam virgin[em]
eiusdem ihesu genitricem salu[illegible]
[illegible] regula p[illegible]
tissimus. Castellum enim [illegible]
quelibet turris et murus in [illegible]
tu eius que duo sese in [illegible]
defendunt ut hostes [illegible]
murum ab arte et armis [illegible]
arte arceat. Huiusmodi castello
non incongrue virgo maria as-
similatur quod virginitas mentis et
corporis quasi murus ita val-
lavit ut nullus umquam libidini[s]
esset ad eam accessus nec [illegible]
eius aqua corrumpet illecebra[illegible]
Et quia virginitate vinci
non potest libido solet impugna-
re superbia. Est in eadem virgine tur-
ris humilitatis que ut muro virginitatis
repellit superbiam. Et quia humi-
litate cum superbia non possit va-
let impugnare libido muni[illegible]
virginitatis ac turre humilitatis omne[m]
repellit libidinem. Itaque hec
duo scilicet munus virginitatis
et turris humilitatis ab altero
muniunt ut numquam in humili [illegible]
fuit nec superba virginitas [illegible]
inquinata humilitas sed semper [illegible]
prima fecit et humilis virginitas
et virginalis humilitas. Cu[illegible]
ius autem quod dicitur ita [illegible]
sit ut nichil verius fides
christiana tenere possit ponam[illegible]

une aliqua de eius⁰ virginita
s ipius humilitatis testimonia
Nuppe cum ab angelo filius
i promitteret. Ut d^c. Quo fiet
tud quia viru no cognosco.
i cuilibz desponsate virgini
marito suo nube disponenti
iceret: filium habebis no mira
retur neqz interrogaret. quo id
fiet. utpote que se desponsata
i p primo nuptiarum facet et
viro quidem usum nature
debere. hec no in nupto mirata
st que quo fiet quod pmitte
atur scisatum e qm ipius des
ponsata tamen se nunqz nuptura
neqz viru cognituram certissime
iebat. hoc de virginitate. De hu
milit^e vo dic dum ipa ab
angelo salutaretur mr dei
ligetur quo fiet salua vgi^te
m tm timebat deceretur bndic
ta sup omes mulies pdicaret
udit. Ecce ancilla dni. Et in
alio loco quia respex^t dns hu
m. sue. O sublimis vgo mr
di o mater humilis ancilla
dni. Quid sublimius esse pt
Quid humilius descendere. Aut
mi castellum hoc magdalum
rbitutur fuisse a quo maria
magdalena cognominat^r quod si
im est huic interpretacioni simila
ur. magdalus enim turris d^r
et humilitati coaptat. hic vb no

nominatur. sz tm quoddam dicit
quod in discussum pterire no debe
mus. Quoddam i. singulare castel
lum vgo maria fuit. Quia licet
multe alie ornentur virginitate hu
ius et tre humilitatis. Unde virgines
sint et humiles. tm salua virginitate
matres esse no pnt neqz filios ge
nerare quod ista sola fecit. Ideo hoc
castellum merito quoddam i. de sin
gulare dicit quia singulariter d^r
ista et mr et vgo fuit quod nulla alia
esse potuit vl poterit. Um credi
mus aliqz posse esse virgine
et matrem cuius sit impossib^le. etiam
sit vgo maria erat singularis quia
unicum dei filium genuit quia sicut
est unicus unico patri. ita e uni
cus unice matri. et ideo nulla alia
etiam si vgo parit vl eundem vl
alium generabit. Est ergo castellum
quoddam in quod intravit ihus
porta vero p quam intravit fides est
Quia enim credidit pfacta sunt
ei a dno que dicta sunt ei ab angelo
Sicut ait ad eam elyzabeth.
Nec quia intravit ihus in castellum
hoc violatum est. Ihus namqz
saluat no violat. consernata so
lidat no confrigit solida. Optimi
nomine eius itaqz ut opus eius. Et
mulier quedam martha nomine
excepit illum in domum suam et
huic erat soror noie maria. Que

iste sorores sci sci patres nobis
plenissime exposuit duas in
sca ecclia vitas designat martha
scilz actiuam maria vero contempla
tiuam. Ista laborat ad exhibenda
indigenti omnia humanitatis officia
videt et vacat quam deus suavis
est. Ista ista exteriora occupatur. il
la interiora contemplatur. Sicut dt
dei unum est singularis. ita istarum
effectus vitarum quarum iste due so
rores typum tenent in ea constitit
singularis. Nunquam in alia persona p
mo in omnibus martha sic operata
est. Nunquam sic alias maria contem
plationi vacavit. Nunquam sic alias
hoc vel illa quod suum est exhibuit.
Cum martha et maria dico earum
significatam intelligo. Sed iam
videamus actum huius marthe
deinde quietus contemplatoris eius
marie. et ut plenius faciamus
quod alii per martham operantur et quid
ista operata est considerabimus. Alii
hospite quolibet in domo sua recei
piunt ista non quolibet sed dei filium
qui non habet ubi caput suum re
clinet non in domo sed in utero sus
cepit. Alii nudum quolibet veste
mutatum atque corruptibili indutum
opperta operiunt. Ista verbum dei quo
dam modo nudum carne induit
dum dei verbum in eadem virginee
carnem in unitate persone acce

pit qui sine fine in domum …
atque templo perpetualiter permanebit. Ali…
quolibet esurientem vel sitientem
cibo vel potu reficiunt. Ex toto
ista hominem deum humanitus
indigentem non solum potionibus …
pavit verum etiam interiori …
lacte aluit. Et ut breviter illa
nunc opera pertransimus que cum …
communibus similis fuit. deus …
sicut confitetur. Ista non quolibet …
nus sed summum deum hospite…
in utero suscepit. nudum carne …
vel etiam panis operuit esurien…
pavit sicut etiam lacte potavit
infirmum puerulum et iam certe
non solum visitavit sed etiam …
infantem fovendo venerando …
do frequentavit. et mirum …
dicitur martha autem satagebat
circa frequens ministerium. Certe …
hoc de christo quem in carcere posito
affuit sicut scriptum est. Stabat
autem iuxta crucem ihesu mater eius
Interea hec autem sollicita erat et
turbabatur cum fugeret in egyptum
a facie herodis qui suum …
adeo persequebatur ut multos …
suspicione puerulos occideret. Turba
batur cum iudeos insidiantes
a morte ei inferre molientes …
non sciret. Ad ultimum turbata
est valde in iuxta sermonem sym…
ipsius animam pertransivit gladius

cum videret talem suum filium
comprehendi ligari flagellari
conspui spinis coronari colaphi
zari crucifigi mori sepeliri
Non bene ei congruit quod dicatur
Martha sollicita es et turba
ris erga plurima. Nemo du
bitat quod beata Maria plu
rimum dolebat de omni tribulacione
filii et scriptum in persona
dinuari cidini tc. quod eidem
illo in esse sciebat per theoricam
que est pars marie. hoc est
martha cogitur quod
eam solam reliquit ministrare
tenens auxilium in ministerio flagi
tat. hoc de parte marthe. por
ro de parte marie optima predicari
potest vel qualis in beata maria
fuit quod digne laudatur. Si
cut est ut diximus unum quod
melior est quod diximus in beata
maria pars marthe que tamen a
domino non laudatur sed nec vitu
peratur qualis est pars quam op
timam maria elegit que sic
laudatur ut ab ea auferri non
dicatur. O quam magna multitudo
dulcedinis fuit in beata virgine
cum spiritus sanctus supervenit et
virtus altissimi obumbravit ei et de eo
rpore concepit. Quid de deo non
sapiebat in qua dei sapientia late
bat. Et in toto corpus sibi ap

tabat. Christus est ait apostolus et
dei virtus et dei sapientia in quo omnes the
sauri sapientie et scientie in maria. hec
non tantum ad pedes sed etiam ad caput
domini sedens audiebat verbum oris
eius. hec conservabat omnia verba
angelorum pastorum magorum nec
non verba filii sui conferens in
corde suo. Nemo unquam sicut ista
gustavit quam suavis est dominus. Ie
briabat ab ubertate domus dei
et torrente voluptatis eius pota
batur. Nec mirum quoniam apud eam ymmo
in ea erat fons vite
de quo manavit tota perfectio
virtusque vite. Erga plurima martha
occupabat circa unum maria delec
tabatur quia unum est necessarium. pluri
ma auferentur unum manet. Sin
gulariter autem partem marthe per
git Singulariterque optimam partem
marie elegit. sed pars marthe ei
aufertur. Jam non est eius sollici
ta ut ministret ei sicut puero cum
omnes ordines angelorum ministrent
sicut domino. Jam non turbabit fugiens
cum eo in egyptum a facie herodis
~~inimici a facie eius~~ quia ipse as
cendit in celum et descendit hero
des inimicus a facie eius. Jam
non turbabitur erga plurima que fece
rit filio suo in deo quia omnia subdi
ta sunt ei. Jam filius maie amicis

vel in nubibus non flagellabitur
non occidetur. quia xpus resurgens
ex mortuis iam non moritur
mors illi ultra non dnabit. pars
quoque ei marthe aufferetur sed bono
suo quia pars marie ei perficitur
que non auffertur ab ea. Exaltata
est enim super choros angelorum. impletum
est in nobis desiderium suum
videt dnm facie ad faciem sicuti
est gaudet cum filio metuum hec
pars optima que non auffertur
ab ea. cuius nos participes sumus
meritis et precibus eius per ipsum xpm
filium eius qui vivit et regnat in secula amen

Item omelia lectionis eiusdem venerabilis
Et lectio Bede presbiteri

Hystoriam pulcherrimam evangelicam
que citat quia videlicet illa dilectione
dei et proximi verbis et parabolis hic
ante ipsis rebus et veritate designat
Due quippe iste dilecte dno
sorores duas vitas spirituales
quibus in presenti sancta ecclesia
devovit. Martha quidem actualem
qua proximo in caritate sociatur.
Maria vero contemplativam qua in
dei amore suspiramus. Actiua
enim vita est panem esurienti tribuere
verbo sapientie nescientem docere
errantem corrigere ad humilitatis
viam superbientem proximum revocare
infirmantis curam gerere que
singulis quibusque expediat dispensare
et commissis nobis qualiter

subsistere valeant providere. Contemplativa
vita est caritatem quidem dei
et proximi tota mente retinere
sed ab exteriori actione quiescere
soli conditoris desiderio inherere
ut nichil iam agere libeat sed
calcatis curis omnibus ad videndam
faciem creatoris sui animus ardescat.
Ita ut iam noverit carnis corruptibilis
pondus cum merore
portare totisque desideriis appetere
illis ympnidicis angelorum choris
interesse admisceri celestibus
civibus de eterna incorruptione
dei in conspectu gaudere. Hec enim
sedens secus pedes dni audiebat
verbum illius martha autem
satagebat circa frequens ministerium
hec utique vite contemplative nemo
qui dubitet recte plane iste
duo femine prelate sunt tantum
tempore actionis hec evenit ante
conspectum humana in beatissimis suis
vivere cum xpo. Actiue vero quamquam
frequens sit ministerium esse non
credat qui verius epistolas dictis
suos populo tamquam majore labore
ac sua periculo concorrit quibus
tantas visiones revelationes
dni quibus non minus in speculativa
tam sic utile esset pro pravitate
imitabiliter consummati fuisse fratres
diu dicit. Hinc enim merito exceditur

o sine sollicitudine sumus nobis. Que
cecit ait domine non est tibi cure
quod soror mea reliquit me
solam ministrare dic ergo illi ut me
adiuvet. Et illorum persona loquitur
in adhuc dicunt contemplato
ris ignari solum quod didicere sed
ne dilectionis operibus deo placere
iam contendunt ideoque cunctos in
corpore devoti esse volunt hunc
mancipados anathematizat. Et
cum martha stetisse mariam secus
pedes domini sedisse describit
per vitam activam laboriose desu
dat ex terminis contemplativa
non patitur vitiorum tumultibus
opprimi sed iam in corpore quiete per
fruitur. Et videns dominus il
lud dicens Martha martha sollicita
es et turbaris erga plurima
porro unum est necessarium.
Et vide quod dominus solum hoc ne
cessarium homini esse describens
deo iugiter inherere desiderat
dicens. Michi autem adherere deo
bonum est ponere in domino deo
spem meam. Et alibi unam pe
tii a domino hanc requiram ut in
habitem in domo domini omnibus
diebus vite mee ut videam voluptatem
domini et visitem templum eius. Una
ergo sola est theorica id est contemplatio

dicatur cui merito omnia insufficientia
communi vita universa virtutum studia
postponuntur. Maria optimam partem
elegit que non auferetur homo
ab ea. Ecce pars marthe non repre
henditur sed marie laudatur nam
cum bonam partem elegisse dicat ma
riam sed optimam ut etiam per eam
marthe indicaretur bonam. Cur
autem pars marie sit optima sub
infertur cum dicat que non aufe
retur ab ea. Activa enim vita cum
corpore deficit. Quis enim in eterna
patria panem esurienti porrigat
ubi nemo esurit. Quis potum
tribuat sicienti ubi nemo sitit.
Quis mortuum sepeliat ubi
nemo moritur. Cum presenti ergo seculo
vita aufertur activa contemplativa
autem hic incipit ut in celesti
patria perficiatur quia amoris ignis
qui hic ardere inchoat cum ipsum
quem amat viderit in amore amplius
ignescit contemplativa ergo vita
minime aufertur quia subtracta presentis
seculi luce perficitur in eterna gloria per
ihesum christum dominum nostrum qui vivit cum
deo patre in unitate spiritus sancti per omnia secula seculorum amen.

Sermo beati Augustini episcopi

De virginis et matris domini
illius resolutione temporali et
assumptione perhenni que intel
ligam rursus te deus pre omnipo
tens voto simplici ex corde ut qui

mandas nubibus et pluunt ym
brem. qui tangis montes et fumi
gant. qui aperis terram et germinat. quid
dicam iubeas quod presertim precéas ad p
simonem digam aperis venerabilis. In
est dux et precordys meis vehementis
simum de matre filij tui loqui desis
simo cor. cuius linguam sermonibus orna
pare que sola meruit deum hominem
quem pro nobis suscipere facta thronus dei
et aula regis celi. Sicut quod temporibus
docuisti pastores per angelos tuos
et prophetas et apostolos signis et sermo
nibus quibus nos credimus et
certi sumus quia nunquam fefellisti
qui nec falli nec fallere docuisti.
Deus filium tuum coeternum tibi
et consubstantialem incarnari dignum
et incarnatum per virginis uterum
de qua carnem sumpsit qui celestia
cuncta terrena creavit auctor omnis fecit
et deus ab homine factus homo absque
natura sumens non originem sanctifica
te spiritu tuo in ea uterum humanum
et purificate atque mundate ad
contemplacionem filij tui cuius dignitatem
tegere affari nec cor concipere nec lin
gua valeat exprimere. Non enim nisi
talis partus decuit quem venerit
redimere quos voluit creare per
potentiam maiestatis redimere humilitate
humilitas naturam de sanctificato corpore
sumens sanctam et immaculatam de imma
culata inestimabile cum sanctifica

tionis gratiam qui eo a principio d
buit eo conceptus et natus non a
lit. Que quantum in corpore valet
virginis illi soli notissimum est
qui deus naturam nostram suscepit
quod condidit. propterea te queso domine
quia pulsant bona tanta terminus
quod ut terminas eligis ut in officio
de tanta sanctitate loqui terminus
et si non totum ut est quod impos
sibile cum humane lingue sit
tamen ipsum ex parte dicatur quod sit
Sonet ergo preciosissimum vocale
ciositate sanctissimi ita sanctitate
inestimabilissimum sanctissima
deitate que quia humana excedunt
excedunt sensus tamen assit mi
hi sacro spiritu nunc induat nos
in omnem ducendo veritatem et
quia de eo corpore et anima loquitur
est quod ipse per naturam vel sum
sanctificavit et gratiam contulit hunc
alienam dicere pariat sed ipsa ad
laudem et gloriam tuam deus omnipo
tens pater et ad honorem filij tui
de virgine nati et remissionem spes si
dei ac domini mei cum quo et cum
regnum et imperium tenens secula secu
lorum. Igitur de sanctissimo corpore
perpetue virginis marie censere
facere nunc assumpcione quam tam
donavit deus loqui suscipere
tes hoc primum dicimus quod
dominus septimus post quem dominus
tunc inveniem dicta loquendo commendavit

sit castitas castis tuetur obsc
prims nichil reperitur de ea pre
nos de verbis concordat in actibus
apostolorum qui concordes eisdem nomi
ni dicentes. hii omnes erant perse
verantes unanimiter in oratione
cum mulieribus et maria matre ihesu
et fratribus eius hoc dicimus. Et
tanto que magis sunt certius cre
denda existunt quanto spiritualius
auctoritatis testimoniis non
possunt adliquidum roborari. Et
quia quedam conscriptura in di
gatorum studiis quendam veli
quit non sunt superflua estima
da dum vera indagatione fuerit
patefacta. Secundaria est cum vi
tas auctoritatis et dum dilige
ter discutitur de se contingere quod
ipsa est cognoscitur. Saepe enim
discussa veram convenientiam
parit quod manifestis sermonibus
abscondit et saepe manifestis sermo
nibus insinuat in quibus nichil
preter quod sonuit quendam mi
tat. Sic est quod abraham genuit
ysaac et ysaac genuit iacob
Jacob genuit iudam et fratres eius
recta littera in quibus sola tene
da est littera. Quedam autem sic co
mendat ut preter litteram et † in stitu
tum intellectum instruat ut in
transitu maris rubri et manna
celesti tabernaculo dei atque archa

† misticum

testamenti ubi futurorum signa bap
tismi videlicet christi et ecclesie ac sac
progatiua quedam cum mistice
ut dominus dicitur insufflasse in faciem
adam spiraculum vite ob ad spi
ritum non habebat nec manus
ad operandum ut dicitur. Manus tue
domine fecerunt me et plasmaverunt
me. Sunt et quedam quibus contradici 2
ex toto non potest vera tamen ratione cre
ditur atque ipsa convenientia rei quem
admodum dux et prima credi. Ni
chil cum de melchisedech sacerdote
dei excelsi in sacra scriptura lo
cum eum precessisse tante laudis
merito cognoscitur. Nichil cum de
Enoch et helye postquam rapti sunt
vite felicitate commendat cunctis
liquido sacerdotibus licet eos vivere
quos dominus huic in futurorum sinalios
voluit reservare. Quid quod dicimus
de matris morte quod de eius as
sumptione dicendum est. Unde nichil
divina scriptura commendat nisi quod
dum ratione quod convenit veritati
conveniat ipsa veritas auctoritas
sine qua nichil est nec valet
auctoritas. Memores cum condi
tionis humane morte illam sub
iisse temporalem non metuimus dice
quod licet eius filius qui deus est et
homo ex lege sortis humane susti
nuit et hoc homo quia de eius
~~receptus~~ susceptus et passus cum ...

3 Sed si dicimus eam mortis vin-
culis teneri et resolutam in cinerem pu-
tredine verminum ac cineres liberan-
dus est si conveniat tante sublimi-
tatis aule dei prerogative. Cer-
tius enim dictum primo parenti pulvis
es et in pulverem ibis. Quod si de
morte dicitur generalis est sententia
si de resolutione in pulverem hanc
conditionem Christi caro evasit de
carne marie sumpta que corruptionem
non sustinuit de hoc enim scriptum
est per david prophetam dicentem
Quoniam non derelinques animam meam
in inferno nec dabis sanctum tuum videre
corruptionem. De quo autem sancto dicatur
sit archangelus predicit. Et quod nas-
cetur ex te sanctum vocabitur filius
dei. Verum sanctum et sanctum sanctorum vi-
talia sancta sanctorum dixit que signabat
illa quibus ille signabatur qui
beatiter solus sanctus sanctorum dici-
tur. Hunc est quidem archangelus ga-
briel danieli loquitur inter cetera
que futura ostendit dicens. Et im-
pleatur visio et prophetia et ungatur
sanctus sanctorum. Hic enim sanctus corruptionem
non vidit qui tertio die cum
pho de inferis resurrexit. Caro
eius quam de maria sumpta est. Et
si mortua est ex infirmitate re-
vixit ex virtute dei. Sed hac ille
qui quando voluit resurgere potuit
quod si marie non congruit. Exci-
pitur ergo ab ipsa generali sententia

caro de virgine sumpta maria.
Quod si marie non congruit que
tantum filio que genuit post-
hec adde dicta sunt de quibus concipi-
marie filius quando dicta que eu
dicta sunt si tenebris fere sit gene-
ralia et si maligno exceptus
maria scriptum quoque est multi-
quoque dixit deus multipli-
cabo erumpnas tuas et conceptus
tuos. In dolore paries filios
et sub viri potestate eris et ipse do-
minabitur tui. Erumpna maria
sustinuit cuius animam gladius
passionis Christi pertransivit et con-
ceptus non multiplicavit et
sub viri et mariti potestate de qua
que in terrinis virginibus de
spiritu sancto Christum concepit et virgi-
nitate manente virgo pepe-
rit quod sine commixtione et sine
viris admixtione deinceps
suscepit sine dolore genuit et
sine integritatis violatione et pu-
dore virginitatis integre perman-
sit. Hoc enim potuit efficere
deinceps quod sic elegit deus na-
sci de homine maria ergo si ipsi conveniat
erumpnis eius non conveniat par-
tu cum si dolore permansit cum
singularis status eius et singula-
ris gratia quia susceptione dei sin-
gulariter estimata est dignitas quod
in merito excipitur a quibus dicta sunt

bea estimacione quod tanta fuat
gra rattollit dignitatis proga
tiua. Certum enim xpi potestas pos
sit mundi ondit vniuersitas
Certum gratiam marie mirat in
tegritas que sicut diuisa est ama
Ita diuisa est et abusu. Cred(o)
ergo in tanta diuersitate si dicas
humane sortis morte subisse
nec tamen vinctis eius retine
ri propter deus voluit nasci car
nis fbam conuictae nuqh ipm
est. Scimus enim ihm omnia posse
qui de seipso ait. Data est
michi omnis potestas in celo et in
terra. Si ergo noluit integri 5
tatem virginis pudorem humane
cur non velit incorruptam apu
tredinis seruare ferorem. Sicut
qui confirmat sermonem dei et qui consi
liarius eius fuit. Nunquam non per
tinet ad benignitatem dei munus
humane honore qui legem solue
non venerat sed adimplere. Lex
enim sicut munus honore precepit
Ita inhonoracionem dampnat.
Cum enim in vita preteris illam
gratia sui conceptus honorauit primum
est credere singulari salutacione
eciam et in morte speciali gratia ho
norasse. Potuit eam a putredine
et puluere aliena facere qui eam

nascens virginee potuit relin
quere. Putredo namque et vermis humane
est obprobrium condicionis. A quo
obprobrio cum ihesus sit alienus
nature marie quam cepit quod ihesus
a bea suscepisse probatur. Caro enim
ihesu caro marie est et multo specia
lius quam ioseph in de ceteras quam fui
eius qui dicebat ffrilter n. et
caro mea est. Caro enim xpi quamuis
gloria maioris fuit magnificata et po
tenti super omnes celos ascensione
glorificata eadem tamen tamen naturis ma
sit et manet natura que suscep
ta est de maria. Ipse enim est
qui conceptus et genitus atque a
mortuis resuscitatus est per gloriam
patris. Sic perfecto ipse testatur post
resurrectionem qui discipulis apparuit
dicens. Videte manus meas et
pedes meos quia ego sum ipse
Cum id enim est ego ipse sum non
quia alter non sum quam eram qui
passus sum. Hoc siquidem tanquam
nostre potestis qui in manibus
et pedibus clauorum vulnera recogno
noscit. Ipse ergo idem qui ascendit
celos carne quam de carne suscepit
super astra transuexit honoris ce
humanam nam materna marie. Si
ergo natura nunquam est filius quam ei
eius est. Ut sicut filius sic et mr

nō q̄tum ptinꝫ ad eq̄ua amis
tracōm ſꝫ q̄ntū ptinꝫ ad eandē
recipcam ſbām ut homo de
hōie caro de carne filiꝰ a mr̄e
nō ad unitate p̄ſone ſꝫ ad uni
tate corp̄alis nature. Si enī
unitate pot fieri g̃ra ſine ꝓp̄e
tate ſp̄alis natuē q̄nto magis
ꝟ g̃re unitas et corpis ē ſp̄a
lis unitas. Unitas naq3 g̃re
eſt ut diſcipulorū ꝑ xp̄o de q̄b3
ipſe ait pr̄ ſc̄e ſerua eos ī nōīe
tuo quos dediſti michi ut ſit
unū ſicut ꝛ nos. Et rāe de oīb3
inſtis. Nō p̄ his rogo tm̄ ſꝫ p
his qui credituri ſūt p v̄bum
eoꝝ ī me rogo īte hoc ē ut
ipſi ſint ꝑg̃tiā qd nos ſumꝰ
p dīuitat naturā. Hec ꝗppe
eſt g̃re unitas que cūctis in
xp̄o c̄dentib3 ꝑnat ſi matre
nec mīꝰ ſapientū eſtiacōne
tollit q̄nto magis tn̄ g̃re uni
tate ipa ſp̄alis natura unū
efficit mr̄em ꝛ filiū filium et
mr̄em. Videndū ē eſt qd de his
q̄s ſcīa p g̃ram unū eſſe uo
luit q̄nt adiūg̃. Ait enī pr̄
quos dediſti michi volo ut
ubi ego ſū et illi ſint mecū
ut videat claritate meā q̄ de
diſti michi. O magna ꝛ ī eſti

mabiliꝫ bonitate dei qua
hic ſcīi ſuos ī gl̃iā uult
ut ſua claritate ſup̄na q̄ui
hic ſua ſide demēti unū ca
eo eſſe digni iudicat. Si g̃
ſcīi hic uult ac p hoc pt q
omīa pt quid eſtimandū eſt
demre ubi digna ſit hab̄
6 n̄ ī p̄ntia filij. Quantū g̃ con
tueor q̄ntū intelligo q̄ntū g
credo mā matrie claritate
ſruit̃ xp̄i ꝛ glorioſe eo ſp̄ialib
eius ſemp uidē ſitaeb ꝛ ſp
eo ſpīraes dnq3 ī eſtimabili
paſcitur excellentiori q̄ntū
ſpali ꝙ prerogatiua a filio h
noīat poſſidens ī xp̄o cor
ſūi qd genuit carne ſua
q̄ g̃uauit. Et quia nō ſū
p qd genuit. Si nō obuia
nerit n̄ diuīn p̄ſp̄tā auto
tas uere c̄do ꝛ p q̄d genui
qꝛ tanta ſuꝑ q̄ dignior celo
q̄ t̄ra. Thronū dei thalamū
dn̄i atq3 tabernaculū xp̄ dig
eſt ibi eſſe ubi ipſe eſt/ tam
p̄cioſū theſaurū/ dignius
ē celos ſuā q̄ t̄ram tante
integritate mīto ī corruptibi
litatis nō p̄ut diuīs ulla reſo
luto. Sequit̃/ Illud ſācīſſīm
corpꝰ de quo xp̄us carne aſ
ſūpſit et diuīam nām h̄uit

Sumit

bruuit no amittens q̄d erat
bt ubu caro hoc est deus ho
fiet etiam omnibus editam
qui forte putamus c̄sicon de
omnibus pulius quia sentiē
no valeo dicē ptiesco de quo
si nichil aliud sentire q̄ de ipso
nichil dicem nisi quemadmodu
de ipso q̄d absq̄ ulla ambigu
itate soluendu in morte p⁹ mor
tem est futura putredo p⁹ put
dinē cinis. Quod de maria
credendu no videt co sentible
q̄ tlem estimacom poilpellit
incopabilis gr̄e mun⁹. Quod
me dicē multarum co sideracio
rerum ītuitat quarum ⁊ illa q̄dam
est q̄ suis alii ministris ipa veri
tas dixit. Si m michi minist
rit me seqtur ⁊ ubi sum ego
illic ⁊ mi ster meus erit. Si n
generalis est sna om pia devo
cone ministrantiu xpo q̄to mag
is et spalit marie. Maria naq̄
opis exhibicōe ⁊ fidei sincerissi
ma veritate ministrā xpi fuisse
omnis qui sanū sapit itellig
Absq̄ dubio eni ope ministra
xpi extitit q̄ utero cepit p
tulitq̄ pturitum aluit ⁊ fouit
atq̄ ut evangelium ait īnp sepi
reclinauit ⁊ a facie herodis
fugiens ī egyptu abscondit et
omēz īfancia eius pium affcu
est p secuta ita ut usq̄ ad cruce
qua vidit filiu pendente ia vire
p̄sim ab omnibus indubitat non
recessit co sectatu no soluz gressi
bus pedum taliq̄ pamoē filii
dni etiā imitacone morum talis
preuencia dni. Maria et minist
xpi spalim opm qualitatibus
sicut devotissima extitit. Ita
absq̄ dubio fide religionis ⁊
vere credulitatis cantitate secūd
tio eni potuit eius diuinitatis
esse incredula que se nouerat h̄ut
no viri semine sum ordine s̄; di
uino spiramine nuntiante archā
gelo concepisse videns sp̄ famu
lacia angelorum ad esse frequē t̄ ut
concepto ⁊ nato q̄m ut eum ange
lo sca est multitudo celestis exercitu
clamanciu ⁊ dicenciu. Gl̄a in ex. deo
et ī t̄. p. ho. bo. voluntat. Et in
egyptu fugituro atq̄ inde itū
redituro. Cuius liquido q̄stē
potuit quia talia obsequia non
nisi eum decuerunt unū ⁊ stelle
annunciato et magorum de longīs
sīmis ptib; ī sp̄iata adductio
maximum illi extitit veritatis
indiciu. Sile symeonis atq̄
Anne p̄phalī dignitate ī solitoe
certis hunc spalis occursus
Que omnia procul dubio co ser
uās hys cunctis animus ad
fide roborata pio corde ostende

bat in eo ut odo non mutabunda
sed ita de filii pietate tamquam de dei
vera virtute deficiente in nuptiis
vino dixit quia vinum non habent.
Sciens plane hoc illum potuisse
quod cum mox contigit divino impe-
rio complesse. Ecce igitur maria fide
recte instructa et devota usque ad
mortem secuta non plus igitur sui congressu
imitationis ut credendum est consor-
tia ibi non sunt ubi xpistus suos minis-
tros esse vult ubi ipse erit. Et si
ibi. Numquam ergo ibi gratia ubi equa dei
censura que unicuique reddit secundum
opera sua. Si merito honoribus ma-
ria vinces donata est cur mor-
tua erit nimium ergo abest. Certa
omnium sanctorum mors preciosa marie
sane est preciosissima quod tanta
comitata est gratia ut mater dei diceretur
et sit. Considerantibus hec universis
veram rationem confitendum tecum ma-
riam in xpisto et apud xpistum esse in
xpisto quia in xpisto vivimus et mo-
vemur et sumus apud xpistum glo-
riose ad eternitatis gaudium assump-
tam. Benignitas xpisti honorandus
suscepit eam tecum quod hic gratia ho-
norabit precibus atque ad communem
utilitatem non est adducta post
mortem putredinis vermibus et
pulvis que sibi et omnibus genuit
salvatorem. Nam cum si pietate est
de capite sanctorum capillum non perire

est et illam etiam incorruptam integram
posse servare de tanta pietate
nullus dubitat etiam sacrorum et
possit matre sine corruptione in-
spectum servare cur dubitandum
est noluisse quod ad tantam ad tan-
tam benignitatis gratiam. Si e-
git divina voluntas sola igitur
ut fornacem ignium flammis
solum corpora trium puerorum illesa
verum etiam illorum vestimenta ma-
nere integra cur abnegat in me
ipsa quod elegit in veste aliena.
Jonam in ventre ceti preter naturam
vestimenta noluit servare incorrupta
sola una maria incorruptam
preter naturam non servabit. Serva-
tus est daniel oblatis iterum
peritissime famis leonum non
servanda est maria tantis do-
nata meritis dignitatum. Hec tanta
que diximus quia preter naturam ser-
vata cognoscimus in maria in in-
tegritate plus potuisse gratiam quam
naturam non dubitamus. Dum
enim sint opera que dicimus et
ideo possibilia quia omnipotentis xpisti
dei virtutis et dei sapientie omnium sed
omnia que prius omnia sunt que sunt
iusta et digna. Ac pro hoc dig-
nissimus letam maria letam
venerantem corpore et anima et filio
ipso et cum filio ipso per filium ipsum
nec ullam sequi debere corruptionis

corrupciam quod nulla secuta est
tum filium pariendo integritatis
corrupcio ut sit semper incorrup-
ta quod tanta presidit gratia sit in-
tegritatis vincens que omnium integri-
prestansque genuit vitam sic est
illo que in suo gessit utero sic
apud illum illa que genuit
fovit et aluit illum maria dei ge-
nitrix dei nutrix dei ministra-
trix et dei secutrix de qua aliter
sentire quam iam dixi debeo ab-
dicere non presumo. Ensipiat ergo
hunc sensum superna veritatis caritas
sum quod spiritus inspiravit xpi
omnia sunt excepte que ecclesie proba-
te sunt credi oportere. Si autem
rescrutari quisque hys elegerit
tum dicere non vult xpm sed non
posse presumat quere non conveniat
vellem ac per hoc non posse. Et
si veraciter consilium dei dehinc
nosse se manifestavit incipi-
am ei credere de quibus aliter
nunc presumpsi sentire in laborem
quod illum altitudine divini con-
silii investigasse quam me digna
reverencia video annuntiare de
hec tamen apostolo dicente. O altitudo
divitiarum sapiencie et sciencie dei quam in-
comprehensibilia sunt opera eius et in-
vestigabiles vie eius et quia secundum
eundem apostolum excepte quisque sanctorum

et excepte presumimus dixi dehinc
esse non contra quemadmodum tamen me
debuisse dicere credidi. Si itaque verita-
tem quesivi scripsi tibi xpe gratias a-
go quod de sancta virgine matre tua
nisi quod pium et dignum visum
est sentire non potui. Si ergo
dixi ut debui approba xpe tu
et tui si autem ut non debui ignos-
ce tu et tui. De assumptione sancte

marie virginis

Hodie est dilect[semper]
tissimi fides valde venera-
bilis dies omnium sanctorum
solempnitates precellens. Adest magnus
dies preclara dies inclita dies
in qua e mundo migrasse credit
virgo maria. Et ideo cum summa ex-
ultacione laudes intonet universa
terra tante virginis illustra-
ta excessu propria et indignum val-
de est ut illius recordacionis so-
lempnitas sit apud nos sine ma-
ximo honore pro meritis sus-
cipe vite auctorem scilicet propter
indicandum est. Ut cum sanctorum celebra-
mus victorias nimium illius
solempnitate illas non perficimus
que huic mundo edidit prin-
cipem vitam. In hac siquidem die
competenter sponso suo illi celesti procla-
mat virgo maria. Tenuisti
manum dexteram meam et cum gloria
assumpsisti me hodie magnifice ipsa

a sponso filio et deo congaudeat au-
dit. Iam hyems transiit ymber
abiit et recessit surge propera amica
mea sponsa mea columba mea
et veni. Hoc edicto divinus fretus
quia sicut iam consuetudinem
suscepit christi ecclesia hodierna die
ad polos assumpta fuisse creditur
virgo maria. Sed quo ordine hinc
ad superna conscendit regina nulla
catholica narrat hystoria. Non
solum autem respuere apocrifum
verum etiam ignorare dicitur haec ea-
dem ecclesia. Et quidem sunt nonnulla
sine auctoris nomine de eius as-
sumptione conscripta que ut di-
xi ita cavetur ut ad confirman-
dam rei veritatem legi minime
permittatur. Hinc sane pulsat
non nulli quod nec corpus eius in
terra invenitur nec assumptio eius
in carne est. Sicut in apocrifo legi-
tur in catholica reperitur hystoria. Qui-
bus dicendum est si moysi corpus
ab homine non invenitur in terra cum
quo locutus est deus facie ad fa-
ciem illius querere dementie est
per quem idem maiestatis deus in-
carnatus effulsit in terris licet
enim dignum est de corporis eius
notitia sollicitum quempiam esse
quod non dubitatur super angelos ele-
vata cum christo regnare. Sufficere
enim debet nosse hanc hac

vere fateri reginam celorum pro
quod regem peperit angelorum. S-
nec invenitur apud latinos ab
tractatorum de eius morte expresse
aperte dixisse. Licet cum illum ver-
siculum quo symeon ad ma-
trem domini dixit. Et tuam ipsius ani-
mam pertransibit gladius beate recor-
dationis ambrosius ait nec hysto-
ria nec littera docet mariam gladio
vitam finisse. Huic consona
dictum est michi in hoc dicto ut per
gladium dixit spiritus animi gla-
dium pertransiens. Sed quid de his
de quibus loquor dicam cum nec ipse
qui hanc ante ceterum diu accepit
in sua i. johannes evangelista de ha-
c posteris aliquid retinendum scrip-
to mandavit. Nullus enim hoc fi-
delius narrare potuit si ille
deus manifestare voluisset
quam ille utique qui hanc in tutela
suscepit nec contra matrem filius
matrem reliquit. Restat ergo ut
homo meditatur non fingat a-
perta quod deus manere voluit
occultum de morte de eius assump-
tione sua hoc probat ut firm-
apostolum sine in corpore sine extra
corpus ignorantes assumptam
super angelos credimus. Hiis igitur
premissis loquamur ad laudem
sanctissime virginis. Sed quid
nos catelli qui circa pusill

quid in eius laudibus resonemus
cum etiam si omnium nostrorum membra
verterentur in linguas eadem lau
dibus sufficerent nullus. Alter non
est ista celo de qua loquitur ec
clesia. abysso profundior cui
laudes dicendo conamur deum
enim quem omnis creatura capere
non ipsa in inmaculato utero
gestauit. hec enim est que sola
meruit et matrem et sponsa vocari
hec prime matris dampna resol
uit hec homini perdito redemptionem
adduxit. Mater enim generis nostri
penam intulit mundo genitrix
domini nostri salutem edidit mundo
Auctrix peccati eua auctrix meriti
maria. Eua occidendo offuit
maria viuificando profuit. Illa
percussit. Ista sanauit. hec nostra mira
bili et inestimabili modo omni
rerum conditorem peperit saluatorem quem
cum hec virgo est templum sancta ad
quod venire dignetur spiritus sanctus
Nunc tamen sponsa ut eam sibi
xpistus elegerit sponsam. Nunc
tamen celestia ut esse possit virgo
propterea hec est dei templum
fons ille signatus porta in domo [domo]
domini descendit hanc virtus al
tissimi obumbrauit. hec inma
culata conceptu fecunda partu virgo
lactans angelos et homines cibum
nutriens. Merito itaque beata dei
genitrix singulari nobis

preconio extollitur que singulare
meritum mundo prebuit. denique eius
se ad celi fastigia subleuauit
vt ubi in patria apud deum desup
na celi arte susciperet. O beata et
felix maria et omni laude dignissi
ma. O genitrix gloriosa. O subli
mis puerpera cuius visceribus auc
tor celi terreque committitur. O felicia
oscula lactantes labris impressa
cum inter crebra indicia reptantis
infantie sponte verus ex te ho
mo filius tibi meus alluderet
cum verus coopator deus dei unigenitus
impleret. Tu autorem om
nium concipiens edidisti in tempore
pubere quem huisti cum qua condito
rem. O felix puerpera leta le
angelis optabile stas matrem per
ditis quorum profugatis qui post
multas assumpte carnis in iu
rias ad ultimum flagellatus
flagris potatus felle affixus
patibulo ut te veram matrem
ostenderet verum se hominem paciendo
monstrauit. Sed quid dicam pauper
ingenio cum de te quicquid dixero
minor est laus quam tua dignitas
meretur. Si celum vocitem altior
es. Si matrem gentium dicam prece
dis. Si formam dei appellem
digna existis. Si dominam angelorum
vocitem per omnia esse probaris. Sed
quid digne de te dicam quod referam

non sufficiat lingua carnis ci-
as enarrare virtutes has iterum
laudes sileat lingwa carnis quibus
spiritus ardenter proferat animus. Nunc
rariis peto ut aures virgo dignis-
sima decantatis virtutibus demulceas
organis plaudat nunc tympa-
nis sciens manus et mente volentes
articulos armonia preceps edoce-
ret. Concinat letantes chori et
alternatibus modulis dulcisso-
na carmina misceant. Audiamus
dilectissimi fratres. Audiamus pio
mentis affectu audiamus quadamo-
dum tympanistria nostra doctri-
nis decantes virgo maria. Audiamus
ipsam et hunc armonie modibus in-
tendamus. Denique cum hec virgo bea-
tissima ab angelo iam salutata
spiritu sancto repleta plenissime divinitate
affecta ad domum elizabeth cog-
nata venisset post consultationem jo-
hannis in utero matris post annunciationem
elizabeth de adventu eius de
matris dum hoc divo decantat can-
ticum laudis. Magnificat
anima mea dominum et exultavit spiritus meus in deo sa-
lutari meo. Primum hoc in loco que-
rendum est quid sit magnificare
dominum. Nam magnus sit natura
creator. Et sciendum nobis est duo-
bus modis dici magnificare id est aut
magnum facere aut magnum de-
clarare. Magnificat eum deus aut
cum magnificari dignatur in nobis

Et nunc sit in nobis sicut in
maria. Verbum carnem assumpsit
pro nobis pro nobis dicente nunc ad eam
angelus gratia plena dominus tecum
Benedicta tu in mulieribus Et
spiritus sanctus superveniet in te et virtus altissimi obumbrabit tibi
Ideoque et quod nascetur ex te sanctum
vocabitur filius dei. Concu-
tiunt anima sancta dei verbum concip-
pot credendo parere predicando
magnificare amando. Unde et de-
mo propheta dicit. Magnificate
dominum mecum et exaltemus nomen
eius in idipsum. Et si diceret mag-
nitudinem dei mecum predicate et
nominis eius preconia alta voce
attollite. Hunc verum dicit. Quo-
deus meus magnificatus es ve-
hementer. Verum aut magnificat
in nobis ut propheta insinua-
dicens. Magnificata est usque
ad celos misericordia tua. Sic namque
oportunum est in singulis man-
ere. Ut magnificet dominum concipiat
dei verbum pariat et nutriat
recondetur salutationis sic
pia gratia quam nullis suis
precedentibus meritis sit ab iniqui-
tate salvata sed sola dei bo-
nitate constituta christi sanguine
sit redempta et dicat mag-
nificat anima mea dominum. Sic enim
deus dilexit mundum ut eciam

ut filium suum unigenitum daret
hinc apostolus qui proprio filio suo
non pepercit inquit sed pro nobis omnibus
tradidit illum. O mira pieta
tis affectus o inestimabilis ar
dor caritatis. O nimia ante tante
pietatis divicias non obstu
pescat. O nimis ante tam inesti
mabilem caritatem commisceat. Quis
umquam posset separare a deo
ante tempora natus nascetur pro
hominibus in tempore ex femina ho
stius sicut scriptum est. Cum venit
plenitudo temporis misit deus filium
suum factum ex muliere factum sub lege
ut eos qui sub lege erant redi
meret ut adoptionem filiorum reci
peremus. O nimis inquam possem esti
marent portaret femineis ma
nibus partitor orbis panis
angelorum alitur uberibus celorum
sustentaret vita omnium moretur
magnificet ergo in hys anima mea
dominum magnificet cum aliis amicum
tribulem anemus laudes ado
remus gratias illi agamus qui pro
anima redemptor nostri mortem
de tenebris ad lucem de morte
ad vitam de corruptione ad incorruptionem
de exilio ad patriam de luctu ad
gaudia de terris ad celeste regnum
vocati sumus. Quemadmodum ergo ana
stasis ex tribus fuit matribus mentis

comparata nichil eo carpisat ter
reni nichil transitorium nichil quod
ad tempus arridet nichil quod ad presens
delectat que risum luctum depu
tat et gaudium in merore quamvis
omnia mundus tenetur. Celum vero
habitacio cum exultatio in presenti
bus nulla est nisi in illo tamen gau
dere appetit qui super omnes est
bonum in isto cantico cum dicet ergo glo
riosa virgo Magnificat anima mea dominum. Et exul
tavit spiritus meus in deo salutari meo sequitur addidit
in deo salutari meo. Ac si diceret
anima mea quidem dominum magnificat. sed non in
quolibet alio sed in illo tamen exultat
quod anima domino magnificat. Removit enim
vituperabile exultacionem quam mun
dus gaudere dicitur tendentem ad
luctum de qua Salomon ait. Letantur
cum malefecerint et exultant
in rebus pessimis hinc apostolus
non quodlibet gaudium iustorum cor
dibus esse describit sed in spiritu sancto
hinc David cum dicet Gaudete
iusti sublimpnit in domino hinc cum
domino dicet Gaudebunt labia
mea cum cantavero addidit. Alibi
hac enim exultacione nullus corporum
gaudet qui se de presentibus cum
exultat retinuis bonis non ec
iam acquisitit cum celum patria
esse credit et mortem vitam estimat

cuius deus venter est et ornatus
non in moribus sed in amictu est qui
cum laudatur extollitur et cum vi
tuperatur fuit marginis iracundie
similis agitatur qui cum mansuetus
non humiliatur sed in superbie fasti
bus elevatus certus quod ex alto
montis sursum tibi contemplatur Sed
quis ad plenum hoc ita potest cal
care ut ab hac exultatione huius
modi impellationibus non admo
nitum se credat posse abstrahi
tum spiritum permittet Corpus
quod corrumpitur aggravat animam et
deprimit terrena inhabitatio sensum
multa cogitantem Ingemisce ergo
o anima sancta quecumque in domino exul
tas quociens te ab hac exultatione
abstractam esse videris et dicito
Ne proicias me domine a facie tua et
spiritum sanctum tuum ne auferas a me Redde mi
chi leticiam salutaris tui et spiritu principali confirma me Et hic
attencius intuere quam exultacionem
peciciunt Quod enim hebraice ihesus
hoc latine salutaris dicitur Nunc
enim hec est leticia nisi contem
placio qualis victus est in gloria
sua Gaudium vero est quod tunc
illi hac claritate potietur qui
hic portum redemptoris sui vesti
gia imitatur Et quidem dominum
nostrum ihesum legimus doluisse
flevisse ieiunio fatigatum fuis
se obprobria et contumelias susti
nuisse sputa flagella crucem
suscepisse numquam tamen enim
legimus risisse nec in puteum
perpetuum fuisse Hunc plane
hunc spe gaudent omnes electi
cum ceperint mundi adversita
tibus fatigari et nullis eius pros
peritatibus fallaciter decipi sa
tes procul dubio alia via non
super esse per quam possint celos per
venire Hinc est quod idem dominus ait
discipulis suis Beati estis cum male
dixerint vobis homines et persecu
ti vos fuerint et dixerint omne
malum adversus vos mencien
tes propter me Gaudete in illa
die et exultate Ecce enim merces
vestra multa est in celis Sed in hys
pressuris atque angustiis neque
posset subsistere et quod hymnus
nus est gaudendi nisi venerit
in conspectu dei et hominum humiles
esset quibus dominus eorum ait di
cite anime quia mitis sum et humi
lis corde et invenietis requiem
animabus vestris Hinc iterum dicit
Beati mites quoniam ipsi possidebunt
terram Hinc et gloriosa sancta virgo bea
tam se dici ab omnibus genera
tionibus manifestat eo quod eius
humilitatem respexit deus Nam
subditur Quia respexit humilitatem ancille sue
ecce enim ex hoc beatam me dicent omnes generationes quia fe

humilitas

O vere beata humilitas que deum
hominibus peperit vitam mortalibus
edidit celos innovavit mundum
purificavit paradysum aperuit
et hominum animas ab inferis libe
ravit. O magis vere gloriosa ma
rie humilitas que porta pady
si efficitur scala celi constituit
Facta est certe humilitas marie
scala celestis per quam descendit
deus ad terras. Quia respexit
inquit humilitatem an. s. et c. ex h. b. m.
d. o. g. Et quid est dicere re
spexit nisi approbavit. Placuit
ei humilitas mea. Hinc per prophetam
dominus dicit. Ad quem respiciam nisi
ad pauperem et humilem et treme
ntem sermones meos. Hinc ad
dominum dicit. Quia respexisti humili
tatem meam salvam fecisti de neces
sitatibus animam meam. Multi si
quidem videntur in conspectu hominum
humiles esse ut ab eis beati ferantur
sed eorum humilitas a deo non respicitur
quia ficta et non vere de humilitate
gloriantur. Si enim vellent humiles
esse coram deo et ab hominibus et non se
vellent laudari non in hoc mundo
eorum spiritus exultaret sed in deo
salutari humilitateque sua non
ab hominibus conspici sed a deo exop
taret. Sequitur in isto cantico
Quia fecit mihi magna qui potens est et sanctum
nomen eius. Que tibi magna fecit gloriosa

gloriosa virgo ut dicam beata mater
puto cum primo venit credo
ut creatura ederes creatorem famula
dominum generares ut per te deus mundum
redimeret per te illuminaret per te ad vi
tam revocaret. Hinc usque o virgo
beata de te ipsa que nos ad amorem
accenderent fideliter protulisti ea vero
que sentitur humano generi prophe
tasti. Meum ante votum competit
ea tamen inde tu scire que ad tui no
minis laudes pertinent. Et hec que de
te ipsa narrasti neque tu ut digni
tatis tue meritum dicere potuisti
Quas ergo tibi laudes fragilitas
humani generis persolvet que solo tuo
commercio recuperande aditum invenit
Accipe ergo quascumque exiles quascumque
meritis tuis impares gratias ac
tiones et cum susceperis vota cul
pas nostras orando excusa. Ad
mitte preces nostras intra sacrarium
exauditionis et reporta nobis
gratiam retributionis. Sit per te excu
sabile quod per te ingerimus fit impetra
bile quod fida mente poscimus
Accipe ergo quascumque exiles quascumque
meritis tuis impares gratias ac
tiones et cum susceperis vota cul
pas nostras orando excusa. Ad
mitte preces nostras intra sacrarium
exauditionis et reporta nobis gratiam
reconciliationis. Sit per te excusa
bile quod per te ingerimus fiat im-

petrabile quod fida mente possimus
Accipe quod offerimus impetra quod ro
gamus excusa quod timemus quia tu
potentiorem meritis invenimus ad pla
candam iram iudicis quam te que me
ruisti matrem existere eiusdem redempto
ris et iudicis. Succurre igitur mi
seris iuva pusillanimes refove
flebiles ora pro populo interveni pro
clero exora pro devoto femineo sex
u sentiat o. c. in. c[elebra]n[tes] te tuam
assumpcionem. Sit tibi compassio super af
flictis sicut prius affuit super te dolor
peregrinus et cum te letante spiritu aspi
cis fletus nostros quos addimus ipsa
admittas tuque ut ipsum filium
pro nobis interpelles. Nos enim ad
huc in hac terra affligimur pressu
ram patimur et iniuriis lacessimur
obprobriis afficimur exilium sitis
penuriam patimur et carcere retine
mur. Tu vero in celestibus felici
tates cunctis virginum choris tu
agnum quocumque precesseris sequeris
tu virgineos choros et habitantes
carnis illecebris alienos pal
bescere lilia rosasque virentes adsi
tens per herbis vite potiaris in vi
tis. Tu in illo beato regno fe
licissimo primi ordinis dignitatem
adepta plenius vestitus ober
rans inter paradisi amenitates virgi
nineos tractus tenens pollice
pertis feliciter palma violas et
inmarcessibiles carpis tu eciam co
ris sine fine choris coniuncta an
gelicis archangelicis quoque sociata
indefessa voce. Sanctis cla
mas non cessans tu in turbine
regis latitudinum gemmis at
margaritis ornata assistis.
Tibi thronus regnis ab ange
lis collocatur in aula regis eter
ni teque ipse rex regum ut matrem
veram et decoram prae omnibus
diligens amoris amplexibus
sibi associat. Hec mira ut dig
netur tibi aggaudere deus re
gnans in celis quia tu primum
extra hominem nata et tanta
culata es in terris habes igitur felic
itates possides condite te ad
inter misericordiam salute. Inter
hec igitur fratres mei karissimi tota mente
affectu beatissime virginis interces
sionibus nos committamus ut
protinus eius omni visu ipsa
remus ut dum nos supplica ca
obsequio suscipimus in terris ipsa
nos sedula prece commendare dig
netur in celis. Neque enim dubium
quin meruit pro libertandis pec
catoribus posse pro omnibus liberanda
impendere suffragium. Et quid
nobis prodest hanc interpellare
vocibus nisi eciam similitudinem eius
exempla teneamus. Quamvis igitur
dilectissimi fratres ut tu huius die

festiuitati interesse cupimus vesti
mentis humilitatis atque caritatis
induti appareamus ne nos inui
dia aliene felicitatis torqueat
non ira usque ad visionem laniet
non cupiditas xpm a nobis ex
cludat non secularis estuatio con
rit non prosperitas eius in tante
decipiat non luxuria inquinet
non invidia polluat non ela
tio corrumpat non superbia inflet
sed cum nos virtutibus ornatos
caritate coniunctos humilitate fun
datos beata dei mater sue interesse
festiuitati perspexerit ardentius
nos interesse faciet apud fili
um suum dominum nostrum ihesum xpm
dominum et saluatorem nostrum qui electo
nis perhennis regni clarificat
sanctos suos cui est eterna laus et
exultatio omnibus electis. Ipsi
gloria virtus potestas eternitas nunc
et semper per infinita secula seculorum amen.

In octaua sancte marie virg.

In illo tempore intrauit ihesus etc.
Intrauit ihesus in quoddam
castellum et mulier quedam martha
nomine excepit illum in domum
suam etc. Omelia lectionis
beati augustini episcopi etc.

Sancti euangelii cum legeretur
audiuimus a femina reli
giosa susceptum esse dominum
hospicio ab ea que martha voca
batur et cum esset occupata
in cura ministerii soror eius

Maria sedebat ad pedes domini et
audiebat verbum illius. Laborabat
illa vacabat ista. Illa erroga
bat hec implebatur. Cum martha
laboraret multum in illa occupacione
et negocio ministerii interpellauit
dominum et de sorore sua conquesta est
quod eam laborantem non adiuuaret.
Dominus autem pro maria respondit mar
the et ipse eius factus est aduo
catus qui iudex fuerat interpellatus.
Martha inquit ita multa es occu
pata cum unum est necessarium. Maria
meliorem partem elegit que non auferetur
ab ea. Audiuimus enim interpellatorem
interpellatis et simul iudicis causam
sine interpellatis iudicium susceptam
defendit. Erat enim maria inten
ta dulcedini verbi domini. Intenta
erat martha quomodo pasceret dominum.
Intenta maria quomodo pasceretur a
domino. A martha conuiuium domino pa
rabatur in cuius conuiuio maria iam
iocundabatur. Cum ergo maria
suauiter audiret verbum dulcis
simum et corde intentissimo pas
ceret interpellato domino a sorore sua
quomodo putamus eam timuisse ut
diceret ei dominus. Surge et adiuua
sororem tuam. Maria enim suauiter
tenebatur quia profecto maior est
mentis quam ventris. Excusabile
sedit soror. Quomodo autem
excusata est. Audiamus inspiciamus

perscrutemur quod possimus pascemur et nos. Quid enim putabimus reprehensum esse ministerium Marthe que circa hospitalitatis occupationem [occupabatur] que ipsum dominum hospicio receperat. Quomodo ergo recte reprehendebatur que tanto hospite letabatur. Hoc si verum est dimittat homines quod ministrat egentibus eligat sibi partem meliorem que non auferetur ab eis vacet verbo inhient doctrine dulcedini occupentur circa scientiam salutarem nichil eis sit cure quis peregrinus in vico sit quis egeat pane quis indumento quis visitandus quis redimendus quis sepeliendus vacent opera misericordie uni insistere scientie. Si melior pars est cur non omnes hoc faciunt quando ipsum dominum in hac re patronum habemus. Non enim timemus in hac re ne offendamus eius iusticiam cum patrocinium eius teneamus sicut et tamen ista non est sed sicut dixit dominus. Ita est. Quomodo ergo intelligis non est. Est autem quomodo intelligere debes. Ecce adverte. Circa multa es occupata cum unum est necessarium. Maria optimam partem elegit. Non tu malam sed ista meliorem. Sed unde meliorem. Quia tu circa multa illa circa unum. Preponitur unum multis. Non enim a multis unum sed multa ab uno. Multa sunt que facta sunt sed unus qui fecit. Celum terra mare et omnia que in eis quam multa sunt. Quis ista numerat. Quis horum multitudinem cogitat. Quis hec fecit. Deus omnia fecit et bona valde. Bona valde que fecit quanto melior ille qui fecit. Attendamus ergo occupationes nostras circa multa necessarium esse corpora refectoribus. Quare hoc. Quia esurit quia sitit. Misericordia miserie necessaria est. Frangis esurienti panem quia invenisti esurientem. Tolle famem cui frangis panem. Tolle peregrinationem cui exhibes hospitalitatem. Tolle nuditatem cui paras vestem. Non sit egritudo quem visitas. Non sit captivitas quem redimis. Non sit rixa quem concordas. Non sit mors quem sepelis. In illo seculo futuro non erunt ista mala ergo nec ista ministeria. Bene ergo Martha circa corporalem domini quid dicam necessitatem an voluntatem ministrabat carni mortali. Sed quis erat in carne mortali. In principio erat verbum et verbum erat apud deum et deus erat verbum. Ecce quod audiebat Maria. Verbum caro factum est et habitavit in nobis. Ecce cui ministrabat Martha. Maria meliorem partem elegit que non auferetur ab ea. Hoc enim elegit quod semper manebit ideo

non auferetur ab ea. Cum unum
voluit se occupari, iam tene-
bat: mihi autem adherere deo
bonum est. Sedebat ad pedes
capitis nostri. Quanto humilius se-
debat, tanto amplius capie-
bat. Confluit enim aqua ad
humilitatem convallis, de natat
de tumoribus collis. Non ergo
dominus opus reprehendit, sed mu-
nus distinxit. Circa multa
es occupata: porro unum est
necessarium. Iam hoc sibi maria
elegit. Transit labor multitu-
dinis, et remanet caritas uni-
tatis. Ergo quod elegit maria
non auferetur ab ea. Abs te autem
quod elegisti, utique hoc sequitur,
utique hoc intelligitur, abs te quod
elegisti auferetur, sed bono tuo
auferetur, ut quod melius est detur.
Auferetur enim labor, ut requies
detur. Tu navigas, illa iam
in portu est. Videtis ergo, fratres, et
quantum arbitror, iam intelligi-
tis in hiis duabus mulieribus,
que ambe domino fuerunt grate,
ambe amabiles, ambe disci-
pule. Videtis ergo et magnum
aliquid intelligitis, quicumque intel-
ligitis, quod audire et scire debe-
tis etiam qui non intelligitis,
in hiis duabus mulieribus duas

vitas esse figuratas, presentem et fu-
turam, laboriosam et quietam, erump-
nosam et beatam, temporalem et eternam. Due
sunt vite: de illis vos copiosius
cogitate. Quid habeat hec vita, non
malam dico, non iniquam, non re-
prehensam, non luxuriosam, non impiam,
sed laboriosam, erumpnis plenam, timo-
ribus consternatam, temptationibus
sollicitatam. Habet ipsam innocentem
vitam dico, qualem debebat habere
martha. Hanc ergo quantum potestis
inspicite, et de hac, ut dixi, copio-
sius quam loquimur cogitate. Vitia enim
nequaquam aberant ab illa domo, nec
cum martha erat nec cum maria.
Et si aliquid fuit, domino intrante fu-
git. Remanserunt ergo in illa domo
que susceperat dominum in duabus
feminis due vite, ambe innocentes,
ambe laudabiles, una laborio-
sa, altera otiosa; nulla facinoro-
sa, quam cavere debet laboriosa; nulla
desidiosa, quam cavere debet otiosa.
Erant ergo in illa domo iste due vite
et ipse fons vite. In martha erat
ymago presentium, in maria futurorum.
Quod agebat martha, ibi su-
mus; quod agebat maria, hoc spera-
mus. Hoc agamus bene, ut illud
habeamus plene. Quantum enim inde habe-
mus, cum hic sumus? quantum et
nos inde aliquid agimus, remoti
a negotiis, sepositis familiaribus

ciuis. Conuenistis statis auditis
ministerium agitis hoc maiore silices
estis et facilius nos intendit quod
ait maria quod ego qui progo ex
quod tamen dico xpi est. Ideo nos
pascit quod xpus est qui panis omnibus
est unum ergo uobiscum unio. Nunc
autem uiuimus si uos fratres statis in
domino. Nolo in uobis sed in domino quia
neque qui plantat est aliquid neque
qui rigat sed qui incrementum dat
deus amen. Item sermo beati augustini

Verba domini nostri iesu christi
ihesu xpi que modo ex ewangelio
recitata sunt que monet
nos esse unum aliquid quo tendamus
qui in huius seculi multa laboramus
Tendimus autem ad hoc peregrinantes
non dum manentes adhuc in via
non dum in patria adhuc desiderando
non dum fruendo. Tamen tendamus
et sine pigritia et sine intermissione
tendamus ut aliquando peruenire valeamus
Martha et maria due sorores
erant ambe non solum carne sed etiam
religione germane ambe domino
adheserant ambe domino in carne
presenti concorditer seruierunt. Susce-
pit enim martha sicut solent suscipi
peregrini sed tamen suscepit fa-
mula dominum egra saluatorem cre-
atura creatorem. Suscepit autem spiritu
pascendum in carne pascendum. Vo-
luit enim dominus formam serui accipe-
re et accepta forma serui in illa pas-
ci a seruis dignatione non condicione

Nam et ista dignatio fuit se pre-
pascendum habebat carnem in
qua esuriret quidem et sitiret
sed nescitis quia in heremo angeli
esurienti ministrabant. Ergo quod
pasci uoluit pascendi prestitit.
Quid autem mirum si de sancto helia
prestitit uidue quod per coruum
ministrante pascebat. Numquid pascen-
do defecerat cum ad uiduam mit-
tebat. Non pascendo defecerat quando
ad uiduam mittebat sed religio-
sam uiduam per obsequium exhi-
bitum seruo suo benedicere dispo-
nebat. Si ergo susceptus est dominus
tanquam hospes qui in sua propria
venit et sui eum non receperunt
Quotquot autem receperunt eum dedit
eis potestatem filios dei fieri
adoptans seruos et fratres faciens
dimens captiuos et faciens cohe-
redes. Nec quis tamen uestrum forsitan di-
cat O beati qui xpm suscipere in do-
mum propriam meruerunt. Noli
dolere noli murmurare quod temporibus
natus es quibus iam dominum non uides
in carne. Non tibi abstulit
istam dignationem. Cum uni ex
minimis meis fecistis mihi
fecistis. Sed de domino pascendo pas-
te in spiritu paucis pro tempore dixerim
veniamus ad causam quod de uerbis
Martha dominum pascere disponens
et preparans ita multo ministerio

occupatur. Maria soror eius pas-
ci magis elegit a domino. deseruit
quodammodo sororem suam ita mul-
tum ministerio laborantem. sedebat
ipsa ad pedes domini et vacans au-
diebat verbum domini. Auris fide-
lissima audiebat vacate et
videte quoniam ego sum deus. Illa
turbabatur ista epulabatur. Illa
multa disponebat ista unum
aspiciebat. Utrumque officium bo-
num. Sed tamen quod sit melius
quid nos dicamus habemus quem
interrogemus pariter audiamus.
Quod sit melius cum legeretur
audiuimus et nunc commendante
iterum audiamus. Interpellat martha
hospitem ad iudicem deponit
querelam piam postulationis quod
ea soror deseruit et sic labo-
rantem in ministerio adiuuare ne-
glexerit. Non respondente illa sed tamen
presente iudicat deus. Maria
causam suam tamquam otiosa iudici
maluit committere nec in respon-
dendo voluit laborare. Si enim pa-
raret respondendi sermonem intermitteret
audiendi intentionem. Respondit ergo
dominus qui in verbo non laborabat
quia verbum erat. Quid ergo dixit
martha martha sollicita es
Repetitio nominis indicium est
dilectionis aut forte mouende inten-
tionis ut audiret attentius
bis vocata est. Martha martha
audi tu circa multa es occupata
unum autem opus est i. unum necessarium
est non unum opus quasi singulare
opus sed opus est expedit ne-
cessarium est. Quod unum hoc quod
elegerat maria. Unum cogitate
fratres mei et videte in ipsa multitudine
si delectat nisi unum. Ecce deo propitio
quam multi estis. Quis vos ferret
nisi unum saperetis. Unde in multis
quies ista. Da unum populus est
tolle unum turba est. Quid est
enim turba nisi multitudo turbata
Sed audite apostolum. Obsecro autem
vos fratres ut idipsum dicatis omnes
et non sint in vobis scismata. Sitis
autem perfecti in eodem sensu et in eadem
sententia. Et alio loco unanimes
unum sentientes nichil per contentionem
neque per inanem gloriam. Et dominus
ad patrem de suis ut sint unum
sicut et nos unum sumus. Et in ac-
tibus apostolorum. Multitudinis autem
credentium erat cor unum et anima una
Ergo magnificate dominum mecum
et exaltemus nomen eius in idip-
sum quia unum est necessarium unum
illud supernum ubi pater et filius
et spiritus sanctus unum est. Videte nobis
commendari unitatem. Certe trini-
tas est deus numquid pater non est filius
filius non est pater. Spiritus sanctus non

pater nec filius est sed amborum
spiritus. Et tamen ista tria non tres
dii, tres omnipotentes sed unus deus
omnipotens ipsa trinitas unus deus
quia unum est nomen. Ad hoc unum
non nos perducit nisi multorum hominum
cor unum. Bona sunt ministeria circa
pauperes et maxime circa sanctos dei
servicia debita obsequia religi
osa. Redduntur enim non donantur dicente
apostolo. Si nos vobis spiritualia semina
vimus magnum est si carnalia vestra me
tamus. Bona sunt hec. Ego hortamur
ad hec et in verbo domini edificamus nos
Nolite pigri esse ad suscipiendos
sanctos. Aliqui nescientes suscipiendo
quos nesciunt angelos susceperunt.
Bona sunt hec melius tamen quod
elegit maria. Illud enim habet
ex necessitate occupationem illud autem
ex caritate suavitatem. Vult homo
occurrere cum ministrat et aliquando non
potest. Queritur quod deest paratur
quod adest disponitur animus. Ita
si martha illa sufficeret adiutori
um sororis non posceret. Multa sunt
diversa sunt quia carnalia sunt quia temporalia
sunt et si bona sunt transitoria sunt.
Marie autem quid ait dominus. Ele
git meliorem partem non tu malam
sed illa meliorem. Audi unde melio
rem. Que non auferetur ab ea. Ab te
aliquando aufertur onus necessitatis. Eterna est
autem dulcedo veritatis. Non aufer
tur sed tamen augetur. In hac ait

bita augetur in alia vita per
ficietur nunquam auferetur. Ceterorum ta
men martha pace tua dixerim
in bono ministerio benedicta pro stu
dio laboris tui mercedem queris
quiete. Modo occupata es circa
multum ministerium pascere vis mor
talia corpora licet sanctorum. Nunquid cum
veneris ad illam patriam inve
nies peregrinum quem suscipias ho
spicio. Invenies esurientem cui
panem frangas. Sicientem cui po
tum porrigas. Egrum quem visites
litigantem quem concordes mor
tuum quem sepelias. Omnia ista ibi
non erunt. Sed quid ibi erit quod
maria elegit. Ibi pascimur non
pascimus. Ideo hoc ibi erit plenum
atque perfectum quod hic elegit ma
ria. De illa mensa opulenta de
verbo domini micas colligebat.
Nam vultis nosse quid ibi erit dominus
ipse dicit de servis suis. Amen
dico vobis quia faciet eos discum
bere et transiens ministrabit illis.
Recumbere quid est nisi vacare
Recumbere quid est nisi requiescere
Quid est transibit et ministrabit
eis prius transit sic ministrat.
Sed ubi in illo convivio superno
de quo dicit. Amen dico vobis multi
ab oriente et occidente venient
et recumbent cum abraham et ysa
ac et iacob in regno celorum. Ibi
dominus pascit sed prius hic transit

Clamam ut non eritis pascha cum Christo
inceptat. Venit dominus fecit diuina
passus est humana. Vnde ad
huc conspuitur. Vnde adhuc
expalmatur. Vnde adhuc spi
nis coronatur. Vnde adhuc fla
gellatur. Vnde adhuc crucifi
gitur. Vnde adhuc lancea vul
neratur. Transiuit denique et
cruorem sic loquitur. Cum pascha
fecit cum discipulis suis quod
dicit euangelium. Cum autem venisset
hora ut transiret Ihesus de hoc
mundo ad patrem. Ergo iste
transit ut pascat nos sequimur
et pascimur. Amen. Sermo augus
tini de assumpcione sancte marie

Celebritatis hodierne
diei nos ammonet ut
in laude virginis immora
ri debeamus. quia venerari dignum
est ut in die tante genitricis
laudes domini non sileat lingua
terrenis. In hac siquidem competet
beata virgo maria sponso illo ce
lesti proclamat libere. Tenu
isti manum dexteram meam et in
voluntate tua deduxisti
me cum gloria assumpsisti me
hodie inquit ipsa coniugue cui
sponso aiebat. Veni proxima mea
speciosa mea columba mea
iam ecce hyemps transiit plu
uia abiit et recessit iam flores visi sunt
in terra nostra tempus

putacionis aduenit. Anima mea
exultabit in domino delectabitur super
salutari suo et in domino laudabitur
anima mea audiant mites et letentur.
Et credo videre bona domini in terra vi
uencium. Videamus itaque fratres que
sit hec virgo tam sancta ad quam spe
ctus venire dignatus est que
tam sponsa quam deus elegit
sponsam que tam casta ut posset
esse virgo post partum. hec est
dei templum fons ille signatus
et porta in domo domini clausa.
Ad hanc utique sanctus descendit spiritus
huic virtus obumbrauit altis
simi ex qua potens virtutum Christus
egreditur. Hec est immaculata
concepta fecunda partu virgo casta
hec concepit virgo non in dolore
sed gaudio. hec mutat angelorum
et hominum cibum felix litterarum lau
de dignissima que sine humano
semine celestem secto protulit
panem et mundo genuit sal
vatorem. O fidei pactum secretum
promittit virgini angelus filium
nascitura virgo gaudet concipere
efficitur. Sic magnum et salutare
misterium quod sic peperit ut
mater virgo dici possit. Lacta
maria creatorem tuum lacta pa
nem celi lacta precium mundi pre
be labiati mamilla ut prestet ipse

pbeat puerici maxillam. Tu
illi et mr tpalem iust' sbam
et ipse nobis et tibi vitã tbuat
sempiternã. lacta g' eum q fecit
te qui talem fecit te ut ipse fiet
i te. lacta eum qui fructu fecu
ditatis tibi dedit conceptus et
decus v'ginitatis nõ abstulit
natus. Videte fres q digne de
nuo gsecta v'ginitas dno famula
tur q sic amat dignus est. Ut
una eadem q femina et v'go dici
possit et mr. Cum pserida gra
et eximie fecultas pdita que
sola regeneratis dignitate ob
tinuit v'ginalem pudicitiam
nõ amisit. Electa est q aucto
rem suum ederet. denique vero ex
pta se partura obstupuit que
thalamum ignoravit. O q beata
mr ista est que sine coitu
natione concepit et sine dolore
pepit creatorem. Electa q'ppe
est v'go integ' cui fecunditas
matris deceretur et facta est
mater fecunda et ipa integritas
v'ginis confundetur. Si cui co
gitemus v'ginie que sine co
cupia carnis concep't eternum
et sine viro pepit verum et noli
eius sci hmis querere rationem
i ipa nã incepi sicut sicut big
cu septu sit. Generationem ei' q's
enarrabit. Via et beata ipa maria

cui' hodie assumpcoem celebra
mus q credendo concep't et cred'
pepit. denique cu dnm illi
ptum angelus annunciasset
et illa pp' castitatis gsciã di
uine dispensationis ignara
angelo vidisset quo fiet ist'
qm virum nõ cognosco angl's
illi placido vultu rndit Sp's
scus s' ve i te et v' al' obum
b'. Nec expauescas ptu v'gi
nec metuas neq' multu ex
pta formides tm ede et conce
pisti aia et pepisti. Spiri
tu scus s'veniet ite pude
nõ est qd' metuas et v' alti
ssimi obumbrat' t. inde est q
gaudeas. Tunc eni sequit' tm
dolor ptus si pcedet libido co
ceptum. hunc vero sps scs s'
ue i te et v' al' ob' v' tibi i. re
frigerabit tibi subumbratio
sps sci ne i fuoc concupiscē
carnis. Ideoq' q nascet' exte
scm vocabit' filius dei. hijs
auditis maria iam fidei sc
mine gaudia et spus xpm inte
q ventre concipies rndit angl'o
Ecce ancilla dni fiat m sm
vbm tuu. Nec mora ut assp
v'ginis pcedit celestis sposi
i maculatu corpus ingreditur
Et qui toto mundo nõ capi

puelle inmixte membris in
funditur. Nam audite fratres
quomodo porta per quam ingressus
est dominus semper fuit clausa si
cut Ezechiel propheta in visione
divina respexit. Convertit me in
quit ad viam porte sanctuarii
exterioris que respiciebat ad
orientem et hec erat clausa et
dixit dominus ad me. porta hec
quam vides clausa erit et non aperie
tur et vir non transiet per eam quia per
erit clausa. Ecce ubi evidenter
ostendit nobis quod sancta maria semper
fuit virgo virgo prima sit virgo
ante partum virgo in partu virgo
post partum. Concipit et virgo c
generat et virgo cum lactat et virgo cum
mater quippe esse hec potuit
beata maria mater esse non potuit
magni [illegible] matris domini
magna terra ancilla peperit
dominum creaturarum peperit creatorem vir
tutibus [illegible]
integras virgo mater dominum ef
fudit in terris concipiens virgo pari
ens virgo permanens virgo [illegible]
virgo fecta virgo perpetua Cum
miratis hic igitur homo deus sic
nasci optavit qui dignatus est
esse homo hunc ergo toto affectu ad
auxilium beate virginis confugiamus
omnes omni instancia pro [illegible]

implorem eius ut deum nos cum
supplici obsequio suscepturi in terris
ipsa nos sedula prece concedat digni
ficetur in celis quod ipse prestare digne
netur qui in trinitate perfecta vivit
et regnat deus in secula seculorum amen. Sequitur

In natali sancti Bartholomei

In illo tempore facta et cetera
est contentio inter discipulos
quis eorum videtur esse maior
dixit autem eis ihesus. Reges gen
cium dominantur eorum et qui potestatem
habent super eos benefici vocantur. Omelia
lectionis eiusdem venerabilis Bede presbiteri

Bonum moris esse solet bene
institutis semper exempla
patrum precedentium quibus
ad meliora proficiat intueri atque in
quibus de suis actibus humilie
tur complorare Dum inter discipulos
christi facta est contencio legitur ut
audivimus in presenti lectione dilecti fratres
quis eorum videtur esse maior
Non enim incredibile est quod inter hos
quod alibi perscriptum sit eadem contencio
facta ubi dicitur Contendite intrare
per angustam portam ut ipsi se hore
invicem pervenire deberent. Ideo
quia omni studio contendere debe
mus in bonis operibus aliquis
alium precedere tamen omni humilitate
sicut boni servi dei in caritate
non ficta in verbis veritatis in virtuti
bus sanctis in continua in castitate

inveniamus in vigiliis in oracionibus
in pacia i mansuetudine in obediencia
sinia devocione ut de nob dici
possit quod ips aït. Sunt de
virtute in virtute sci et electi dei.
Ergo no quid carnales adhuc
discipli dni salvatoris gesserent
sz quid ipe dns insserit audiam
Dixit autem eis. Reges gencium do
minantur eorum et qui ptatem hnt
sup eos benefici vocantur. Vos autem
non sic sz qui maior e i vob fiat
sicut minor et qui precessor est sit
sicut ministrator. Certantibz disci
plis prius regis sz elatione conten
tionis eos arguit sz formam
qua sequitur humilitatis modesta ide
indicavit magistrorum ad obtine
dam humilitate maiores et precesso
res i doctores scolastice no modi
dica distractione apud hunc no
viz instar regum gencium
dominari subiectis sz abeis gau
dent seu vanis laudibus attol
li sz ad exemplum xpi qui maiores ois
ac ministri quibz vigebis perfecte
efficiatur qui minimus natus est ut
sit bni affectibus p humili^te sunt
forcior quis totam delinquendum vi
cia przelium iusticie sunt erecti
ut homines i nullo se pferant
ceterum p mora culpa exig^t ptalitz
primus sui honori agnoscat.

Nam quis maior est qui recumbit an qui ministrat
ut cum presidentibus cumque ad
collacionem pertactis sue recipiat
ut pro pdum fulfirmet d. Duce
te te constituerunt noli extolli
sz esto inter illos quasi unus ex
illis. Nam quis maior est
qui recumbit an qui minis-
trat. Nonne qui recumbit. Ego i
medio vestrum sum sicut qui
ministrat. Ad verba exhortati
onis suum ad iungit exempla
ut in alio loco ait. Sicut fili
us hominis no venit ministrari
sz ministrare et dare animam sua in
redempcionem pro multis. Et h
quoque maioribus ecclesie pci
pium ministerii genus innit
dum ostendit ut no solu inter
mites i minores ecclesie et
clericis largitate devoti cu
doctrine salutaris ministratione
bni etia sicut pro nobis ille se
ipm in mortem tradidit. Ita
sacerdotes aias suas pro fribus
pone discant. Unde sequitur
Vos autem estis qui permansistis
mecum i temptacionibz meis et
is ut ego dispono vobis
sicut disposuit michi pater
meus regnum. No cui illis
qui inchoant paciam sz qui
perseveranter usque in finem pacientiam re
tinet ipsi dum celestis regni
in gloria datur qui minimz
perseverancia pacie vob in

quoddam et fortitudo mentis
uirtutes q̄ ē columpna ṽtutu
Omnia enī bona q̄ torrent
ubi pseuerantia paciē deest
paciam enī fides hre contēdite
quia bonus sermus n̄ tormē
tis separatur apud qui pma
nētes secū i temptacōibꝫ et
mi pdncit ad regnū ut edatis
et bibatis sup mensam meam
in regno meo et sedeatis sup
thronos xij iudicantes xij trib;
isrł̄ hec est illa q̄ p̄s⁹ tamit
sublimitatis dextre excelsi ut
qui nūc humiles gaudet in ist
re consessus tūc sup dnī mensā
sublimes uite precere dapibꝫ
alantur qui hic i temptacōibꝫ
cū dno semp pmanent illic cū
eo s̄r temptatos' ee suos insti
iudices ueniat rapto in hoc
mundo p humilitate despti sūt
tanto tūc acceptis sedibus
maiori culmine ptatis q̄ēscāt
Sufficere nobis debet ad p fem
salutis nre mrāy exempla
sctor̄ qui pter adipiscendā
celestem coronam oibus se ma
lītis dimitis subdiderunt et
ita cunctis deuicerunt se legi
bus saluatoris ut ipē in acta
uitam mererent ad hāc mīy
palmā puenire. Non enī q̄ē illo
tm̄ pseruit preceptū dnī q̄ ꝯfessio

nis supplicium ptulerunt. Sꝫ mīte
fuit plus illis secūm mandatū
dnī de nocte uixisse ut uicia
bona fierent quor̄ fine esse opti
mus subscacit̄ is martir enī
latine testis dicit̄ Igit̄ quociens
cūq; bonis actibus mandatum
dnī facim⁹ tociens xpo testiom
phibemus. Dn̄ crucx dnī no
tm̄ illa dicit̄ que passionis tpē
ligni affixione ꝯstituit̄ sꝫ illa
que totius uite tenlo cunctar
disciplinar̄ ṽtutibus compta
de qua uidet̄ michi saluator
dicē. Qui uult p⁹ me uenire
tollat crucē suā et sequitur me
Unde enī omnes mīres q̄ secuti
s̄t dnm̄ crucifixi sūt cū dno.
Unde omnes ṽgines q̄ iuxta
Apokalipsim sequūt dnm̄ agnū
dei crucifixi sūt ut sequitur Un
q̄ paulus aplūs crucifixus
fuerat cū dicebat michi aute
absit gl'iari nisi in cruce dnī
nrī ihū xpi p q̄ mē michi mūd
crucifixus est et ego mundo
hoc aute dixit ut itelligat
cruce nō ligni esse patibulū
sꝫ uite ṽtutis pposita. Sic enī
ipē dns iesus suos discipulos
amonet dicens. In mundo p̄s
suram habebit. Et itū mūd
gaudebit. Uos aūt cū constabimi

sed ecclesiastica vita conteritur in gaudium
Ac si in hac vita cum labore et do
lore quod bonum est ampliare
deo faciamus in futuro seculo bonorum
fructus colligere cum gaudio et
exultatione possimus prestante
domino nostro ihesu christo qui vivit et
regnat in secula seculorum amen. Sequitur

Item Sermo de apostolis etc.

Ecce ego mitto vos sicut
oves in medio luporum
Quia dominus pastor omnium
et magister in evangelio testatur dicens
Ego sum pastor bonus pastor
bonus animam suam ponit pro ovibus
suis. Merito discipulos suos propter
innocentiam ovibus comparavit. Lupos
autem hos significat qui post passionem
domini apostolos rectos tradentes propter
filium dei persecuti sunt inter quos
qualiter ambulare debeant premo
net. Estote inquit simplices sicut
columbe vult quod dominus nos sicut
columbas esse sine dolo sine fel
le quod est amaritudo peccati. Ut
obliti iracundie et iniuriarum
preteritis seculi vivamus iter angu
stum vite eterne ingressi. Quoniam
quam angusta via est que ducit ad
vitam ut deposita priore sarcina vete
rum peccatorum divina capiamus. Et as
tuti inquit ut serpentes hoc est quod
imitari debemus. Serpens autem
eo tempore per foramen angustum se

trere se dicitur ubi cum magno
labore depositis exuviis vete
ribus velud novus efficitur. Cuius
astutia nos imitantes iter angu
stum conversationis velud novi
homines in seculo a spiritu sancto debemus
in novitate vite ambulantes
Est et alia astucia serpentis. Si
venit inter manus se occidere
volentis totum corpus suum pla
gis et vulneribus tradit et nichil
aliud curat nisi caput integrum
custodire adquos christus et nos pro
vocavit. Ut si tempore persecutionis
in manus inimicorum venerimus
pro capite nostro id est pro filio dei totum
corpus tormentis et suppliciis
in ipsi morti subiciamus quia caput
omnium christus est. Item alibi dicit
ad discipulos suos. Vos testimonium
perhibebitis de me quia ab initio me
cum estis. Hec locutus sum vobis
ut non scandalizemini absque sy
nagogis facient vos. Sed venit
hora ut omnis qui interficit vos
arbitretur se obsequium prestare
deo et hec facient vobis quia non
noverunt patrem neque me. Sed
hec locutus sum vobis ut cum ve
nerit hora eorum reminiscamini quia
ego dixi vobis. Ad aliud hoc
pertinet quod dixerat nunc autem
et viderunt et oderunt et me et pa
trem meum sed ut impleatur sermo

qui in lege eorum scriptus est quia
odio habuerunt me gratis. Eos
qui viderunt et oderunt cum testi
monio evidentiori convictos
ymo vero etiam aliquos ex illis
qui viderunt et adhuc oderunt
ad fidem que per dilectionem operatur
sue manifestationis convertit
et tanti sceleris impie atque in
aniter fusi indulgenciam prestitit
peperit ipso redempti sanguine
quem fuderunt. Christi enim sanguis
fit in remissione omnium peccatorum
fusus est ut ipsum et peccatum posset
deleri quo fusus est. Hoc ergo
intuens dominus dicebat. Odio ha
buerunt me gratis tamquam si diceret
Odio habuerunt me et viderunt
videntes sed ille de me perhibens
testimonium perhibebit ut eos
faciat in me credere non videntes
Et vos inquit testimonium perhibe
bitis quia ab initio mecum estis perhi
bebit enim spiritus sanctus et vos quia
enim ab initio mecum estis po
testis predicare quod nostis quod ad
huc ideo non facitis quia illius spiritus
plenitudo non dum adest vobis
Ille quippe testimonium perhibens
et testes fortissimos faciens ab
stulit Christi amicis timorem
Et vos testimonium perhibebitis id est quia
decus sum quia ab initio mecum
estis hoc est ab initio predicatio

nis hec locutus sum vobis ut
non scandalizemini hoc est non negetis.
In hiis exemplis precedentibus
docuit dominus discipulos suos ut cum
inimicis fieret fortiores adiacens
et promittens eis quod venturus esset spiritus
sanctus qui de illo testimonium perhibet
Et adiciens quod ipsi fierent testes
eius operante hoc utique in eis spiritu
sancto sequitur. Extra synagogas fa
cient vos. Quid mali erat apostolis
expelli de iudeorum synagogis quasi
non inde fuerant separaturi etiam
si nullus eos expelleret. Sed nimirum
hoc voluit denunciare quia iudei
Christum non erant recepturi a quo
isti non fuerant recessuri. Et ideo
futurum erat ut foras mitterentur
cum illo hii qui esse non possent
sine illo ab eis qui nollent esse
in illo dicat ergo sic in eorum cordibus
ut impleti spiritu sancto hoc est dono
gratie dei non sunt de numero eorum qui
ignorantes dei iustitiam et suam
volentes constituere iustitie dei
non sunt subiecti de quibus dictum
est dilexerunt gloriam hominum ma
gis quam dei. Illa que venit prophetia
de ipsis invenitur impleta domine
in lumine vultus tui ambulabunt
et in nomine tuo exultabunt quoniam
gloria virtutis eorum tu es. Meri
to eis dicitur. Extra synagogas

facient vos illi scilicet qui derelinquunt sed non solum etiam propter quod ignorantes dei iusticiam et suam volentes constituere eos expellunt qui non in sua sed in dei iusticia exaltabuntur nec expulsi ab hominibus erubescunt qui gloriam virtutis eorum tuentur. Item Sermo beati Augustini de apostolis

Sanctorum omnium ista nobis debet esse solempnitas fratres karissimi quanto gratior eorum qui passionem secuti sunt principem nostrum. Si agnorum quanto magis arietum. Illorum enim filii non generatione carnis sed imitatione virtutis facti sunt omnes qui postmodum usque ad mortem confessi sunt christum. Hos obtulerunt prophete cum de quibus psalmista cantauit dicens. Afferte domino filios arietum hys primum dominus cum ad confessionem sui nominis hortaretur non solum se promisit victorie donatorem sed etiam certaminis adiutorem ctul impiis et postebs amonebat quod dicebat scriptum posterorum relinquebat. Illis enim ait exhortatus eos Cum autem adducent vos ad principes et potestates nolite cogitare quomodo aut quid loquamini. Non enim vos estis qui loquimini sed spiritus patris vestri qui loquitur sed spiritus patris vestri qui loquitur in vobis. Meditari nec ut consilii

precepit. Maluit enim clusum super presumptorum humanam et graciam dare divinam. Sic in sermonibus timidi et in deo essent audaces unde et in alio psalmo. Vox martirum dicit qui ex parte humane fragilitatis verecundo. Eripe me de inimicis meis deus meus et ab insurgentibus in me libera me. Et paulo post de auxilio domino confidens dicit. Fortitudinem meam ad te custodiam. Super ceteras enim turbas fidelium. Nec non antiquorum iustorum et prophetarum eminentes apostolos suos volens dominus ostendere dixit ad eos. Beati oculi qui vident que vos videtis et aures que audiunt que vos auditis. Multi enim prophete et iusti voluerunt videre que vos videtis et non viderunt et audire que auditis et non audierunt. Item alibi. Iam non dicam vos servos quia servus nescit quid faciat dominus eius. Vos dixi amicos quia omnia quecumque audivi a patre meo nota feci vobis. Item ait alio loco Quecumque alligaveritis super terram erit ligata et in celo et quecumque solveritis super terram erit soluta et in celo. Item alibi sciscitanti petro quid sibi et sociis suis promissum relinquisse omnia et

sequi redemptore iudicit dns
dicens Amen dico vobis quod vos
qui secuti estis me in regeneratione
cum sederit filius hominis in sede
maiestatis sue et sedebitis et vos
sup sedes xii iudicantes xii tribus
isrl. Isti sunt lux mundi qui per
ipos lumen fidei et veritatis sicut pri
dns huic mundo tradidit et ab
errorum ac peccatorum tenebris gen
tes et ppulos eruit. Isti sunt sal
terre quia per eos terrigene condi
mentum saporis vite eterne pce
perunt ut restringerent carnis
lasciuia et putredine peccatorum et
vicioru vermibus seruarent ille
si. Isti sunt lapides preciosi quos
in fundamento celesti edificiu po
sitos iohannes in apocalipsi sua de
scribit qui predicacio eorum ecclesie funda
menta locauit. Unde et pau
lus ait. Vos estis ciues sanctorum
et domestici dei sup edificati
sup fundamentum aplorum et ppha
rum. Isti sunt xii porte ierusalem
noue que de celo descendit quia
per ipos ianua fidei primum int
rauimus et sumus ciues sanctorum et im
mediati sumus hiis igitur considera
tes fratres karissimi que tanti du
ces ipsi nos docuerunt. Stu
deamus fratres implere quod illi ius
serunt distancius eorum exemplo
mundi diuicias contempnere pmt

seculi voluptate non amare regnum
celeste desiderare xpo michil ppo
nere sed eius mandatis in omnibus
obedire paupertate pro nichil rerum
diligere ututum diuicias hec sapi
therarum appetere spirituales delicias
querere nulli in mundo sed omnes homines
diligere. Amicos in deo et inimicos
propter deum quia hec pura est et
sola dilectio. Nam amor carnis et
viciosus incipitur terminatur et reppa
bit odio vnde scriptum est. Qui vult
amicus esse huius seculi inimicus
dei constituitur. Isti igitur principes nostri
in amore dei perfectissimi et proximorum
dilectione repleti hunc potuerunt
mundi impetum vincere et cuncta
seculi condempnare quia nichil ama
uerunt in omni re nisi dei voluntatem.
Ita ut nos fratres diligamus in
omnibus rebus dei facere voluntatem
et creatorem nostrum amemus in se met
ipso creaturam non in creatore suo et sic
habemus ordinatissima caritate
quia deus caritas est et qui di
ligit habet dilectionem diligit deum
Et si ita dileximus diligit nos
ipse deus diligit nos sancti a
postoli iudices nostri et exorat pro nobis
ut vniuersi iudicio xpi cum ipsis
in perpetuum conemur. Quod ipse prestare
dignetur iudex deus noster qui cum
patre et spiritu sancto viuit et regnat per omnia secula seculorum amen.

Eodem die sermo de massa candi da · rc ·

Fratres karissimi natali-
le innocentum celebramus quorum
multitudo massa splendoris
candidam signat. Massa enim dicta
est propter numerum, candida propter in-
nocentiam. Nam quid aliud massa can-
dida nisi multitudo intelligenda est
candida, sicuti modo cum apocalipsis le-
geretur audivimus, quam beatus discipulus
et apostolus qui Christi solebat discum-
bere super pectus, numerum turbas can-
dida veste fulgentes et palmis vi-
rentibus triumphantes vidit et
quod feliciter indicavit. Autem
sicut audivimus: Vidi et ecce multitudo
quam dinumerare nemo poterat ex omni
populo tribu et lingua vestiti omnes
stola candida et palme in manibus
eorum. Vestis candida signat innocentiam,
palma victoriam. Et ait quidam
de senioribus ad iohannem: Isti qui
sunt, unde venerunt? Iohannes autem
vidit: Domine tu scis. Ille autem quidem
interrogaverat ut doceret dixit: Hii
sunt qui venerunt ex magna tribula-
tione et laverunt stolas suas et candi-
das eas fecerunt in sanguine agni.
Qualis sanguis fratres lavat? Sangu-
inis iste non maculat sed quidem ru-
bore, et tamen non potest maculare
candorem. Mirum est hoc dilectissi-
mi. Illius enim sanguis est de quo
dicit sponsa eius in Cantico canticorum:
Frater meus candidus et rubeus.

Si candidus quare rubens? Si
enim candore innocentie infudit sangu-
inis Christi nullus fuerat iterum,
Quare sanguinis fudit? Si can-
didus quare rubens? Si candidus et
nulla se iniquitatis nocte fusca-
tus, quare immaculatus ascendit?
Quare audi evangelium: Nisi gra-
num frumenti cadens in terram mor-
tuum fuerit, multum fructum affert.
Vide massa et intellige fremus
tam massa hec fratres sicut audistis
ex omni populo et tribu lingua ex omni
sexu et omni etate collecta est. In-
fantes annis iam vergentibus
fructibus marcescente etiam et
nullum angulo sub traxit in-
annis sexu vel etate constitutus de-
beret cuncti persecutoris effugit,
non iuvenes aspirantium membra
palpitantium pudore cuncta
persecutor horruit. Sed semper fe-
sitam infantium matris ubera
lactantes fuerunt potuerunt per-
sequtoris evadere confessi omnia ca-
nerunt matres inter dulces obie-
runt amplexus omnesque nos
eternum donavit qui omnem
redemit etatem. Qualis hic rex
dilectissimi fratres quam crudelis erat
per videbat in sancta et
honesta morte matribus S
pectora in eo spita dum more
stare eius ustis sue quaz

pretiosa sit recolite quod vobis in
aplica epla legebatur ptea in
quo no co fimditur de hys vo
cati deus eorum pparavit eis illis
civitate. hos videre possimus
btos qui crat de eorum candidatum
ivis tanta estitia qui fuit i
illa celesti civitate letitia cum
istis martirbus ad celum uno
agmine tendentibus cives illius
bte civitatis hoc est milia an
gelorum occurrent hos videre
possimus matres corpora rel..
ptes luteorum domorum tecta tal
taces i nos dicimus faciamus
i celis gaudium angelis stis. Sed
etiam matres debet gaude de no
bis quia no cessant orare pro
nobis. Et tunc de nobis gaudent
qui eos quos venerantur imitantur
Sic cum volunt solempnitates
suas celebrari i conventionibus
nris ut eorum pietate letifice
mur moribus nris. Sequitur
In decollatione sancti iohannis
baptiste secundum matheum
In illo tempore. Audivit herodes
thetrarcha famam ihu i ait pue
ris suis. Hic est Johes baptis
ta ipse surrexit a mortuis.
Omelia lectionis eiusdem ve
nerabilis Bede presbiteri etc.
Natalem sci beati Jo
hannis diem celebrantes
oportet ut non solum constan

tiam passionis illius pia devo
tione recolamus sed i eorum actibus
passus est malitia nobis cave
remus salutis. Tunc rem scrip
turis suis utiliter animo i tedingo:
eum no solas eis virtutes ac
prima instorum dum etiam vitia im
dictaque reproborum ad imitandum
nobis bene agendi proponimus. Hoc
siquide et ipius dni docemur exo
qui ut humane superbie cervicem
frangat ac sublime nobis humili
tatis iugum imponat no sue tm
humilitatis formam quem sequimur
insinuat dicens. Discite a me quia
mitis sum et humilis corde. Sed
etiam angelice superbie deiectionem
quam caveamus ad memoriam
nobis revocat dicens. Videbam
sathanam sicut fulgur de celo cade
tem quatenus no solo nos sue divine
bonitatis sed i demoniacae pravitatis
exo ad observantiam summe virtutis
accendit. Audivit quia herodes the
trarcha famam ihu i pueris suis
ait. hic est iohes baptista ipse sur
rexit a mortuis i ideo virtutes
operantur in eo. Quanti bene intellexit
mortuum hominem posse resus
citari ad vitam bene de iohanne gla
sensit quia iustos post obitum
maioris potentie quam mortalis fra
gilitatis tempore futuros esse prospe
xit sed misere desipuit quod de

homine puro sponte credere potuit
hoc de deo homine tot miraculis
attestantibus tantis predicatorum
sermonibus consonantibus nulla
ratione consensit. Quare hoc
fecit beatus nisi ut nos apertius intel
ligamus non incredibile cunctis
miraculum quod plurimorum animos accedendi
[illegible] patris obstantibus esse pre
ditos maiores qui illis gratias refe
rimus qui nostris cordibus abla
to erroris velamine lucem veritatis
aperire dignatus est. Herodes
enim tenuit iohannem et alligatum eum
posuit in carcerem propter herodia
dem uxorem fratris sui. dicebat
enim illi iohannes non licet tibi habere
eam. Impletum videmus in iohanne
quod de illo angelus zacharie patri suo
priusquam nasceretur dixit quod precederet
ante dominum in spiritu et virtute helye.
Ambo namque continenter vixerunt
ambo habitu inculti ambo in soli
tudine degentes ambo preco
nes veritatis ambo regis et
regine persecutionem propter iusticiam
perpessi sunt. ille achab et iheza
bel. iste herodes et herodiadis.
Ille ne ab impiis occideretur
igneo curru est raptus in celum.
Iste ne ab impiis vinceretur per
fecto martirii certamine spiritu celestia
regna petiuit angelorum utique
sublevatus auxilio de quibus

scriptum est currus dei decem
milibus multiplex milia le
tantium dominus in illis et iterum qui
facit angelos suos spiritus et
ministros suos ignem urentem.
Sed querit forte aliquis quis sit
iste herodes qui ne frater eius
qui etiam herodias de quibus
sermo est. Herodes iste qui et
Iohannem decollavit et in passione
redemptoris nostri pylato consen
suit filius est herodis sub
quo dominus natus est qui cum post
nativitatem domini tempore paruo pre
regnaret sicut Iosephus testatur
hystoria archelaus ei filius
successit in regnum. Quo cum
vix decem annis potiretur ac
crudelitatibus et insolentia eius iudei
pulsus est regno ab augus
to ac in perpetuo dampnatus exi
lio. Deinde augustus ut regni
iudaici minueret potentiam
divisit in iiiior partes provinciam
iiiior fratres archilaus eidem
regione prefecit qui singuli
a principatu quarte partis tetra
rche sunt vocati.
Ex hiis philippus herodia
dem filiam arethe regis arabie
accepit uxorem accepit quam
rex aretha postmodum ablata
ab eo dedit herodi eo quod

ipse maioris esset potestatis confinne
similisque est adulterium publice sic
perfidis causa perimendi. Ita et
felicissimo fidelissimo preconi
nostre redemptionis nostre triumpha-
di qui prohibendo regis iniusti
scelera morte quidem iniusta
meruit plecti sed post mortem
iustum a rege iusticie qui testi-
monium perhibebat iusta vite
perhennis coronam accepit. Dice-
bat enim illi iohannes: Non licet tibi
habere eam. Et volens illum eum
occidere timuit populum quia sicut
prophetam eum habebant. Non solum
tantum sed ipse herodes iohannem sicut
prophetam habebat teste evangelista mar-
co qui ait: herodes enim metue-
bat iohannem sciens eum virum
iustum et sanctum et custodiebat eum
et audito eo multa faciebat et
libenter eum audiebat. Sed vicit
amor mulieris eum ut in illum
quem sanctum esse noverat et iustum
manus mittere cogeret. Qui quia
noluit cohibere luxuriam ad ho-
micidii reatum prolapsus est minus-
que illi peccatum maioris erat causa
peccati cui districto dei iudicio con-
tigit ut propter appetitum adulterii
quod detestanda sciebat sanguinem
funderet prophete quem deo acceptum esse
cognoverat. Sed namque in illa divinum

dispensatio examinis digna
dicit: Qui nocet noceat adhuc
et qui in sordibus est sordescat
adhuc. At contra quod scribitur
et sanctus sanctificetur adhuc. Ad beati
Iohannis personam convenienter optatur
qui sanctus existens sanctificabatur adhuc
dum per officium evangelizandi
ad martyrii palmam pervenit. Dic-
ente natalis herodis saltavit
filia herodiadis in medio et placu-
it herodi unde cum iuramento
pollicitus est ei dare quodcumque
postulasset ab eo. Trina pariter im-
piorum scelera audivimus: celebra-
tionem natalis infausti, salta-
tionem puelle lascivam, iuramentum
regis temerarium, quibus singulis
aptum nobis ne talia geramus instruimur.
Non enim festis diem nostri natalis
in memoria renovare nec ullis
temporibus illecebris indulgere carnali-
bus sed diem potius mortis debemus
cum lacrimis et precibus crebrisque
pervenire ieiuniis. Hinc enim vir
sapiens admonet dicens: In omnibus
operibus tuis memorare novissima
tua et in eternum non peccabis. Sed
nec membra nostra que unum deo
consecrata sunt lusibus atque inep-
tis motibus dare debemus. Dicit namque
apostolus: nescitis quia corpora nostra
membra christi sunt. Tollens ergo

membra xpi faciat membra mere-
tricis. Absit sed tamen talibus obsecrat
primam dei ut exhibeamus cor-
poris hostiam mentem sanctam deo
placentem. Iuratum vero temere
irritari vitare debemus. Ipse in
evangelio dominus et Iacobus in epistola sua
docet dicens. Ante omnia autem
fratres mei nolite iurare neque per
celum neque per terram neque per aliud
quodcumque iuramentum. Sit autem
sermo vester est est non non ut non
sub iudicio decidatis. illud vero
iudicium sub quo decidit herodes
ut vel periuraret vel ob periurium
necdum ad mentem haberet patrare
flagitium. Ideo si aliquid forte nos
incautius iurasse contigerit
quod observatum scilicet in peiorem
vergat exitum libere illud consilio
salubriori mutandum noverimus
ac magis instante necessitate
peierandum nobis quam pro vitando per-
iurio in aliud crimen gravius esse
divertendum. Denique iuravit da-
vid per dominum occidere nabal vi-
rum stultum et impium atque omnia
que ad illum pertinerent demoliri
sed ad primam intercessionem Abigail
femine prudentis mox remisit
minas revocavit ensem in va-
ginam neque aliquid culpe se tali
periurio contraxisse doluit. Iuravit

herodes dare saltatrici quodcumque
postulasset. ubi eo tunc periurium di-
citur. agimus ergo quoniam
periurii crimine polluit scelerato consilio solli-
cite in iurando sed tamen quod
agimus hoc est moderatio sollerti-
us observanda ut si talem forte
lapsum versuta hostis insidiarum
incidimus ex quo sine aliquo pec-
cati contagio surgere non possumus
illum potius evadendi aditum
putamus in quo minus periculo
prepessimos esse cernamus. Nimirum exem-
plo eorum qui hostilibus clausi muni-
bus evadere desiderant sed portarum
omnium accessum sibi interdictum con-
siderant ibi necesse est desiliendi
locum eligat ubi minimo contin-
brevior minimum pericli cadentes
sentiant. Sequitur. Et illa porre-
xit matri sue. Dei in inque
hic in disco caput iohannis baptiste.
Et contristatus est rex. Contristatio
regis non ablucio est sed confessio
sceleris. Hec etenim est semper in-
iquorum iudicum ut plerique reprobi
cognoscant se et contristentur errores
se tamque errores sui penitudi-
nem gerunt nec tamen ab eorum
quiescant operibus eadem confes-
sione ac prima contra se ipsi
testimonium dent quia non nescientes de-
linquunt dominum apostolo quod culpant
se cohibere detractant eaque inse-

pcarit quo foueam predicationis
qui pendere voluerunt declinare
neglexerunt. Talis quippe est
constantia herodis qualis penitencia
pharaonis et inde quorundam qui ministerium
sermonis sua postquam audiunt ac-
cipiunt vitiis perdit vecors augu-
rauit. Itaque herodes caput Iohannis
petitus constancia quidem pretende-
bat in vultu quia semper desperaret
ondendo cunctis liquido quod
in sponte noverat ipsum quem erat
noti datinus. Unum si diligenti-
us nephandum in spiritu melic
tabat amulte quod ei petebat
que tam cui facere si excusabitur
possit disponebat quod si caput
herodiadis peteretur nulli dubi-
um quin illud dare vetaret esset
abinuet propter iuramentum ante
eos qui pariter recumbebant
misit deum ministrum et decollavit
Iohannem in carcere et allatum est cap-
ut eius in disco. Indignum quidem
natali suo rex spectaculum pre-
buit qui convivantibus ad epulas
principibus tribunis ac ducibus
gentis splendidis in disco caput
occisi protulit. Indignum carne eo
vivere qui potius imitatori suo
condignum quibus nullus in victus
est quod hominem inter festa distribue-
re puniri quod ab adulterii ins-

tum qui indicere iuris ea parte
plecti vetaret. Spiritum tamen
rex assumpta specie mestitie coactum
se hoc facere protestatur esse quod
optimum quod hortatum terminatum
cum a promisso sceleris revocari
deberet si non illum hoc deo dicta
sponsione uxorisse cognoscerent primo
ipos quorum par eius sceleris
amor incitaret. Sed dignum sup-
mis assertibus virtute sui eternus
beatus precursor domini nativitatis
predicationis et mortis ostendit
qui ut scriptura ait. Et si coram
hominibus tormenta passus est
spes illius in mortalitate plena
est. Cuius die natalis merito
festa celebritate repetimus
quod ipse propria passione nos solep-
nem reddidit quod roseo sang-
uine suo fulgore decoravit. Me-
rito memoriam illius tamen spirituali
gaudio veneramur qui testimonium
quod deo perhibuit martyrii sigillo
conclusit. Neque enim dubitandum
est quia beatus Iohannes pro redemp-
toris nostri quod perhibuit testimo-
nium carcerem et vincula sustinuit pro
Christo et animam suam posuit. Enim
non est deum persecutoris ut Christum
negetis sed ut veritatem retinet
et tamen pro Christo occubuit. Enim
enim ipse Christus ait. Ego sum

veritas ideoque per christo qua pluri-
tate sanguinem fudit. Et tri-
nascito predicatio baptizatio
prius nascendo predicando ac bap-
tizando testimonium perhibebat. hunc
etiam passionum per ipse patiendo
significavit. Quoniam tamen passiones
diverso ordine consummari ita super-
ne provisionis dispensationem ges-
tum est ut videlicet redemptoris
nostri contra portam civitatis
cuncto assistente populo sublevar-
etur in cruce precursor vero eius col-
lectis in domo convivium magistra-
tibus atque optimatibus plebis
misso tamen speculatore in abscon-
dito carceris capite truncaretur.
Et quidem congruum videbat ut
misterium divine crucis nostri figuris
prefiguraret iohannes. Et quia idem
iohannes testimonium domini perhibens
dicebat. Illum oportet crescere me au-
tem minui hoc est illum quem prophetarum
esse magnum mariam christum dominum
ac deum verum oportet intelligi me
autem quem christum esse arbitrium
non christum sed esse prophetam christi pa-
tebit dispare utriusque qualiter
dispar modus passionis dis-
signat non in tantum sicut prelite
constitutus sed celesti ratione pri-
mus. Quia enim iterum dicit idem iohannes
Qui est de terra loquitur qui autem
de celo venit super omnes est pro

+ xxvi

fectum mortuum eius qui
de terra est decollato illa i car-
cere in obscuro per acta capi-
tis ablatio designat porro
inventionis eius qui de celo veni-
et super omnes est illa exaltata
in cruce que sub divino omni
spectante populo facta est apte de-
nunciat. Exaltatus quippe
in cruce caput erectum ad ce-
los tenuit manibus super brac-
ad aquilonem extendit campu-
ut cum se esse dominum dominus
tantum omnes que potestates ac tan-
sic dictum subditas esse ipsi
etiam corporis situ figuraret
Infima crucis ipsius terre abdi-
ta penetrabat ut inferorum
regnum passionis illius v-
ictorum ac destructum esse sig-
naretur rege hunc esse ac deo
eum scripto in cruce titulo a-
tantes hebrei greci romani
legebat. Ut videlicet eius impri-
apparet pontes quetus de-
tandum. Quoniam apostolus cuncta
breviter una sententia complet
dicens. factus est obediens usque
ad mortem mortem autem cru-
cis propter quod et deus exaltavit illum
et donavit illi nomen quod est
super omne nomen. ut in nomine ihesu
omne genu flectatur celestium ter-

terrum et inferiorum et omnis lingua confiteatur quia dominus ihesus xpistus in gloria est dei patris. Decollato autem iohanne et ablato capite eius in disco. Sequitur. Et datum est puelle et detulit illud matri sue et audientes discipuli eius tulerunt corpus eius et sepelierunt illud et hoc ad maiorem commendationem perfectionis domini pertinet quod corpus eius sepulture absque capite datur. Nam ut in ecclesiasticis hystoriis invenimus corpus eius in civitate Samarie que nunc Sebaste vocatur. Caput autem in Iherusalem humatum est decollatus est non in castello quodam Arabie quod Macheruntam nominant in quibus in hystoriis hoc quoque reperimus quod caput eius sanctissimum longo post decollationem eius tempore ab ipso revelatum sit duobus monachis orientalibus qui orationis gratia venerunt Iherusalem atque in Emisenam Fenice civitatem platum debito fidelium sit honore receptaculum. Ad vero ossa eius tempore post predicte de Samaria in Alexandriam translata ac mox Alexandria missa nunc ibidem in ecclesia que nominis eius est honore consecrata servantur. Quod divina prudentia constat actum

ut scilicet per plura loca deportatis beati martiris reliquiis plurima virtutum signa fierent pluresque per memoriam doctrine vite illius ad fidem ac dilectionem eius quem predicabat converterent. Inter hec sane considerandum est et attentius quemendandum memorie quod omnipotens deus electos dilectosque suos famulos quos ad vitam regni que predestinavit. Cum itaque in hac vita piorum patitur persecutionem qui tot ac tantis penarum mortibusque gravibus consumi quoniam preciosis presertim virorum passionibus mimus de hiis que nobis forte adversa contingunt dolemus ac potius distamus omne gaudium existimare cum in temptationes varias incidimus memoria retinentes quod quem dominus diligit castigat flagellat autem omnem filium quem recipit. Nam et si principalis summa constat quia in multis offendimus omnes quis tamen nunc dicere audeat beatum iohannem in actu vel dicto vel habitu vel victu peccasse cuius austeritate indumenti cuius parsimoniam alimenti evangelica laudat hystoria cuius omne quod loquitur aut veritati testimonium reddebat aut eos qui contradicunt redarguit cuius opera iustitie eum qui non ama-

bant benedictionem habebat. Cuius
in eius precordiis pro toto potuit oc
latis qui et ante nativitatem
spiritus sancti conspexit adiutus eciam
saltem humane conversationis in
tuitu valuit a virtutis via vel
ad modicum deflecti qui totam
ab ineunte pueritia vitam solita
rius peregit. Et qui celibus ac castis
vite partibus vite terminum per lon
gam vinculorum afflictionem sanguinis
effusione suscepit. Ille
qui libertatem superne pacis evan
gelizabat ab impiis in vincula
coniectus clauditur obscuritate
carceris qui venit testimonium per
hibere de lumine quique ab ipsa lu
ce que christus est lucerna ar
dens et lucens appellari meruit
et quo inter natos mulierum maior
nemo est ad peticionem mulierum
turpissimarum capite plectitur
et ipse proprio cruore baptizatur
cui nomine patris super illum audire
cum spiritus sancti gratiam in eum descen
dentis videre donatum est. Sed non
erat grave ymmo leve ac deside
rabile eiusmodi talibus tormenta
pro veritate temporalia perpeti que
perpetuis noverat remuneranda
gaudiis. Optabile habebat
mortem que nature necessitate inevi
tabilis imminebat pro confessione christi
nominis cum palma vite perhennis acci

pere. Unde bene dicit apostolus quia
nobis datum est pro christo non solum
ut in eum credatis sed eciam ut pro
illo paciamini. Qui ideo donum dei
esse dixit ut pro illo paciantur electi
quia sicut idem dicit: Non sunt
condigne passiones huius temporis
ad superventuram gloriam que reve
labitur in nobis. Cum ergo tam
preclaros regni celestis here
ditatem in huius corporis mortalitate
pati videmus. Quid nobis
inter hec sanctos karissimi restat agen
dum nisi ut tanto magis
humiliemur in conspectu pii condi
toris et redemptoris nostri quanto
nos pariter cognoscimus
eos nec vite imitatione sequi
posse nec mortis. Itaque iuxta
vocem pastoris humiliemur
sub potenti manu dei ut nos
exaltet in tempore visitationis. Hu
miliemur cum Johanne et innume
ros obsecrationes faciamus assidu
as complentes minime coram
hominibus excellamur. Ut deficiat
at paulisper spiritus noster in nobis vel
carnalis et superbus quo sole
bat in statu. Ut hoc actionum
perfectibus ante illum assiste
re cum illo exaltari valeamus
qui de celo ad terras venire
dignatus est ut nos qui de terra

sinnus sublevaret ad celos ihesus
xpus dns nr qui vivit cum
cum patre in unitate eccia

Item sermo beati Johannis epi

H Ei me quid agam Unde
sermonis exordium faciam
quid dicam vel taceam Vo
lo ego tum in stupore mentis stans
sum sz et omnes qui audierunt
ewangelii vocem admirantur
metu vel Johannis constanciaz
vel herodis levitate vel impia
mm mulierum feritate dementiam
Quid enim admirandus herodes qui
apprehensum iohannem posuit in
custodia Quid obrem propter
herodiadem uxorem fratris sui et
reprehendendum forsitan levita
tem herodis admiremur mu
lieribz induti Quid enim quis
dicat aut quo quis enarret
mulierum illarum crudelem ma
liciam eisdem proximo relatz ec
in hoc mundo bestiam comparabilem
mulieri male Et nunc michi
de muliere mala sermo est non de
bona et honesta nam cum mul
tas bonas et honestas et ordinatas
omne opus bonum perpetuas
quarum me vitam commemorare oportz
ad edificationem audiencium et ad
amorem earum excitandum mentibz
singulorum Nulla ergo in hoc mundo
bestia similis est mulieri male quid

inter quadrupedia animalia
leone sevius Sed nichil ad hac
ant in serpentibus Quid dracone
atrocius Nec hoc quidem in muli
ere mala et linguosa constitit pro
pter hoc leo et draco in malo inferiores
sunt. Testificatur draconem in malo
huic sermoni meo sapientissimus
Salomon dicens Cohitare leoni et
draconi melius est quam cum mulie
re mala et linguosa Et ne putes
sapientem virum ironia hoc dixisse
se expertis rebus disce mani
festius daniele leones inclu
sum sunt in stro vero illum na
both Jezabel interfecit cetus
Jonam invenit custodivit Dali
da aut Sampson crinibus illec
tebris raso etiam capite deforma
alienis tradit draconem Anasta
de et cornicem iohannem baptista in
deserto vinctem sed ditela salte tan
uerit herodias vero eidem caput
abscidit et tanti viri mortem pre
cium saltacionis accepit. Sequitur

Sermo beati augustini epi

Q Uum sancti evangelii legeretur
circa dulce spectaculum ante
oculos meos constitutum est
caput scilz iohannis baptiste in
disco feralibus missus crudelis
propter odium veritatis puella sal
tat et fremit mater et inter deli
cias et lasciviasque convivantium te
mere invitatur et impie quid iuratur

impletur. Factum est Johanni quod
ipse predixerat de domino cum ihesu christo
dixerat illum oportet crescere me
autem minui. Ille minutus est
capite ille crevit in cruce
Quem pepigit veritas non potuit
equo animo tolerare quod homo dei
suis movebat. Rependerunt mala
pro bonis. Quid enim ille dicet
nisi quo plenus erat. Et quid illi re
penderunt nisi quo pleni erant. Ille
triticum seminavit sed spinas mes.
Dicebat regi non licet tibi habere
uxorem fratris tui sed enim tamen sic libe
bat. Et non servaret honorabat eum
a quo bonum audiebat. Sed detesta
bilis mulier odium concipiebat quod alio
dato tempore patet. Quem pertinebat
pepigit filia saltante. Et rex ille
qui sanctum virum habebat iohannem
qui eum propter deum timebat
et sic ei non obediebat precipit quod
ab illo petitum est caput io
hannis baptiste in disco coram statim ...
sed propter iuramentum et propter recumbentes
misit spiculatorem et implevit
quod iuravit. Amonet nos locus
iste karissimi ut propter vitam et mores
meos aliquid nobis de iuramento
tractemus. Falsa iuratio non est
leve peccatum ymo tam maximum
peccatum est falsum iurare ut propter
reatum false iurationis dominus prohi
buit omnem iurationem. Dicit enim
dictum est non periurabis reddes

autem domino iuramentum tuum.
Ego autem dico vobis non iu
rare omnino neque per celum quia
thronus dei est neque per terram
quia scabellum pedum eius est
neque aliud quodcumque iuramentum
neque per caput tuum iurabis quia
non potes facere capillum tuum al
bum aut nigrum. Sic autem ...
... est est non non sicut apostolus
... carnalis est. Invenimus autem
in sanctis scripturis ipsum dominum iu
rasse qui ei usque ad immolacionem
filii dilecti obedivit abraham
locutus est angelus de celo
per memetipsum iuravi dicit dominus
quia obedisti voci mee et non
pepercisti ~~voci mee~~ filio tuo
dilecto propter me mihi benedicens
benedicam tibi et implebo semen
tuum sicut stellas celi et sicut
arenam maris et benedicentur in
semine tuo omnes gentes que ...
... per orbem toto terrarum ...
nos imple. Prohibetur vero
iuratio dei. Itaque in psalmo de domino
ihesu prophetatum est. Iuravit dominus
et non penitebit eum tu es sa
cerdos in eternum secundum ordinem melchisedech. Qui non erat
scriptum tamen sicut quod protulerit
melchisedech sacerdos dei ...
... qui benedixit abraham ...
... quod hoc concurrit propter

catheccuminos fideles tamen ag
noscunt quemadmodum ante propheta
tum est quod modo videmus im
pleri. Sicut et hoc iuravit dominus et
non penitebit eum. Et ideo quid hoc
dem penituit quod non iuraverat (
Cum ergo dominus iuravit quare dominus
populus suos iurare prohibuit di
co quare non est peccatum iurare. Sed quia
quidem peccatum est falsum iurare lon
ge est a peccato qui omnino non iu
rat propinquat falso iuratori. quod
libet verum iurat. Dominus ergo quod prohibu
iurare super terram te noluit am
bulare ne pedes tuus in angusto
labatur ideo dares. Et deus in
iuravit. Secretus iurat quia
nec teri nescit. Ideo te moneat
quod dominus iuravit quia forte non
debet iurare nisi deus. Tu cum
non iuras quid satis teste deum
adhibes. Tu illi ipse semet
ipsum. Sed tu homo quia in multis
falleris plerumque et adhibes tes
tem veritate ad tuam falsitatem
Sicut et volens homo periurat tunc
eciam putat esse quod iurat. Ideo
inde est tunc peccatum quantum eius
qui scit falsum esse et tamen iurat.
Scio quidem esse eos scire iura
quidem consuetudinem et iurare sunt. Si
ne do deum aures nostras iuratorem
hoc modo. Sint vobiscum vini

mus quibus nos alii audiunt iura
tes. Numquam non eos invenerim totti
die iurare. At ubi legi et timui
luctatus sum contra consuetudinem
meam. In ipsa luctatione invocavi ad
iutorem prestitit michi nichil fa
cilius est quam non iurare. Hoc ideo
ammonui caritatem vestram ne dica
tis. Quis hoc potest. O si deus
timeatur. O si periurium expavescatur
lingua refrenatur vitas et iuratio
tollitur. Ipse sunt loca quod hodie audi
vimus cum ewangelium recitaretur dico
caritati vestre. Videtis miserum
herodem istum iohannem sanctum virum et
dei hominem dilexisse. Sed quia te
mere iuravit ebrius ex leticia nota
et delectacione saltantis dederat se quod quod
illa puella que saltando placue
rat ut poposcisset. Ubi illa po
poscit tam crudelem et nephanda
rem constatus est quidem videbat
enim tantum scelus fieri sed potius iure
iurandum suum et puelle peticionem
ubi videbat trictum factum
ibi rursus timebat reatum p
iurii. Ne deum offenderet per
iurando deum offendit sceuo d.
michi aliquis. Quid ergo debuit he
rodes facere. Si dixero non debuit
iurare quis non videat eum hoc
facere non debuisse. Quero eos solor
de homine periuro iurare debeat
sed quid facere debeat qui iuravit

Ipa est magna deliberacio. Deme
iuravit qui futura nesciuit.
qui lapsus est per iram. Ecce puel
la petiuit caput sancti iohannis quod
facere debet herodes rex. Dicimus illi
co filiu Si dixerimus preciosum
ne scelus facias primum suade
mus si dixerimus nolo parare
ad scelus adimplendum promissum
mala eo dico ut quando veniat ad
istam eo dicam mala moues fra
tres meos moueo filios meos Quid
opus est ut veniatis ad hunc
articulum ubi non possimus inuenire
consilium Tamen semper diligencius
perscrutatis accurrit in virum quem
ubi video prius hominem istum in ira
cionem temerariam cecidisse et malu
isse non facere quod iuraverat quam
iracionem suam fuso hominis sanguine
implere. Commemoro quod virum san
ctitate qui fuit david Saul perse
quebatur Igitur ille cum suis ibat
quocunque poterat ne inveniretur
a saulo eo tradetur et quadam
die ab homine divite qui vocaba
tur nabal et tondebat oves suas
petiuit sustentaculum victus sibi
et eis qui cum illo erant. Inhu
manus dare noluit et quod est amplius
contumelio se reddit. Iuravit
sanctus david cum ocrisuis se esse
erat cum armatis. Et quod facile
fuerat et iuste fieri apud suadentibus

videbatur in tantus fuit a
iuracionem recepit ut sicut
quod iuraverat. Occurrit Abigail
uxor nabal et obtulit ei mu
nera que populo fecerat supplicat cum
rogauit respexit a marito suo
revocavit Iuravit sed non impl
evit iuracionem maiori pietate
proinde breviter iterum redeo ad
monendos vos Ecce sanctus david
non quidem irritus fuit homo
fudit sed cum iurasse necesse q
potuit De duobus peccatis eligit
minus sed minus fuit illud in
comparacione peyor terciam primum in
pessimum magnum malum est si
iracio prius quam laborare debes
eo fugere adversus consuetudinem
veram malam et valde mal
et tolle iuracionem de oribus m
Si quis ante te provocavit a
iuracionem ut forte sit sibi
conscius fuit fieri posse si iu
neris de illa re quod tu pu
ris commisisse aut fecisse et fe
tamen non fecisti ne remaneat
in illo mala suspicio si iura
ris tu non sit peccatis tu quo
qui te provocavit et dixit di
centes. Sit in ore vero est et
non non si quod amplius est a ma
est. loquebatur ante de iuracio
ubi nos intelligere noluit ip
iuracionem a malo esse. Si ab

pnotatus fuit abipmis malo
cit quod iuratus no atuo et hc
est spe amalo qm quis scimus
qm corda nra videre no pos
sumus tn si corda nra vide
mus cui iuravimus. Cu a
nobis exigetur iuracio qui
videtur oculis pximi ipa
cogitatio. Scribite i cordibus
vris quid dico. Ille ante q
hominem pnotavit ad iuracoz
et scit eum fflm esse iuratuz
iurat homicida est homicidi
corpus occisurus est ille diaz
ymo duas animas reus q ia
te pnotavit et sua. Scis ven
esse quod dicis fflm esse qd
vm ille dicit a iurare qpel
lis. Ecce iurat ecce pcicat ecce
perit tu q iuenisti aliq di
tam qd nunq dixi tantum vere
in hoc xplo qd contigit i hac
terra. ffuit hic homo simpx
quida inocens et bn fidelis
i multis viris idem yppone
tibus ymo ab hominibus cog
nitus tutyssimen vocatur
Tutulimon q's nuc nd novit
qui cives estis. Ab illo audivi
qd dico. nescio quis negavit
ei vl qd commendaverat vl qd
ei debebat et homis fidei ipe
ꝯsueuit. Commotus pnonit eum

ad iusiurandum ille iuravit iste
pdidit. Sz isto pdente ille per
tus pyt dicebat q iste tutis
limen homo omnibus fidelis
ipa nocte exhibitum se fuisse
ad iudice cu magno impetu
atq terrore pvenisse ad pntez
excelsum quedam admirab
virum cui parebat officium sib
excelsorum visum fuisse ptur
batum vetro renovat i interro
gatum fuisse hys vbis Quare
pnotasti hominem ad iuracom
quem sciebas fflm esse iuratur
Respondit ille negavit michi re
mcam. Rndit ei iudex re
tinam q exigebas pdcs q
homines cuam ffla iuriacoe pi
mere. pcestatum iussus est
cedi. Cesus est tam gviter
sit in dorso evigilant beca
plagarum appareret. Sz dicum
est illi postea q est parcitur
innocentie tue decreto tamen
feciadas. Fecit quidem ille mag
nu pctm remedatus est sed
multo gravius pctm faciet qui p
istum meum sermonem contra mea
amonitiom et exhortationem talia
ad fecit. Cavete ergo a falsa iura
cione. Ab hys duobus malis se
curissimi cavetis si consuetudinem
iurandi a vobis abstulitis
prestante dno nro ihu xpo amen

In nativitate sancte marie.

Liber generationis. virginis

Ihesu christi filii david filii
abraham. Abraham genuit
ysaac. ysaac autem genuit ia
cob etc. Omelia Rabani episcopi
de eadem lectione recitata sequitur

Matheus exordio suo satis
ostendit generationem christi secundum
carnem se suscepisse narran
dam. Secundum hanc enim christus
filius hominis est quod etiam scrip
sum scripsisse appellat commendans
nobis quod misericorditer dignatus
sit esse pro nobis. Nam illa sempiterna et
eterna generatio secundum quam filius dei
unigenitus est ante omnem
creaturam per quem omnia principaliter facta
sunt ita ineffabilis est ut de illa
dictum a propheta ysaia intelligatur.
generationem eius quis enarra
bit. que quia temporali eius nativitate
qua verbum caro factum est et
virgo spiritu sancto gravida filium peperit
et virgo permansit hec prophetica sententia
possit non inconvenienter accipi
ne sacre edificationis distortis
comparatio non habeat. Igitur matheus
carnem pro humani generis inicio
pro prevaricatione in primo novi tes
tamenti libro. Reddens primo libro
veteris legis ubi scriptum est. hic
est liber generationis celi et terre.
Et rursum hic est liber generationis

ade. Adam enim veteris propter titulus
corruptus est mundus. Adam
exponens nomen in quo universa crea
ta sunt omnia que in celo et que in terra
consistunt. Reddit manifeste in
telligi quod christus secundum carnem
susceperit generationem qui electos
suos in filiorum dei assumeret a
doptionem. Tenuit autem liber
exorsus generationis tamen primam partem
particulam teneat generatio sed
intelligit quod consuetudinem
generis sue secutus sit. Con
suetudo enim hebreorum est ut vo
luminibus que eorum principiis in
ponant nomina ut est Genesis ex
odus. Ratio libri legales
ait dicit. Ihesu christi regalis
et sacerdotalis in eo exprimit dig
nitatem. Nam ihesus qui nomine
huius figuram pretulit primus
post moysen in populo israel in terram
repromissionis eduxit. Aaron
vero mistico consecratus unguento
primus in lege sacerdos fuit. Cl
natur etiam christus quem unxit deus
oleo letitie pre consortibus particu
libus suis rex est de quo scriptum
multiplicabitur eius imperium
et pacis non erit finis. Et an
gelus ad mariam potentia regni
eius de miraculis. dabit ei dominus
deus sedem david patris sui

et regnabit in domo iacob in
eternum et regni eius non erit
finis. Sacerdos idem est de quo
dicit ps. Iuravit dominus et non pe-
nitebit eum tu es sacerdos in eternum secundum ordinem mel-
chisedech. Filii david filii abraham. Ordo
posterius sed necessario commu-
tatus. Si enim primo posuisset
abraham et postea david iterum
repetendus esset abraham
ut generationis series texeretur
ideo ante ceteris patribus hos
duos nuncupavit quia ad hos tantum
facta est repromissio de Christo. Abra-
ham in semine inquit tuo benedicen-
tur omnes gentes terre. Ad david
vero ait de fructu ventris tui po-
nam super sedem tuam. Abraham
genuit ysaac ysaac autem ge-
nuit iacob. Hoc sequitur secundum hanc
generationem christi. Matheus ab ipso
promissionis christi exordio hoc est
abraham generationes commemorans
nos perducat ad Joseph filium
marie de qua natus est ihesus qui
dicitur christus. Demonstrat quoque de ge-
ntilitatis caligine qui de egyp-
tia servitute per xlii viros ac
si eiusdem nun mansiones ad vir-
ginem mariam pleno spiritus sancti
fluente gurgite ac si intelligi-
bilem iordanem duce domino ihesu
christo velud Josue filio nun
ductum sicut ymo quia christum de

maria natum esse testatur. Genera-
velud hamus in textus capite
sic in fine genealogie positus
et in mare huius mundi a patre
missus tortuosum draconem adu-
latum ostensus occidit atque hu-
mani generis mortem mortuus in-
visitavit. Et ideo velud fine du-
plicato iterato videlicet unius tantum quod no-
mine in textus similitudine genea-
logie ordo texitur donec ab his
principiis hoc est abraham ad hamum
hoc est ad christum adveniat de quo
ad Job dicitur. Numquid adducas
leviathan hamo tuo et armil-
la perforabis maxillam eius in
hamo quidem incarnationis christi iste
captus est quia dum in illo appe-
tit escam corporis transfixus est
aculeo divinitatis. Judas autem
genuit phares et zaram de tha-
mar. Notandum quod in genealogia
salvatoris nulla sanctarum assumuntur
mulierum sed eas quas scriptura
reprehendit. Ut qui propter peccatores
venerat de peccatoribus nascens
omnium peccata deleret. Unde et in sequenti-
bus raab meretrix et ruth
moabitis ponitur et bethsa-
bee uxor urie. Ad interiorem
vero intellectum in omnibus istis mys-
terium ad deum ecclesia de gentili-
tatis errore significatur que prius

alienis ignominiam plena scele
ris hebatur s; ad xpm ut legi
tima conuersa est matrona et
pbres ad optimos parit deo fi
lios q̄ synagoga q̄ prius ut p
prium videbatur deum habe vi
rum. Thamar q̄ interpretatur
amaritudo vel commutatio siue
palma. Et merito h omnia que
nerunt scē ecclie que ama prius
i ydolatria fuit et turpi conuersa
cione s; modo dulcis ē p̄ffectu
conuersacionis et studium pro laboris
hec commutatio vere d̄ quod ex preua
ricatrice conmutata ē in iustam et
ex odiosa in amatam. Que pal
me rite assimilatur ꝑpt̄ certamine labo
rum et victorie premium de illa q̄p
pe p ꝑpheta dicitur. Iustus ut pal
ma flo. sicut ce li. mul. etc. Raab
quoque interpretatur latitudo vel fames
seu impetus interpretatur. Et quid
in hoc nisi scē ecclie nobilitas p
dicatur cui etiam ꝑ ysa. dicitur di
lata locum tentorii tui et pelles
thabernaculorum tuorum extende ut
paxillos longos fac funiculos
tuos et clauos tuos consolida
ad dexteram enim et ad leuam penet
trabis et semen tuum gentes hereditabit
bit habz et famem ista non fa
mem panis neque sitim aque s;
audiendi verbum dei et faciendi volun
tatem eius. Et hac quidem impetu

ergreditur quia uelocitate p dic
cionis ꝑflante spiritu sancto i tota
mundi latitudine dirigitur ui
bus p Ezechielem d̄ ubi era
impetus spiritus illuc gradiebat
anialia cum ambularent. Boo
zeth que ul virtus ul fest
nas siue desinens interpretatur mo
ctatis signat q̄ in pruitate cordis
deum contemplatur. Et sim p
ꝑfestinat manus eius dare d
h desinit i. finitur in ꝑfecte d
lectione dei ꝑ ꝑfecte debent bu
et paulus ait. Certus sum q
neque mors neque vita neque a
geli neque principatus neque i s
cia neque futura neque fortitud
neque altitudo neque profundum
neque creatura alia poterit nos
parare a caritate dei que ē i xp
ihū. Beth phelee uero que in
pretatur puteus saciectatis. Vel
puteus septimus habundan
gie spiritus scī inetriata fici dos
domo itaque spirituali hoc ē sc
tenebro sca est etiam puteum
saciectatis quia fons est i ea fon
aque salientis i vitam eternam t
sum ante genuit salmo. Ip
nason princeps tribus inda
i tunis legimus. Iesse autem gen
dauid regem. Rex d̄ dauid n
qd ipse solus i ista genealog

regni fuit positus tunc absque
usque ad transmigratiorem babilonis
qui scilicet regnaverunt. Et quia
david primus de tribu iuda rex
fuit per quem ordo decurrit genea-
logie. David autem rex genuit
salomonem ex ea que fuit urie.
Auctem cum tres relique mu-
lieres nominibus propriis sint posite
hic non nominetur bethsabee
sed hoc solum dicitur quod uxor
fuit urie. Igitur hoc ideo pu-
tatur factum quia tres alie supra scrip-
te licet turpes fuerint in pecca-
tis tamen filiorum aliquorum per quos de-
currit genealogia non solum non
culpari sed etiam laudari merue-
runt. Hec vero adulterio simul et homici-
dio perpetrato david regi genuit
filium in tantum culpabilis fuit
ideo ut merito in salvatoris ge-
nealogia videatur non nominari
nomine vero viri eius id est urie
in isto homine ponitur. Ut re-
vocat etiam sceleris immanitatem
memoretur dum uxoris tam sce-
leris in memoriam revocatur.
Mystice autem david christum signat
qui interpretatur manu fortis et
desiderabilis manu fortis quia
principatum de tribu iuda. Et non
vos sit de desiderabilis scriptura
mandit dicens. Ecce veniet deside-

ratus cunctis gentibus. Et pe-
trus ait In quem desiderant an-
geli prospicere. Urias autem qui inter-
pretatur lux mea dei signat dyabolum
qui transfiguravit se in angelum
lucis audiens deo dicere lux mea
dei ero similis altissimo Huic
erant pessimo coniugio de-
legati omnes quos gratia dei li-
beravit ut etiam sine macula
et ruga salvatoris sponsa
copuletur. Joram autem genuit ozi-
am Ozias autem genuit ioatham
In libro regum valde de ioram
othoziam fuisse legimus geni-
tum quo mortuo iezabeth
filia regis ioram soror otho-
zie tulit Joas filium fratris sui
et eum nutricem que nutriebat
abathalia subtraxit cui suc-
cessit in regnum filius eius
amasyas post quem regnavit filius
eius Azarias. Certius est quod
secundum fidem hystorie tres reges
in medio fuerunt quos ewangelista
pretermisit. Joram quippe non
genuit oziam sed othoziam
et reliquos quos enumeravimus
Sed quia propositum ewangeliste erat
tres ~~tessere[?] ... [illegible]~~ in diver- tessercadecas in ter. ix
so temporis statu ponere iorum quia
se miscuerat impyssime iezabel

Ideo usque ad tertiam generationem eius memoria tollitur ne in sancte nativitatis ordine poneretur. Denique quorum ita exstat per prophetam non mansit quarta generatione in throno regni Israel. Progenie de domo Achab excessit purgata quasi labe similiter gentilis temporibus peractis iam regalis in quarto generationis consequenti origo innatur. Et post transmigrationem Babilonis Iechonias genuit Salathiel. Si non sumimus Iechoniam in fine prime tesserescedecadis ponere, sequenti non erunt nisi tredecim sed tota. Sciamus quod Iechoniam priorem ipsum esse quem Ioachim. Secundum autem id est Ioachim filium non patrem. Quorum prior per k et m scribitur, posterior per c et n scribitur quod scriptorum vitio et longitudine temporum apud Grecos Latinosque confusum est. Hec beatus Ieronimus hystorialiter scripturas ita exposuit. Ceterum venerabilis pater Augustinus in libro de consensu evangelistarum ita dicit: Unus quippe in illis progenitoribus bis numeratur id est Iechonias a quo facta est quedam in extraneas gentes deflexio quando in Babiloniam transmigratum est. Ubi autem ordo a rectitudine deflectitur atque ut eat in diversum tanquam angulum facit

ita quod in angulo est bis numeratur in fine scilicet prioris ordinis et in capite prius deflexionis. Et hoc ipsum iam prefigurabat Christum acturum sicut a circumcisione ad preputium tanquam de Ierusalem ad Babilonem quodammodo migraturum atque universis ex utroque parietibus tanquam lapidem angularem futurum. Hoc tunc in figura preponebat Deus quod in rebus in veritate venturum erat. Et ipse Iechonias ubi angularis prefiguratio incipit presignat. Fit quod non iam Christus qui facit omnium. Et ex parte una bis numerata vel una generatio fit, ipsum Christum invenimus qui hic regere de vite nostre temporali atque eterne tanquam in quodam quadrigario regaliter presidet. Iacob autem genuit Ioseph. Hunc locum nobis obicit Iulianus augustus de dissonantia evangelistarum: cur evangelista Matheus Ioseph dixerit filium Iacob et Lucas eum appellaverit filium Heli, non intelligens consuetudinem scripturarum, quod alter secundum naturam alter secundum legem ei pater sit. Scimus enim hoc per Moysen Deo iubente preceptum ut si frater aut propinquus absque liberis mortuus fuerit alius eius accipiat uxorem ad suscitandum

[...]mestis tunc propinqui sui dicta
[...]ua est enim consuetudo adop
[...]tandi etiam in illo populo dei ut
[si]bi faceret filios quos ipsi non
[g]enuerat. Ita excepto quod
[fi]lio pharaonis moysen adop
[t]auerat illa quippe alieni
[g]ena fuerat. ipse Jacob nepo
[te]s suos ex ioseph natos ve
[r]us manifestissimus adopta
[u]it dicens. Nunc itaque filii
[t]ui qui facti sunt tibi priusquam ad
[t]e venirem mei sunt effraym
[et] manasses et Symeon erant michi
[a]lios si genuero post eos tui erunt
[ho]c etiam factum est ut xij essent
[trib]us israel excepta tribu levi
[q]ue de templo serviebat Cum
[qu]a quippe tredecim fuit cum
xij^ci fuissent filii Jacob unum in
[te]lligitur lucas patrem Joseph
[no]n a quo genitus sed a quo
[fu]erat adoptatus suscepisse
[...]s eiusdem suo cuius progenitores
[retro]rsum usque commemoravit do
[ne]c exiret ad dauid. Cum no
[...]nte huius rei constat ratio
[A]ffricanus hystoriographus scri
[b]ens ad aristidem quedam de
[di]uersorum consonantia ewangelistarum ita di
[ci]t. Nobis igitur imminet osten
[de]re quomodo ioseph dicatur secundum mathe
[u]m patrem habuisse iacob qui
[de]scenderit per salomonem secundum
lucam vero hely qui descendit per
nathan utique isti ipsi i. Jacob
et hely erant fratres uterini quomodo
alius mathan alius vero ma
chat patre ex diversis generibus veni
entes quin ipsi etiam Jozephum
esse videntur. Est igitur modus
iste mathan et machat diver
sis tribubus de una eademque uxore
estha nomine singulos filios
procreavit quia mathan qui per salo
monem descendit uxorem eam
primus acceperat et relicto uno
filio Jacob nomine defunctus
est post cuius obitum quia lex
vidua alii viro non vetat nu
bere machat qui per mathan
genus ducit tamen esset ex ea de
tribu sed non eodem genere relicta
mathe accepit uxorem ex qua
et ipse accepit filium nomine he
ly per quod ex diverso genere patrum
efficiuntur Jacob et hely uterini
fratres quorum alter i. Jacob fratris
hely sine liberis defuncti uxo
rem ex mandato legis accipi
ens genuit Joseph naturam quidem germi
nis suum filium propter quod et scribitur
Jacob autem genuit ioseph secundum
legis vero preceptum hely efficitur
filius cuius iacob quia frater
erat uxorem ad suscitandum
fratris semen acceperat et per hoc rata

inveniuntur atque integra generacio
et cum quod matheus enumerat dicens
Jacob autem genuit ioseph et
ea quam lucas competenti ab
seruatione describit dicens qui
putabatur filius esse ioseph qui
fuit hely qui et ipse sub sonan
te eadem distinctione hely esse
filius putabatur qui fuerat
mathat quia legalem hanc
successionem que velud ad op
tionem quandam gratia defunctis con
stat magis quam generis veritate
competenti satis per hoc designat
indicio observans eam recta ne cui
inhumerem di successionibus gene
ipse aliquem nominatur per quod digna
distinctione non descendens sed as
cendens usque ad adam et ad ipsum
usque pervenit deum hec autem non
nobis ad subitum reperta aut absque
ullis auctoribus quin dedita sunt
sed ipsi hic salvatoris nostri secundum
carnem propinqui seu studio can
ti semine demirandi seu doce
di que secundum veritatem gesta sunt
tradiderunt hec affricanus hiis
sillabis profert excepto quod
pro mathat posuit melchi quod
fortassis vel codex illius sic
habuit. Bel in hystoria ecclesiastica
hec dicit eadem mathe
cepit homonimu viz marie
Cum viz audieris suspecto tibi

non subeat imparitas sed rec
derre consuetudinis scripturarum
quod sponsi viri sponso se vocat
uxoris de qua natus est ihesus
qui vocatur xpistus. Pulchre
non de quibus sed de qua posu
it de sola virgine sine semine
maritali natum demonstrat.
Aut primum dicit de qua na
est ihesus et deinceps sequi
Qui vocatur xpistus. Ipsum nom
ihesus prius posuit quod ante con
ceptum eius ab angelo nomina
est. deinde convenienter appo
quod in pontificalibus et regib
prius in ymagine precedebat
hoc est xpistus. Et ille in com
duo nomina mistica commun
distinguitur est a ceteris qui
figuram eius huius de nom
sed diversis mutuati pro ess
Unum illi qui ad breve tem
vite huius xpisti appellaba
ad solam veri xpisti ymag
nem construendam omnis con pro
quedam mistica consecratio
olei tunc huius qui inter nos
solet materie liquoris prov
bat. Beneus ait hic qui de
venerat ut omnia que pre
debat gesta fuerit xpisti
non humanis opibus quis sit
assumit bugeta sed nono ac

gulari dono primo spiritu infuso
et unctus xpistus efficitur sicut
multis diversis in scripturis de co
vates ysaias predixerat ex perso
na xpisti dicens. Spiritus domini super me
propter quod unxit me evangeli
zare pauperibus misit me predica
re captivis remissionem et ce
cis visum. nec solum ysa dimus h
predixit oraculis sed et david si
militer inspiratus testatur de xpisto
dicens ad ipsum xpistum. Sedes
tua deus in seculum seculi virga equi
tatis virga regni tui. Dilexi
sti iusticiam et odisti iniquitatem. propterea unxit te deus
deus tuus oleo leticie pre consortibus tuis. in quibus verbis
quidem eum evidenter deum
significat. Sed vero per sceptrum virga
sceptrum in eo regale commendat
post vero etiam qualiter xpistus
effectus sit dicit dicens quod unc
tus sit deus non oleo communi
sed oleo leticie nec sicut participes
pes sui id est illi qui ymaginem
precesserunt sed pre participibus suis.
Oleum vero leticie in sacris
voluminibus intellectu mistico
spiritus sanctus designatur. Set et de
pontificatu eius idem david in
alio loco licet aliquantulum archanis
significet eloquiis tamen ex persona
de filio pronunciat. De ventre
inquit ante luciferum genui te. Iu

ravit dominus et non penitebit eum. tu es sacer
dos in eternum secundum ordinem melchisedech. Hic autem melchi
sedech in sacris voluminibus sacerdos dei summi
refertur fuisse sed qui non oleo
quod primitus sit neque qui ex succ
cessione generis susciperet sacerdotium
sicut apud hebreos mos fieri
erat. et ideo secundum ordinem ipsius
futurus sacerdos dicitur xpistus qui
non olei liquore sed virtute celesti
xpistus consecratur. Dicto denique eum
multi apud hebreos oleo in
ipsum solempniter consecrati uncti
ut xpisti et sive reges sive prophete
sive etiam pontifices per hoc sunt
instituti nullus tamen illorum vel
genti vel discipulis vel sectatoribus
ex suo vocabulo nomen dare po
tuit et appellare discipulos xpistia
nos nisi hic solus qui verus est
xpistus et oleo non humano sed
paterno et spiritu perunctus hic secta
tores suos ipsos et universam
pro toto mundo gentem ex vero
vocabulo appellari fecit per hoc
nomine xpistianos etc. Sequitur

Sermo de nativitate sancte marie virginis

Gaudeamus fratres karissimi in die sancto festi
vitatis dei genitricis cuius
ex sanctissimus eius partus non so
lum humani generis restauracione re

nerat dignitate sz etia nobis
sua tribuit deitate ut iohannes
ewangelista dicit. Quotquot aut re
ceperunt eum dedit eis ptate
filios dei fieri. Et nos io fres
cunctis pcordiis veneremur eius
trem ut ipsa pro nobis filium suu
interpellet dnm salvatore et
quia ad eius vite mitis in ec
clesie forma constituit. Ipsa eci
mt procellas seculi frementis as
picitur. Ipsa eam ordine conside
at. Neqz enim dubium quin me
ruit pliberrimis pre primi
eam posse ereptionis impetrare
suffragium. Ideo int hec oratio
nis addamus diligit et pro
honore nominis sui illa vise
ra que sanctificatus intuit secun
litate debita veneremur. Sicut ps
nos ad remedium qd peramus se
nobis inter cursus mundiales
dedit in precium. Merito itaqz beata
maria singlari a nobis preconio
attollitur que singlarem quiritio
mundo sibi int salvatore. Eius
itaqz laudes debite pietati
dei dicere valeamus qualiter ei co
dignas gras agamus qui nos
ita dilexit ut ppter nos homo
fieret ut matrem sibi virginis
eligeret. Sicut utraqz humane con di
tionis i itz. Ut contumelias pub
et iniurias subiret contra hu

manitatis necessaria sustine
ageret quam qd sufficimus con
tam ingo gras nativitate sacro
sanctissime dei genitrices cum gaudio
celebremus. Dignum naqz est
cum summa gratulatione totum mu
hoc agere pro virginitate cum su
ma pullulavit. Int omnia qz
toto affectu nos ad auxilium be
virginis confugiamus cum visum
eius patrocinia implorenius. Et
du nos eam suppliciter obsecram
sceptam et tis ipsa nos fe
dulci pte commendare dignet
in celis. Cui ipse prestare dignet
dns omnipt qui vi. et regnat. p.

In exaltacione sancte Crucis
Ewangelium secundum iohannem

In illo tempore dixit ihesus
turbis iudeorum. Nunc
iudicium est mundi nunc princeps
huius mundi eicietur foras. Et
Omelia lectionis eiusdem beati
Augustini episcopi. Lectio.

Multa sunt iudicia dei
sicut dicit in ps. Iudicia
tua sicut abyssus multa.
Dicit etiam apostolus. O altitudo divi
tiarum sapientie et scientie dei quam inscru
tabilia sunt iudicia eius et in
bus iudiciis etiam hoc quod
ait dns. Nunc iudicium est
mundi servato illo in fine
iudicio ubi novissime vivi
et mortui iudicandi sunt. P
sidebat ergo diabolus genu

humanum et reos suppliciorum tene-
bat cyrographo peccatorum dominabatur
in cordibus infidelium et creaturam co-
lendam deserto creatore deceptos
captivosque trahebat. Per christi autem
fidem que morte eius et resur-
rectione firmata est per eius sanguinem
que in redempcionem fusus est peccatorum
milia credencium a dominatu dyaboli
liberantur christi corpori copulantur
et sub tanto capite uno eius
spiritu fidelia membra vegetantur.
Hoc vocabat iudicium discretionem
hanc a suis redemptis dyaboli
expulsionem. Deinde attende quid
dicat. Quasi quereremus quid esset
quod ait nunc iudicium est mundi
secutus exposuit. Ait enim nunc
princeps huius mundi eicietur fo-
ras. Audivimus quale dixerit
esse iudicium. Non utique illud quod
in fine venturum est ubi vivi et
mortui iudicandi sunt aliis ad
sinistram aliis ad dexteram separatis
sed iudicium quo princeps huius
mundi eicietur foras. Quomodo ergo
intus erat et quo eum dixit
eiciendum foras. Numquid nam in
mundo erat et extra mundum
missus est foras. Non enim de illo
iudicio dicebat quod in fine venturum
est. Posset aliquis opinari quod in fine
venturum est eternum igne quo mit-
tendus est dyabolus cum suis an-
gelis et omnibus qui sunt ex parte

eius non natura sed vicio non quia cre-
avit aut genuit sed quia persuasit
et tenuit. Posset ergo aliquis opinari
illum ignem eternum extra mundum
et hoc esse dictum eicietur foras. Sed
quia ait. Nunc iudicium est mundi
et exponens quid dixit. Nunc in-
quit princeps huius mundi eicietur
foras hoc intelligendum est quod non
sit nunc quod tam futurum est in novis-
simo die. Predicebat ergo dominus quod
sciebat post passionem et glorifi-
cationem suam. Per universum mundum
universos populos credituros in quorum
cordibus dyabolus intus erat
cui cum ex fide renunciat eicitur
foras. Sed dicit aliquis. Numquid de cor-
dibus patriarcharum prophetarum veterum-
que iustorum non est eiectus foras.
Eiectus est plane. Quomodo ergo dictum
est nunc eicietur foras. Quomodo putamus
nisi quia tunc quod in hominibus pau-
cissimis factum est nunc in multis magnis-
que populis iam mox futurum esse
predictum est sicut et illud quod dictum
est. Spiritus autem nondum erat datus
quia ihesus nondum fuerat glorificatus
potest habere similem questionem et similem
solucionem. Neque enim sine spiritu sancto
futura prenunciaverunt prophete aut
non etiam dominum infantem in spiritu sancto
Symeon senex et anna vidua
cognovit et zacharias et elyza-
beth qui de illo nondum nato sed

ram cōcepto tanta p spm scm pdixe
runt. Sed spus nō dum erat datus
i. illa habundancia gre spitalis qua
cōgregati linguis om̄ loquerent
Ac si linguis om̄ gencium futura
pnunciaret eccā que gra spita
li ipsi cōgregaret qua longe late
qz pcā dimitterent et nulla nulli
um deo recōciliaretur. Quod ergo
ait sapia qz dyabolus de cordibz
credencium eicitur foras. Iam fideli
um neminem temptat. Immo vero
temptare nō cessat sz aliud ē in
terius regnare aliud forinsecus
opugnare. Nā et munitissimā
ciuitatē qn hostis opugnat nō
expugnat. Et si aliqua tela ei
pmissa veniunt amonet apostolus
unde nō ledant commemorat loricā
et scutū fidei. et si aliū vulnerat
adest qui sanat qz sicut pugna
tibus dictū est. hec scribo vobis ut
nō peccetis. ita qui vulneratur quod
sequitur audiunt. Et si quis peccauit
aduocatū habemus apud patrē
ihm xpm iustū ipse est ppiciacio
peccatorum nrorum. Quid enim oramus
cū dicimus dimitte nobis debita
nrā nisi ut vulnera nrā sanentur
Et quid aliud petimus cū dicimus
ne nos inferas in temptacionem nisi ut ille
qui insidiatur vel impugnat extrinsecus nullā
irrumpat ex parte nulla nos fraude
nulla nos possit virtute superare. Cū
tis talibz aduersum nos erigat

machinas quādo nō tenet locum
cordis ubi fides habitat eiectus
est foras. Qz nisi dns custodie
rit ciuitatem in vanum vigilat
qui custodit eam. Nolite ergo de
vobis ipsis psumere si nō vultis
foras eiectum dyabolum intro iterum
reuocare. Absit autem ut dyabolum
mundi principem ita dcm existi
memus ut eū celo terre dnari
posse credamus. Qz mundus ap
pellatur in malis hominibz qui toto
terrarum orbe diffusi sunt sicut ap
pellat dns in hys in quibz habi
tat sicut qd dicimus bona domus
est vel mala domus nō quādo
repbendimus siue laudamus edi
ficiorum parietum et tectorum sz qui mo
res vel bonorum hominum vel malorum
Sic ergo dcm est princeps huius
mundi i. princeps malorum omnium
qui inhabitant in mundo. Appellatur
eciā mundus in bonis qui similiter
toto terrarum orbe diffusi sunt. Vn
dicit apostolus deus erat in xpo
mundū recōcilians sibi hy sunt
ex quorum cordibus princeps huius
mundi eicietur foras. Cum ergo
dixisset. nunc princeps huius mundi
eicietur foras. Et ego si exalta
tus fuero a terra omnia traham post
me. Que omnia nisi ex quibus
ille eicietur foras. Non aut dixit
omnes sz omnia. Non enim omnium est
fides. Ad hoc itaqz hoc ad uniuers

hoim retulit s; ad naturre inte-
gritate i. spm tad aimaz tcor9
et illud quo intelligimus et
illud quo i visibiles tcorporta-
biles sumus. Q ni eni dixit
capillus capitis vri no pibit
oia tbit post se. Aut si oia
ipi homines intelligendi sunt
oia p destinata ad salutem
possumus dice ex quibz omibz
ait nichil est pitura cu sup de
suis omnibus loquetur et tre
oia qua hoim sive i linguis
omnibus sive ietatibz omibz
sive i gradibus honorz oibus
sive i dignitatibz in genioru
omnibus sive in artiu liberaliz
utilium p fessionibz omnibus
et qc q aliud dici pt sm i in-
nuerabiles differetias quibz se
se piter sola petm homines dis-
tat ab excelsissimus usqz ad
humilimos a rege usqz ad me-
dicu oia ing trahant post
me ut sit caput cor illo
membra eius. Sz si exaltatue
ing fuero a tra hoc est cum
exaltatus fuero. No eni dubi-
tat futura esse qd venit im-
ple hoc refertur ad illud qd
supius ait. Si ante mortuu
fuit grinu multu fructu afferet
nam ad exaltatom suam
quid aliud dixerit q i cruce

passione. Quod ipe evagta
no tacuit subiugxit eni tait
hoc autem dicebat significans qua
morte esset moriturus. Rndit
ei turba. Nos audiuimus i lege
qz xpus manet ietrnu et quo
tu dicis. Opt; exaltari filiu ho-
minis. Et quis est iste filius
hominis. Memoriter tenuerut
quod dns dicebat assidue fili-
um hominis se esse. Na hoc loco
no ait. Si exaltatus fuero a tra
vel filius hominis s; supius di-
xerat qn nunciati sunt genti-
les illi qui eu videre cupie-
bant. Venit hora ut clarifice
filius hominis hoc itaqz isti aio
retinentes et quod nuc ait cu
exaltatus fuero a tra morte
crucis intelligentes qsierunt
ab illo et dixerunt. Nos audi-
uimus ex lege quia xpus ma-
net ietrnu tquo tu dicis apt;
exaltari filiu hominis. Et quis
e iste filius hominis. Si eni xpc
iquiunt est manet ietrnu. Si at
manet i etrnu quo exaltabit
a tra i. quo passione crucis morietur
hoc eni cu dixisse itelligebat
qd forte cogitabat. Nos g. eis
ubor obscuritate istorz aperuit
i super scynia s; stimulati quasi
dixit g; eis ihus. Adhuc mo-
dicu lumen in vobis e hunc e

quod intelligitis quia xpc ma-
net in eternum. Ergo ambulate du(m)
lucem habetis ut non tenebre vos com-
prehendant. ambulate credite
totum intelligite et moriturum xpm
et victurum in eternum, sanguinem
fusurum quo redimat et ascensurum
sublimio quo post ducat. Tenebre
autem vos comprehendent si in eo
non credideritis xpi eternitatem ut
negetis in eo mortis humilitatem.
Et qui ambulat in tenebris nes-
cit quo vadit. Sic potest offendere
in lapidem offensionis et petram
scandali quod fuit dominus cecis
iudeis sic credentibus lapis quem
reprobauerunt edificantes factus est
in caput anguli. Hinc dedignati
sunt credere in xpm quia eorum
impietas contempsit mortuum
quem vidit occisum. Et ipsa autem mors
grani multiplicandi et exaltatus tra-
hentis post se omnia. Dum lucem
habetis credite in lucem ut filii
lucis sitis. Cum ad veri au-
ditum habetis credite in veritate
ut renascamini in veritatem etc.

Item eodem die Ewangelium secundum
In illo tempore dixit Matheum.
Ihesus discipulis suis. Sicut ful-
gur exit ab oriente et paret usque
ad occidentem sic erit aduentus
filii hominis etc. Omelia lecti-
onis eiusdem beati Jeroni-
mi presbiteri. Textum sequitur.

Nolite exire nolite credere
quod filius hominis vel in
deserto sit gentilium vel in
penetralibus hereticorum sed quod ab
oriente in occidente fides in ca-
tholicas ecclesie fulgeat. Hoc
quoque dicendum quod secundus salua-
toris aduentus non in humili-
tate ut prior sed in gloria demonstrandus
sit. Stultum est itaque eum
in paruo loco vel in abscondito
querere qui totius mundi lumen
est. Ubi cumque fuerit corpus illuc
congregabuntur et aquile. De exemplo
naturali quod cottidie cernimus
xpi instruimur sacramento. Aquile
et vultures etiam trans maria dicuntur
sentire cadauera et ad huiuscemodi
escam congregari. Si ergo irra-
cionabiles volucres naturali sensu
tantis terrarum spaciis et maris
fluctibus separate paruum cadauer
sentiunt ubi iaceat, quanto magis
nos et omnis multitudo credencium
debet festinare ad eum cuius
fulgur exit ab oriente et pa-
ret usque in occidente. possumus
autem corpus idest sanctam quod signi-
ficacius latine dicitur cadauer
ab eo quod per mortem cadat pas-
sionem xpi intelligere ad quam pro-
uocamur ut ubicumque in scriptura
legitur congregemur et pilla veniret

possimus ad uberum dei ut ille[?]
foderunt manus meas et pedes
meos et in ipsa. Sicut omnibus adul-
terina ductus est pro filia. Aquile
autem appellantur sancti quibus innovata
est iuventus ut aquile
et qui in nota ipsa plumescunt
et assumunt alas ut ad Christum veni-
ant passione. Statim autem post
tribulationem dierum illorum sol ob-
scurabitur et luna non habebit lumen
suum et stelle cadent de celo et
virtutes illorum movebuntur. Sol et
luna obscurabuntur et non dabunt
lumine suum et astra cadent de celo
virtutesque celorum movebuntur non
diminutione luminis sed comparatione ve-
ri luminis omnia visu tenebrosa
sunt. Itaque iste sol qui micat per
totum mundum rutilat et luna
que sua luminaria est et stelle que
ad solatium nocti accese sunt oc-
que virtutes quas angelorum multi-
tudines intelligimus in adventu
Christi in tenebras reputabuntur
decurrit[?] supra altum eorum que se sanctos
arbitrantes penitentiam[?] iudicis non
formidat. Et tunc parebit signum
filii hominis in celo. Signum autem
hic crucis intelligimus ut vi-
deant iuxta Zachariam et Iohannem
Iudei quem compunxerunt. Tunc plan-
gent omnes tribus terre plangent

hii qui in nuntiata[?] parati non sunt in
celis sed scripti sunt in terra. Et mit-
tet angelos suos cum tuba et de
hac tuba etiam apostolus loquitur et
in apocalipsi legimus et in veteri testamento
Tube ductiles que aurea et ar-
genteaque fieri precipiuntur ut sublimia
doctrina resonet sacramenta. Ab ar-
bore fici discite parabolam. Cum
iam ramus eius tener fuerit et
folia nata scitis quia prope est es-
tas et reliqua. Sub exemplo arboris
docuit consummationis adventum.
Quando inquit que teneri fuerint
in arbore ficus cauliculi et gemma
erumpit in florem corticesque folia
parturiat intelligitis estatis adven-
tum et zephirum ac veris adven-
tum. Ita et vos omnia que scripta
sunt videritis nolite putare iam ad-
esse consummationem mundi sed quasi preambula
et precursores quosdam venire
ut ostendant quia prope sit et in ianu-
is. Amen dico vobis quia non
preteribit generatio donec omnia hec
fiant. Supra diximus generationes
bonorum et contrario malorum esse
singulas. Igitur autem omnem hominum
significat generis aut specialiter iudeorum.
Celum et terra transibunt verba autem
mea non preteribunt. Celum terraque
transibunt in mutatione non ab-
olitione sui alioquin quo sol

obscurabitur et luna non dabit
lumen suum et stelle cadent. Si
celum in quo ista sunt transit non
fuerit. Eodem die natale sancti
Cipriani martiris sermo beati
Maximi episcopi
Sancti cy. pam festivitate sicut om
nibus notum est hodie cele
bramus et natali sicut dicit
in initio vindemie natalem
eius martirii percurrimus. Conve
nit igitur beati martiris vel mundi
m[illegible] vindemiarum ubertate
letatur nos passione gaudeamus
quamvis eiusdem passio vindemiis compa
rata est. Sicut enim uvarum ex
pressione vinum funditur. Ita
et sanctorum martirio vini vite san
guis effunditur nisi quod una
temporales fructus prestat passio
sempiternos. Recte ergo martirii
vindemiis comparatur habet enim
et ebrietate suam habet calicem
suum. De quo dicit propheta David
et calix meus inebrians quam pre
clarus est. Ipse dominus in pas
sionis sue exitu constitutus ait
pater si possibile est transeat calix
iste a me. Et item idem propheta
Calicem meum salutaris accipiam et nomen domini in
vocabo. Recte meus calix minor comparatur
quia sicut calix bibitur omnis
humor noxius vini calore deco
quitur. Ita et martirii poculum cum hau
ritur omnes peccatorum feces pas

sionis gloria tempus ... vinum quod
quidam salutare martirii est quod
cordi letitiam calore fidei me
pruritate vinum plane est spirituale
de illa uva que persolute omnium pe
pedit in ligno. Dicit enim bo
trus redditurus vinum prius in vi
nea quadam natura arte sus
penditur. Ita et christus editurus
vinum spirituale in martirii tempore quadam
providentia divinitatis aptitur. Ipse
plane botrus est quod duo explo
ratores illi hebreorum cum ihesus nave
et caleph filius iephone istra
ga ad filios israel propriis humeris
detulerunt. Quod quidem sanctum iam
tunc prefigurabat ad ventum domini
salvatoris. Nam botrus in flagello
suspensus indicat christus appensus
in cruce. Duo autem in flagello por
tatores una dum ipsi deveniunt
xpianus utique et iudeus. Et
sicut mos est portitorum unus
precedens alter subsequens. Ita
prior iudeorum designatur populus posterior
nostrorum populus. Et sicut antecedens non
videt retro sum illud semper
habens quod quidam dorsi aversione
contempnit. Qui autem sequitur
semper illud oculis prospiciat et
custodit obtutibus. Sicut
corporis vicinitate potitur. Ita
ergo iudeorum populus ... Iudeus

cum potest xpm in lege porta
vit et nescit et retrorsum eum
ponens quadam dorsi aversione
contempnit unde ait propheta
Obscurentur oculi eorum ne vi
deant et dorsum eorum semper incurva.
Christianus vero semper ipsius xpm
semper oculis aspicit semper ons
todit obtutibus et quadriga gra
duum suorum utilitate complecti
cepto enim ille propheta pro iti
nere post se se relinquens tanto cu
rsu directo cursu festinat at
tingere etc. Item sermo beati
Maximi episcopi de sancto Cypriano

In natali beatissimi Cy
priani fratres karissimi universa
nobiscum xpi exultat
ecclesia quod in omne gaudium et
celestis gratulatione permovetur
suscipit et nunc triumphalis
sanguinis decorauit effulsit cum
eo sicut quo perditi hereticus restat
errores duali spiritalis sapientie
plenitudo radiusque persecutores
mundi christianam pectorum in sacri
gratia constituat. Omnibus nos hodi
ernis celestis preconiis prosequatur
cuius eloquentia inspirata divinitus
et scriptis docuit eorum sermo con
firmavit. Hic mirabilis atque
omni ubique scriptis celebrandus
quod sanctis sacerdotem prima docto
rem fidei nostram constituit

Preciosa inquit david in conspectu
domini mors sanctorum eius. Videte karissimi
inquit in venerabilis etiam propheta
cum sanctus ingressus et laudes eius in con
spectu domini non solum mors sed et vita
constitit preciosa. Moriendo namque
ipsi xpo sanguinem dedit vivens
deo nichilominus exhortatione fortissima
innumeros celo martires acquisivit.
Quid hoc clarius sacerdote qui
inter hominum turbas gesta celestis
conversationis enituit atque inter
angelicos cetus et suis fructibus et
aliorum morte conspicuus. Iure ac
sine hic cum patriarcha david
cantavit dicendo deo suo dicens.
Cor meum et caro mea exultaverunt
in deum vivum. Exultavit utique cor
eius in deo vivo cum morientis ac
morituri seculi vanitate despe
cta totum se divinis mancipavit ob
sequiis. Exultavit caro eius in deo
quod de hoc mundo non misera corrup
cione languoris sed pro religio
ne suppliciis consecrata migravit.
Hic est ille civis pater familias
presens de thesauro suo nova et
vetera qui de veteris noviusque testa
menti vivi atque ipsum ministerio
predicans ecclesias xpi locupletis
sima disputatione ditavit. In
corruptibilis atque indefessus ille est
hic quasi thesaurus qui pecuniam domini

sui munusculis fenerans totidem
in corde fidelium celestium diuiciarum
semina coaguit usurarum. Quid igitur
fratres tanto spectaculo suo uno tamen
hic est regula et mensura sermonis
ut inter varias hominum causas motus
quod diuersitas nunc affectione patris
nunc auctoritate doctoris consolaretur
humiles superbos comprimat negli
gentes arguat incorpatos in fide
les tantum denique doctrine predicatam
vitamque suam vir fidelissimus ador
nauit ut doctrina sua suis preceptis
confirmaret opibus dominicam illam
sentenciam tenens qui docuit et fecerit
sic magnus vocabitur in regno celorum.
Quam magnus hic quod quasi preciosus
in regno celorum quam in omni genere
sermo propheticus vitam nostram et
mortem eius devota sublimat.
Nec immerito fratres tanto cum honore
nominis eius memoria per amplis
sima mundi spacia celebratur
quod per omnium orbem ad firmamen
tum fidei nostre et passio eius et
doctrina perfecit etc. **Item sermo
beati augustini de sancto Cypriano**

Sancta solempnitas Cy
priani martiris beatissimi que
nos in nomine domini congregauit
deuotis ista tanti martiris exi
git ad dicta virtutibus eius eiusque
glorie possit forte humana lingua
sufficere si se voluisset ipse lauda
re omnipotens et nos devotione magis

quam facultate laudemus cum ipsi
dominum laudemus in eo dominum in illo
et illum in domino. Quid enim esset
sine domino victor martyrum de quibus cum
legeretur audita est. Auxilium
nostrum in nomine domini Christo magnum
nimirum ubi maior pugna ibi
maius auxilium necessarium est.
Duo sunt enim que faciunt martyrum
rum angustam viam voluptatis
abiectio et tollerancia passionis
Unitas quicunque confligens si vincere
quos restat ad quod uis quod tenet
Agi de martyrum gloria facile est
martyrum solempnia celebrare diffi
cile est passionis martyrum imitari
Angustam ut dicere ceperam racio
pro meorum viam duo res faciunt
contemptus voluptatum et tollerancia
passionis. Quisquis igitur confligit
sciat se cum toto mundo confligere
et confligens cum toto mundo habet
duo vincat vincat mundum
vincat quod blanditur vincat
quod minatur voluptas et ista
est pena transitoria. Si vis intra
re per angustam portam claude
portas cupiditatis et timoris
Hanc enim temptat ille temptator
a destruendam ianuam cupiditatis
temptator promittendo temptat ia
nuam timoris minando temptat
Est quod cupias ut ista non cu
pias est quod timeas ut ista non

timeas Non aufferatur cupidi
tas s; mittetur timor nō potius
vertitur s; in aliud transfertur. Cū
cupiebas qui mundo blandiebatur
credebas qd cupiebas volup̄te
carnis concupisciam oculorum ambi
cionem seculi. Nescio quis iste
concupitus est carnis infirmis. Et
audi apostolum iohannem qui super
pectus dni discumbebat recu
babat hoc in cena quod in convi
vio xpi bibebat. Audi eū dice
tem. Nolite diligere mundum
neqȝ ea que in mundo sunt. Siquis
dilexerit mundum nō ē caritas
patris in illo quia omnia que in
mundo sunt concupiscencia carnis est
et concupiscencia oculorum et ambicio seculi
dicitur quo mundus hic celum
et terra. Non ipsum vituperat qui
dicit Nolite diligere mundum
Qui enim vituperat mundū istud
vituperat artificem mundi. Audi
mundū bis in uno loco nominatū
subdivisis significacionibus. Ecce
ppo dcm est. In hoc mundo erat
et mundus per ipsum factus est et
mundus eum nō cognovit mu
dus per eū factus est. Auxilium meum
a dno qui fecit celum et terram. Mundus p
eū factus est. levavi oculos meos
ad montes unde veniet auxilium michi
Auxilium meum a dno qui fecit celum et terram
Iste mundus a deo factus ē et mundus
eum nō cognovit. Quis eum

mundus nō cognovit. Dilatores
mundi amator operis contemptor
artificis. Et mortuus nunquam impe
funccus a culturam alliga ad creatorem
multa amore multa timore. Nō
enim faciunt bonos vel malos mores
nisi boni vel mali amores. Magnus
iste vir dicet aliquis bonus est
malus est magnus ē. Vnde quero
multa novit. Quid diligat quero
nō quid sciat. Nolite ergo diligere
mundum neqȝ ea que sunt in mundo
Si quis dilexerit mundum nō est
caritas patris in illo quia omnia
que in mundo sunt utiqȝ in dilecto
ribus mundi. Que sunt in dilectori
bus mundi. Concupiscencia carnis et
concupiscencia oculorum et ambicio seculi
In concupiscencia carnis voluptas ē
in concupiscencia oculorum curiositas est
In ambicione seculi superbia est. Con
tra ista vincit nō ei remanet
omnino in cupiditate quod vincat
multi ramum s; cepleo radix cum
ta mala hē contra mala facit
carnalis voluptatis peticio. In
de adulteria fornicaciones luxuria
ebrietas. Inde quod quod titillat sensus
illicite et mentem penetrat sua
vitate pestifera adiciat carni mē
tem deturbat quarte racionem
subdit servienti impetuose. Et quod
potest homo facere rem in semetipso peius
sub quam mala faciat operis curiositas

concupiscentia vana oculorum insania
studiorum nullo premio conflictus cer-
taminum. Certat auriga aliquo
premio litigat pro eius ipsi. Quo
premio se delectat auriga delectat
venator delectat scenicus. Ita ne
honestum delectat turpitudo. Cuncta in
cupiditate spectatorum ex quibus contra
venit hic honorabiliora convenerunt
da spectacula. Modo legebam passio-
nem sancti Cypriani. Aure audiebamus
mente spectabamus certantem videba-
mus periclitantem quodammodo timeba-
mus sed dei adiutorium sperabamus.
Denique vultis nosse quid intersit
inter spectacula nostra et theatralia
Nos certum in nobis viget sana
mens nunc quos conspectamus
cupimus imitari. Honeste specta-
tor in theatris cum spectas in scenis
Si audes imitari que diligis.
Ecce ego specto Cyprianum amo Cy-
prianum. Si irasceris maledicimi
et dic talis sis. Ex specto delector
quantum valeo laetis mentis cum
pectore video certantem gaudeo
victorem. Irascere ut dixi et dicatur mihi
talis sis. Vide si non amplector
vide si non opto vide si non cupio
vide si non indignum me possum
dicere refugere tamen aliqui quod non
possum. Respecta tu delectare
tu amantem noli irasci. Si dixero
talis sis sed parco non dico aquo
te amicum spectaculi inimicetur

Tales amemus de quibus non
erubescamus. Tales amemus
quos imitari certum valeamus
optemus. Sed in scenis est qui
aspectat qui spectaculum honestum est
Sed cupiditas emptoris et
nulla erit turpitudo venalis.
In scena scenicus confines quid
provocas quid accusas. Miror si
amati tui non te aspergit infamia
Sed non te aspergat. Immaculata
maneat honestas si potest specta-
tores libidinum emptores tempus
voluptatum. Audeo pluribus spec-
taculis audio plane. Dat michi
scenicus locus hic tunc qui me con-
stituit in loco isto potuit scenis
mater severes sustinere per agri-
nos. Ego non video audientes in
scena exprimimus. Ergo mutuam ca-
ritatis offensiones cum contemptu scene
illa aptos flores dicit precium
esse redeuntur in cordibus audi-
entium si ista dico optime fecit
omnino optime fecit antiqua
disciplina romana quem omne genus
histrionum in scena loco deputavit.
Non illis velut honor in curia non
sedere in plebe tribus utique ab
honestis remoti et honestis vena-
les positi. Quid a te ipse dignitas
a curia removisti. Et ipse volup-
tate tibi in theatro posuisti.
Compone dignitati tue volupta-
tem ... misti adiecti sunt spec-
taculum valens spectaculum cupidi

spectancu et insanienciu vo
luptatibus remoue ista oia
libencius iniciam illos facit
qui spectare volunt. Ita sit hec
de concupia oculorum. Ambicio sc̄li
ꝯtu mali ħ; sibi omnis sibia
Et quid est peius sibia. Sen
teciaz dm audi. Deus supbis
resistat humilibus aute dat g̃
ciā. Ergo et ambicio sc̄li ma
ligna est dicit ab. Omella no
possunt sc̄oli ptates psis
pnt. Rector est in ptate consti
tutus se regat et regit. Sed
huana mens pgit i elacōne
ffrenetur elacio hoiem se esse
cognoscat qui de hoie iudicat
dispar ē dignitas ȝ quis est
ipa fragilitas hoc quippe si
ste ite q̄ȝ cogitat et ptatem
habet nō pgit in elacōm ui
cit ista omia tyranis. Quid
em nō vicit qui vita ipaz oi
bus tep̄tatoib; redundatez co
tep̄sit. Morte minatꝯ ē index
ille p fessus est xp̄m patis
mori p xp̄o. Ubi mors venit
nulla remaneb̄t ambicio nul
la curiositas oculorum nulla ap
petitꝰ sordidorum carnaliu vo
luptatu vna vita contempta
omia supant. Btūs q̄ laude
in dno. Cu hoc poss̄ si nō
ad iuuiss̄ dns qui vincet sine

spectaretur. Cum corona pabat
vincenti sub ministrat vires la
boranti. Gaudet plane ipe gau
det p nobis nō ipse qui in dno
laudatur. Mitis em valde est
mitis. Et scptu est. In dno lau
dabit aīa mea audiat mansueti
et letet. Mitis em in dno volt
laudari aīam sua. In dno laude
aīa eius honoretur eciā corpus
eius q̄ p̄cosa i ꝯspctu dm mors
scorum eius. Celebretur sc̄e celeb̄
tur tāq̄ cypanus celebret̄. Non
em aram constitunꝰ tāq̄ deo
cypriano ȝ ex deo aram fecimꝰ

Item sermo beati Aug. cypriani
gustini de sancto Cypriano etc.

Psalmi cantabimꝰ. Bndcs
dns qui nō dedit nos in
capcōm dentibus eorum So
nus dei debita ꝯtulacō. Bndcs
dns qui nō dedit nos i venacōz
dentib; eorum. Hoc ē ite ꝯtulacō
im digna ꝯtulacō. Et q̄ncū
tas donis diuis huana suffi
cit ꝯtulacō. Cu isto loco beatissi
mus mr̄ sacrum sanguine fudit
Accessio vitum tanta hic fuit tra
ferencū quanta nūc est adū lau
dātiu. Iteru dico delat cu me
in domo dei ppl̄m unde reli
giosissime i hūc locū concien
tem c̄tpa tpibus cpare in
cuius dico i repeto dniis ... b;
ꝯtra possum devocōe q medo

Quod in hoc loco bassinus in-
sacrum sanguinem fudit. Nescio utrum
fuit hic tanta turba furencium quan-
ta nunc est multitudo laudancium
Sed fuit benedictus dominus qui non dedit
nos in venacionem dentibus eorum
quando occidebant se vicisse credebant
vincebantur in morientibus regnau-
debant. Si vincebant regnaudebant
utique furebant. Abscessit ergo turba
furencium successit multitudo laudanci-
um. Benedictus dominus qui non dedit
nos in venacionem dentibus eorum den-
tibus iniquorum dentibus inimicorum
dentibus impiorum dentibus persecutorum
Ierusalem dicit. Benedictus dominus qui non de-
dit nos in venacione dentibus eorum
dentibus babilonie dentibus civitatis
mundi dentibus turbe in scele-
ribus in famectis dentibus turbe
divitum personis turbe contritore desencientis et
ad vanitatem se convertentis manum
suam tollentis a quo factus est contemp-
netis. Benedictus ergo dominus qui non de-
dit nos in venacionem dentibus eorum
minimum vox est. Si minimum vox eo-
rum perfecto vox est qui proprio
nunc occidi quam negando christum ve-
nire maluerat. Si ergo illi occidere
voluerunt isti occisi sunt. Fecerunt
illi quod voluerunt. Non benedictus
dominus qui non dedit nos in venacionem
dentibus eorum. Si ergo inique occidere vo-
luerunt illi occisi sunt. Istis qualis
gratulacio est. Benedictus dominus qui non
dedit nos in venacionem dentibus eorum

quia non occiderent sed devorare vo-
lunt in corpus suum traiicere pa-
gani erant impii demonum et
ydolorum cultores erant. Et hoc
nos facere volebant quod devorare
volebant. Intendite quid dici-
bat faciamus quod manducamus Quod
ubique facimus nisi in corpus nostrum
traiicimus. Erat corpus impiorum
devoraverunt eos qui eis ad in-
pia consenserunt. Qui cum ad impia
consenserunt in eorum corpus pertransi-
erunt. Martires vero illis in-
seviebant. Ut christus negaretur et
ydolum adoraretur perstiterunt
constantes ydolum spreverunt christum
confessi sunt in corpus eorum co-
sederunt non transierunt. dicat et
dicat gloriose dicat fidelis di-
cant veraciter dicant. Benedictus
dominus qui non dedit nos in venacionem
dentibus eorum. Recia persidia erat
unde venator. Recia inpictus
recia negacio christi est. Contenta
sunt recia. Si vis tamen venato-
rem contempnere evertens hostis quid fa-
ciant venatores. Ex alia parte ten-
dunt recia. Ex alia timens qui-
rere peius est quod fugis. Sy-
mirees sunt vident ubi vena-
tores tenderent recia. Ad hoc cum
morte persecutor inmanebat. Ut
salvator negaretur passi sunt
sed paciendo non capti sunt. Una
sagina pro qua pinguedi-

venacionibus babilon impia pas
ceretur si a Cypriano episcopo dominus ne
garetur. Quali sagina quali
venacione qua opima preda ba
bilon impia pasceretur si a cyp
riano episcopo doctore gencium suscitat
ore ydolorum preditore demonum
sectore paganorum confirmatore
christianorum inflamatore nunquam dominus
negaretur. Si ergo aliqualiter a tali
viro dominus negaretur quali vena
cione babilon impia letaretur.
Benedictus dominus qui non dedit nos in
venacionem dentibus eorum. Demerit
[?]cati sunt torserunt inclusere
unt alligaverunt posuerunt in
[?]derunt bestiis subiecerunt. Ho
[?]c xpistus negatus confessor omnis
[?]c negatus illi sentencia perdide
runt. Gloria nunc es inuenit
benedicens dominus dicat dicat xpistus
[Cyp]rianus dicat omnis dicens ut
dicat. Benedictus qui non dedit
nos in venacionem dentibus eorum
[?]modo dicat hic locus impletus
[?]sto confitencium impletus xpisto
[?]mi vim deum adoracium. Hec
[?]n sergeas ista sermabatur quando
[?]te locus sanguine martirum riga
batur. Noli mirari tu fertili
tate tua sic rigata est ut
hoc pullulares. Ergo benedictus
dominus qui non dedit nos in vena
cionem dentibus eorum. Quibus et

[illegible]hinibus nos erepti sumus de den
tibus eorum. Quid enim eramus
qui turbamur in finis a fortibus
humiles a sublimibus egeni a
divitibus indigentes ab abundanti
bus. Quid enim eramus nisi ampli
lium nostrum esset in nomine domini eius
qui fecit celum et terram. Exultavit igitur ex
ultatio tua non data es in dentes ve
nancium exultacio tua hec dentes den
tes tui sicut grex detonsarum hec
tui dentes. O sancta mater civitas dei
ecclesia xpisti hec tui dentes. Tibi
dicitur in Cantico canticorum dentes
tui sicut grex detonsarum ascendens
de lavacro quia omnes gemini nos tamen
sterilis non est in eis. Benedictus quod
non tenuisti dentes babilonie sic
dentes ydolorum sunt dentes babi
lonie doctores illicitorum sacrorum
sunt hiis dentibus data non es
Agnosce dentes tuos tu fac quod
illi facere noluerunt. Illi enim te tace
dendo in suum corpus traiicere volue
runt vicisti moriendo non potue
runt [illegible] tu hec dentes. Dentes
tui sicut grex detonsarum. Quid
est detonsarum peccatinas sarcinas
deponencium. Quid est detonsarum
sarum potentium inquam vellera tamquam
onera sarcine ferentes. Illi erant
dentes tui de quibus scriptum est in
actibus apostolorum quod vendiderunt omnia
precia rerum suarum ante pedes apostolorum

posuit ut distribueretur sicut uni
cuique opus esset. Percepisti vellera
de consilio tuarum ascendere grex
ille de lanacro baptismatis facti
sunt omnes gemmos pepererunt quia
duo precepta impleverunt. Meministi
recordati estis tanquam instructi
acclamastis. Cum duo precepta me
moraremus que essent non dixi
Et tamen iudicium cordis uestri sus
cepi agnovistis dicam tamen
et propter eos qui ad eciam tardius
accedunt. Dominus dicit magister vera
cissimus dicit princeps omnium dicit
Diliges dominum deum tuum ex toto cor
de tuo et in tota anima tua et diliges
proximum tuum tanquam te ipsum. In hiis
duobus preceptis tota lex pendet
et prophete. Dentes quare tuos ideo vide
quia tales gemmos peperit. Tibi
dicitur sicuti tales dentes tibi dicit
etiam in figura beatissimi petri
mactata et manduca. Surge petre
dictum est quando vas submissum est de
celo signa malum. Omnes gentes
portabat esurienti petro unde
etiam. Surge esuries surge albus
tibi paratus est. Dentes habes
macta et manduca. Occide quod
sunt quante in eo species. Audisti etiam
dentes huius bene mactasti bene ma
ducasti. Ipsos iudices quos non ti
muisti ad te traxisti ipsas scil
potestates quas non timuisti ipsas
in te convertisti sciuntes spiritus
adiutores fecisti. Impletum est

quod domino tuo promissum est. E
adorabunt eum omnes reges ter
re omnes gentes servient ei. H
persecutores non credebant qui s
uiebant. Quam multi autem compa
persecutoribus qui viderunt beati
simum cyprianum fundentem sang
unum genua flectentem tunc
persecutori parcentem. h
viderunt hic spectaverunt hic
tanto spectaculo exultavunt
morienti insultavunt quia mu
cerebris quod non dubito poste
crediderunt non est dubitandum
sine dubitacione credendum est
Iudei christi interfectores quando pe
illo caput agitaverunt insul
tes illi mortuo alia quam nolu
dixerunt exultantes poste
ipsum dominum quem cruci fixeru
crediderunt. Non poterat enim v
cari vox medici in cruce p
terris et medicamentum sanu
freneticus de suo sanguine faciet
Poterat enim vocare et in mun
esse vox illa pater ignosce illi
quia nesciunt quod faciunt. Non pl
ne vocavit erat ibi multitudo
ipse quos hec vox de ore pu
veritatis quam paucos sed mu
adveniente de celo spiritu sancto
linguis omnium gentium loquen
apostoli stupentes respexerunt m
enim subito compuncti ad eum

erant commisti sanguine que
innocentes fuderunt credentes libe
rant hoc plane redibite typ
so xpi sto nunc nullo est
dubitandum quod plurimi corpo
ra occisorum nuper spiritum ut
eius dum crediderunt reforte
ad ipsum imitando xpi nomine
sanguine fuderunt postmo de
illis reterum sic de illis qui tunc
ierunt qui tunc huic loco af
fuit qui percussum isto loco
tunc ecclesiam viderunt
iterum sic vitam crediderunt tunc
ti omnes aut pene omnes
horum voces audio exultanti
um filii sunt insultantium

In natali sancti Mathei apostoli
Evangelium secundum Matheum

In illo tempore vidit ihesus
hominem sedentem in thelo
neo matheum nomine et ait illi
sequere me et surgens secutus
est eum. Omelia lectionis
eiusdem venerabilis Bede presbiteri

Legimus apostolo dicente
quod omnes peccaverunt et egent
gloria dei iustificati gratis
per gratiam ipsius. Quin iterum in esti
mabile eiusdem gratie magnificentiam
commendans ait. Ubi habundavit
delictum superhabundavit gratia quod
omnium quanto ex more dubs in
illis suis peccatorum languore cu
rarunt tanto apliore tuttis g
ie medentis potentiam mirarunt

Unde explicatione evangelica audi
vimus quod sedente in theloneo
matheum ac temporalibus curis inten
tum repente misericors dominus ex
publicano in statu de theloneario
discipulum fecit quod etiam presentibus
eiusdem gratie incrementis de quanti
discipulorum numero ad apostolatus gradus
promovit nec solum predicandi verum
etiam evangelii scribendi ministerium illi
commisit ut qui terrestrium ~~negotiorum~~ curarum
minister fuit celestium esse talentorum
dispensator inciperet. Quod ob id uti
que providentia superna fieri disposuit
ut nullum maior iniquitas suorum nullum
numerositas scelerum desperandi veniam
renovaret cunctus hunc tantum viri
nexibus absolutum tam celeste
sanctum conspicerent ut omitatem tam an
gelis spiritibus vocabulo eiusdem
vocaret rex. Vidit igitur ihesus
hominem sedentem in thelonio matheum
nomine et ait illi sequere me
vidit autem tam corporalis intuitu
quam interne misericordie aspectu quia et
repetum negotiante ut cunctum suum
agnosceret ac deinde possit respicere
dignatus est quibus populum suum
egyptia servitute depressum. Ut enim
peret aspectus dicens ad moysen
videns vidi afflictionem populi mei
qui est in dicto egypto et gemi
tum eius audivi et descendi liberare
re eum. Videt quod hominem misertus est

eius qui huiusmodi tamen studiis dedi-
tus nec dum angelo nomine dig-
nus existeret. Vidit sedentem in
theloneo publicanum videlicet animo tempora-
libus lucris inhiantem Matheum
nomine. Matheus ebraice la-
tine dicitur donatus. Quod profecto
nomen illi congruit qui tam grande
superne muneris accepit. Licet pecu-
dum quam iam maius erat binomi-
na ex Levi vocabatur quod est nomi-
nem eidem gratie qua donatus est testi-
monium perhibet. Interpretatur enim
additus sive assumptus. Signans
quia assumptus est per electorem adnu-
et additus ad numerum ydoneus apostoli.
hac autem illum nomine Marcus et
Lucas in hac lectione magis ap-
pellare voluerunt ne eum forte operis
eiusdem pristine conversatione palam
notabilem redderent. At ubi non
ad scribendum xii apostolorum cathalo-
gum pervenit tacito Levi vocabulo
Matheum illum aperte nuncupaverunt.
Porro ipse Matheus iuxta hoc quod
scriptum est iustus prior est accusator
sui venit amicus eius et investi-
gavit eum vulgato se nomine ap-
pellabat cum de theloneo vocatum
narrat. Sed in cathalogo apostolorum
cum cognomento se publicanum
cognominat. Thomas Didimus
Matheus publicanus quatenus maiorem pro
hoc publicanis conversis de salu-
tis fiducia prebeat. Cum docendi

formulam. Paulus quoque secundum
ait quia Ihesus Christus venit in
mundum peccatores salvos facere
quorum primus ego sum. Sed ideo
misericordiam consecutus sum ut in me
ostenderet Christus Ihesus omnem patientiam
ad exemplum eorum qui credituri
sunt illi in vitam eternam. Vidit quoque pu-
blicanum. Et quia misericorditer at-
eligendo vidit ait illi. Sequere
me. Sequi autem dixit imitari.
Sequi dixit non tam incessu
pedum quam execucione morum. Qui
enim dicit se in ipso manere debet
sicut ille ambulavit et ipse am-
bulare. quod est non ambulare terre-
na non caduca lucra sectari fugere ho-
nores infimos contemptum mun-
di omnem pro celesti gloria libenter
amplecti cunctis prodesse cun-
ctis iniurias nulli inferre et illatas
pacienter sufferre sed et insequentibus
adversis veniam postulare nunquam
suam sed conditoris semper gloriam
querere quoscumque valet secum ad amo-
rem supernorum erigere hec et huiusmodi a-
gere Christi est vestigia sequi.
Et surgens secutus est eum. Nec
est mirandum quod publicanus
ad primam domini iubentis vocem
terrena que curabat lucra reliquit
opibus que neglectis illius
comitatum quem nichil de divi-
tias conceptu disputare audi

d'scerit Ipse enim dns qui eu[m] sonis
bo vocauit intus i[n]visibili
instinctu ut sequeretur edocuit
infundens menti illius lumine
gre spualis qua intelligere
posset q[uia] is qui a tpalibus vocabat
i[n] celis incorruptibiles i[n] cel
ie thezauros valet. Surgens
q[ue] secutus est eum. Sine r[e]x[it]
et sequeretur dimisit eadem
[...]ic gerebat ut eo sequeret etiam
[...]d que illum veritas i[n]ui[ta]bat
[...]uale est illud ysa. Surge qui
[d]ormis et exsurge a mortuis
[e]t illuminabit te xpus. Et fac
[tu]m est discumbente eo in domo ecce
[m]ulti publicani et pctores
[v]enientes discumbebant cum ihu
[et] discipulis eius. Viuus quidem
[p]ublicani vitas q[u]o[m] prior
[in]dulgencie publicanis ac pcto
[r]ibus exhibuit. Nos enim dubita
[mus] quia publicani ac pcto
[r]es esse desiderit qui cum ihu
[et] discipulis eius discumbebat
[et] si impetus pseueraue debuc
[n]ec ei qui sine pcto est quesi
[t]ueront. Publicani quippe vo
[c]antur qui vel publice seculib[us]
[i]ntendunt vel publicis implicant
[t]ur negociis que sine pcto d[e]
[x]ie aut nullatenus valent. Id
[mi]nistri. Et pulchro vero psagio
[...]ptus est doctor gencium erat futurus

in p[ri]ma sua conuersione peccatorum
post se gregem trahit ad salutem
officiumque eius quod psentem in
te vituum erat expletus a p[ri]mis
iam fidei sue rudimentis incipit.
Neque eum solum qui fratrem verbo eru
dit sed etiam qui exemplo ad melio
ra conuertit misterium gerit doctoris
denique mem publicani nouem
plurimi tum dno discumbebant
s[ed] in eum deinceps abiectis secularibus
negociis ad imitacionem mathei
illum sequi gaudebant testante
euangelista marco qui dicit. Multi
publicani et pctores discumbebant
cum ihu et discipulis eius. Erat
enim multi qui sequebantur eum.
Notandum aut quod lucas hoc ret
nans dicit quia dns in domo eius
mathei cum publicanis discubuit.
Et quia ipse conuiuium illi magnum
parauit. Mistice quidem matheus qui
ad terrenale iudicium respicit et gaz
filius celestibus vite impendit
sit ad quo p[ri]ma bona spirabat il
lis sua propria immoderat eumque te
palibus operibus resistit quo ipse
donate gustu spiritualis accepit
suauitatis. Porro si alteri intel
lectu que gesta sunt indagare cupi
mus non tum in domo sua terrestri co
niuiu[m] in dno corporale exhibuit
sed multo gratius illi conuiuium in domo

pectoris sui presidem ac dilectionem
pandit ipso attestante qui ait
Ecce ego sto ad ostium et pulso si quis
audierit vocem meam et aperuerit
ianuam intrabo ad illum et cena
bo cum illo et ipse mecum. Stat quip
pe ad ostium dominus et pulsat cum men
tem sue voluntatis vel pros
peritatis bonus vel persuasione intus in
spirationem nostro cordi infundit.
Audita eius autem voce ianuam
recipiendi aperimus cum illius secretis
seu apertis ammonitionibus libenter
assensum prebemus et hiis que fa
cienda cognouimus perficiendis operam
damus. Intrat vero ut ille nobis
cum et nos in illo cenemus quia in
cordibus electorum per amorem sui gratie
inhabitat ut eos semper luce sue
presentie reficiat quatenus ad superna
desideria magis magisque proficiant
et studiis eorum celestibus quasi
gratissimis dapibus ipse pascatur.
Sequitur. Et videntes pharizei di
cebant discipulis eius quare cum publi
canis et peccatoribus manducat magister
vester. Duplici errore tenebantur phari
zei cum magistro veritatis de sus
ceptione peccatorum derogabant quia
et se iustos arbitrabantur qui super
bie fastu a iustitia longe disces
serant et eos criminabantur iniustos
qui resipiscendo a peccatis vero pro
xima iam iustitie appropinquabant. In
uidia namque sentine salutis obce

cati recolebant quia publicanus
erat Mathei publicani et pecca
tores erant multi alii qui cum domino
discumbebant sed venisse nole
bant quia idem Matheus sicut
lucas scribit relictis omnibus que
gerebat secutus est eum. Sed et aliis pu
blicanis et peccatoribus eo animo cum il
lis discumbebat quo illi de incepto
adherere disponebant. Errabant
ergo pharizei qui non aliena non su
perbie fastu corda nouerunt. Sed qui no
uit occulta cordis qui venit
querere et salvum facere quod perierat
Et eos quos iam penitentes
suscepit amplius in fide confor
tabat et eos quos adhuc supplices to
lerabat et impios ad humilitatis
ac pietatis gratiam provocabat. Lu
cas. Sequitur. At Iesus audiens ait
non est opus valentibus medi
co sed male habentibus. In eo re
quod male habentibus medicum
se advenisse testatur magnam
spem obtinende sanitatis et
vite eis qui de peccatorum suorum lan
guore turbati salvatoris ac
iustificatoris magisterium expe
terent. In eo autem quod valenti
bus non opus esse medico d
illorum temeritatem redarguit
de sua iustitia presumentes gratiam
celestis auxilii querere dedi
gnabantur. Cuius namque vel ins

se poterit ut diuina opitulatione
non egeat tamen ille quem in natis
mulierum nemo maior est de se
Johannes aptissime dicit Non
potest homo accipere a se quicquam
nisi ei datum fuerit de celo. Deinde
eo subiungit. Euntes autem
discite quid est misericordiam volo et non
sacrificium. Eisdem phariseis de
sua iusticia tumentibus etiam eo
sue correctionis audit admonen-
do atque eos ut per opera misericordie sibimet
prius superne misericordie premia conquirant
non contemptis pauperum necessi-
tatibus per oblationem sacrificiorum
deum placari confidant. Posuit
autem eis testimonium de propheta
ut hoc eos euntes discere ins-
tentes videlicet attentiori tate stulte
sui temptationis ad diligentiorem
scripture sancte meditationem. Nam qui
in pietatis suscipiende contra
spiritualis decretum facere calumpni-
abuntur ipsi se potius intelli-
gerent que essent dei precepta nec
esse non agnita non fecisse. Nam
cum cottidianis in templo obla-
tionibus insistentes nulla de langui-
dibus compassione miserebatur
patet profecto quia contra sermonem
propheticum sacrificium potius quam mi-
sericordia querebat. At vero dominus
cum sicut scriptum est pertransiit ben[e]

faciendo et sanando omnes oppressos
a dyabolo et quociens templum intra-
vit magis ubi languentes cu-
rare erudire nescios contumaces
redarguere. Vel etiam foras detur-
bare quam victimas studuit offer-
re. Liquet utique quia voluntatis
diuine quam propheta monebat iussa perfe-
cit misericordie scilicet opus exercendo et
non sacrificium celebrando. Cui etiam
reprehensoribus suis quare cum pu-
blicanis et peccatoribus manducaret
rationem reddere non despexit
ut vel eos a superbia murmur-
atione cohiberet atque ad sequenda
pietatis sue documenta prouocaret. Non
enim inquit veni vocare iustos sed
peccatores. Ideo quoque dominus peccatorum con-
vivia frequentabat ut invitatores
suos docendo celestes invitaret
ad epulas. Sed forte movet ali-
quem quod dominus dixit non se venis-
se ad iustos sed magis ad peccatores
vocando cum cunctis legentibus
constet quod etiam illos quos fin-
mosayce legis instituta iustos
invenit ad evangelice predicationis
culmen plurimos vocavit. Si-
cut solos peccatores et non etiam iustos
vocaret. Nequaquam nathanael
discipulatui illius consors exis-
teret quem ad se primo venientem
tanta laude dignum putavit
ut diceret. Ecce vere israhelita in quo
dolus non est. Si non iustos uerum

petrum et andream in apostolatus
arte non haberet qui opto amore
iusticie flagrauerint deuenerunt
tum ad testimonium peccatoris
credimus denique videlicet candide ga
uisi sunt. Quod non venit vocare
iustos sed peccatores nisi quia sicut
lucas hec referens apertius dicit
non veni vocare iustos sed peccatores
in penitenciam. Omnes namque
electos ad regnum celeste vocat
dominus sed illos solum ad penitenciam
vocat quos peccatis grauioribus
inuolutos inuenit quos vero in
iusticie operibus repit non eos
ad penitenciam pro re conscientius
sed ad prouectum magis vite perfecto
ris inuitat. Vocat peccatores vt
per penitenciam corrigantur vocat
iustos ut magis magisque iusti
ficentur. Quamuis et ita recte pos
sit intelligi quod ait non veni
vocare iustos sed peccatores quia
non illos vocauit qui suam iusticiam
volentes constituere iusticie dei non
sunt subiecti sed eos potius qui
fragilitatis sue consciencii non eru
bescunt profiteri quia in multis offendi
mus omnes. Si quos autem de
illis qui fallaciter sunt iusti cor
rectos vocat ad veniam etiam in
illis implebitur eius sermo quia
non venit vocare iustos sed peccatores
et non elatos sed humiles non de sua
iusticia inflatos sed ei qui iusti
ficat impios deuoti mente subditos

saluos fieri credens ubi quamuis
neque hic se iustos sed peccatores
esse simulato corde testentur. Libet
autem meminisse fratres karissimi ad
dus arte iusticie mattheum quem
de publicanis actibus elegit
uel spem remissionis peccatorum
plurimum aduexit. Qualis namque
sit factus iste apostolorum meus tam in
scriptis docet et dog... ipsa gente
ethyopum que de finibus terre
ultimis ad fidei eius societatem
predicando conuertit ab lingua sua
baptismatis de fidei sermo si
reddidit quia vnaque ... com
puit ac ... decorauit o
natu doctrina ewangelium inquo
scribendi noui testamenti ...
... tam speciali priuilegio d
natum est ut dominice incarnationis
misterii que cuncti apostoli ...
futuram praecebat ipse primus
omnium ... scripsit et credenti
bus legenda tradi ... Qui
... ewangelium ad edificationem fidei cui
primitue que ex hebreorum ma
xime populo collecta est hebreo
sermone composuit dilatata a
porrem etiam gentis ac barba
ris in eiusdem fidei unitate
confluctibus curauit per fide
fideles ut idem etiam in grecum
latinumque transferretur eloquium.
Quod etiam marci luce et iohan
ewangelia que deinceps grecata

linguam ediderunt mox in latinam
transfunderent sermone quatenus hec omnes
per orbem nationes legere atque in
telligere possent. Testatur eze
chiel propheta quatuor idem ma
[illegible]hens in principio sue etiam me
[illegible] effulserit dominum sub figura
quatuor animalium admirabiles eorum
virtutes varietates quas celesti
visione didicerit plenissimo ser
mone describit. Sed et Johannes apostolus
in eadem vnus ex eis ipse visio
ne doctus spirituali in prima eius
sacramenta eorundem virtutes fa
cit mentionem. Tante quippe
erant dignitatis illi qui re
demptoris nostri facta scribendo
memorie tradiderunt. Vt non solum
prophetico sed apostolico essent testimo
nio commendandi. Tante erant dig
nitatis. Sic utriusque testamenti scrip
tura eis mistis testimoniis decret
eorum quod gloriam celi cives non ante
portum tamen corporis sui etiam post
inchoatum. Vt quorum munus operis
hominibus ad memoriam fieret et quanti
apud deum haberentur ostenderent
singula quoque de illis ezechiel multa
exprimens ipsorum commemorat
Johannes. Sed nos in presenti quod sermo
claudendus est unum iohannis testimonium
commemorare sufficiat. Et viderunt
quatuor animalia gloriam et
honorem et benedictionem sedenti super

thronum viventi in secula seculorum
procidebant xxiiii seniores ante
sedentem in throno et adorabant
viventem in secula seculorum et mittebant
coronas suas ante thronum. Sed nunc
ut quotiens eterni regis magnifi
centiam in sanctis civium orum predicari cognos
cimus procidamus humiles ante
illius maiestatem devote presternimur
ploremus et quod boni operis habere
possumus non nostris viribus sed eius
semper gratie tribuamus qui sedens in
throno patris vivit cum filio et spiritu sancto et regnat
deus in secula seculorum amen. Epistola ad
Ephesios.

Ecclesie unicuique
autem nostrum data est gratia secundum
mensuram donationis christi. Secundum
Omelia lectionis eiusdem etc.

Licet deus pater super omnia sit
et per omnia et in omnibus tamen
gratia iuxta mensuram credenti
bus datur non quod per mensuram
spiritum gratiam tribuit deus magnifi
centia eius non est finis sed quod iuxta
mensuram vasculorum infundat liquo
rem muneris largitor quantum potest
ille cui donatur accipere. Non enim ad
mensuram dat deus spiritum tamen potest
habere mensura quod equaliter dif
fusum est. Quod ut manifestius fiat
in presenti licet non implens similitu
dine per quam possit intelligi quod dica
sumamus exemplum. Mare licet immen
sum est et capacitas eius soli deo
nota est. Ergo hoc signis velit mul
tis hominibus secundum id quod gestare

nequiunt tendere unde necesse est ut ad men
suram unicuique donat partes eius
in mensura recipiat cuius solum imme
nsurabile est. Ita spiritus sanctus imme
nsus quidem est et nullo fine con
cluditur tamen unicuique secundum quod
expedit. Et similiter nondum eadem
eadem gratia que inter alterutrum pro
hibetur secundum mensuram donacionis
Christi data sit nobis ipse quod dicit
Ascendens in altum captivam duxit
captivitatem dedit dona hominibus
Quia supra dixerat. Unicuique autem
nostrum data est gratia secundum donacionis
mensuram Christi ut confirmaret hec
ipsa dona que post paululum
quoque enumerat dicens. Et ipse dedit
quosdam quidem apostolos quosdam autem
prophetas alios evangelistas a salvatore
esse donata testimonium de psalmo hominem
assumpsit ut sciamus illas esse
manubias hominibus distributas
quas Christus meruit victor ascen
dens quippe in altum captivam du
xit captivitatem. Nos qui nunc
Christo credimus de gentibus cum capti
vi cum essemus extranea dei a dia
bolo capti sumus et eius satelliti
bus distributi. Venit igitur dominus noster
ihesus Christus secundum Ezechielem va
sa scilicet captivitatis apportans
et operto capite ne ab adversariis
cognosceretur predicavit hiis qui
capti erant remissionem et qui
tenebantur in vinculis solucionem
Ut nos de cathenis hostium et de

compedibus liberavit. Sicut illam
mulierem in evangelio de qua commemoravit
ipse. hanc autem filiam abrahe quam
ligavit sathanas ecce xviii annis
non oportuit de vinculo hoc in
die sabbati liberari sic et nos et per
nova captivitate de captivis li
berati captivos secum duxit in celum
et hiis ipsis quos de inimicorum
manu victor eripuit diversa
gratiarum dona largitus. Et ele
ganter hic posuit dedit dona
hominibus cum in psalmo scriptum sit
Accepit dona in hominibus. Dominus
ibi quia necdum factum erat
sed futurum promittebat propheta dicitur
accepisse. Hic vero tamen apostolus
scribit quia iam ceciderunt et in uni
verso orbe ecclesie fundate erant.
Idcirco non accepisse scribit sed de
disse. Alii hunc locum ita disse
ruerunt quod ob id dominus noster ihesus
ad celos victor ascenderit. Ut
inde angelos ceterasque virtutes
ad custodiam ecclesiarum suarum mit
teret et dominum indignus sit locus
iste tremens sublimium potestatum
hec percipiam quod ille suscipit
captivitatem. Ideo cum in
quo ascendit in altum. Ut capti
vans captivitatem dona homini
bus largiretur hoc autem totum
ideo apostolus replicat. Ut quia
supra dixerat sufficientes in
invicem in caritate solliciti servare
unitatem spiritus in vinculo pacis

tet in tarismatibus diversis
etiam esse concordem et non
pati scismatum et dissensionum
scissione dari quia sunt mem
bra donationis xpi diversis
ipsum tum acceperit donario
eadem si in uno corporis et in uno
ipsum omnes vocatos esse i ut
... alt unus dns est et una fi
des est et unum baptisma et unus
... pr ... nos in caritate id
... sumus in vinculo pacis sua
... spus unitate Quod autem asce
... it quid est nisi quia et descendit
... primum in inferiores ptes terre Qui
... scendisse nunc dicit apostolus asce
... it quia ante descenderat
hoc non sonat Quod autem ascendit
quid nisi qr descendit Require
... ita qr super eo quod alibi scriptu
est Nemo ascendit in celum nisi
qui de celo descendit filius ho
minis qui est in celis quo as
cenderit cum descendens Cum n
... et loquebatur post descensum
... celis se quo dicit ad celos ascen
disse mirabat Nec non et illud
... quo ipsa ascensio
et descensio sententia dicta sit Utrum
... corporis localiter an super cor
... spiritualiter vel itemque utrumque
inferiora ante terre infimus accipi
... qd dns noster et salvator descen
dit et sceptra ... que tenebant
... ad celos victor
adduceret Unde et post ...

eius plura corpora in sanctorum in ista
civitate visa sunt Quod autem
inferiori pte infimus sit Et psalmista
testatur dices Aperta est terra
et devoravit dathan et operuit
super congregationem abyron Et id ipse
in numerorum libro plenius explicat
Alio quoque loco legimus veniat
mors super illos et descendant in infernum
viventes Qui descendit ipse est
et qui ascendit super omnes celos
ut adimpleret omnia Utrum corporaliter
super omnes celos ut adimpleret
omnia Utrum corporaliter super omnes
celos et universas sublimitates et
celorum circulos quos philosophi speras vo
cant transiens atque visitaturus ... ste
tit in summo celi fornice ... ipso
... ut ... absidem cum ita omnia
corporalia conspiciens atque despiciens
... contemplans super celos i
super invisibilia stetisse credendus est
Et ut melius puto descendit
in inferiora terre et ascendit super omnes
celos filius dei ut non tantum legem
et prophetas impleret sed et alias quasdam
occultas dispensationes quas
solus novit ipse cum patre Neque
enim scire possumus quomodo et angelis
et hiis qui in inferno erant sanguis
crucis xpi profuerit et tamen quin pro
fuerit nescire non possumus Descen
dit quoque ad inferos et ascendit
ad celos ut impleret eos qui in

illis rationibus erat similis quod sci-
tare poterat. Cognoscendum quod
antequam xpistus descenderet et ascenderet
una via sunt omnia et plenitudine
illius indiguerunt. Hic locus aduer-
sus hebionem vel fotinum vel maxime
facit. Si enim ipse est ascendens in celum
qui de celo ante descenderat quo-
modo dominus noster ihesus xpistus non ante mariam
sed post mariam. Necnon et contra eos
qui duos filios in suo errore confin-
gunt filium videlicet dei et filium hominis.
Unde hic aptissime dicit quod ipse sit
ascendens atque descendens. Esset stul-
tum ista dicentes locum alii heresi
demus qui dimidiatam xpisti asserit
dispensationem sed sicut unum dei et hominis
filium confitemur, ne dispensationem assump-
ti hominis qua salvati sumus ex parte
credentes in parte teneamus. Et
ipse dedit quosdam ante prophetas
quidem apostolos alios vero evangelistas alios
autem pastores et doctores ad consumma-
tionem sanctorum in opus ministerii in edificationem
corporis xpisti. Licet hoc loco manifestis-
sime comprobatur patris et filii una di-
vinitas. Si quidem hoc quod nunc
xpistus tribuisse describitur, in prima
epistola ad Chorinthios deus pater dedis-
se narratur. Alias enim ait posuit
deus in ecclesia primo apostolos secundo pro-
phetas tertio doctores deinde virtu-
tes sanitatum opitulationes guberna-
tiones et genera linguarum. Ergo Sa-
bellius non intelligens patrem confun-
dit et filium unum eundem opinatur
esse dicat non divisos. Et simul non-
dum quod hic apostolos et prophetas et
evangelistas pastores et magistros de-
disse xpistus ibi non eodem pater
posuisse incorrectum. Posuit
itaque sive dedit pater et filius
primo apostolos secundo prophetas non illos
qui futura vaticinentur quales
in veteri legimus testamento sed qui
infideles arguat atque diiudicet.
Tales quippe prophetas novum tes-
tamentum in alia epistola etiam diffi-
nit. Tertio evangelistas quorum spe-
ciosi pedes sunt ad annunciandum
pacem. Nec vero putandum quod
sunt in superioribus temporibus dixit
alios esse apostolos alios prophetas
alios evangelistas. Ita et in pasto-
ribus et magistris divisa officia
posuit. Non enim ait alios autem
pastores et alios magistros sed
alios pastores et magistros. Ut
pastor esse debeat et magister
nec in ecclesiis quicunque sanctus sit
pastoris sibi nomen assumat
nisi possit docere quos pascit
vel tantum alit. Tunc atque idem
prius etiam sit pastor et doctor
pastor omnium magister hominum. Homines
quippe et iumenta salvos facis
et domine arbitror hodieque in
ecclesiis quemadmodum propheta et evan-
gelista pastorque invenitur et doc-
tor ita posse et apostolum reperiri
in quo apostolatus signa et indu-
cia compleant et exergione

plurimos

lu̅mos tam fores quã intus
am i ecclia qꝫ i hec̃sibus q̃ pseu
do apli sūt ꝛ pseudo pphete et
pseudo eu̅nte et pseudo pas
tores et pseudo mgri. Et de
hesibus quide nulla dubitaͦ e
q̃ sm̃ fcam fidem fcã unica
possideat in celis. unde nonne
nobis videtur esse fcti pastores
qui nõ pascūt oues tn̄ discipli
na s̃ qui mercenarij nequaꝙ gregis
salute cogitat qꝫ errant non
corrigentes rep̃ p̃nt nõ querentes
quo de ombus lac et lana tollunt
[illegible] et vestimenta captantes hec
[illegible] vero absqꝫ ordine ī hec p̃ntes
[illegible] aplm subito p̃cepisse in
[illegible] p̃uisceat deū esse sup oīa
[illegible] et i omnibus nobis et
[illegible] scorꝫ dicta gram sm
mensura donacionis xpi nunc dedit
alios aplos alios pphas alios
eu̅ntas alios pastores ꝛ mgros
esse i ecclia distributos qui intẽ
dat ad pfcom instrucionem scorꝫ
opus ministerij i edificacionem cor
poris xpi quia tn̄ corpus dni
ecclia sit ecclie de viuis lapidi
bus construatur hij quos supra
[illegible] in ecclia constitu
tos id est operos vt sm dispe
[illegible] officiū sibi traditum
ecclia xpi i corpus eius edi
ficent. Si quis ḡ nõ edificat
eccliam xpi [illegible] et plebe sibi s[illegible]

ecclia instruit ut de subiecto si
bi pplo xpi ecclia construatur iste
nec aplus nec pphta nec eu̅nta
nec pastor nec mgr est appella
dus. Donec occurrimus omnes
in vnitate fidei et agnicionis fi
lij dei i virū pfcm in mensura eta
tis plenitudinis xpi vt ultra
nõ simus p̃uuli fluctuantes et
circumlati omni vento doctrine in
fallacia hominum i astucia ad cir
cumvencionem erroris veritatē aute
facientes in caritate augeamus
i ipo omnia qui est caput xpus
Quousqꝫ quos omnes dixit
occurrere in vnitate fidei. Usqꝫ ad
omnes homines an omnes scos
in celo omnes qui donis capa
ces sint. videtur aute in dominibus
hominibus dicere quia multi victi
doctrinarum sūt et fcti eorum
fluctibus excitatus hinc atqꝫ
illinc homines i celo [illegible] vario
feruntur errore sed in omni studio
laborandum p̃mū i fidei vnitatē
occurrere deinde i eadē vnitate
ha̅re agnicionem filij dei. Quousqꝫ
tn̄ fuit secura possessio p̃uuli
esse cessantes i me
sura interioris hominis re
cipientes q̃ i mensura plenitu
dinis xpi omnes credentium [illegible]
p̃ueniat ꝛ nequaꝙ de mutabilibꝫ
fluctuans instar p̃uulorum gur
gite i stabilitatis ferat in celo

dum venti hinc inde p̄flantes
hereticorum viz sine sapiencia scti di
uise conpugnantes questiones nan
fragiu audientibus inferunt
et minantur dum alii absque vo
luntate fallacie attamen quia stu
pidi tantum alii vero omni calliditate
erroris laqueos componentes nos
decipere inuicem festinant. Cum aut
occurrerunt atque peruenerit in me
dium super dei viri tunc intellige
tes caritate xpi augebunt in eo
omnia que attemperat forma veri
tatis habentes corporis ecclie aut
dum ihm. In natali sci Mauricij
T. illo sociorumque eius secundum
Mathe
In tempore videns turbas
ihus ascendit in montem et cum sedis
set accesserunt ad eum discipuli eius
Omelia lectoris eiusdem bti leo
P redicate dilectissimi nus ipse
P Dominum dno ihu xpo euangelium
regni et diuersos per totam ga
lileam curante languores in omne
sina; se vtuti eius fama diffu
derat et multe ex omni parte inedita
turbe ad celeste medicum confluc
bant. Quia cum tardum est humane
ignorancie fides ad credendum quod
non videt et sperandum que
nescit. Oportebat diuina eruditione
firmandos corporeis beneficiis
et visibilibus miraculis incitari
vt cius tam benigna operari
batur potenciam non dubitarent
salutiferam esse doctrinam. Ut ergo
exteriores medelas dns iste re
media interiora tum efficeret et post
sanitatem corporum curaciones
operaretur animarum segregatus a circum
stantibus turbis secessum vicina
ui montis ascendit advocatis
apostolis quos sublimioribus insti
tutis a becedito mistice sedis
imbueret ipsa loci atque operis qua
litate signans se esse qui moysi
quondam suo fuisset dignatus alloqui
illic quidem terribiliore iusticia
hic autem sacciore clemencia ut
adimpleretur quod fuerat propheta le
mie promissum dicentis. Ecce dies
veniunt dicit dns et disponam do
mui israel post dies illos dicit dns
dabo leges meas in sensum ipsorum
et in corde ipsorum scribam eas. Qui
ergo locutus fuerat moysi locutus
est et apostolis et in cordibus discipulorum
velox scribentis ubi manus no
ui testamenti decreta condebat
nulla ut quondam circumfusa nubium
crassitudine neque perribiles
sonos atque fulgores populo ab ac
cessu montis absterrito sed per tranquil
ad aures concernam tranquill
tate colloquium. Ut prefice leni
remouetur legis asperitas et
spiritus adopcionis auferet for
midine seruitutis. Qualis
ergo doctrina sit xpi sacre ipsius
sine protestant. Ut qui ad e
na beatitudinem peruenire desiderant

ri dns felicissime agnoscat
ti inqt paupes spu qm ipo(rum)
est regnu celoru. De quibus
pauperibus ueritas loquitur
rte esse ambiguu si dicens
ti paupes nichil adderet
intelligenda paupu qlitate
sufficere uidetur ad merendum
regnu celoru ea sola inopia
na multi sub dura egestati
nitate patiuntur. Sz cum
it. Bti paupes spu ondit cis
regnor celor tribuendum quos
sublimitatis qmendat addq mul
tis qs indigentia facultatu du
litati amite no pt quod humili
spus bonu facilius paupes
qs diuites acquirunt. Diui et
illis itemitate amica e ma
suetudo tristis in diuitias fa
miliaris elatio bumpth z imple
tisq3 diuitibus inuenitur hic
mus qui habundantia sua no
ad tumore supbie s; ad opera
benignitatis utitur ideoq plura-
maximus mineret qd ad re
uelanda miseriam alicuius
nis impedierit. Oim igit atq
ordium bonu dicitur in hac
tute esse positu quia possunt
esse ppositu pares z impares
esse. Licet int est qtu fuit in
terrena facultate dissiles qui
spualibus bonis inueniuntur
pales. Btai igit illa paup

tas que rerum tpaliu amore
no capit z mundi opibus augeri
no appetit s; celestibus bonis
ditescere cocupiscit huius nobis
magnanimie pauptat exemplu
Primu p9 dnm apli pbuerut qui
omnia sua sine dilatione relinqntes
ad uoce celestis magri a captiua
piscium in piscatores hominu admirai
conuersione mutati sut z multos sui
siles fidei sue imitatores fecerut
qm illis primitiuis ecce unu cor
pus omn z anima una erat credenti
um qui omnis rebus suis pos
sessiones q3 distractis pdeuotissi
ma paupertate homines ditabat
eternis et pcipua pdicatione gaude
bat nichil habere de mundo z omnia
possidere cum xpo. Hic btus
petrus aplus cum ascendes ad
teplu claudo elia poscetur. Ar
gentu z aurum no est michi qd
aute habeo hoc tibi do in noie
ihu xpi nazareni surge et am
bula. Quid hac humilitate subli
mius Quid hac paupertate lo
cupletius. No habz psidia pe
cunie s; habet dona nature Que
debilem edidit mr. Quod ut eos sa
nu fecit petrus cpinbo z qui
ymagine cezaris in numo no
dedit ymagine xpi in homine
reformauit huius ante thezauri
opibus nosolui ille adiutus est

cui ingressus est redditus sed etiam
quinque milia virorum qui tunc ad
exortationem apostoli ab eius sancte cura
tionis initio scilicet miracula cre
diderunt. Et ille pauper qui non
habebat quod petenti daret
tanta dedit divine gratie largitate
ut quemadmodum unum hominem re
integrat in pedibus sic tot mi
lia credentium sanaret in cordibus
faceretque eos in Christo alacres quos
in iudaica perfidia invenerat clau
dicantes. Post predicationem huius
felicissime paupertatis addidit
dominus dicens. Beati qui lugent quoniam
ipsi consolabuntur. Luctus hic di
lectissimi cui consolatio eterna pro
mittitur non est cum huius mundi
affectione communis nec beatum quempiam
faciunt ista lamenta que tocius
humani generis deploracione fundun
tur. Alia racio est sanctorum gemi
tuum alia beatorum causa lacrimarum. Re
ligiosa tristicia aut alienum peccatum
lugebit aut proprium nec de hoc
dolet quod divina iusticia agitur
sed de eo meret quod humana ini
quitate committitur. Ubi magis
plangendus est faciens malum
quam paciens quia iniustum ma
licia sua demergit ad penam
iustum autem tollerancia ducit
ad gloriam. Deinde ait dominus. Beati
mites quoniam ipsi hereditate possidebunt
terram. Mitibus atque mansuetis

humilibus atque modestis et ad
omnem iniuriam tollerantiam
paratis possidenda terra promittitur.
Nec parva estimanda est hec aut
vilis hereditas tamquam a celesti
habitacione discreta sit cum
regnum celorum non alii intelligun
tur intrare. Terra ergo promissa mi
tibus et in possessione danda
mansuetis caro sanctorum est que ex
humilitatis merito felici resurrectione
mutabitur et immortalitatis
gloria vestietur in nullo iam spiri
tui futura contraria et cum voluntate a
perfecte unitatis habitura consensum. Tunc
enim exterior homo interioris
erit quieta et intemerata pos
sessio. Tunc mens videndo deo
intenta nullis corporis infirmitatis
impedietur obstaculis nec iam
dicere necesse erit corpus quod corrum
pit aggravat animam et terrena
habitacio deprimit sensum multa
cogitantem quia habitatori suo
non reluctabitur terra nec immo
deratum ad conatum aliquid per suas
vires audebit. Possidebunt
eam illam mites in pace perpetua
et nichil iuris eorum minue
tur cum corruptibile hoc induerit
immortalitatem. Ut periculum vertatur
in premium et quod fuit oneri
honori. Post hec dominus ad
iecit. Beati qui esuriunt et
sitiunt iusticiam quoniam ipsi satu

saturabimur. Nichil hoc esuriens
corporum nichil expetit sitis ista
terrenum sed iusticie bonum desiderat
saturari et in omnem occultorum
introducta secretum ipso domino
optat impleri. Felix mens
que hunc concupiscit cibum et ad ta-
lem estuat potum que utique non
expeteret si nichil de eius sua-
vitate gustasset. Audierat at
dicentem sibi propheticum spiritum Gus-
tate et videte quoniam suavis est
dominus accepit quandam superne dul-
cedinis porcionem et amore cas-
tissime voluptatis exarsit
ut spretis omnibus temporalibus
ad edendum bibendumque iusticiam
cum toto attenderetur affectu
et illius primi mandati apprehe-
deret veritatem dicentis Dilig-
es dominum deum tuum ex toto corde
tuo et ex tota anima tua et
ex tota mente tua et ex toto virtu-
te tua quoniam nichil est aliud
diligere deum quam amare iusticiam
Denique sicut illic dilectori dei p-
roximi cura subiungitur ita et
hic desiderio iusticie virtus mi-
sericordie copulatur. Et dicitur Beati miseri-
cordes quoniam ipsorum miserebitur deus
Agnosce christiane dignitatem sa-
piencie et qualibus disciplinarum
artibus ad que premia voceris
intellige misericordem te misericordia iustum
vult esse iusticia ut in creatura
sua creator appareat et in spe-
culo cordis humani per lineas imi-
tacionis expressa dei resplendeat
Secura est operancium fides
Aderunt illi desideria tua hys que
amas sine fine poteris et quo
tibi per elemosinas omnia munda sunt
ad eam quoque beatitudinem conse-
quenter est promissa pervenies dicen-
te domino. Beati mundo corde quoniam
ipsi deum videbunt. Magna fe-
licitas dilectissimi cui tam premium
paratur. Quid est hic cor mun-
dum nisi eis que supra dicta sunt
studere virtutibus videre autem
deum quod te sit beatitudinis que
mens concipere que lingua vale-
at explicare. Et tamen hoc consequi-
tur transformabitur humana natura
ut non iam per speculum neque in
enigmate sed facie ad faciem ipsam
quam nullus homo videre potuit
sicuti est videat deitatem et quod
oculus non vidit nec auribus au-
divit nec in cor hominis ascendit
per ineffabile gaudium eterne con-
templacionis obtineat. Merito hec
cordis puritati promittitur. Splen-
dorem enim luminis veri sordens
acies videre non poterit et quod erit
iocunditas mentibus mundis hoc
erit pena maculatis. Declinent ergo
terrenarum caligines vanitatum et

in bonum signa laude iniquitates maiores oculi tegantur. Ut scribi
tentus dei visione pascatur ad
hoc enim promerendum illud intelligere
pertinet quod sequitur. Beati pacifici quoniam
filii dei vocabuntur. Beatitudo ista
dilectissimi non cuiuslibet concessionis
nec qualiscumque concordie
est sed illius de qua apostolus dicit
pacem habete ad deum de qua dicit
propheta david pax multa diligentibus
nomen tuum et non est
illis scandalum. Hanc pacem etiam
artissima amicitiarum vincula et
indiscrete similitudines morum non veraciter
sibi vendicant si non cum
dei voluntate concordant. Extra
huius dignitatem pacis sunt improborum
parilitas cupiditatum federa
scelerum et pacta viciorum. Amori
mundi cum dei amore non congruit
nec ad societatem filiorum dei pervenit
qui se a carnali generatione
non dividit. Qui autem semper
mente cum deo sunt solliciti servare
unitatem spiritus in vinculo
pacis nunquam ab eterna lege dissentiunt
fideli oratione dicentes. Fiat
voluntas tua sicut in celo et in terra
Hii sunt pacifici hii bene unanimes
sancteque concordes vocabuntur eterno nomine
filii dei coheredes autem christi
quia hoc merebitur dilectio dei et
dilectio proximi. Ut nullas iam
adversitates sentiat nulla scandala [illegible]

pertimescat sed finito omni temptationum
certamine in tranquillissima dei
pace requiescat per dominum nostrum
ihesum christum. Qui cum patre et spiritu sancto vivit
et regnat in secula seculorum amen. Secundum

In illo tempore. Eodem die.
Videns turbas ihesus ascendit
in montem et cum sedisset accesserunt
ad eum discipuli eius.
Omelia Rabani episcopi de eadem

Hic potest videri michi lectionis
cesare tarumanti .... dominum vitare
voluisse et ob hoc ascendisse
in montem tanquam secedens
a turbis. Ut solis suis discipulis
loqueretur cum rei videtur attestari
etiam lucas ita narrans
factum est autem in illis diebus
exiit in montem orare et erat pernoctans
in oratione dei et cum
dies factus esset vocavit discipulos
suos et elegit xii ex ipsis quos
et apostolos nominavit. Commemoratur
idem lucas post descensum
eius de monte dicens eum
habuisse eundem sermonem stando in
loco campestri turbis predicasse
quod matheus dixit illum in monte
sedente discipulos docuisse
Ita potest hic intelligi cum in
monte xii discipulos elegit
ex pluribus quos apostolos nominavit
quod matheus pretermisit tunc
illum habuisse sermonem quod matheus interposuit
et lucas tacuit hoc est

in monte. Ac deinde cum descendisset de loco tam supereminenti huius post alterum similem de quo intelligitur lucas non tacet et utrumque sermonem eodem modo esse conclusum quod et illud possit occurrere in aliquam excelsiorem parte montis primo cum solis discipulis dominum fuisse qui ex eis illos xii elegit deinde cum eis descendisse non de monte sed de ipsa montis celsitudine in campestrem locum i. in aliquam equalitatem que in latere montis erat et multas turbas capere non poterat atque ibi stetisse donec ad eum turbe congregarentur ac postea cum sedisset accessisse propinquius discipulos eius atque ita illis ceteris turbis presentibus unum habuisse sermonem quem mattheus lucasque narrarunt diuerso narrandi modo sed eadem ueritate rerum et sententiarum. Mistice autem sessio domini incarnatio eius est quia nisi deus incarnatus esset humanum genus accedere ad eum non potuisset. Accesserunt autem discipuli non tam loco sed etiam fide et deuotione ut susciperent pacem pro loco suo. Nisi enim illi accessissent sententias ad nos non ueniret. Et aperiens os suum docebat eos. Possum dicere hoc. Quod ait dicit

docebat eos per auctoritatem doctrine diuina ondit naturam quam humana ipse suscipere dignata est forma per quam doceret. Beati pauperes spiritu quoniam ipsorum est regnum celorum. Ne quis autem putaret paupertatem que non numquam necessitate patitur a domino predicari. Adiungit spiritu ut humilitatem intelligeres non penuriam. Beati pauperes spiritu qui per spiritum sanctum uoluntate sunt pauperes. Unde super humiliter pauperibus et saluator per ysaiam loquitur. Dominus unxit me propter quod euangelizare pauperibus misit me. Beati mites quoniam ipsi possidebunt terram non terram iudee nec terram istius mundi uel terram maledictam spinas et tribulos afferentem quam crudelissimus quisque et bellator magis possidet sed terram quam psalmista desiderat dicens. Credo uidere bona domini in terra uiuencium. Huius terre possessor et post uictoriam triumphator et in hominum psalmo describitur. Et intende prospere procede ad regnum propter ueritatem et mansuetudinem et iusticiam. Nemo ergo eum istam terram per mansuetudinem sed per proprium possidet. Beati qui lugent quoniam ipsi consolabuntur. Luctus hic non mortuorum ponitur qui lege nature sed peccatis et uiciis mortuorum. Sic fleuit samuel saule quem penituerit dominum quod unxisset

cum rege sup[er]ist[ite]. Sic [et] paulus
ap[osto]lus flere et lugere se dicit eos
qui post fornicationem [et] i[m]mu[n]
dicia[m] no[n] egerunt penite[n]ciam. No
tandu[m] aute[m] quod iiij[or] modis
sit planctus s[an]ctor[um] quia p[ro]ori[bus]
pecc[at]a deplorat cu[m] i[n] infirmo cade
tes plangu[n]t cu[m] i[n] p[ro]ficie[n]tis vinc
tes lugent cum p[ro] desiderio regni
celestis ad modum [ex]ules fiunt.
Et iiij[or] sp[eci]es lacrimaru[m] na[m] c[ontra]t[ra]
Sunt quide[m] lacrime nature ly[m]
phe ut abluant sordes p[e]cc[at]or[um] et
restituat p[er]ditu[m] baptismu[m].
Sunt salse [et] amare ut restringat
carnis fluxu[m] [et] temperet dulce
dine voluptatu[m]. Sunt calide et
p[re]valeat co[n]t[ra] i[n]fidelitatis frigus.
Sunt pure ut a p[ri]stinis erroib[us]
immu[n]dicos i[n] puri[tat]e co[n]stituat co
ru[m] operatione. Hi [er]go p[ro] a[m]missis carnis se
p[ro]pinis fiant ut nos ad monerat
q[ui]s amissa bona op[er]a repare[mus]
et ad deste[s]tan[dum] a nobis p[ro]pt[er] p[re]vari
catione paradysi p[er]petua[m] p[re]mia [et]
toru[m] dei custodia redeamus.
Semp[er] e[ni]m luctus int[er] duas leti
cias co[n]sistit s[cilicet] int[er] mu[n]di prece
dente[m] [et] celest[is] regni subseque[n]te[m].
Et beatus cu[m] t[em]p[or]alis leticia et[er]
nam p[ro]ruet leticia. B[ea]ti q[ui] esu
riu[n]t [et] sitiu[n]t iusticia[m] q[uonia]m ip[s]i sa
turabu[n]tur. No[n] nobis sufficit
velle iusticia[m] n[is]i iusticie paci
amur fame ut s[ecundu]m hoc ex[empl]o inq[ui]
nos satis iustos s[ed] semp[er] sitire
iusticie op[er]a intelligamus.
B[ea]ti misericordes q[uonia]m ip[s]i misericordiam
co[n]sequentur. Misericordiam [er]go no[n] solu[m]
i[n] elemosinis i[n]telligi s[ed] i[n] omni
pecc[at]o fr[atr]is sp[irit]ualibus o[n]era ut
mu[tu]a portem[us] s[ed] iustu[m] dicam[us]
s[ed] erra[n]tem corrigamus. Misericordia
e[ni]m no[n] solu[m] in donis corporalib[us]
s[ed] i[n] sp[irit]ualib[us] s[er]va[n]dis expendi[tur]
est quibus hoc misericordi i[n]
dice rependitur q[uo]d ip[s]i de m[i]
s[er]ia liberentur. B[ea]ti mu[n]do
corde q[uonia]m ip[s]i deu[m] videbunt.
Mu[n]di cordis sunt quos non
arguit ulla co[n]s[cient]ia pecc[at]i. Ma
nifestus mu[n]do corde co[n]spicit
et templu[m] dei no[n] pot[est] esse
pollutu[m]. De[u]m e[ni]m mu[n]di cor
des videt hic p[er] speculum i[n] enig
mate in futuro ante facie[m] a[d]
facie[m] quia tunc cognosce[n]t
sicut et cogniti erunt. B[ea]ti
pacifici q[uonia]m filii dei vocabu[n]tur.
Pacifici [er]go illi rite vocantur
qui p[ri]mum i[n] corde suo deinde
int[er] fr[atr]es dissedentes pacem
faciunt. Quid e[ni]m p[ro]dest p[er]
alios placari i[n]t[er]ius a[n]i[m]o sunt
bella vicior[um]. B[ea]ti qui p[er]secu
tione[m] paciu[n]t[ur] p[ro]pt[er] iusticia[m] q[uonia]m
ip[s]or[um] est regnu[m] celor[um]. Sig[nifi]
nanter addit p[ro]pt[er] iusticia[m] mul
ti e[ni]m p[ro]pt[er] sua pecc[at]a paciu[n]t[ur]

persecutionem et non sunt iusti. Si-
militer considera quod circa vere
dictionis beatitudo in nono tractat.
Beati estis cum vos maledixerint
homines et dixerint omne malum
adversum vos mentientes propter
me. Et ideo apostropham facit
ad eos quibus principaliter locu-
tus est predicens eis persecutiones
suas pro nomine eius passuri
erant quia dignitatem eorum beo-
rum eis intimare volebat.
Sal terre et lux mundi illos ap-
pellas sit vestibus humilitate
repletis consolacionem pareret
Beati estis inquit cum vos oderint
et persecuti vos fuerint homines
et dixerint omne malum adver-
sum vos mentientes. Aliud ma-
ledictum contemptum est quod beati-
tudine tractat quod sancto maledicen-
tibus est perfertur. Unde specialiter
diffinitur quod est beatum maledicto
omne dicens malum adversum
vos mentientes propter me. Ubi
pro propriis in ira est ibi optanda
maledicto. Gaudete et exulta-
te quoniam merces vestra copiosa est
in celis. Questio quis hoc nunc
possit implere. Sit laceretur
opprobriis fama mea et nos ex-
ultemus in domino hoc qui vana
sectatur gloriam implere non
potest. Gaude igitur et exultare

debemus ut merces nobis in celesti-
bus appareret. Exigant in quodam
volumine scriptum legimus Ne
grates gloriam et non dolebis cum in-
gloriosus fueris. Amen. Sequitur
Sermo beati Johannis ewangeliste

Qui sanctorum merita gloriosa
festivitate imitatur quoniam in
sanctorum gloriis sanctorum laude col-
legerit eorum mores sanctos atque insti-
tuta imitemur quia qui delectantur festi-
vitatibus alicuius martiri delectare debet pariter
cultum dei obsequium. Quare autem
imitari debet si laudat quod laudare
non debet si imitari detractat. Sic
qui alium laudat se laudabilem
reddat et qui sanctorum vita amatur
mirabilis ipse in te sanctitate reddatur.
Nam si propterea in sanctos fidelesque dili-
gimus quod in ipsis iusticiam fide-
que suscepimus possimus nos quoque
esse quod sunt si faciamus ipsi quod
faciunt. Neque enim difficile est nobis
quod ab ipsis geritur imitari cum
sine precedenti exemplo ab antiquis
talia gesta conspicimus ut non
ipsi aliorum emuli redderentur sed
emulande virtutis se ipsos nobis
preberent exemplum. Ut dum nos
ex ipsis et ex nobis alii proficiunt sic
Christus in suis semper ecclesia sancta
laudetur. Unde ab origine mundi in-
nocens Abel occiditur. Enoch
deo placens transfertur iustus. Noe

inuenitur Abraham fidelis probatur
Moyses mansuetus demonstratur ihe-
sus castus dauid lenis helyas accep-
tus daniel sanctus tres pueri victo-
res redduntur apostoli discipuli christi
coronam habent integri. Quibus
eruditi confessores fortissimi pug-
nant martires passi triumphant christia-
ni semper exercitus christi. Deo armata
debellat. In istis semper pares vir-
tutes dissimiles pugne gloriose
victorie. Vnde tu per neminem delicatus es
miles si putas te posse sine pug-
na vincere sine certamine triumpha-
re. Exere vires fortitudine di-
mica certa in prelio isto contra con-
fidentiam pactum. Condicionem attende
milicia nostre pactum quod spopondisti
condicionem qua excessisti milicia
cui nomen dedisti. Hoc enim pacto
quo martires cuncti pugnauerunt
hac condicione vniuersi vicerunt
hac milicia triumpharunt. Denique
considera presente deo te contra dyabolum
hoste pugnare. Stanet ille. Vt
vanitas stanet dominus ut obtineas
Cum pugnas adest tu dimicas
presens est. Tu enim virtute deus
presencia concipis contrarium inimico de-
bilitatis attendit. Tu erigeris
in virtute hostis incidit in debili-
tate. Tibi arma diuinitus minis-
trantur illi malicie tela franguntur.
Tibi conspectus dei virium adhibet
in tenebra hosti presens maiestas adi-
mit nocendi venena. Tibi an-
geli plaudunt. Illi formidinem
adhibent. Tibi fortitudo tri-
buitur illius malicia in fine
Quibus tu foueris ille comprimi-
tur. Quibus tu erigeris ille pro-
sternitur. In tua pugna deus pro-
ceditur deus dimicat deus pu-
gnat victoriam tibi ascribit. Cer-
tamen tuum certamen dei est pu-
gna tua pugna christi est. Quid trepi-
das. Quid formidas quasi so-
lus tu tibi virtute dimicas. Prende
arma procede in bellum fortiter
dimica. Et dimicandi assit in
qui vinci non nouit. Ideo pot
imperatore pulcerrimi qui hoste
a se noluit separari esto potius
regi esse acceptus qui hos-
tem fuit lenocinatus. Nec enim ho-
stem poterit vincere nisi spirita-
liter voluit dimicare. Victoria
militis perempcio est hostis
perempcio hostis gloria est
imperatoris. Denique in certamine
pro anno aut superstes miles pro-
strato hoste victus de prelio re-
dit aut hostem vitans mori
ad deuincit. Felix enim vi-
cit qui post victoriam vinci
non nouit. Feliciter vincit
et dyabolum et mundum post victo-
riam delinquit. Feliciter vincit
qui perficit certes. Quamdo dya-

[...]ue in p̄nti devicat in sc̄o cum
[...]no iudicabit Alios eni post
[...]um ttaine ad alias palmas
[...]ns s̄uat Alios co s̄uuato mar
[...]rio iam co̅nat Alios victores
[...]etinet in ex^m alios iā p̄fectos
[...]ūsmittit ad celū Alios s̄ape
[...]desiderat videre ttantes alios
[...]assione iam nitos i ponit
[...]egnis celestibus triumphates
[...]t imp̄atoris xp̄i ab omnibus
[...]rgulatio collaudet̄ qui istius
[...]t semel ꝛ s̄aepter hoste devicit
[...]que modo pugnac̄ viderit
[...]unerabit Cantu tota hos
[...]em excitetur animus ex ratione
[...]stus devoto s̄pareretur Ut p̄ce
[...]ens ad bellum Vel p̄mo p̄lio
[...]onet̄ vel s̄aeptibus trophais
[...]almarꝫ nūo honoretur Sic
[...]nuitavit quos dilige̅ xp̄e nunc
[...]fuesti sic p̄bati sūt quos s̄ep
[...]masti Denique tres pueri ī cal
[...]ea babiloī regis dum trotres
[...]espiciunt formidines calcant
[...]mnas ꝯtempnut Sic eunde re
[...]em cū suis ignibꝰ devicerit
[...]aniel quoque cultor dei ama
[...]or iusticie veritatis defensor
[...]ū in defendo deo regi s edit
[...]a ꝯtempnit Sic leonum rabie
[...]uit ꝛ de iuuicorꝫ iteritu ex
[...]ltauit Petrus ꝛ Iohēs apl̄i
[...]dorādo deū hora nona s̄alo

monis templū ascendunt claū
dum curat virtute faciunt quinque
milia homī p̄dicādo acquirūt
Unius carnalis multitudinis salus effi
citur Unius cum curat̄ ꝛ multi sal
uātur Unū membri vicium ī hōie
Unius corrigit̄ ꝫ plurimorꝫ utili
tas op̄ante dūo repat Unius de
bilitas curat̄ ꝫ multorꝫ salus
acquiritur Reparato s̄anitas reddit̄
ꝫ p̄nitas inobdurātis corrigit̄
Ascendunt apl̄i dum deprecāri ꝫ p
tes claudi nō poterant aspirari
p̄ueniuntur p̄cibus Precibus p̄ces
rogante claudū rogatum ante
audiunt q̄ p̄centur nec p̄mittit
claudus orāc̄ illos quos petit
nisi p̄us ipe accipet quod optauit
Ut ante abeis q̄ volunt impetrꝫ
q̄ ipi a dūo qd̄ volebat ꝯpetē
O gloriosū aplorꝫ mitū qui cū
in templo operatur q̄ ipi dum
dep̄cent̄ Ante virtus ondit quā
oracio ad dum p̄uiciat̄ Effecti
p̄ces p̄ueniunt virtutes desideria
nec exs̄pectatur Ut votū ad dum
p̄uittat̄ ꝙ dus ipe iā efficiat
q̄ rogetur Iñ tātū claudus nō
petit ꝛ aliud accipit ꝛ nō postu
lat et nō impetrat nō opꝰ accipe
ꝛ a dūo meruit impetrare pos
tulat etiam elemosiām accipit curā
petit aē ad victū accipe ꝛ integrꝫ

corporis meruit reparare. Ex petis
mihi petrus non habeo sed illud dabo
quod ex gracia xpi redimendo. Argentum
quidem et aurum non est michi quod
autem habeo hoc tibi do. In nomine
domini nostri ihesu xpi surge et ambula
sanus. Sanctissimus petrus nichil
sibi de suo nichil de ope nisi de vir
tute ascribit sed totum illi assignat
per quem meruit quod implevit. Denique
certa ut dixi unius claudi negocium
geritur multitudini. Unus sanus ef
ficitur et plurimorum utilitati consulitur
Adeo mirantur cuncti virtute stupe
factum honorant deum quique mi
lia hominum credunt in xpm ut et
claudi desiderium et apostolorum nutum
et benignitas xpi in multorum salute
prebaretur exemplum. Amen.

Memoria sancti Michaelis ar-

In illo t[empore]. Accesserunt changeli

runt discipuli ad ihesum dicentes
Quis putas maior est in
regno celorum. Et advocans ihesus p
arvulum statuit eum in medio eorum

Omelia lectionis eiusdem beati

Si dili[genter] Maximi episcopi

genter audistis ex evangelii
lectionem intelligere potestis
que ministris ac sacerdotibus dei
reverencia debeatur vel qua nos
celsitudinem humiliter se opteat
pervenire. Ait enim percunctantibus dis
cipulis quis eorum in regno celorum esset
futurus statuto coram omnibus parvulo

quicunque humiliaverit se sicut parvu
lus iste hic maior erit in regno
celorum. Unde intelligimus quod humili
tate pervenitur ad regnum simplici
tate penetratur celum. Quisquis ergo digni
tatis tenere fastigia humiliter
yma sectetur. Quicunque vult sic
pervenire regna domino prius illi pre
miat obsequia. Sicut ait apostolus
honore invicem prevenientes invicem
cum officiis. Ut possit vincere sa
Si enim te nolle sit frater obsequium
nectur ut diligas. Et si forsi
lesit maius obsequium nectur
Ut vincas sed cum in caritate
sima est ut amantibus vicis
situdine ledentibus paciencia resp
deamus. Qui in ergo sint parati
ad iniuria potencior constituetur
in regno non enim ad imperium
celorum pervenitur superbia dominatur
prefectura sed humilitate paupertatis
lenitate. Arta enim et angusta
via est que ducit ad regnum quo
modo honoribus inflatus sive ra
ri thezauris dilatatus qui omni
in impeditum onere parvum et angustum
regni iter ingredi non poterit
etiam ut se estimat pervenisse
tum eius exiguo porta non
pies repulsam sine retro
redire cogetur. Tam enim angus
ta est diviti porta celestis
est camelo acus foramen

originem. Unde ait dominus: Facilius est
camelum per foramen acus transire quam
divitem intrare in regnum celorum. Sic
enim camelus male tortuosum
atque difforme exiguam tamen cavernam
penetrare non patitur. Ita divi-
tem avarum atque inordinate arta
celi ianua minime intrare permittit.
Ideo nudi in seculo nascimur
nudi etiam accedimus ad sanctum
ut nudi et expediti ad celi
ianuam perveniamus quam intrare in reg-
num rabi sive ubi est. Ut quam nudum
terra genuit nudum suscipiat terra
iuvenes intrare velit in celum. Propterea
adolescenti illi diviti coram
salvatore dicitur: Cum sibi in istis
adhibuit vestibus omnia mandata
legis [illegible] complesse: Si vis per-
fectus esse, vende omnia tua et da
pauperibus. Videtur adeo non nudi-
tas apta celo est. Ut quamvis
aliquis divitias possideat
non possit esse perfectus. Talem enim
obiit adolescentem illum dominus ad
paradysum redire qualis adam
fuit de paradysi sinuitate (?) deiec-
tus. Nudus enim adam incola pa-
radysi fuit. Denique post peccatum nu-
ditatem suam videns foliis puden-
da texit. Prius non quam peccaret
honestatis erat totus vestitus atque
ideo nuditate inhonesta non
natura instituit sed delicti vit-

tus invenit. Nam isti angeli in
splendidissimo lumine constituti nu-
dis (?) tunicas operiuntur et pallis circum-
cilliis natum, sicut sunt mundi sba (?)
vestiti videntur esse quod sunt.
Sic igitur eadem custodies honesta-
tem dignitatis angelice erat idem
nudus nullis tamen vestibus sed immor-
talitatis erat splendore vestitus.
Nichil prius respiciebat eius oculi,
non cor eius turpe aliquid cogitabat.
Erat apud honestius mentes nudi-
tas ipsa vestita. Sicut enim apud
nequam homines turpis cogitatio aconi-
piscentia vestibus non caret. Ita
apud sanctos viros honesta simplici-
tas ad concupiscendum nuditate non
utitur. Sed sicut virorum ad corrup-
telam nudi sunt omnia. Ita religio-
sis ad castimoniam apta sunt universa.
Unde ait beatus Chrysostomus super Lectio: Qui
scandalizaverit unum de pusillis istis
qui in me credunt expedit ei ut
suspendatur mola asinaria in collo
eius et mergatur in profundum maris.
Pusillos hic non etate parvos sed
malicia parvulos dicit. Sic inquit
Apostolus: Malicia parvuli estote et
sensibus perfecti sitis. Qui sunt isti nisi
clerici, presbiteri et monachi, religiosi
vel layci. Qui scandalisare igitur istos inve-
neris a communione sua ex iudicio
hac bellua pena plectere. Ut i

fornu saxo religato illi ad collum precipitetur in mare. Sed videamus tur scandalizantibus parvos ista pena decreta sit. Aut quid sibi velit ista sententia. Puto enim illam aliquod misterium continere. Quasi vero non sufficeret in mare homini demergendo saxum qualecumque magnum vel enorme sed mole asinarie lapis ei religetur ad collum ut cum pistrino homine pereat res usui necessaria. Sed puto hoc magis esse quod in scripturis asini figura populus gentilium mancupatur qui clausis oculis circa ignorantie molam erroris sui gyro perpetuo et sine ulla cursus directione vestigiis in sese pereuntibus et intus usui laborat alieno. Bone enim tibi videtur mola asinaria volvere gentilis populus quod dum ipse ac sue labore versatur nature quidem vinculis alligatus. Sed verbum dei molat dum celi quereret sed opte mentis cecitate suffusus nullum animi erigere ad deum cordis oculos levare non possit ad celum. Sed qui mola asinaria Christum esse constat videamus si et paganorum talis est mola. Talis est plane. Circa enim mola est paganorum Iupiter Herculis qui lapidens ita quos cecis oculis suscepti circumducit. Cecos inquam dixerim quorum

oculos qui putat se videre quod non videant. Aspicientes enim saxum deum se videre confidunt. Et tam qui[...] mola volvunt consummandi aliud fin[...] operis habet quo eundi spem nec [...] laboris. Qui vero mola asinari[a] ad collum suspenditur portat lap[i]dem quem portare debuerat ingen[...]dum. Iustinus quod ad mola cecu[...] ad lapidem gentilis confugit qu[...] adorat enim quod non videt non agnosc[it]. Deus enim non in manu factis habita[t] nec in metallo vel saxo cognosci[tur]. Hic quoque gentilis populus cum persecutio[nem] Christo intulerit hac pena ple[c]tetur. Sit enim sicut privilegii m[...] iudicia dei scelerum fluctibus demerg[...]

Item. Eodem die lecti[o]

In illo tempore. Accesserunt a[d] Ihesum discipuli dicentes. Quis putas maior est in regno celo[rum].

Omelia lectionis eiusdem beati [...]

Sepius scriptum **Hanis ep[...]** tum est quod dixit dominus Petro vade ad mare et mitte hamum et eum piscem qui primum a[scen]derit tolle et aperto ore eius invenies staterem illum sumens da eis pro me et te. Habet enim occasione arbitrati sunt omnibus apostolis Petrum esse prelatum qui in reddito tributo domino fuerat comparatus. Et interrogant quis maior esset in regno celorum. Videns Ihesus cogitationes eorum et causas erroris

intelligens volt desiderium glorie
humilitatis contentione sanare
et advocans puerum statuit
eum in medio eorum. Vel simpliciter
quilibet puerum ut etate quietem
et similitudine innocentie demon-
straret. Vel etiam puerum statuit
in medio eorum se ipsum qui non
ministrari venerat sed ministrare
ut eis humilitatis exemplum
illum puerum intelligant spiritum sanctum
que posuit in cordibus dis-
cipulorum ut superbia humilitate
imitaret. Amen dico vobis
nisi conversi fueritis et efficiamini
sicut parvuli non intrabitis in regnum
celorum. Non precipit apostolis ut e-
tatem habeant parvulorum sed inno-
centiam ut illi per annos possi-
dent hii possident per industriam
ut malicia non sapientia parvuli fuit.
Quicumque humiliaverit se sicut
parvulus iste hic est maior in
regno celorum. Sicut iste par-
vus cuius vobis exemplum ter-
ino non perseverat in iratum
iam non lesus meminit non vi-
dens pulchram mulierem delecta-
tur non aliud cogitat et aliud
loquitur. Sic vos nisi talem ha-
bueritis ~~dignitas~~ innocentiam et
animi puritatem regnum celorum non
poteritis intrare. Sive aliter. Qui-

cumque humiliaverit se sicut parvulus
iste hic est maior in regno celorum
qui imitatus me fuerit ipse in regno
mei humiliavit. Ut tantum se deiciat
quantum me ego dieci forma sum
discipulis hic intrabit in regnum ce-
lorum. Et qui susceperit unum par-
vulum talem in nomine meo me susce-
pit qui tales fuit ut Christi imitatione
humilitate et innocentia ideo Christus
suscipit. Et providentur temperat ne si-
cut cum delatum fuit apostolis fasti-
gium honoris ne se putant hono-
ratos adiecit non illos suo meri-
to sed magistri honore suscipiendos.
Qui autem scandalizaverit unum
de pusillis istis qui in me credunt.
Nota quod qui scandalizatur parvulus
est maiores enim scandala non
recipiunt. Nota sane quod in modo
bono opere alii timendum est
scandalum proximi alii vero
pronichilo contempnendum. In
quantum enim sine peccato possumus vitare
proximorum scandalum debemus. Si
autem de veritate scandalum fuit
utilius permittit scandalum nasci
quam veritas relinquatur. Expe-
dit ei ut suspendatur mola asina-
ria in collo eius et demergatur in pro-
fundum maris. Secundum ritum provincie
loquitur quod maiorum criminum ista
apud veteres iudeos pena fuit

ut in profundum ligato saxo demer
gitur. Expedit autem ei, quia
in isto melius est per culpam breuem re
cipere penam quam eternis seruari cruciat
tibus. Non enim iudicabit deus bis
in idipsum. Per molam asinariam
secularis vite circuitus ac labor
exprimitur. Per profundum maris extrema
dampnacio designatur. Qui igitur ad
sanctitatis speciem deductus vel verbo
ceteros destruit vel exemplo, melius pro
fecto erat ut hunc ad mortem
sub exteriori habitu terrena acta con
stringerent quam sacra officia in culpa
ceteris imitabilem demonstrarent,
quia nimirum si solus caderet, ut
cumque hunc tolerabilior inferni
pena cruciaret. Ve mundo a scan
dalis. Necesse est enim ut veni
ant scandala. Verumtamen ve ho
mini per quem scandalum venit. Ita
quomodo necesse sit venire scandala, alio
quin absque culpa esset qui scan
dalum facit. Sed cum necesse sit in
isto mundo fieri scandala, unusquisque
quod suo vicio scandalis patet.
Sed multiplex per generalem sententiam parti
cularis quod predictum est comprehendit.
Si autem manus tua vel pes tu
us scandalizat te, abscide eum
et proice abs te. Bonum est tibi ad
vitam ingredi debilem vel claudum
quam duas manus vel duos pedes
habentem mitti in ignem eternum. Et si
oculus tuus scandalizet te, erue

eum et proice abs te. Bonum tibi est
uno oculo ad vitam ingredi quam
duos oculos habere et mitti in gehen
nam ignis. Quia supra docuit
ne scandalizemus eos qui credunt in
eum, nunc consequenter ammonet
quantum cauere debemus eos qui scanda
lizare nos, id est, verbo vel exemplo suo ad
ruinam peccati pellere temptant. Manum
quippe nostram appellat necessarium
amicum cuius ope atque auxilio
cottidiano opus habemus. Sed
talis si nos ledere in causa anime
voluerit, excludendus est a nostra
societate, ne si cum perdito in hac
vita habere volumus partem, simul
in futuro cum illo pereamus. In pe
de sicut in manu ceteros tenen
dabiles docet aliena dona au
ne promittendum corum quos cu
gare nequimus et qui polluti
pereamus. Sed manus ipse opus
nostrum, pes se dicti ceteros ipse
nostrum distorsit, quia in nostris
usibus accomodas. In oculo
quoque ipse scandalum crucendo, id est, in
ternalis amici spiritualis nostro
usum designat. Sed cum nos
corum consultu ac prouisione
habemus illi vero consilio
suo decipere atque taliter errore
deflectere querunt perditionis
ob mittenda est corum societas.
Scandalum quippe sermo grecus

quo d nos offendiculum vel ruina
et impactionem pedis dicere possu
mus. Quidam scandalum quasi la
pidis scrupulum dicunt. Ille ergo
scandalizat fratrem qui ei dicto sive
facto non recto occasionem ruine
prebet. Potest et simpliciter dici si
quis ita carus nobis esse vi
deatur ut manus pes oculus utilis
atque sollicitus, carnaliter ad
inspiciendum scandalum accidit nobis
facit et per dissonantiam morum
nos trahit in iehennam necesse
est eundem temporalibus eius commo
dis cum periculo animarum nostrarum uti
sit ac respuere debemus. Vide
te ne contempnatis unum ex
his pusillis. Quantum in nobis
est nolite contempnere sed prout
valuite etiam illorum quietem saluti
cavete. Dico autem vobis quia angeli
eorum in celis semper vident fa
ciem patris mei qui in celis est.
Magna dignitas animarum ut una
quaeque habeat ab ortu nativitatis
in custodiam sui angelum delega
tum. Unde legimus in apocalipsi Johannis
angelo ephesi thyatire et an
gelo philadelphie et angelis in
aliarum ecclesiarum scribe. Hec apostolus
preceptum velati capita feminarum
propter angelos. Felix est
ille qui dei mandatis obediens
mereretur hec hic sanctorum angelorum
presenciam et ad introitum oppor
tunum quod aliter hic non potuit
nisi per sedem vitam et spem bona
cum observantia vere caritatis confidens
in dominum ihesum christum. Ut per eius gratiam
hic habeat plenam custodiam et in futura
vita regnum percipiat sempiternum.

Lectio libri apocalipsis beati Johannis

Significavit apostoli
deus que oportet fieri cito
loquens per angelum suum servo suo Jo
hanni etcetera. Omelia Haymo
nis de eadem lectione etcetera.

Hoc loco significavit non
ponsione sed a signo positum
intelligere debemus et hoc
esse dictum significavit quod est sigil
lavit. Signum enim dicitur sigil
lum quo in loco questio oritur cur
hoc dicat cum in sequentibus in
veniamus dictum Johanni ab angelo
Ne signaveris verba libri huius
Sed sciendum quia sacra scriptura in impiis
signo clauditur fidelibus autem aperitur
cum enim ipsi fideles sunt sed
ipsi sunt relatores dominice sed
sub sigillo claudant sed dicendo
significavit et fidelibus spirituali
operatio dictum aperuit. Unde et da
nieli dicitur. Vade quia clausi sigil
li sunt sermones usque ad prefinitum
tempus que oportet fieri cito. In his
verbis duo comprehendimus ut eo

salis que finienda sunt cito accipiant
terminum vel que inchoanda sunt
cito sumant inicium. Ista tamen
nequaquam fine accepturi sunt
unde nec metuenda sunt tormenta que
transeunt sed ea metuenda que nec tm
perveniunt nec gaudia fugitiva
sicut appetenda sed magis statum per
maneant cito idem impuni tempore
Omne enim tempus presentis vite comparatum
eternitati quam vivimus hoc prossimum
est momentum unde et Johannes in epistola
sua dicit de hoc longissimo tempore
filioli novissima hora est. Revelat
ergo xpus iohanni ideo eternitati sue ea
que cito transeunt vel que cito ad
veniunt ut dum se temporali aut
affligi vel prosperari cogitet brevitate
istius temporis et qua velocitate transeunt
gaudia et tribulaciones cum tempore et qua
velocitate appropinquet eidem sine fine
mansura et per hoc neque malorum
prosperitatibus invideat sed potius
in suis adversitatibus gaudeat
mittens per angelum suum servo suo
Johanni. Iste angelus in figura xpi
apparuit beato iohanni quia cum patre
et spiritu sancto unus deus omnia re
velans utique illum angelum
replevit atque in illius corde
habitans per eum locutus est iohanni
Iste autem Johannes figuram ecclesie te
net sicut in scripturis invenimus
cui xpus sicut dictum est non in

sua natura sed per angelum apparuit
Dicit olim fecit patribus. Et
placuerunt nunc faciat xpianis. Quod vere
visus erat ab hominibus quam diu
oportuit donec xl die ascen
dit in celum non deinceps per eam
substanciam quam suscepit a nobis
apparere voluit unde non corporaliter
eius presenciam debemus requirere
sed pocius eum esse ubique in divina
maiestate. Totus itaque filius
dei per divinitatem erat in angelo
totus cum patre et spiritu sancto cum sic
bat in celo quod nulli possent
terminare nisi illi in carne sim
plici ut que tota in celis
pitur totum in terris totum sub lo
in locis tota sine parte repi
tentibus. Unde est et m
nisi post incarnacionem ange
apparens similis filio homini
dicitur sicut in scripturibus i
venimus cum etiam angeli qui m
ante adventum eius sanctis pa
tribus apparuit ut testatur
Unde in loco dicto beatus Ambr
Credi etiam potest beato pa
apostolo dominum post suam ascen
non in sui natura apparuisse
sed potius per angelum talem
ea forma in qua recognosci
ab hominibus solet quod sic
etiam probari potest quia beatus pa

No

mp con sus in sua tunc esset ta
ndiu cum sepius esset ut pontibus
dilecto dilecto discipulo sibique ab
adolescencia dicato non p angelum
sed per incarnacionem apparuit. Quod
dicit mittens per angelum suum servo
suo Johanni more sacre scripture
tenet qui in suis dictis sic de
se quasi de alio loquitur. Unde
fuit vir erat inter hos nomine
Job et usque recedens a malo
et erat moyses vir mitissimus
super omnes qui morabantur
in terra. Et idem Johannes sepe
euangelio ait. hic est discipulus
ille quem diligebat ihesus qui
testimonium perhibuit verbo dei et
testimonium ihesu christo perhibuit testi
monium verbo dei iohannes cum
dixit in principio erat verbum et
omnia per ipsum facta sunt. et erat lux
vera que illuminat omnem hominem et que
eo de loco de divinitate ubi
requievit perhibuit testimonium ihesu
christo tunc dixit et verbum caro
factum est et habitavit in nobis
Quod tamen dividimus per se
non ista dicimus set utriusque of
cendimus naturam. Quod vero ait
in hiis quecunque vidit subin
telligendum est quecunque de incar
nato dei verbo sive in divinitate
sive in humanitate cognovit. Aliud vero

vidit oculis corporis atque aliud
oculis mentis. Oculis cordis videt
divinitatem oculis corporis humanitatem
Vidit enim ante omnia secula a patre
genitum cum patre omnia fecisse
vidit in fine temporum natum pro homi
nibus una salute. deinde passum
a iusto homine sepultum et a mortu
is resuscitatum atque in dextera pa
tris sublevatum deinde ad iu
dicium venturum vidit itaque hec
omnia et testimonium perhibuit et
scimus quia verum est testimonium
eius. Quod vero fecit Johannes
hoc facit cottidie eciam ecclesia cuius
membrum ille fuit et cuius figura
habet apostolus vidit et a cuius ore
testimonium illius non recedit
quia indesinenter doctrinis il
lius insistit. Beatus qui legit
et audit verba prophetie huius et
servat ea que in ea scripta sunt
tempus enim prope est. In hiis verbis
duorum persone comprehenduntur
doctorum videlicet qui legunt et
aliis exponunt et auditorum qui
audiunt et retinent et opere per
ficiunt ea que in ea scripta sunt
licet enim hic liber multa ha
beat in se profunda misteria
tamen multa sunt ibi eciam que
ad litteram custodita magna uti
litatem et salutem suis prestat obser

natoribus. Servat autem ea que
in ea scripta sunt qui fide et recte
non violat qui cavet prohibita et
implent iussa metuunt commina
ta supplicia amat promissa ce
lestia. Hinc autem liquido colligi
tur quante sit auctoritatis quanteque ex
cellentie cum inter omnes libros no
vi testamenti hic solus prophetia
nominatur quam qui observaverit
beatus esse perhibetur. Ad quod subiu
ngitur. Tempus enim prope est iudicii
scilicet quo redditurus est unicuique
secundum opera sua. Ut si dicat felix est
qui fidei sacramentis imbutus et
que in ea iubetur custodit et
que prohibetur non perficit quia
retributionis tempus non longas
moras incurrit retributionis
dies quodammodo in ianuis consistit.
Iohannes septem ecclesiis que sunt in
Asia. Asie due sunt maior scilicet
et minor. Asia minor in partem
venit beati Iohannis in qua sunt
septem civitates metropolitane quarum
caput est Ephesus. Sed cum
maior minori iungitur pene me
dietatem mundi occupat. Huic
tante regioni deus omnipotens
per suam gratiam preposuit predicatorem
beatum Iohannem unde specialiter ecclesiis
Asie sua dirigit prophetiam unde
quod loquitur septem ecclesiis Asie in

quia omni ecclesie dicit que univer
sitas septenario numero comprehendit
quo sepe solet universitas de
signari iuxta illud Septies in
die laudem dixi tibi vel propter univer
sitatem donorum que percepit a spiritu sancto
qui cum unus sit spiritus replevit
orbem terrarum id est universa ecclesia.
Dicitur etiam septiformis quia apparuit
super dominum requievisse propter mul
tiplicia sua dona que prestat
fidelibus. Una itaque est ecclesia
sicut est spiritus. Unde et catholica
quod est dicitur id est universalis.
Sed septiformi spiritu univer
sa est repleta. Unde et in Zacharia
legimus candelabrum totum au
reum habens super se vii infusoria
et vii lucernas que etiam septi
formis ecclesia Christo coniungitur.
Ysayas concordat dicens
Apprehendent vii mulieres virum
in die illa dicentes panem nostrum
comedemus corpus scilicet tuum
a deo datum manducabimus
vestimentis virtutum ornabimur
tantummodo invocetur nomen tuum super
nos aufer obprobrium nostrum
sis vir ut ne impetus diaboli
nobis inducat quod non habeamus vi
rum. Et Salomon dicit quod sapientia
edificavit sibi columpnas septem
columpnas vii excidit ut de
fecit quod ab amore pravitatis
dura corda gentium septiformi

spu implendu separauit atque ad
fortitudine celestis virtutis c
sistim euexit. Recte etiam hoc numero
septenario qui constat ex tribus
et iiii^or etiam comprehenditur
quia in iiii^or mundi partes dispersa
in conuersa mente et fide obser
uat sancte trinitatis fidem. Cuius
numeri misterium etiam vnius homo
in se continet qui utique membrorum
est huius ecclesie dum ex quatuor con
stat humoribus iiii^or pollet vir
tutibus et diligit deum ex toto
corde suo et ex tota anima sua
et ex toto voluntate sua. Nam
viribus spiritualibus et iiii^or corporalibus vi
get sub dilectione autem dei tribus
qualitatibus spiritualibus excitatur ipse
vero corporalis conmatium calidi
frigidi et sicci conponitur. Aspici
unt spiritalis elatio. Elatio autem
in bona parte ponitur et in ma
lam nec semper pro vicio ponitur
aliquando culmina virtutum designat
in bono ponitur ut illud ysaie
pona te in superbia seculorum sus
tolla te super altitudine terre
altitudines terre sunt diuinae
honores dignitates. Super
has altitudines deus conpo
posuit petrum et paulum et ce
teros qui summi fundatores ecclesie
exterunt. Ita sicut cum monte
...mis consedit eo paulisper ceteri
subiacentia despicit quo ad

alterum plus gressus tendit. Ita
qui interdum sigre mitit in summis
ea terrena amplius eleuatur ad
celestia et quod plus in ymo ponitur
semper se ascendit post confiteri dos
psiaces super se esse cognoscit. In hac
bona eleuatione consistit etiam quod
terrena omnia calcans mente celos
inhabitat dicens cum apostolo Nostra
conuersatio est in celis. Et si etiam ela
tionem in contraria parte intelligere
voluimus neque in hoc primo in
tellectum recedimus quod multi a sua
superbia deiecti sunt peregrinum christi
atque humiliati ad quos etiam quod
membra sunt ecclesie hic pauet reue
latio. Impletum hoc cognoscimus
in paulo qui prius fuit superbus
ecclesie persecutor deinceps fuit e
perfectissimus predicator. De superbis
enim ait elatis cotidie christus suam
ecclesiam primitiua gratiam voce ut mi
tissima reddit et humilem. Gratia
nobis. Gratia dicitur gratis data
non meritis reddita sed venia gra
tis collata. Que gratia specialiter
in hoc est intelligenda quod sine
merito hominum misit deus filium
suum qui nos suo sanguine rede
mit et ad filiationem dei perduxit
vnde subsequitur. Et pax quam videlicet
ipse per sua passionem genus humanum
deo patri pacificauit. Et nomine
quod dicit pax et gratia. Et pre

mittitur gratia ac deinde subiungitur
pax quia nullus ad pacem reconci-
liationis venire potest nisi hanc
gratiam ante percepperit quia ut ad pa-
cem dei venire possimus a dei
gratia prevenimur. Similiter ante
omnia que a deo percipimus sive in fide
sive in opere in abstinentia ieiunio
et in ceteris a deo gratis nobis conceduntur
sola ipsius gratia. Querendum est in
hoc loco cum in dicto gratie nominato
filio et spiritu sancto persona patris reticea-
tur, cum dicat ab eo qui est et qui
erat et qui venturus est filium in hiis
verbis ostendit. Quod maxime ex
hoc probat cum subiungit. Qui ve-
nturus est ad iudicium dedit filio
qui solus cum patre et spiritu sancto habet
esse quia semper immutabilis est
verum potest. Tunc autem ideo ipse est.
Sunt etiam angeli secundum mutabilitatem
passi sunt quando unus eorum motu
per superbiam cecidit. Sed ut homines
sunt mutabiles sicut primus homo mutatus
est ex iusto factus est iniustus ex
bono impius ex inmortali mor-
talis. Omnis enim creatura muta-
bilis comparata eternitati quasi non est.
Ideo quod specialiter esse hic dicatur qui
semper idem est. Erat vero quod ante
debebat virgine in tempore nasceretur tunc
tamen cum patre erat. Tempus in illud
~~angelorum primissimum~~ In principio erat
verbum et omnia per ipsum facta sunt
venturus est ad iudicium in illo

angelorum primissimum. Sic veniet
quemadmodum vidistis eum euntem
in celum. Cum itaque hic non nisi filio
congruere videatur et hanc gratiam
etiam in istorum a patre et filio atque
spiritu sancto percepit. Quorum insepara-
bilis est unitas inseparabilis
est etiam operatio. Quomodo sibi vult
hoc quod solius sit mentio filii vel
spiritus sancti. Sed sciendum quod mos
est sacre scripture ut ubi una
sit mentio persone de trinitate
tota simul trinitas intelligatur.
Ergo ubi persona filii fidelis
gratiam tenere legentes audimus
simul in ipsa relatione patrem
et spiritum sanctum intelligere debemus.
Item quomodo cum sit unus spiritus
qui replet orbem terrarum. Cur Jo-
hannes in hac revelatione septem
spiritus introducit. Hinc per
septenarium et multiplicem eius
operationem. Simplex itaque est
per unitatem nature. Simplex vero distri-
butione gratiarum. Hinc Salomon
dicit. Eundem spiritum unicum et
multiplicem. Et a septem spiritibus
qui in conspectu throni eius
sunt. Thronus dei sunt ange-
li et homines iusti in quorum
mentibus per fidem requiescit.
Unde est anima iusti sedes sa-
pientie. In cuius throni conspectu

spus scus est quia in scoꝝ corda
requiescat ut diximus et illos
possidet corpora eorumque opera disponit et
ad dei amorem et ad proximorum atten-
dit dilectionem. Ad quem etiam spaliter
remissio pertinet peccatorum que fit in
baptismo ope spus sci. Unde dns
dicit aplis. Accipite spm scm
quorum remiseritis peccata remittuntur
eis. Unde spus dicitur spus sup-
tm est. Et ab ihu xpo qui est
testis fidelis quia de xpo plura
erat locutus statim repetit eius per-
sona dicens et ab ihu xpo qui est
testis fidelis i. verax. Cui pater
phibet testimonium dicens iudeis pr
in me manens ipse facit opa.
Et hec est vita eterna ut cognos-
cant te et sic deus dilexit mundum
ut filium suum unigenitum daret.
Et ego a meipso non veni et ista
spus sita. Sed sicut filius testis est
fidelis ita etiam pater ita spus
scus. Ait pr de filio testimonium illi
phibens hic est filius meus dilectus
in quo michi complacui. Ipse quoque fi-
lius de spu phibet testimonium dicens
Spus est qui vivificat et spus
ubi vult spirat et paraclitus ipse
docebit vos omnia. Spus quoque
scus de filio testimonium dat quod sicut
veritas sicut scriptum est. Spus
est qui testificatur quoniam xpus veri-
tas. Et ipse filius dicit. Ille testi-

monium phibebit de me. Unde
sciendum est quod sicut hii tres
unum sunt sic eorum testimonium unum
est quia quodque alterius testimonio alteri
insinuet. Specialiter autem filius testis
vocatur quia testimonio veritatis usque
ad mortem prebuit carnis quod et
tunc omnes etiam in predicatoribus
xpo testimonium phibeat illi spaliter
testes vocantur qui pro xpi testimonio
moriuntur. Primogenitus mortuorum.
Primus homo ea condicione creatus
est ut nisi peccasset immortalis
mansisset. Sed quia peccavit mortuus
est et reddidit in matrem suam hoc
est in terram de qua fuit conditus
dicente sibi dno terra es et in terram
reverteris. De qua scriptum est quod
formatus est de limo terre in animam
viventem. Qui quoniam vis ulto vivum vivus
processit prius ante scus est ille
mortalis genuit filios mortales
et peccatores qui omnes mortui in
matrem suam ~~i. terre eadem lege~~
revertuntur. Vivens quoque dns in
carne eadem lege mortuus est
atque in utero matris sepultus.
Sed quia tertia die a mortuis
iam victis in eternum surrexit
et mors illi ultra non dominabitur
primogenitus mortuorum appellari
debuit. Licet enim surrexerit alii
ante sicut lazarus tamen non
surrexerunt in eternum victuri.

quia itum mortem debitum carnis
solucrunt dum non surrexisse et viui
xisse computandi sunt. Ille ergo primo
genitus mortuorum recte vocatur quia
sic surrexit a mortuis ut ultra
non moreretur post et aliter etiam
Omnes enim electi qui se mortificat
cum vicijs et concupiscentiis et voluptatibus
carnis ipse incedunt mortui sunt
peccato et viuunt deo quorum primoge
nitus dignus vocatur quia peccatum
non fecit et mortificacionem uite car
nalis ostendit. Et princeps regum terre
Reges terre appellentur omnes electi
qui vitiorum tyrrannidem in se
consurgere non sinunt sed eis iure
dominantur. Possunt autem et reges
terre spiritualiter intelligi peccatores
qui dum corda carnalium a peccatis
restringunt super terram et reges im
perant. Ceterum bonis spiritualibus
viris in nullo se preferunt. Hinc est
quod petrus Cornelio se equalem
fatetur. Ananie vero animam
gladio ubi dei perimit. Sacerdum
est autem quod predicatores etiam
ipsis carnalibus ita dominari appe
tunt quatenus et compassionem nature
et vicijs rectitudinem exhibeant.
Verum ita quia princeps est christus
qui est rex regum et dominus dominan
tium de quo adhuc sapiunt quod
dilexit nos et lauit nos a pec
catis nostris in sanguine suo. Amo enim
amore filius dei nos dilexit
passiones illius ostendit quas pro nobis
pertulit. De hac dilectione dicit apostolus
christus dilexit ecclesiam et tradidit se
ipsum pro ea. Ac de ipso qui dilexit
me ait et tradidit semetipsum pro
me. Ad cuius etiam dilectionis imi
tacionem hortatur fideles dicens Am
bulate in dilectione sicut et christus
dilexit nos et tradidit semetipsum
pro nobis. Dilexit autem nos pul
chre fedos pios impios sine
peccato peccatores non quales eramus
nos dilexit sed quales ipsa di
lectione nos fecit unum et subdit
Et lauit nos a peccatis nostris in sanguine
suo. Iste amor ineffabilis et incom
prehensibilis est quia cum purus sit vix
aliquis moriatur christus sine
tempore mortuus est pro impijs ut
nos offeret deo iustus utique
pro iniustis. Et cum essemus maculati
delictis lauit nos suo sanguine
ut exhiberet sibi ecclesiam non
habentem maculam neque rugam
neque aliquid huiusmodi. Cui etiam sa
cramentum sue passionis utitur
in misterium ablucionis et in fide
mortis eius baptizati ab omnibus
viciis mundentur peccatis. Hinc apostolus
dicit Quicumque baptizati su
mus in christo in morte ipsius bap
tizati sumus. Est autem et
claudum baptismi effusio

Et latitud.

2/a

ictinam quo momentis singulis
baptizantur publicani et peccatores
no viz maria post multas crimi
num maculas rpectus ablutus
est p⁹ eam dm̄ nectationem.
Sermo beati ysidori epi de
Angelorum no. angelis
nomen est officiy no nature.
Na sm natural spus nu
cupat. qn em de celis ad annu
ciandum hominibus mittitur ex
pa annunciacone angeli nominan
tur ante angeli vocantur qn
mittuntur. Natura angelorum mu
tabilis est. quia est illis mutabi
tas i natura. sz facit eos incor
ruptos buitus sempiterna.
Sicut est no naturale esse incom
mutabiles angelos. Nam si ne
essent in commutabilibus angelis
no utiqz no cecidissz. Mutabi
litati itaqz nature suffragat
illis contempla° creatoris. Unde et
vocatus est apostata angelus
qui fortitudine sua no adeo sz
ipse volunt custodiri. Ante omnem
creaturam angeli facti sunt. dum
dictum est fiat lux. De quibus em
dicit scriptura. prior omni creature
sapia. lux em dicitur parti
cipacione lucis eterne. Sapia vero
dicuntur genite in hec do sapie.
Et dum sunt mutabiles na non
tame sinit eos mutari contem
placo diuina. Ante omnem creatura
mundi creati sunt angeli. Et an
omnem creationem angelorum dyabolus
conditus est. sicut scriptum est.
Ipse est principium viarum dei. vn
et ad comparationem angelorum archa
ngelus appellatus est. prius em cun
ctis extitit ordinis placone
no tpis quantitate. Pro matu hinsse
inter angelos dyabolum credendum
est eo qua fiducia cecidit ita
vt sine reparacone habeatur cuius
placionis excellenciam propheta hijs
verbis annunciat. Cedri no sunt
altiores illo in padyso dei. abie
tes no adequerit summitatem
illi. Omne lignum padysi no est
assimilatum illi. qm speciosiore
fecit eum deus. distat condicio
angelica a condicione homis. ho
em ad dei similitudine appellatus
est testante dno p Ezechiele
Tu signaculum similitudinis ple
sapia et pfectus decore in deliciis
padysi dei fuisti. Quanto em sub
tilior est eius na tanto plenius
extitit ad similitudine diuine virtu
tis expressa. prius de celo cecidit
dyabolus qz homo conderetur.
Nam mox ut factus est in superbiam
erupit et precipitatus de celo est.
Nam iuxta veritatis testimonium
ab inicio mendax fuit et in veritate
no stetit. qz no statim ut factus est
cecidit. fuit quidem in veritate sz citius

sed non stando a veritate est lap
sus. Uno superbie lapsu diabolus deo
se priore censerit et homo ceci
dit et dyabolus. Et homo rever
sus ad primam deo se inferiorem esse
cognoscit. Dyabolus vero non solum
hoc contentus non est quod se deo
equalem estimans cecidit. Insuper
etiam superiorem se deo dicit secundum
apostoli dictum qui ait de antichristo
Qui adversatur et extollitur super
omne quod dicitur deus. Dyabolus
ideo iam non petit veniam quia
non eo fugit ad penitentiam. Me
bra vero eius sepe ypocrisim
depingunt quod tamen per mala eo
scia adipisci non meretur. Dis
cat humana miseria quod ea tanta ti
tius purget deus peccati vetustatem
dum in suo compatitur homini quia
ipse homo traxit ex parte infirm
infirmitate peccandi. hoc est ex
carne quia inclusa anima deti
netur. Apostate angeli ideo
veniam non habent quia carnales fra
gilitates nulla infirmitate tempta
ti sunt ut peccarent. homines
ante post peccatum ideo restituuntur
ad veniam, propter quod ex lutea ma
teria pondus traxerunt infirmi
tatis. Ideo per infirma carnis con
dicione reditus patet homini ad
salutem, sicut christus dicit. Ipse

scit figmentum nostrum. Memen
to domine quod terra sumus. Et in
memoriale magis quesit me
sba/postque apostate angeli
ceciderunt reliqui perseverantes
in beatitudine solidati sunt
et post celi creationem in principio
repetitur. Fiat firmamentum
et vocatum est firmamentum celum
nimirum ascendens quod post ru
inam angelorum ruina hii qui permanse
runt in infirmitate eterne perseve
rancie beatitudinem acciperent.
Potest agnosci quod malorum
iniquitas serviat utilitati
quia unde mali corruunt inde
boni proficiunt. Bonorum angelorum
nus qui post ruinam angelorum
malorum est diminutus. Numero
electorum omnium supplebitur qui nunc
soli deo est cognitus. Inter an
gelos distancia potestatum est
et graduum dignitate. Ministeria
eisdem sunt discreta. Alii
perscribitur tamen in lumine par
tis quod scia veritatis. Unde ad
prophetam Zachariam angelus
ab angelo mittitur et quod
dicat annunciare percipit. No
vem esse ordines vel distinc
tiones angelorum sacra scriptura
testatur, id est. angelos, archan
gelos. thronos. dominaciones
virtutes, principatus, potestates,
cherubin et seraphin. Horum

ordinum nouem Etiam Ezechiel propheta
describit sub totidem nominibus la
pidum, cum de primatu apostate
angeli loquitur. Omnis inquid
lapis preciosus operimentum tuum,
sardius thopasius Jaspis. Cri
solitus onix. berillus. saphi
rus. carbunculus. et Smaragdus.
quorum nouem lapidum. ipsi ordi
nes designati sunt angelorum.
quos apostata angelus ante
lapsum in vestimenti sui ornato
habuit affixos, ad quorum com
paratione dum se clariorem cunctis
aspexit confestim intumuit et
cor suum ad superbiam eleuauit
Angeli sui semper in deo gaudent
non in se, malus vero. id est
dyabolus ex non que dei sed que
sua sunt requisiuit. Nulla autem
maior est iniquitas, quam in deo
sed in se male quidque gloriari, an
geli in verbo dei cognoscunt omnia
antequam inde fiunt, et que apud
homines adhuc futura sunt.
angeli iam reuelante deo noue
runt, prevaricatores angeli ~~eam~~
sanctitate amissa non tamen
amiserunt innate creature an
gelice sensum. Triplici enim modo
per sciencie acumine viget. scilicet subtilitate
nature, experiencia temporum, reuela
cione superiorum potestatum. Quoaccus
deus quoque flagello sive modo
retrusatur ad ministerium vindicte apostate
~~apostate~~ angeli mittuntur, qui tamen
diuina potestate cohercentur ne
tantum nocere valent quantum cupiunt. Bo
ni vero angeli ad ministerium salutis
humane deputati sunt, ut curas
administrent mundi et regant omnia
iussu dei, testante apostolo. Nonne
inquid omnes sunt administratorii
spiritus in ministerium missi propter eos qui
hereditatem capiunt salutis, angeli
corpora in quibus apparent de super
no aere sumunt solidamque speciem
ex celesti elemento induunt per que
humanis obtutibus manifestius
demonstrentur Singule gentes propo
sitos angelos habere creduntur quod
ostenditur testimonio angeli da
nielis loquentis. Ego inquit veni nun
ciare tibi, sed princeps persarum
restitit michi. Et post alia, nemo
est inquit qui me adiuuet, nisi
michael princeps vester. Item omnes
homines angelos habere probantur teste
domino in ewangelio. Amen dico vobis
quia angeli eorum semper vident
faciem patris mei qui in celis est.
Sicut cum petrus in actibus apostolorum in
pulsaret ianuam dixerunt apostoli.
non est petrus sed angelus eius
Si deum angeli contuentur videtur
Cur petrus dixit. In que desidera
nt angeli dei conspicere. Item sicut
non intuentur nec vident, quo
modo sunt... domini angeli eorum semper

vident faciem patris qui est in celis. Sed unum utrumque est illa veritas credimus quod deum angeli videt et videre desiderat et habet et habere festinat et amat et amare nititur. Si enim sic videre desiderat ut effectu desiderii non privatur. desiderium hoc anxietatem habet. Necessitas ista penalis et beatis angelis omnibus procul longe est quia numquam sibi convenit pena et beatitudo etc.

In natali sancti Dyonisii episcopi et sociorumque eius

Mathei xi

In illo tempore Respondens ihesus dixit Confiteor tibi pater domine celi et terre quia abscondisti hec a sapientibus et prudentibus et revelasti ea parvulis etc.

Omelia lectionis eiusdem beati Augustini episcopi

Sermonem cum legeretur audivimus exultasse dominum ihesum in spiritu et dixisse. Confiteor tibi pater domine celi et terre quia abscondisti hec a sapientibus et prudentibus et revelasti ea parvulis. Hucusque verba domini si digne si diligenter si quod primum est pie consideramus in primis invenimus non semper cum in scripturis legimus confessionem debere nos intelligere vocem peccatoris. Maxime autem hoc dicendum fuit et huic commendandum caritati vestre quia mox ut hoc verbum sonuit voce lectoris secutus est etiam sonus tunsionis pectorum vestrorum audito scilicet quod dominus ait. Confiteor tibi pater. In hoc ipso quod sonuit confiteor pectora tutudistis. Tundere autem pectus quid est nisi arguere quod latet in pectore et evidenti pulsu occultum castigare peccatum. Quare hoc fecistis nisi quia audistis Confiteor tibi pater. Confiteor audistis. Quis autem confitetur advertite. Si confiteor xpus dixit a quo longe est omne peccatum non solius est peccatoris verum etiam laudatoris. Confitemur ergo sive laudantes sive accusantes nos ipsos. Pia est utraque confessio sive cum te reprehendis qui non es sine peccato sive cum illum laudas qui non potest habere peccatum. Sed ante verum cogitemus reprehensionem tuam laus ipsius est. Quare enim confiteris in accusatione peccati tui in accusatione tui ipsius quare confiteris nisi quia ex mortuo vivus factus es. Scriptura quippe ait. A mortuo quasi qui non sit perit confessio. Si perit a mortuo confessio qui confitetur vivit. Et si peccatum confitetur utique a morte revixit. Si peccati confessor revixit a morte quis eum suscitavit. Nullus mortuus se ipsum suscitat. Ille se suscitare potuit qui mortua carne non mortuus est. Etenim hoc suscitavit quod mortuum fuerat. Ille suscitavit qui vivebat

misc Ihesus carne ante suscitanda
mortuus erat. Non enim prius solum
filium suum suscitavit de quo
dictum est ab apostolo petro quod deus
eum suscitavit sed etiam diebus se
ipsum i. corpus suum. Unde dicit
Solvite templum hoc et in tri
duo suscitabo illud. Mortuus
est ante peccator maxime ille
quem moles consuetudinis p
remit quasi sepultus est lazarus
Parum enim erat quia mortuus
etiam sepultus. Omnis ergo qui ma
le consuetudinis male vite ter
norum scilicet cupiditati mole
premitur ita ut in illo iam fun
sit quod in quodam psalmo conscribitur
dicitur Dixit stultus in corde
suo non est deus fit talis de quo
dictum est. A mortuo velud qui
non sit perit confessio. Quis eum
suscitabit nisi qui remoto lapide
clamavit dicens lazare prodi
foras prodire nisi quod occulta
erat foras prodere. Quia confitetur
foras prodire. Foras prodire non
posset nisi resuscitatus esset. Ergo
in confessione sua accusatio sui
laudatio est dicit ergo aliquis
Quid prodest ecclesia et si iam con
fessor voce divina resuscitatus
prodit. Quid prodest etiam confite
ti cui dominus ait. Que solveritis
super terram soluta erunt et in celo.
Ipsum lazarum attende cum vinculis
prodit iam vivebat confitendo sed non
dum liber ambulabat vinculis
irretitus. Quid ergo facit ecclesia
cui dictum est que solveritis soluta
erunt nisi quod ait dominus continuo
ad discipulos. Solvite illum et
sinite ire. Sive ergo nos accusemus
sive deum laudemus si pro illis gratias
agere studeamus a quo gratia gratis
datur cuicumque datur. Sic ergo de
um laudemus si pie nos accu
samus deumque laudamus qui eum
tamquam qui sine peccato est predicamus
Quem ante nos ipsos accusamus
ei per quem resurreximus gloriam da
mus Sed si feceris nulla occasione
inveniet inimicus qua te denunciat
ante iudicem. Cum enim tu ipse fueris
accusator et dominus liberator quid erit
ille nisi calumpniator. Merito ille
hinc sibi cautela providit adversus
inimicos non conspicuos carne
et sanguine minus scandali potius
quam caveamus sed adversus illos inimi
cos contra quos apostolus nos hortatur
armari. Quo est nobis colluctatio
adversus carnem et sanguinem i. adversus
homines quos vidistis sevire in nos
miseri sunt utique alius. Ergo qua
sunt alius tangit. Immisit in se
dyabolus in cor Iude ut traderet dominum ait
aliquis. Quid quero ego feci. Audi
apostolum quoque dicentis locum dyabolo. Tu
mala voluntate locum dedisti in
travit possedit utique locum si non
dares non possideret. Ergo nos amo

nens ait Non est nobis colluctatio
adversus carnem et sanguinem sed
adversus principes et potestates. Possit
quisque putare adversus reges terre
et adversus potestates seculi. Quia
ergo ipsi non caro et sanguis.
Semel dictum est non adversus
carnem et sanguinem id est contra homi-
nes. Quid ergo restant inimici?
Adversus principes et potestates spiritua-
les nequicie rectores mundi. Cui
plus dedit dyabolo et angelis
eius plus dedit quos rectores
mundi appellavit. Sed ne male
intelligas exponit quid sit mun-
di cuius sunt illi rectores. Rectores mun-
di tenebrarum harum. Quid est mundi
tenebrarum harum? quibus [illegible]
dilectoribus suis et infidelibus
quibus plenus est mundus has
appellat apostolus tenebras harum
rectores dyabolum et angelos eius.
Hee tenebre non naturales sunt non
incommutabiles sunt mutantur et lux
efficiuntur credunt et credendo illumi-
nantur. Quod tamen in eis factum sit
audiant. Fuistis aliquando tenebre nunc
autem lux in domino. Ita quod tene-
bre non in domino itum quando lux
non nunc sed in domino. Quid enim ha-
bes quod non accepisti? Quia ergo
sunt invisibiles inimici invisibi-
liter sunt expugnandi. Quippe hos-
tem visibilem vincis feriendo
invisibilem vincis credendo. Visibi-
lis est hostis homo visibile

est et ferire invisibilis est
hostis dyabolus invisibile est
et credere. Est ergo pugna invisibi-
lis adversus invisibiles inimi-
cos. Ab hys inimicis quo sancti-
tum dicat quidam? hoc enim ce-
perat dicere et necesse habui de
istis inimicis aliquid cum more
tractare. Iam ergo cognitis inimi-
cis videamus tutelam laudans
invocabo dominum et ab inimicis
salvus ero. Vides quid attulit lau-
dans invocavi. Sed laudans dominum
invoca. Si enim te laudaveris ab
inimicis tuis salvus non eris.
Ecce quid ait ipse dominus Sacrificium
laudis glorificabit me et illic
via est ubi ostendam illi salu-
tare meum. Ubi via? In sacrificio
laudis. Noli pedem ex hac
via mittere. In via esto a via no-
li recedere a laude dei non unguem
non pedem. Si enim volueris
ab hac via deviare et pro domino
te laudare non eris salvus ab
illis inimicis quia scriptum dicitur
est: Iuxta semitam scandala po-
suerunt michi. Quicumque ergo puta-
veris boni te habere a te ipso devi-
asti a laude. Quid iam mirum
si te seducit inimicus qui tu
ipsius tui seductor es. Audi
apostolum. Qui enim putat se aliquid esse
cum nichil sit se ipsum seducit.

Dnm ergo attende confitente Confi
teor tibi pater domine celi et terre Con
fiteor tibi laudo te non accuso
me Quam ante penitus adipi-
scens susceptione toti gratie sin
gulariter gratia perfecta gratia Quid
meruit homo ille qui xpus est
si tollas gratiam tantam gratiam
qua unum oportebat esse xpm
xpm esse quem nouimus Tolle
istam gratiam quod xpus non homo
quid nisi quod tu Suscepit naturam
suscepit corpus suscepit plenum
hominem coaptavit sibi unam
fecit duas tu sermo persona Quan
ta ista gratia xpus in celo xpus
in terra simul xpus in celo et terra
xpus apud patrem xpus in utero
virginis xpus in cruce xpus
apud inferos subveniens qui-
busdam eo ante ipso die xpus
in paradyso cum ubi latro la
trone confitente Et ibi latro
quid meruit nisi quia illam via
tenuit ubi ondit salutare suum
in qua tibi pes non exuit In
eo enim quod se accusavit deum
laudavit et vitam suam beatam
presumpsit quidam a domino et ait illi
domine memento mei cum veneris in
regnum tuum Considerabat enim
facinora sua et magnum habe
bat si ei vel in fine parceretur

Dns autem continuo cum ille dicit
Memento mei sed cum veneris
in regnum tuum Amen dico tibi ait
hodie mecum eris in paradyso Qui
obtulit quod quod miseria distulit
Audi ergo dominum confitentem Confi
teor tibi domine pater celi et terre Quod
confiteor in quo te laudo hec enim
confessio ut dixi laudem habet
qui abscondisti hec a sapientibus et
prudentibus et revelasti ea parvu
lis Quid est hoc fratres a contrario
sensu intelligite Abscondisti hec
a sapientibus et prudentibus magis
et non dixit revelasti ea stultis
et imprudentibus sed ait abscondisti
quidem a sapientibus et prudentibus
et revelasti ea parvulis Sapien
tibus et prudentibus irridentibus
arrogantibus falso grandibus
vere autem timentibus opposuit
non sapientes non prudentes sed parvu
los Ergo abscondisti hec a sapi
entibus et prudentibus Nomine
sapientum et prudentum superbos in
telligi posse ipse exposuit cum
ait Revelasti ea parvulis Ergo
abscondisti non parvulis Quid est
non parvulis Non humilibus Qui
dem non humilibus nisi superbis
Quanta via domini que non erat aut late
bat sed revelatur nobis Unde dominus
exultabat Quia revelatum est

paruulis debemus esse paruuli Na
si volumus esse paruuli magni qui
sapientes et prudentes non nobis
illud vindicat qui sunt magni Sa
pientes et prudentes qui dicentes
se esse sapientes stulti facti sunt
habes remedium ad contrario. Si
dicentibus te esse sapientem stultum factus
es dic te stultum et sapiens eris
Sed dic et intus dic quia sic est
ut dicis. Si dicis noli coram ho
minibus dicere sed coram deo prius quod
ad te ipsum pertinet quod ad tua tene
brosus es. Quid est enim esse ad
stultum nisi esse tenebrosum in
corde denique de illis sic ait dicen
tes se esse sapientes stulti facti sunt
Nunquam hoc diceret quid rursum
Et obscuratum est insipiens cor
eorum dic quia tu tibi lumen non
es ut multum oculus es lumen
non es. Quid enim prodest patens
et sanus oculus si lumen desit Er
go dic et lumen tibi non esse et cla
ma quod scriptum est. Tu illu
minas lucernam meam domine lumine
tuo deus illuminabis tenebras meas
Mee enim nichil nisi tenebre
Tu autem lumen fugans tenebras
illuminans me non a me michi
lumen sed lumen non participans
in te. Sic et Johannes amicus sponsi
putabatur lumen putaba
tur non erat ille lumen sed ut testimonium
perhiberet de lumine Quod autem erat

lumen erat lumen verum. Quid
est verum. Quod illuminat omnem
hominem Si ideo lumen quod illu
minat omnem hominem ergo et
Johannem recte dicentem recte con
fitentem. Nos autem de plenitudine
eius accepimus vide si aliud
dixit Quoniam tu illuminabis
lucernam meam domine denique iam il
luminatus testimonium perhibebat
propter cecos lucerna testimonium per
hibebat die vide quia lucerna
est Vos inquit misistis ad Joha
nem et voluistis exultare ad ho
ram in lumine eius. Ille erat
lucerna ardens et lucens Ille lucer
na hoc est res illuminata accen
ditur ut luceret Que accendi potest
potest et extingui. Sed ut non extin
guatur ventum superbie non pa
tiatur. Confiteor tibi pater domine
celi et terre qui abscondisti hec
a sapientibus et prudentibus lumine
se putantibus et tenebre erant
Et eo quod tenebre erant et lumine
se putabant nec illuminari potuerunt
Illi autem qui tenebre erant et
tenebras se esse confitebantur
paruuli erant non magni humiles
erant non superbi. Recte ergo dicebat
Tu illuminabis lucernam meam domine
Sed agnoscebat dominum laudan
bat a via salutari non recedebat
laudantes dominum invocabat et

binunnias sius salui erunt

Incipit sermo bti augustini

Multum quibusdam . ewangelice
videtur fratres karissimi cum au
dirint dominum dicentem Venite
ad me omnes qui laboratis et
onerati estis et ego reficiam vos
Tollite iugum meum super vos
et discite a me quia mitis sum
et humilis corde et invenietis re-
quiem animabus vestris iugum enim me-
um suave est et onus meum
leve est et cum viderint eos qui
iugum ipsum inpavida cervice
subierunt et illam sarcinam mi-
tissimis humeris acceperunt
tantis agitari et exerceri dif
ficultatibus huius seculi ut non a
laboribus ad quietem sed a quiete
ad laborem pervenisse videantur
cum et apostolus dicat Omnes qui
pie volunt vivere in christo persecu-
cionem paciuntur . Ait ergo aliquis
quomodo iugum leve est et sarcina
levis . Cum quidem illud iugum
et sarcina ferre nichil est aliud
quam pie vivere in christo . Et quomodo
dicit venite ad me qui labo-
ratis et onerati estis et ego vos
reficiam ac non potius dicatur
venite qui vacatis ut labo-
retis Nam et ecce laboratores invenit
quos conduxit in vineam ut ferret
estum diei et sub illo iugo levi
et sarcina levi audiamus apostolum

dicentem in omnibus commendantes nos-
met ipsos tamquam dei ministros in
multa paciencia in tribulacionibus in ne-
cessitatibus in angustiis in plagis
Et alio loco in eadem epistola a iudeis
quinquies quadragenas una minus
accepi ter virgis cesus sum semel
lapidatus sum ter naufragium
feci et cetera pericula que numerari quidem
possunt sed tollerari nisi spiritu sancto
iuvante non possunt . Omnia ergo illa
que memoravit aspera et gravia fre-
quens et habundantius sustinebat
sed profecto aderat ei spiritus sanctus qui
interioris hominis corrupcione ex-
terioris renovaret de die in die
et gustata requie spirituali in affluen-
cia deliciarum dei in spe future bea-
titudinis omnia presencia deliniret
aspera et omnia gravia relevaret . Ecce
quam suave iugum christi portabat et
quam leve sarcinam . Ut omnia illa
que superius enumerata dura et aspera
omnis auditor horrescat levem
tribulacionem diceret intuens interio-
ribus et fidelibus oculis quanto precio
temporalium emenda esset futura vi-
ta . Non pati eternos labores im-
piorum et sine ulla sollicitudine
perfrui eterna felicitate iustorum
Secant et urunt se homines pati-
untur ut dolores non eternum sed aliquan-
to diuturnioris ulceris careant dolore

pao reddimatur. Sy langwida et
mica dilacionis brevissime atque
ultima vita in amarissimis belli
miles atteritur. pluribus fortasse
annis in laboribus inquietus quam in
ocio quietus. Quibus tempesta
tibus et procellis quam horribiles
et timende semite celi et maris in
pennis sunt periclis et tempestatibus ple
nos. Quos estus que frigora que
pericula ab aquis a fossis a precipi
tiis a fluminibus a feris perferunt
venatores. Qua labore esuriendi
et sitiendi quantas vilissimi et sordis
simi abicit potus angustias ut
bestiam capiat et mendum nec
primus bestie carnes propter quod hec
tanta sustinet epulis uti necesse
est quam et si aper ceruusque capit
magis suavius sit venatori animo
quod captus est quam comedentis pala
to quia captus est. Quantis crucia
bus propter cotidianorum plagarum te
neri puerorum etas subditur. quantis
etiam scolis vigiliarum et obsta
cie molestiis obstent non propter dis
cendam sapientiam sed propter opes honores
quam dignitatis ut minores alterius
et dilectas fallacias eloquii discat.
Sed in hiis omnibus qui sed non amat
eadem tantum patitur qui vero amat
eadem quidem sed non tantum pati vi
detur. Omnia enim seva et inania
prorsus facilia prope nulla efficit
amor. Quanto ergo certius ac faci
lius ad veram beatitudinem cari
tas facit quod ad miseriam quantum
potuit cupiditas facit. Quod
facile tollerantur contra liberam adversi
tas temporalis eterna pena vitetur
eterna quies comparetur. Ideo in
merito ille vas electionis cum
ingenti leticia dixit. Non sunt
condigne passiones huius temporis ad
futuram gloriam que revelabitur in
nos. Ecce unde illud iugum sua
ve est et sarcina levis. Et si
angusta est paucis eligentibus
facilis tamen omnibus diligen
tibus. Dicit psalmus propter verba labio
rum tuorum ego custodivi vias du
ras. Sed que dura sunt laboranti
bus eisdem ipsis mitescunt aman
tibus propter quod ita divine pietatis
dispensacione actum est ut interior
homo qui renovatur de die in
diem non adhuc sub lege posi
tus sed iam sub gracia exoneratus fa
cimus innumerabilium observacionum
quod abstineret quae iugi
sed dure tamen comminueret impo
situm felicitate simplicis fidei
et bone spei et sancte caritatis acci
pet. Quidquid molestiarum exte
riori homini forinsecus intulisset
ille princeps qui missus est fo
ras interiore gaudio leve fiet.
Nichil enim tam facile est bone

voluntati q ipi sibi et hec suffi
cit deo cantilibz quo sonuit in
dus iste verissime angeli nato
in carne dno clamauit gl'a
in excelsis deo et in terra hominibz
pax bone voluntatis quia eius
qui natus erat suaue iugu est
et sarcina leuis Et sicut dicit
apl'us fidelis deus qui nos
non sinit temptari sup quam possu
mus ferre sz facit cum temptatione
etiam exitum ut possimus susti
nere amen. Sermo beati
Augustini epi.

Audiuimus in ewangelio dnm exhylara
tum spu dixisse deo pa
tri. Confiteor tibi pr dne celi et
terre qui abscondisti hec a sapienti
bus et prudentibus et reuelasti
ea paruulis. Ita pr quoniam sic placi
tum est coram te. Omnia michi
tradita sunt a patre meo. Et nemo
agnoscit filium nisi pr neqz patrem
quis agnoscit nisi filius et cui
voluerit filius reuelare. In clama
to laborantis in auditu labo
rantis Audiamus ergo eum qui se
quitur et dicit. venite ad me omnes qui
laboratis. Unde enim omnes la
boramus nisi quia sumus homines
mortales fragiles infirmi lutea
vasa portantes que faciunt in
uicem angustias. Sz si angus
tantur vasa carnis dilatantur
spacia caritatis. Quid ergo dicit

venite ad me omnes qui laboratis.
Deniqz promissio eius in promptu
est quia laborantes vocauit. Queret
forte quia mercede vocati sunt. Et ego
vos inquit reficiam Tollite iugum
meum sup vos et discite a me non
mundum fabricare non cuncta visi
bilia et inuisibilia creare non in ipso mundo
miracula facere et mortuos suscitare
Sed quoniam mitis sum et humilis corde
Magnus esse vis a minimo incipe
cogitas magnam fabricam construere
celsitudinis de fundamento prius cogita
humilitatis. Et quantum quisqz vult
et disponit sup imponere molem edi
ficii quanto erit maius edificium tan
to altius fundamentum fodit et fabrica
quidem cum construitur in supna consurgit
Qui aut fodit fundamentum ad ima
deprimit. Ergo fabrica ante celsitudinem
humiliatur et fastigium post humiliacionem
erigitur. Quod est fastigium construende
fabrice quam molimur quo peruenit
est cacumen edificii. Cito
dico usqz ad conspectum dei vides
quam excelsum est quanta res est con
spicere deum qui desiderat et quod
dico audit intelligit promittitur
nobis conspectus dei veri dei summi
dei hoc enim est bonum videntem
videre. Nam qui colunt falsos
deos facile illos vident sz eos
vident qui oculos habent et non
vident. Nobis promittitur visio

dei vinetis et videntis nec illum
deum vide[re] concupiscamus de quo
dicit scriptura Qui plantavit aure[m]
no[n] audiet et qui finxit oculum
nonne considerat Non ergo audit qui
tibi fecit unde audias et non
videt qui creavit unde videas
Bn in ipso ps[almo] prosequit[ur] et dicit
Intelligite ergo qui insipientes estis
in populo et stulti aliquando sapite. Multi
enim propterea mala faciunt dum pu
tant q[uo]d no[n] videat[ur] a deo et difficile
est quidem ut cum creavit unde no[n]
posse s[ed] putat belle pacienti invici
unitate tale impietatis ut impleatur
in eis q[uo]d scriptum est. Dixit stul
tus in corde suo no[n] est deus. Insa
nia ista peccatorum est. Sicut enim
magna pietas peccatorum est hoc
est q[uo]d dico turba d[icit]. Ecce modo no[n]
cogitat deus quid velim agere
in lecto meo. Quis dicit intelli
gite qui sapientes estis in populo
et stulti aliquando sapite. Tu homo
tu sis qui laboras si omnia domus
tue nomis et pervenit ad te u
ba omnia fecit servorum tuorum pu
tas et deum sic laborare ut atte
dat ad te qui no[n] laboravit u
creavit te. Oculum inte no[n] inte
dit sum qui fecit tuum. Non enim
et errabit ut omnes no[n] creavit
cum iam sis qui non vult ea que
no[n] sunt tamquam sint. Non ergo tibi

hoc promittas velis nolis vid
te et a beneus oculis no[n] est u
abscondas te. Si enim ascenderis
in celum ibi es si descenderis in
fernum ades. Laboras volens
recede a malis factis et nolens
no[n] videri adeo magnus labo
facere vis mala cottidie susti
tatis te no[n] videri. Audi scri
turam dicentem. Qui plantavit
aurem no[n] audiet et qui finxit
oculum nonne considerat. Ubi ma
facta tua abscondes ab oculis
si no[n] vis recede a bonis multum
laboras. Audi dicentem. Venite
ad me omnes qui laboratis et
si vis laborare fugere deo ab
eligis fuge no[n] ad illum. Inve
ni quo et fuge. Si aut[em] propter
no[n] potes ab illo fugere qui
ubique presens est de proximo fuge
ad deum qui presens est ubi st
fuge. Ecce fugiendo celos ex
cessisti ibi est descendisti
infernos quascumque terrarum so
litudines elegeris ibi est qui
dixit celum et terram ego im
plebo. Ergo si celum et terram
ipse implet et quo fugere ab
illo no[n] est noli laborare fu
ad presentem ne sentias venien
tem. Presume te visitaturum bene
vivendo a quo videris et mal

vincendo male enim vincendo videri
videre non potes. Bene autem vi
vendo et videri potes. Multo au
te familiarius videbit qui conat
dignum qui in corde intus vidit ut
vocaret in dignum. Nathanael
ait domino quem non dum sciebat
unde me nosti ait ei dominus. Cum
esses sub arbore fici vidi te vide
te propius et umbra tua non vide
bit in luce sua. Et quid est enim sub
arbore fici te vidi. Quid sibi
hoc vult. Quid significat. Recorda
re originale peccatum ade in quo
omnes moriuntur qui primum peccat
de foliis ficulneis succinctoria
sibi fecit. Significat in illis foliis
pruritum libidinis quo peccando
pervenit inde nascimur sic nascimur
in carne peccati nascimur quod sola sa
navit similitudo carnis peccati so
misit deus filium suum in similitudi
nem carnis peccati. Inde venit
sed sic non venit. Non enim virgo
libidine sed fide concepit venit
in virgine qui erat ante virginem
quam elegit creavit elegit quod eligeret
creavit. Attulit virgini fecundi
tatem non abstulit integritatem
Qui ergo sine peccati sancto sic
venit ad te et cum omnes sub ar
bore fici vidi te parva te vide
sublimi agno missus est

tenditer. Et quia magnum fasti
gium est de fundamento cogita et
quis fundatus dixit ab illo qui
mitis est et humilis corde hoc in te
fode fundamentum humilitatis et pervenies
ad fastigium caritatis etc.

In natali sancti luce evangeliste

In illo tempore **liste recta.**
Designavit dominus et alios lxx
ii discipulos illos binos ante faciem
suam in omnem civitatem et locum quo
erat ipse venturus. Et dicebat illis
messis quidem multa operarii autem pauci

Dominica leonis ensis rite gestis
ipse hita ad eius in fonte la

Dominus **termino recta**
Dominus et salvator noster fratres karissimi
aliquando nos sermonibus aliquando vero
operibus ammonet ipsa etiam facta eius
precepta sunt quia dum aliquid
tacitus facit quid agere debeamus inno
tescit. Ecce enim binos in predi
catione discipulos mittit quia sunt pre
cepta caritatis duo videlicet amor dei et
proximi et minus quam inter duos cari
tas haberi non potest. Nemo enim proprie ad
semetipsum habere caritatem dicitur
sed dilectio se in alterum tendit ut
esse caritas esse possit. Binos ad
predicandum discipulos mittit quatenus
hoc nobis tacitus innuat quod qui cari
tatem erga alterum non habet predicationis
officium suscipere nullatenus debet.
Bene autem dicitur quod misit eos

ante faciem suam in omnem civita
tem et locum quo ipse erat ve
turus. Predicatores enim suos Dominus
sequitur quia predicatio prevenit et
tunc ad mentis nostre habitaculum Dominus
venit quando verba exhortationis pre
currunt atque per hoc veritas in mente
suscipitur. Hinc namque eisdem predi
catoribus Ysaias dicit: Parate vi
am Domini rectas facite semitas Dei
nostri. Hinc illis psalmista ait: Iter facite
ei qui ascendit super occasum.
Super occasum namque Dominus ascendit
quia unde in passione occubuit inde
maiorem gloriam suam resurgendo
manifestavit. Super occasum videlicet
ascendit qui mortem quam pertulit
resurgendo calcavit. Ei ergo qui
ascendit super occasum iter facimus
cum eius gloriam vestris mentibus
predicamus ut eas ipse postmodum veni
ens per amoris sui presentiam illustret.
Ipsis autem predicatoribus quid di
cat audiamus: Messis quidem multa
operarii autem pauci. Rogate ergo do
minum messis ut mittat operarios in
messem suam. Ad messem multam operarii
pauci sunt quod sine gravi merore loqui
non possumus quia et si sunt
qui bona audiant desunt qui di
cant. Ecce mundus sacerdotibus plenus
est sed tamen in messe Dei rarus val
de invenitur operator quia officium qui
dem sacerdotale suscepimus sed opus

officii non implemus. Sed perpen
dite fratres mei perpendite quod dicitur:
Rogate ergo dominum messis ut mit
tat operarios in messem suam. Vos
pro nobis petite ut digna vobis
operari valeamus ne ab exhorta
tione lingua torpeat ne postquam
predicationis locum suscepimus
apud iustum iudicem nos
taciturnitas addicat. Sepe enim
pro sua nequitia predicantium resti
tuitur lingua sepe ex subiecto
rum culpa agitur ut eis qui presunt
predicationis sermo subtrahatur. Pro
sua quippe nequitia predicantium lingua
restringitur sicut psalmista ait: Peccatori
autem dixit Deus: Quare tu enar
ras iustitias meas? Et rursum
ex vitio subiectorum vox predican
tium prohibetur sicut ad Ezechielem
Dominus dicit: Linguam tuam adherere
faciam palato tuo et eris mutus
nec quasi vir obiurgans quia domus
exasperans est. Ac si aperte di
cat: Ideo tibi predicationis sermo
tollitur quia dum me in suis acti
bus plebs exasperat non est di
gna cui exhortatio veritatis fiat.
Ex cuius ergo vitio predicatori ser
mo subtrahatur non facile agnosci
tur. Quod vero pastoris ta
citurnitas aliquando sibi semper autem
subiectis noceat certissime scitur.

Sed ut scilz ad p[re]dicac[i]o[n]is v[ir]
tute[m] no[n] sufficim[us] solu[m] ut p[re]dicac[i]o[n]is offici
um in innoce[n]cia vite teneam[us]
Nam subditur. Ecce ego mit
to vos sicut agnos int[er] lupos
Multi aute[m] cu[m] regiminis cura[m]
suscipiu[n]t ad lacerandos subdi
tos inardescunt t[er]rore p[otes]tatis
exhibent [et] q[ui]bus p[ro]desse debu
erant nocent [et] q[ui]a caritatis
visc[er]a no[n] h[ab]ent d[omi]n[u]m vider[i]
appetunt p[at]res se esse minime re
cognoscunt humilitatis locu[m] in
elac[i]o[n]e[m] dampnac[i]o[n]is i[m]mutant
et si qu[ando] ext[er]ius blandiunt[ur]
int[er]ius t[ame]n seviunt de q[ui]bus
alias veritas dicit. Veniunt ad
vos i[n] vestime[n]tis oviu[m] int[ri]nse
cus aute[m] su[n]t lupi rapaces
Cont[ra] que o[mn]ia co[n]siderandu[m]
nobis est q[ui]a sicut agni i[n]t[er]
lupos mittim[ur] ut se[n]su[m] s[er]vantes
innocencie morsum malicie no[n]
demus. Qui en[im] locu[m] p[re]dica
c[i]o[n]is suscipit mala i[n]ferre non
debet s[ed] tollerare [et] ex ipsa sua ma
suetudine ira[m] s[e]vienciu[m] mitig[are]
ap[er]ior[um] vulnera i[n] aliis ipse afflic
c[i]onibus vulneratus sanet. Quod [et]
si qu[ando] zelus rectitudinis exigit
ut erga subditos seviat furor
ipse no[n] de crudelitate sit s[ed] de
amore q[ua]t[enus] [et] iura d[iscipli]ne ex[te]ri[us] serv[et] for[is]
exhibeat [et] int[us] p[ate]rna pietate

diligat quos for[is] q[ua]si insequ[en]do
castigat quod tu[n]c b[e]n[e] rector exhibet
cu[m] se ip[su]m diliger[e] p[er] amore[m] p[ro]pri[um]
tu[m] nescit cu[m] nulla q[ue] mundi su[n]t
appetit cu[m] t[er]rene cupiditat[is] ho
noribus neq[ua]q[uam] mentis colla sup
ponit &c. et subditur. Nolite por
tare sacculu[m] neq[ue] pera[m] neq[ue] cal
ciamenta neminem p[er] via[m] saluta
veritis p[re]dicatori eni[m] ta[n]ta debet
i[n] d[omi]n[u]m esse fiducia ut p[re]se[n]tis vite
sumptus q[uam]vis no[n] p[ro]videat tam[en]
sibi hic hos no[n] dee[ss]e c[er]tissime
sciat ne du[m] mens eius occu
patur ad t[em]p[or]alia minus aliis
p[ro]videat et[er]na. Cui et[iam] p[er] via[m]
neminem salutar[e] co[n]ceditur. Set
sub q[ua] festinac[i]o[n]e i[n]t[er] i[ter] p[re]dica
c[i]o[n]is p[er]g[er]e oporteat q[ue] saltem q[ua]s
v[er]ba ista p[er] allegoria[m] velit in
telligere in sacculo pecunia clau
sa e[st] pecunia v[er]o clausa e[st] sapi[enci]a
occulta. Qui en[im] t[ame]n sap[ienci]e v[er]bu[m] h[abe]t
s[ed] h[oc] erogar[e] p[ro]ximo negligit
q[ua]si pecunia[m] i[n] sacculo ligatam
tenet unde sc[ri]ptu[m] est. Sapi[enci]a
abscondita [et] thezaurus occultus
que utilitas est i[n] utroq[ue]. Quid
v[er]o p[er] pera[m] nisi on[er]a secul[i]
[et] q[ui]d hoc loco p[er] calciame[n]ta nisi
mortuor[um] op[er]um ex[em]pla signat[ur]. Qui
ergo p[re]dicac[i]o[n]is offici[um] suscipit
dignu[m] no[n] est ut o[n]us secula[riu]m

negociorum portet ne dum hoc
eius colla deprimit ad predicanda
celestia non assurgat. Nec debet
stultorum operum exempla conspici
ne sua opera quasi mortuis
pellibus credat muniri. Sunt
etenim multi qui pravitatem suam
ex alienis pravitatibus tuentur.
Quia cum alios talia fecisse consi
derat sibi hec facere licere putat. Hii
quid aliud faciunt nisi pedes su
os ex mortuorum animalium muni
mine pellibus conantur. Omnis
vero qui salutat in via ex occasione
salutat itineris non ex studio pro
optande eiusdem salutis. Qui
igitur non amore eterne patrie sed pre
miorum ambitu salutem audientibus
predicat quasi in itinere salutat quia
ex occasione et non ex intentione salu
tem audientibus exoptat. Sequitur
In quamcumque domum intraveritis primum
dicite pax huic domui. Et si ibi
fuerit filius pacis requiescet super
illam pax vestra. Sin autem ad
vos revertetur. Pax que ab ore
predicatoris offertur aut requiescit
in domo si in ea filius pacis fuerit
aut ad eundem predicatorem rever
titur quia aut erit quis predesti
natus ad vitam ad celestem verbum
sequitur quod audit aut si nullus au
dire voluit ipse predicator sine
non erit quia ad eum pax revertitur quod

ei a domino pro labore sui operis ren
des recipiet. Ecce autem qui
peram et sacculum portare prohibuit
sumptus et alimenta ex eadem
predicatione concedit. Nam sequitur
In eadem autem domo manete
edentes et bibentes que apud
illos sunt. Dignus est enim operarius
mercede sua. Si pax nostra recipitur
dignum est ut in eadem domo
maneamus edentes et bibentes que
apud illos sunt ut ab eis eterna
stipendia consequamur quibus pre
mia patrie celestis offerimus. Unde
etiam Paulus hec ipsa pro minimo
suscipiens dicit. Si nos vobis
spiritualia seminavimus magnum est
si nos vestra carnalia metamus. Et
notandum quod sequitur dignus est merce
rius mercede sua quia iam de mer
cede sunt operis sed operis ipsa ali
menta sustentacionis ut hic mer
ces de labore predicationis inchoetur
que illic de veritatis visione
perficitur. Qua in re considerandum
dum est quod uni nostro operi
duo mercedes debentur una
in via altera in patria una que
nos in labore sustentat alia que
nos in resurrectione remunerat. Merce
des itaque que in presenti recipitur
hoc in nobis agere debet ut ad
tem mercedem robustius ten

Veritas quoque quisque praedicator non
ideo praedicare debet ut in hoc
tempore mercedem accipiat sed
ideo mercedem recipere ut praedicare
subsistat. Quisquis namque ideo
praedicat ut hic vel laudis vel
muneris mercedem recipiat
eterna procul dubio mercede se pri-
vat. Quisquis vero vel placere
que dicit ideo placere hominibus
appetit ut dum placet quia
dicitur per eundem dicta non ipse
sed deus ametur. Vel ideo terre-
na stipendia in praedicatione con-
sequitur ne a praedicationis vo-
ce per indigentiam lassetur huic
procul dubio ad recipiendam mer-
cedem nichil obstat in patria
quod sumptus sumpsit in via. Sed
quid nos qd' tamen dicere sine
dolore non possum quid nos
o pastores agimus qui et mer-
cedem consequimur et tamen operarii
nequaquam sumus. Fructus quippe
sancte ecclesie in stipendio cottidiano
percipimus sed tamen pro eterna ecclesia mi-
nime in praedicatione laboramus.
Pensemus cuius dampnationis
sit sine labore hic percipere merce-
dem laboris. Ecce ex oblatione
fidelium vivimus sed quid pro ani-
mabus fidelium laboramus. Illa in
stipendium sumimus que pro redimendis
peccatis suis fideles obtulerunt nec
tamen contra peccata eadem vel orationis
studio vel praedicationis ut dignum
est insudamus. Vix pro culpa
sua quempiam aperta voce reprehendere
audemus et adhuc quod est gravius aliquando
si persona in hoc mundo potens sit
eius forsitan etiam culpa laudatur
ne si adversetur per iracundiam
munus subtrahat quod impendebat.
Sed debemus sine cessatione me-
minisse quod de quibusdam in Osee scrip-
tum est: peccata populi mei comedent.
Cur autem peccata populi comedere dicun-
tur nisi quia peccata delinquentium fovent
ne temporalia stipendia amittant. Sed
et nos qui ex oblationibus fidelium
vivimus quos illi pro suis peccatis
obtulerunt si comedimus et tacemus
eorum procul dubio peccata manducamus.
Pensemus ergo cuius sit apud
deum criminis peccatorum pretium mandu-
care et nichil contra peccata praedicando
agere. Audiamus quid beati Job
voce dicitur: Si adversum me
terra mea clamat et cum ipsa
sulci eius deflent si fructus
eius comedi absque pecunia. Terra
cum contra pastorem suum iuste ecclesia
ecclesia murmurat. Cuius etiam sul-
ci deflent si corda audientium que
a precedentibus patribus praedicatio-
nis voce et vigore correctionis ex-

terrena vident aliquid quod lugeant de vita pastoris. Cuius videlicet terre fructus possessor bonus sine pecunia non manducat, quia districtus pastor erogat talentum verbi ne ad dampnacionem suam de ecclesia stipendium sumat alimenti. Tunc enim de terra nostra cum pecunia fructus comedimus quando sumentes ecclesiastica subsidia in predicatione laboramus. Precones namque venturi iudicis sumus. Quis ergo venturum iudicem nunciet si preco tacet? Pro modo considerandum nobis est ut in quantum valet quisque, in quantum sufficit, et terrorem venturi iudicii et dulcedinem regni suscepte cunctis insinuare contendat. Et quia una eademque exhortacionis voce non sufficit simul cunctos ammonere, debet singulos in quantum valet instruere, privatis locucionibus edificare, exhortacione simplici fructum in filiorum suorum cordibus querere. Debemus namque pensare continue quod sanctis apostolis dicitur, per apostolos nobis: Vos estis sal terre. Si igitur sal sumus, condire mentes fidelium debemus. Vos igitur qui pastores estis pensate quia dei animalia pascitis, de quibus profecto animalibus deo per psalmistam dicitur: Animalia tua habitabunt in ea. Et sepe videmus quod petra salis brutis animalibus ponitur ut eadem salis petram lambere debeant et meliorari. Quasi igitur inter bruta animalia petra salis debet esse sacerdos in populis. Curare enim sacerdotem necesse est quid singulis dicat, unumquemque qualiter ammoneat, et quisquis sacerdoti iungitur quasi ex salis tactu vite eterne sapore condiatur. Sal etenim terre non sumus si corda audiencium non condimus. Quod profecto condimentum ille veraciter proximo impendit qui predicacionis verbum non subtrahit. Sed tunc vere aliis recta predicamus si dicta rebus ostendimus. Si nosmetipsos divino amore compungimus, humane vite que sine culpa transigi nequaquam potest cottidianas maculas lacrimis lavamus. Tunc autem de nobis vere compungimur si studiose patrum precedencium facta perspicimus ut ex consideracione illorum gloria in nostris nobis oculis nostra vita sordescat. Tunc vere compungimur cum precepta dei studiose perscrutamur et per hec ipsi contendimus proficere que iam profecisse novimus quos veneramur. Hinc est enim quod de Moyse scriptum est: Posuit labrum eneum in quo lavaretur Aaron et filii eius cum ingrederentur in sanctorum, quod fecit de speculis mulierum que excubabant in ostio

thabernaculo labrum quippe ene-
um Moyses posuit in quo sacer-
dotes lavari debebant et sancta
sanctorum ingredi quia lex dei prius nos
lavari per compunctionem precipit ut
nostra immunditia adspectui dum
secretorum dei munditia non sit
indigna. Quod bene labrum de
speculis mulierum prohibet fieri
que ad thabernaculi ostium indesi-
nenter excubabant specula quippe
mulierum sunt precepta dei in quibus
se sancte anime semper aspiciunt
et si que in eis sunt feditatis ma-
cule deprehendunt cogitationum
vicia corrigunt et quasi renit-
tentes vultus velud ex reddita
ymagine componunt quia dum precep-
tis divinis solerter intendunt
in eis procul dubio vel quid in se ce-
lesti viro placeat vel quid displice-
at agnoscunt que quia dum in hac
vita sunt etiam thabernaculum
ingredi nequaquam possunt sed tamen
ad ostium thabernaculi indesinenter excu-
bant quia sancte anime etiam cum in
infirmitate carnis adsunt continua-
tur amore continuo tamen in
gressum etiam intimus observant
Moyses ergo labrum sacerdotibus
de speculis mulierum fecit quia
lex dei lavacrum compunctionis
peccatorum nostrorum maculas exhi-
bet dum ea per que sancte anime
superno sponso placuerunt intuenda no-
bis celestia precepta prebet. Quibus
si diligenter intendimus in eis inte-
rioris ymaginis maculas videmus
videntes autem maculas in penitentie
dolore compungimur. Compuncti vero
quasi in labro de speculis mulierum
lavamur. Est autem valde necessari-
um ut dum de nobis in compunctione effi-
cimur etiam commissorum nobis vitia
zelemus. Sit ergo animadversio compunc-
tionis afficiat ut tamen proximorum
custodia non alitat. Quid enim pro-
dest si amantes nos ipsos relin-
quimus proximos vel quid rursum prodest
si amantes vel zelantes proximos
relinquimus nosmetipsos. In or-
namento quippe thabernaculi bis tinc-
tus coccus offerri precipitur ut ante
dei oculos caritas nostra dei et pro-
ximi amore coloretur. Ille autem
vere se diligit qui pure diligit
auctorem. Cum ergo coccus bis tingi-
tur erga deum et proximum ex amore
veritatis animus inflammatur. Oportet
ut hec sacerdotum est ut sit ex cari-
tate zelus rectitudinis contra prava ac-
ta proximorum quatenus in furore dis-
cretionis nullo modo relinquatur vir-
tus mansuetudinis. Ita etiam sacerdo-
tis discretio nequaquam debet esse
preceps et perturbata sed magis ex
consilii gravitate metienda. Et
portare igitur debemus quos

corrigimus et corrigere quos portamus
Ne si exterius vita desinit vel in fer-
vore vel in mansuetudine actio sa-
cerdotalis non sit. Hinc namque est
quod in templi misterio in vasibus
templi sculptoris opere leones et boves
et cherubin expressa sunt. Che-
rubin quoque est plenitudo scientie.
Sed quid est quod in vasibus nec leo-
nes sine bubus nec boves sine
leonibus sint. Quid enim aliud
designant bases in templo nisi sa-
cerdotes in ecclesia qui dum sollicitudi-
nem regiminis tollerant quasi
more basium superpositum onus
portant. In basibus igitur cheru-
bin exprimuntur quod decet nimirum
ut sacerdotum pectora plenitudine
scientie sint referta. Per leones autem
terror severitatis, per boves vero
patientia mansuetudinis figuratur.
Itaque in basibus nec leones sine
bubus nec boves sine leonibus
exprimuntur quia semper in sacerdotali
pectore cum terrore severitatis cus-
todiri debet virtus mansuetudinis
ut et terrorem mansuetudo condiat et eandem
mansuetudinem ne fortasse disso-
luta sit zelus districtionis atten-
dat. Sed ista cum loquimur cum ad-
huc plerosque germanas fas atro-
cioribus videamus. Vobis cum
sacerdotibus lugens loquor quia non-
nullos nostrum cum premiis sacre ordi-

nationes agnovimus spiritalem
gratiam vendere et de alienis ini-
quitatibus cum peccati dampno tem-
poralia lucra cumulare. Cur ergo ad
memoriam vestram non redit quod
vox dominica precipiens dicit: Gratis
accepistis gratis date. Cur
non ante mentis oculos revocatur
quod templum redemptor noster in-
gressus cathedras vendentium
columbas evertit et nummulario-
rum effudit es. Qui namque sunt
in templo dei hodie qui columbas
vendunt nisi qui in ecclesia pretium
de impositione manus accipi-
unt per quam videlicet impositionem
spiritus sanctus celitus datur. Co-
lumba igitur venditur quia ma-
nus impositio per quam spiritus sanctus
accipitur ad pretium prebetur.
Sed redemptor noster cathedras
vendentium columbas evertit
quia talium negotiatorum sacerdoti-
um destruit. Hinc est enim quod
sacri canones symoniacam
heresim dampnant et eos sa-
cerdotio privari precipiunt qui de
largiendis ordinibus pretium
querunt. Cathedre ergo vendentium
columbas evertuntur quando hii
qui spiritalem gratiam vendunt
vel ante humanos vel ante dei ocu-
los sacerdotio privantur. Et quia

multa sunt alia prepositorum ma
la que humanos non oculos latent
et plerumque se pastores sanctos homi
nibus exhibent atque in occultis
suis videri turpes ante interni
arbitrii oculos non erubescunt.
Veniet veniet profecto ille dies
nec longe est in quo pastorum
pastor appareat et omnium opera
facta in publicum deducat et qui
modo subditorum culpas per prepo
sitos ulciscitur tunc prepositorum
mala per semetipsum seviens dam
nat. Unde et ingressus in templum
ipse quasi flagellum de funicu
lis fecit et de domo dei pravos
negociatores eiecit et cathedras
vendentium columbas evertit
qui subditorum quidem culpas per
pastores percutit sed pastorum
vicia per semetipsum ferit. Etsi
non hominibus negari potest
quod latenter agitur ille teste in
dex venturus est cui tacendo
quisque se non potest celare quem
negando non potest fallere. Est
aliud fratres karissimi quod me de vita
pastorum vehementer affligit
sed ne cui hoc iniuriosum videatur
dixisse quod assero me quoque
pariter accuso quamvis barbari
ci temporis necessitate compulsus
valde invitus in hiis iaceo

ad exteriora enim negocia dilapsi
sumus et aliud ex honore suscepi
mus atque aliud ex officio actio
nis exhibemus. Ministerium predica
tionis relinquimus et ad penam nostram
ut video sic episcopi vocamur
qui honoris nomen non virtutem te
nemus. Relinquunt namque deum hii
qui nobis commissi sunt et tacemus
in pravis actionibus iacent et correctio
nis manum non tendimus cottidie
per multas nequicias pereunt et eos
ad infernum tendere negligentes videmus.
Sed quando nos vitam corrigere valemus
alienam qui negligimus nostram.
Curis enim secularibus intenti tanto
insensibiliores intus efficimur quanto
ad ea que foris sunt studiosio
res videmur. Usu quippe cure
terrene a celesti desiderio obdu
rescit animus et dum ipso usu
durus efficitur per actionem seculi ad
ea emolliri non valet que perti
net ad caritatem dei. Unde hec sancta
ecclesia de membris suis infirmantibus
dicit posuerunt me custodem in vi
neis vineam meam non custodivi.
Vinee quippe nostre actiones sunt
quas usu cottidiani laboris ex
colimus sed custodes in vineis positi
nostram vineam minime custodimus
quia dum extraneis actionibus implicamur
ministerium actionis nostre negligimus

Nullum puto fratres karissimi ab aliis
maius preiudicium quam a sacerdotibus
tollerat deus quando eos quos ad
aliorum correctionem posuit dare
de se exempla pravitatis cernit
quando ipsi peccamus qui compescere
peccata debuimus. plerumque quod est
gravius sacerdotes qui dare debue
rant etiam aliena diripiunt plerosque
quos si quos humiliter si quos conti
nenter vivere conspiciunt irrident.
Considerate ergo quid de gregibus
agatur quando lupi pastores fiunt
hii enim custodiam gregis suscipiunt
qui insidiari gregi dominico non
metuunt contra quos dei greges cus
todire debuerunt. Nulla animarum lucra
querimus ad nostra cottidie studia
vacamus terrena concupiscimus
humanam gloriam intenta mente capti
mus. Et quia eo ipso quo ceteris
prelati sumus ad agenda quelibet ma
iorem licentiam habemus suscepte
benedictionis ministerium vertimus ad
ambitionis argumentum causam dei reli
quimus ad terrena negotia vacamus
locum sanctitatis accepimus et terrenis
actibus implicamur. Impletum est
in nobis profecto quod scriptum est Erit
sicut populus sic et sacerdos. Sacerdos
enim non distat a populo quando nullo vite
sue merito vulgi transcendit actionem.
Inploremus Ieremie lacrimas considerat
mortem nostram et inde ploratus dicat
Quomodo obscuratum est aurum mutatus
color optimus dispersi sunt lapi
des sanctuarii in capite omnium pla
tearum. Aurum quippe obscuratum
est quia sacerdotum vita quondam
per gloriam virtutum clara nunc per
actiones infimas ostenditur re
proba. Color optimus est mutatus
quia ille sanctitatis habitus per
terrena abiectaque opera ad ignominiam
despectionis venit. lapides sa
nctuarii intus sanctis habebant
nec cernebantur in summi sacerdotis
corpore cum sancta sanctorum ingrediens
in secreto sui conditoris appare
bat. Nos ergo sumus lapides sa
nctuarii qui apparere semper debe
mus in secreto dei quos nunquam necesse
foris conspici et nunquam in exterioribus
actionibus videri. Sed dispersi sunt
lapides sanctuarii in capite omnium
platearum quia hii qui per vitam
et orationem intus semper esse de
buerant per vitam reprobam foris
vagantur. Ecce iam pene nulla
est seculi actio quam non sacerdotes
amministrent. Dum ergo in sancto habitu
constituti exteriora sunt que sibi
quasi sanctuarii lapides foris iacent.
Quia enim greca voce platea
latitudo vocatur sanctuarii lapides
in plateis sunt cum rel
igiosa quique lata mundi itinera
sectantur. nec solum in plateis
sed in capite platearum dispersi s

quia pro desiderio huius mundi te
pora pagunt et tunc de reli
gioso habitu culmine honoris
querunt. In capite ergo platearum
dispersi sunt quia et iacent per iusti
ciam operis et honorari volunt de
ymagine sanctitatis. Quanto autem
mundus gladio feriatur aspi
citis quibus cottidie percussio
nibus intereat populus videtis.
Cuius hoc nisi nostro precipue pec
cato agitur. Ecce depopulate ur
bes eversa sunt castra ecclesie ac
monasteria destructa in solitu
dinem agri redacti sunt sed
nos pereunti populo auctores mor
tis existimus cuius esse debui
mus duces ad vitam. Ex
nostro etenim peccato populi turba pro
strata est quia faciente nostra
negligentia ad vitam eruditus non
est. Quid autem animas hominum ni
si cibum domini dixerim que ad hoc
sunt condite ut in eius corpore
transeant i. ut ecclesie
augmentum tendant. Sed huius
cibi condimentum nos esse de
bemus. Sicut etenim paulo pre
fati sumus missis predicatoribus
dicitur Vos estis sal terre. Si
ergo cibus est dei condimentum
cibi sacerdotes esse debent. Sed
dum nos ab orationis exerci
tationis sancte usu cessamus

sal infatuatum est quia condi
re non valet cibum dei atque id
circo a conditore non sentitur quia exige
te fatuitate nostra nunc conditur.
Pensemus ergo qui dominus plurima
nostrum consistit qui de peccato suo
corpore nostra increpatione correpti pe
nitentiam egerunt. Quis luxuri
am ex nostra eruditione deseruit quis
avariciam quis superbiam declina
vit. Pensemus quot lucra deo feci
mus nos qui accepto talento
ab eo ad negotium missi sumus.
Ipse etenim dicit. Negociamini dum
venio. Ecce iam venit de nostro
negotio lucrum requirit. Quale ei
animarum lucra de nostra negotiatione
monstrabimus quot eius conspectui ani
marum manipulos de predicationis
nostre segete illaturi sumus. Pona
mus ante oculos nostros illum tante
districtionis diem quo iudex
veniet et rationem cum servis quibus
talenta credidit ponet. Ecce in ma
iestate terribili inter angelorum cho
ros videbitur et in illo tanto exa
mine angelorum electorum omnium et repro
borum multitudo deducitur et
unusquisque quid sit operatus ostendi
tur. Ibi petrus cum iudea conversa quam
post se traxit apparebit. Ibi paulus
conversum ut ita dixerim mundum
ducens. Ibi andreas post se achaiam
Iohannes asiam Thomas indiam

medo spiritu summi regis comissam du
cit. Ibi omnes divini gregis arie
tes cum animarum lucris appare
bunt qui sanctis suis predicationibus
deo post se subditum gregem tra
hunt. Cum igitur tot pastores cum
gregibus suis ante eterni pas
toris oculos venerint quid
nos miseri dicturi sumus qui ad
dominum nostrum post negotium vacui
redimus qui pastorum nomen ha
buimus et oves quas ex nutrimen
to nostro debeamus ostendere non ha
bemus. Hic pastores vocati sumus
et ibi gregem non ducimus. Sed numquid
si nos negligimus omnipotens deus
de oves suas. Nullo modo quia
ipse eas sicut per prophetam pollicitus
est per semetipsum pascit omnesque preor
dinavit ad vitam flagellorum
stimulis compunctionis spiritu erudit.
Et per nos quidem fideles ad sanctum
baptisma veniunt nostris precibus
benedicuntur et impositione manu
um nostrarum a deo spiritum sanctum percipiunt atque
ipsi ad regnum celeste pertingunt
et ecce nos per negligentiam nostram
deorsum tendimus. Ingrediuntur
electi sacerdotum manibus expia
ti ad celestem patriam et sacerdotes
ipsi per vitam reprobam ad inferni
supplicia festinant. Cui ergo rei con
similes dixerim sacerdotes malos
nisi aque baptismatis que peccata
baptizatorum diluens illos ad

regnum celeste mittit et ipsa in
cloacas descendit. Timeamus
ergo fratres hinc conveniat actioni nostre
ipsum ministerium nostrum de peccatorum nostro
rum cottidie relaxatione cogitemus
ne nostra vita peccato obligata re
maneat per quam omnipotens deus cot
tidie alios solvit. Consideremus
sine cessatione quid sumus pensemus
negotium nostrum pensemus pondus
quod suscepimus faciamus cotti
die nobiscum rationes quas cum nostro
iudice habebimus. Et sic debemus
agere curam nostri ut non negligamus
curam proximi ut quisquis ad nos
iungitur eloquii nostri sale con
diatur. Cum vagantem quempiam
et lubricum videmus ammone
dus est ut coniugio refrenare
studeant iniquitate sua quatenus
per hoc quod licet discat superare quod
non licet. Cum coniugatum vide
mus ammonendus est ut sic ex
ercet curam seculi ne postponat
amorem dei sic placeat voluntati
coniugis ut non displiceat condi
tori. Cum clericum videmus am
monendus est quatenus sic vivat ut
exemplum vite secularibus prebe
at ne si quid in illo iuste rep
hendat eius vitio ipsa religio
nis nostre estimatio gravet. Cum
monachum videmus ammonendus
est ut reverentiam habitus sui in
actu in locutione in cogitatione

sua

-ua semp et min spiat rea que
-pue mundi sine pfce deserat et
-sd ondit humanis oculis hitu
-hoc ante dei oclos moribus p
-tendat. Iste itaque iam sens est
-amoneatur ut cesset ille vero
-adhuc iniquus e amoneat ut
-se corrigat cuius quisquis se ad
-necdotem impendit sale sermonis
-illius cordibus recedat. Sed fres
-kmi nobiscum pelliate cogitate
-q et ponimus minus impedite oi
-potenti deo fructum vos reddere
-de negocio quod accepistis pate
-sed ista que dicimus melius
-apud nos orando que loquendo ob
-tinebimus. Deus qui nos pasto
-res in plo vocari voluisti prest
-a sumus ut hoc quod hic humano
-ore dicimur in tuis oculis esse va
-leamus per dominum nostrum ihesum xpistum

In natali sanctorum apostolorum Sy
monis et Iude

In illo tempore Misit ihesus xii discipulos suos precipiens eis a
dicens. In viam gencium ne abieri
tis et in civitates Samaritano
rum ne intraveritis sed pocius ite
adoues que perierunt domus israel

Omelia lectionis eiusdem beati gregorii
pape habita ad populum in basilica sancti

Cum constet. Stephani
omnibus fres kmi quod re
demptor in mundum predicatione
gentium venit cum samarita
nos cottidie ad fidem vocatum conspicimus

quid est hoc quod in predicatione discipulos mittens dicit. In viam gencium ne abieritis et in civitates Samaritanorum ne intraveritis sed ite pocius adoues que perierunt domus israel nisi hoc quod ex facto sine colligimus quia prius soli iudee voluit et postmodum cunctis gentibus predicari ut dum illa conversi vocata renueret predicatores sancti ad vocationem gencium per ordinem venirent. Ut eius redemptoris nostri predicacio a suis repulsa gentiles populos quasi querens quereret et quod iudee fiebat in dampnacionis testimonium hoc gentibus ipso esset in munimentum. Erant enim tunc qui de iudea vocandi essent et de gentibus vocandi non essent. Unde in actibus apostolorum predicante petro legimus tres milia hebreorum tunc milia etiam quinque milia credidisse et tamen in predicatione apostoli gentibus in Asya verbum habuisse prius prohibiti esse memorantur. Et tamen qui prius predicacionem prohibuit hic asyanorum cordibus postmodum infudit. Unde diu est quod asya iam cuncta credidit. Ideo quod prius prohibuit quod postmodum fecit quia tunc in illa erant qui nec dum ad vitam mererentur reparari nec tamen de contempta predicatione gravius iudicari. Subtili ergo occultoque iudicio aquorundam auribus predicacio sancta subtrahit quod suscitari per gratiam non

moveatur. Unde necesse est fratres karissimi ut
in omne quod agimus omnipotentis
dei super nos consilia occulta time-
amus ne dum mens nostra exterius
fusa consua sed voluntate non reno-
vat intus contra eam iudex terribi-
liter adversa disponat. Quod bene
psalmista intuens ait Venite et vide-
te opera dei quam terribilis in consiliis
super filios hominum. Vidit namque quod
alius misericorditer vocatur alius ius-
titia exigente repellitur et quia
alia parcendo alia dominus irascendo
disponit expavit quod penetrare non
potuit et quem non solum investiga-
bilem in quibusdam suis sententiis
sed etiam inflexibilem vidit terribi-
lem in consiliis esse memoravit. Missis
autem predicatoribus quid precipiatur
audiamus. Euntes predicate dicen-
tes quia appropinquabit regnum celorum. Hoc
iam fratres karissimi etiam si ewangelium tace-
at. Totus mundus clamat. Ruine
namque illius voces eius sunt. Qui
enim tot attritus percussionibus a glo-
ria sua cecidit quasi iam nobis e-
proximo regnum aliud quod sequitur
ostendit ipsis iam etiam quibus amatur
amarus est. Ipse eius ruine p-
redicant quod amandus non est. Si e-
nim ruinosa sua domus quassata mina-
tur quisquis in illa habitaverit fu-
geret et qui stantem dilexerit cade-
re quanto citius accedente festinaret.

Si igitur mundus cadit et nos eum
amando amplectimur opprimi vo-
limus potius quam habitare. Nulla
nos ratio animam illius nos sepa-
rat quos eius passionibus amor
ligat. Facile ergo nunc est iam cum
destructa omnia cernimus animum
nostrum ab eius dilectione disiungere. Sed
hoc illo in tempore difficillimum fuit
quo tunc predicatores mittebantur reg-
num celorum invisibile cum longe late-
que omnia cernerent florere regna terra-
rum. Unde et donata sunt predicatoribus
sanctis miracula ut fidem verbis dar-
et virtus ostensa et nova facerent qui
nova predicarent. Dicitur in hac ea-
dem lectione Infirmos curate
mortuos suscitate leprosos mun-
date demones eicite. Florente mun-
do crescente humano genere diu in
hac vita subsistente carne ex-
uberante rerum opulencia quis
audiret vitam esse aliam crederet
quod invisibilia visibilibus preferret.
Sed ad salutem redeuntibus infir-
mis ad vitam resurgentibus mor-
tuis carnis munditia receptis
leprosis ereptis a ruine immundo
spiritu demoniacis tot visibili-
bus miraculis exactis quia non
crederet quod de invisibilibus au-
diret. Ad hoc quippe visibilia
miracula choruscant ut corda
audientium ad fidem invisibilium

constabant ut per hoc quod mirum
foris agitur hoc quod intus est
longe mirabilius esse sentiatur
Unde nunc quoque cum fidelium nume-
ritas excrevit intra sanctam ecclesiam
multi sunt qui vitam virtutum
tenent sed signa virtutum non habent
quia frustra miraculum foris
ostenditur si deest quod intus
operetur. Nam iuxta magistri gentium
vocem lingue in signum sunt
non fidelibus sed infidelibus. In-
sulam veniens patrem Publii dis-
senteria febribusque vexatum
oratione salvavit. Hinc ipse pre-
dicator egregius qui ad predicationis
verba dormitantem cadentemque de
fenestra Eutichium atque a vita
funditus extinctum coram cunctis
infidelibus oratione suscitavit
peregrinationis sue comitem iste
predicationis adiutorem Thymo-
theum ex infirmitate stomachi
lassescentem non verbo curat sed me-
dicinali arte medendo recreat dicens
modico vino utere propter stomachum
et frequentes tuas infirmitates. Cum
ergo in insula infidelem una prece
salvat cur egrotum socium pre-
ce non roborat. Quia nimirum ille
foris per miracula sanandus erat
qui vivus intus non erat. Ut per hoc
quod potestas exterior ostenderet hunc ad
vitam interior virtus animaret.
Egroto autem socio fideli exhi-
bendo foris signa non fuerant qui
salubriter intus vivebat. Sed
concessa potestate predicationis concessi-
biliter miraculis quid redemptor
noster subiungat audiamus. Gra-
tis accepistis gratis date. Presciebat
namque nonnullos hoc ipsum donum
accepti spiritus in usum negociationis
inflectere et miraculorum signa in
avaritie obsequium declinare. Hinc
est enim quod Symon per impositionem
manus edita miracula conspi-
ciens percipere donum sancti spiritus pecunia
voluit scilicet ut deterius venderet
quod male compararet. Hinc de templo
redemptor noster flagello de resti-
culis facto turbas eiecit cathedras
vendentium columbas evertit. Co-
lumba quippe vendere est impo-
sitionem manus per quam spiritus sanctus acci-
pitur non ad vite meritum sed
ad premium dare. Sed sunt non-
nulli qui quidem nummorum pre-
mia ex ordinatione non accipiunt
et tamen sacros ordines pro huma-
na gratia largiuntur atque de largitate
eadem laudis solum non retributionem
querunt. Hii nimirum quod gratis
acceptum est gratis non tribuunt quia
de impenso officio sanctitatis num-
mum favoris expetunt. Unde bene cum iustum

bium describeret propheta ait qui ex
cutit manus suas ab omni munere
Neque enim dicit qui excutit ma
nus suas a munere sed adiungit ab
omni quia aliud est munus ab ob
sequio aliud munus a manu aliud
munus a lingua. Munus quippe
ab obsequio est subiectio indebite
impensa munus a manu pecunia
munus a lingua favor. Qui ergo
sacros ordines tribuit tunc ab om
ni munere manus excutit qui in
divinis rebus non solum nullam
pecuniam sed etiam humanam gratiam
non requirit. Sed vos fratres karissimi qui
sunt corporositatis mentis a clericis
ad nos venositate cuncta gratia
vos vicissim conversationis agite. Nolite
operis vestri in hoc mundo retributionem
querere quem tam celeri tam veloci
tate cernitis defecisse. Sicut ma
la acta abscondi voltis ne vi
deantur ita et bona ne ad humanam
laudem appareat. Cavete me ma
la quoque modo ne bona pro tem
porali retributione faciatis ipsum
testem. Deum operis querite quem
iudicem sustinetis. Occulta sunt
esse horrea vestra indicat ut ea re
tributionis suo tempore in publico on
dat. Sicut carni vestre ne defi
ciat cibus cottidie prebetis sic
mentis vestre cottidiana alimenta
bona sint opera. Cibo corpus pas
citur pio opere spiritus nutriatur
quod moriture carni tribuitis vic

ture impetum que non nega
tis. Si quando repentinus ignis
habitaculum assumit quisque cum
possessor extiterit rapit quod volu
erit et fugit longe deputat si quid
secum ex ignibus tollat. Ecce tri
bulationum flamma mundum concre
mat et cuncta que in eo speciosa vide
bantur sunt iam proximus velud ig
nis devastat lucrum ergo fratres karissimi
maximum credite si nobiscum ali
quid de illo rapitis si quid fugi
endo tollitis si hoc quod perire
manendo poterat ad retributionem
nobis perpetua largiendo servatis.
Terrena quippe omnia servando ami
timus sed bene largiendo servamus
Cum velocitate tempora fugiunt ad
videndum certo citius iudicem
nimium quia tam magna importune
impellimur et bonis actibus cum fe
natione preparemur ipso adiuvante
qui vivit et regnat per omnia secula amen

Fratres sci Ad Romanos
mus quoniam diligentibus deum
omnia cooperantur in bonum his qui
secundum propositum vocati sunt sancti

Omelia beati Gregorii de eadem
Illi diligit. lectione etc.
deum qui mandata eius cu
stodit et servat. Sic dominus
Si quis diligit me sermonem
meum servabit hoc dicit quia dili
gentes deum et mandata eius servantes
et qui secundum propositum sine personali

omnipotentis dei ad hoc vocati sunt
dicti ut sancte (?) vineam sic sint di-
sponunt aliqui inepte contra suam utilita-
tem petunt. Sicut paulus et filii
zebedei deus omnipotens cooperatur
illis in bonum et non claudendo que pe-
tunt aut ea mutando aliud pro
ipso quod petunt. Neque imputat
illis in peccatum sed attribuit quod dicti
sunt amatoribus deum. Bene
autem dicit cooperatur illis qui pe-
tunt quia cooperatur deus omnipo-
tens implendo que ad salutem illo-
rum pertinet. Itaque quos prescivit
subaudis esse credituros in fide
sua prima sinceros illos et predesti-
navit et preordinavit conformes
fieri ymaginis filii sui id est similes
filio in gloria humanitatis sue qui
reformabit corpus humilitatis
nostre sicut idem apostolus ibidem alibi
dicit configuratum corpori claritatis
sue licet enim in potentia non
simus equales illi tamen in gloria
et in immobilitate et incorruptione
erimus similes ei quia videbimus eum
sicuti est vel ita eadem (?) predestina-
vit eos conformes fieri ymaginis
filii sui ut sicut xpistus peccatum
non fecit nec dolus inventus est in
ore eius ita illi qui fratres
volunt existere domini nostri ihesu xpisti
non habeant voluntatem peccandi
ut sit ipse primogenitus in multis

fratribus. Omnis unigenitus potest
dici primogenitus. Omnis quia (?) cum pri-
mus aperit vulvam matris nascen-
do nec habet alios fratres propter ea
et primogenitus est et unigenitus. Cui
vero primus editur ab utero ma-
tris et hic postmodum fratres propter eos pro-
creantur (?) primogenitus est. Filius autem
dei redemptor generis humani si
digna consideratione spectemus (?)
tam secundum divinitatem quam secundum humanitatem
et unigenitus et primogenitus est pre-
dicandus. Unigenitus quidem est secundum
divinitatem quia in natura divinitatis non habet
alios fratres. Primogenitus vero quia
ante omnem creaturam non factus sed geni-
tus est sicut per salomonem dicit
Ego sapientia ex ore altissimi pro-
divi primogenita ante omnem creatu-
ram. Secundum humanitatem autem unige-
nitus quidem dici potest beate
marie et primogenitus in multis fratribus
adoptivis quia ipse surrexit a
mortuis primus et ascendit ad
celos. Isti sunt fratres de quibus dixit
ad mariam vade ad fratres meos et
dic eis. Fratres enim illius dicuntur
omnes fideles in hoc quia homo
dignatus est fieri. Sed is qui
frater noster secundum carnem ipse dominus et
deus non est secundum divinitatem. Quos
autem predestinavit prefinivit
secundum regnaturos in eterna beati-
tudine hos et vocavit quoque

ad diem iudicii. Et quos vocavit
secundum propositum suum ut permaneret
semper in gloria hos et iustificavit
per passionem suam per baptismum per fidem
et ornatam bonis operibus et iusti
ficabit usque ad finem seculi. Quos
autem iustificavit illos et glorificavit.
Preterito tempore utitur apostolus in hoc
loco pro futuro quod dicit glorifica
verit morem sacre scripture tenens que
sic solet narrare futura quasi preterita.
Illos enim quos vocavit et iustifi
cavit in presenti seculo hos glorifi
cabit in die iudicii. Sicut idem
Apostolus alias dicit. Cum christus appa
ruerit vita vestra tunc vos ap
parebitis cum illo in gloria. Quid
ergo dicemus ad hec subaudis quo
diximus de vocatione iustificatione
et glorificatione id est quas gratias actiones
reddemus illi qui gratis nulli
que meritis precedentibus antequam esse
mus nos destinavit regnaturos
secum ac postea vocavit et iusti
ficavit ad ultimum etiam glorifica
vit. Tale est et illud psalmiste. Quid
retribuam domino pro omnibus que retri
buit michi potest etiam intelli
gi. Quid predestinatione dei contra
dicere possum. Si omnes nos pre
destinavit ad hec ut regnemus
cum illo. Si deus pro nobis subau
dis est quis pugnat qui predestina
vit iustificat et glorificat quis
contra nos valet pugnare nul
lus neque dyabolus neque vos sine
quibuslibet persecutor qui etiam filio
suo proprio non pepercit id est a morte non
servavit sed pro nobis omnibus tradi
dit predestinatis videlicet etiam
Et ipse pater tradidit filium
quod tamen dicitur permisit multi sunt modis
est ipse traditus. Hoc verbum
quod est parcere alii sumunt dimit
tere ut illud in evangelio parce ty
thara metuas id est dimitte me
tum. Alii sumunt servare sicut hic
qui filio proprio non pepercit. Unde
apes parce vocantur id est serva
trices quia servant sua melli.
Quomodo etiam non cum illo omnia
nobis donavit. Hoc maxime
ad apostolos refertur quibus ait
veritas. Cum sederit filius hominis
in sede maiestatis sic sedebitis
et vos super xii sedes. Potest referri
ad omnes predestinatos qui in
capite suo christo omnia possidet.
Cum enim omnis creatura longe
incomparabiliter distet a filio dei
quid facit. Si deus pater in tantum
nos dilexit ut pro nobis traderet
filium utique potest in nobis ista
implere. Quis accusabit adver
sus electos dei dyabolus accusa
electos dei. Sicut accusavit beatum
Job sed accusando merita non mi

mut quia vir iustus eius ad
ista pacient' sustinuit Konrad
ante quia h' sententia sm bonu
Augustinum p interrogacionem et
percunctacionem legi debz. Et sic
ipse ait percunctacioni multa
possunt videri interrogacioni
ante aut affirmative debz res
ponderi etiam aut negative non
pnunciabit q' ita ut post con
tencionem qua dicimus quis
accusabit adversus electos dei
illud quod sequitur deus qui
iustificat enunciatur sono in
terrogatis ut tacite videatur
non similiter illud quod sequitur
Quis est qui eos dampnet pro
tando legem dum est ut inse
rat interrogando xpus qui mor
tuus est ymo qui resurrexit
subintelligitur tacite non rest
pondebis. Unde xpus qui mortuus
est pro nobis resurrexit ut nobis
donaret eos dampnavit nos. Non
utique s' potius salvavit. Hoc
ideo quod sequitur. Qui ad dexte
ram patris. Qui etiam interpel
lat pro nobis non iam interrogando
s' potius affirmando pnunciandus
est qui est ad dexteram dei i. in ple
nitudine rmatt'e patrie ma
iestatis qui etiam interpellat p
nobis deum patrem non voce
s' miseracione dum cottidie

humanam que assumpsit et missi
num genus mortis quod pro nobis
sustinuit vultu patris offert
ut nri misereatur. Quis nos se
parabit a caritate xpi. Ad superiora
ptinet ubi ait quod non sunt condigne
passiones huius temporis ad futuram
gloriam quia omne quod in presenti est
operacione futuri momentaneum
est. Ideo alloquitur romanos ne
deficerent in tribulacionibus vide per
tua consideracione paulum. Quem po
tuit illos ostendere vos quia a cari
tate xpi disiungere. Stephanus la
pidibus obrutus laurencius as
tulatus non potuit a xpo separari
qui ita erat mente deo copule
ti ut insensibiles essent ad om
tormenta tollerare. Unde nos se
parabit tribulacio an angustia
Angustia dicitur omnis necessitas
omnis scilicet indigencia persecucionis
mali. Ipam persequi est aperte
vim inferre periculum multis vel
accipitur. Gladius p t sig'x
quelibet genera suppliciorum. Fames
et nuditas non poterat eos separa
re quia habebat panem verum
xpm qui corpus spiritualiter paste
bat et vestiebat. Sicut alibi apo
stolus ait. Quotquot in xpo baptizati
estis xpm induistis. Quia
propter te morte afficimur tota die
vox martirum ad xpm. Tota die

dicit idem omni tempore quia diu vivimus
Quia qui perseveraverit usque in fi
nem hic salvus erit i. coronabitur
Non enim sufficit uno die pro xpo tri
bulacionem sustinere sed omni tempore sine
cessitas fuit. Estimati sumus sicut
oves occisionis que occiduntur sine
reluctatione. Sicut oves ingemit
non reluctantes cum ad mortem du
cuntur ita et nos non reluctantes
dum occisioni paramur. Sed in hiis
omnibus tribulacionibus tormentisque
positi superamus [illegible] propter
eum qui dilexit nos usque ad mor
tem quia pro nobis est mortuus et
qui nobis dixit. Nolite timere
eos qui corpus occidunt animam autem
non possunt occidere. Certus sum
enim quia neque mors que infligi
tur potest nos separare a caritate
xpi. Non dixit opinor. Sed certus
sum quia neque vita sub mediis hec
prius que in longinquum abnega
toribus xpi promittit. Et est sensus
Si [illegible] mihi fuit neque mor
tem omnibus crudeliorem aut
vita in presenti seculo omnibus feli
ciorem non potest me separare a
fide xpi sed neque alios coapostolos
meos. Neque angeli sub mediis
maligni qui se transfigurant in
angelos lucis vel secundum illud Si
angelus de celo evangelizet vo
bis preter quod evangelizavimus
anathema sit. Et est sensus

Et si angelus de celo vellet
me separare a caritate xpi quod
fieri non potest possunt me ab
ea separare. Neque principatus i.
contrarie potestates demonum que
alias principantur de quibus apostolus
dixit in epistola ad ephesios Non
est vobis colluctatio adversus
carnem et sanguinem sed adversus
principes et potestates adversus mundi
rectores tenebrarum harum
Neque virtutes contrarie demo
num que suis principibus con
sistunt neque instancia id est presen
cia bona que mundantur neque fu
tura sub mediis bona vel mala
istius seculi neque fortitudo i. dya
bolus princeps demonum de quo
dicitur Cum fortis armatus cus
todit atrium suum neque altitudo
i. astrologia. Neque profundum i.
nigromancia que inferni ipsum scru
tatur per quod multa [illegible]
batur a fide. Et est sensus Etiam
si omnes astrologi et mathema
tici hec est astrologi [illegible]
qui se fatentur viciorum fidem
penetrare contra me surrexerint
contra nos vel etiam illi qui per
nigromanciam mortuorum animas
ab inferis revocant sicut illa
phitonissa revocavit Sa
muel [illegible] neque potuit nos

separare a caritate dei. Neque creatura
alia idem si aliqua creatura est
sursum et deorsum preter istas quas
dixi nec ipsa poterit nos in aliam
partem flectere vel secundum Augusti-
num alia creatura intelligitur
homo qui se potest a caritate dei
separare male vivendo et est sensus
neque alia creatura quam nos ipsi po-
terunt nos separare a caritate
dei que est in Christo Ihesu. Nos ta-
men possumus nos male ab
ea separare vivendo. Mentes enim
sanctorum ita sunt deo qui summus
spiritus est per caritatem coniuncte ut in-
ter illas et deum nulla creatura sit
media quia qui adheret domino
unus spiritus est. Amen. Sequitur

In festivitate omnium sanctorum

In illo tempore. Cum vidisset
turbas Ihesus ascendit in montem
et cum sedisset accesserunt ad eum
discipuli eius et aperiens os suum
docebat eos dicens. Beati pau-
peres spiritu quoniam ipsorum est regnum celorum etc.

Omelia lectionis eiusdem. Beati

Si queratur Augustinus episcopus
quid significet mons bene
intelligitur significare maio-
ra precepta iustitie quia minora
erant que Iudeis data sunt.
Unus tamen deus per sanctos prophetas
et famulos suos secundum ordinatissimam
distributionem temporum dedit minora
precepta populo quem timore adhuc
ligari oportebat et per filium suum
maiora populo quem caritate iam
liberari conveniebat. Cum autem minora
minoribus maiora maioribus
dantur ab eo dantur qui solus
novit congruenter suis temporibus
generi humano exhibere medicinam.
Nec mirum est quod dantur maiora
precepta propter regnum celorum
et minora data sunt propter regnum
terrenum ab eodem uno deo
qui fecit celum et terram. De hac
ergo iustitia que maior est dicitur
per prophetam. Iustitia tua sicut
montes dei. Et hoc bene significat
quod ab uno solo magistro docendis
tantis rebus ydoneo docetur
in monte. Sedens autem docet
quod pertinet ad dignitatem magis-
terii. Et accedunt discipuli eius
ad eum ut audiendis illis verbis
hii essent etiam corpore viciniores
qui preceptis implendis animo
appropinquabant. Et aperiens os suum
docebat eos dicens. Ista circumlo-
cutio qua scribitur Et aperiens
os suum fortassis ipsa mora com-
mendat longiorem futurum esse
sermonem nisi forte non vacet
quod nunc dicitur aperiens os suum
qui ipse in veteri lege aperire
solebat ora prophetarum. Quid ergo dicit

Beati pauperes spiritu quoniam ipsorum est
regnum celorum legimus scriptum de
appetitione rerum temporalium omnia
vanitas et presumpcio spiritus presumpcio
autem spiritus audaciam et presumpcionem
significat vulgo etiam magnum spiritum
superbi habere dicuntur. Et recte
quidem spiritus etiam ventus vocatur
unde scriptum est. Ignis grando
nix glacies spiritus procellarum. Quis
ergo nesciat superbos inflatos dici tan-
quam vento distentos unde est etiam
illud apostoli sciencia inflat caritas vero
edificat. Quapropter intelliguntur
pauperes spiritu humiles et timentes deum
id est non habentes inflatum spiritum
aliunde omnino incipere oportuit
habitudinem siquidem perventuram
ad summam sapienciam. Inicium est sapientie
timor domini quia et econtrario inicium
omnis peccati superbia scribitur. Superbi
ergo appetant et diligant regna terrarum
beati pauperes spiritu quoniam ipsorum est regnum
celorum. Beati mites quoniam ipsi pos-
sidebunt terram illam credo terram de
qua in psalmo dicitur. Spes mea es tu
porcio mea in terra vivencium. Significat
enim quandam solliditatem et stabili-
tatem hereditatis perpetue ubi anima
per bonum affectum tanquam in loco
quiescat sicut corpus in terra
et inde cibo suo alatur sicut corpus
ex terra. Ipsa est requies et vita sanctorum.
Mites autem sunt qui cedunt impro-
bitatibus et non resistunt in malo
sed vincunt in bono malum. Rixen-
tur ergo immites et dimicent pro terre-
nis et temporalibus rebus. Beati mites
quoniam hereditate possidebunt terram
de qua pelli non possunt. Beati
lugentes quoniam ipsi consolabuntur luc-
tus est tristicia de amissione carorum.
Conversi autem ad deum ea que in
hoc mundo cara amplectebantur
amittunt. Non enim gaudent hiis
rebus quibus antea gaudebant
et donec fiat in illis amor eternorum
non nulla mesticia sauciantur. Con-
solabuntur ergo spiritu sancto qui maxime
propterea paraclitus nominatur id est consolator
ut temporalem amittentes lugentes
luctum eterna leticia perfruantur. Beati
qui esuriunt et siciunt iusticiam quoniam
ipsi saturabuntur. Iam istos ama-
tores dicit veri et inconcussi boni.
Illo ergo cibo saturabuntur de quo ipse
dominus dicit. Meus cibus est ut
faciam voluntatem patris mei quod
est iusticia et illa aqua de qua
quisquis biberit non siciet. Ut
idem dicit sed fiet in eo fons
aque salientis in vitam eternam.
Beati misericordes quoniam ipsi misericordiam
consequentur vel quoniam ipsorum miserebi-
tur deus. Beatos esse dicit qui
subveniunt miseris quoniam eis ita
rependitur ut de miseria libe-
rentur. Beati mundo corde quoniam

ipsi deum videbunt. Et nota quod stul-
ti sunt qui deum istis exterioribus
oculis querunt cum corde videatur.
Sicut alibi scriptum est. Insipiente
cordis querite illum hoc est cum
cor mundum quod est simplex
cor. Et quemadmodum lumen hoc vi-
deri non potest nisi oculis mun-
dis ita nec deus videri potest nisi
mundum illud sit a quo videri
possit. Beati pacifici quoniam filii
dei vocabuntur. In pace perfectio
est ubi nichil repugnat. Et
ideo filii dei pacifici quia nichil
illius resistit deo. Et utique filii
similitudine patris habere debent. Pa-
cifici autem in semetipsis sunt qui
omnes animi sui motus compone-
ntes et subicientes racioni i. menti
et spiritui carnales quoque concupis-
centes edomitas fiunt regnum dei
in quo ita ordinata sunt omnia
ut illud quod in homine preci-
puum et excellens hoc imperet
ceteris non reluctantibus que sunt
nobis bestiisque communia atque idipsum
quod excellit in homine i. mens
et racio subiciatur pociori quod
est ipsa veritas unigenitus fili-
us dei. Neque enim imperare in-
ferioribus potest nisi superiori ipse
se subiciat. Et hec est pax que
datur in terra hominibus bone
voluntatis. Hec vita consummati
perfectique sapientis. De huius
regno pacatissimo et ordina-
tissimo missus est foras princeps
huius seculi qui perversis et ordinatis
dominatur. Hac pace intrinsecus con-
stituta atque firmata quascumque per-
secuciones ille qui foras missus
est forinsecus concitaverit auget
gloriam que secundum deum est non ali-
quid in illo edificio labefactans sed defici-
entibus machinis suis innotescere
faciens quanta firmitas intus constructa
sit. Beati qui persecucionem paciuntur
propter iusticiam a deo sequitur quoniam
ipsorum est regnum celorum. Sunt autem
omnes iste sine octo. Iam enim certe
compellans loquitur ad eos qui ad-
erant dicens. Beati eritis cum vos
oderint homines et persecuti vos fue-
rint. Superiores autem sententias genera-
liter dirigebat. Non enim dixit
beati pauperes spiritu quoniam vestrum est
vestrum regnum celorum. Neque beati
mites quoniam vos pos-
sidebitis terram sed quoniam ipsi possi-
debunt terram et sic cetera usque ad
octavam sentenciam ubi ait. Beati
qui persecucionem paciuntur usque ad
regnum celorum. Inde iam incipit
loqui presentes compellans cum et
illa que supra dicta sunt ad eos perti-
neant qui presentes audiebant et

hec postea que videntur p[ro]ntib[us]
spaliter dici p[er]tineat etia[m] ad i[ll]os
qui absentes et post futuri erant
Ena p[ro]pter iste sententia[m] n[ost]ris di
ligenter co[n]siderandus e[st] Incipit en[im]
b[ea]titudo ab humilitate b[ea]ti paupe[re]s
sp[irit]u i[d est] no[n] inflat dum se diuine
[auc]toritati subdit animam timens
post hanc vita[m] ne p[er]gat ad penas
etia[m] si forte in hac vita si b[ea]ta
esse videatur. Inde venit ad diui
nam scripturarum cognitionem ubi op[or]tet
etia[m] se mitem p[re]bere pietate ne
illud quod imperitis videtur ab
surdum vituperare audeat et p[er]tina
tibus [con]tentionibus effitiatur i[n]docilis
Inde iam incipit scire quibus mo
dis amatores s[e]c[u]li huius per carnale
co[n]suetudine ac p[e]cc[at]a teneantur
Itaq[ue] in hoc [secu]ndo scia est tertio
gradu luget amissio su[m]mi bo
ni q[ui]a habet extremis. In quarto aut[em]
gradu labor est ubi vehementer
inc[um]bitur ut se animus euellat
ab eis quibus pestifera dulce[d]i[n]e
i[n]nexus est hic e[ni]m esuritur et sitit[ur]
iustitia et multu[m] est n[ecess]aria for
titudo q[ui]a no[n] relinquitur sine do
lore q[uod] cu[m] delectatione retinetur
Quinto aute[m] gradu p[er]seuerantibus
in labore datur euadendi [con]siliu[m]
quia nisi quisq[ue] adiuuetur a
superiore nullo[modo] sibi est ydoneus
etiam se se in [tantis] miseriis tanto[rum] im
plicamentis expediat. Est aut[em]
iustum co[n]silium ut qui se a pote
tiore adiuuari vult adiuuet
infirmiore[m] quo e[st] ipse potentior
Itaq[ue] b[ea]ti misericordes qui[a] ipso[rum]
miserebitur deus. Sextus gradus
e[st] cordis munditia de bona [con]scientia
bonorum operum valens ad [con]templa
dum summum illud bonum q[uod] sol[o]
puro [et] sereno intellectu cerni pot[est]
Postrema est septima ipa sap[ientia]
i[d est] co[n]templatio veritatis pacificans
totum hominem et suscipiens similitudi
nem dei que ita concluditur
Beati pacifici qui filii dei voca[buntur]
buntur. Octauo gradu tamq[uam] ad
caput reddit q[ui]a co[n]summatum p[er]
fectumq[ue] ondit et p[ro]bat. Itaq[ue] in p[ri]mo
et octaua nominatum est regnum
celorum b[ea]ti qui persecutionem patiu[n]
tur p[ro]pter iustitiam qui[a] ipsorum est
regnum celorum iam dicit Quis nos
separabit a caritate xpi Tribula[tio]
an angustia an p[er]secutio an fames
an nuditas an piculum an gla
dius. Septe[m] sunt e[ni]m que p[er]ficiu[n]t
na[m] octaua clarificat [et] demo[n]strat
quod p[er]fectum est ut p[er] hoc gradu
p[er]ficiatur totum tamq[uam] a capite
rursum exordiens videt[ur] q[ui]a
inicium septiformis op[er]atio sp[iritu]s
s[an]c[t]i de quo ysaias loquit[ur] hu[ius]
gradibus sententiis q[ui]a cognou[it]
[secundu]m in e[st] ordine. Na[m] ibi enu[meratio]
incepta ab excellentioribus cep[it]

hic vero ab infimioribus. Ibi namque incipit a sapientia et desinit ad timorem dei, scilicet initium sapientie timor domini. Quapropter hic gradatim tamquam ascendentes numeramus. Primus gradus ibi est timor domini. Secundus pietas. Tercius sciencia. Quartus fortitudo. Quintus consilium. Sextus intellectus. Septimus sapientia. Timor domini congruit humilibus de quibus hic dicitur: Beati pauperes spiritu quoniam ipsorum est regnum celorum, id est non inflati, non superbi, quibus apostolus dicit: Noli altum sapere sed time, id est noli extolli. Pietas congruit mitibus; qui enim pie querunt honorant sanctam scripturam et non reprehendunt quod nondum intelligunt, propterea non resistunt, quod est mitem esse, unde hic dicitur: Beati mites. Sciencia congruit lugentibus qui iam cognoverunt in scripturis quibus malis vincti teneantur, que tamquam bona et utilia ignorantes appetierunt, de quibus hic dicitur: Beati qui lugent. Quarto fortitudo congruit esurientibus et sitientibus; laborant enim desiderantes gaudium de veris bonis et amorem abs terrenis et corporalibus cupientes avertere, de quibus hic dicitur: Beati qui esuriunt et sitiunt iustitiam. Consilium congruit misericordibus; hoc enim unum remedium est de tantis malis evadendi, ut eis dimittamus sicut nobis dimitti volumus et adiuvemus in quo possumus alios sicut nos cupimus adiuvari, de quibus hic dicitur: Beati misericordes. Intellectus congruit mundis corde tamquam purgato oculo quo cerni possit quod corporeus oculus non vidit nec auris audivit nec in cor hominis ascendit, de quibus hic dicitur: Beati mundo corde. Sapientia congruit pacificis in quibus iam ordinata sunt omnia, nullusque motus adversus rationem rebellis est, sed cuncta obtemperant spiritui hominis cum et ipse obtemperat deo, de quibus hic dicitur: Beati pacifici. Unum autem premium, quod est regnum celorum, pro hiis gradibus varie nominatum est. In primo, sicut oportebat, positum est regnum celorum, quod est summe perfecte sapientie anime rationalis. Sic itaque dictum est: Beati pauperes spiritu quoniam ipsorum est regnum celorum, tamquam diceretur: initium sapientie timor domini. Mitibus promittitur hereditas tamquam testamentum patris cum pietate querentibus: Beati mites quoniam ipsi possidebunt hereditate terram. Lugentibus consolatio tamquam scientibus quid amiserint et quibus mersi sint: Beati lugentes quoniam ipsi consolabuntur. Esurientibus et sitientibus saturitas tamquam refectio

laborantibus fortitudinem tranquillitatis ad
salutem. Beati qui esuriunt et sitiunt ius
ticiam quoniam ipsi saturabuntur/ misericordi
bus misericordia tanquam uero et optimo consi
lio utentibus ut hiis eis exhibeatur a po
tentiore quod inualidioribus exhibet.
Beati misericordes quoniam ipsi misericordiam conse
quentur. uel quia ipsorum miserebitur
deus/ mundis corde facultas uiden
di deum tanquam purum oculum ad
intelligenda eterna gerentibus. Beati
mundo corde quoniam ipsi deum uide
bunt/ pacificis similitudo dei tanquam
perfecte sapientibus formatisque ad
ymaginem dei per regenerationem hominis.
Beati pacifici quoniam filii dei uocabuntur.
Et ista quidem in hac vita impleri
possunt sicut completa esse in apostolis
credimus. Nam illa omnimoda et in
angelicam formam mutatio que post
hanc vitam promittitur nullis uerbis ex
poni uel exponi potest. Beati igitur
qui persecutionem patiuntur propter iusti
ciam quoniam ipsorum est regnum celorum.
hec octaua sententia que ad caput re
dit perfectumque hominem declarat significat
fortasse et circumcisionem octaua
die in ueteri testamento et dominice resurrectione
post sabbatum que est utique octa
uus idem primus dies et celebrationem
octauarum feriarum quas regeneratorum
nouorum hominum celebramus et numero
ipso pentecostes. Nam septenario
numero septies multiplicato quo fiunt

quadraginta nouem quasi octauus
addit ut quinquagesimus compleat
et tanquam redeat ad caput quo d
missus est spiritus sanctus quo in regn
celorum ducimur et hereditatem acc
mus et consolamur et pastum ac
cipiamus consequimur et mundam et
pacificam atque ita perfecti omnes e
trinsecus illatas molestias pro ueri
et iusticia sustinemus. Beati erit
inquit cum uobis maledicent et p
sequentur uos et dicent omne malum a
uersum uos mentientes propter me. G
dete et exultate quoniam merces ue
multa est in celis. Animaduerta
quis quis delicias huius seculi et facul
tates rerum querit temporalium in nomi
christiano intrinsecus esse beatitudin
intimam sicut dicitur etiam sancta d
de ecclesia cum prophetico dicitur: Omnis pul
chritudo filie regis intrinsecus. Nam extrin
secus maledicta et persecutiones et d
tractiones promittit de quibus
tamen magna merces est in celis
que sentitur in corde pacientium
eorum qui iam possunt dicere glo
riamur in tribulationibus scientes
quoniam tribulatio pacientiam operatur p
tia probationem probatio spem sp
uero non confundit quia caritas d
diffusa est in cordibus nostris p
spiritum sanctum qui datus est nob
Non enim ista proferri fructuosim
est sed ista propter nomine no

solum ex quo animo sed etiam cum ex
ultatione tollerare. Nam multi
heretici nomine christiano animas deci
pientes multa talia patiuntur
sed ideo excluduntur ab ista mercede.
quia non dictum est tantum beati qui
persecucionem paciuntur sed additum
est propter iusticiam. Ubi autem sana
fides non est non potest esse iusticia
quia iustus ex fide vivit. Neque
scismatici aliquid sibi ex ista
mercede promittant quia similiter
ubi caritas non est non potest esse
iusticia, dilectio enim proximi ma
lum non operatur quam si haberent
non dilaniarent corpus Christi quod
est ecclesia. Queri autem potest quid
intersit quod ait cum vobis ma
ledixerint et dixerint omne malum
adversum vos cum maledicere hoc
sit malum dicere. Sed aliter ma
ledictum iactatur cum contumelia
coram illo qui maledicitur sicut
domino nostro non numquam dictum est. Non
ne benedicimus nos quia Samaritanus
es et demonium habes.
Aliter cum absentis fama leditur
sicut de illo item scribitur, alii di
cebant non sed seducit populum. Perse
qui autem est vim inferre vel
insidiis appetere quod fecit qui
eum tradidit et qui eum crucifixe
runt. Sane quod etiam hoc est
nudum positum ut diceretur et diceret omne

malum adversum vos sed additum
est mentientes, additum est etiam
propter me, propter eos additum puto qui
volunt de persecucionibus et de
fame sue turpitudine gloriari
ut ideo dicere ad se pertinere Christum
quia multa dicuntur mala de illis
cum et vera dicantur cum de illorum
errore dicuntur et si aliquando etiam nulla
falsa iactantur quod de temeritate
hominum plerumque accidit, non tamen
propter Christum ista paciuntur. Non enim
Christum sequitur non qui secundum veram
fidem et catholicam disciplinam christia
nus vocatur. Gaudete inquid
et exultate quoniam merces vestra multa
est in celis. Non hic celos dici
puto superiores partes huius visi
bilis mundi non enim merces nostra
que inconcussa et eterna esse debet
in rebus volubilibus et temporalibus
collocanda est sed in celis dictum puto
in spiritalibus firmamentis ubi ha
bitat sempiterna iusticia, in quorum
comparatione anima dicitur anima iniqua
tur peccanti dictum est. Terra es
et in terram ibis. De his celis apostolus
cum dicit conversacio nostra in celis est. Sen
ciunt iam ergo iam istam qui gau
dent in spiritalibus bonis sed omni
ex parte perficietur cum etiam hoc mor
tale induerit immortalitatem. Ita
enim inquit persecuti sunt prophetas qui

fuerunt ante nos. Nunc persecutorum
generaliter posuit et in maledictis
et in laceratione fame et bene ex-
ortatus est quia veri dicentes
solent persecutionem pati nec tamen
ideo prophete antiqui timore persecu-
tionis civitatis predicatione defe-
cerunt sed in veritatis perseverancia
perstiterunt adiuvante eo cui est
honor et gloria in secula seculorum amen.

In die. Sequitur Epistola.

In diebus illis. Ego Johannes
vidi ascendentem angelum
ab ortu solis habentem signum dei
vivi et clamavit voce magna
quatuor angelis quibus datum est
nocere terre et mari dicens
Nolite nocere terre et mari neque arbo-
ribus etc. Omelia Heymo

Angelus iste de eadem lectione
dominum significat ihesum christum de quo
scriptum est vocabitur nomen
eius magni consilii angelus. Ab
ortu solis ascendit quia tercia die re-
surrexit a mortuis et sua virtute
totum mundum illuminat per universum. Un-
de psalmista dicit. Qui ascendit super occa-
sum dominus nomen illi. Venit ergo ab
ortu solis et precepit quatuor angelis
ne nocerent terre et mari quia surgens
a mortuis prohibuit demones a le-
sione eorum qui ad vitam eternam sunt
predestinati. Vel aliter quatuor regna
sibi subdidit et ad noticiam cultu-
ram unius dei perduxit. Sicut est quod

nabuchodonozor vidit lapidem
precisum de monte qui percussit
statuam in pedibus ferreis et commi-
nuit pariter aurum argentum et
es. In auro enim intelligit regnum
Assyriorum. In argento medorum.
In ere persarum et macedonum. In ferro
regnum romanorum significatur. [illegible]
enim natus de sancta virgine sine
opere maritali per predicationem apostolorum
percussit et contrivit ista regna ro-
manorum. Et tunc per statuam omnia ista
regna tenuit que erant illi sub-
iecta. Lapis autem cum resuscita-
tus est in regnum quod in eternum non
dissipabitur. Sed et subditur. Quo-
adusque signemus servos dei nostri
in frontibus eorum. Ubi intuendum
quia cum superius unum angelum
se vidisse dicat Johannes ipse
angelus nunc pluraliter loquitur dicens
quoadusque signemus. Ergo sicut
capiti mei. Quod enim fecerunt a-
postoli christus fecit qui in ipsis habi-
tat. Unde illud. Ecce ego vobiscum
sum omnibus diebus usque ad con-
summacionem seculi. Signum autem quo
signantur omnes servi dei in frontibus
ipsum signum est sancte crucis quo
fideles in ecclesia dupliciter mar[illegible]
scilicet quia signantur in fronte primo pri-
[illegible]. In anima vero quia christi
passionem imitatur et in [illegible]
se cum viciis et concupiscentiis

domini in veteri testamento preceptum est
ut super utrumque limen ponat de
sanguine agni quia non prodest
hoc signum exterius quecumque porta
re nisi ipsum quis accipiat inte
rius · fides enim si non habeat
opera mortua est / Dicit ergo nolite
nocere terre et mari neque arboribus
quoadusque signemus servos
dei nostri in frontibus eorum · Ac si
diceret Illis nolite nocere qui ad
vitam eternam sunt preordinati
ante omnia secula unde apostolus
Elegit nos ante constitu
tionem mundi in adoptionem filiorum
dei · Et audivi numerum signatorum
centum xl iiii^or milia ex omni tribu
filiorum israel · In hoc loco finitus
numerus ponitur pro infinito non pertinet
solummodo ad xii tribus filiorum israel
sed ad omnem ecclesiam que perhenne
numerum comprehendit in finibus electis
quod etiam natura ipsius numeri demonstrat
Duodenarius enim summum bonum significat
i. sanctam trinitatem · Quaternarius vero
factus est sicut iiii^or flumina
paradisi sive causa iiii^or virtutes
principales · Omne ergo ducatur tria
per iiii^or sive iiii^or per tria · xii fiunt ·
Hinc etiam factus est ut xii apos
tolos · Millenarius etiam numerus per
fectionem significat quia sepe pro nimio sit et
ponitur / Sed et ubi quod mundat
in mille generationes · Tertia igitur
qui trinitatis perfecta notitia ho
minibus generationibus aggregavit iiii^or
quorum paradysi fluminibus irrigatur
et in iiii^or mundi partes descendit
recte in duodecim milibus signatur
Sed ut in eo quod credit perfecta ne
cesse est ut duodenarius milena
rius quadri soliditate ingat
ducenta milia ingant / Ducatur
ergo per iiii^or ut xl et viii fiunt
ergo ad id quod credidit i. ad trini
tatis contemplationem pertingat
rursum xl et octo milia ter multi
plicatur et sic centum xl iiii^or
milia reddunt · Nam et centenarius
numerus qui de leva tum transfertur in dex
teram generalem significat statum omnium
qui in perfectione operis iuncti in dextera
sunt collocandi / De tribu iuda xii
milia signati · Manifeste in hoc loco
ostenditur non nos debere hic carna
lem accipere generationem per hoc quod
non secundum ordinem nativitatis sunt fi
lii iacob positi in hoc cathalogo
Nam iudas qui hic primus ponitur
utique quarto loco natus est / Gad
quoque hic est octavus ibi octavus in
venitur sed septimus est in veteri
Quod causa sit ipsa nominum inter
pretatio manifestat / Judas confessio inter
pretatur confessio sive laudatio in quo ec
clesia comprehendit que de preteritis peccatis

penitentiam agit et aliunde tentationis non cessat. Confitetur enim quoniam verbum et pro confessione ponitur et pro laude. Unde dominus: Confiteor tibi pater celi et terre. Et psalmista: Confitebor tibi domine in toto corde meo. Ruben dicitur videns filios et in hac loco primum etiam significat qui filios id est opera sua considerat et videt quantum profecerit et aliorum exemplum bonorum operum parit. Per filios enim designantur. Unde est: Videas filios filiorum tuorum. Filii quippe filiorum intelliguntur remuneratio operum. Ospitalis itaque est ista prosapia quia et in Iuda precessit initium confessionis et in Ruben succedunt incrementa virtutum. Nam si primus poneretur ordo nativitatis et cetera confunderetur. Prius enim recedemus per confessionem a malis. Deinde proficimus ad spem perfectionis boni ut informemur virtutibus ac pravitatis. Post Ruben recte ponitur Gad qui temptatio interpretatur quia bene operantes solet probare temptatio. Unde Iuda dicitur: Quia acceptus eras deo necesse fuit ut temptatio probaret te. Et quia sancti contra easdem temptationes divina virtute suffulti fortes existunt recte idem Gad accinctus vocatur. Unde psalmista: Precinxisti me virtute ad bellum. Et quia sancti clauso ostio premunt orant et sua opera in quantum possunt fame humane celant. Ut qui videt

in abscondito eis reddat recte eis etiam convenit quod idem Gad latrunculus dicitur. Et quia illa temptationes probatos convalescere cognoscimus post Gad Aser ponitur qui beatus vir qui suffert temptationem. Certi autem sancti de ista promissione non solum patienter illata sibi proferunt mala sed etiam in ipsis tribulationibus constituti a latitudine caritatis non recedunt atque ideo bene post Aser Neptalim ponitur qui latitudo interpretatur. Illud enim mandatum carit de quo psalmista dicit: latum mandatum tuum nimis. Et per hoc quia amplissimum dilectionis preceptum gerunt dictes ea que retro sunt oblivioni tradunt et in ante se extendunt. Sed quia peregrinos in hac vita conspiciunt ideoque advenas se esse fatentur recte post Neptalim Manasses ponitur qui oblitus interpretatur vel necessitatis oblitus scilicet quia totum quod retro est dimittunt. Necessitas vero quia ad ea que desiderat nec dum pervenerunt. Unde psalmista: De necessitatibus meis erue me. Unde recte post Manassen Symeon collocatur qui auditio tristicie appellatus interpretatur. Quia videlicet desiderium illorum postulant dissolvi et esse possunt cum Christo sepe differtur nec tamen aufertur. Unde necesse est

ceca ut nomen habitaculi reti
neat quod idem synicos sonare
videtur/quia qui merent in tha
bernaclo corruptionis debent
gaudere de thabernaclo eterne
eterne quietis scientes quia si ter
rena eorum habitatio dissolvitur
edificationem habent in celis domum
non manu factam. Cui Levi suc
cedit qui additus dicitur quia vir
tutes iam omnia ~~ra~~ bo cultates
terrena ~~fe~~ sup addunt sibi precepta
non instant est virginitas erogatio
dimidii bonorum vel facultatum et
huiusmodi que non iussu sed consilio
sunt super addita. Quibus in
mirum convenit bene quod ysachar
post Levi annectitur qui merces
interpretatur. Talibus enim merces
debetur remuneracionis quorum
uni dicit Ieremias. Quiescat vox
tua a ploratu quia merces est
operi tuo. Tales autem qui ita vi
vunt et solliciti premunacione eterne
vite laborent alii temptationes
probant. Inde bene post est ysachar
zabulon ponitur qui interpretatur
habitaculum fortitudinis. Non
enim tales succumbunt in temptatio
nibus sed virtus in infirmitate per
ficitur. De talibus dicit apostolus Con
valuerunt de infirmitate fortes
facti sunt in bello/quia corpus

illorum quod ab inimicis premitur
infirmum et per hoc anime pariunt in
teritum inventa invicta. Qui et
dum animalis proficitur talentum
dum ubi sibi creditum expendere
quoque inimicis non cessant/atque
ideo bene post zabulon ioseph
ponitur qui augmentum vocatur
quia ut augmentum lucri de accep
ta pecunia referat etiam inimicis
hanc erogare non contendat. Et quia
omnes isti in dextera sunt eterni regis
locandi qui in virginibus tunc contine
tibus ac bonis coniugatis in pre
sentis inveniuntur perfectibus merito
bene post hos omnes Beniamyn
putatur qui filius dextere interpreta
tur. Eterna sicut enim ab ipsa dextera gignuntur
qui eius virtute in hoc seculo prote
guntur. Hoc tamen non est pretermitten dum
cuiusdam de hoc cathalogo fuit
eiectus tamen in ceteris libris sicut
recte fieri invenitur. Manasses
autem qui non fuit filius Iacob
sed qui alienigena matre natus
est i. de Aseneth filia Potifa
ris sacerdotis eliopoleos locum
eius tenuit. Ad quod dicendum
quia de dan nasciturus est
antichristus/iuxta illud Iacob fi
at dan coluber in via ut
cadat ascensor eius retro. Fuit itaque

ex hoc loco dan ut ondit antiquorum
exemplo nuo statu eiecedus. alie-
dam interpretatur iudicium cessiens he-
breorum quia sed post quam veritas
apparuit omnia illorum sacrificia et
victime cessierunt et veritas sur-
rexit pro manasse hoc est pro populum
gentilem qui oblivioni tradit
ydola. Sublato enim sacerdotio quod in
figura precessit statim surrexit
inmensa veri sacerdotium secundum or-
dinem melchisedech. de hoc per
prophetam dominus dixit. Ecce dies ve-
nient et consummabo super domum
iuda testamentum novum. Et apostolus
Quod enim antiquatur et senescit
prope interitum est. Jam enim ideo
adveniente sacerdotium iudeorum
in vetustate siccat usum et ad se-
nium declinabat. adeoque cito pe-
riit adveniente vero sacerdote xpo
Recte ergo sexto loco pro dan qui
inde est eiectus manasses con-
stituitur scilicet in sexta iudic
tate adveniente domino ihesu xpo
iudaica plebs et sacerdotium rome
dotum perdidit et in eius loco ma-
nasses id est populus gentilis e captivitate
atque in filium adoptatur. Et sicut
ti dan de hoc catholico consortio separa-
tus est eiectus ita omnes reprobi
eicientur de consortio sanctorum in die
iudicii. Post hec vidi turbam
magnam quam dinumerare nemo po-

terat. hoc est post supradictum
numerum fidelium qui comprehenduntur
in xii tribubus israel, vidi turbam
quam dinumerare nemo poterat. Numerus
electorum apud deum finitus est
sed apud homines infinitus. Sed ad
homines est referendum quod dicit
quam dinumerare nemo poterat ex
omnibus gentibus et tribubus et
populis et linguis. Cum dicit ex omnibus
gentibus et deinde subinferat
et tribubus, ostendit quod in omni-
bus gentibus et tribubus nomine
comprehenduntur fideles omnium gentium.
Sancta ecclesia in tres dividit
ordines in prelatos coniugatos
et continentes. Annus quoque primus sue
non est accipiendus pro finito sed
pro infinito. Stantes ante thro-
num et in conspectu agni. pro thro-
no sicut frequenter dictum est in-
telligitur ecclesia que est sedes de-
i, id est anima iusti sedes est sapientie.
Stat etiam ante thronum id est ec-
clesiam quia eum spectat in-
decens faciat. Stat enim
sunt in soliditate dilectionis et
fidei roborat hunc psalmus. Stete-
runt super petram pedes meos
In conspectu etiam agni stat quia
de sua conscientia omnia opera
sua vult videri a deo agno re-
nunciet sicut et [illegible] asta-
tibus dicebat. Vivit dominus in cui

conspectu sto Amicti stolis alb
p stolas albas accipe sinceritate
et puritate baptismi p gracie
acti vel capti martyrii ablicio
q fontis lacrimarum. Ante me
diatoris adventum corda huma
generis maculis pctorum erat re
ssa. s de albatu postea sunt
tribus modis supius das. Sunt
multi qui has stolas post bap
tismi ablucionem vindas conser
vat q nullum mortiferum crimen
admittunt. Alii sunt qui coinq
natur diversis scelalibus s ut ad
pristinum decore redeunt sunt apte
sunt acculto nutrio congemiti
bus lacrimarum reedificant sic q
ut omnes fideles stolas habe
ant supius positas et palme
in manibus eorum p palmas t
umphus victorie designat p
uginius vo vtus ap teomis
exprimitur. palmas g hent
elti dm quolibz mo triumphat
de antiquo hoste et huius seculi
voluptatibus vel pmum et vel
licite pctatem. Quod enim prima
mus pctas designet hes i evan
gelio dicete dno nemo potest oues
meas rape de manu mea hoc
est de ptate p ptatem qui p
qua accepimus ut filii dei esse
dicete bto Johanne quotquot autem
runt in eum dedit eis ptatem
filios dei fieri hiis qui credunt
in nomine eius palmas habe
in manibz hoc est victorias tri
de opibus bonis contra dyabo
et inventiua carnis triumphans
Quia nimirum victorie summa in
capite membrorum consistat. Et cla
mabat voce magna dicentes
Voce mea no strepitu vocis s de
siderium summa spe accipiamus
ut est desiderium pauperum ex
audiuit dns. Hinc moysi cum
nichil exterius diceret s intus tamen
gemens oraret dns ait. Quid
clamas ad me. Salus deo nro
qui sedet sup thronum et agno. Sa
lus omnis quecumque confertur hominibus
sive in corpe sive in aia ipsi est
deputanda. Vn ps. dni est
salus. Salus deo nro i. deo pri
et agno i. dei filio qui sedet su
thronum qui agnus appellatur
propter innocentiam et victimacione
Sciendum aut hic nil ducit prem
et filium sedentem et intelligitur spus
sanctus ita supius ubi solum filium
commemorauit pr et spus sanctus ita
supius ubi solum filium quem co
ruit pr et spus scs pit intelli
gunt. Et e quod legimus i evan
gelio dno dicete hec est vita eterna
ut cognoscant te unum deum et

que misisti ihesum christum. Ista est enim
consuetudo diuine scripture sicut
supra dictum est ubicumque ponit patrem
et filium simul intelligatur spiritus
sanctus. Cum super thronum sedet i. super
ecclesiam que est sedes dei regnat
in cordibus fidelium habitando. Et
omnes angeli stabant in circuitu
throni et seniorum et iiij^or animalium.
Qui hoc sunt throni hoc sunt et senio
res hoc et iiij^or animalia. Genus
enim in figure est in hoc loco sicut
legimus supra de archa et de octo
animabus. Ecclesia enim propter diuersa
officia diuersis modis exprimitur.
Quia enim deus in ecclesia regnans
singulariter cuncta examinat
recte primum thronum designatur.
quia vero ipsa ecclesia in capite suo
aliorum facta iudicat recte presbiteros
ex quorum personis virtutibus per
fidem iam in quibusdam membris
inheret in quibusdam vero perfecta
sunt bona paralia que ante ven
turam predicando annunciat apte per
angelos quia etiam quodcumque conceptibus
agitatur intra pertubatur significat.
Unde et auctor huius revelationis
ut hanc probam inevitabilem ip
sos esse angelos ondet solum
corporatus sum conincorrit. Neque n
convenit ut angelis adorantibus
homines rigida ceruice staret. An
gelos itaque hic accipimus ipsos
electos qui designantur per xxiiij

seniores qui recte angeli vocantur
quia vitam eternam annunciant. Electi
enim ut diximus angeli sunt quorum alii
stantes alii sedentes inveniuntur
stantes sicut hic sedentes sicut
ibi Illic sederunt sedes in iudicio
et sedebitis super sedes xii iudi
cantes xii tribus israel. Ipsi sunt
in circuitu throni qui ecclesiam docent
vel precepto exemplo undique ambi
unt. Et ceciderunt in conspectu
throni in facies suas. Casus iste
humilitatis indicium est quia electi
quicquid boni habent non suis meritis
sed gratie deputant a quo bona cuncta
sumunt iuxta illud. Omne datum
optimum et omne donum perfectum de
sursum est descendens a patre luminum.
Et non quod electi in facie respiciunt vero
retro cadunt quia in deo et eterna in futuro
sibi promittunt respiciunt vero que eos
in futuro servantur proinde neglig
unt. Et adoraverunt deum dicentes
amen. Benedictio et claritas et sapientia
et gratiarum actio honor et virtus et fortitudo
deo nostro in secula seculorum amen. H
omnia tamen pertinent ad statum eius
quoniam verus est deus spiritualiter
tunc ad incarnati ubi persona
referentur et in seculum omnium iudicem
hac auctoritate claudunt. Ipsi n
dicunt christus rex primus homo fuit
et mediator quia divinitate sibi un
ivit. Hos ecclesia dicimus

xpus in deus et homo est nec
mediator sed deus et homo vna ve
ritas quod sonat amen quia amen
dicitur verum vel fideliter. Ipsi etiam
dicunt maledicto contrariatur cristi
xpo quia maledictus homo qui
pendet in ligno. Nos econtra di
cimus quod nulli melius con
uenit benedictio quam illi qui male
dictum legis abstulit a nobis et
benedictionem abrahe ad gentes per
uenire fecit. Ipsi quoque dicunt
non conuenit homini mortuo clari
tas sed soli deo viuo. Nos econtra
dicimus nemini magis quam illi
asscribenda claritate quia in diui
nitate manens ipse est auctor lu
cis et in humanitate ad horam mor
tuus tertia die resurrexit per gloriam
patris et est illius claritatis
particeps viuit ac sedet in dex
tera dei patris. Ipsi nichilominus dicunt
Non est xpus vir illa sapientia que
attingit a fine usque ad finem for
titer et quem ex matre sorore natum
et m promouetur tempus sapientia
ut homo proficit. Nos econtra
dicimus. quod non est illa sapientia
passa detrimentum in assumpto home
tamen idem sum quod homo erat proficit
sapientia sed magis hec ab illa assump
ta manifestat vna sapientia qua sapientia
mundus est fons vt testatur
ho... dextera creatus sublevatus

dextera. Ipsi dicunt Nulla ei debet
gratiarum actio pro salute nostrorum quia
suam ipse animam liberare non potuit.
Nos econtra nulli conuenientius
quam illi debetur gratiarum actio qui nunc
afferret salutem animarum nostrarum ipsa
voluit potestate animam ponere quod
si nollet nunquam poneret. Ipsi etiam di
cunt et nulla ratio permittit hono
rem deitatis illi ascribi qui ex op
probriis irrisus contemptu dignus
habitus est. Et nos econtra propter hoc
a nobis dignius honorandus est
quia indigna pro nobis sustinuit
Ipsi etiam nichilominus dicunt quod non fuit
xpus eterna virtus et fortitudo quia
lassitudinem potuit exuere. Nos econtra
videmus quia quod infirmum est
dei fortius est hominibus. Illius
enim infirmitas tota mundi virtute
ac fortitudine prostrauit. Sermo

Hodie de omnibus sanctis
virgo mater ecclesia tibi te
per totum orbem spiritu sancto inspi
rante diffusa spiritualibus exultat
gaudiis conuiuata triumpho tante
solempnitatis. Hodie namque omnium
sanctorum sub vna veneramur celebri
tate memoriam et solempniter ducimus
in eorum honore letitiam. Ita enim
hac die fieri tam a patribus mandaui
nit antiquitas et hoc legittimum
semper tum ad posteros usque ma
iorum transmisit auctoritas ut die

singulis sanctorum natalitiis vel pro
multitudine vel corporee necessitatis
occupatione debitum venerationis
honorem impendere nequimus, saltem
hac vocatione celebritatis obsequium
cunctis in commune solvamus. Hoc
siquidem apostolice sedis pontifex Bo
nifacius a sancto Gregorio quartus
ab apostolorum principe Petro sexagesi
mus nonus instituit. Primus namque nac
ta occasione ex superstitione gentilium
qui sibi delubra Rome mirifici o
peris factum erexerat, Pentheon
id nominantes eo quod quasi ibi
esset omnium cultura deorum. Hoc ita
que a Foca cesare impetrato,
memoratus pontifex omnem prophane
superstitionis ritum cum ipsis simulacris
eliminavit et in honore sancte dei
genitricis omniumque martyrum Christi hodier
na die celebri veneratione consecravit.
Statuit etiam ut ecclesiastice processio
nis statio in predicto oratorio semper
ista die celebretur, populus quoque romanus
cum sue dignitatis honoribus il
luc conveniat ibi facta oratione et
post peracta misteria accepta be
nedictione in propria cum gaudio se se
quisque recipiat. Apostolica deinde
auctoritate confirmatum est ut hec dies
per toto orbe fidelibus in honore
omnium sanctorum celebrius habeatur et
annuatim, prevoluta tempora, solemp
nibus gaudiis honoretur. Hec est
dilectissimi huius diei magna so

lempnitatis. Hec est in honore omnium
sanctorum generalis gloriosa celebritas
que quanto tanto maiori et devoto
ri studio suscipere debemus quanto
singulis eorum hoc exhibere nequi
mus. Dignum namque est eorum ce
lebrare memoriam ad quorum pertin
gere desideramus gloriam. Merito
quoque illis sedulum exhibemus offi
cium ad quorum credimus pervenire
consortium. Proinde gaudium quod de
illorum gloria concepimus si non
possumus continuum vel annuum
celebremus, ut ipsi nos ad eam quan
doque intromittant leticiam que de visione
omnipotentis dei habetur non annuam
sed continuam. Sit etiam racionabile
obsequium nostrum ut diligenter as
piciemus gradus celestium virtutum
et ordines sanctorum, ut quia singulis
eorum personis non valemus. ~~vel sin
gulis eorum personis non valemus~~
vel singulis eorum ordinibus reveren
ter hodie assurgamus ut sanctus
sanctorum in illis honoretur in quibus mira
bilis predicatur. Inter omnes igi
tur quos mundus protulit et nunc ab
initio creature dei divina bonitas
constituto iustificavit, merito sancta
dei genitrix sanctitatis primatum
et hodierne leticie obtinet princi
patum, que gaudium matris habens
filium virginitatis sigillo regem
edidit angelorum. Ipsa namque est
qua nichil excellentius in ce

Seru

xu humana natura pduxit. nichil sanctius preter eundem virginis unigeniti carnali ori go pgenuit. Ipsa namque quam inter omnes novi ac veteris testamenti electos media ita utrumque pte cingit ut quod illi spiritu sancto afflati de virgine predicebant venturum isti xpo redimente salvati per virgine venerunt impletum ut merito electorum chorus eam predicet regi nam sanctorum et dominam angelorum.

Veniamus nunc ad sanctissimos ordines beatorum spirituum, quos ad nre solempnitatis venimus gaudium ut ipsi in sacris misteriis hominibus solito impensius nobis sint cooperatores adolentes incensum orationis nre in altare aureum quod est ante oculos divinos ubique pro nobis fideliter intercedant et hic contra antiqui hostis temptamenta pervigili nos tuitione defendant. Hoc enim simili quodammodo ab eis exigamus ut ea privilegii fiducia petimus qua concives eorum et communicipes in celesti regnum dei gratiam nos futuros speramus. Unde nos illis honorem et illi nobis impendant vicissimque quod tanto impensius nobis debent exhibere quanto magis nos talibus auxiliis impotentes viderint indigere. Illi enim in sua eternitate incorruptibilis beatitudinis pfectione sunt solidati, nos vero in nra mortalitate adhuc fragili carne circumdati. Illi de visione omnipotentis dei plena felicitate gaudentes, nos de corporee contagionis illusione tristi corde merentes. Illi in pfectione sue beatitudinis nullam timent iacturam, nos in nre salutis custodia multiplicem inimici patimur pfidiam. Quapropter opus est ut semper nobis presentes assint beatissimi celestis patrie spiritus cives nri qui sic primitie creature dei omni plenitudine beatitudinis donati obsequio in suis ordinibus plene perfecteque distincti. excepto quod pestilens ille lucifer qui mane oriebatur de celo cum suis complicibus cecidit et innocentie sue luce in tenebris malicie contendo celestis milicie privati amisit. Illa autem beatorum spirituum agmina que in laude creatoris sui constancia perstiterunt hora de ientone adeo in sue beatitudinis pfectione solidata sunt, ut nec velint ultra nec possint a sue dignitatis gloria degenerare. Illi vero fugitivi celestis milicie desertores cum principe suo leone et dracone in sue malignitatis pertinacia a deo pdemnati sunt ut non velint non possint amplius a sue pversitatis obstinatione decedere. Nos

mite licet omnipotens creaverit sa
piencia in illius milicie dignitatem
et tam noxii ~~quibus possimus~~
~~ad deteriora~~ casus reparacionem. tamen
adhuc mutabilis nature moti
bus obnoxii quibus possimus
ad deteriora pertrahi in medio supe
riorum et inferiorum positi sumus.
adeoque difficile certamen spiritualia ne
quicie inferioribus nobis ingruit
luctamine ut sortibus timeamus
nisi Christi gratiam nobis superiorum
accurrant levamine. Ad hoc ergo dilec
tissimi omni studio et totis enita
mur viribus ut et hic bonorum spiritu
um fulti iuvamine in conflictu malig
norum spirituum victoriam potiamur et illic
ad eos ordines ad quos designati
sumus innocencie puritate et
libertate vite nitore ascribi mereamur.
Hii denique novem sunt ordines an
gelorum quos sacri eloquii pagine
divine maiestati assistere et ministra
re testantur. Sicut in daniele
legitur. milia milium ministrabant
ei et decies milies centena milia
assistebant ei. Ad horum consortium
homines qui in hac vita bene se
gesserint designantur sicut scriptum
est. Statuit terminos gencium iuxta
numerum angelorum dei. Hii nimirum
qui sigillati habeant officia evidenter
exprimunt nomina et cum eorum
sit quorum officium ad laudem creatoris
eius assistentium assistere. Dat tamen privati

officiis eisdem ministrare et omnibus
ipsis ministeriis excepto duntaxat su
periori ordini etiam ex eisdem voca
bula sortiuntur. Quid autem eorum
exprimant nomina et que vel in
ministerio vel in assistendo sit eorum
officia. Quare vero in scripturis ali
bi uno nomine angelorum ordines
alibi celestes appellentur virtutes
compendioso sermone resecare super se
dendum est quia et antiqua
patrum industria hoc non intacta
tum reliquit et maxime antique
veneracionis pater dionisius ar
pagita ad Thymotheum ephesi
num episcopum de hac [illegible]
tias nove ordinum ierarchie
et eorum nomina et officia in libro
redegit. Sed quia ex multis sa
cre scripture testimoniis colligitur
quod hominibus pro vite meritum
ad eosdem ordines ascensus per
mittitur si diligenter velimus in
spicere eorum species in sancta ecclesia pos
sumus invenire ut cognoscamus
in carne adhuc positos eorum
officio fungi ad quorum ordines
politi tamen sunt ascensuri. Certe
enim fratribus bona que valent annun
ciant. Hortantes ut amore
nostrorum bona facientes a malis de
sistant hii nimirum sunt in ordine
angelorum. Qui vero et tercia de
ce incarnacionis fide predicant
et summa celestis vite gaudi

fidelibus insinuat. hii perfecto sunt
archangeli per quos constat summa
nunciari. Dyacones autem hii sunt
qui malignis spiritibus per divini
nominis exorcismos imperant et
eos vel ab obsessis corporibus vel
a fidelium infestatione repellunt.
Tercia vero principatus est inter reli-
quos primum esse. hii etiam princi-
patus sunt qui vel in religionis
ordine vel in secularium negocio-
rum administratione prelationis
dignitate ceteris preminent et eos vel
precipiendo vel monendo vel etiam con-
ferendo viam veritatis docent. Por-
ro potestates hii sunt qui vel ad sum-
mi sacerdocii regimine vel ad rega-
lis fastigii culmine ascendunt.
qui et hii ligandi atque solvendi potestate
celitus concessa vigent super subdi-
tos. Illi quoque discrete noverunt
parere subiectis ad debellandos superbos
hii autem in virtutum ordine censentur.
qui cum animarum sint medici etiam
languidorum corporum virtute sunt pre-
diti ut per eos signa et miracula
frequencius fiant et per hoc etiam incre-
dulos ad fidem convertant. Domi-
nacione etiam ascita discernendo nego-
cia iudicans president et ad virtutis
lineam et iusticie normam cuncta
dirigentes ipsum Christum secundum suam
promissionem inter se medium habent.
hii perfecto thronum sunt ut in eis

dominus sedeat et per eos sua iudicia
discernat. hii nimirum puritate mundi-
ciam celi affecti. Unde dominus per prophetam
loquitur. Celum michi sedes est.
Et Salomon. Anima iusti sedes
est sapiencie. isti namque puritate mentis
celi effecti et zelo iusticie iudicia-
ria sede prediti dum in iam suo
examine facie domini presentem consi-
derant divine maiestati quasi suas
sedes parant ut in hiis velud in
throno suo dominus residens per eos
aliorum facta examinet et velud
de sede sua cuncta mirabiliter dispo-
nat. Cherubim hii sunt qui plenitudine
sciencie redundantes in secretorum
celestium archana per scripturarum
condensa rimantes tanto vicini-
us claritate dei speculantur quanto
altius ad montem magno duce
Ihesu in Synai secum sedet ad dexteram
patris in sublime rapuit. Sibi namque
apertum revelata facie gloriam domini
contemplantes eam conformantur clari-
tate in claritate tamquam a domini spiritu
Qui tamen cum de eodem monte
descendunt de visione conditoris
cornuta Moysi facie ipso reputantur
tant et de plenitudine sciencie quam
ibi perceperunt perfecte et sine
te verbo auditorum mentes illuminant
quia videlicet Moysi faciem non velamine
figurarum operiunt sed pocius operi
separatarum aperiunt et exinde in arte

sibilis lucis relucentibus radiis
illuminant omnem hominem venien
tem ad fidem ad illuminacionem scien
ciam claritatis dei in facie christi ihesu. Se
raphin hii sunt qui mundi huius
desideriis & vanitatis corporeis vo
luptatibus edomitis carne que
crucifixa cum uiciis & concupiscen
ciis solis iam celestibus inhiant solo
que corpore infra positi toto spiritu
cum domino ihesu in celestibus habi
tant. Qualis erat ille qui corpore ad
huc vinculatus animo iam cona
tus dicebat. Nostra conuersacio in celis
est. Hii nimirum alionum operis conta
gione iam desiccati & mundialium
collumionum asperginem puriore exposse
que detersi celum tum adhuc corpore
tenentur toto spiritu inhyantes fa
cile post corpus celestem sedem
reposcunt & in eodem ordine quem
in terra imitantur in celo consedere. Isti
denique diuine maiestati renuus in
accesse luci adeo ut iam quantum
ab humana vel vicinius iuncti sunt
ut ex ipsa vicinitate incontinguibi
li caritatis igne concepto flamma
ti penetrabilibus mentis ardentes
eciam alios sui imitatores ad celes
tia desideria incendat illos videlicet qui
adhuc peregrinancia via iter patr
ad celum. Nam seraphin latine
ardentes sonat ardentes quidem in se ipsis per
caritatem incedentes alios per imi
tacionem. Ecce hec modo non tiem

ordinibus beatorum spirituum annuat
electio fidelium animas quarum societa
tis diuinum per mentem tam qualitate
singulis hiis ordinibus coaptatur
spirituum predicatorum causis inalabi
liter reparatur. Licet per sint ipsi p
rimo peccatori preposito mortis conpho
nicem sue dignitatis successo
rem decipiendo angelica vita priua
uit quem denique hominem in hac
vita redimimur videns deum vita
est se vicisse congemuit & qui
decepti et dampnati hominis
consorcium quodam se putabat in
venisse solacium nunc redempti
et glorificati triumpho dolet in vi
dere sue geminatum esse supplicium.
Denique idem virulentus serpens
cum iuxta apocalipsim de celo cadens
terciam partem stellarum cauda sua
traxerit secum in precipicium. Dehinc felix
est humana natura que tale meruit
reparare dispendium. Et qua quociens
desertores & fugitiuos spiritus per
superbia desupernis cadens pro
fensissimus inde abstulit totidem
felices animas christus ihesus per humi
litatem ab inferis ad superna con
scendens captiuam duxit captiuitatem multam se
cum captiua reducens eisdem
ordinibus per obedienciam inuexit
& ad precium hostis confusionem
eandem humana naturam de capti
uitate captiuitas in propriae maie
statis dextera collocauit. Ergo

hos desiderabiles beatorum spiri-
tuum ordines aduocemus ad
solempne gaudium huius nostre
temporalis leticie ut ipsi nos ad
eternam sua gloria cociues et
sodales quandoque dignentur admittere
Nam iam ab huius sanctissime diei
celebritate omnibus igitur mani-
festis dedicatam esse prediximus res-
tat ut per singulos eorum ordines
velut per singulas mansiones eorum
mente recitando curramus et
ad gaudium celi. Licet quod gaudium
de celo et de terra omnes pariter colli-
gamus immortalitatis gradu primum ut oportet
celestis milicie ordinibus
nos ut dignum est congruis ex-
hibeamus honoribus. Deinde
consurgamus ad eos qui salutem nobis
de terra dimiserunt originem, sed deder-
unt vitamque mitis excellen-
tiore nobis adepti sunt beatitu-
dine. Ergo inter omnes quos de patriarchis
absinthia mortalis nature diuina
bonitas gratuita pietate insti-
tuit primam cum patriarcharum
electos quorum sunt repromissiones
et testamenta et legislacio quibus
et si contra originale delictum
medicinalis gracie lauacro non
suffecerat subiectum tamen primo ho-
minis et iuuenibus. Deinde circumciso-
nis remedio purificati fide sanc-
tificati sunt recepcione filiorum

horum ante exordium nature que
sub celo est ante legem et sub le-
ge sibi dominus impertiuit eis quod
dedit diuine hereditatis priuilegium
quorum ipse apostolum repromissio non est
super ysmahel sed super israel. Et
ysaias benedictus inquit populus meus
egypti et opus manuum mearum
assiriorum hereditas autem mea israel
horum aliis fide et obediencia probatis
patriarchum corporee speciei enig-
mata deifice trinitatis ostensa est
gloria. Initium tunc diuine fidei
iacetur fundamentum super quod
lapis reprobatus qui factus est
in caput anguli duos iungens
parietes edificio venientes ce-
leste condecet edificium. Alii ex egip-
tia seruitute liberati et ymola-
to agno azimis quod assumpserant de
domo seruitutis contenti mare tran-
sierunt cum moyse baptizati sunt
et eandem escam spiritualem man-
ducauerunt eundemque potum spiritualem
biberunt. Quibus rebus signa-
batur quod antiquo tenebrosi pha-
raonis iugo infidelium tenebris
populum exueret et epulantibus
christianis in azimis sinceritatis
et veritatis agnus dei christus no-
strum pascha ymolaretur. Deinde tran- deinde
sito mari rubro per aquam bap-
tismi spiritualem escam manduca-
rent panem utique qui de celo

descendit spiritualem potum biberunt
scilicet doctrinam fidei que de petra
profluxit petra autem erat xpistus
Alii ex precepto domini legisque in montis
verticem ascenderunt ubi facie
ad faciem gloriam domini contuendo
et familiariter colloquendo typi
ca legis edicta per ignem accepe
runt Ut iam tunc significaretur quod
dominus ihesus post passionem mortis
gloria et honore coronatus et
ad consessum paterne maiestatis
triumphans principatus et potestates
ascensurus erat verbum predicationis
gentium filiis adoptionis legiis
igneis esset daturus Alii vero
regio et sacerdotali ordine deliberati
decus ad salutem gentis sue contra
gentiles impetus forti manu
propugnaverunt cerimonias cultusque
divinum psalmis ac plenis mis
teriorum canticis nec non religiosis
sacerdotum ministeriis ampliaverunt Deinde
compressis hostibus omniumque bellorum turbine
sedato templum domino in typum
sancte ecclesie condiderunt ut dictis
omnibus signaretur quod dominus ihesus veniens
manu fortis ius tyrannicum dya
bolice dominationis ad salutem fideli
um suo tempore conteret regale sac
dotium rationabile dominice religionis
obsequium ipse rex et sacerdos in ecclesia
sua ordinaret tandemque post spiritua
lia nequitie devicta triumpha
tis tenebrarum principibus verum
deo templum de vivis lapidibus
in celo fabricaret Isti sunt viri
virtutibus vitaque gloriosi in pro
missionibus credibiles in divino cultu
legisque cerimoniis religiosi firmi
in fide longanimes in spe in preceptis
obedientes angelorum domestici
et susceptores in rebus bellicis
victoriosi in contra principibus hosti
bus terribiles et famosi omni
sanctitate perfecti insignes
et solidi excepto quod sanctus sto
no donum veniat qui austeritatem
legis gratie lenitate temperaret
et quod illi soli servabatur forti
armato fortior superveniens vasa
captivitatis in perpetuum gloria
revocaret Hiis ergo deo dilectis
patribus huius diei sollempnie
dedicamus votum oratores ut
a suo desiderabili quod dominum xpistum
tantum iam contemplantes vi
dent nobis impetrent spiritualium
gratiam gaudiorum Post tanto
rum itaque patrum debitam vene
rationem ordine dessecunt sacra
prophetarum lita successio quibus
obstante meritum mentisque puri
tate edita est ecclesia cum veniente
salutis nostre causa per nostra ratio
qui quia amico accessum veniente nos
dignavit nuntio eiusdem hereditari
tatis funiculum sortiti sunt
in quo dominus statuit iacob pre
ceptum et israel in testamento eterno
ecclesium Has itaque in nobis in distin
ctione legalium sanctitatum

ugammos spacia eruditos diuina
prudencia antiqui consilii sui fecit
secretarios / et quod iam inde ab eter-
no ad salutem humani generis dispo-
suerat hoc istos spiritu sancto reuelante
docueat. Et quia in primo cant
ut ex dulcedine benedictus filius
celi mellifluus fieret et ad-
uentu eius qui descendit sicut
pluuia in vellus per totum mundum
rore gratie distillaret. Hunc
itaque rorem isti colligebant qui
in lucanu quopenetrabat in
uenti quod terrenis videbat exhi-
bens prophabat et vocabulum suorum
sino omnium errores et apostasiam
corrigendo increpabant ut biuorum
refriga complanando et pectarum
terrenam dirigendo venienti domino ad
salutem credencium fidei viam para-
ret / et tas ei mandatorum semitas
de cordibus audiencium faceret. Igitur
isti viri iam in aduentus salu-
tis gratie prefusi et vicini vel solis
iam parrente amora diuinitatis
afflati quanto vicinius tanto lumi-
nibus istam lucem speculabantur
et quanto eam clarius videbant tanto
cuius de ea isti sub enigmatum
caligine loquebatur / vtraque sal-
uatoris aduentum et venturi que ge-
renda erat per incarnacionem ubi mis-
terium eius expetiuiti et desiderati nun-
ciabant / et tamen diuini consi-
lii secreta non in toto sed ex parte palliata

dis mox libus ondebant. Noluit
enim diuina prudentia sacra tam
noticiam vulgaribus hominum spiri-
tibus nudam exponi neque hiis qui
nichil intus lucis habebant ce-
lestia secreta apte reuelari nisi
similatibus tamen vis inte prem-
liadis et inepte spiritu sancto celestis
archanum consciis. Ceteris vero vo-
luit eadem nunciari sub proprio velamine
figurarum per tegumen a vulgari leui-
tate celeste secretum. ut et mundo
ad spem reparacionis sui messie
nunciaretur et venderetur et an-
tiqui hostis astucia in istis dis-
tracta eluderetur / quoniam qui ex ton-
spiritu decepti hominis pelegrini sci-
ens et volens mundo intulerat
morte ipse pelegrini et morte ino-
center dampnati hominis ihesu christi
humane restauracionis nesciens et
nolens reddet vitam et salutem. Hec itaque
sunt que multiphariam multisque modis
olim deus prefigurabat patribus
in prophetis nouissime vero cum
venit plenitudo temporis conplenit eadem
in filio suo mittens illum nobis
saluatorem de excelso sancto suo ut
qui erat ex spiritaco genitum fieret
redemptor tam ex precio quam ex con-
cisione credentium. Isti sunt diuini
prophete deo dilecti non ex generali mas-
sa humani generis sed ex speciali peculio
israelitice plebis in christo per omnia electi
qui reuelante spiritu sancto variis visiones

viderunt et venientem saluatorem salutaribus hominibus felici premio tenuerunt horum autem alii in utero sanctificati antequam nati. Alii in pueritia prematuris sensibus prelati alii inter armenta sicomoros vellicantes in prophetas assumpti sunt de post fetantes ad summam omnes uno ~~eodem~~ eodemque repleti spiritu sancto et si non eisdem vicibus tempore tamen isdem iniunctibus misteriis viam parantes venienti christo aptitudinem predicationis ponebat fundamentum super quod suo tempore edificaretur domino unum sancte ecclesie templum.

De sancto Iohanne baptista

Horum igitur omnium ultimus et limes de quo ante sterilitatis filius magnus ille iohannes quem vero teste voce omnes prophete et lex usque ad Iohannem prophetaverunt et si vultis recipere ipse est helias qui venturus est. Hic enim felix propheta et mirabilis baptista post se venturi regem solem velud rosa precurrebat aurora et propheta sanctus altissimi preibat parare viam domini et baptismum remissionis et indulgentie preveniebat baptismo compunctionis et penitentie. Hunc ante nos Malachias dictator dominus ad templum suum veniens angelum suum premisit ante faciem suam ut destruens et evellens edificans et plantans converteret corda patrum in filios et incredulos ad prudentiam iustorum parare domino plebem perfectam. Hic denique christum quem adhuc utero clausus felici gaudio exultans presensit meruit suis oculis videre quem iam sibi videat statuit presentibus mundo nunciare quem propheta venturum nunciaverat et plus quam propheta digito preferens demonstrabat dicens: Ecce agnus dei ecce qui tollit peccata mundi. Huic quoniam sponsi amicum et celestium secretorum summistam et prophetam principem cum omnibus hiis qui abinitio longe spei et exspectationis seu eminus veniente christo posuit hodie solempniter honoremus ut eos hodierni pacientia principes et tocius vite nostre patronos semper habere mereamur. Hactenus ita incurrimus patres et antiquos sanctos veteris testamenti. Veluti si de nocte miremur sydera et stellas celestis firmamenti et tamen adhuc quasi in tenebris ambulamus et quasi lucem desiderantes in nocte offendimus et inde pretiosis celi firmamentum licet vario stellarum decore picturatum et multiplici syderum fulgore sint interstinctum nulla tamen stellarum est qualibet lucida quantumvis clara que originalis peccati tenebras valuisset expellere sed adhuc omnes obscurabat et desolabat sole iusti

factū est q° vespe et mane dies
unus. Nam mundus qui in exordio
suo in tenebris vixerat et in nocte
errorum cepit vesperascere in fine
suo veniente virtutum meridie et
oriente sole iusticie cepit in luce
clarescere. Adventum tunc sit vespere et
nox venit mane ortus est sol.
Sic est dies unus. Dies ille ve
nerabilis quem fecit dominus quem
constituit solempne in condensis
usque ad cornu altaris exultemus
et letemur in eo. Cum sancta igitur
tam longa nocte ante legem
et sub lege tandem illuxit nobis
sol iusticie xpus ihesus cuius cari
tatis igne calescamus cuius ma
gistrorum luce clarescamus donec
tenebre nox fiat sicut meri
dies in vultu eius. Intueamur ergo
felicissimi huius veri solis radi
os ut videamus in fine syna
goge quales ergo sunt edi
tos. Cum quidem a capite cepi
mus totum corpus sancte ecclesie di
ligenti investigatione lustremus
et si articulatim nunc non va
leamus omnia membra eius reve
renter attingamus tamen
illa que sunt principalia honoremus ... de apostolis
remus ante reverenter et ma
xima et minima. Et quidem veri sol
radii quibus ipse dixit Vos
estis lux mundi sancti apostoli sunt
qui mundum luce predicationis illu

+ lux mundi

minaverunt. Iidem sunt primi et pre
cipui sancte ecclesie edificatores in cuius fun
damentum locavit. De quibus est ... septimum
fundamenta eius in montibus sanctis.
Hos ille cordium scrutator et conditor
iudex de mundi fece elegit et
in opus evangelii assumpsit. Que
infirma mundi elegit deus ut perdat
sapientiam. Hoc placuit ei per ornatos ... per ornatos / lepores
carnalis sapientie lepores sed per stulti
ciam predicationis salvos facere
credentes. Non enim assumpsit sibi
in hoc opus reges et thetrar
chas oratores et sophistas sed
ignobiles ydiotas et simplices
ut impleat illud prophete. Perdam
sapientiam sapientum et prudentiam pru
dentium reprobabo. Hos ergo spiritu sancto
et igni baptizatos et Boanerges
id est filios tonitrui nominatos im
misit in mundum cum voce tonitrui et
tuba evangelii. Sed in omnem terram
exivit so. e. et i. fi. or. t. v. eorum.
Non enim sunt loquele neque sermones quorum non
au. vo. eorum. Mirabilis
ille spiritus qui olim in constructione babel
babel tumidam superbiam presump
tione linguarum divisione dissi
pavit. Hic ad simplicem humilium con
fessionem tandem linguarum diver
sitate in edificatione ecclesie una
biliter recollegit. Hii denique sunt
ante secula in salute credentium
predestinati in fine seculorum in opus

euangelii destinati sicut paulus
dicit nos sumus in quos fines
seculi devenerunt hos omnes pre
signabat duodecim patriarcha pri
mus filiorum israel quibus in tempo
re incarnandi sacramento promi
sit deus quod multiplicaret seme
eorum sicut stellas celi et velud
arena que est in littore maris
mistice signis quod sicut exulis in
qualibet longissima serie po
steritas copiosa carnalis israelis
generatio proficeret ita per apostolos in he
ditate abraham et in israelitica
dignitate verbo predicacionis gentilita
omnium gencium plenitudo intraret
essentque in carnali et spirituali
israel et qui carnalium desideriorum in
bulam mente transcenderent vir
tutum claritate fulgerent sic stel
le celi et qui per secularium negociorum
qualitatem velud arena implica
rentur et inundarentur fluctibus secli
hos etiam signabat in helym duo
decim fontes ubi erant etiam sep
tuaginta palme quia dominus ihesus et
duodecim elegit apostolos ad pota
dam eternam aquam salientis in vitam
eternam et designavit et alios septua
ginta quos ante faciem suam pmit
teret quibus addidit duos quia
lex per moysen data est timore con
stringebat gratia et veritas per ihesum xpistum
facta est per caritate que legi de
erat et gemina est zopat hos
etiam prenotabat xii lapides

quos posuit de medio iordanis
alveo super littus precepit expo
ni in iacuti monimentum nec
non et xii prophete qui explicite predica
cionis primum iecerant fundamentum
quibus si insuper pagnios prophetas
super addimus erunt xxiiii numerum implet
nus/multaque pertinentia in scripturis
sacramenta in veteris testamenti
serie huic astipulantur que pro
affectate brevitatis compendio
huic pagine non inserui. Hii
ergo sunt viri solis radii et xii ho
diei quorum luce qui claruerit
nec igne et errore tenebris
moriret nec perfidie frigore
subpetri nocte erhalesceret. Isti
sunt filii prophetarum patres et principes
ecclesiarum qui eas in predicacione
genuerunt et proprii sanguinis ef
fusione fundaverunt de quibus re
propheta spiritu sancto afflatus et de se
tiores pro vocacione gentis et doctores
illuminatos cum adhuc in limbis
eius esset positus tanto ante
tempore quasi presenti assistens felici
exultacione dicit pro patribus tuis
nati sunt tibi filii constitues eos principes su
per omnem terram et propterea populi confitebuntur tibi
Hii sunt de primis amici de mundo
assumpti ut sint mundi de tene
bris facti lux mundi. Ista ut
nubes volant ubis pluvia
miraculis chorusciando et ....

+ p aera

columbe ad fenestras suas omnia
simplicitate continendo et alis virtutum
ad celestia volando. Isti sunt princi
pes populorum qui cum deo abraham
congregati sunt quoniam dii fortes
vehementer elevati sunt quia et
in principio lingue eorum facte sunt cla
ves celi et in futuro accepta
dignitate potestatis iudiciarie sede
bunt super thronos xii iudicantes
xii tribus israel. Subiecit inquiunt
populos nobis et gentes sub pedibus
nostris. Ita quod in hiis sanctissimis ce
lestis curie senatoribus huiusque
federis pagine continuit et omnium
misteriorum sacramenta concivit ut quod
multi prophete et reges ymo omnes
antiqui sancti previdebant et de
siderabant venturum hoc isti in christo
viderunt gaudent et predicant adim
pletum. Quia vero huic gloriosis
simo apostolorum senatui orbis terrarum
principi consecrata esse constat ho
dierni diei leticia. dignum est ut tanto
impensius eis assurgat religio
nostre solempnitatis quanto clarius
liquet eos fundamentum esse fidei
et auctores totius religionis
tantoque excellencius eos non so
lum hodiernis sed et cottidianis
obsequiis honoremus quanto nunc
et in hac vita et in futuro examine
tantorum iudicum favore et patro
cinio indigemus. ¶ Predictos quoque ceteros

patres et principes et super se spiritualis
pugne bellatores et principes duces sacri
expeditorum militum electissima
inclitus et conatorum nimium triumphalis
phalis exercitus in disciplina christiane
milicie longanimi paciencia candida
tus in agone passionis precioso san
guine laureatus qui quam viriliter al' rubricatus
pugnavit in stadio feliciter celestis
gre donatus est bravio. Huius autem
pugne tanto est et tam insignis vic
torie causa hec est. Postquam intonuit
de celo dominus per tubam euangelii et altis
simus dedit vocem suam per filios to
nitrui ut apparuerunt fontes
aquarum fide inundantes tenderi fue
lin animarum continuo consumit anti
quus ille leo et draco. Dolet quod
prius timebat inceret se prius tyran
nicum perdere quod tenebat. Hoc
tamen in tanto discrimine decrevit ipse
sibi vult ex integro regnum totius
iniquitatis sue arma fortiter
experiri. Timetque ne assiduitate
nocendi malicie sue usus evescat.
aut continuo decipiendi usu frangatur
infractus tabescat. Querit anxius
si quid super addi aut innovari
suis possit artibus. si quo modo
possit retinere querit et quod perdidit
inituitus regnat sauciabundus si quod
sibi supersunt vasa iniquitatis propterea
que iam dolens amiserat vasa
captivitatis refectat. si quos super
stites habeat ministros. quos

de martiribus

ad impugnandam fidem ecclesie mille
nocendi artibus mittat armatos.
Cepit autem adhuc p(ro)plura sup(er)e
sibi vasa ire aperta in interitu-
atq(ue) in ea tunc effudit nequicie sue ve-
nenum. quo idem filii p(er)dicionis
inspersi debriati ceperunt in filios
ecclesie lymphata mente debacchari.
Ergo eo conflictum huius felicis pug-
ne. ad studium tamen insignis victo-
rie. mittat dyabolus contra domes-
ticos fidei antixpos suos. cunctis
nequitie sue iaculis armatos.
Emittit et deus inter hos ad confusionem ex-
ercitum fortissimos athletas ve-
ros agnos inter lupos. ut hys altius
cius ex adverso stantibus. hii quidem
qui conversi p(er)fidem ad fidem redibat-
ant p(er)versi a fide tamen instante mor-
tis metum p(er)eant. Isti vero autem
de exercitum gaudebat confusione. aut
ab eis pariter victati gloriosa
corone. in passione. Ita gloriosi mar-
tires scuto fidei muniti. accincti quoque
armatura dei adversus insidias
dyaboli caritate p(ro)ximis habe-
bat pacientiam p(er) vincere vel scuto
opponebant. Et quos extinus pariter
ter ferentes increpabant de p(er)fidia.
eos intime de caritate diligentes
oratione adiuvabant ut salvarent
ab ira ventura monentes ut resi-
piscerent a dyaboli laqueis quibus
capti tenebantur. xp(istu)m vnum deum
agnoscerent. cuius fide cultuque ausa

bantur. Illi autem p(ro)p(ri)orum venenis
psuadis mabus impiales eis
inferunt manus trahentes eos in
synagogas et custodias trahen-
tes ad reges et presides propter nomen
domini Ihesu. at constantissime ho-
stes xpi cedo p(er) se ferunt te s
monum vecilitis ut a beneis q
sertone nllis possint diuti
penarum cruciamentis potius
durescent fortiter pro xpo mori q(uam)
errore dyabolicum sp(er)one vitam
Impius autem persecucionum sine
crudelium tortorum disquirit quam in-
stis dei impietatib(us) eorum forti-
ter repugnantibus posse inferri.
Illi autem pati se cupiunt infor
pro xpo pariter p(ro) fide. In quo confli-
ctu mirabiliter invito inclinabilis
tandem succedit victoria quia hii
qui penas crudeliter inferunt for-
titer superant a tortoribus inter-
tores tormentis. hii qui pacienter
pertulerint triumphaliter coronat.
Ergo magis ac magis pro
mundi terminos evangelii sonan-
te tuba retonat dyaboli exa-
cerbate invidia persecucionis nu-
crudescit procella iniqua. Certis-
simi testes xpi ad supplicia
rapiuntur. novis et exquisitis
penarum generibus afficiuntur.
lassantur tortores in cede. ne-
que lassantur a fide. Successit te

menta nec eorum fatescessit con
stancia. Alii eorum patibulis ap
pensi sunt. Alii ut gladio feriuntur.
Alii ludibria verberum experti et in
iuriis obprobriisque exsaturati
spectaculum et tumeliae mundo ex
positi sunt. Alii bestiis addicun
tur quibus hominum impietas be
luina feritate crudescat eis per
graciam xpi bestialis sevicia
obsequium pietatis mansuefacta
dependit. Alii vero ignibus ad
uruntur in ferreis lectulis vel
craticulis assati aut in eneis
ollis vel flammivomis fornacibus
ustulati. Plurimi etiam ferventis
olei in suam lavacro perfusi sunt
sed quia fervor ignis intus fer
vebat hec a foris illata trium
phans animus in arce constantie
si non sentiens deridebat. Igne
me inquiunt examinasti et non est
inventa in me iniquitas. Cum enim
ideo torrentibus perfunditur aquis
ut altissimis mergitur undis
nec tamen ignis extinguitur
caritatis que velud fides spiritu sancto
afflata totis concepit medullis.
Sicut scriptum est. Aque multe non
potuerunt extinguere caritatem nec
flumina obruent eam. Sed quis omnia
penalis carnificine tormentorum
genera enarrando perveniret vel perscribendo

inare sufficiat. In hiis utique com
pletum est quod dominus ihesus factus
in agonia prolixius orabat. Et quod
typicus ille sudor sicut gutte
sanguinis de toto eius corpore
profluens mistice figurabat. Quo
enim agonizantis capitis totius
est consummacio et salvacio corporis
ut non intraret in temptacionem aut ne
deficiat in tribulacione sed magis
firmum et solidum sit ad perferendum
laborem. Hoc namque typici su
doris stillicidium designat de to
to corpore suo quod est ecclesia
manaturas earum passiones
quos suo exemplo auctis sic
animabat gestatores quibus
triumphaturis hominibus portas
naturam dicebat. Confidite
quia ego vici mundum. Qui fidei
longanimitate sancti martires solidati et
spei certitudine roborati per altitu
dinem caritatis alacriter tulerunt
et quidquid laborum et passionum
in hoc stadio eis obveniat for
titer pertulerunt et ad eum qui scri
batur feliciter pervenerunt. Sic
invictissimi testes xpi pro assercione
vel defensione veritatis diversis
mortibus interfecti cum eodem
per quo certantes vicerunt gloria et
honore coronati testamento sangui
nis eternitatis munera sortiuntur
et ad regnum beatitudinis quia caput.

de confessoribus

nim pces sic triumphates secu
et post amara passionis calice
intra dulcedine refecti pnti eius
visione fruu'tur ei coregnates
atollerates expultacionis voce
Transiuimus p ignē et aquā et edu
xi nos in refrigeriu. Hys igitur
x̄pane milicie duabus agminibus
hodierne leticie quā de eorum cele
bramus gloria gaudium devoti
et eos nobis in festino misteriorum
sacrameto ad esse rogamus ut nos
postmodu carne solutos coni
participes faciat gaudiorum que
coregnates ducunt cum rege an
gelorum. Hys quoque fortissimis veri
tatis testibus et coronatis x̄pi marti
bus in huius solempnitatis ante
socialis felices iam ponunt ovan
tes in quibus sedent apostolorum superio
res celestis curie senatores. Post
hos etiam pontificum sacerdotum glo
riosa tenpatur electio et sanctissimorum
confessorum beata successio qui eiusdem
veritatis luce radiati et in apo
stolice confessionis petri solida
ti in eadem mitate fide placue
runt et operibus iniustorum, quamvis de
hac luce neque gladio neque quo
vis aliorum alio penarum gene
re migraverunt. tamen in scola virtutum
sub disciplina eiusdem crucis fir
missima bella pacia eruditi contra
crudelissimas heretice pravitatis
bestias dimicantes gladio

spiritus quod est verbum dei mirum gloriam
meruerunt. Horum ante primam spe
ciali auctoritate preditum sacerdotalis
reverentie insulis in pontificali co
pertum sunt quos tamquam fideles dis
pensatores suos dominus ille super fa
miliam suam constituit ut et in hac
det eis spiritualis tritici mensuram
et pacto dispensationis sue credito
ad celestes thezauros credi
talenti felice reportet usuram
sibi tandem illud beatificum ex
ex ore altissimi regis cunctis
desiderabilius sentiunt. Intra in
gaudium domini tui. Isti denique ad ex
colendam vineam domini sabaoth in
apostolicam successerunt hereditate
ut ab ea sarcula ligone omne
evellerent impietate que de egyp
to in manu forti educta et
multorum obrutis egyptiis
in confragosa huius seculi va
sta cum domita vanis divine
legis eductis vel plantando
vel putando erudierunt cuius
palmites propagando et pariter
extendendo operuit montes spe
cularis potencie et impleverunt
cedros mundane nobilitatis
arbusta eius donec secunda
generalis resurreccionis transmigrati
one que pagine future lege
Cedo enim primus ipse crucifixo
legitur pro nobis crucifixus
omnium vicarius seminare ... impunitato

inutili sarmentorum fasce igni tra-
dito cum pleno bonorum operum
fructu transplantatur in veritatem re-
promissionis terram filiorum israel.
Secunda namque generalis resurrectionis
circumcisio que sicut prima umbra
est perversitatis electorum per ignem
utique futura est, quia de petra prime
figure sede circumcisionis expe-
titur. petra autem erat xpus.
Qui primo a fidelium cordibus
cunctis vitiorum illecebris man-
cipatorum observatione amputate
deinde quasi novissime inimi-
ca destruetur mors cunctis scilicet
carnis et anime corruptionibus
suis spiritus igne excoctis omnes
electos gemina stola carnis videlicet
simul et spiritus inmortalitate vesti-
tos ad videndam perpetuo contemplationis
faciem intra summum patrem celestis
admittet. Isti sunt cementarii columpne
super fundamentum apostolorum et
prophetarum ponte excellentes qui de
eminentia meritorum lympidissimi
claritate signorum qui totam
celestis ecclesie fabricam et subtili
predicationis artificio de vivis la-
pidibus construxerunt et eandem
sibi super impositam sunt altius
quam quod olym inutile gygantum ro-
bur illam confusionis turrim ad
celos. Et illi quidem gygantes pro
lapidibus lateres pro cemento bitu-
mine habebant gluttinum, isti vero
pro lapidibus sanctis ponunt animas

pro gluttino caritate pro cemento in-
fundunt spiritum sanctum. Isti sunt beati qui
deum mundo corde videbant, cum mun-
dissimis manibus hostiam nostre
redemptionis pro salute totius ecclesie
in mensa domini offerebant. Isti michi
lenius spirituali presulatus baculo
et hereticos contundebat canes se-
rino tinctu katholice fidei obla-
trantes et eiusdem simpliciores vinculo
ad fidem incredulos trahebat
a via veritatis oberrantes eodem
quoque inferiores quosque sustentabat
et in fide vacillantes corrigebat.
immo quod scriptum est, virga tua et
ba. tu. ip. m. c. s. sunt. Isti sub nau-
clero xpo gubernant ecclesie navim
inter seculi tempestates hereticorum
ventorum flabris laborantem quos
idem gubernator pietatis remiges
naulo locatos ac totius nautice
administrationis curatores providerat
statum successiones instituit ut
eius cursum inter seculi turbines
diversorum inspectione mandatorum
velud celestium ductu sydereum
caute nossent dirigere, donec
tandem in ipsis seculi turbinibus pro processu
celerimate sistat in portu salu-
tis eterne. Isti sunt potestatem celum
claudere et lingue clave portas
eius reserare, quia lingue eorum cla-
ves celi facte sunt, unum et in celo
et in terra vice apostolorum ius ligandi
atque solvendi sortiti sunt, et qui
huiusmodi ecclesie negociis et ab
eis digne presterque geritur hoc a bipo

deo fieri creditur nec aliud maiorem
potest esse in celo q̄m q̄ corpus sedet
arbitro. Isti p̄fecto in hodierni mi
sterii sacramenti nobis exhibito sunt
cooperatores ad iutores. cui9 primitie
institucionis p9 ap̄los clarissimi p̄
babuntur auctores martires p̄ces et hosti
as ex nobis p̄ nobis hodie in celis
offerunt regi suo quat in tri
bus ordinatos ut p̄ciores obum
et posteri easdem offendas tenue
runt in tempe suo. Confessores autem ortho
doxis patribus apostolice auctoritatis
sacerdotibus etiam hii sanctissimi confes
sores superare s̄ annumerare qui i
ecclia vel innocenti vel nullo peccato
dum vivebat preditum in te cu
puritate lucidi de confessione sue
p̄mio in conspectu dni gloriant hii
vero ex omni g̃du ecclie eligunt ad
bravium superne vocationis et sola
renunciationis colligitur in te su
mi beatitudinis quorum alios p̄bat
obedientia regularis. alios gratia
dei nō impedit licentia vite secla
ris. Alii in cenobiorum collecti clau
stris ad celestia serenitatem volat
ut columbe. Alii inter turbis
paradisum suum hunt in heremi soli
tudine bn et in laudibus ecclie
cantitur pulchre sunt gene tue
ut turturis oculi tui columbarum
Isti sunt felices. Illi eunuchi no
stri abhominalibus s̄ qui seipsos cast
rauerunt p̄pter regnum celorum. qui quia
in vera custodierunt sabbata
dei. hoc est spiritali ocio deo se
uierunt. scientes ab operibus mu
tuis ad finem dni deo vinceri
datur eis in celesti domo dei
i muris eius et tunc respice locus
et nomine melius a filiis et filiabus
Ita g̃ alii eorum multi color
virtuti varietati plumati et au
ctoritatis p̄ contemplationis dulce
dine ad altiora subiecti facti
sunt volucres celi. Alii secla
vite implicati fluctibus volu
tur in te pisces maris q̄ licet per
ambulent semitas maris. Contra
textilibus ieiuniorum et elemosinis
spiritualis contra fluctu collapsi
sic igitur malicie munimentum
mi dicto cogitationum et omnium
pennulis sup aquas secularie vi
te q̄ntum valet saltu ad altiora
feruntur. donec sagena ecclie ad
litus eterni p̄ducti et malis
tibus obiecti ipsi in vasa
electi hoc est in eterna tabernacula
recepti videant dnm deum
sum in gloria sua cuius nomen ad
mirabile e in universa terra et super
celos elevata magnificen9. Tali
bus g̃ patronis hui9 temporalem
carissime diei dedicatum9 agi
tamus solempnitatem ut ipsi no
bis cum quitate dignentur cui g̃ in
celo possident regna tecum leti
sima et felicissima eternitate.
Omnia g̃ singulos sanctorum ordines
veluti singulas eorum in mansione

imitando peruenimus vel quia
celestis milicie vel principalis
sponsi quondam gaudium iure festa
uitatis non vitalitu reliquimus is-
tut de cetero ut in precinctis pudicie
baltheo lumbis portantes bo
norum operum lucernas in manibus
unus tenui modeste quam pudice
accedamus ad floridum conclaue
statim mulieres religiose ac
reuerenter pulsemus ad celestis
thalami virginale secretum pul
semus inquam humilibus palmis ad
ostium castitatis vt nobis aperire
dignetur cubiculum castitatis
vt dum illuc meritis puritate et
mundis oracionibus admissi fueri
mus etiam ad huius sponsi ordine
vere salutis gaudium impetremus
Ubi namque coniugalis et viduialis
continencie exultat casta sinceri
tas. ibi etiam angelica virginalis
et summe certis perfecta virgi
nitas. Ibi agnus virginis
pascitur inter rosas et lilia que
tamen quocunque ierit in mundo in
ea. In hoc autem pudicicie sacrario
mito sancta dei genitrix et semper
virgo super omnes mulieres obtinet
arce dignitatis que beatissima omni
feminarum prima deo obtulit votum
virginitatis cum sponsibus sine
exemplo specialiter meruerit in
corrupta ut sine viri admixtione
fundante spiritu sancto pareret filium

de virginibus

dei dum ita beatum eius accep
tante altissimo ut et id permaneret
quod nouerat immo fieret quod
non erat. Alie namque ab initio muli
eres optabant felicitate coniugali
atque longissima posteritatis serie
perire defructu ventris sui. hec
autem spreta omnibus felicitate
et abiecta omni posteritatis prima
~~no solet tlem~~ prima non sola tlem
se deo obtulit qualis nisi ipsa canta
bunde viro desponsata in virginitate
et id quod nouit prima fit et prima
vel potius sola virgo in effectu
est pluresque filios atque virgines
Christo et imitatores deo pregenuit quam
si carnaliter nupta generalis pro ipsa
generationis linea peremit. huic
gloriosissime patrone et castitatis
regine innumerabilis virginum chorus
adhesit et votum quod ipsa deo prima
obtulit etiam has eius exemplo
offerre non piguit malentes celesti
sponso cum virginitatis testimonia
copulari quam corrupcionis auctori
nuptialibus gaudiis in luctus
tumant falso filiorum nomine fede
rari. hee minime natalem abi
cientes titulum vane nobilitatis
et secularem pompam gloriosi sanguinis
corpus in seruitute redi
gendo ieiuniis et vigiliis attenuent
anima mundis oracionibus et sacra
lectione postentes cuncteis se legibus

saluatoris arctissime devinxerit
Tales itaque christi virgines mundi
delicias contempnentes et carnis il-
lecebras execrantes florentem tem-
poris illecebris mundum mentis
despectu calcaverunt et tamen deo et
christo placere cupientes felici perseve-
rantia in virginali proposito contra
adversa et prospera fortissime perstite-
runt videns quod dyabolus penitus
se victum vidisse in eis et salutem
per quem olim induxerat mundo mor-
tem generisque se ab eo sexu su-
perari que ad subigendum mundum
familiare habuerat sic decepcio-
contra candidulas christi oves lupo-
rum suorum excitat rabiem et contra
christi tyrunculas persecutorum digni-
tatie asperatus se eis ut in protho-
plasto eva expertus est sexus de-
bilitate subigere et aut dulcibus
blandimentis aut penalibus tormen-
tis in eo spem sue prioritatis infixerat
Ille autem in femineis membris viri-
le gestantes animum tam virulentiam
quam blandicionem in suis membris dya-
boli mentis constantia deriserunt
et arrepto crucis christi tropheo con-
tra omnia suppliciorum genera fide
quam ferro fortius armate fortiter
dimicantes vicerunt. Hic est candi-
dus ... ille cuius virginum cetus quem
fatuitate et venustate mundi
prudenter contemptis [illegible] spernunt et volu-
ptatie de bonorum operum fructu corporis

sunt in vasis cum sapientie condide-
runt et lampades animarum suarum
igne sancti spiritus accendentes occur-
runt obviam sponso et sponse. Fatu-
is que virginibus dum oleum precioris
emendi curialiter occupatis veni-
ente sponso que parate erant secum
epythalamium canentes intrave-
runt cum eo ad nuptias. ubi epulan-
tur et exultant in conspectu dei et
delectantur in leticia. Iste sancte
virgines alie liliis castitatis ve-
stite alie rosis martyrii coronate.
Quos nimirum colores in canticis
canticorum sponsus [illegible] in dilecti sui spe-
cie miratur dicens dilectus meus candidus
et rubicundus electus ex millibus
mirabilis in eo quod apparet absque
eo quod intrinsecus latet. Hinc con-
virginum totus iste quidem secundum pro-
gradu ille associantur vidue que
iuxta apostolum vere vidue sunt non que
in deliciis viventes mortue sunt
deinde hiis in sue supputationis
coniugalis tulerit casta que et
quod de fructu ventris sui deo offe-
runt primogenitale nimirum vidue et
coniugate etsi florem non habent virgini-
tatis tamen plenos deo offerunt
fructus sue [illegible] castitatis
neque illis legittime prolis fecun-
ditas ad culpam reputatur quia
ad laudem conditoris de castitate
amplexibus generantur. Ita cum
[illegible] superior virginalis pudicicia

gradus preiudicat inferior nec in
ferior inuidet superiori quia in con
spectu dei non est inuidia impugnans
caritatis ubi in omnibus sanctis
regnat unitas caritatis. Certe
per gratiam xpi intra sacrarium
pudoris admissi percurrimus
secundum sexus dignitatem sibi
preparatam castitate cunctisque prefe
rimus eminentiam virginalis pudi
citie. Iam nunc dilectissimi in hono de omnibus
re omnium sanctorum solempniter diuites
etiam et festiuis officiis tam bea
torum spirituum quam electorum hominum distinc
tis ordinibus recolentes memo
riam deum deorum in illis adore
mus qui solo bonitatis sue mu
nere has inter cuncta precipuos et
propter hos cuncta valde bona creauit
et sanctorum statu in eorum sanctitate lauda
mus qui celestes spiritus auctore
mali pereunte ad laudem sui no
minis illesos seruauit homines
uero in morte dampnatos ad
uitam reparauit. Et quia celestem
illam urbem que de viuis edi
ficatur lapidibus ex angelis et
hominibus constat perfici nos qui
adhuc in hoc tabernaculo inge
miscimus grauati exspectantes
redemptionem corporis nostri sicuti
desiderio ad eius edificationem
aspiremus orantes ut vel in
postremo ordine uiuorum lapidum
deo poni mereamur. Illam autem
angelicam celestis milicie mor

talibus preeminentem dignitate et
tamen nostram xpi gratia communem
velut sue cuiusdam excellencio
ris in priori natura supplicantes
veneremur. Clarum autem homi
num sanctitate velud carnis quam alii gesserunt
fragilitate nobis cogitam
in auxilium nostrum deprecemur. Hos
quoque tanto fiducialius ad carnis
quanto propinquius eos carnis consortio
contingimus non tamen de hoc temere
presumimus fragilis nature generacio
nisi eos pie compassionis inuitemur
quod denique isti eo nobis sunt propen
sius compati quo ipsi alii fuerunt
sicut et nos sumus mortali carne
circumdati. Qui experti sunt quod corpus
quod corrumpitur aggrauat animam nisi
subuenerit deus gratiam suam. Quique no
runt quid carnis incentiua et
antiqui hostis temptamenta pertu
lerint. Cunctisque laboribus cum deo
auxiliante deuicerint. Oremus
ut nos in eodem periculoso agoni
zantes stadio de regnis simul mi
serentur et ut mundi huius voragi
nem euadere et ad eos illesi perue
nire mereamur. Nobis deum depre
cetur, impetret quoque nobis
auxilium beatricis genetricis cuius bene
ficio ipsi euaserunt necessitate
nature ut tandem alii assumpti de
labore in latinis seminantium via
torum ad regnum in gaudio me
tentium litterarum prophetica exultacione

dicimus laqueus contritus est et
nos liberati sumus. Igitur qui adhuc
in hoc mortali corpore peregrinamur
ad deum et ad eos festinat desiderium
nostrum qui iam in celis felices regnant
cum deo. ducat nos xpistus ihesus
per fidei longanimitatem qui via est.
deducat nos per viam spei certitudine
ille qui veritas est. perducat nos
ad caritatis perfecte plenitudinem
qua beate vivitur ipse qui vita
est. perficiat in nobis omnimodas
miserationes suas usque in pace
utique plenaria quam tunc cum eo
habebunt omnia membra qui absorta
morte in victoria omnes occurremus
ei in unitate fidei et agnitionis
filii dei. Cui sicut pro nobis pertulit
stigmata passionis resurrexit
a mortuis primitie dormientium
sic annueret nos redemptos suos
in quali die resurgentium. Et ipse sit
corona nostra et gloria et vita nostra
Qui vivit et regnat in s. s. amen.

In natali sancti Clementis pape
Romano quidem pergere perficistes
Eodem die sancte Felicitatis mar

In illo tempore lo- tiens. id.
quente Ihesu ad turbas ecce
mater eius et fratres stabant foris
querentes loqui ei. Omelia lectio
nis eiusdem beati Gregorii pape
habita ad populum in die sancte Felicitatis

Sancti evangelii fratres karis
simi brevis est lectio recitata
sed magnis misteriorum ponderi
bus gravida. Ihesus etenim conditor et
redemptor noster matrem se no[sse]
dissimulat et quae ei non sit cog[nata]
propinqui non per cognationem carnis
sed per cognationem spiritus designat dicens
Que est mater mea et qui sunt
fratres mei. Quicumque fecerit volun
tatem patris mei qui in celis est ip[se]
meus frater et soror et mater est.
Quibus nobis verbis quid alud
innuit nisi quod ex gentibus multos
nibus suis multos congregatur
colligit et iudeam ex qua carne
genitus est non cognoscit unde
et mater eius tamquam non ag
noscitur foris stare perhibetur quia
videlicet synagoga idcirco ab auc
tore non recognoscitur quia legis
observationem tenens spiritalem
intellectum perdidit et sese ad cu
todiam littere foris fixit. Sed d[ic]
hus qui voluntatem patris fecer[it]
soror et frater dicitur domini propter ve[...]
sexum qui ad fidem colligit[ur]
mirum non est miraculum vero
valde est quomodo etiam mater dicatur
fideles enim discipulos fratres vo[care]
dignatus est dicens. Ite nuntiate
fratribus meis. Qui igitur frater d[omini]
fieri ad fidem veniendo potuit
querendum etiam est quomodo esse eti[am]
mater possit. Sed sciendum nobis e[st]
quia qui xpisti frater et soror
est credendo mater efficitur predica[ndo]
Quasi enim parit dominum qui
cordi audientis infuderit et

i penis dotem amor dei et pro-
ximi mente gestatur ad quid veni-
mus ydonee considerandam adest
ista felicitas cuius hodie natali-
cia celebramus quod cedendo ex-
stitit ancilla christi ex dictando facta
est mater christi Septem quippe fi-
lios sicut in gestis eius emenda-
tioribus legitur sicut post se ti-
muit vivos in carne relinquere
sicut carnales parentes solent
metuere ne mortuos premittat
in perfectudinis enim libroc depre-
hensa filiorum cordam in amore
superne patrie praedicando roboravit
et peperit spiritu quos carne pepe-
rat ut praedicatione pareret deo
quos carne pepererat mundo Con-
siderate fratres karissimi in feminineo cor-
pore virile pectus ad mortem
stetit imperterita amittere se in
filiis hanc veritatis timuit
si non fuisset turbata. Unde ego
hanc feminam mirem dixerim
ut dominus cum de Johanne loque-
retur dixit. Quid existis videre
in deserto prophetam utique Johannes
requisitus in dixit dices non
sum propheta Quia enim se plus
quam prophetam noverat esse se propheta
negabat. Quid ideo plus quam
propheta dicitur quia prophete est
officium ventura praenunciare vel
cia onde Johannes deo plus quam

propheta est quia quem verbo dixit
digito ostendit. Non igitur hanc feminam
matrem sed plus quam matrem dixerim
que septem pignoribus ad regnum
premissis totiens ante se mor-
tua ad penas prima venit sed perve-
nit octava. Aspexit mater cruciata
imperterrita filiorum morte spei gau-
diunt dolorem naturae. Timuit
viventibus gaudens est morienti-
bus optavit nullum post se relin-
quere ne si quem haberet superstitem non
posse habere consortem. Nemo
quoque morientibus filiis etiam carna-
lis affectus minime pulsavit. Nec
quod enim filios quos carne suam
esse noverat sine dolore poterat
morientes videre sed erat vis amo-
ris interior que dolorem vinceret
exterius carnis Unde et passuro
petro dicit. Cum senueris exten-
des manus tuas et alius te cinget
et ducet quo tu non vis. Neque enim
si plenissime petrus vellet pro
christo pati potuisset si martirium
quod pro infirmitate carnis noluit
pro virtute spiritus amavit. Cum per
carne ad penas expavit per spiritum
ad gloriam exultavit. Actumque est
ut cruciatum mortis nolendo
voluisset sic nos quoque cum gaudi-
um querimus salutis amarum
poculum sumimus purgationis
Amaritudo quidem in poculo displicet

sed restituenda per mansuetudinem filius
placeret. Amavit ergo iuxta carnem
felicitas filios suos sed pro amore
celestis patrie mori coram se vo-
luit quos amavit. ipsa eorum
vulnera accepit sed ipsa in eisdem
ad regnum pervenientibus extincta.
Recte ergo hanc feminam ultra ma-
trem dixerim que totiens in filiis
est desiderabiliter extincta et du-
plici multiplex martirium obtinuit
ipsum quoque martyrii palmam vicit.
Refertur apud veteres mos fuisse
ut quisquis consul existeret iuxta
ordinem temporis honoris sui locum te-
neret at si quis postea ad consu-
latum veniens consul non semel
sed bis fuisset aut tercio fieret etiam
illos laude et honore transcenderet
qui non plus quam semel consules ex-
stitissent. Vicit ergo beata felicitas
martires que tot ante se morientibus
filiis pro Christo frequenter occubuit quia
amori illius sola sua mors mi-
nime sufficiebat. Consideremus fratres hanc
feminam. Consideremus nos qui mem-
bris corporis viri sumus in eius com-
paratione quid estimabimur. Sepe
namque agenda aliqua bona proponimus
sed si unus contra nos levissimus
sermo a bore irridentis eruperit
ab intentione actionis nostre [illegible]
protinus retro fusi resilimus. Ecce
nos plerumque a bono opere verba re-
vocant felicitatem vero a sancta intentione

frangere nec tormenta potuerunt.
Nos in aura maledictionis in-
pingimus. hec ad regnum etiam
per ferrum expetit. nihilque esse quod
obsisteret existimavit. Nos
precepta divina largiri nostra saltem
superflua nolumus. sed non solum
deo sua substantiam contulit sed pro illo
etiam propriam carnem dedit. Nos
ex divina iussione filios amitti-
mus sine consolatione lugemus
sed eos velud mortuos plangeret
si non obtulisset. Cum ergo ad illud
terribile examen districtus iudex
venerit quid nos viri dicemus
cum huius femine gloriam viderimus
debilitate mentis sue que tim
viris certat excusatio qui hec o
dit que cum seculo et sexu vi
Sequamur ergo fratres karissimi districtam
et asperam redemptoris viam
usu quippe virtutum itinerum pla-
na facta est ut per eam feminis lib
at ambulare despiciamus pru
Nulla sunt rerum que transire
possunt. Turpe sic diligere que tam
citius perire. Non nos terrena
rerum amor superet non superbia in
flet non ira dilaniet non luxu-
ria polluat non invidia consu
Amore vestro fratres karissimi redemptor
noster occubuit. nos amorem eius
discamus vincere nos succubos
si perfecte agimus non solum in minim

penas evadimus sed qui omnibus gloriam renunciamus. Nam quamvis occasio persecutionis desit habet tamen et pax nostra martirium suum quia etsi carnis colla ferro non subdimus spiritali tamen gladio carnalia desideria in mente trucidamus.

In natali apostolorum secundum Iohannem

In illo tempore dixit Ihesus discipulis suis. Hec mando vobis ut diligatis invicem.

Omelia lectionis eiusdem beati Augustini episcopi:—

Hec mando vobis ut diligatis invicem ac per hoc intelligere debemus hunc esse fructum nostrum de quo ait Ego vos elegi ut eatis et fructum afferatis et fructus vester maneat. Et quod adiunxit petieritis patrem in nomine meo det vobis. Tunc itaque dabit vobis ut si diligamus invicem cum ad hoc ipsum ipse dederit nobis qui nos elegit non habentes fructum quia non eum nos elegeramus et posuit nos ut fructum afferamus hoc est invicem diligamus quem fructum sine illo afferre non possumus sicut palmites sine vite nichil possunt. Caritas ergo est fructus noster quam definit apostolus de corde puro et conscientia bona et fide non ficta hac diligamus invicem hac diligamus deum quia eum vera dilectione diligeremus invicem nisi diligeretes deum diligit eum unusquisque proximum tanquam seipsum si diligit deum. Nam si deum non diligit nec seipsum diligit. In hiis enim duobus preceptis tota lex pendet et prophete. Hic est fructus noster de fructu itaque nobis mandans. Hec mando inquit vobis ut diligatis invicem adiecit atque ait. Si mundus vos odit scitote quia me priorem vobis odio habuit. Cur ergo se membrum supra verticem extollit. Recusas esse in corpore si non vis odium mundi sustinere cum capite. Si de mundo inquit essetis mundus quod suum erat diligeret. Universe hoc itaque dicit ecclesie quam plerumque etiam mundi nomine appellat sicut illud est deus erat in Christo mundum reconcilians sibi. Totus ergo mundus ecclesia et totus mundus odit ecclesiam. Mundus ergo odit mundum inimicus reconciliatum dampnatus salvatum inquinatus mundatum denique tamen dixisset. Si de mundo fuissetis mundus quod suum erat diligeret continuo subiecit. Quia vero de mundo non essetis sed ego elegi vos de mundo propterea odit vos mundus. Ergo et ipsi inde erant unde ut non essent electi sunt inde non meritis suis quorum nulla bona precesserat opera non natura que tota fuerat per liberum arbitrium in ipsa radice viciata

88

sed gratuita hoc est vera gratia. Ex-
eum de mundo mundum elegit, fecit
quod eligeret non invenit. Memento-
te sermonis mei quem ego
dixi vobis. Non est servus maior
domino suo. Si me persecuti sunt et
vos persequentur; si sermonem meum ser-
vaverunt, et vestrum servabunt. Dicendo
autem non est servus maior domino
suo, nonne evidenter ostendit quem-
admodum intelligere debeamus quod
superius dixerat: iam non dicam vos
servos. Ecce enim servos esse dicit.
Nam quid est aliud non est ser-
vus maior domino suo quam si me
persecuti sunt et vos persequentur.
Manifestum est igitur illum servum
qui non manet in domo in eternum,
illum pertinentem ad timorem quem
foras caritas mittit esse intelli-
gendum ubi dictum est iam non di-
cam vos servos. Hic autem ubi
dicit: Non est servus maior
domino suo; si me persecuti sunt et vos
persequentur, illum significavit servum
pertinentem ad timorem castum qui
permanet in seculum seculi. Hic enim ser-
vus est auditurus: Euge serve
bone, intra in gaudium domini tui.
Sed hec inquit omnia faciet vobis
propter nomen meum, quia nesciunt eum
qui misit me. Que omnia faciet
nisi que dixit: odio habebunt
me scilicet et persequentur, sermonemque con-
tempnent, quia si sermonem non serva-

rent eorum, nec tamen odissent
eos neque persequerentur. Non omnia
facerent. Hec autem omnia facient,
sed ante omnia faciet vobis inquit
propter nomen meum, quia me in vobis
odio habebunt, me in vobis perse-
quentur, et sermonem vestrum quia meus
est ideo non servabunt. Si enim omnia
faciet vobis propter nomen non vestrum
sed meum. Quomodo ergo est verum
sed omnia faciet vobis propter nomen
meum, cum illi non propter nomen Christi
faciat, id est propter iusticiam, sed propter
iniquitatem suam? Sed questio ista
solvitur, si sic intelligatur
dictum: hec omnia faciet vobis
propter nomen meum, ut totum refera-
tur ad iustos, tanquam dictum sit:
sed omnia patiemini ab eis propter
nomen meum. Hoc sit faciet vobis
quod est patiemini ab eis. Iste quo-
potest? Si etiam mali faciunt per-
secutionem malis, sicut impii re-
ges et iudices cum essent perse-
cutores piorum, utique et homicidas
et adulteros et quos utique male-
ficos quos contra leges publi-
cas fecisse cognoscerent puniebat, quomodo intelligendum est quod
ait dominus: Si de mundo essetis,
mundus quod suum est diligeret?
Neque enim quos punit diligit
mundus, a quo videmus sepe
scelera tam plerumque puniri, nisi quia

mundus

mundus est in eis a quibus tanta
scelera diliguntur. Mundus ita-
que ille qui intelligitur in malis
atque impiis et odit quod suum est
ex ea parte hominum qua eisdem ipsis
consceleratis favet. Sed haec omnia
facient vobis propter nomen meum
talia dictum est propter quod ipsi facia-
nt quia hoc in vobis dominum perse-
cuntur oderunt. Et addit quia
nesciunt eum qui me misit hoc
secundum eam scientiam dictum intellige-
ndum est de qua et alibi scriptum
est. Scire autem te sensus est consummatus.
Hanc quippe scientiam qui sciunt patrem
a quo missus est christus nullo modo
persequentur eos quos diligit christus
quia et ipsi cum eis colliguntur. ap°
Si non venissem et locutus eis fu- 89
issem peccatum non haberent. Iudeos
ostendit expressius de quibus dicit
Si non venissem et locutus fuis-
sem eis peccatum non haberent de quibus
dicebat. Si me persecuti sunt et
vos persequentur si sermonem meum
servaverunt et vestrum servabunt sed
haec omnia facient vobis propter no-
men meum quia nesciunt eum qui
misit me. Huius enim verbis ista
subiungit. Si non venissem et
locutus fuissem eis peccatum non
haberent. Iudei quos persecuti sunt christum
sed evidentissime indicat eum in
iudeis locutus est christus non aliis

gentibus. In eis quippe voluit intelligi
mundum qui odit christum et discipulos
eius et non solum hos sed
ad eumdem mundum pertinere monstravit.
Quid est quod ait si non venissem peccatum
non haberent. Numquid sine
peccato erant iudei antequam christus
ad eos in carne venisset. Quis hoc
vel stultus dixerit. Sed magnum
quoddam peccatum non omne peccatum quod
sub generali nomine vult intelligi
hoc est enim peccatum quo tenentur
cuncta peccata quod unusquisque si non
habeat dimittuntur ei cuncta peccata
hoc est autem quod non crediderunt
in christum qui propterea venit ut crederetur
in eum hoc peccatum si non venisset
non utique haberent. Adventus quippe
eius quantum credentibus salutaris
tantum non credentibus exitiabilis
factus est. Sed quod adiunxit atque
ait. Nunc autem excusationem non
habent de peccato suo potest movere
quaerentes utrum hi ad quos non
venit christus nec locutus est eis
habeant excusationem de peccato suo.
Si non habent cur hic dictum est propterea
istos non habere quia venit et locu-
tus est eis. Si autem habent utrum
hoc habeant ut penitus alienentur
an ut mitius puniantur. Ad haec
inquisita modo capto domino donante
respondeo. Illos excusationem non.

de omni peccato suo sed hoc peccato quo
in christum non crediderunt ad quos
non venit et quibus non est locutus
sed non in eo sunt numero ad quos et in dis
cipulos venit et quibus per disci
pulos est locutus quod et nunc facit
Nam per ecclesiam suam loquitur genti
bus ad hoc enim pertinet quod ait
Qui vos recipit me recipit et qui
vos spernit me spernit et qui me
odit et patrem meum odit Quod autem
superius dixerat hec facient vobis
quia nesciunt eum qui me misit
Non utique dissimulanda nascitur
questio quomodo possint odisse quem
nesciunt Si enim deum non quod
est ipse sed nescio quid aliud eum
suspicantur aut credunt utique non
ipsum oderunt sed quod sua men
daci suspicione vel vana creduli
tate conceperunt Si autem quod est
hoc de illo sentiunt quomodo eum nes
cire dicuntur Et de hominibus
quidem fieri potest ut eos frequenter
sepe quos nunquam vidimus di
ligamus ac per hoc nec id a con
trario impossibile est ut eos quos
nunquam vidimus oderimus fama
quippe de aliquo predicatore sen
bona seu mala fit non immerito ut
amemus vel oderimus ignotum Sed
si fama sit verax quomodo de quo
vera dicimus dicendus ignotus
An quia eius non vidimus faciem

et ipse non videat nulli tamen
potest notior esse quam sibi
Non igitur et eius facie corporali
nobis intimatur cuiusque notitia
sed tunc nobis ad cognitionem patet
quando eius mores et vita non latet
Alioquin nec seipsum nosse quisquam
potest qui videre faciem suam non
potest sed utique tanto notius quam no
tus est aliis ipse se novit quanto
interiore conspectu videre
quod sapit videre quod cupit vi
dere quod vivit Proinde sicut fieri potest
ut homo bonus hominem bonum
oderit nesciens ipsum eum enim dili
git cum bonum diligit quia id quod est
ille hoc iste diligit Odit autem
nesciens non ipsum sed quod putat
esse ipsum ita fieri potest ut etiam
ab iniustis hominem oderit
hominem iustum et dum eum tanquam
iniustum diligat non ipsum sed quod
putat esse ipsum Quemadmodum
autem hominem sic et deum deni
que si interrogarentur iudei utrum
diligerent deum quid se aliud
quam diligere diceret non ex animo
mentientes sed errando potius
opinantes Quomodo enim diligerent
patrem veritatis qui odio ha
berent veritatem Nolunt enim
sua facta dampnari et hoc habet
veritas ut talia facta dampnentur
Tantum autem oderunt veritatem

quantum oderint suas penas quas
talibus irrogat veritas. Nesci
unt autem illam esse veritatem que
tales quales ipsi sunt dampnat.
Oderunt ergo quia nesciunt et eam
illam oderint profecto et eum
de qua nata est nisi odisse non
possunt ac per hoc quia veritate
qua iudicantur dampnantur de qua
nati nesciunt et oderunt. Si opera 91
non fecissem in eis que nemo
alius fecit peccatum non haberent pec
catum illud scilicet magnum de
quo superius ait si non venissem
peccatum non haberent hoc est peccatum
que in eum loquentem et operantem
non crediderunt. Sed quid est
quod cum dixisset si opera non
fecissem in eis mox addidit
que nemo alius fecit. Nulla
quippe in Christi operibus videtur
esse maiora quam suscitatio mor
tuorum quod scimus etiam antiquos
fecisse prophetas fecit Helyas fe
cit Helyzeus et cum in hac adhuc
vineret et cum in suo monumento
sepultus iacet. Nam quidam
portantes mortuum cum irruenti
bus hostibus fugissent eumque
ibi posuissent eo tumulo sur
rexit fecit tamen aliqua Christus
que nemo alius fecit quod quinque
milia de quinque panibus pavit
super aquas ambulavit et Petro
hoc prestitit ut faceret quod aquam
mutavit in vinum quod aperuit
oculos ceci nati et alia multa
que commemorare longum est. Sed
videtur nobis et alios fecisse
que ipse non fecit et que nemo alius
fecit. Quis enim nisi Moyses
Egyptios plagis tot tantisque
percussit diviso mari populum tran
duxit. Et manna de celo esurien
tibus impetravit aquam de petra
sitientibus fudit. Quis nisi Ihesus
Naue populo transituro Iordanis
fluenta divisit et rotantem so
lem eius prece addicto ordine fre
navit. Quis preter Sampson
propter suam sitim maxilla mor
tui asini exundante satiatus
est. Quis preter Helyam curru igneo
in alta sublevatus est. Quis
preter Helyzeum quod paulo
ante commemoravi sepulto suo
cadavere alterius reddidit vite.
Quis preter Danielem inter
ora inclusorum secum leonum
esurientium dixit innocuus.
Quis preter tres viros Ananiam
Azariam Misaelem in flammis
ardentibus et non urentibus de
ambulavit illesus. Pretereo cetera
quoniam hec satis esse arbitror qui
bus demonstretur et alios sanctos quo
dam opera miranda fecisse que

nemo alius fecit. Sed qui tam multa vitia et malas valitudines vexationesque mortalium tanta potestate sanaret nullum omnino legit antiquorum. Ut enim taceatur quod iubendo sicut occurrebat salvos singulos fecit Marcus quodam loco dicit: Vespere autem facto cum occidisset sol afferebant ad eum omnes male habentes et erat omnis civitas congregata ad ianuam et curavit multos qui vexabantur variis languoribus et demonia multa eiciebat. Id autem cum commemorasset Matheus etiam testimonium propheticum addidit dicens ut adimpleretur quod dictum est per ysaiam prophetam dicentem: Ipse infirmitates nostras accepit et egrotationes portavit. Item alio loco dicit Marcus: Et quocumque introibat in vicos vel villas aut in civitates in plateis ponebant infirmos et deprecabantur eum ut vel fimbriam vestimenti eius tangerent et quotquot tangebant eum salvi fiebant. Hec nemo alius fecit in eis. Sic enim est intelligendum quod ait in eis non inter eos vel coram eis sed prorsus in eis ~~non inter eos~~ quia sanavit eos. Hec quippe intelligi voluit que non solum facerent admirationem verum etiam manifestam conferrent salutem pro quibus beneficiis utique amorem non odium retribuere debuerunt. Cunctorum quippe miracula superat quod est natus ex virgine matrisque integritate solus potuit nec conceptus violare nec natus. Sed hoc nec coram eis factum est nec in eis. Ad cognoscendam quippe huius miraculi veritatem non cum eis aspectu sed discreto ab eis discipulatu apostoli pervenerunt. Iam vero id quod die tertio in carne in qua crucifixus fuerat et sepultus se reddidit vivum et numquam deinde moriturus cum illa ascendit in celum superat etiam cuncta que fecit. Sed neque hoc factum est neque coram eis et nondum hoc fecit quando dicebat: Si opera non fecissem in eis que nemo alius fecit, nimirum que illa sunt que in eorum valetudinibus tanta miracula salutis ostendit quanta illis antea nemo contulit. Hec cum viderunt et hoc eis exprobrans adiungit et dicit: Nunc autem et viderunt et oderunt et me et patrem meum. Sed ut adimpleatur sermo qui in lege eorum scriptus est: Quia odio habuerunt me gratis. Eorum legem dicit non ab ipsis inventam sed ipsis datam. Sicut dicimus panem nostrum cottidianum quem tamen a deo petimus addendo: da nobis. Gratis autem odit qui nullum ex odio commodum querit vel incommodum fugit. Sic oderunt deum impii sic diligunt iusti, hoc est gratis ut alia preter illum

non exspectent bona quem ipse in
omnibus est omnia. Cuiusque vis
bos altius attenderit xpm dicē
tem Si opa no fecissem i eis
que nemo alius fecit inveniet
ipm fecisse si qui quispiam
dei homo tale aliquid fecit pt
quippe ipse cuncta pscripsit nos
aut pt aliqd sine ipo xpus
nāqz cum pre et spu sco no sut
tres dii s3 unus deus de quo
scptū est. Benedictus dns deus
isrl qui facit mirabilia solus
Nemo g alius fecit quecumqz
in eis opa fecit qm quicumque
alius homo aliqd eorum fecit
ipo faciente fecit h3 aut non
illis fuactibus fecit Sequitur
in natali aplorum secundum Johē
In illo tempe dixit ihus
discipulis suis hoc est p
ceptū meū ut diligatis invi
cem sicut et ego dilexi vos Ome
lia lectōis eiusdem bti ggi pape
hita ad pplm i basilica sci pa
ncratii die nal eius
Cum cūcta
sacra eloquia dnicis
plena sit pceptis quid
est quod de dilcone qsi de singu
lari mādato dns dicit hoc est
pceptū meū ut diligatis in
vicem nisi quia omē mādatum
de sola dilcone est et omnia unū
pceptū est quia quidqd pcipitur
in sola caritate solidatur ut
enim multi arboris rami ex una

radice prodeunt sic multe vir
tutes ex una caritate generantur
nec h3 aliqd viriditatis ramus
boni opis si no manet in radi
ce caritatis. Pcepta ergo dnica
et multa sunt et unum. Multa p di
versitate boni opis unū i radice
dilcois. Qualiter aute ista
dilectio sit tenenda ipse insinuat
qui i pleris3 scripture sue sente
ciis et amicos iubet diligi i se
et inimicos iubet diligi pp ter
se. Ille enim veraciter caritate h3
qui et amicum diligit in deo
et inimicum diligit pp ter deum
Nam sunt no nulli qui diligunt
pximos s3 passionem cognationis
et carnis quibus tamen i hac
dilectione sacra eloquia no co
tradicunt. Sed aliud est qd
sponte impenditur nature aliud
quod pceptis dnicis ex caritate
debetur obedie. Hii qui nimi
rum et pximum diligunt et tamen
illa sublimia dilectionis pmia
no assequuntur quia amorem suum
no spualiter s3 carnaliter impe
dunt. Proinde cum dns ur diceret
hoc est mādatum meū ut di
ligatis invicem. protinus addi
dit sicut et ego dilexi vos. Ac
si apte dicat. Ad hoc amate
ad quod amavi vos. Qua i re
fres kmi solerter intuendum est
quod antiquus hostis dum mete

mentem ad terrenam temporalium delec-
tationem trahit insuper etiam contra nos
proximum excitat qui ipsa quae dili-
gimus auferre moliatur. Nec curat
antiquus hostis haec faciens ut ter-
rena tollat sed ut caritatem in nobis
feriat. Nam in odio repente exar-
descimus et dum foris invicti esse
cupimus intus graviter ferimus
dum parva foris defendimus intus
amittimus dilectionem. Omnis quippe
qui rapta tollit inimicus est. Sed
si odio coepimus habere inimicum
intus est quod perdimus. Cum ergo
aliquid exterius a proximo patimur
contra occultum raptorem interius vi-
gilemus qui numquam melius vincitur
nisi cum raptor exterior amatur.
Una quippe et summa est probatio cari-
tatis si et ille diligitur qui adversatur.
Hinc est quod ipsa veritas et crucis
patibulum sustinet et tamen ipsis suis
persecutoribus affectum dilectionis
impendit dicens Pater ignosce illis
quia nesciunt quid faciunt. Quid
ergo mirum si inimicos diligant
discipuli dum vivunt quando et tunc
~~magister~~ inimicos diligit magister cum
occiditur. Cuius dilectionis summam
exprimit cum subiungit. Maiorem
hac dilectione nemo habet quam ut
animam suam quis ponat pro ami-
cis suis. Dicebat ut perfecto nos
ostenderet quia cum diligendo lucrum
facere de inimicis possumus etiam
ipsi amici sint qui persequuntur.

Sed ecce nos usque ad mortem
nemo persequitur. Unde ergo
probare possumus an diliga-
mus amicos. Sed est quod in pace
ecclesiae fieri debeat unde clarescat
si in persecutionis tempore mori
pro dilectione valeamus. Ecce
isdem Johannes dicit Qui ha-
buerit substantiam huius mundi
et viderit fratrem suum necesse habere
et clauserit viscera sua ab eo
quomodo caritas dei manet in eo. Hinc
etiam Johannes baptista ait Qui
habet duas tunicas det non habenti.
Qui ergo tranquillitatis tempore
non dat pro deo tunicam suam quando
in persecutione daturus est animam
suam. Virtus ergo caritatis ut invicta
sit in perturbatione nutriatur primum
in tranquillitate quatenus omnipotenti
deo primum discat sua impendere
postmodum se. Sequitur Vos amici
mei estis. O quanta est misericordia con-
ditoris nostri. Servi digni non
sumus et amici. Quanta est dignitas
hominum esse amicos dei. Sed
audistis gloriam dignitatis au-
dite et laborem certaminis. Si feceritis
ea quae ego praecipio vobis. Ami-
ci mei estis si ea quae praecipio
facitis. Ac si aperte dicat. Gau-
detis de culmine pensate
quibus laboribus venitur ad cul-
men. Certe dum filii zebedei in-
tercedente matre quaererent ut unus

a dextris dei et alius a sinistris
sedere debuisset audierunt
potestis bibere calicem quem ego
bibiturus sum. Jam locum
celsitudinis querebant ad viam
illos vocatus revocat per quam ad cel-
situdinem venirent. Ac si dicat
Jam vos locus delectat celsitudi-
nis sed prius via exerceat laboris
per calicem attingitur ad maiesta-
tem. Si mens vestra appetit quod
demulcet prius bibite quod dolet
Sic per amarum poculum confectionis
pervenitur ad gaudium salutis
Jam non dicam vos servos quia
servus nescit quid faciat dominus
eius. Vos autem dixi amicos quia
omnia quecumque audivi a patre
meo nota feci. Que sunt omnia
que audivit a patre suo que non
fieri voluit servis suis. Ut eos
efficeret amicos suos nisi gaudia
interne caritatis et ista festa sup-
ne patrie que nostris cottidie men-
tibus aspirationem sui amoris
imprimit. Dum enim audita superna
celestia amamus amata iam
novimus quia amor ipse noticia
est. Omnia ergo eis nota fecerat
qui a terrenis desideriis immuta-
ti amoris summi facibus ardebant.
Istos vero amicos dei aspicie-
bat propheta cum dicebat Mi-
chi autem nimis honorati sunt
amici tui deus. Amicus enim
quasi animi custos vocatur

Quia igitur psalmista prospexit electos
dei a mundi huius amore separatos
custodire mandata celestibus
voluntate dei miratus est amicos
dei dicens Michi autem nimis
honorati sunt amici tui deus.
Et tamquam si ab eo peteremus causas
~~honoris~~ honoris tanti nobis insi-
nuari quesivimus illico adiungit
nimis confortatus est principatus
eorum. Ecce electi dei carnem do-
mant spiritum roborant demonibus
imperant virtutibus choruscant
presentia despiciunt eterna patriam
cum voce moribusque predicant
eam etiam moriendo diligunt atque
ad illam per tormenta pertingunt oc-
cidi possunt et flecti nequeunt.
Nimis ergo confortatus est principa-
tus eorum. In ista ipsa passione
qua ceciderunt in morte carnis
videte quanti fuit culmen mentis
unde hoc nisi quia confortatus est
principatus eorum. Sed magni for-
sitan pauci facti sunt. Subiungit
Dinumerabo eos et super arenam
multiplicabuntur. Totum mundum
fratres aspiciate martiribus plenus
est. Jam pene tot quot videmus
non sumus quod veritatis testes
habemus deo ergo innumerabiles nobis super
arenam multiplicati sunt quia quanti
sunt a nobis comprehendi non possunt
Sed quisquis ad hanc pervenit

dignitate ut amicus vocetur dei
sese ipse aspiciat. Dona autem que
percepit super se non suis meritis
non tribuat ne ad inimicitias
erumpat. Unde et subditur. Non
vos me elegistis sed ego elegi
vos ut eatis et fructum afferatis
posui ad gratiam plantavi ut ea-
tis volendo fructum afferatis ope-
rando. Eatis enim volando dixi
quia velle aliquid facere iam
mente ire est. Qualem vero fructum
afferre debeant subditur. Et fruc-
tus vester maneat. Omne quod secundum
presens seculum laboramus vix usque
ad mortem sufficit. Mors namque
interveniens fructum nostri laboris
abscidit. Quod vero pro eterna vita
agitur etiam post mortem servatur
et tunc apparere incipit cum laborum
carnalium ceperit fructus non videri.
Ibi ergo illa retributio inchoat ubi
ista terminatur. Quisquis ergo iam eterna
cognovit apud eius animum tempora-
les fructus vilescunt. Tales fruc-
tus operemur qui maneant tales
fructus operemur qui cum mors cunc-
ta interimat ipsi exordium a mor-
te sumat. Cum dederit dilectis
suis sompnum hec est hereditas domini.
Omnis qui dormit in morte perdit
hereditatem. Sed cum dederit dilectis
suis sompnum hec est hereditas domini
quia electi dei postquam venerunt
ad mortem tunc invenerunt

hereditatem. Sequitur. Ut quodcumque
petieritis patrem in nomine meo
dabit vobis et rursum alibi
per eundem evangelista dicit. Si quid
petieritis patrem in nomine meo
dabit vobis usque modo non petistis
quicquam in nomine meo. Si omne
quod petimus in nomine filii dat
nobis pater quid est quod Pau-
lus ter dominum rogavit et exaudiri
non meruit. Sed dictum est illi
Sufficit tibi gratia mea. Nam vir-
tus in infirmitate perficitur. Numquid
ille tam egregius predicator in
filii nomine non petiit. Quare
autem non accepit quod petiit.
Quomodo ergo verum est quicquid petie-
rimus patrem in nomine filii
dat nobis pater si auferri a se
angelum sathane petiit apostolus
Paulus in nomine filii et tamen quod
petiit non accepit. Sed quia
nomen filii ihesus est ihesus autem
salvator vel etiam salutaris dicitur.
Ille ergo in nomine salvatoris petit
qui illud petit quod ad veram
salutem pertinet nam si id quod non
expediat petitur non in nomine
ihesu petitur pater unde et eisdem
apostolis adhuc infirmantibus dicit
dicit. Usque modo non petistis in no-
mine salvatoris qui nescitis
querere eternam salutem hinc est
quod et paulus non exauditur
quia si liberaretur a temptatione

ei non proderat ad salutem. Ecce
videmus fratres karissimi quam multi
ad sollempnitatem martiris convenistis
genua flectitis pectus tunditis
voces orationis ac confessionis
emittitis faciem lacrimis rigatis
Sed pensate queso petitiones
vestras videte si in nomine ihesu
petitis i. si gaudia salutis eterne
postulatis In domo enim ihesu
ihesum non queritis si in eternitatis
templo importune pro temporali-
bus oratis. Ecce alius in oratione
querit uxorem alius petit villam
alius postulat vestem alius
sibi dari deprecatur alimentum
Et quidem hec cum desunt ab om-
nipotente deo petenda sunt. Sed
incessanter recolere debemus quod
ex mandato eiusdem nostri redemp-
toris accepimus. Querite ergo
primum regnum dei et iusticiam eius
et hec omnia adicientur vobis
Et hec itaque ab ihesu petere non est
erratum si tamen non nimie petan-
tur. Sed adhuc quod est gravius
alius postulat mortem inimici
eumque quem gladio non potest
persequitur oratione. Et tamen ad
hunc qui maleditur et tamen is
qui maledicit iam de morte
illius reus tenetur. Iubet autem
deus ut diligatur inimicus et tamen
rogatur deus ut occidat inimi-
cum. Quisquis igitur sic orat in

ipsis suis precibus contra condito-
rem pugnat. Unde et sub iudee specie dicitur
Fiat oratio eius in peccatum. Oratio
quippe in peccatum est illa petere que
prohibet ipse qui petitur. Hinc
Veritas dicit. Cum statis ad
orandum dimittite si quid habetis
in cordibus vestris. Cuius virtute
remissionis apertius ostendimus
Si unum testimonium testamenti veteris
proferamus. Ecce cum iudea conditorem
suum iusticia vitiis exigentibus
offendisset protectionem suam ab oratione
dux prohibens dicit. Non assumas
laudem et orationem pro eis. Si Moyses
et Samuel steterint coram me
non est anima mea ad populum istum
Quid est quod intermissis reliquis
tot patribus solus Moyses et
Samuel ad medium ducitur Quo-
rum vita obtineri debeat ostendi-
dum nec ipsi posse intercedere di-
cuntur. Ac si aperte dicat. Nec illos
audio quos propter magnum petitio-
nis sue meritum minime contempno
Quid est ergo quod Moyses et
Samuel ceteris patribus in postu-
latione preferuntur nisi quod duo hi
tantum in tota testamenti veteris
serie etiam pro inimicis suis legun-
tur exorasse. Unus a populo lapi-
dibus impetitur et tamen pro lapida-
toribus suis dominum deprecatur. Alter

expn̄cipaliter deleatur. Et tamen pec
catis ut exerceret fatetur dicens
Absit autem hoc peccatum in domino
quo minus cessem orare pro vobis
Si moyses et samuel steterint
coram me non est anima mea ad
populum istum. Ac si aperte dicat hos
illos meo patrocinio audeo quos
magne virtutis merito orare etiam
pro inimicis scio utique. Vis ergo oro
nis est celsitudo caritatis quia
tunc quisquis quod recte petit
adipiscitur cum eius animus in pe
ticione nec inimici odio fuscatur
Sed plerumque voluntate animum
vincimus etiam cum pro inimicis ora
mus fundit os pro adversariis preces
sed utinam cor teneat amorem
Ita sepe et oracionem pro inimicis
nostris impendimus sed hanc ex p
ceptione potius fundimus quam
ex caritate. Nam et vitam inimico
rum petimus et tamen ne exaudia
mur timemus. Sed quia internus
iudex mentem potius quam verba
considerat pro inimico nichil po
stulat qui pro eo ex caritate non
orat. Sed ecce in nobis inimicus
graviter delinquit dampna in
tulit iniurias lesit amatores
persecutus est. Retinenda hec essent
si remittenda nobis delicta non
essent. Advocatus non enim ut
peccatum nostrum in causa nostra composuit
et ipse eiusdem cause iudex est qui

advocatus precem ante quam compo
suit condicionem inseruit dicens
Dimitte nobis debita nostra
sicut et nos dimittimus debitoribus nostris. Quia ergo iudex
venit qui advocatus extitit
ipse precem exaudit quam fecit
Aut ergo non facientes dicimus
Dimitte nobis debita nostra sicut et nos dimittimus de
bitoribus nostris. Et nos in hac ipsa dictione
amplius ligamus aut fortasse
hanc condicionem in oratione in
mittimus et advocatus noster precem
quam composuit non recognoscit
atque apud patrem dicit. Scio
quia meum non est ipsa oratio
quam feci. Quid ergo nobis agen
dum est fratres nisi ut vere
caritatis affectum impendamus
fratribus. Nulla in corde mali
cia maneat consideret omni
potens deus erga proximum ca
ritatem nostram. Ut nostris impendat
iniquitatibus pietate sua
memento quod monemur re di
mittite et dimittetur vobis. Ecce
et debetur nobis et debemus nos
dimittamus ergo quod debetur
nobis ut dimittatur quod debemus
a nobis. Sed ad hec mens re
nititur et vult implere quod audit
et tamen reluctatur. Ad nostras
omnibus consistimus quia ad ce
leste regnum ex qua morte per
venit scimus. Nos si pro xpo
cordis non ponimus saltem animi vicia

placabitur deus sacrificio tali appro
bat in iudicio pietatis sic vic
toriam pacis inuenit in tranquillitate cordis
vim aspicit et qui post vincentes
remunerat nunc decertantes animat
per ihesum christum dominum nostrum amen.

Omelia lectionis eiusdem beati augustini episcopi recitatur

Hoc est preceptum meum
ut diligatis inuicem
sicut dilexi vos. Siue
dicam preceptum siue mandatum ex
uno verbo greco utrumque interpretatur
quod est entole. Iam vero ista simul
et antea dixerat de qua me uo
bis ut potui disputasse memi
nisse debetis. Ibi enim sic ait.
Mandatum nouum do vobis ut
diligatis inuicem sicut dilexi vos
ut et vos inuicem diligatis
huius itaque mandati repetitio commen
datio est quod ibi mandatum inquit
nouum do vobis. Hic autem hoc est
inquit mandatum meum. Ibi tamquam
non fuerit ante tale mandatum hic
tamquam non sit aliud mandatum eius
Sed ibi dictum est nouum ne in ve
tustate nostra persisteremus hic dictum
est meum ne contempnendum pu
temus. Quod autem hic dixit
hoc est mandatum meum velud
non sit aliud. Quid putamus
fratres mei. Numquid non solum eius
de ista dilectione mandatum est qua
diligimus inuicem. Nonne est et aliud
maius ut diligamus deum. Aut
vero de sola nobis dilectione mandauit
ut alia non inquiramus. Tria certe
commendat apostolus dicens. Manet
autem fides spes caritas tria hec
maior autem horum est caritas. Et
si in caritate hoc in dilectione concluduntur
illa duo precepta maior tamen dicta
est esse non sola de fide quoque nobis
et multa mandata sunt et multa
de spe. Quis potest omnia colligere
quis enumerando sufficere. Sed intueamur
quod ait idem apostolus plenitudo est
legis caritas ubi ergo caritas est
quid est quod possit deesse. Ubi autem
non est quid est quod possit prodesse
Demon credit nec diligit nemo
diligit qui non credit. Frustra quidem
sed tamen potest sperare venia qui
non diligit. Nemo autem potest
desperare qui diligit. Itaque ubi di
lectio est dei et proximi ibi necessario
fides et spes et ubi dilectio proximi
ibi necessario est dilectio dei. Qui
enim non diligit deum quomodo diligit
proximum tamquam seipsum. Est quippe
impius et iniquus. Qui autem dili
git iniquitatem non plane diligit
sed odit animam suam. Hoc ergo pre
ceptum domini teneamus ut nos
inuicem diligamus et quicquid aliud pre
cepit faciemus quoniam quicquid est aliud
hic habemus. Discernitur quippe ista dilectio

abca dilectione qua se inuicem dili
gunt homines. Nam ut dixerunt
ad uictum est. Sicut dilexi vos
Ad quid enim diligit nos xpistus
nisi ut possimus regnare cum xpisto
Ad hoc et nos inuicem diligamus
ut dilectionem nostram discernamus a
ceteris qui non ad hoc se inuicem
diligunt quia nec diligunt. Eum
autem se propter habendum deum dili
gunt ipsi se diligunt. Ergo ut se
diligant deum diligant. Non enim
hec dilectio in omnibus hominibus
paucis se propterea diligunt. Ut sit de
us omnia in omnibus plenitudinem
dilectionis qua nos inuicem diligere
debemus fratres karissimi diffinnit
dominus dicens maiorem hac dilectionem
nemo habet quam ut animam suam
ponat quis pro amicis suis. Ex
quo superius dixerat hoc est manda
tum meum ut diligatis inuicem sicut
dilexi vos. Quibus verbis addi
dit quod nunc audistis maiorem
hac dilectionem nemo habet ut animam
suam ponat quis pro amicis suis
sit ex hoc consequens quod idem iste
euuangelista Johannes in epistola sua
dicit. Ut quemadmodum animam suam
pro nobis posuit. Sic et nos debemus
animas pro fratribus ponere diligentes
utique inuicem sicut ipse dilexit
nos qui pro nobis animam suam posuit.
Nimirum hoc est quod legitur in pro
verbiis salomonis. Si sederis

84

cenare ad mensam diuitis vel
potentis considerans intellige que
apponuntur tibi et sic mitte
manum tuam sciens quia talia oportet
te preparare. Nam que est mensa
potentis nisi unde sumitur corpus
et sanguis eius qui pro nobis posuit
animam. Et quid est ad eam sedere
nisi humiliter accedere. Et quid
est considerare et intelligere que
apponantur tibi nisi digne tan
tam gratiam cogitare. Et quid e
sit mittere manum ut sciens quoniam
talia oportet te preparare nisi quod iam
dixi. Quia sicut pro nobis animam
suam posuit. Sic et nos debemus
animas pro fratribus ponere. Sic enim
ait et apostolus petrus xpistus pro nobis
passus est relinquens nobis exemplum
ut sequamur vestigia eius hoc
est talia preparare. Hoc beati martires
ardenti dilectione fecerunt quorum
si non inaniter memorias cele
bramus atque in convivio quod
ipsi saturati sunt ad mensam
domini accedimus oportet ut quemadmodum
ipsi talia preparemus. Ideo quippe
ad ipsam mensam non sic eos com
memoramus quemadmodum alios
qui in pace requiescunt. Ut etiam
pro eis oremus sed magis ipsi pro nobis
ut eorum vestigiis hereamus quia
impleuerunt ipsi caritatem qua
dominus dixit esse non posse maiorem

Talia enim suis fratribus exhibue
runt qualia in mensa domini
perceperunt. Neque hoc ita
dictum sit quasi propterea domino Christo pa
res esse possimus si pro illo usque
ad sanguinis martirium duxerimus.
Ille potestatem habuit ponendi
animam suam et iterum sumendi. Nos
autem nec quantum volumus vi
vimus et morimur etiam si nolumus.
Ille moriens mox in se occidit
mortem ut nos eius morte libe
remur a morte. Illius caro non vi
dit corruptionem, nostra post corrup
tionem in fine seculi per illum induet
incorruptionem. Ille nobis non indi
guit ut nos salvos faceret, nos
sine illo nichil possumus facere.
Ille se nobis prebuit palmitibus
vitem, nos habere preter illum non
possumus vitam. Diligamus
ergo invicem sicut Christus dilexit
nos et tradidit semetipsum pro nobis.
Maiorem quippe hac dilectionem
nemo habet quam ut animam suam ponat
quis pro amicis suis. Cum quo sic
imitemur pia obedientia ut ei
nos comparare nulla presumamus
audacia. Cum dominus Ihesus quem 85
da superius caritate quam habuit nobis mori
endo pro nobis atque dixisset maio
rem hac dilectionem nemo habet quam
ut animam suam ponat quis
pro amicis suis, vos inquit amici

mei estis si feceritis que ego pre
cipio vobis. Magna dignatio. Cum
ergo servus bonus esse non possit
nisi precepta domini sui faciat, hic ami
cos suos voluit intelligi unde
boni servi possunt probari. Sed ut
dixi ista dignatio est ut dominus quos
novit servos suos dicat ami
cos suos. Necesse ut sciatis ad
servi officium pertinere precepta domini
sui facere. Alio loco servos utique
obiurgat dicens: Quid autem
vocatis me domine domine et non faci
tis que dico. Cum ergo dicitis domine
quod domini iussa faciendo quod
dicitis ostendite. Nonne servo obe
dienti ipse dicturus est: Euge serve
bone quia in paucis fuisti fide
lis super multa constituam te, in
tra in gaudium domini tui. Potest ergo
esse servus et amicus qui servus
est bonus. Sed quod sequitur atten
damus: Iam non dicam vos servos
quia servus nescit quid faciat dominus
eius. Quomodo igitur intellectu
ri sumus cum dicat iam non dicam
vos servos quia ~~sed~~ quod servus nes
cit quid faciat dominus eius. Ita
rem constituit amici et afferet
sui non cum uno utrumque maneat
sed ut alterum altero decedente
succedat. Quid est hoc? Ita ne
cum precepta domini facimus servi non

cimus quod boni servi faciunt.
Et quis potest contradicere veritati
que ait: Iam non dico vos servos.
Et cur hoc dixerit dicit quia servus
nescit quid faciat dominus eius.
Numquid non servo suo bono et probato
dominus eius non etiam sua secreta com-
mittit? Quid est ergo quod ait: Ser-
vus nescit quid faciat dominus eius,
nisi quia nescit quid faciat, nescit
nescit etiam quid precipiat? Nam
si et hoc nescit, quomodo servit? aut quomodo
servus est qui non servit? Et
tamen ipse dominus loquitur: Vos ami-
ci mei estis si feceritis que ego pre-
cipio vobis. Iam non dico vos
servos. O rem mirabilem, cum
servire non possimus nisi precepta do-
minica faciamus, quomodo precepta faci-
endo servi non erimus? Si servus non
ero precepta faciendo et nisi precepta
fecero servire non potero, quomodo faci-
endo servus non ero? Intelligamus
fratres, intelligamus, et hoc in nobis dominus
faciat etiam ut intellectum facia-
mus. Hoc autem si scimus, profecto
scimus quid faciat dominus, quia nos ip-
sos tales non facit nisi dominus, et hoc
ad eius amicitiam pertinemus. Sunt
enim duo timores qui faciunt
duo genera timentium; sic due sunt
servitutes que faciunt duo genera
servorum. Est timor quem perfecta caritas
foras mittit, et est alius timor
castus permanens in seculum seculi.

Illum timorem qui non est in
caritate attendebat apostolus cum
dicebat: Non enim accepistis
spiritum servitutis iterum in timore.
Illum autem timorem castum attende-
bat cum dicebat: Noli altum
sapere, sed time. In illo timore quem
foras caritas mittit, est etiam
servitus simul foras cum ipso ti-
more mittenda; utraque enim iunxit
apostolus, hoc est servitutem et
timorem, dicendo: Non enim acce-
pistis spiritum servitutis iterum in
timore. Ad hanc servitutem servum
pertinentem intuebatur et dominus di-
cens: Iam non dico vos servos, quia
servus nescit quid faciat dominus eius.
Non ille utique servus ad timo-
rem pertinens castum, cui dicitur:
Euge serve bone, intra in gaudi-
um domini tui; sed ille servus pertinens
ad timorem quem foras caritas mit-
tendum, de quo alibi dicit: Servus
non manet in eternum in domo,
filius autem manet in eternum. Quoniam
itaque dedit nobis potestatem fili-
os dei fieri, ut non servi sed filii
simus, ut miro quodam et ineffabili
sed tamen vero modo servi non servi
esse possimus. Servi scilicet timore
casto, ad quem pertinet servus in-
trans in gaudium domini sui; non
servi autem pro timore foras mitten-
di, ad quem pertinet servus non manens

in domo meretur. Vt autem tales
servi non simus quales dominus fatetur
scimus hoc servus ille nescit
qui nescit quid faciat dominus eius.
Et cum aliquid boni facit sic ex
tollitur quasi hoc ipse faciat non
dominus eius et gloriatur in se non in domino
gloriatur cum se ipse decepit
quia sic gloriatur quasi non acceperit.
Nos autem fratres ut amici dei
esse possimus quid dominus noster fa
ciat sciamus. Quando solum cum ho
mines verum etiam iustos ipse faciat.
Non enim spiritum huius mundi accepi
mus sed spiritum qui ex deo est ut
sciamus que a deo donata sunt
nobis. Ab ipso quicquid boni est
donatur. Ergo quia et hoc boni
est ab ipso utique donatur ut
sciatur a quo bonum autem donetur
ut omnis de omnibus bonis qui
gloriatur in domino glorietur. Dein
ceps queritur quomodo accipiendum sit
quod ait dominus vos autem dixi ami
cos quia omnia quecumque audivi
a patre meo nota feci vobis.
Quis enim audet estimare vel credere 86
ullum hominem scire omnia quecumque a
patre audivit unigenitus
filius cum nec hoc quidem quisquam
capit quomodo audiat a patre ullum
verbum cum ipse sit patris unicum verbum.
Quid quod aliquanto post in hoc ipso ser
mone est quod post cenam ante passionem

ad discipulos suos habuit. Multa
inquit habeo vobis dicere sed non po
testis illa portare modo. Quo igitur
pacto intellecturi sumus dictum
eum nota fecisse discipulis quecumque
audivit a patre cum propterea quidem
multa non dicat quia scit eos
modo portare non posse. Sed nimi
rum quod facturus est fecisse se
dicit quia ea que futura sunt fe
cit. Sicut enim ait propheta foderunt
manibus meas et pedes me
os. Non ait fossuri sunt velud
futura dicens. Ita et hoc loco ait
omnia se nota fecisse discipulis
que se novit nota esse facturum in illa
plenitudine scientie de qua dicit
apostolus. Cum autem venerit quod
perfectum est quod ex parte est evacua
bitur. Ibi quippe dicit. Nunc
scio ex parte tunc autem cognoscam
sicut et ego cognitus sum et
nunc per speculum in enigmate tunc
autem facie ad faciem. Ita et ipse
apostolus salvos nos dicit factos per
lavacrum regenerationis. Cum in
alio loco. Spe inquit salvi fa
cti sumus. Spes autem que videtur
non est spes. Quod enim videt quis
quid sperat. Si autem quod non videmus
speramus per patientiam expectamus.
Unde etiam apostolus petrus. In quem
nunc inquit non videntes creditis
in quem cum videbitis exultabitis gaudio

in enarrabili et honorato percipi-
entes mercedem fidei salutem anima-
rum. Si ergo nunc tempus est
fide salus ante animarum merces
est fidei quis dubitat in fide que
per dilectionem operatur peragendum
diem atque in fine fidei recipien-
dam esse mercedem non solum
redemptionem corporis nostri de qua
dicit apostolus petrus verumque eciam
rei felicitas isto tempore atque in
ista mortalitate in spe potius
habetur quam retinetur dum hoc mor-
tale est quod exterior homo in 1 cor.
adhuc corrumpitur interior autem i-
anima iam renovatur de die in diem
Itaque sicut immortalitatem carnis et
salutem animarum futuram expectamus
quamvis iam pignore accepto salui
facti esse dicamur ita omnium noti-
ciam quecumque unigenitus audivit
a patre futuram sperare debemus
quamvis iam hoc se fecisse dixit
xpistus. Non vos elegistis me in-
quit sed ego elegi vos. Hec illa in-
effabilis gratia. Quid enim eramus
quando xpistum non dum elegeramus et
ideo non diligebamus. Nam qui
non eum elegit quomodo diligit. Quid
ergo eramus nisi iniqui et perditi. Ne-
que enim iam credideramus in eum ut
eligeret nos. Nam si iam credentes
elegit electos elegit. Cur ergo di-
ceret non vos me elegistis nisi
quia misericordia eius prevenit nos. Hic certe

vacat vana illorum raciocinacio
qui prescienciam dei defendunt contra
graciam dei. Et ideo nos dicunt
electos ante mundi constitucionem
quia prescivit nos deus futuros
bonos ideo seipsum non facturum
bonos. Non hoc dicit qui dicit. Non
vos me elegistis qui si propterea
nos elegisset quia bonos futuros
esse prescierat simul eciam prescisset
quod eum nos fuissemus prius
electuri. Quid ergo elegit in
non bonis. Non enim electi sunt quia
boni fuerunt qui boni non essent
nisi electi essent. Alioquin gracia iam
non est gracia si precessisse contendi-
mus merita. Audi ingrata. Non
vos me elegistis sed ego elegi
vos. Non est ut dicas ideo electus
sum quia iam credebam. Si enim
credebas. Sed audi. Non vos
me elegistis. Quid ergo dictum
sumus audiendo non vos me
elegistis nisi quia mali eramus
ut boni per graciam nos eligentis
essemus. Et videte karissimi quemad
modum non eligit bonos sed quos
elegit faciat bonos. Ego in-
quit elegi vos et posui vos ut
eatis et fructum afferatis et fructus
vester maneat. Nonne iste est fructus
de quo iam dixerat. Sine me
nichil potestis facere. Elegit ergo
et posuit ut eamus et fructum afferamus

mus. Nullum itaque fructum unde
nos eligeret habebamus. Sed et
tis michi fructum afferatis. Simus
ut afferamus ipse via qua imus
in qua nos posuit ut eamus
proinde proinde in omnibus una eius
pervenit nos. Et fructus noster
ut maneat ut quodcumque petie
ritis patrem in nomine meo det
vobis. Maneat igitur dilectio. Ipsa
est enim fructus noster. Que dilectio
nunc est in desiderio nondum
in saturitate. Et per desiderium quodcumque
petierimus in nomine unigeniti
filii dat nobis pater. Quod autem
salvandis non expedit nobis non
existimemus petere in nomine
salvatoris quod pertinet ad rationem
salutis. Item de apostolis secundum
[In] illo tempore dixit Matheum
dixit Ihesus discipulis suis Vos
estis sal terre. Omelia Raba
ni episcopi de eadem lectione etc.

Sal appellantur apostoli quia
per ipsos universum hominum
condit genus. Terre
enim nomine humana natura signifi
catur. In salis vero nubi sapientia creditur
aut apostolus suos celesti ac di
vina sapientia plenos sal terre sal
vator nominat ostendit fatuos
esse iudicandos qui terrena cu
piunt qui temporalium bonorum vel
luxu copia se iactantes vel inopi
am metuentes amittunt eterna
que nec dari possunt ab hominibus
nec auferri. Condimentum autem quoque
salis naturam in fecunditate terre
facit. Unde et impius sepultum et po
suit terram fructiferam in salsugi
nem et quasdam urbes legimus
ira victorum sale seminatas ut nul
lum exinde germen oriretur. Allego
rice autem hoc bene convenit doctri
ne apostolice ut destructis adversariorum
munitionibus et Christi regno deiecto
sale sapientie compescat ulterius terre
nis humane terrenum seculi luxuriam atque
feditate germinare vitiorum. Item
quia sal ad condiendos cibos car
nesque siccandas aptum est. Recte de
signat quod predicatione evangelii
Christianus restringit voluptatum et
humana natura excessibus vermibus
et putredine peccatorum illesa servatur
suo conditori perpetuus custodiam
in deditorum. Bonum quippe dei ver
bum audiens frequenter sale sapientie
spiritalis cordis arcana condi
mento ipsum tunc apostolis sal terre fieri
i. eorum quos qui adhuc terrena sapi
unt in vetendis mentibus sufficere.
Ac si quis semel condimento veri
tatis illuminatus ad apostasiam
redierit quo alio doctore corri
gitur qui eam quam ipse gustavit
sapientie dulcedinem vel adversis seculi
perterritus vel illecebris allectus ab
iecit. Unde et subditur. Quod si sal eva-

nuerit in quo salietur ad nichilum
valet ultra nisi ut mittatur foras
et conculcetur ab hominibus i. si nos
per quos condiendi sunt quodammodo
populi metu persecutionum temporalium
amiseritis regna celorum qui erunt
homines per quos vobis error au-
feratur cum vos elegerit deus
per quos errorem aufferat ceterorum
Ergo ad nichilum valet sal infa-
tuatum nisi ut mittatur foras et
calcetur ab hominibus qui patitur
persecutorem sed qui persecutorem timendo
infatuatur. Calcari etenim non potest
nisi inferior. Sed inferior non qui
quamvis corpore multa in terra sustine-
at corde tamen fixus in celo est.
Sicut ergo sal infatuatum tam ad con-
diendos cibos carnesque siccandas
valere desierit nullo iam usui
aptum erit neque enim ut alius
testatur evangelista in terram utile est
cuius iniectu fecundare perhibetur
neque in sterquilinium agriculture
profuturum quod vim acribus licet glebis
inmixtum non fovere semina frugum
sed extinguere solet. Sic omnis qui
post cognitionem veritatis retro re-
dierit neque ipse fructum boni ope-
ris ferre neque alios excolere va-
let sed foras mittendus hoc est
ab ecclesie unitate secernendus ut
iuxta alia parabola irridentes cu-
ncti dicant quia hic homo cepit edifi-

care et non potuit consummare.
Vos estis lux mundi i. luce vera
que Christus est illuminati apostoli lux
mundi appellantur quia per ipsos luce
fidei et scientie illuminandus erat mundus.
Nam quod superius sal terre significati
idem sunt nominati sic nunc lux
mundi esse non corporaliter sed spiri-
taliter sunt intelligendi. Terra
vero accipienda est non quam pedibus
corporeis calcamus sed homines
qui in terra habitant vel etiam pecca-
tores quorum condiendis et extinguen-
dis fetoribus apostolorum salem
dominus misit. Et hic mundum non
celum et terram sed homines qui sunt in
mundo vel diligunt mundum oportet
intelligi quibus illuminandis apostoli
missi sunt. Naturale namque luminis
est ut luce quocumque feratur e-
mittat illatumque edibus tenebris
intimat luce diuinitate. Igitur mun-
dum contra cognitionem dei positus obscu-
rabat ignorantie tenebris cum
per apostolos sue lumine venit et
cognitio dei claritatem depellens
eorum corpusculis quotcumque in-
cesserint lux tenebris insta-
Non potest civitas abscondi supra
montem posita hoc est apostolice
sublimitas doctrine super insignem
magnamque in sacra fundata
quia sicut etiam ipse mos in quo
disputat dominus. Potest ergo mons

iste ipm xpm significare de quo
scriptum e. Venite ascendamus
ad monte dni ciuitas vo tota
etiam xpi in eius fide fundata
que ex multis gentibus tamqz
ex multis lapidibus est constructa
Conglutinata aut bitumine
caritatis et vnitate fidei sz tuta
sit in transitibus sz laboriosa ab
euntibus custodit habitatores
recludit inimicos et contra oes
insidias inimicorum hoc est
iudeorum paganorum siue etia he-
reticorum manet insuperabilis hac
ciuitatem prefigurabat sex vr-
bes refugii in montibus posite
quia ipa in monte hoc palam
posita Realiter refugium sit oibz
confugientibus ad se ab inimico
dyabolo. Neqz accendunt lucer-
nam et ponunt eam sub modio
sed sup candelabrum ut luceat
omnibus qui in domo sunt. Hoc
pluribus etia atqz similitudinibus
domesticis docet aplus fiduci-
am here predicandi ne abscondan-
tur ob metum sz sint sicut lucerne
sub modio et tanta libertate se
prodant ut quod audierunt in cubi-
culis predicent in tectis. Ponere
ergo est lucerna sub modio superio-
rem facere corporis comoda quam
predicationem veritatis ut ideo
quisqz veritatem non predicet
dum timet ne aliquid in rebus

corporalibus et temporalibus molestie
patiatur. Sub modio ergo lucerna
ponit quisquis lucem doctrine hoc
comodis temporalibz obscurat et
tegit. Sup candelabrum autem
qui corpus suum in ministerio dei subi-
cit. Ut superior sit predicatio verita-
tis inferior seruitus corporis propter
tamen corporis seruitute excellentior
luceat doctrina que per officia corpalia
et per vocem et linguam ceteros corporis
motus in bonis operibus insinuatur
discentibus. Sup candelabrum
ergo lucerna posuit qui ait castigo
corpus meum et seruituti subicio
ne forte cum aliis predicauero ipe
reprobus efficiar. Potest et lucerna hec
sup humanitate saluatoris intel-
ligi. Ipse quippe lucerna accendit
qui testam humane nature flamma
sue diuinitatis. Qua profecto lucer-
nam nec credentibus abscondere
nec modio subponere hoc est sub
mensura legis includere vel intra
vnius iudee gentis terminos noluit
cohibere. Candelabrum etiam dici-
tur lucerna sup posuit quia nuis
in frontibz fidem sue incarnacio-
nis affixit ut qui ciuitatem fidelis
ingredi voluerint huius verita-
tis palam querant incarnacionem. Vnde
luce ait. Ut luceat oibus qui in do-
mo sunt. Tertium potest significare ut sur-
cundiuis ipadz hitaz homi hec

est mundum. Sic luceat lux vestra predicatorum in ecclesia ut etiam hii qui intus sunt lumen videant et ad eos qui foris sunt lucis radios spargat ut ipsi quoque aberrorum et peccatorum tenebras infugiant et ad lucem vere fidei convenire festinent unde et subditur. Sic luceat lux vestra coram hominibus ut videant opera vestra bona et glorificent patrem vestrum qui in celis est. Si tamen diceret Sic luceat lumen vestrum coram hominibus ut videant bona facta vestra finem constituisse videretur in laudibus hominum quos querunt ypocrite et qui ambiunt ad honores et capiunt inanissimam gloriam quos condempnat dicens. Si adhuc hominibus placerem servus Christi non essem et per prophetam qui hominibus placent confusi sunt quoniam deus vel fecit illos et iterum deus confringet ossa eorum qui hominibus placent. Et rursum apostolus. Non efficiamur inanis glorie cupidi et ipse iterum probet autem se homo et tunc in semetipso habebit gloriam et non in altero. Non ergo tantum dixit ut videant bona opera vestra sed addit et glorificent patrem vestrum qui in celis est. Ut hoc ipsum quod homo per bona opera placet hominibus non sibi finem constituat ut hominibus placeat sed referat hoc ad laudem dei et propterea placeat hominibus

ut in illo glorificetur deus hoc enim laudantibus expedit ut non hominem sed deum honorent sicut in ipso qui portabat dominus ostendit ubi admirate sunt turbe paralitico sanato virtutes eius sicut in ewangelio scriptum est. Timuerunt et glorificaverunt deum qui dedit potestatem hominibus talem. Nolite putare quoniam veni solvere legem aut prophetas. Non veni solvere sed adimplere. Propterea hortatus est audientes ut prepararent se ad omnia sustinenda pro veritate atque iusticia et non absconderet bonum quod accepturi erant sed ea benivolencia discerent ut ceteros doceret non ad laudem suam sed ad gloriam dei bona opera sua referentes incipit eos iam informare et docere quid doceant tanquam si quererent dicentes. Ecce volumus omnia sustinere pro tuo nomine doctrinam tuam non abscondere. Sed quidem hoc ipsum quod veritas abscondi et per quo iubes omnia tollerari. Sed numquid aliud dicturus es contraria que in lege scripta sunt. Non inquit. Nolite ergo putare quia veni solvere legem aut prophetas non veni solvere sed adimplere. Habet enim sententia sensus duplex est et secundum utrumque tractandum c. Ita qui dicit Non veni solvere

legem sed adimplere aut addendo
dicit quod minus habet aut
faciendo quod habet. Ergo pri-
us consideremus quod primo
posuimus. Vel qui addidit quod
minus habet non utique solvit quod
invenit sed magis perficiendo confir-
mavit. Omnia tamen ea que de se
prophetata sunt complere venit in-
humanatus. Omnia illa que an-
te infirmitate audientium rudia
et imperfecta fuerant complere iram
tollens et vicem talionis excludens
et occulta in mente concupiscenciam
habere prohibens. Amen quippe di-
co vobis donec transeat celum
et terra iota unum aut unus apex
non preteribit a lege donec omnia
fiant. Promittuntur celi novi et
terra nova que facturus est dominus deus.
Si enim nova creanda sunt conse-
quenter hec erunt transitoria. Quod
autem sequitur iota unum aut unus
apex non preteribit a lege donec
omnia fiant consignata lex ostendi-
tur quod etiam que minima putantur in
lege sacramentis spiritualibus plena
sunt et omnia recapitulantur in
evangelio. Inter litteras igitur iota minor
est ceteris quia uno ductu fit.
Apex autem etiam ipsius est aliqua
in summo particula. Quibus verbis
ostendit in lege ad effectum etiam
minima queque perduci. Apte autem
iota et non ioth hebreum po-

suit quia iotha in numero decem
sonat et decalogum legis enumeravit
cuius quidem apex ipsum est evangelium.
Qui ergo solvit unum de mandatis
istis minimis et docuerit sic homines
minimus vocabitur in regno celorum.
Itaque ne minima quidem manda-
torum dei in tam preclaro constitui-
t esse solvenda futuros minimos id est
novissimos ac pene nullos de-
nuncians minima solventes. Nulla
autem hiis minora putant esse que
minima sunt. Minima autem sunt
omnia domini passio et crucis mors que
si quis tamquam erubescenda non con-
fitebitur erit minimus. Confitenti vero
magne in celo vocationis gloriam
pollicetur. Aliter autem suggillat
phariseos hoc capitulo qui contemptis
mandatis dei statuerunt proprias
tradiciones quod non eis prosit doc-
trina in populis si vel parum quod in lege
preceptum est destruat. Mandata
igitur minima significavit primum iota
et unum apicem sicut supra ostensum
est. Qui igitur solvit et docuerit sic
id est secundum id quod invenit et legit
minimus vocabitur in regno celo-
rum ubi nisi magni esse non
possunt potest et hoc moraliter
accipi. Solvit autem mandatum
dei hiis qui non implet quamquam
non in mandato solucionem faciat
sed in semetipso [illegible] est enim dei

mandatum et nō pōt solui scrip
tura lex vero quodam̄ mō ligatꝰ
est. Cum autem ligationes dei ex
cedit ipse mandata soluit ī semꝫ
ipso ꝛ nō in ipsis. Talis quippe
minimus vocabitur ī regno celo
rum quia despectissimus ē in
eccīa scōꝝ. Vñ ꝛ regnum celorum
hic presentem eccīam significat sicut et
alibi ubi scriptum est. Simile ē
regnū celorū sagene misse ī mare
et regnum dei inter nos est. Qui
autem fecerit ꝛ docuerit hic magnus
vocabitur in regno celoꝝ. Qui facit
de eni legis mandata magni ille
nomine nūcupabitur qui docet ꝙ nō doc
tores nec auditores s; factores legꝭ
iustificabuntur apud deum. Dico
autem vobis. Nisi habundauerit
iusticia vestra plusquam scribaꝝ ꝛ phari
zeoꝝ nō intrabitis in regnum celo
rum. i. nisi nō solum illa minima
legis precepta impleueritis que in
choant homines s; etiam ista que
ame addunt qui nō veni soluere
legem sed adimplere nō intrabitis
in regnum celoꝝ. Ergo qui nō sol
uerit illa minima ꝛ sic docuerit
iam nō magnus habendus ꝛ ydone
us regno celoꝝ. Sed tamen nō tam
minimus ꝙ ille qui soluit. Ut
autem sit magnus atque ille regno
aptus facere debet ꝛ docere. Sicut
propterea nunc docet. i. ut habundet
iusticia eius super scribaꝝ ꝛ pharizeoꝝ

est ut nō occidant iusticia eorum
e qui intrauri sunt ī regnum dei
ut nō nascatur. Ergo minimum
est nō occidere ꝛ qui illud soluerit
minimus vocabitur in regno celoꝝ.
Qui autem illud impleuerit ut nō
occidat nō continuo magnus
erit ꝛ ydoneus regno celorum
s; tamen ascendit aliquem gradum per
ficet autem si nec. Quod si perfi
ciat multo remotior erit ab homi
cidio. Quapropter qui docet ut
nō irascamur nō soluit legem
ut nō occidamus. Sed implet
potius ut ꝛ foris dum nō occi
damus ꝛ in corde dum nō ira
scimur innocentiam custodiamus.
Prestante domino nostro ihesu xristo. Amen.

In natalis vnius martiris sine [pont.]

In illo tempore luca xiiij.

Dixit ihesus discipulis suis.
Si quis vult post me venire
abneget semetipsum ꝛ tollat crucem
suam ꝛ sequatur me ꝛc. Ome
lectionis eiusdem beati gregorii pape habita ad
populum in basilica beatorum processi ꝛ ma
[rtiniani] in die n[atalis]

Quia dominus ac redemptor noster nouus homo
venit in mundum noua
precepta edidit mundo. Vite enim
nostre veteri in vicijs enutrite contrariē
tatem opposuit nouitatis sue.
Quid enim vetus quid carnalis
homo nouerat nisi sua retinere
aliena rapere si nō posset concupi
scere si nō posset. Sed celestis me
dicus singulis quibusque vicijs

obviatio adhibet medicamenta. Nam sicut arte medicine calida frigidis curantur, ita dominus noster contraria opposuit peccatis medicamenta, precepit ut lubricis continenciam, tenacibus largitatem, iracundis mansuetudinem, elatis preciperet humilitatem. Certe cum se sequentibus nova mandata proponeret, dixit: Nisi si quis renunciaverit omnibus que possidet non potest meus esse discipulus. At si capte dicat: Cum priorum vetere aliena concupiscitis prone conversationis sectandi est mea largitum. Quid ergo in hac lectione dicat audiamus. Qui vult post me venire abneget semetipsum. Ibi dicitur ut abnegemus nos. Et fortasse laboriosum non est homini relinquere sua, sed valde laboriosum est relinquere semetipsum. Minus quippe est abnegare quod habet, valde enim multum est abnegare quod est. Ad se autem nobis venientibus dominus precepit ut renunciemus nostris, quia quicumque ad fidei agonem venimus luctamen contra malignos spiritus sumimus. Nihil autem maligni spiritus in hoc mundo proprium possident. Nudi ergo cum nudo luctari debemus. Nam si vestitus quisque cum nudo luctatur, citius ad terram deicitur, quia habet unde teneatur. Quid enim sunt terrena omnia nisi quedam corporis indumenta. Qui contra dyabolum ad certamen properat vestimenta abiciat ne succumbat. Nichil in hoc mundo amando possideat, nullas rerum labencium delectationes requirat, ne unde ad noti tenditur ad casum inde teneatur. Sed et tamen sufficit nostra relinquere nisi relinquimus nos. Quid est quod dicimus relinquimus nos? Si enim nosmetipsos relinquimus quo ibimus extra nos, vel quis est qui vadit si se deseruit? Sed aliud sumus per peccatum lapsi, aliud per naturam conditi; aliud quod fecimus, aliud quod sumus. Relinquimus nosmetipsos quales per peccatum nos fecimus, et maneamus nos ipsi quales per gratiam facti sumus. Ecce enim qui superbus fuit, si conversus ad Christum humilis factus est, semetipsum reliquit. Si luxuriosus quisque ad continentem vitam mutavit, abnegavit utique quod fuit. Si avarus quisque ambire iam desinit et largiri didicit, qui prius rapiebat aliena, procul dubio semetipsum reliquit. Ipse quidem est per naturam, sed non est ipse per maliciam. Hinc enim scriptum est: Verte impios et non erunt. Conversi itaque impii non erunt, non quod omnino non erunt in essentia, sed si non erunt in impietatis culpa. Tunc ergo nosmetipsos relinquimus, tunc nos ipsos abnegamus

cum vitamus quod per vetustatem sumus
et ad hoc nitimur quod per novitatem
vocamur. Pensemus quomodo se Pau
lus abnegaverat qui dicebat vi
vo autem iam non ego vivit vero
in me christus. Extinctus quippe
fuerat sevus ille persecutor et vi
vere ceperat pius predicator. Si enim
ipse esset pius profecto non esset. Sed
qui se vivere denegat dicat unde
est quod sancta verba per doctrinam verita
tis clamat. protinus subdidit.
vivit vero in me christus. Ac si
aperte dicat. Ego quidem a memet
ipso extinctus sum quia carnaliter
non vivo sed tamen essencialiter mor
tuus non sum quia in christo spiritaliter
vivo. Dicat ergo veritas dicat. Si
quis vult post me venire abne
get semetipsum quia nisi quis a
semetipso deficiat ad eum qui sup
ra ipsum est non appropinquat nec va
let apprehendere quod ultra ipsum e
st si nescierit mactare quod est. Sic
olerum plante transponuntur ut
proficiant atque ut ita dixerim era
dicantur ut crescant. Sic terre
semina intereunt ad innovacionem defici
unt et in reparacione sui generis ube
rius assurgunt. Unde enim videntur
perdidisse quod erant inde inci
piunt hoc apparere quod non erant.
Sed iam qui se a viciis abnegat
exquirende ei virtutes sunt in quibus
crescat. Nam cum dictum est. Qui vult post
me venire abneget semetipsum
protinus additur tollat crucem
suam cottidie et sequatur me. Duo
bus etenim modis crux tollitur
cum aut per abstinenciam afficitur
corpus aut per compassionem proximi
affligitur animus. Perpendamus qua
liter utroque modo paulus crucem sua
tulerat. Qui dicebat castigo
corpus meum et in servitutem
redigo ne forte aliis predicans
ipse reprobus efficiar. Ecce in afflic
cione corporis crucem audivimus
carnis. audiamus nunc in compassione
proximi crucem mentis. Ait quis
infirmatur et ego non infirmor.
Quis scandalizatur et ego non uror.
Perfectus quippe predicator ut exem
plum daret abstinencie crucem porta
bat in corpore et quia in se tra
hebat dampna infirmitatis alie
ne crucem portabat in corde. Sed
quia ipsis virtutibus quedam
vicia iuxta sunt dicendum est nobis
quod vicium abstinenciam carnis
et quod obsideat compassionem
mentis. Continuo namque abstinen
ciam carnis non numquam vana gloria
obsidet quia dum tenuitas in
corpore dum pallor in vultu con
spicitur virtus patefacta laudatur.
Et tanto celerius foras fundit
quanto ad humanos oculos per ipsum
pallorem exit et plerumque fit ut
quod causa dei agi creditur hoc pro solo

humanis favoribus agatur. Quid ergo
symon ille significat qui in itinere
crucem dominicam in angaria
portabat. Aliena quippe onera
in angaria portatur qui pro inanis glorie
vanitatis studium aliquid gerit. Quem
ergo per symonem designatur nisi absti-
nentes et arrogantes qui absti-
nentiam quidem carnem affligunt sed
fructum abstinentie intus non requi-
runt. Crucem ergo domini symon in
angaria portat cum ad opus bo-
num ex bona voluntate non du-
citur. Rem in stantie sine fructu
pretor operatur. Unde idem symon
crucem portat sed non moritur quia
abstinentes et arrogantes per absti-
nentiam quidem corpus affligunt sed
per desiderium vane glorie mundo
vivunt. Compassione ergo animi
plerumque latenter obsidet pietas
falsa ut hanc non numquam usque adeo
descendendum vitiis pertrahat. Dum
ad culpas quisque non debeat com-
passionem exhibere sed zelum. Compas-
sio quippe homini exhibenda vitiis
debetur ut in uno eodemque homine
et diligamus bonum quod factus est et
persequamur mala que fecit ne
dum culpas inmittente remitti-
mus non iam per caritatem compati
sed per negligentiam condescendisse
videamur. Sequitur qui enim voluerit
animam suam salvam facere perdet eam

et qui perdiderit animam suam propter me
salvam faciet eam. Sic dicitur fideli-
bus. Qui voluerit animam suam salvam facere
perdet eam et qui perdiderit animam suam
salvam eam faciet. Ac si agricole dica-
tur frumentum si servas perdis si seminas
renovas. Quis enim nesciat quod
frumentum cum in semine mittitur perit
ab oculis intus deficit. Sed unde
putrescit in pulvere inde virescit
in renovatione. Quia vero sancta ecclesia
aliud tempus habet persecutionis atque
aliud pacis redemptor noster ipsa
eius tempora distinguit in precep-
tis. Nam persecutionis tempore po-
nenda est anima donari possunt
frangenda sunt desideria terrena
unde et nunc dicitur. Quid enim proficit
homini si lucretur totum mundum se autem
perdat et detrimentum sui faciat. Cum
persecutio ab adversariis deest valde
vigilantius cor custodiendum est.
Nam pacis tempore quia licet vivere libet
etiam ambire. Que profecto avaritia
bene compescitur si ipse status abeun-
tis sollicite consideretur. Nam cui
instat ad colligendum qui stare
non potest ipse qui colligit. Cur-
rum ergo suum quisque consideret et
cognoscat sibi sufficere pauca que
habet. Sed fortasse metuit ne in
huius vite itinere sumptus desit. Lon-
ga mora desideria increpat via brevis.
In cassum multa portantur cum iuxta
est quo pervenit plerosque avaritiam

bimanimus sed adhuc obstat quod
uias ui rectitudinis inuiti tenemus
custodia persecutionis. Nam sepe labe-
tia cuncta despicimus et tamen
adhuc humane uerecundie deo sumus prae-
diuiti ut rectitudinem quam seruamus
in mente non dum expresse ualeamus in
uoce et tanto dei faciem ad iusticie
defensionem negligimus quanto huma-
nas facies contra iusticiam uerremur
Sed hunc quoque uelud ei cognitum
subiungitur medicamentum cum dicit
Qui me erubuerit et meos sermo-
nes hunc filius hominis erubes-
ceret cum uenerit in maiestate sua
et patris et sanctorum angelorum. Sed
certe nunc apud se homines dicunt
Nos iam dominum et sermones eius
non erubescimus quia eum aperte
uoce profitemur. Quibus ergo uideo
quod in hac plebe christiana sunt non
nulli qui christum ideo confitentur quia
cunctis christianos esse aspiciunt. Nam
si nomen christi in tanta gloria hodie
non esset tot confessores christi sancta
ecclesia non haberet. Non ergo ad probationem
fidei uox sufficit professionis quam
defendit a uerecundia professio generali-
tatis. Est tamen ubi se quisque inter-
roget ut in confessione christi se ueraci-
ter probet si non iam nomen eius
erubescit si plena uirtute mentis
humanum pondere pudorem subdi-
dit. Certe enim persecutionis tempore
erubescere poterant fideles sub sancta

tis inclinari de dignitatibus cum
uerberibus affligi. Pacis autem
tempore quia hec annis persecu-
tionibus desunt est aliud ubi
ostendamur nobis. Sepe uicinum
a proximis despecta dedignamur in-
iurias ubi tolerare si contingit
inrogari fortasse tamen proximo cui
debemus potius satisfacere. Cor
quippe carnale dum huius uite glo-
riam querit humilitatem respuit
et plerumque ipse homo qui iram sentit
discordanti sibi reconciliari appetit
sed ire ad satisfaciendum pudore eru-
bescit pensemus ergo uerecundie
ut uideamus quo iaceat in-
firmitatis actiones. Si enim mem-
bra summi capitis sumus inimi-
cum cui conectimur debemus. Quia
namque ad nostre eruditionis exem-
plum egregius predicator dicit
pro christo legatione fungimur tamquam
deo exhortante per nos obsecramus
pro christo reconciliamini deo. Ecce in
nos et deum discordia peccando
fecimus ad nos deus suos lega-
tos prior misit ut nos ipsi qui
peccauimus ad pacem dei rogati
ueniamus. Erubescat ergo humana
superbia confundatur quisque si non
satisfaciat prior proximo quo pos-
tulat ueniam ut ei reconciliari de-
beamus et ipse qui offensus est
legatis interuenientibus obsecrat

Jesus. Sequitur: Dico autem vobis vere, sunt hic aliqui stantes qui non gustabunt mortem donec videant regnum dei. Regnum dei, fratres karissimi, non semper in sacro eloquio venturus regni dicitur, sed nonnumquam presens etiam ecclesia vocatur. Unde scriptum est: Mittet filius hominis angelos suos et colliget de regno eius omnia scandala. In illo quippe regno scandala non erunt ubi perfecto reprobi non admittuntur. Quo videlicet et colligitur quod hoc loco regnum dei presens ecclesia vocatur. Et quia non nulli ex discipulis usque adeo in corpore victuri erant ut etiam dei ecclesiam constructam conspicerent et contra mundi huius gloriam erectam, consolatoria promissione nunc dicitur: Sunt quidam de hic stantibus qui non gustabunt mortem donec videant regnum dei. Sed cum tanta dominus subeunde mortis precepta ederat, quid necessarium fuit ut ad hanc subito promissionem veniret? Quod si subtiliter attendimus, quanta dispensatione pietatis agatur agnoscimus. Discipulis enim adhuc rudibus etiam de presenti vita aliquid promittendum fuit ut possent robustius in futura solidari. Sic israelitico populo ex egypto terra promittitur, et qui vocandus esset ad dona celestia terrenis promissionibus suadetur. Cui hoc ut d(u)m iam esset aliquid quod eminus perciperet id in fidelibus crederet quod de longinquo audire potuisset. Carnalis etenim populus si prima non acciperet magna non crederet. Omnipotens igitur deus largiendo terrena suadet ad celestia, ut percipiens quod videt sperare disceret quod minime videbat, et tanto solidior de invisibilibus quanto eum ad spei certitudinem visibilia promissa fulcirent. Unde recte quoque per psalmistam dicitur: Dedit eis regiones gentium et labores populorum possederunt, ut custodiant iustificationes eius et legem eius requirant. Sic ergo hoc loco rudibus discipulis veritas loquens videndum regnum dei promittit in terra ut hoc ab eis fidelibus in celo presumatur. Exorto itaque regno quod iam videmus in mundo esse sublimatum speremus regnum quod in celo credimus perspiciendum, quamvis sint non nulli qui christianitatis nomine censentur sed christianitatis fidem non habent. Sola esse visibilia estimant, invisibilia non appetunt, quia nec esse suspicantur. Ad sanctorum martyrum corpora consistimus fratres mei. Numquid isti carnem suam in morte darent nisi eis certissime constitisset esse vitam pro qua mori debuissent? Et ecce qui ita crediderunt

miraculis choruscant. Ad extremum
namque eorum corpora vincentes egri
veniunt et sanantur. periuri veniunt
et demonio vexantur. demoniaci
veniunt et liberantur. Quo ergo vivunt
illic ubi vivunt nisi in tot miraculis
vivunt hic ubi mortui sunt. Karis-
simi fratres dicto breve verbo sed non parvam
merito quam religiosis quibusdam
senioribus enarrantibus agnovi
Gothorum tempore matrona quedam
fuit valde religiosa que ad horum
martyrum ecclesiam crebro veniebat.
Quadam die dum ex more ad orandum
venisset egrediens duos fratres sub
peregrino credidit dari eis aliquid
elemosine precepit. Sed priusquam
erogator eius eis ad largienda
elemosinam appropinquasset astiterunt illi
dicentes et dixerunt. Tu nos visi-
tas modo nos te in die iudicii
requiremus et quidquid possumus
prestamus tibi. Quo dicto ab oculis
ablati sunt. Territa illa ad orandum
rediit seseque in lacrimis prolixius ef-
fudit et facta est post hoc tanto
instancior in prece quanto certior de
promissione. Si autem iuxta Pauli
vocem est fides sperandarum substan-
tiarum argumentum non apparentium
nequaquam iam dicimus ut veteri
tuam vitam eternitatis quia certe ipsi
qui in illa vivunt humanis obtuti-
bus visibiliter putantur. Quod
cum videri potest melius dicitur
sciri quam credi venturam vitam

ergo nos magis nolunt sancti qui
credere qui eos quos invisibi-
liter recepit apud se vivere non
etiam visibiliter ostendit. Hos ergo fratres
karissimi inter vos exoramus quia cum
districto iudice venturus patronos
facite. hos in die tanti terroris
illius defensores adhibete. Certe
si apud quemdam magnum iudi-
cem causa quelibet vestra esset die
crastino ventilanda totus hodier-
nus dies cogitatione duceretur
patronum vestra sanctitas quereret ut
apud tantum iudicem sibi defen-
sor veniret. Ecce districtus
iudex Ihesus venturus est tanti
illius angelorum archangelorum quoque co-
etibus terror adhibetur. In illo con-
ventu causa nostra discutitur
et tamen nos patronos modo non
querimus quos tunc defensores
habeamus. Assunt nobis sancti
martyres rogari volunt atque ut
ita dixerim querunt ut querantur
hos ergo adiutores vestre orationis
querite hos protectores in reatu
invenite quia ne puniatur peccator
debeat rogari vult ipse qui in-
dicat. Qui etiam longo tempore commi-
serit tamen misericorditer expectat
veniam. Sit autem nos misericordia eius
ne foveat ut nullo negligentes
reddat sicut pietas nostra probent
hec times in desperationem non proiciat
et si pie sumentes spem eius

regni celestis adepturi sumus per eum qui vivit et regnat deus cum patre et unitate spiritus sancti per omnia secula seculorum. amen. Sequitur

Item in natali unius martiris

In illo tempore dixit ihesus turbis. Si quis venit ad me et non odit patrem suum et matrem et uxorem et filios et fratres et sorores adhuc autem et animam suam non potest meus esse discipulus.

Omelia lectionis eiusdem beati gregorii pape habita ad populum in basilica sancti sebastiani martiris in die natalis eius.

Si consideremus fratres karissimi que et quanta sunt que pro nobis promittuntur in celis vilescunt animo omnia que in terris habentur. Terrena namque substantia superne felicitati comparata pondus est non subsidium. temporalis vite eterne vite comparata mors est potius dicenda quam vita. Ipse enim cottidianus defectus corruptionis quid est aliud quam quedam prolixitas mortis. Que autem lingua dicere vel quis intellectus capere sufficit illa superne civitatis quanta sint gaudia angelorum choris interesse cum beatissimis spiritibus glorie conditoris assistere presentem dei vultum cernere incircumscriptum lumen videre nullo mortis metu affici incorruptionis perpetue munere letari. Sed ad hec audita inardescit animus iamque illic cupit assistere ubi se sperat sine fine gaudere. Sed ad magna premia perveniri non potest nisi per magnos labores. Unde et paulus egregius predicator dicit. Non coronabitur nisi qui legitime certaverit. Delectet ergo mentem magnitudo premiorum sed non deterreat certamen laboris. Unde ad se venientibus veritas dicit. Si quis venit ad me et non odit patrem suum et matrem et uxorem et filios et fratres et sorores adhuc autem et animam suam non potest esse discipulus meus. Sed percunctari libet quomodo parentes carnaliter propinquos precipimur odisse qui iubemur et inimicos diligere. Certe de uxore veritas dicit Quos deus coniunxit homo non separet. Et paulus ait. Viri diligite uxores vestras sicut et christus ecclesiam. Ecce discipulus uxorem diligendam predicat cum magister dicat qui uxorem non odit non potest meus esse discipulus. Numquid aliud index nuntiat aliud preco clamat. An simul odisse possumus et diligere. Sed si vim precepti perpendimus utrumque agere per discretionem valeamus ut eos qui nobis carnis cognatione coniuncti sunt et quos proximos novimus diligamus et quos adversarios in via dei patimur odiendo et fugiendo nesciamus. Quasi enim per odium diligitur qui carnaliter sapiens dum prava nobis ingerit non auditur. Ut autem dominus demonstraret hanc

erga proximos odium non de affec
tione procedere sed de caritate addidit
primis dicens. Adhuc autem et
animam suam. Odisse itaque precipi
mur proximos odisse et animam
nostram. Constat ergo quod amando
debet odisse proximum qui sic eum
odit sicut semetipsum. Tunc etenim
bene animam nostram odimus cum eius
carnalibus desideriis non acquiescimus
cum eius appetitum frangimus eius
voluptatibus reluctamur. Que
ergo contempta contemptu ad melius
ducitur quasi per odium amatur. Sic
enim nimirum exhibere proximis nostris
odii discretionem debemus ut in
eis et diligamus quod sunt et ha
beamus odio quod videmus nobis
in itinere obsistunt. Certe dum paulo
ierosolimam pergenti propheta agabus zo
nam illius apprehendit suisque pe
dibus alligavit dicens virum
cuius hec zona est sic alligabunt
in ierusalem. Sed qui animam suam
perfecte oderat dicebat. Ego non
solum alligari sed et mori in ierusa
lem paratus sum pro nomine domini ihesu. Nec
facio animam meam preciosiorem quam me.
Ecce quo amando animam suam oderat
ymmo odiens amabat quam cupie
bat pro ihesu morti tradere ut hanc
ad vitam de peccati morte suscitaret.
Ab hac ergo discretione odii mi extimamus
forma ad odium proximi. Amatur
quibus in hoc mundo adversamur. Sed
in via dei contrarius non amatur

etiam propinquus. Qui in spiritus eu
um eternam concupiscit in ea qua
aggreditur causa dei extra patrem extra
matrem extra uxorem extra filios extra
cognatos extra semetipsum fieri
debet ut eo verius cognoscat deum
quo in eius causa neminem recogn
oscit. Multum namque est quod car
nales affectus intentionem mentis
diverberant eiusque aciem obscurant.
Quos tamen nequaquam nocere possunt
tamen si eos per moderamen tenemus.
Amandi ergo sunt proximi impendenda
caritas omnibus propinquis et extra
neis non tamen pendere caritate
a dei amore flectendum. Sciendum
autem quod cum de terra philistinorum
archa dei ad terram israhelitarum re
diret plaustro super imposita
est et vacce plaustro subiuncte
sunt fuisse inveniuntur quarum
filios clauserunt domi recepti
est. Ibat autem in directum vacce
per viam que ducit bethsames
uno itinere gradiebantur pergentes
et mugientes et non declinabant
neque ad dexteram neque ad sinis
tram. Quid igitur vacce nisi
fideles quosque in ecclesia designant
qui dum sacri eloquii precepta
considerant quasi superimpositam
domini archam portant de quibus
hoc est etiam notandum quod fuisse fete
inveniuntur quod sunt plerique qui
in via dei intus [illegible] positi

foris carnalibus affectibus liga
tur s[ed] no[n] declinat a recto itinere
qui archam dei portat i[n] mente
Arce e[ni]m vatte bethsamis expo
nitur domus solis. Et p[ro]pheta
ait vobis aute[m] qui timet[is] do
minu[m] orietur sol iusticie. Si
igit[ur] ad et[er]ni solis habitatione[m]
tendimus dignu[m] p[ro]fecto e[st] ut
de dei itine[re] p[er] carnalib[us] affecti
bus no[n] declinemus. Tota en[im]
virtute pensandu[m] est quod vac
ce dei plaustr[o] subposite p[er]gunt
et gemunt da[n]t ab intimis mu
gitus et tu[m] de itine[re] no[n] deflectu[n]t
gressus. Sic nimiru[m] p[re]dicatores
dei sic fideles quiq[ue] esse intra
sancta[m] eccl[es]iam debent ut co[m]patia
tur p[ro]ximis p[er] caritate[m] et tu[m] de
via dei no[n] exorbitent p[er] com
passione[m] hoc ipsu[m] vero a[n]i[m]me
odiu[m] qualit[er] exhibere debeat
veritas subdendo manifestat di
cens. Qui no[n] baiulat cruce[m]
sua[m] et venit post me no[n] pot[est]
meus esse discipulus. Crux
quippe a cruciatu dicit[ur]. Et
duobus modis item domini
baiulamus cu[m] p[er] abstinentia[m]
carne[m] affligimus aut p[er] co[m]pas
sione[m] p[ro]ximi necessitate[m] illius
nostram putamus. Qui e[ni]m do
lore[m] exhibet i[n] alia necessitate
cruce[m] portat i[n] mente. Sciendu[m]
vero est q[uo]d sunt no[n] nulli q[ui] carnis

abstinentiam non p[ro] deo sed p[ro] i[n]a[n]i
gloria exhibent et sunt plerique qui
compassione[m] p[ro]ximo no[n] sp[irit]ualiter
sed carnaliter impendunt ut ei
no[n] ad virtute[m] sed q[uas]i misericordiam ad cul
pas foveat. hii itaq[ue] ad culpas
foveat item quide[m] videt[ur] ferre
sed d[omi]nu[m] no[n] sequunt[ur]. Su[n]t vere hec
eadem veritas dicit. Qui no[n] ba
iulat crucem suam et venit p[ost] me
no[n] potest meus esse discipulus.
Baiulare etenim cruce[m] et post
d[omi]n[u]m ire est vel carnis abstine[n]
tiam vel co[m]passione[m] p[ro]ximo stu
dio et[er]ne intentionis exhibere.
Nam quisq[ui]s hec p[ro] temporali inte[n]
tione exhibet cruce[m] quide[m] baiu
lat s[ed] ire post d[omi]n[u]m recusat. Quia
vero sublimia precepta data sunt
p[er]timus co[m]paratio edificande subli
mitatis adiungit[ur] cu[m] dicitur.
Quis e[ni]m ex vobis volens turri[m]
edificare no[n] p[ri]us sedens co[m]pu
tat sumptus qui necessarii s[un]t
si habeat ad p[er]ficiendu[m] ne p[os]tea
q[uam] posuit fundamentu[m] et no[n] po
tuit p[er]fice[re] omnes qui viderint
incipiat illudere ei dicentes quia
hic homo cepit edificare et non
potuit co[n]summare. Omne quod
agimus p[re]venire p[er] studiu[m] co[n]side
rationis debem[us]. Ecce e[ni]m iuxta
veritatis voce[m] qui turrim edificat
p[ri]us edificii sumptus parat. Si igit[ur]

humilitatis turrim edificare cupimus
prius nos preparare ad adversa huius
seculi debemus. Hoc enim inter ter-
renum et celeste edificium distat quod
terrenum edificium expensis colligen-
do construitur. Celeste vero edifi-
cium expensis dispergendo. Aliud
illud sumptus facimus si non ha-
bita colligamus ad illud sump-
tus facimus si et habita relinquimus.
Istos sumptus dives ille habere
non potuit qui multas possessio-
nes possidens magistrum requisivit
dicens: Magister bone quid faciendo
vitam eternam possidebo. Cumque cum
precepta relinquendo omnia audisset,
tristis abscessit quia erat angustia-
tus in mente unde foris fuit locuples in
possessione. Qui enim in hac vita
ambulat sumptus celsitudinis
tendendo ad eternam patriam habere
noluit sumptus humilitatis. Con-
siderandum vero est quod dicitur:
Omnes qui viderint incipiant illu-
dere ei. Quia iuxta Pauli vocem specta-
culum facti sumus mundo et angelis
et hominibus et in omne quod agimus
considerare occultos nostros adversari-
os debemus qui semper nostris operibus
insistunt semper ex nostro defectu ex-
ultant. Quos intuens propheta ait:
Deus meus in te confido non eru-
bescam neque irrideant me inimici
mei. A bonis enim operibus intentis
nisi contra malignos spiritus solliciti
vigilemus ipsos inimicos patimur

quos ad malum persuasores habemus.
Sed quia de construendo edificio
data est nunc ex minore ad maius
similitudo subditur ut ex rebus
minimis maiora pensentur. Sta-
tim subiungitur: Aut quis rex iturus committere
bellum adversus alium regem non
sedens prius cogitat si possit
cum decem milibus occurrere ei
qui cum xx milibus venit ad se.
Alioquin adhuc illo longe agente
legationem mittens rogat ea que
pacis sunt. Rex contra regem
ex equo venit ad prelium et tamen
si se perpendit non posse sufficere lega-
tionem mittit et ea que pacis sunt
postulat. Quibus ergo lacrimis
nos sperare veniam debemus qui
in illo tremendo examine cum rege
nostro ex equo ad iudicium non ve-
nimus quos nimirum in iudi-
cio infirmitatis tam inferiores exhibebit.
Sed forte iam mali operis
culpas abscidimus iam prava
quoque ex toto declinamus. Numquid
ad reddendam rationem cogitationis
nostre sufficimus? Ecclesiam cum xx
milibus venire dicit is contra
quem nimirum sufficit iste qui decem
milibus venit decem milia quippe
ad xx milia simplum ad du-
plum sunt. Nos autem si multa
perficimus vix [illegible] opera
nostra opera in rectitudine [illegible]. Nam
et si iam luxuria carnis abscis-
sa est tamen adhuc corde fundi-
tus abscisa non est. Ille autem

qui iudicaturus venit exteriora sed
interiora iudicat facta pariter et
cogitationes pensat. Cum duplo
ergo exercitu contra simplum venit
qui nos vix in solo opere paratos
sumus de opere et cogitatione discutit.
Quid ergo agendum est fratres nisi
ut dum nos cum simplo exercitu
contra duplum illius sufficere non
posse conspicimus dum adhuc
longe est legationem mittamus ro-
gemus ea que pacis sunt. Longe
enim esse dicitur adhuc presens per
iudicium non videtur. Mittamus
ad hunc legationem lacrimas nostras
mittamus misericordie opera mactemus
in ara eius hostias placationis
cognoscamus nos cum eo in iudicio
non posse contendere. Pensemus
virtute eius fortitudinem rogemus
ea que pacis sunt. Hec est nostra
legatio que regem venientem pla-
cat. Pensate fratres quam benignus
sit quod is qui suo adventu valde
aspicere tardat venire. Mittamus
ad hunc legationem ut diximus
nostram flendo tribuendo sacras
hostias offerendo. Singulariter
namque ad absolutionem nostram oblata
cum lacrimis et benignitate mentis
sacri altaris hostia suffragatur
quia is qui in se resurgens a mor-
tuis iam non moritur adhuc per
hanc in suo misterio pro nobis iterum
patitur. Nam quotiens ei hostiam
sue passionis offerimus totiens

nobis ad absolutionem nostram passio-
nem illius reparamus. Multos vestrum credo
fratres karissimi cognovisse nosse
hoc quod volo ad memoriam vestram
narrando revocare. Non longe ante
fertur temporibus factum quod quidam ab
hostibus captus longe transductus
est. Cumque diu teneretur in vinculis
eum uxor sua cum ex eadem captivi-
tate non recepit extinctum putavit
pro quo iam velud mortuo hostias
ebdomatibus singulis offerebat. Qui
totiens vincula solvebantur
in captivitate quotiens ab eius co-
niuge oblate fuissent hostie pro
anime eius absolutione. Nam longo
post tempore reversus ad uxorem valde
indicavit uxori sue quod diebus
certis ebdomatibus singulis eius
vincula solvebantur. Quos videlicet
dies eius uxor atque horas distin-
guens tunc eum recognovit ab-
solutum cum pro eo sacrificium meminerat
oblatum. Hinc ergo fratres karissimi
hinc ita considerationem colligite
oblata a nobis hostia sacra quantum
in nobis solvere valeat ligaturam
cordis si oblata ab altero potuit
in altero solvere vincula corporis. Multi
vestrum fratres karissimi Cassium narniensis
urbis episcopum noverunt cui mos erat
cottidianas deo hostias offerre
ita ut pene nullus dies vite ab-
sciderit quo non omnipotenti deo
hostiam placationis ymolaret.
Cui cum sacrificio valde eius concordabat

bat vita. Nam cuncta que habebat
in elemosinis tribuens tamen ad horam
offerendi sacrificium venisset velud
totus in lacrimis defluens semet
ipsum magna contricione mactabat.
Cuius vitam et exitum a quodam
venerabilis vite dyacono qui ab eo
fuerat nutritus referente cognovi.
Aiebat enim quod quadam nocte eius
presbitero per visum dominus astitit dicens:
Vade et dic episcopo: Age quod agis o-
perare quod operaris non cesset pes
tuus non cesset manus tua natali
apostolorum venies ad me et retribuam
tibi mercedem tuam. Surrexit presbiter
sed quia eciam eius apostolorum natalicius
dies iminebat tam propinqui exitus
diem episcopo nunciare pertimuit. Alia
nocte dominus redyt eumque de inobediencia
vehementer increpavit atque eadem
visionis sue verba repetivit. Tunc
presbiter surrexit ut pergeret sed
rursus infirmitatis cordis impedimen-
to factum est indicande revelacionis
et admonicionis quam iterate in visione
obdormivit pergere et que viderat ma-
nifestare neglexit. Sed quia magis
mansuetudine contempta ira ma-
ior sequi solet iam videre visione
tercia dominus apparens iam verbo addi-
dit verbera tamque districta cede mac-
tatus est ut in eo duriciam cordis
emolliret plaga corporis. Surrexit
tandem eruditus exhibere properans ad
episcopum eumque iam commorantem in loco beati
Juvenalis martiris sepulcro ad offerendum

sacrificium consistente repperit sacerdotum
et clericorum astantibus pectore seque eius
pedibus stravit. Cumque cum
ubertim flente episcopus vix ad se
levare potuisset lacrimarum causas
cognoscere studuit. Ille vero rela-
turus ex ordine visionem prius
vestimento ex humeris devoluto
detexit plagas corporis. Sit ita
dicta testes veritatis tumide mo-
straverit quanta cum animadversione dis-
tricionis membra illius attrita
livoris infecto sulcaverunt.
Que mox ut episcopus vidit cohor-
ruit et quis sibi tanta facere pre-
sumpsisset cum magne obstupe-
faccionis vocibus inquisivit.
At ille rudit hoc se pro ipso fuisse
perpessum. Expavit ei terrore
animato. Sed nullas iam presbiter
inquisicione eius moras adiacet
secretum revelacionis aperuit ei
quas visiones dominicas per quam au-
dierat verba narravit dicens: Age
quod agis operare quod operaris
non cesset manus tua non cesset
pes tuus natali apostolorum venies
ad me et retribuam tibi mercedem
tuam. Quibus auditis episcopus in
oracione se tunc magna cordis con-
tricione prostravit et qui oblaturus
sacrificium ad horam terciam venerat
hoc propter se ordinis magnitudine
ad horam nonam usque perclamavit atque
ex ipso iam die magis magisque

ei amata sunt lucra pietatis suis
quod est tam fratris inope quam certo
ex munere quippe qui enim cuius ipse
debitor fuerat ex promissione iam re
peterat habere debitorem. Hinc autem
consuetudo fuit annis singulis
natalicio apostolorum die romam venire
iam ex hac revelacione suspicionis
venire in suo more nolunt. Eode
ergo tempore sollicitatus fuit. Secundo quoque
anno vel tercio in mortis sue conspira
cione suspensus certo quotoque ipso
sibi. Cum iam desperare de veritate
revelacionis poterat si verbis fide
libera non fecissent tamen certe anno
septimo usque ad constituti natal
paracis vigilias in columnis perve
nit sed levius hunc in vigiliis calor
attigit atque ipso die natalicio
filiis suis se consociantibus missa
rum solempnia celebrare nisi pro
cis apud dominum idem antistes
suus intercessor accederet tunc
ille compulsus in ecclesie oratorio
missas fecit et manu sua corporis
dominici pacemque omnibus tribuit
Cum in communicato ministerio oblatis fuit
sic pacto ad lectulum redit ibique
iacens dum sacerdotes suos ac
ministros circumstetisse cerneret
ei vale ultimum dicens desina
de eos vinculo caritatis commone
bat et quanta debuissent concordi
intra se vivere predicabat cum
subito inter ipsa sua exhortacionis
verba voce terribili clamavit

dicens hora est exire. assistenti
bus ipse suis manibus linthea
dedit quod ex more incensum sibi
contra faciem tenderetur. Quo
tempore spiritum emisit. Sic sancta illa
anima ad eterna gaudia perveniens
a carnis corrupcione soluta est
Cum frequens enim que vir iste in
morte sua imitatus est in eo quod
in vita sua fecit contemplacionis dicens
enim hora est de corpore exire quia
illius pacis omnibus. Cum dixisset
consummatum est inclinato capite
tradidit spiritum. Quod ergo dominus fecit
ex potestate hoc egit similis vocaci
one. Ecce cottidianis hostie ille
cum elemosinis relacionis missa
rum legacio quidem cuius rege
veniente tractare pace fecit relinquit
ergo omnia qui potest qui ante
relinquere omnia non potest cum ad
hunc rex longe est legacionem mit
tat lacrimis elemosinis hostia
munera offerat. Vult enim placari
precibus qui scit quia non possit
portare iracionis. Sed adhuc mora
facit venire legacionem pacis susti
net venisse iam namque si vellet
contentos adversarios suos contriuisset
Sed rex terribilis veniat indicat
et tamen adveniendum tardat
quia non vult invenire quos puniat
Sed veritatis nobis contemptus in
de innuitat dicens Sic ergo omnis ex
vobis qui non renunciat omnibus
que possidet non potest meus esse discipulus

et tamen sperari de salutis reme
dium concedit quia qui priuatum
non potest fieri apostulate pag' vult
lectatione plantari lauate quod fres
fratrum lacrimis maculas peccatorum
elemosinis tergite sacris hostijs
expiate et nolite possidere pcedere
rum que adhuc possunt minime
reliquistis tempore in solo redemptore
figite ad eterna patriam mente tu site
Si enim nichil in hoc mundo amando
possidetis etiam possidendo cuncta
reliquistis ipse vobis gaudia de
sidelita concedit qui vobis eterne
patris remedia contulit ihesus xpus
dominus noster Qui viuit et regnat cum
patre et spiritu sancto amen Sermo

Item in natali binus marti
In illo tempore ris retetal
dixit ihesus discipulis suis Amen
amen dico vobis nisi granum
frumenti cadens in terram mortuum
fuerit ipsum solum manet Omeli
lectionis eiusdem beati augustini

Amen amen stimi epistole
dico vobis nisi granum fru
menti cadens in terram mor
tuum fuerit ipsum solum manet Si
autem mortuum fuerit multum fructum
affert Se autem dicebat ipsum granum
mortificandum et multiplicandum
Mortificandum infidelitate iudeorum
Multiplicandum fide plurimorum Iam vo
exhortamur ad passionis sue sec
tanda vestigia qui amat inquit
animam suam perdet eam quod duo
bus modis intelligi potest Qui

amat perdet i. si amas perdes
si cupis vitam tenere cum xpo
noli mortem timere pro xpo Item
alio modo Qui amat animam suam
perdet eam Noli amare ne perdas
Noli amare in hac vita ne perdas
in eterna vita Hoc autem quod supi
us dixi magis hic videtur sensus
euangelii Sequitur enim Et qui odit
animam suam in hoc mundo in vita
etiam custodit Ergo quod su
dictum est qui eam amat subin
telligitur in hoc mundo ipse ita
quod perdat Qui autem odit utique
in hoc mundo in vita eterna custo
dit eam Magna et mira sente
tia quemadmodum sit homini in
animam suam amor ut pereat
odium ne pereat Si male amaueris
tunc odisti si bene oderis tunc
amasti ~~si bene oderis~~ Felices
qui oderunt custodiendo ne perdant
amando Sed vide ne tibi sub
repat ut teipsum velis interime
sic intelligendo quod debes odisse
in hoc mundo animam tuam hinc
enim quidam maligni atque peruersi
et in semetipsis crudeliores et
sceleratiores homicide flammis
se donant aquis prefocant precipitio
collidunt et pereunt Hoc xpus
non docuit immo etiam dyabolo pre
cipitium suggerenti Redi inquit retro
sathanas scriptum est non tempta
bis dominum deum tuum Petro autem
dixit significans qua morte clarifi
caturus erat deum Cum omnes

esses iunior cingebas te et ambulabas quo volebas cum autem senueris alter te cinget et feret quo tu non vis ubi satis expressit non a se ipso sed ab alio debere occidi qui vestigia sequitur Christi. Cum ergo talis articulus venerit ut hec condicio ponatur aut faciendum esse contra dei preceptum aut ex hac vita emigrandum quorum duorum homo cogatur alterum eligere comminante morte persecutore ibi eligat deo dilecto mori quam offenso vivere ibi oderit in hoc mundo animam suam ut in vitam eternam custodiat eam. Si quis michi ministrat me sequatur. Quid est me sequatur nisi me imitetur. Christus enim pro nobis passus est ait apostolus petrus relinquens nobis exemplum ut sequamini vestigia eius. Ecce quod est Si quis michi ministrat me sequatur. Quo ~~est me sequatur~~ fructu qua mercede quo premio. Et ubi sum inquit illic et minister meus erit. Gratis ametur cuius operis quo ministratur illi premium sit esse cum illo ubi enim bene erit sine illo aut quando male esse poterit cum illo. Audi evidencius Si quis michi ministraverit honorificabit eum pater meus. Quo honore nisi ut sit cum filio eius. Quod enim superius ait Ubi ego sum illic et minister meus erit

hoc intelligitur exposuisse cum dicit honorificabit eum pater meus. Quem namque maiore honore accipere poterit adoptatus quam ut sit ubi est unicus non equalis factus divinitati sed consociatus eternitati. Quid sit autem ministrare Christo cui operi merces tanta promittitur hoc potius debemus inquirere. Si enim hoc putaverimus esse Christo ministrare ea que sunt corpori necessaria preparare aut cenanti cibum coquere vel apponere vel poculum dare potumque miscere fecerunt hoc in corpore ei presentem sicut martha et maria quando et lazarus unus erat ex recumbentibus sed eo modo Christo etiam iudas perditus ministravit. Nam et loculos ipse habebat et que mittebantur sceleratissime furaretur pro illo tamen etiam necessaria parabant unde est illud quod cum ei diceret dominus Quod facis fac velociter arbitrati sunt quidam quod eum iussisset propter diem festum necessaria preparare vel indigentibus aliquid dare. Nullo modo igitur de hoc genere ministris dicit dominus ubi ego sum ibi erit et minister meus et si quis michi ministraverit honorificabit eum pater meus quoniam iudam talia ministrantem reprobatum potius quam honoratum videmus. Ut quid ergo alibi querimus quid sit ministrare Christo et non potius in eis ipsis verbis agnoscimus. Cum enim dixisset Si quis

michi ministrat me sequatur. Hoc intelligi voluit ac si diceret. Qui quis me non sequitur non michi ministrat quia ihesu xpo qui non sua querit sed que ihesu xpi. Hoc enim me sequitur vias ambulet meas non suas sicut alibi scriptum est. Qui se dicit in xpo manere debet sicut ille ambulavit et ipse ambulare. Debet Etiam si porrigit esurienti panem de misericordia facere non de iactantia non aliud ibi querere nisi opus bonum nesciente sinistra quid faciat dextera id est ut alienetur intencio cupiditatis ab opere caritatis. Qui sic ministrat xpo ministrat recte quod illi dicetur. Cum uni ex minimis meis fecisti michi fecisti. Nec ea tamen que ad misericordiam pertinent corporalia sed omnia opera bona propter xpm faciens tunc enim erunt bona quia finis legis xpc ad iustitiam omni credenti. Minister est xpi usque ad illud opus magne caritatis quod est animam suam pro fratribus ponere. Hoc enim et pro xpo ponere quia et hoc propter sua membra dicturus est. Cum presentibus fecisti pro me fecisti. De tali quippe opere etiam se ministrum facere et appellare dignatus est ubi ait. Sicut filius hominis non venit ministrari sed ministrare et animam suam ponere pro multis. Hinc ergo est unusquisque minister xpi unde est minister et ipsius. Sic ministrantes xpo honorificabit pater eius honore illo magno ut sit cum filio eius nec umquam deficiat felicitas eius. Cum ergo audistis fratres dominum dicentem Ubi ego sum illic et minister meus erit. Nolite tantummodo bonos episcopos et clericos cogitare. Etiam nos pro modo nostro potestis ministrare xpo bene vivendo elemosinas faciendo nomen doctrinamque eius quibus potueritis predicando. Et unusquisque etiam pater familias hoc nomine agnoscat paternum affectum sue familie se debere pro xpo et pro vita eterna suos omnes moneat doceat hortetur corripiat impendat benivolenciam exerceat disciplinam. Ita in domo sua ecclesiasticum et quodammodo episcopale implebit officium ministrans xpo ut in eternum sit cum ipso. Nam et illam maximam passionis ministracionem multi [illegible] ministraverunt. Multi non episcopi neque clerici iuvenes et virgines seniores cum iunioribus. Multi coniugati et coniugate. Multi patres matresque familias ministrantes xpo etiam animas in eius martirio posuerunt et honorificati a patre coronas gloriosissimas receperunt.

Item de uno martire secundum Matheum

In illo tempore dixit ihesus discipulis suis. Nolite arbitrari quia venerim mittere pacem in terram non veni pacem mittere sed gladium et cetera.

Omelia lectionis eiusdem beati Jeronimi presbiteri.

Nolite arbitrari quia veni
pacem mittere in terram. Non
veni pacem mittere sed gladi
um. Supra dixerat quod dico vobis
in tenebris dicite in lumine et
quod in aure auditis predicate
super tecta. Nunc infert quod post
predicacionem sequatur ad fidem
xpi. Totus orbis contra se divi
sus est. Unaqueque domus ꝛ in
fideles habet ꝛ credentes. Propterea bel
lum missum est bonum ut rumpet
pacem malam. Tale quid in genesi
adversus rebelles homines qui
moti fuerant de oriente ꝛ turrim
construere festinabat per quam
celi alta penetraret fecisse scri
bitur deus ut divideret linguas
eorum. Unde ꝛ in psalmo david psalmista
Dissipa deus gentes que bella
volunt. Veni enim separare hominem
adversus patrem suum ꝛ filiam ad
versus matrem suam ꝛ nurum adver
sus socrum suam ꝛ inimici hominis
domestici eius. Hic locus hiis ipsis
verbis in michea propheta scribitur.
Et notandum ubicumque de veteri instru
mento testimonium ponit utrumque sensus
tum cum sermo concordat ponit
vel aliter. Et notandum quod ubi
cumque de veteri testamento exem
sumitur non quod sermo sed quod sensus
tum consonat ponit. Qui amat
patrem aut matrem plusquam me non
est me dignus ꝛ reliqua. Qui amat

premiserat non veni pacem mittere
sed gladium ꝛ dividere homines ad
versus patrem ꝛ matrem ꝛ socrum ne quis
pietatem religioni anteferret subicit
dicens. Qui amat patrem ꝛ matrem
plusquam me. Et in Cantico legimus
Canticorum. Ordinate in me caritatem.
hic ordo in omni affectu necessarius
est. Ama post deum patrem ama
matrem ama filios. Si autem necessi
tas venerit ut amor parentum ac filio
rum dei amori comparetur ꝛ non pos
sit utrumque servari odium in suos
et pietas in deum est. Non ergo prohi
buit amari patrem aut matrem sed
signanter addidit qui amat patrem
aut matrem plusquam me ꝛ qui non ac
cipit crucem suam ꝛ sequitur me non
est me dignus. In alio ewangelio scri
bitur qui non accipit crucem suam
cottidie. Nec semel parentum ar
dore fidei posse sufficere semper circum
portanda est ut semper nos xpm
amare doceamus. Qui recipit
vos me recipit ꝛ qui me recipit
recipit eum qui me misit. Ordo
pulcherrimus ad predicacionem mittit
docet pericula non timenda affectus
subicit religioni. Aurum supra tule
rat dicens gratis accepistis gratis date. Unde
ergo sumptus vel victus necessaria. Aus
teritatem mandatorum spe temperat pre
missorum. Qui recipit inquiens
vos me recipit ꝛ qui me recipit
recipit eum qui me misit. Ut in

suscipiendis apostolis dominus quemque cre-
dentium xpm se suscepisse attestatur
qui recipit prophetam in nomine prophete
mercedem prophete accipiet et reliqua.
Qui prophetam recipit ut prophetam
et intelligit eum de futuris loqu-
entem hic mercedem prophete accipiet.
Igitur iudei carnaliter intelligen-
tes prophetas mercedem non accipient
prophetarum. Aliter in omni professione
zizania mixta sunt. Certo premi-
serit qui recipit vos me recipit
recipit eum qui me misit. Ad sus-
ceptionem magistrorum discipulos provoca-
verat. Poterat occulta esse credentium
responsio quod et pseudo prophetas et iudam
proditorem debemus recipere et illis
alimonia ministrare. Hoc dominus ante
preveniens non personas suscipiendas
eis dixit sed nomina et mercedem
non perdere suscipientes licet in-
digni sint qui suscepti sunt
et quicumque potum dederit uni ex
minimis istis calicem aque frigi-
de tantum in nomine discipuli amen dico
vobis non perdet mercedem suam. Legi-
mus in propheta david. Concupiscen-
dus concupiscencias in pectus quod
multi peccatorum suorum qui iustas pre-
tendunt occasiones et quod volunt
delinquunt videantur necessitate
peccare. Dominus scrutator cordis et
renum futuras cogitationes in
singulis cohercet dixerat qui
recipit vos me recipit. Et hoc
preceptum multi pseudo prophete

et falsi predicatores poterant im-
pedire. Medicatus est huic scan-
dalo dicens. Qui recipit iustum
in nomine iusti mercedem iusti ac-
cipiet. Rursus alius poterat cau-
sari et dicere paupertate prohibeor
tenuitas me retinet ut hospi-
talis esse non possum. Et huic
excusationem levissimo precepto
diluit ut calicem aque frigide
toto animo porrigamus. Frigide
inquit aque non calide ne et calida
paupertatis penuria et lignorum
occasio quereretur. Tale quid ut
ante iam diximus apostolus ad
Galathas precepit. Communicet is
qui cathezizatur ei qui se cathe-
zizat in omnibus bonis. Et
discipulos admonuit refrigeria confor-
tatio quod poterat quilibet obicere de
paupertate et parcitati claudere fines
quod ille ponat in medio et pluri-
ma questione dicens. Nolite errare
deus non irridetur. Que enim
seminaverit homo hec et metet. Et
est sensus. Scriptum tempus corpori-
um tamen aliud habeat conscientia. Nec
potes fallere cohortatorem. Sed
scito quecumque seminaveris tu et
messurus. Item de uno ma-
rtire secundum lucam.

In illo tempore dixit ihesus discipulis
suis parabolam hanc. Homo quidam
nobilis abiit in regionem longin-
quam accipere sibi regnum et reverti.

Omelia leonis eiusdem benaf

H[omo] ergo Bede p[res]b[yte]ri
nobilis qui abiit in re
gione longinqua dicit
ut in p[rese]nti lectione audistis ipse
d[omi]n[u]s ihesus xp[istu]s intelligitur
Regio longinqua eccl[es]ia g[e]n[t]ium
usq[ue] ad fines terre dilatata dicit
Abiit enim d[omi]n[u]s salvator n[oste]r de
synagoga iudeorum quae p[ro]p[ri]e p[ro]pria
et hereditas eius dicitur in regio
nem g[e]ntilium ut plenitudo eorum
p[er] sanctos p[re]dicatores intrans
ad fidem eius venitur ante
quod i[n] novissimis temporibus p[re]di
catione helye et enoch o[mn]is israel
ingreditur ad fidem ut salvus
fiat Vocatis aut[em] decem servis
suis dedit illis decem mnas et
ait illis. Negociamini du[m] venio
Denarius nu[meru]s ad legem p[er]tinet
quam decalogum vocat ita q[uod]
p[ate]r familias decem suos quia
elegit discipulos p[ro]lixa legis
imbutos dat illis decem mnas
qui legis decal[ogum] sp[irit]ual[ite]r intellige
re revelat post passionem & resur
rectionem q[uo]q[ue] suam aperuit illis
sensum ut intelligerent scripturas
Una namq[ue] centum drachmis
appenditur & omnis scriptura s[an]c[t]a sermo
quia vite celestis p[er]fectionem sugge
rit quasi nu[m]mi centenarii pon
dere fulgescit. Cives aut[em] eius
oderunt illum & miserunt legatos

post illum dicentes. Nolumus
hunc regnare sup[er] nos. Cives im
pios iudeos dicit de quibus alibi
p[ro]testatur q[uod] nunc autem viderunt
et oderunt me & patrem meum
Qui non solum p[rese]ntem usq[ue] ad
mortem crucis oderunt s[ed] etiam p[ost]
resurrectionem eius miserunt p[ost] sacratam
ap[osto]lis p[re]dicationem regni celestis
spreverunt. Et f[actu]m est ut rediret
accepto regno sicut tempus quando in
manifestissima et evidentissima
claritate venturus qui eis humilis
apparuit terribilis tunc temporis venit. Et
iussit vocari s[ervos] nos quibus dedit
pecuniam. Ut sciret quantum quisq[ue]
negociatus esset. Ut sciret non q[uo]
cum q[ui]s lateat cui verissime datum
est. Sed tu omnia scis & sic dicit
ut scias unus fecerit. Tunc enim omni
opera & cogitaciones palam omnibus
ostendit. Nemo sane arbitretur
eos solum quibus p[re]dicatum est ad
iudicium tunc esse vocandos ipsi
enim sunt pecunia quam boni servi
acquirere debent nicando q[ui] etiam
sciat eos q[ui] quibus num[quam] p[re]dicatum
est ibidem adesse dampnandos
Unde ipse dicit. Cum sederit filius
filius i[n] sede maiestatis sue tunc
congregabuntur ante eum omnes gentes
Venit aut[em] primus dicens domine
mna tua decem mnas acquisivit
Primus servus ordo doctorum est ad p[ro]p[ri]um

israheliticum missus qui una mna
negociatus acceperit qz unum
dominum unam fidem unum baptizma
unum deum predicare iussus est
Sed hec eadem mna decem mnas
acquisiuit qz populum sub lege con
stitutum sibimet docendo sociauit
Et ait illi. Euge serue bone qz
in modico fidelis fuisti eris potes
tatem habens super decem ciuitates. In mo
dico seruus est fidelis qui non ad
ulterauit uerbum dei sed sicut
ex deo coram deo in xpo loquitur.
Modicum enim est in prima donorum in
comparacione futurorum prauium est. Ci
uitates enim decem sunt anime ple
bis uerbum ad graciam euangelii be
nicte quibus tunc iure glorificatus
dominus ille preponitur qui eis pecuniam
uerbi digne deo commendauit. Hu
iusmodi negociator ecclesias ciuita
tes quibus preerit hoc est animas
quas regenerans acceperat alloquitur
que est ait mea spes et gaudium
aut corona glorie. Nonne nos an
dominum. Et alter venit dicens domine
mna tua fecit quinque mnas. Et
huic ait. Et tu esto super quinque ci
uitates. Seruus iste cetus est
eorum qui gentili populo euangelizare
missi sunt cum dominus ad predicandum
eunti una mna hoc est una eadem
qz fidem que israhelitico populo credita
est prestitit. Sed hec quinque mnas
fecit qz gentes corporis sensibus an

tea mancipatas ad fidei euangelii
graciam conuertit et qui eis eterne
vite docendo communicauit recte
quinque ciuitatibus preponi meruit
quia non de suis tamen sed auditorum
suorum quos ad salutem vocauit
honoratur. Et alter venit dicens
domine ecce mna tua quam habui
repositam in sudario. Timui enim
quia homo austerus es tollis quod
non posuisti et metis quod non se
minasti. Seruus qui negociari
iussus acceptam domini pecuniam in
sudario reposuit ondit eos qui
ad predicandum ydonei sunt predica
cionis officium iubente domino percepto
sollicitudine sibi suscipere uel sus
ceptum digne gerere detrectant
pecuniam quippe in sudario liga
re est percepta dona sub ocio
lenti corporis abscondere. Sunt
enim homines qui hac sibi prosperi
tate blandiantur ut dicant. Suf
ficiat ut de se unusquisque racione
reddat quod opus est aliis
predicare ut eciam de opere racione
reddere quisque cogatur cum apud
deum eciam illi sunt inexcusabi
les quibus lex data non est neque
audito euangelio dormierunt qz per
creaturam poterant creatorem cognos
cere. hoc est enim quod metere ubi non
seminauit id est eciam eos impietatis
reos tenere quibus uerbum legis
aut euangelium non ministrauit.

est hoc ante velut in pictum iudi
cium demittentes pigro languore
ac ubi iniustitiae conquiescit et
hoc est quasi in sudario ligare quod
acceperint. Dicit ei de ore tuo
te iudico serve nequam. Servus
nequam vocatur quia piger ac
deses est ad exercendum nego
cium spiritualium ac superbus ad accu
sandum domini iudicium. Scie
bas quod ego austerus homo sum tol
lens quod non posui et metens quod
non seminavi et quare non dedisti
pecuniam meam ad mensam. Ere
putaverat se per excusationem di
xisse in culpam propriam vertitur.
Si nunc dominum et crudelem me
esse noveras et aliena sectari
ubique metere ubi non seminaverim
cur non te istius modi cogitatio in
cussit timorem ut scires me mea
diligentius quaesiturum et dares pe
cuniam meam ad mensam. Pecunia
quoque et argentum predicatio verbi
est et sermo divinus qui dari debuit
ad mensam hoc est promptis pa
ratisque fidelium cordibus et tunc
ego veniens cum usuris utique
exegissem illud. Cum ubi pe
cuniam doctoris percipit unitas
credendo necesse est ut eam quan
tum usuris solvat operando ut
quod auditu didicit exequatur
et actu. Sed sunt quae pecunia

etiam non data recipitur vel etiam
de accepto ubi fidelior usuris sol
vit qui ex eo quod audit etiam
illa studet intelligere que nec
dum ex predicatore didicit. Et
astantibus dixit. Auferte ab illo
minam et date illi qui decem
minas habet et dixerunt ei domine
habet decem minas. Recte amittit
collatam gratiam qui predicando aliis
communicare neglexit ut ei au
geatur qui inde laboravit. Dico
autem vobis quia omni habenti da
bitur et habundabit. Ab eo autem
qui non habet et quod habet auferetur ab
eo. Hoc asumpto sententia [illegible]
doces nullum posse amittere munus
dei qui habens non habet id est non
utitur et in eo augeri qui
habens habet hoc est qui bene utitur.
Notandum quod illud domini reden
tis exemplum etiam nunc est ex parte
celebratum sed tunc est universaliter
implendum. Cottidie namque a
patre accepto regno redit quia
peregrinantis in terra ecclesie sue statum
conspicit cottidie in tanto fide
lium suorum animo sive pecuniam
negotiationis commodat in altero
modum conservati operis examinat
hunc fideliter prudenterque labora
tem amplioris gratie munere ditat
illum desidias molles et inercia
livore otia sectantem ex eo quod docet

pinat. Simus itaq fres in ope mede
facetes pter eternam retribucionem
cottidie ad meliora tendamus ip
sa enim apprehendendi auiditas
ipa consuetudo pficiendi semp nos
ad meliora prouocet. Et ubi vide
rit deus deuocionem animi arde
ciore insinuabit affectum et
quanto nos ~~apposuimus~~ addide
rimus ad studium tanto ille appo
net adiutorium quanto nos appo
suimus ad diligenciam tanto ille
ad est ad gloriam Unde alio loco
dicit posui adiutorium sup pote
tem. Greg. de gracia ua satur
rp fectus p fectibus seruiunt lu
cra lucris et mercata mercis luc
sunt ut quanto quis plus acquiri
cepit tanto plus cohectur et delec
tetur inquirere ut aquisicionis
aquirendi mutat appetitum et quanto
quis auidius de sapie bonis
hauserit tanto plus hanire desi
deret. Sicut ipa sapiencia loquit
Qui edit me adhuc esuriet. Pr
gamus itaq kmi cursum nrm
ut constat in nouissimus vita nra
et queramus usq in fine. Unde
sine fine gaudere mereamur.
Sed ista non possimus exercere
corporis labore confeamus nos ad
spiritualium bonorum desiderium et eo
pmiacionis et utilitatis augme
tum cottidie in cordibus nris
disponamus ascensus ut debeis
opibus ad meliora pficiamus

Nulla infirmitate nulla etate
lassari possimus. Ut hijs spi
ritalibus quibusdam gradibus asce
dere mereamur ad promissa dni
nri ihu xpi Qui cum patre et
spu sancto viuit et regnat amen

Item omelia lectionis eius
dem ut supra

O
rganis sancti
Evangelii fres kmi textum
usq ad iota et unum api
cem iusticia e inuolutus enig
mate utpote totus in parabolis
et figuris digestus sicut scriptum
est quod dns ihc ppls neq
sine parabolis loquebatur. Sed ec
cum iam olim preciosissimi
odor vngenti sicut a fris gesta
est prius et in tota mundi re
dolcat domo. Sit me iopem
spu nra dilco seruus saluato
ris sedere compellit vestigia
Et tum maria i. stella maris
huius scilz mundi splendidissimo
lumine nardi pistici alabastr
continuerit aut tam tali odoris se
cus panderit thecas. Unde
nam nostrum me tam ydoneum
distorre ut saltem minimum ex
diuitis mea dotis valeam polire
et nostris instruere auditores
Tam volatis ut supalis denticulo
notet si id nasico pfice quod
exigit cautelis vim tn ec me
ordinis nris membris suffra
gan sponpondistis spus sancti
immune fretus sagenulam
mei spus australibz nullo

gmitte ptimesco suia cuilis sacs quia si me scires scapulos qua libz restrictionem passus sicco no meo bico p uno impio qd' euenit imputabitis homo quida nobilis utiqz dilcissimi no singulari homo iste sine dignitatis aditione expmit qr potuit relator huius enigmatis dice ho quida s3 addidit nobilis mentm quide aspiciens ad ingressum potitie ignauia. Cernis ergo p hunc hoiem nobilem quis nisi deus ac r' receptor nr datur intelligi duos natales sicut scti co firet etia illustres ac mirabiles habuit unu in celo alteru in terra unu ex patre an ome seculum alterum ex matre in fine seculi unu ex pre quo tristicti est eternus alteru quo nr sunt tpaliter subiectus patris vo natalis omno est ineffabilis testate ppha q dicit Generationem eius quis enarrabit Matris qz in enarrabilis quia virgo concepit virgo pepit virgo pma sit. Sed hec dilectissimi quadmodu nos pia mit scti doc etia magis sunt credenda qm disputanda. Qui pot capere capiat et qui no pt capere fiducia credat. Abijt in regionem longinquam accipe sibi regnum reuerti Perquirendu est fres kmi que sit longinqua regio quo abijt

qui ubiqz est. Clamabat enim p Jeremiam vate. Celum et terram ego impleo. Quo ergo abijt q celu implet et terram. Quo abijt cuius presentiam nec infimus latet. Quo abijt qui ps decantat Si ascendero celum tu illic es si descendero ad infernum ades. Que est regio illa longinqua quo perexit qui celestia terrestria replet et inferna. Fratres mei nos pro modulo nro quidque exinde animaduertimus indicare vobis parati sumus. Si tamen vos melius intellexistis melius pate vna nobiscum libentissime i sermone flagitamus. Omnis enim dilectissimi caro quia nali pondere pregrauata in diuersis non pot esse locis nisi indigenz localiter cmoueri ubi vero ad alia licz meliora tunc secederet procul dubio qui regionem commutat qui diuinis quibus fruebatur illico caret. Receptor ergo nr scdm illud qd deus est habz eo incomprehensibile sicut et genitor eius quia ponna filius cum patre sum vero illud qd inter eos dolens suscepit natura miserie i. verum carne localis factus est ergo cum ascendisset in celum scia qz nrm nectauit sbam quo utiqz nisi i regione nunc longinqua qua licz pmiserit se cum suis fidelibz usqz ad consummationem seculi manere diuinitas tamen ab illorum conspectu ablatus est qui eum spiritu intueri desiderabat pute

Inde est quod beatus petrus in illo tempore transfigurationis monte tria voluit fieri thabernacula et postea ex certissime sue precedentis passionis ait domine propitius sis tibi et non erit tibi hoc. Nunc dominus statim increpavit Vade in post retro me sathanas non sapis ea que dei sunt sed que hominum. Quid est beatissime petre. Nunquid non semper cupiebas priorem tenere que pati nolebas. Sed quia voluntati eius contradicis vade retro eum id est sequere eum ut eius perficias voluntatis. Convocatis autem decem servis suis dedit illis decem mnas per decem servos omnes intelligit homines qui secundum ipsam virtute carismatum acceperunt mnam. Alii enim datur sermo sapientie alii fides alii gratia sanitatum alii genera linguarum alii interpretatio sermonum alii operatio virtutum alii prophetia alii discretio spirituum. Hec autem omnia neque per largitate aut paritate personis singulis sed pro capacitate qualitate distribuuntur quibus sicut membra unum corpus sustinent ita distributo gratiarum munere etiam compaginata corpore omni livore repulso concorditer christo adheret capiti. Et ait illis. Negotiamini dum venio. Felices servi qui dominum suum celeriter venire cognoverint sicut negociati id est bona opera agere non desinunt quem cum venerit et eos cum duplicata mna

recepit continuo tamen sciens instra bene vult illis ac deinde super omnia bona constituet eos. Cives autem eius miserunt legationem post illum dicentes Nolumus hunc regnare super nos dicite michi miserrimi iudei qualis aliquando vir sic est in nobis conversatus sicut christus. Aut quis unquam mores vestros supportavit perfidie sicut ille benedictus. Moyses et helyas alii que prophete. Certe hos ego collaudo sicut sanctissimos viros sed in comparatione longanimitatis eorum preponitur patientia christi. Quamvis vexati operibus nunc lingua nunc gladio licet se ultione vindicabat. Christus vero quid mali vos fecit lapidare quesistis eum et nulla vindicta de vobis expetiit lacessitus est a nobis pravitatibus et nec prius cum possit vobis reddidit talionem dicite rogo vos quid vobis irrogavit quod illum noluistis fieri regem. Nunquid quia inimicos vestros nimium exterebitur scripturam.

Vero tamen eius erat nobis advindicandum quia cecos mutos surdos contractos sanabat languidos mortuosque suscitavit. Verum illum spernentes regem vobis petistis barrabam id est filium patris vestri qui est dyabolus. Merito quod non filii eius

sed ille regnat super nos eius et
operacionem sciri. Miserunt legacionem
post illum. Quia legacionem lapi
dacio stephani perempcio Jacobi in
terdicto discipulorum ne in eius
loquerentur nomine legacio illorum
fuit. Quid ergo factum est post ab
hominabile contra legacionem. Factum
est ut rediret accepto regno. Ecce
velitis nolitis iudici eo omnis
vir. Ecce accepit regnum a patre
a quo et accepit omnia. Ecce totus
mundus sibi supponi militat. Vos
autem quid ultra dictum estis. No
ne regibus nomen prophetis verum
ut quilibet valeatis excusacionem
habetis. Habetis quippe habetis
sanguinem innocentis illius super
vos vestros et in perpetuum filios per
quos illa accepistis quem nos super
de nobis pertulistis sentenciam. Hoc est
malos male perdet. Vineam suam
locabit aliis agricolis qui reddunt
fructum in tempore suo quando vinea
vera mutata es in amaritudinem
vitis aliene. Jussit vocari servos
ut sciret quantum quisque negocia
tus esset. Hec dilectissimi vocacio
licet generalis in illa sit ultima
examinacione tunc autem specialis est
unicuique cum e corpore migraverit
designat ergo dampnaciones vel retri
buciones emitte latius quam ullo
spiritus humanus aut [illegible] domina

bitur nisi inspicit ille qui dominu
bile vere predestinacione et elegit. Domine
mina tua decem mnas acquisivit.
Bonus servus bono domino conferendum
incensum attulit quia per solam talium
decalogi meruit adipisci perfectionem
unde postea non simpliciter sed etiam
contribulacionis affectu decem civita
tum id est omnium mandatorum summam et
consecutus. Que quidem lex perfecte in
sola caritate dependent. Et alter venit
dicens domine mna tua quinque mnas
acquisivit. Quid per unam mnam
nisi solus exprimitur intellectus
cum quo totum mundale scilicet quinque
sensus corporeus et mundi natura no
nulli vero sicut illud quod ait apostolus
volo quinque verba in ecclesia sensu meo
loqui legis doctrina in perpetuum vo
lentes legis spiritualem in omnibus esse per
fectum. Sed utrum procedit sagax
lector intelligit. Et huic ait. Et
tu esto super quinque civitates dicat
illi qui decem urbium potestatem ce
lestium spiritum virtutes intelligi vo
lunt. Quid per quinque civitates in
ceptum contendunt. Usque sterpo tri
umphancium ordines. An alia ex
aliis sumentes favorabiliter obici
unt inceptacionem. Referrit vertat
tamen fide quod illis placuerit
ergo autem profiteor quia qui tre
na sensu comprehenderit consignaci
ter dispensari studuit ad intelligendum
postmodum operacionis cultore ex

tremis celestia ex corporalibus materi
alia et brevibus eternam felicitatem anti
ponit potestate. Et alter venit
dicens domine ecce mna tua quam habui
reposita in sudario. Timui enim
te quia homo austerus es tollis quod
non posuisti et metis quod non
seminasti. Semper ignavia temeri
tas sequitur quia dum se desideria
sua excusare mittit eos prestare
sermones qui ad ignominiam corri
pientium pertineat. Hinc iam piger ser
vus clementi derogavit domino di
cens. Tollis quod non posuisti et me
tis quod non seminasti. Dic quomodo serve
nequam quid non posuit dominus et tollere
cupit. Vel quid non seminavit et me
tere quaerit. Si talenta distribuit
utique iuste sua quaerit. Sim aliter
tantum tu eius pietatis nis confessus
es dicendo. Ecce mna tua quam habui
repositam in sudario. Quamquam natu
ra sensum tuum impedivit ut me
dicam corpori adderes ad veritati fu
neris multiplicitate domini constantissi
me obiurgasti. Credo equidem
ideo quia ad excusandas excu
sationes in peccatis semper abusus
es verbis dicat ei dominus eius de
ore tuo te iudico serve nequam
de ore suo iudicatur quia non tam falla
citer confitendum et tenendum erat dominum
suum locutus est. Sciebas quod ego
austerus homo sum tollens quod
non posui et metens quod non semina
vi. Quare non dedisti pecuniam

meam ad mensam. Mensa is
ta fides Christi ad quam dominus pecu
niam suam dari voluit. Illa
perfecto est quam discipulis ad passio
nem iturus commendavit dicens. Ego
dispono vobis sicut disposuit
michi pater meus regnum ut eda
tis et bibatis super mensam meam
in regno meo. In hac utique men
sa convivas pater familias contem
platur hominem sine nuptiali veste
residentem. Quem confestim fun
ditus precipit in tenebras proici
exteriores. Ergo quia noluit piger
servus ad hanc mensam dominicam
dare pecuniam videamus quid ini
cetur sibi. Astantibus autem dixit
Auferte ab illo mnam et date illi
qui decem mnas habet. Merito una
mna decem mnas habenti superaddi
tur quia quasi omnium auditorum claritate
perfulgeat tamen ut fragilitate
carnalitatis adiutorio eget. Domina
dixit ei domine habet decem mnas. Di
co autem vobis. Omni habenti dabitur
ei autem qui non habet et quod habet aufe
retur ab eo ut sermo huic in quo
dominus tanta severitate commotus est
ut id quod habere videbatur impariter
Unde nobis Christi summopere premonen
dum est ne bonum nature nostre
pusillanimes implicemur actus
et premium iuste retributionis quod
exinde accipere debemus iuste
te domino contra dispensatorem

dare in beatur alys Lectio li
Beatus vir sapiencie &c.
vir qui inuentus est sine
macula et qui post aurum
no abyt nec sperauit in pecunie
thezauris Omelia lectionis
In presenti lectione eiusdem
audistis fratres karissimi quod
beatus sit qui post aurum
no abyt n sperauit in pecuniam
et thezauros qui potuit transgre
di et no est transgressus et facere
mala et no fecit. Interrogemus
fratres conscientias nostras et videamus
si ita cupiditate contempnimus
vt ista beatitudine participes fieri
possumus ne forte aliquis in
tra se cogitet et dicat. Licet fur
tum n violentum faco nec res
alienas alii inuasi n commen
datum negaui. Forte ideo tu
no negasti quia nemo tibi com
medare voluit. Et si quis commendauit
dic michi reddidisti qui a so
lo solus ubi deus interfuit ac
cepisti. Si tunc reddidisti et si
mortuo eo qui commendauit
nesciente filio reddidisti et lau
dandus et beatus es quia post aurum
no abisti quia potuisti transgredi
et no es transgressus voluntate
dei quia potuisti facere mala et
no fecisti. Itaque fratres redite ad
uos interrogate vos simetipsos
respicite vias et iuste discutite
deus dicat in lege sua inuentam
esse rem vt qui res cuiuscumque re
cepit tamquam aliena sit restituat
quia sine dubio et si ipse perdidisset
sibi de alio fieri voluisset secundum
illud quod scriptum est. Omnia quecumque
vultis ut faciat vobis homines
et vos facite illis similiter. Si quis
ubi gratia inueniat in via alienum
sacculum solidorum ~~debebis~~ debet
reddere et nescit cui no se excuset
ignorantia si dicetur auaricia co
siderate hoc fratres nolite putare
vos dampnum pati si quod a vo
bis inuentum fuit reddideritis cre
de quia magnum lucrum est si feceritis
que suggero. Forte aliquis veni
ens in domum suam perdiderit solidos
cum vnus est in domo estis in
hoc mundo ambo viatores estis
in hac vita unum stabulum intras
tis posuit illic oblitus est acci
dit ab illo inuenisti qui legem
audisti inuentam esse redden
dam. Estote fideles inuentores
et iniquos vsurpate raptores
Nam qui inuenisti et no reddis
ti rapuisti quantum potuisti fecisti
quia plus no inuenisti ideo plus
no sumpsisti. Cum alienum ne
gas si potes et no tollis timor
te cohibet et bonum facis sed ma
li metuis. Et latro timet malum
et ubi no potest no facit et tamen
latro est deus cum cor interrogat

no mani. Aliud est quod dixi
quia si timore gehenne no facis
malu no amore iustitie facis bo
nu. Aliud est timere pena aliud
amare iustitia. Amor castus in
te esse debet qui amare desideras
vide no celum terra no campos
liquidos maris no spectacula nu
gatoria no fulgores nitores que
gemmarum sed desidera videre deum
tuu ama deum eo quod deum e dilec
tissimu filii dei sumus et no dum
apparuit quod erimus scimus qm
cum apparuit siles ei erimus qm vi
debimus eum sicuti est. Ecce prop
ter hanc visionem fac bonum et noli fa
cere malu. Si enim amas videre deum
tuu in hac peregrinatione illum toto
amans suspira illu desidera
Ecce fac que te parare vult deus
tuus ut appareat per quibus tibi
diligas eum vide per seipso an
prebus trenis quas tibi prosti
tit hoc ideo diximus fratres quia
sunt homines ita negligentes ut
tepidi et quod peius est etiam in
fideles qui dicunt ut ima sed ui
deus in hoc seculo omnia bona
tribuat no ad me pertinet quod in
futuro seculo de me facere velit
O infelix anima et si deus te no mit
tit in pena eternus te videre faciem
sua no permittat. Nunquid no me
lius fuerat te no fuisse natum cu

videre fieri non possit ut qui fa
ciem eius no meruit videre
igne eterno possit euadere. Que
sic amas principes seculi voluptate
ut no expauescas ignibus eter
ardore. Si enim sermo meus i
uenit in cordibus aliquam scin
tillam initium amoris dei ipam
nutrite ad hanc augendam nos ad
uocate prece humilitate dolore
penitencie delectacione iustitie opi
bus bonis gemitibus sincere
ris confessione amabili annun
tia fideli hanc scintillam libe
amoris de qua dominus dixit Ignem
veni mittere in terram et quid volo
nisi ut ardeat caritate in nobis
mittere in nobis. Ipsa enim cremat
et flamma dignissima fecit omni
cupiditatum carnalium ligna co
(ch)sumit. Quod ipse prestare
dignetur qui vivit et regnat per omnia secula seculorum.

Beatus. lectio libri sa
pientie
Beatus vir qui in sapientia
morabitur et qui in ius
titia meditabitur et in sensu cogi
tabit circumspectionem dei. Omelia
Beatum illum lectionis eius
esse describit qui in sapientia
morabitur hoc est in me
ditacione scripturarum sanctarum assiduus
erit et secundum illud quod ibi legit
recte viuere et opera iustitie faciat
et haec agens non humanum fauo
rem sed diuina querit laudem.

ipi soli placere cupiens qui inspe
tor est cordis et quem nemo fal
lere pt. Cibavit illum pane
vite et intellectus panis vite d[icitur]
et panis mendacii. Sed panis
vite corpus est xpi vel doctrina
divine sapientie quia non in solo pa
ne vivit homo sed in omni verbo
quod procedit de ore dei. Panis
vero mendacii doctrina est hetico
rum que comessoribus suis mor
tem infert perpetuam. Et aqua sa
pientie salutaris potabit illum.
Legitur aqua in bono. legitur et in
malo. Sed aqua bona signi
ficat gratiam spiritus sancti vel haustum ce
lestis sapientie illud Qui autem
biberit aquam quam ego dabo fi
et in eo fons aque salientis
in vitam eternam. Aqua autem in
malo ut est illud in proverbiis
Aque furtive dulciores sunt
et panis absconditus suavior.
Quod nimirum significat secta et
deceptionem hereticorum que ce
teris prae eloquentia verborum
videtur suavior et probabilior
et firmabitur in illo et non flec
tetur et continebit illum. Fir
mabitur in sanctis ~~verbis~~ vis vigor
celestis sapientie qui nescit he
reticis et in pugna contra tribulationes catho
lice fidei et vere religioni ullo
cedere sed fortiter resistere. Et h[oc]

donum dei est qui utique spiritus sin
gularia fideles contra adversarios
suos confortat et roborat. Unde
et sequitur. Et continebit illum
et non confundetur. Qui enim ad
herent domino nequaquam inimicorum con
fusione patietur sed veritate vin
cente satis ubique honorabitur.
Unde propheta ad dominum ait. Universi
qui te expectant domine non confundentur.
Confundantur omnes iniqui facien
tes vana. Et idem. Beatus vir
qui implevit desiderium suum ex
ipsis. Et exaltabit illum apud
proximos suos et nomine eterno he
reditabit illum. Exaltaverat exp[re]ssit
formam apostolorum etiam predicatorum
evangelii quos divina sapientia xpus
videlicet dei virtus et dei sapientia venien
do superposuit et in ecclesia et precetis fideli
um turbis in arce dignitatis
collocavit. Quibus quoque contra proximi
um doctorum divina potentia intel
lectus spiritus sancti gratia illuminavit
et fontis copiam eloquentis illi admi
nistravit ut bonum quod ipsi intelli
gebant mente aliis faciendo propo
nerent sermone. Et recte ut sicut su
mmus dominus qui electis suis distri
buit sacerdotum dignitate tribuit ita ele
gantia simul sane doctrine et
iocunditate sermonum in tuto tenet
quibus nomine bonorum et primum magnum

in celesti regno p hoc he ditaret
in ppetuum. Sermo Rabani
abbatis

Quia bti. N. mris
natalis hodie illux. dies
que vobis cu fres km
voluit nos dns celebrare aliq
donatc illo de marty gloria et
pacia disserimus. Gloria quide
mundana a bonis contempta est
et ideo pacia pbata. Na gloria
coz abscondita latebat i celis
qz pacia coz ptebat in tris.
Nemi nos exhortet coz paciam
pueniet ad gloria. Misera em
putatur pati dura raspera tam
ne quia rena molestu est. Tristi
essz omibus molestu no essz mar
tibus gloriosum. Multis q laptinis
ruinaris innes sti i stame visi
sunt qui p xpi nomine tanta patie
batur rein semp beate confite
batur. Ut q negaret urgebat.
Alii q vrgis i flagellis durtissi
me ubeati. Alii fustibz plum
batis cesi. Alii incbriati laniati
Alii gladys occisi. Alii ex corri
ati pice plumbo liq facto sup
fusi. Alii ardoe prunaz torti
ti. Alii flamis exusti. Alii in
mare mersi. Alii bestys deputa
ti. Alii carcez st horroe i fame
necati. Nec em pena et
mortu gna hostis excogitare
poterat tot mtribus sine ulla
misericordia i fligebat. Oz ipi licz

in apto horrida pateret mo oc
culto tame ineffabilit consola
bat. Multi quidem gloria te
nam quesierunt multi vi fortes
p pacia sanguinis fundendu
esse dixerunt nec funde dubi
tauit quo gliam etia p mortem
apud posteros hrent. Sed que
illoz gloria mtribus copatur
quis potuit i venire piscator
Impatorz consulu i virorz forcium
qui orbem armis domuerunt
i subiugauit sepultura st rome
Ad cuius sepulchru intre digt
e imperator. Et tame dyadema
te deposito ad sepulcz sumy
suscapit eu piscator. Ecce si tre
na gloria fuit ppista dta mar
tibus nec ipa fraudati sunt
qui honore tamen int angelos
asserunt videmus eoz glas
in tris i stupem q paterentur
Natius nos amiratonis sen
por apphendet si videm mres
int angelos gloriantes quoz
natalicia videmus ipos cele
brantes. Sed nos nolumus glan
dere cu sctis i tribulacom mdi
nolumus sustinere cu illis. Nemi
em sctos mres ul in quatom
potuit noluit imitari ad eoz
btitudinem no potit puenire
Sic apostolos p dicat dices. Si
sum fory passionu erimus
consolacoms. Et due i cringe.

Si mundus inquit vos odit scito
te quia me priorem vobis odio
habuit. Verum sanit esse in corpe
qui odium non vult sustinere cum
capite. Sed dicit aliquis. Et
quis est qui possit beatorum virum
vestigia sequi huius quod video quia
non solum mites sed etiam ipsum do
minum cum ipsius adiutorio si volu
mus possumus imitari. Audi nunc
sed ipsum dominum qui humano cla
mantem et dicentem Discite a me
quia mitis sum et humilis corde.
Audi et beatum ammonentem petrum xpus
inquit pro nobis passus est relin
quens nobis exemplum ut sequa
mini vestigia eius. Similiter
paulus apostolus clamat Imita
tores dei estote sicut filii karissimi
Quid ad hec respondebimus fratres vel
quam excusationem habere poterimus
Si tibi aliquis dicat ut virtu
tes quas fecit dominus debeamus
imitari iusta potest esse excu
satio tua quia virtutes et mirabilia
non omnibus datum est iuste et
caste vivere cum dei adiutorio
omnibus preceptum est. Nec et
ipse dominus non dixit discite a me
mortuos suscitare super aquas
siccis pedibus ambulare. Sed
quid ait Quia mitis sum
et humilis corde. Et iterum diligi
te inimicos vestros et benefacite
his qui oderunt vos sicut et
pater vester celestis solem suum ori
ri facit super bonos et malos. Et licet
sint alia multa in quibus deum
debeamus et mites beatos imitari
Ista tamen duo precipua sunt et ut
mites simus et humiles corde et
inimicos nostros toto corde et totis
viribus diligamus. Diligere dis
inimicis fratres karissimi nullus inqua
titate se potest excusare. Potest
michi aliquis dicere. Non possum
ieiunare non possum res meas
pauperibus dare et in monasterio deo
servire. Aliquid potest dicere non
possum diligere. Sed quid dicit
aliquis tanta mala michi ini
micus meus fecit ut eum nulla
ratione possum diligere. Atten
dis quod tibi fecit homo et non atten
dis quid tu fecisti deo. Si conscien
tiam discutis et inquiris sine
ulla copositione inchoata tu peccata
committis in deum quem mente commisisti
deo. Et quia forte vis ut tibi dig
netur deus dimittere multa cum tu
nec quiescis dimittere parum
Vos autem fratres quia cottidie dicatis
deo in oratione dimitte nobis de
n. f. et n. di. de. nostris. Dimittite
et dimittetur vobis. Ipsa etenim veri
tas clamat terribiliter et dicit Si
vos non dimiseritis hominibus pecca
ta eorum nec vobis pater vester celestis

dimittz pcta vra. Sint enim tu
stos inimicos xpi in fide et humili
tate in mansuetudine et sic po
terimus ipsos inimicos apud deum
here intercessores ita ut pcta nra
deleatur et premia nobis etiam co
feratur p salutem dno nro ihu
xpo. Qui vivit et regnat cum deo
patre in unitate spus sci amen.
In illo. In natali plurimorum
tempe. Dixit ihus martirum
discipulis suis. Ecce ego mitto
vos sicut oves in medio luporum
Omelia lectionis eiusdem be
Ecce ati ambrosii epi
Ecce ego mitto vos sicut ag
nos inter lupos. Contraria
sunt ista sibi invicem ut alia ab
aliis devorentur. Sed bonus lupus
gregi suo timere non novit ideoque
isti discipuli non in predam sed ad
gratiam diriguntur. Sollicitudo enim
pastoris boni efficit ut lupi in
agnos audere nichil possint. Lupi
eius spiritualem indeant debemus
advertere. Bestie nempe sunt qui in
sidiantur ovibus circa pastorales
versantur gazas habitacula domorum
intrare non audent sompni tamen
absentia vel desidia pastoris
explorant omnium guttur in
vadunt ut cito strangulent fere
rapaces ipsa denique mel corporis
rigiditate ut se facile non pos
sint inflectere impetu quodam suo
feruntur et ideo sepe illuduntur

Cum pecora si que forte hominum
viderint vocem eius quadam
natura vi feruntur et ipse. Si autem
homo prius eos viderit exagitare
mecorant. Et ideo cavendum
michi est ne si in hodierno ter
tatu spiritualium mysteriorum tu non
potuit resultare lupi me prius
vidisse dicantur et sol eripue vo
cis ex tor sisse suffragium. Qualem
lupis istis hec tria comparandi sunt
qui insidiantur ovibus xpi se
vivunt circa caulas noctis magis
tempore quam diurno. Semper enim
perfidis nox est qui lucem xpi se
re nubilis interpretationis obdu
cere quantum in ipsis est co sunt stare
conantur. Despiunt tamen circa caulas
stabula tamen xpi intrare non
audent et ideo non sanantur quam in
stabulum suum non vult eos xpus
inducere in quo curatus est ille
qui descendit descendens in cidit
in latrones quam vulneribus alligatis
tis infuso oleo et vino imponens
in iumento suo samaritanus ille
duxit in stabulum et curandum
stabulario dereliquit. Non accipi
unt tamen medicinam qui mediam
non requirunt. Si enim require
ret non devorarent. Explo
rant pastoris absentiam et
ideo pastores ecclesiarum vel necare
vel in exilium agere contendunt
quia presentibus pastoribus oves xpi

incursare non possint. Spolia
re ergo grege domini raptores
conantur qui corporali quadru
pedis intencione dum ac rigidi
nequiquam solent a suo errore de
flecti. Et ideo apostolus hereticum
hominem post unam correctionem de
vitari sciens quia subversus est
qui eiusmodi est. Hos scripture
veritas inceptos [illegible] illudit
ut in aures suos in novum effun
dit impetus et nocere non possit
qui siquidem versuta disputatio
nis sue circumspectione pervenerit
statuit obtinescere. Mutus est
enim qui verbum dei non cadem quod
est gloria dei confitetur. Cave
ergo ne tibi vocem tollat hereticus
si prior eum non ipse deprehende
ris. Serpit enim dum latet
eius perfidia. Si autem coniuncta
impietatis eius actionis iac
turam previderis timere non po
teris. Cave igitur versute dis
putationis venena mali pe
tunt guttur invadunt vitali
bus vulnus affligunt. Lupi enim sunt
morsus hereticorum qui ipsis
grauiores raptores bestiis
nullum animal sine impietate
quod nocuerit. Ne et nos moneat
quod forma protendere videtur
humana et si foris homo cernitur
intus bestia fremit. Et ideo
eos lupos non dubium est in
dominum Ihesum divinam sententiam qui ait
Attendite vobis a falsis prophetis
qui veniunt ad vos in vestimentis
ovium intrinsecus autem sunt lupi
rapaces. A fructibus eorum cog
noscetis eos. Si quis ergo specie
movetur sanctum interroget aut
aliquem sacerdotem dicit vestitum
ovis sed facta per omnis. Foris
ovis intus lupus est qui modum
non habet rapinarum qui tamquam in
nocte sceptico membra dominici
gregis cruentus omnia circumvolat quod
venis que devoret. Nonne vobis
videntur lupos qui humane nobis
in saciabilis crudelitate fidelium
morte perplorium rabie sua deside
ravit complere ululat iste non
tractat qui negat vocis aut
corum et sacrilego sermone bestia
le immunit interserpit qui non
confitetur dominum Ihesum eterne pre
sule vite audivimus eius ulula
tus cum in orbe gladius mitte
tur sectes assiduos omnia timida
perferebat reputabat quod vacare
omnibus ab stulissimis quam solus
annisteat. Et ideo ut hos lupos
evadere possimus docet dominus quod
reparant dicens. Nolite portare
sacculum neque peram neque calcia
menta. Quid sit sacculum non ce
porta de alibi evidenter exponit
Scripsit enim Matheus quo dixit

ad discipulos dominus. Nolite possi
dere aurum neque argentum. Si
prohibemur aurum possidere quid
cupis quid auferre conaris. Si
quod habebas donare praecipis
quemadmodum cogeris quod non
habebas. Qui praedicas non fura
dum furaris. Qui dicis non
moechandum moecharis. Qui ex
ecraris idola sacrilegium facis
qui in lege gloriaris per praevarica
tionem legis deum inhonoras.
Nomen enim dei per vos blasphe
matur. Non sicut apostolus
petrus qui primum dominice exse
cutor fuit ut ostendit non in no
minis domini effusa mandata cum
postularetur a paupere ut ei aliquid
pecuniae largiretur ait. Argen
tum et aurum non habeo. Ille glo
riatur quod non habet argentum atque
aurum nobis pudor est nimius ad
huc habere quae cupimus. Et ergo et
pauperes gloriosi quia est beata pau
pertas sicut scriptum est. Beati
pauperes spiritu. Tamen non tam hoc
gloriatur petrus quod argentum
et aurum non habebat quam quod perfecit
domini mandatum. Qui ei praecepit
Nolite aurum possidere hoc est di
cere vides me christi esse discipu
lum tantum aurum reicimus. Aliud
nobis multo pretiosius auro dona
vit ut in nomine eius operemur.
Itaque non habeo quod non

dedit sed quod dedit habeo
in nomine domini ihesu surge et am
bula. Sicut ergo qui horrea
vult congerendis edificare fru
mentis dominice sine auctoritate
reprehenditur ita qui sacculum
vult auro ~~placare~~ parare conden
dendo ne nimium reprehensionis
incurrit non peram neque calcia
menta utpote de corio mortui
animalis confecta solet. Nihilque
enim in nobis dominus ihesus mortale
vult esse denique ad moysen
dicit. Solve calciamentum pe
dum tuorum. locus enim in quo
stas terra sancta est. Mortale itaque
tetrum calciamentum iubetur
solvere cum mittetur ad populi
liberandum hominis enim ministri
minimus timere nihil debet nec
suscepto officio mortis periculo
retardari. Ipse enim tunc defensor
fratrum hoc est iudeorum volun
tarius receperit calumpnie ti
re revocatus est ab incepto
et fugit de egypto. Et ideo cum
dominus affectum eius probasset con
ditionem ante vidisset in finem
animi eius incepti que vestigium
mortalibus vinclis exuit cal
ceandum. Quod si quis movet
quare in egypto calciati in
benit esse agnum apostoli autem
sine calciamentis ad praedicandum
evangelium diriguntur is considerare
debet quia in egypto positum

debet adhuc morsus tamen ser
pentis. Multa enim venena in
egypto et qui in typo pascha
celebrant pate pot vulneri qui
aut misterio veritatis habe
tant venena non timuerit. Denique
momordit paulum vipera in
militene insula et videntes pe
dentes de manu eius vipera in
cole loci illius putabant eum esse
moriturum. Sed ubi offensionem
sanitatis viderunt deum esse dicebant
cui venenum nocere non poterat.
Et ut scias hoc verum esse ipse
deus ait. Ecce dedi vobis pota
tem calcandi super serpentes
et super omnem virtutem inimici
et nichil vobis nocebit. Quam
virgam in manu iubetur tollere
Dic enim. Matheus scribendum puta
vit. Quid est virga nisi presen
potestatis in signe vel ascendendi ist
metum doloris. Ergo humilis
dominus. In humilitate enim iudicium
eius sublatum est. humilis in
quid dominum preceptum discipuli eius
humilitatis officium exequuntur. Eos
enim misit ad seminandum fidem
qui non cogerent sed docerent nec
vim potestatis exercerent sed doctrina
humilitatis attollerent. Uno lo
co humilitas putavit etiam paci
entiam complendam quia ipse quoque
iuxta testimonium petri cum male
diceretur non remaledixit qui

pateretur non repercussit hoc est
quod dicit Imitatores mei estote
ultionis studia deponite insole
ntiam ubertatem animi in iniurie
latione sed magnanimum patiencie
ubertate. Nemo qui preest ipse de
bet quod in alio reprehendit imitari
Et contumelias mansue
tudo leniter refert. Non pugno
repercussit dominus ubertate dicendo
Qui te percusserit in maxillam prebe
ei et alteram. Fit enim ut iudicio suo
ipse se dampnet et quodam stimulo
sui compungatur affectus qui rela
tam sibi sedulitate prima qua
fecit advertit. Habet tamen quos
dam virga apostolus immiscet sicut
testatur paulus dicens. Quid vul
tis. In virga veniam ad vos an in
caritate spiritus quia mansuetudinis
hanc virgam etiam thymotheo dedit
apostolus dicens. Argue obsecra in
crepa. Et fortasse ante passionem
domini quando infirmitatem discipulorum cordium fir
mavit nondum sola fuerat mansue
tudo post passionem correpcio
Certe mitteret dominus increpet pau
lus suaderet qui potest etiam
pectora dura mollire arguat
qui non potest verum suadere
Virga igitur paulus ex doctrina
legis assumpserat legerat enim
Qui parcit baculo odit filium su
um legerat etiam qui agnum man-

ducites baculum in manibus here
precepto prophetico iubebatur. Et
ideo dominus in veteri testamento ait
visitabo in virga iniquitates eo
rum. In novo autem semper obtu
lit ut ignosceret unius ꝑ dicens
Si me quis percuserit in maxillam prebe alteram
Et alibi heres quia cum apostoli ignem
de celo petere vellent ut consume
ret samaritanos qui dominum ihesum
in civitate sua recipere noluit
quos sub increpavit illos et ait Nes
citis cuius spiritus estis. Filius enim
hominis non venit animas homi
num perdere sed salvas facere. Peccatores quo
que sine virga dignitate inferiores
cum baculo mandutabat. Sed
et paulus virga quidem minatur
sed in spiritu mansuetudinis vi
sitat delinquentes denique ut sciatis
mitem esse doctorem eorum ipsorum
quos erudivit consulit volunta
tem. Quid vultis inquid. In virga
veniam ad vos an in caritate spiritu
que mansuetudinis. Semel virga
dixit bis victoria subiecit adi
ciens mansuetudinem caritati
prius tamen minatus est. Sed ex
hibuit mansuetudinem etiam
in secunda epistola ad eosdem corinthi
os scribens ait. Testem deum in vo
co in animam meam quod parcens vobis
non veni chorintum. Audi qua
ratione putavit esse parcendum
ne iturum inquit in tristicia venirem
ad vos. Abiecit virgam et

affectum caritatis assumpsit.
Et nemine in via salutaverit
fortasse quibusdam hoc durum
et superbum nec mansuetum nec humi
lis domini precepto convenire videtur
quod ille etiam qui ambicionis
mandet discipulis neminem sa
lutaveritis in via cum iste conve
sit usus gentium sit inferiores su
periorum sibi favorem conciliare con
suevit. Gentiles quoque cum ipsa
mus sunt huiusmodi officiorum quia enim
quod dominus hunc usum humanitatis
auellit. Sed considera non hoc
solum esse neminem saluta
veritis sed non frustra additum
in via denique et helyzeus cum
mitteret puerum suum ut baculum
eius poneret super corpus pueri
defuncti mandavit ei ne in via
aliquem salutaret. Festinato
enim iubebat eum consurgendum
ut celebrandum orationis exsequiret
officium ne confabulacione alio
alium mandato refrigeretur
animi. Ergo hic non salutacio
nis officiosa sedulitas aufert
sed obstaculum impediende de
vocionis aboletur. Ut quando
divina mandantur paulisper se
quescant humana pulchra res
salutacio sed pulchrior quo
maturior exsecucio divinorum
que prepedita sepe traxit of
fensum. Ideo autem honesta

phibetur ne solempnis gracia
obrepat officii et impediat mi
nisterium cuius modica culpa sit
Jam iam illa moralia illa vtique
alia ne de domo ad domum ques
vaga felicitate demigret ut
seruemus etiam hospitali iure ado
te constanciam ne cum alicui amici
ciae necessitudine facile resolua
mus pacis prestamus mutuum
ut ipse primus ingressus pacis
benedictione celebretur cibo po
tuque oblato aporte nos esse
contentos vexilla fidei non pre
media circum celestis cum
predicandum. Excutiendi de pedi
bus puluere si quis recipie
dos ciuitatis hospicio non puta
uerit docet etiam huiusmodi pene
obnoxios fore qui cum eis no
sep dum quam qui legem iudicaue
runt esse soluendam eo quod
Tyrus et Sydon si tanta opa
cum celestium vidissent mira
culamon despexissent remedium
pene ista quoque vel affluencia
vel insolencia secularie neque
celesti munere comparanda neque mi
sis sine remedio delinqui
cium vnicuique sit subsidium pe
nitendi. Item omelia Tiburanni
ne inqf epi de eadem lectione
Ecce ego mitto vos hoc est ego
qui vos promissi celesti
demum do que vos docui quod cum quos

venturi sunt omnia nomi qui
etiam vobis laborantibus condigna
mercede restitua in futuro ipse vos
sim nomicum co discipulis
missos faciam. Apostoli cum missi
inceperunt. Ecce ego ait mitto
vos sicut oues in medio luporum
Venia quam oues mee estis volo
ut mansuetudine et humilitate ha
beatis nec propter seuiciam et ani
mas persecutorum pacium constan
ciam virium perdatis lupos scri
bas et phariseos vocat qui sunt
clerici iudeorum. Notandum autem
quod hec sunt verba domini secundum matheum
congruit illi sine secundum Johannem
qua dicit. Sicut me misit pater
et ego mitto vos pater filium misit
qui hunc per redemptione generis hu
mani misit tamen constituit quod
videlicet in mundum venire ad pas
sionem noluit sed tamen amauit
filium quem ad passionem misit. E
lectos vero apostolos dominus non ad
mundi gaudia sed sicut ipse mis
sus est ad passiones in mundum
misit. Sicut ergo amatus filius
a patre et tamen ad passionem mitti
Ita et discipuli amantur a domino quod
tamen ad passionem mittuntur in mun
dum cum dicit. Ecce ego auctori
tas et fortitudo deitatis hominibus
est. Ergo cum deus vos homines
mitto dei cum misit prophetas
patribus meis vos iudeis atque

gentibus pariter mitto. Et notandum
quod uno eodemque tempore atque pre
cepto instruuntur quomodo inter infide
les iudeos atque gentiles agant
Sicut oves in medio luporum
Contraria sunt ista sibi animalia
ut alia ab aliis devorentur. Sed
bonus pastor lupos gregi suo timere
non novit ideoque isti discipuli non in
predam sed ad gratiam diriguntur quibus
suavitates innocentie sensum non ha
beant quia qui locum predicatoris
suscipit mala inferre non debet sed
tollerare. Estote ergo prudentes sicut
serpentes et simplices sicut columbe
ut prudentia dimittent insidias
per simplicitatem non faciat. Serpen
tis astucia ponitur in exemplum quia
toto corpore occultat caput et
illud in quo vita est protegit. Ita
et nos toto periculo corporis caput
nostrum quod est christus custodiamus
Item prudentia dicitur esse serpentis
quod obturat aures suas ne
audiat incantantes. Querunt enim
venena que sunt in capitibus
serpentum ad medicamenta. At
ille hoc presentiens caput intra
spiras corporis volutum abdit et
unam aurem petre apponit al
teram cauda obcludit ne extra
hatur. Ita vir apostolicus omnem
vitam suam exponit in tribulacionibus ipsum ca
plexam ita principale parte mentis
ponit ut ipsa illesa fiat christo
ad unitatem qui est petra et subti
li sapientum documento eam iubet re

quod cauda sibi nimium sata
git. Incantantes autem sunt quibus
voluptates corporis persuadet et
precantantes blande leniterque sonent
ut vigore mentis in prius emol
liat. Item alia prudentia fertur ser
pentis quod cum senuerit et pre
dine ac lepra aggravatur in pet
rarum scissura ingrediatur ac
per foramen angustum ut conatur
se tunica veteri et que illi nocet
deponat. Sicque senia evadat
hoc enim ipse exemplo amorum ut ipsi
tertia stultitia exuant veterem
hominem cum actibus eius qui
tenet in se lepram peccati et induat
novum qui secundum deum creatus
est in iusticia sanctitate veritatis
qui nescit corruptionem culpe
Simplicitatis columbarum exemplo
spiritus sancti ipse demonstrat unde dicit
et apostolus. Malicia parvuli estote
Cuius species gemine simplicitatis
in superioribus admonitate int
pretati sumus. Cavete autem ab
hominibus. Nunc demonstrat quos
ante lupos appellavit homines
sunt idem qui et lupi quia peccatores
sunt et stultiles sed tamen feroces
Tradent enim vos in conciliis et
in synagogis suis flagellabunt
vos et ad presides et reges duce
mini propter me in testimonium illis et
gentibus. Hec quippe iudaice
genti vel sola vel maxima con
expedem fuit quod post domini sal

natoris occisione nominis quoz
eius precones simul et confessores
impia crudelitate vexauit.
Hinc autem beatus Lucas dicit dominum di
xisse ad apostolos. Continget autem
vobis in testimonium. Contigit ut in testi
monium illis gentibus fugit perse
cucionem nominis Christi non solum
iudeis et gentibus eorum malicie
sed etiam ipsis apostolis fieri in testimonium
ipsorum innocencie. Testimonium viz
quorum sit nisi eorum qui aut per
secutores mortes inferunt aut vive
do non imitantur. Mors quippe
iustorum bonis in adiutorium est
malis in testimonium ut inde perversi
sine excusacione pereant unde electi
exemplum capiunt ut vivant. Oz
audiatis tot terroribus turbari
poterant in sinu eorum corda atque
ideo consolacio adiungitur opti
mus subiunctum. Cum autem
tradent vos nolite cogitare quo
modo et quid loquamini dabitur
enim vobis in illa hora quid loquamini.
Non enim vos estis qui
loquimini sed spiritus sanctus patris vestri
qui loquitur in vobis. Ac si apte
membris suis infirmantibus di
cat. Nolite terreri nolite pertimescere vos ad certamen accedite
sed ego prelior vos verba editis et
ego sum qui loquor. Cum ergo
propter Christum ducamur ad iudices vo
luntate tamen mortem prosperam debemus

offerre. Ceterum ipse Christus qui in
nobis habitat loquitur ipse cum spiritu sancto
in iudicio gratiam ministrabit. Tra
det autem frater fratrem in mortem
et pater filium et insurgent filii in paren
tes et morte eos afficient. Et
eritis odio omnibus hominibus propter
nomen meum. Hoc in persecutoribus
fieri crebro videmus nec ullus
est inter eos fidus affectus quorum
diversa est fides. Amore vero dolore
mala ingerunt que ab extraneis
inferuntur plus nos in nos eo
tormenta feriunt que ab illis pa
timur de quorum mentibus presu
mebamus quia cum dampno
corporis mala nos cruciant amisse
caritatis hinc est enim quod de iniusto
traditore suo per prophetam dominus dicit.
Et quidem si inimicus meus male
dixisset michi supportassem utique
tu vero homo unanimis dux
meus et notus meus qui simul me
cum dulces capiebas cibos in
domo domini ambulauimus cum consensu
et rursum homo pacis mee in
quo sperabam qui edebat panes
meos ampliavit adversum me sup
plantacionem. Ac si de traditore suo
apertis vocibus dicat. Contristor
eius tanto grauius pertuli quanto hanc
ab eo qui meus esse videbatur pertuli.
Omnes quoque electi quoniam summi capitis
membra sunt caput quoque suum
in passionibus sequuntur ut ipsos
adversarios in sua morte senciant

de quorum vita prosinuebat et ta
to eis crescat merces operis quanto
eis virtutis lucrum proficiat ex alie
ne dampno caritatis. Et eri
tis odio omnibus propter nomen
meum quia omnes qui venerit qui sua
sunt non que ihesu christi et amatores
mundi sunt sunt inimici dei.
Qui autem perseverauit usque in
finem hic saluus erit. Precepto ei
legis cauda hostie in sacrificio
iubetur offerri. In cauda quippe
finis est corporis. Et ille bene
ymolat qui sacrificium boni operis
usque ad finem debite perducat ac
cionis. Docet quoque dominus in hac perseve
randi sua virtute longanimitatis
et paciencie quia non cepisse non fa
cere sed perficere virtutis est. Hoc
idem et evangelista lucas in alijs
verbis domini exprimit dicens. In
paciencia vestra possidebitis
animas vestras quia dominari nobis ipsis
dominari discimus hoc ipsum inci
pimus possidere quod sumus. Cum
autem persequentur vos in civitate
ista fugite in aliam. Hoc ad illud
tempus referendum est quo ad predi
cationem apostoli mittebantur quibus
ipse dictum est. In viam gentium
ne abieritis et in civitates Sa
maritanorum ne intraveritis quod
persecucionem timere non debeant et
debeant declinare. Quod quidem
vidimus in principio fecisse credentes
qui orta ierosolimis persecucione

dispersi sunt in universa iudea
et tribulacionis occasio fiet
ewangelij seminandi. Amen di
co vobis non consummabitis civi
tates israel donec veniet filius
hominis. Predicit enim quod non ante
predicacionibus suis ad fidem
perducerent omnes civitates israel
quam resurrectio domini fuit perfecta et in to
to orbe terrarum predicandi evangelium
potestas concessa. Spiritualiter autem
possumus dicere cum persecuti vos
fuerint in una civitate hoc
est in uno scripturarum libro vel
testimonio vos fugiamus in alias
civitates id est ad alia volumina
scripturis contendos quibus fuit perse
cutor autem presidium salvatoris
adveniet quia adversarius vic
toria concedatur. Non est disci
pulus super magistrum nec servus super
dominum sufficit discipulo si sit sicut
magister eius et servus sicut dominus
eius. Ac si diceret. Quod ego
magister et dominus pacior vos discipuli
et servi ne indignemini pati. Si
magister qui utique quasi deus potuit
sed nolui meas ulcisci in
iurias ymo malui meos perse
cutores paciendo reddere mitiores
Eciam decens est vos discipuli
qui puri homines estis regula
perfeccionis sequamini. Si patrem fa
milias belzebub vocaverunt quanto
magis domesticos eius. Hic dominus

et magister discipulis et seruus suis calumpnias suas ondit ut suo exemplo iniurias iniquorum pacienter ferre discerent et ferrent quod superius ait sufficit discipulo ut sit sicut magister eius et seruus sicut dominus eius. Nam se patrem familias appellat cum celestium ciuium et inferiorum familie genus perficiatur que perfidia iudeorum in beelzebub principe demoniorum eiecisse demonia blasphemauit ac ideo non mirum si domesticos eius quibus regnum celorum ipse promisit eadem instancia malicie calumpniet. Notandum quod belzebub ydolum est accaron quod vocatur in regum volumine ydolum musce. Bel ipse est beel siue baal zebub autem musca dicitur principe demoniorum ex spurcissimi ydoli appellabat vocabulo quod musca dicitur propter inmundicia que extimat olei suauitatem. Ne ergo timueritis eos. Insequentibus denunciabit ut discipulos prohibuit persecutores suos timere quia vana et fragilis res cito decidua est. Item de martiribus

In illo tempore dixit ihesus discipulis suis. Cum audieritis prelia et sediciones nolite terreri oportet primum hec fieri sed non dum statim finis etc. Omelia leccionis eiusdem beati gregorii pape habita ad populum in basilica sancti menne martiris In die natalis eius sequitur

Dominus ac redemptor noster peritura mundi precurrencia mala denunciat ut eo minus perturbet veniencia quo fuerint prescita. Minus enim iacula feriunt que preuidentur. Et nos tollerabilius mundi mala suscipimus si contra hec preuidencie clipeo munimur. Ecce etenim dicit. Cum audieritis prelia et sediciones nolite terreri. Oportet hec primum fieri sed non dum statim finis. Pensenda sunt ergo uerba redemptoris nostri per que nos aliud interius aliud exterius passuros denunciat. Bella quippe ad hostes pertinent sediciones ad ciues. Ut ergo nos indicet interius exteriusque turbari aliud nos fatetur ab hostibus aliud a fratribus perpeti. Sed hiis malis preuenientibus quia non statim finis sequitur adiungit. Surget gens contra gentem et regnum aduersus regnum et terre motus magni erunt per loca et pestilencie et fames terroresque de celo et signa magna erunt. Uel sicut in quibusdam codicibus inuenitur terroresque de celo et tempestates atque plurius subditur et signa magna erunt. Ultima tribulacio multis

tribulationibus prevenitur ut per crebra mala que preveniunt indicentur mala perpetua que subsequentur. Et ideo post bella et seditiones non statim finis quia multa mala debent precurrere ut malum valeat sine fine nunciare. Sed cum tot signa perturbacionis dicta sint oportet ut eorum tot singula breviter perstringamus quia necesse est ut alia e celo alia e terra alia ab elementis alia ab hominibus patiamur. Ait enim Surget gens contra gentem. Ecce perturbatio hominum. Erunt terremotus magni per loca. Ecce respectus ire desuper. Erunt pestilentie. Ecce inequalitas corporis. Erit fames. Ecce sterilitas terre. Terrena que de celo et tempestas. Ecce inequalitas aeris. Quia ergo omnia consummanda sunt ante consummacionem omnia perturbantur et qui in cunctis delinquimus in cunctis ferimur ut impleatur quod dicitur Pugnabit pro eo orbis terrarum contra insensatos. Omnia namque que ad usum vite accipimus ad usum convertimus culpe. Sed cuncta que ad usum pravitatis inflectimus ad usum nobis vertuntur ultionis. Tranquillitatem quippe humane pacis ad usum vertimus vane securitatis peregrinacionem terre pro habitacione dileximus pace salute corporum reddebimus in usum vitiorum ubertatis habundanciam non ad necessitatem carnis sed ad perversitatem intorsimus voluptatis. Ipsa serena blandimenta aeris ad amorem nos terrene delectacionis coegimus. Jure igitur restat ut simul omnia nos feriant que simul omnia vitiis nostris male subdita serviebant ut quod sumus in mundo incolumes habuimus gaudia hoc de ipso postmodum cogamur sentire tormenta. Notandum vero quod dicitur terrores de celo et tempestates. Quia enim tempestates hyemales venire ex ordine temporum soleat cur hoc loco tempestates venire in predicacionis signo predicuntur nisi quod eas tempestates venire in predicacionis denunciat que nequaquam ordinem temporum servant. Que enim ordinate veniunt signum non sunt sed tempestates in signo sunt que ipsa quoque temporum statuta confundunt. Quod nos quoque nuper experti sumus quia estivum tempus omne continuum in pluviis hyemalibus vidimus. Quod autem cuncta hec non de iniusticia fructus sunt sed de veritate mundi pacientis sed peccatorum hominum premittuntur indicibus. Sed cum hec omnia incipiet vobis manus suas in

et persequentur et tradent vos in sy
nagogas ducentes ad reges et
presides propter nomen meum. Ac
si aperte dicat prius corda hominum
et post elementa turbabuntur et
cum rerum ordo confunditur
ex qua iam retribucione veniat
demonstratur. Quia cuius finis
mundi ex ipso suo ordine pende
at pressuros tamen quosque invenit
eius quia digne minus illis
confirmatur innotescit. Et sub
ditur ducentes ad reges et
presides propter nomen meum. Con
tingent autem hec vobis in testimonium
In testimonium videlicet quorum ipsi
corum qui ante persequendo mortes
referunt aut vivendo non imi
tantur. Mors quippe iustorum
bonis in adiutorium est malis
in testimonium ut inde perversi sine
excusacione pereant unde electi
exemplum capiant ut vivant. Sed au
ditis tot terroribus perturbari
poterant infirmorum corda atque
ideo consolacio adiungitur cum
protinus subinfertur. Ponite
ergo in cordibus vestris non premedi
tari quemadmodum respondeatis.
Ego enim dabo vobis os et sapienciam
cui non poterunt resistere et contra
dicere omnes adversarii vestri. Ac si
aperte membris suis infirmanti
bus dicat. Nolite terreri no
lite pertimescere vos ad certamen

accedit(is) sed ego prelior. Vos
verba editis sed ego sum qui lo
quor. Sequitur. Trademini autem
a parentibus et fratribus et cognatis
et amicis et morte ex vobis affi
cient. Et minore dolore mala in
gerunt que ab extraneis inferuntur
plus vero in nobis ea tormenta
seviunt que ab illis patimur
de quorum mentibus presumebamus
quia cum dampna corporis mala nos
cruciant amisse caritatis. Hic
est enim quod de iuda traditore per
psalmistam dominus dicit. Et quidem si in
imicus meus maledixisset mihi
supportassem utique et si is qui
oderat super me magna locutus
fuisset abscondissem me utique ab
eo. Tu vero homo unanimis
dux meus et notus meus qui
simul mecum dulces capiebas ci
bos in domo dei ambulavimus
cum consensu. Et rursum homo pacis
mee in quo sperabam. Qui ede
bat panes meos ampliavit
adversum me supplantacionem. Ac
si de traditore suo apertis vocibus
dicat. Transgressionem eius tan
to gravius pertuli quanto hanc ab
eo qui meus esse videbatur sensi.
Omnes ergo electi quia summi capi
tis membra sunt caput quoque
suum in passionibus sequuntur. Ut ipsos
quosque adversarios in sua morte
senciat de quorum vita presumebat

et tanto eis crescat mercedes ope
ris quanto eis virtutis lucra perficiat
Ex aliene dampno caritatis
Sed quia dura sunt que predi
cantur de afflictione mortis perti
nens eo solacio subditur de gau
dio retribucionis cum dicitur. Capillus
de capite vestro non peribit. Scimus
fratres quia caro incisa dolet ca
pillus vero incisus non dolet. Ait ergo
martiribus suis. Capillus de capi
te vestro non peribit. Videmus aperte
dicens. Cur timetis ne pereat
quod incisum dolet cum illud in
nobis perire non potest quod inci
sum non dolet. Sequitur In pa
ciencia v. p. a. v. Ideo possessio
anime in virtute paciencie ponitur
quia radix omnium custosque virtutum
paciencia est per pacienciam vero posside
mus animas nostras quia dum nobis
ipsis dominari discimus hoc ipsum in
cipimus possidere quod sumus
paciencia vero est aliena mala equa
nimiter perpeti contra eum quoque qui
mala irrogat nullo dolore mor
deri. Nam qui sic proximi ma
la portat ut tamen tacitus do
leat et tempus digne retribucionis
querat pacienciam non exhibet sed
ostendit. Scriptum quippe est cari
tas paciens est benigna est
paciens namque ut aliena mala
toleret benigna vero est ut ipsos
eciam quos portat amet. Hinc nam
que per semetipsam veritas dicit diligite

inimicos vestros bene facite hiis
qui oderunt vos orate pro perse
quentibus et calumpniantibus vos
virtus itaque est coram hominibus
adversarios tollerare sed virtus co
ram deo diligere quia hoc solum
deus sacrificium accipit quod
ante eius oculos in altari boni
operis flamma caritatis incendit
Sciendum est vero quod plerumque
quidem pacientes videmur quia
retribuere mala non possumus
Sed qui idcirco malum non retribu
it quia nequaquam valet sicut
dubium non est per vinum paciens non
est quia paciencia non in ostensione
requiritur sed in corde permanere
autem dicam ipsa virtutum nutrix
doctrina vero per pacienciam noscitur
tanto ergo quisque minus ostendit
doctus quanto convincitur minus pa
ciens. Neque enim potest veraciter
bona docendo impendere si viven
do nesciat equanimiter aliena
mala tollerare. Quanto enim tal
iter virtus paciencie polleat inter
sum Salomon indicat dicens
Melior est paciens viro forti et
qui dominatur animo suo expug
natore urbium. Minor est ergo victo
ria urbes expugnare quia extra que
sunt vincuntur. Maius autem est
quod per pacienciam vincitur quia ipse a
se animus superatur et semetipsum sibi
metipsi subicit cum eum paciencia in hum

litate tollerantie steterint. Sed
dum videtur est quod plerumque e
venire patientibus solet ut
eo quidem tempore quo adversa pati
untur vel contumelias audi
unt nullo dolore pulsentur et
sic patientiam exhibeant ut custo
dire etiam cordis innocentiam
curent. Sed cum post paululum
hec ipsa queque pertulerint ad memo
riam revocant quo vehementissi
mi doloris instigatur argu
menta ultionis inquirunt et man
suetudinem quam tollerantes habue
runt in retractatione sua semet
ipsos diiudicantes perdunt.
Callidus namque adversarius bel
lum contra duos movet unum
videlicet inflammans ut contumelias
prior inferat alterum vero provocans
ut contumelias lesus reddat
sed quia eius etiam victor ex
stitit qui ad perferendas contume
lias cognovit contra illum acrius
dolet que ad reddendas in
iurias commovere non potuit. Unde
sic ut idem contra se viriliter contra
eum erigitur quem contumelias
fortiter pertulisse considerat quem
quia commovere in ipsa iniuriarum
iaculatione non potuit ab aperto
certamine interim recedens in
secreta cogitatione deceptionis
tempus inquirit et qui publica bel
lo perdiderat ad exhibendas occulte

insidias exardescat. Quietis nam
que tempore ad victoris animum re
dit et nichil de inimicis rerum
vel in iniuriis iacula ad memori
am reducit cuncta que sibi illa
ta sunt vehementer exaggerans
fuisse intollerabilia ondit et qui
tacentis animum sermone conturbat
ut plerumque vir patiens illa se equa
nimiter tollerasse etiam post vic
toriam captivus erubescat seque
non reddidisse contumelias dole
at et deteriora rependere si occasio
prebeatur querat. Quibus ergo isti si
miles nisi hiis qui per fortitudinem
in campo victores sunt sed per ne
gligentiam postmodum intra urbis
claustra capiuntur. Quibus isti si
miles nisi hiis quos irruens gravis
languor a vita non subtrahit
sed leniter veniens rediviva fe
bris occidit. Ille ergo veraciter pa
cientiam servat qui et ad tempus alie
na mala sine dolore tolerat et
hec eadem retractans pertulisse se
talia exultat. Sic bonum paciencie
quietis tempore perdit quod in perturba
tionibus custoditur. Sed quia nata
lem nunc hodierna die coli
mus fratres mei nequaquam nos
a virtute eorum paciencie estimare ex
traneos debemus. Si enim ad
imitatem nos dum virtute patie
ntie contendimus in pace ecclesie
vivimus et tamen martirii palmam

teneamus. Duo quippe sunt martyrii genera, unum in mente et aliud in mente simul et actione. Itaque esse martyres possumus etiam si nullo ferro persecutorum trucidemur. Mori quippe a persequente martyrium in aperto opere est; ferre vero contumelias, odientem diligere martyrium est in occulta cogitatione. Nam quia duo sunt martyrii genera, unum in occulto opere, aliud in publico, testatur Veritas, que Zebedei filios requirit dicens: Potestis bibere calicem quem ego bibiturus sum? Cui cum protinus responderent: Possumus, illico Dominus respondit dicens: Calicem quidem meum bibetis. Quid enim calicem nisi dolorem passionis accipimus? De quo alias dicit: Pater, si fieri potest, transeat a me calix iste. Et Zebedei filii, id est Iacobus et Iohannes, non uterque per martyrium occubuit, et tamen quod uterque calicem biberet audivit. Iohannes namque nequaquam per martyrium vitam finivit, sed tamen martyr exstitit, quia passionem quam non suscepit in corpore servavit in mente. Et nos ergo hoc exemplo sine ferro esse martyres possumus, si patientiam veraciter in animo custodimus. Non abre arbitramur, fratres karissimi, si unum vobis exemplum suadende patientie ad edificationem loquor. Fuit quidam diebus nostris Stephanus nomine presbyter in provincie Valerie partibus in monasterio

constituti vir valde sanctus, patientie virtute singularis, et supersunt multi qui illum noverunt, eiusque vel vitam vel obitum narravit. Erat autem huius lingua rusticana, sed docta vita. Hic pro amore celestis patrie cuncta despexerat, possidere aliquid in hoc mundo fugiebat, tumultum devitabat, horis crebris ac prolixioribus intentus orationibus erat. Huius patientie in eo vehementer excreverat, ita ut eum sibi amicum crederet qui sibi aliquid molestie irrogaret. Reddebat contumeliis gratias, et si quod in ipsa sua inopia ei fuisset dampnum illatum, hoc maximum lucrum putabat. Omnes suos adversarios nichil aliud quam adiutores estimabat. Huius cum dies mortis eius egredi de corpore urgeret, convenerunt multi ut tam sancte anime de hoc mundo recedenti suas animas commendarent. Cumque circa lectum illius hi qui convenerant omnes assisterent, alii corporeis oculis ingredientes angelos viderunt. Sed omnes qui aderant ita vehementissimus timor perculit ut illius egredientis spiritus illa hora ibi stare potuisset. Et hi ergo qui viderant et qui animo nichil viderant, una omnes timore perculsi potuerunt fugere, illiusque illic assistere illo

momento potuit. Pensate igi
tur fratres omnipotens deus quantus eri
at qui districtus iudex venturus
est si sic astantes terruit quid
contra se venientibus dicet aut
qualiter timeri potest tunc videri
potuit si sic morientes protinus sterni
luit et qui videri non potuit. Certe
fratres karissimi spectati illa et in certamini
ca pace patientia ad spectati huius
retributionis culmine excrevit.
Quid hinc sumus conditori nostro
reddituri nobis deus tantam gloriam
in die exitus eius et sponsus in no
tuit. Quibus hinc certaminis in
sacris uirtutibus sociatum que attes
tantibus corporeisque actis a
bus spiritibus constat esse suscep
tum. Nullo iste gladio percussus
occubuit et tamen coronam patie
quia in mente tenuit in egressi
one percepit. Probamus cottidie
verum esse quod ante nos dictum
est quia sancta ecclesia electorum flori
bus plena sed in pace lilia in
bello rosas. Considerandum preterea est
quod tribus modis virtus patie
exercetur. Alia namque sunt que a deo
alia que ab antiquo adversario
alia que proximo sustinemus. A pro
ximo namque persecutiones damp
na contumelias ab antiquo vero
adversario temptamenta a deo aut
flagella tolleramus. Sed in omnibus
tribus his modis vigilanti oculo

semetipsam debet mens circumspicere
ne contra mala proximi ne ce
~~temptamenta adversarii~~ pertracta
ad retributionem mali ne contra
temptamenta adversarii seducatur
ad delectationem vel consensum de
licti ne contra flagella opificis
ad excessum prorumpat murmuratio
nis. Perfecte enim adversarius vincitur
quando mens nostra et inter temptamen
ta eius a delectatione atque con
sensu et inter contumelias proximi
custoditur ab odio et inter flagel
la dei compescitur a murmuratione.
Nec hec agentes fratres tribui nobis
presencia bona querimus quia pro labo
racio bona speranda sunt superne
vite ut tunc premium nostri laboris
incipiat quando omnis iam labor
funditus cessat. Unde et per psalmistam dicitur:
Non in fine oblivio erit pauperis
patientia pauperum non peribit in fine.
Hac namque enim presse patientia pauperis
creditur cum nil presentis in hac
vita humilibus recompensatur.
Sed patientia pauperum in finem
non peribit quia tunc eius gloria
percipitur cum simul omnia labo
riosa terminantur. Cernite ergo fra
tres in mente patientiam et quociens
res exigit exercete in operatione. Nul
lum verbum ad odium proximi contume
liosa verba commoveant nulla pertur
bationes rerum dispendia perturbent. Si enim

Fixa mente mansueta dampna
ptinuescatis dampna rerum tuscu
tium temina nō putatis. Si eterne
retribucionis gloria cōtemplatis
de temporali iniuria nō doletis.
Tolleate tn̄ adūsarios vros sed
ut frēs diligite quos tollerātis
Etiā pmia p dapnis tpalibus
querite. Nec quisqȝ virtutū suis se
viribus hēat imple posse cōfi
dat sȝ obtinere pcibus ut ipē hēat
qui impat psistet. Et scimus qȝ
petentes libenter exaudiet qui
hoc petitur largiri q iubet.
Cū cōtinue pulsatur in pce cō
cite opitulatur in temptatione
p xpm dnm nrm qui cum
eo vivit et regnat deus in s. s. a.

Item Omelia de martiribus

Luc vi° cap° 8.

In illo tpe descendens ihs
de mōte stetit in loco cam
pestri et turba discipulorū
eius et multitudo copiosa plebis ab
omni iudea et ierlm et maritima
et tyri et sydonis que venerat
ut audirent eū et sanarentur a lan
guoribus suis. Omelia lectōis
eiusdem venerabilis Bede pri

Electurus aplos dns in mōte
na subit turbas vero doc
turus ad campestria redit
quia nō nisi in humili loco xpm
turbe videre sufficiunt. Ita est
h norma q secutus apls ait
Nō potui vobis loqui qsi spūa
libȝ sed qsi carnalibȝ. Tanqsi p
uulis in xpo lac uobis dedi

potum non escam quo non dum
erāt potentes sȝ nec nūc quidē
potestis. Apli aūt ipi pm qnt
qui pstores et in mōte capito sal
uatoris ore edocti esse narrātur.
Ubi siquis diligencius utrūqȝ
velit euuangeliū pscrutari posset i
telligi cum in mōte duodecim
discipulos elegit pluribus quos
et aplos nominauit quod matthe
us pteruisit tūc illū hēuisse
sermonē quē matheus inter
posuit et lucas tacuit hoc est
in mōte ac deinde cū descēdisset
i loco campestri hēuisse alterū
similem de quo mattheus tacet et
utrūqȝ sermone cōdemnō esse cō
clusum. Et multitudo copiosa ple
bis ab omni iudea et ierlm et mari
tima et tyri et sydonis qui ve
nerat ut audirent eū et sanare
tur a languoribus suis. Mari
timam multitudinē nō eq̄oreo
mari galilee neqȝ enim hoc a
mari tali loco poneret sȝ mari
magno reor esse cognominatā
i quā cā tyrus et sydon cōpre
hendi poterant. Utrūqȝ gentiū
ciuitates sunt iudeis quidem
parte dite sed nō ab eis posse
eo qd' hostes cōtinuare nequi
rent cōsilio nominati ponunt
ut quāta fama utiqȝ saluato
ris intimetur que cōterris
etiā ad sanitate cōtinuaqȝ

capessanda civitates adfiat.
Ubi nondum est quia dominus et si
venientibus ad se gentibus mi
sertus sit unde et puerorum centurio
nis et cananee filiam approbata
petentium fide curavit non tamen
eorum civitates ingressus repperitur ne
his occasionem quietis inducis talibus p
maitibus suggereret sed per fatum
potius salute gentium passionis
et resurrectionis sue tempori reservaret. Unde
imminente tempore gentibus eum videre
querentibus ait. Nisi granum fru
menti cadens in terram mortuum
fuerit ipsum solum manet. Si autem
mortuum fuerit multum fructum
affert. Et omnis turba querebat
eum tangere quia virtus de illo
exibat et sanabat omnes. Et
super leprosus domino tangente mun
datur et hic omnis turba que
eum tangere non potuit spiritualis il
lius virtute sanatur. Tactus
ergo salvatoris opus est salutis.
Nunc tangere est fideliter in eum
credere a quo tangi est eius
munere sanari. Sed unusquisque
in suo sensu habundat. Turbe
que de longe ad audiendum
confluunt descendentis ~~discipuli~~
in campum domini occurrunt. Ceterum
tum discipuli qui iam in mon
tibus sunt instituti in montibus tamen
nunc ad maiora provehuntur. Qui
bus etiam eligitur qui eum

tum sufficientibus secreto in monte
speculentur unus pontibus quasi sub
liminis fonte sapiente debriandus
nisi recumbit in pectore. Tu
quoque vespera vel turbas domini adal
cari sequi vel quempiam debilem
invenies in monte curari. Sed
ex tincta febre libidinum atque
facta luce pedetentim quoque ad cul
men subire studeto. Tamen in ve
teri testamento moyses solus
cum yosue in montem ascendens ad re
gendum vulgus in campo donec
redirent aaron et hur ordinavit.
Aaron quippe qui interpretatur mons
fortitudinis singularem dominice
incarnationis excellentiam. Hur
vero qui ignis dicitur donum spiritus
sancti insinuat quia plures in
ecclesia parvuli et si conmittant ingros
ad penetranda summe divinitatis
archana nequeunt dominice tamen
incarnationis sacramentis erudi-
ti et spiritus sancti possunt ardore
signari. Et ipse elevatis oculis in
discipulos suos dicebat. Beati
pauperes quia vestrum est regnum dei
et cetera. Generaliter omnibus loquitur
specialius tamen oculos salvator in
discipulos levat ut hiis qui ver-
bum intenta cordis aure perciperent
latius saporis interni lumen
aperiat. Cui simile est quod Matheus ait.
Et cum sedisset accesserunt ad eum

di scipuli eius et aperiens os suum
docebat eos dicens bti paupes
spu. Illa quibus os in monte
sedens apit ut magna sublimi-
ter audiant in eos oculos suos
in campo digit ut audita pa-
tent intelligat. Bti itaqz pau-
pes no utiqz omes sed illi tan-
modo qui ome putis seculi
et si altum videat pnichilo vel-
ut ducunt qui merito regni ce-
lestis phibentur immo digni
qz delectationis humane pbant
cupiditate nudati qualem se
vero dauid paupiem sustinu-
isse declarans ait. Ego vero ege-
nus et paup sum. Et alibi Uo
modo terrestria sed ipa p duo s
celestia pnipedens dicensqz q
em michi restat in celo et a te q
volui sup tram mox ubi spera-
re sue vixisse auctori subdendo
manifestat. Michi autem adhe-
re deo bonum est pone in dno
deo meo spem mea. Alioqui no
nulli miseri condicone paupta-
tis huius seli gaudiis ab inopia re-
rum ubi regno dei obnutoz
nequicia carent. Beati qui nunc
esuritis qz saturabimini. Quid
esurire bti qz sitire debeat, mat
exponit viz iusticia aptissime
nos in iustos nunqz nos satis
iustos estimare debemus sz cottidia-
nu iusticie sep amare immo ar-
dere psectu tamq p ferm saturita-
tem non in hoc seculo sz in futuro

posse puenire supnorum desiderio
ps. magnus ondit qui ait
Ego autem cum iusticia appare-
bo in conspectu tuo saciabor cum
manifestabitur gloria tua pt simpr
accipi. Bti qui nunc esuritis spu
alis agitatis corpus vestrum et spiritu-
ti subditis qui in fame et siti op-
tet uo deitis qz celestium tunc
gaudiorum habebitis ubertate
psium. Beati qui nunc fletis qz
ridebitis. Non tpalium dap-
na comodorum sed virtutum detri-
menta spitualia qui flent eterna
btitudine consolabuntur. Ubi no
mea solum sed et pxorum iubemur
commissa deflere qui est ut nos
diligimus gsupter illius et
pfectu nos congaudeat et defectu ne-
cesse e tribulari nec solum tri-
bulari vim ad lacrimas succedi
Sic enim Samuel et dauid per-
catu saulis et ciuitatem lugent
sic p cantate dns ipe fleuit
sup ciuitatem et mestis conpassus
sororibus lazarum quam diuina
erat maiestate resuscitatus
humana pius misericordie defle-
bat mistice significans eos qui
pcti morte opprimuntur ut resurgere mis-
ericordie queat pximus esse plan-
gendos. Quod nunc flentes ri-
suros esse pmittit no pueri-
liter accipiendum est sz septime
more risus nomine mentis ex-
ultatio et affectus quidam letior

intelligedu est esse de sigtus sic
Extra risum mq̄ michi fecit de⁹
in Job dcm est os aut beatu
replebitur risu pqnent dixi
nonia gaudiu anime significat
intus. Beati eritis cum vos ode-
rint homines et cum separauerint
vos et exprobrauerint. Qui ppt
diuicias hereditatis xpi i sclo
pter panem vite etne ppt spem
celestium gaudiorum fletus e-
suriem paupertatem pati deside-
rat beatus est. Multo aut bea-
tor qui has int aduersa virtu-
tes firmare no trepidat quia odi-
ant licz homines corde nephan-
do dilectu xpo cor ne ledere
nequeunt separent et synagoga-
gal depellunt xpus inueniet
eo fruat exprobret nomen ei s-
xpi ipse qui mortuos sibi qz sus-
citat et consede facit i celestibz
Et eiecerint nomen vrm tanqm
malu pter filium hominis quo-
me vrm qd dicit nomen xpa-
norum sicut quod asgetibz
inde ifez sepissime cptu ad
ipos memorie abrasimus rab
hominibus est deletum nulla
iam existete causa odij nisi
pter filium hois qz viz nomen
xpi credentes sum noluerunt
cognomen atqz ideo nois sui
nu psecutores haerint no imi-

to nomine notatur. Beati inquid
eritis cu vos oderint homines
docens eos ab hominibz insectatores
sustinere hoies esse beandos. Gau-
dete in illa die z exultate. Ecce
enim merces vra multa est in celo
Non hoc aquolibz paciete sed
ab eo qui superne tm mercedis
intuitu patitur. preceptum potest
impleri ut silicz int odia cor-
dium int pbra linguarum int ip-
sas psecucom manus equali
ymo adhuc letiori corde vset
qsto ad hoc siles iam valet sed
eorum qui ibant gaudetes aco-
spectu cocilij qui digni habiti sunt
pro nomine ihu cotumelia pati Et
tanto multa in tris pxpo sustinet
ad usa multa in celis a xpo reci-
piet bona. Ceterum quata ab
helia vborum iacula falsi susti-
nere phete quos deridens dice-
bat clamate voce maiori deus
enim vester est baal z forsitan lo-
quitur aut in diuersorio est aut
in itinere aut certe dormit ut
excitetur qz tam de re stra-
gem qui octingenti simul et
z quinquaginta sunt interempti
verum qz baal z no xpus in
causa erat irrisi gaudebat
nec ociosi palmam s penam
merentur phennie. Quin h enim
faciebat pphis pres eorum. Bn

exemplo adhortatus est quia beati
divites solent persecutionem pati. Nec
tamen ideo prophete antiqui timore
persecutionis a veritatis predicatione
defecerunt. Notandum sane quia
sicut Matheus post octo quos posuit
beatitudines octavam spei nostre perfecte-
que resurrectionis gloria dedicat insi-
nuat. Ita Lucas primum quatuor virtutes
amplecti cardinales. Beati enim
pauperes qui per temperantiam a mundi re-
frenantur illecebris. Beati esurien-
tes quia sua fame commoniti esurien-
tibus esse misericordiam ut ipsi per
iusticiam misereantur ut valent.
Nam elemosina qua Christo non do-
namus nostra sed sua reddimus
iusticia recte dici testatur psalmista qui ait
Dispersit dedit pauperibus iusticia eius ma-
net in seculum seculi. Iusticia est enim qua sua
cuique tribuimus. Neque enim chrisma debea-
tis nisi ut inimicum diligatis.
Beati qui prudencia noverunt bonum di-
noscentes et malum cotidie differre
ad eterna nolunt anhelare. Beati
qui pro fortitudine fidei omnia va-
lent molesta tollerare. Igitur
qui nec dum consummate virtutis
arcem conscendere valent qualis
interim profectionis sunt beatitudine
preveniendi quatinus a bonis paulatim
ad meliora progressi demum consistere
in planitie decentibus liberet auscul-
tat adhuc quoque in monte seden-
te sublimiter ascendet ad quem

adhuc eodem mantis instruendis
quia tardibus insistit hos quasi
staturis qui situs est laborantibus
affatur. Quos vero longo stu-
dii spiritualis exercitio promptius
iam namque dociles invenit hos
libertate ac dignitate magna quasi
quietus salvator residens ins-
tituit quemque desuper intimat.
Nunc spiritualium dicam perfectionum in
sublimitate plebis est habitu pul-
cherrimis expressa signis ubi
vulgus omne communibus vesti-
bus utens in quorum ambulis pal-
liorum iacinthinas sibi fimbrias
est facere preceptum sacerdotes maioris
hire vestes totidem ministris colo-
ribus minore verbitate distinctos
pontifices et ea que sacerdotes
ut alia maiorum in diminuti genua to-
lorum quidem eorundem sed sub-
limioris gracia dignitatis et
auro intermixto choro scilicet ut
patriarcharum atque ipsius domini
nomine redemita gestare. Nunc
per singula nobis exponere vel so-
lum proponere pro industriam
spectat operis. *Item de marti-
ribus secundum Matheum*

x° cap° In illo tempore dixit Ihesus
discipulis suis. Nichil
opertum quod non revelabitur et oc-
cultum quod non sciatur etc.
*Omelia lectionis eiusdem
venerabilis Bede presbiteri etc.*

Quomodo in primi seculo
in multorum scola nesciunt
Sed destinato tempore scrip
tum est cum iudicabit deus
abscondita hominum et illuminabit
occulta tenebrarum et manifesta
faciet consilia cordium. Et est
sensus: Nolite timere sevitiam
persecutorum et blasphemantium
rabiem quia veniet dies iu
dicii in quo vestra virtus et eorum
nequicia demonstrabitur. Quod
dico vobis in tenebris dicite
in lumine et quod in aure auditis
predicate super tecta. Quod au
distis in misterio apertius pre
dicate quod didicistis absconse
publice loquimini quod vos eru
divi in parvo iudee loco omnibus
urbibus in toto mundo au
dacter dicite. Sane quod ait
predicate super tecta iuxta morem
provincie palestine loquitur
ubi solent in tectis residere.
Non enim tecta nostro more cul
minibus sublimata sed plano
schemate faciunt equalia. Unde
lex precipit ut qui novam do
mum edificaret murum tecti
poneret in gyro ne funderetur
ibi sanguis innoxius labente
aliquo et in preceps ruente. Et
in templi cognitione legimus
Texit quoque domum laquearibus
cedrinis et edificavit tabu
latum super omnem domum quinque
cubitis altitudinis. Ergo pre
dicabitur in tectis quod cunctis au
dientibus palam dicitur. Et noli
te timere eos qui occidunt corpus
animam autem non possunt occidere
Si enim persecutores saeviant occisis cor
poribus non habent amplius quid
contra illos agant quod super bea
ta fecerunt insania qui mortua
martyrum membra feris avibusque
dispergenda proiciunt vel in cineres ex
tenuari vel in undas solvi vel
per flumina in cinerem faciunt redi
gi tamen nequaquam omnipotentie
dei quin ea resuscitando vivifi
cet obsistere possint. Sed poti
us timete qui potest et animam
et corpus perdere in gehennam.
Nomen gehenne in veteribus libris
non invenitur sed primum a salvato
re ponitur. Inquiramus ergo que sit
huius nominis occasio. Idolum baal
fuisse iuxta ierusalem ad radices
montis moria in quibus syloa
fluit non semel legimus. Hec vallis et
parva campi planities irrigua
et nemorosa plena erat deliciis
et lucus in ea idolo consecratus
In tantam autem populus israel deme
ciam venerat ut deserta templi
vicinia ibi hostias immolaret et
rigorem religionis delicie vincerent

filiorum suorum intenderent demonibus
vel initiarent et appellabatur locus
ille gehennon id est vallis filiorum
ennon hoc regum volumine et paralip-
pomenon et Jeremias scribunt ple-
nissime. Et comminatur deus locum
ipsum implendum cadaveribus mor-
tuorum et ne ultra vocetur thofet
et baal sed vocetur poliandrum
idem tumulus mortuorum. futura
ergo supplicia et pene perpetue quibus
peccatores cruciandi sunt huius loci
vocabulo denotantur duplicem
esse gehennam ignis et frigoris
in Job plenissime legimus. Non-
ne duo passeres asse veneunt et
unus ex illis non cadet super terram
sine patre vestro. Heret sibi sermo
dominicus et consequentia pendet ex
prioribus prudens lector cave
semper superstitiosam intelligenti-
am ut non tuo sensui attemperes
scripturas sed scripturis iungas sensum
tuum et intelligas quid sequatur.
Supra dixerat nolite timere eos qui
occidunt corpus animam autem
non possunt occidere nunc loquitur
consequenter. Nonne duo passeres
asse veneunt et unus ex illis non
cadet super terram sine patre vestro. Et
est sensus. Si parva animalia
et vilia absque deo auctore non
decidunt et in omnibus providentia
est et que in eis sunt peritura sine
dei voluntate non pereunt vos qui

eterni estis non debetis timere
quod absque dei vivatis provide-
ntia. Iste sensus et supra dictus est.
Notandum est autem quod ubi iste
ponat Nonne duo passeres
asse veneunt Lucas non assem
sed dispondium memorat. Nonne in-
quit quinque passeres veneunt dis-
pondio. Et nec multum distat inter
venditionem istam qua duo pas-
seres asse et quinque dispondio ve-
neunt. Dispondius ergo est quo
quinque passeres veneunt id est ven-
duntur genus est ponderis levis-
simi ex duobus assibus com-
positi nec inter est aliquis numerus
sed primus est post assem
dispondius. Ponderales enim pri-
mi sunt et ad pondus pertinet
idque quod in cardinali numero
dicitur unum hoc in ponderali di-
citur as sive assis et quod ibi duo
dissis vel dispondius dicitur. Quin-
que autem contra duos passeres ani-
ma intelliguntur et corpus. Quinque
quoque passeres secundum Lucam qui
duobus assibus veneunt ad sensus
referuntur sed quo illa intelligen-
tia evangelici sermonis corpori
quo aptetur non parve difficulta-
tis est. Veniet fortassis aliquis
quod dicat apostolus. Numquid de bo-
bus cura est deo cum utique bos
preciosior passere existat. Sed aliud

tina aliud sententia est demque
nus capillorum de quo tractat Augustinus s. quo
cit, in ante capilli capitis
omnes numerati sunt non in actu con-
putationis sed in facultate cog-
nitionis accipitur. Non enim solli-
citam deus curam innumerabilis
intendit computationis sed cui cogni-
ta sunt omnia que innumerata sunt
omnia. Hic autem numerati dicit
que nolumus perire imminuens
ubi immensam dei erga homines
ostendit providentiam et inesti-
mabilem significat affectionem quod
nil nimirum deum lateat et provi-
dentiam ociosa que dicta eius sci-
entiam non fugiat. Evident in-
telligentiam ecclesiastica in hoc
loco qui carnis resurrectionem
negat. Quia nos ipsam terrenam
materiam que discedente anima
fit cadaver ita resurrectione
reparandam dicimus ut ea
que dilabuntur et in alias atque
alios rerum species formasque ver-
tuntur quamvis ad corpus re-
deant unde delapsa sunt ad
easdem quoque corporis ubi fue-
runt redire necesse sit. Aliud
quam si capillis capitis quod
tam crebra tonsura detraxit
sed unguibus quod toties depressit
ex secto immoderata et indices
cogitationibus et ideo hinc caris

non credentibus occurrit informo-
sitas. Sed quemadmodum si statua
cuiuslibet solubilis metalli aut
igne liquesceret aut contereretur in pul-
verem aut confunderetur in massam
et eam vellet artifex rursus
ex illius materie quantitate re-
parare nichil interesset ad eius inte-
gritatem que particula materie
cui membro statue redderetur dum
tamen totum ex quo constituta
fuerat resumeret ita deus mira-
biliter atque ineffabiliter artifex de
toto quo caro nostra constiterat
eam ineffabili celeritate restitu-
et nec aliquid attinebit ad eius
reintegrationem utrum capilli ad
capillos redeant et ungues ad
ungues an quicquid eorum perierat mu-
tetur in carnem et in partes alias
corporis revocetur curante arti-
ficis providentia ne quid indecens
fiat. Nolite ergo timere multis pas-
seribus meliores estis vos. Me-
liores dicit quia rationabiles et ad
ymaginem dei creati quia etiam
propter hominem enim creata sunt bru-
ta animalia ut haberet nutrimen-
tum atque servicium non propter immunc-
ta ho. Omnis ergo qui confitebitur
me coram hominibus confitebor
et ego eum coram patre meo qui
in celis est. Confessio hic est loco
intelligenda est de qua dicit apostolus

corde creditur ad iusticiam ore autem confessio fit ad salutem. Quia ei dominus supplicia premisit. Ecce ego mitto vos sicut oves in medio luporum. Et iterum. Tradent enim vos in conciliis et synagogis suis flagellabunt vos et eritis odio omnibus propter nomen meum. Ne aliquis persecucionibus victus diceret apud semetipsum fidem meam quam soli deo debeo et illi cognita sunt si inter homines michi pronunciare non licet tamen iam in corde illi confiteor non enim foris propter tribulaciones persecutorum pronunciare non valet. Hinc in fine cogitacioni dominus obviat dicens Qui autem negaverit me coram hominibus id est natum et passum et mortuum negabo et ego eum coram patre meo qui est in celis. Negare enim quod deus non sit nec pagani possunt. Sed filius quod sit deus sicut et pater confiteri ab infidelibus non potest. Negatur ergo quisque a filio apud patrem cum non manifestatur in divinitatis potestate. Filius et confitebitur a filio apud patrem qui filium accessum habet ad patrem. Sed nec alibi hec confessio quidem non verborum tamen sonum sed operum querit effectum quia sunt quidam apostolo testante qui confitebantur verbis se nosse deum factis autem negant quorum confessio vana est

Ait enim ipsa veritas. Non omnis qui dicit michi domine domine intrabit in regnum celorum sed qui facit voluntatem patris mei qui in celis est ipse intrabit in regnum celorum. Sed qui facit voluntatem patris mei qui in celis est ipse intrabit in regnum celorum. Confitebitur ergo homines christianus dominum ihesum coram hominibus cum fide que per dileccionem agit mandata domini fideliter implendo et confitebitur dominus confessorem suum coram patre suo in eterna vita beatitudine illum feliciter remunerando. Qui autem negaverint me coram hominibus negabo et ego coram patre meo qui est in celis. Negare enim christum coram hominibus est precepta eius non velle acquiescere et in conspectu hominum pravi exempli notam agere. Hunc dominus coram patre suo denegat quia visione illius perpetua indignum esse iudicat etc. Sequitur.

Item de martiribus simplicia

In illo tempore dixit ihesus discipulis suis. Attendite a fermento phariseorum quod est ypocrisis. Nichil enim opertum quod non reveletur atque absconditum quod non sciatur. Quia que in tenebris dixistis in lumine dicentur. Et cetera. Sequitur alia.

Omelia lectionis eiusdem venerabilis bede presbiteri

Precepturus saluator ut uel tos in seculo etiam adiectos se perfidos et impios homines qui veritate fidei dei contrarie suis scindere vite tenentur erroribus ideo premonet discipulos suos et per eos nos cottidie amonet ut fidem veram et incussam inviolatam quam seruare omni devotione satagamus dicens eum discipulis suis Attendite a fermento phariseorum quod est ypocrisis. Monet enim nos attendere ab hiis qui se simulant opera bona facere sed omnia que faciunt propter vanam gloriam faciunt. Fermentum vero doctrinam phariseorum seu hereticorum intelligere possimus de qua apostolus nos admonet dicens. Expurgate vetus fermentum de cordibus vestris id est consuetudinem peccatorum vel usum parvum quam heretica et mali doctores pravissimis exemplis in eterna sparsere nituntur qui aliud ore predicant aliud operibus ostendunt. Qui veritatem vere fidei bonis operibus destruunt. Nam sicut fermentum modicum totam massam pharine cum initio corrumpit sic animum prava doctrina hereticorum cuius semel animam imbuerit totam vitam sinceritate veritate fidei contaminat statim. Unde ait sapientissimus Salomon. Malum commixtum bonis contaminat plurima. Unde propter bonum sicut summopere cavendum est nobis ne per exempla malorum operum fermentum malitie in cordibus nostris occultis vel oribus seminemus ne exemplis nostris pravis infidelis in fovea delictorum ita et nobis sollicite considerandum ne illud vite eterne quod nobis predicamus hostis temptationis dyabolice auferat de cordibus nostris vel si pusillum aliquid a nobis boni operis exemplum cum spiritalis nos imitari non pigeat. Mementote quod ipse dominus in alio loco amonet dicens Qui vos audit me audit. Quid est ergo deum audire nisi eius precepta que ab aliis audimus vel a nobis ipsis intelligere possimus opere implere et seruare cum omni devotione. Qui habet mandata mea et servat ea habebit vitam eternam in se manentem nam scriptum est. Nichil autem est opertum quod non reuelabitur neque absconditum quod non sciatur quia veniet dies dies iudicii in quo vitia nostra et cogitationes manifestabit ubi reuelabit deus omnia occulta cordium et reddet unicuique secundum opus eius

Sequitur. Quoniam que in tenebris dixistis in lumine dicentur et quod in aurem locuti estis in cubiculis predicabitur in tectis. Quod vobis in abscondito loquor vos coram multis predicate. Sive quod iudeis tantum loquor vos universis gentibus predicate. Sive quod ego in parabolis loquor vobis vos palam omnia annunciate. Non solum quando in futuro cum occulta cordium abscondita proferentur. adhuc sed et in presenti tempore potest congruenter accipi quia que in tenebris quondam pressurarum carcerumque umbris vel locuti vel passi sunt apostoli nunc clarificata per orbem ecclesia electis eorum actibus publice predicantur. Dico autem vobis amicis meis non terreamini ab hiis qui occidunt corpus et post hec non habent amplius quid faciant. Si persecutores sanctorum occisis corporibus non habent amplius quod contra alios agant hoc supervacua seviunt insania qui mortua martyrum membra feris avibusque dispergenda proiciunt vel in auras contenuata in undis solvi vel flamminis in cinerem faciunt redigi cum nequaquam omnipotentie dei qui resuscitando vivificet obsistere possint. Sequitur. Timete eum qui postquam occiderit habet potestatem mittere in gehennam. Quia duo sunt genera persecutorum unum palam seviens alterum ficte fraudulenterque blandiens contra utrumque nos munire atque instituere volens salvator et supra ab ypocrisi phariseorum et hic a carnificum cede precepit non timere quia videlicet post mortem nec horum crudelitas nec illorum valeat simulatio durare. Sed illum potius qui semper videat placendum deum quem superare vel libere nequeat esse timendum. Nonne quinque passeres veneunt dipondio et unus ex eis non est in oblivione coram deo. Si minutissima inquit animalia atque que parvi fuerunt volatilia deus oblivisci non potest vos qui ad ymaginem sancti estis creatoris non debetis terreri ab hiis qui occidunt corpus quia qui irrationabilia gubernat rationabilia curare non desinit. Dipondius quo quinque passeres veneunt id est venduntur genus est ponderis levissimi ex duobus assibus compositi. Queret fortasse aliquis quo dicat apostolus Numquid de bobus cura est deo cum utique bos passere preciosior existat. Sed aliud cura aliud sciencia. Sed et capilli capitis vestri omnes numerati sunt. Quod non in actu computationis sed in facultate cognitionis accipit

Non enim sollicitatam deus mentis intendit excubiam sed cui cognita sunt omnia eciam incognita sunt. Bene tamen incognita dicuntur quia que nolumus pronunciamus ubi in mensam dei ergo homines ostendit prouidencie et ineffabilem signifficat affectum quo nichil minimum deum lateat et prauitatis etiam utcumque deum eius presencia non fugiat. Nolite ergo timere multis passeribus plus pluris estis non plures ut legendum quod ad comparationem numeri pertinet sed pluris est hoc est maioris apud deum entis dignitatis et estimationis quam in uno passerum vel corpora vel genera computanti. Dico autem vobis omnis qui confessus fuerit me coram hominibus et filius hominis confitebitur illum coram angelis dei. Qui autem negauerit me coram hominibus denegabitur coram angelis dei. Respicit ad superiora ubi dictum est aperta quelibet et abscondita esse reuelanda concludens hac reuelatione non in uili quolibet conciliabulo sed in conspectu superne ciuitatis regum regis ac iudicis agendam. Sunt ex eo quod ait eis qui se negauerint esse denegandos unanimitate hoc est eorum qui studio et eorum qui in simulatione vel ignorantia negant condicio putaretur. Si nobis ergo fratres mei necesse est cum sanctis martiribus inter summa pericula spirituales et rebelles corporis motus racionis imperio temperare et indesinenter agendis uirtutibus et [illegible] vel pressus iniurias cogitationes nobis irrogatas equanimiter sustinere. Si christi imitatores esse volumus debitoribus nostris offensas quibus pulsamur [illegible] ut ipsi deum dimittamus. Si vera nobis a deo volumus debita dimitti discamus [illegible] pacie virtute in nobis compescere immoderatis cupiditatibus parsimonie frenum imponere desideriis carnalibus non consentire [illegible] sua deuota mente esse subiecti non [illegible] temptationibus [illegible] affectiones quibus uita [illegible] sanctis uirtutibus vel opibus [illegible] ut et ab omnibus perturbationibus liberi et illecebrosis voluptatibus expediti ineffabili gaudio diuine contemplationis et beata quiete mereamur perfrui per ihesum christum amen.

Iustorum Lectio libri sapiencie. Iustorum anime in manu dei sunt et non tanget illos tormentum mortis. Vnde lectionis eius de

In posteriori capitulo impiorum
sententia expressa est quod ge-
rebant primo secundum
et nephandis sermonibus. Quam
autem eorundem error condempnatur
que in interitu membrorum eius si
estimaverunt qui eos diversis
penis pro confessione nominis Christi
cruciaverunt sanctorum quorum martirum
anime in manu dei sunt hoc est
in protectione illius nec eos tormen-
tum speciei mortis in aliquo
ledere potest. Visi sunt oculis
insipientium mori et estimata est
afflictio exitus illorum et quod a
nobis est iter exterminii. Vere
insipientes sunt qui palmam mar-
tyrii afflictionem et exterminium esti-
maverunt cum habet victoriose perpetue
quietis causam sunt. Unde sequitur
Et si coram hominibus tormenta
passi sunt spes illorum immortalitate
plena est. Mors temporalis et af-
flictio presentis vite prosperitate sem-
piterne remunerationis peperit perpetue
quia spes illorum indefectiva et
fides solida usque ad finem permansit.
Deus enim variis temptationibus
castigavit illos et per tolerantiam
patientie probavit eos etiam coronam.
Duo autem exempla que posuit hic
est auri in fornace probatio et holo-
caustum in igne consumatio. Ex
animatione illorum probatissima et
puritate perfectissima ostendit quod
sicut aurum in igne non uritur

sed probatur ita martirum sua sancta
non ad defectum deducitur sed
ad immortalitatem et gloriam sublimi
preparatur et sicut holocaustum
quod totum pro igne offertur
deo est sacrificium aptissimum
ita et passio martirum pro amore sancti
dei et superiorem caritatis modum et
suavitatis deus oblatam eius
illi extitit gratissimum et nimium
preciosissimum. Unde psalmista: Pre-
ciosa in conspectu domini mors
sanctorum eius. Quod autem subditur
in tempore erit respectus illorum significat
quod non in vera estimatione reproborum
perpetua est mors sanctorum eius
hoc magis in die iudicii Christo
iudicante copiosissima est re-
muneratio illorum. Fulgebunt iusti
et tamquam scintille in arundineto
discurrent. Aliquis exponens sibi-
tam in extremo iudicio in nimi tor-
sanctorum accelerari devincit omni
damnatum esse reproborum. Cum enim
electorum de corruptione in corpora
de mortalitate immortalitate de
ignorantia ad gloriam erit immu-
tatio tunc etiam adversarios
suos iudicare consurget et sic
scintilla ignis subita flamma
in arundineto crescat ita sancta
iusti iudicii sanctorum validum in
reprobos ac velocem penarum im-
mittit vindictam. Unde sequitur
Iudicabunt nationes et dominabuntur

populis et regnabit dominus illorum
in perpetuum. Iudicabunt sancti natio
nes sed per illos iudicat deus qui
in cordibus eorum presidet. Dominabun
tur populis quia nulla eis impug
nat adversitas contrarietatis. Reg
nabit dominus illorum in perpetuum
quia christi regnum sine ullo ter
mino est permansurum de quo an
gelus ad mariam ait. Dabit illi
dominus deus sedem david patris
eius et regnabit in domo iacob
in eternum et regni eius non erit
finis. Regnabunt et sancti cum rege
suo id est membra cum capite suo
secundum ad danielem in visione prophe
tica angeli verba protestantur ita
dicentia. Regnum autem et potestatem
et magnitudinem regni que est
subter omne celum dedit populo
sanctorum altissimi cuius reg
num sempiternum est et omnes reges
servient ei. Lectio libri sapientie v.

Reddet deus mercedem labo
rum sanctorum suorum et deducet illos
et deducet illos in via mirabili

huius lectionis

Historias commemorat scriptor
hystorie quo sapientia divina
populum israeliticum ex patriarchis ge
nitum per manum moysi et aaron
liberavit ab egyptiis et de manu
pharaonis in signis et prodigiis vel
usque fecit per illos dominus in illo
commemorat que illis postea bene

ficia prestitit a quibus eos mirabiliter
honoravit ita dicens: Reddet deus
mercedem laborum sanctorum suorum et de
ducet illos in via mirabili et erit
usque in fine populum et iustum et
sine querela appellat populum israeli
ticum qui de semine patriarcharum
descendens unius dei cultor extitit
et ab egyptiis et ceteris nationibus
oppressus per ducatum moysi et aaron
inde liberatus et mirabilibus dei sub
limatus est hoc est per transitum rubri
maris et primibus protectionem in deser
to splendore quoque ignis in nocte et
ceteris miraculis que apud eos in
deserto habundantissime fiebant.
Iustitie autem dominus electos suos libe
ravit de persequentium manibus et per mira
culorum choruscationem erat adver
sarios deletque servis suis sapientiam
cui non poterunt resistere et contra
dicere omnes adversarii illorum. Unde et
coram regibus fiducialiter loquentes
verbum dei potestatibus istius mundi
assistebant impavidi et passionem
mortis pervenerunt ad premia celestis
regni ubi perpetuo et sine fine de
cantant laudes condignas regi
et liberatori suo domino videlicet et
regi in secula seculorum amen.

Lectio libri sapientie etc.

Iusti in perpetuum vivent et apud
dominum est merces eorum et co
gitatio illorum apud altissimum

Omelia lectionis eiusdem etc.

Dum propheta peccatorum penas
et veram penam descripserat
in inferno consequenter iustorum
gloriam et premium apud dominum e-
narrauerat in celo qui in supernum
regnum recepti vita beata in con-
templacione fruuntur et ideo hec quo-
tatum spem suam et mentis inten-
cione in potestatem posuit condito-
ris sui cuius etiam manui commissi
et dextera fortitudinis sunt protecti
manus enim dei et dextera et bra-
chium propter effectiuam potenciam uni-
genitus filius dei nominatur per quem
omnia facta sunt in quo habemus
redempcionem per sanguinem eius
remissionem peccatorum quem deus suscita-
uit a mortuis et constituit ad
dexteram suam in celestibus super omnem
principatum et potestatem et virtutem et
dominacionem et omne nomen quod nominatur
non solum hoc seculo sed etiam in
futuro et omnia subiecit sub pedi-
bus eius et ipsum dedit super omnem
ecclesiam que est corpus et plenitudo eius
qui omnia in omnibus adimpletur.
Accipiet armaturam zelus illius
et armabit creaturam ad ulcionem
inimicorum. Iuxta hystoriam quod creator
omnium cuius arma sunt veritas et iudi-
cium iusticia potestatem sibi subditam
corripit ac liberat delinquentes.
Secundum allegoriam autem idem
dominus armat creaturam ad ulcionem
inimicorum quando peruersorum predicato-
res perfidiam iudeorum stulticiam

gentilium atque dolum hereticorum
de peccato et de iusticia et iudicio
redarguunt ac vel librorum peccatorum
terrorem pungunt quibus omnes
salubri et toti omnipotentis dei
manui cedit et dicitur ei subditi
esse cuius omnino nulla racione
debet rebellare quia nec potest
ullo modo debent resistere. Sunt di-
te promissiones futurorum sed et ad
certum locum deducunt illos dominus deus
per promissiones futurorum sunt co-
mitiua predicacionum sic chorus
turbones maledictorum que dicte
sunt quod ipso dispensante auctore
ris sui ad utilitatem electorum
siue ad dampnacionem reproborum
sunt tamquam a bene temperato arcu
nubium volare videbuntur qui autem
certitudine diuinarum scripturarum spiritua-
li intencione sanctorum doctorum ad ter-
rendum aduersarios proferuntur
ad certum locum id scilicet quia
cerebri eos quos necesse est ex tota
trinitate procedunt ut valeant esse
confusionem quod diuina scriptura
constat esse ordinatum. De

sermo beati augustini episcopi de
innocentibus

Cum omnium
sanctorum vicinum festum
natale deuotissime
celebrare debeamus tum proprie
eorum solempnitatis tunc nobis venera-
cione colenda est qui hominibus do-
minum suum sanguine fide-
runt. Constans sicut vniuersi

sancti ubique sunt et omnibus prosit
specialiter tamen illi pro nobis interue
niunt qui supplicia pro nobis et
xpo pertulisse probantur. Martir
etenim cum patitur non sibi soli
patitur sed cunctis. Sibi enim
patitur ad premium cunctis ad
exemplum. Sibi quoque patitur ad requiem
cunctis ad salutem. Exemplo
enim eorum didicimus xpo credere
didicimus contempnendo vitam eciam
querere didicimus mortem non ti
mere videte ergo quid martiribus
omnibus debeamus in quo aliquis
tortus est ut alius salvaretur
alter carnificem pertulit ut
alius cognosceret xpm alter
morti addictus est ut aliquis vita
poteretur eciam tradito quondam fures
occisus est ut prater euaderet.
Beati igitur martires sibi vixerunt
et mortui exemplum nobis re
linquerunt bene viuendo quasi sal
tionis tolerando fortiter passio
nis. Nam ideo dominus per totum
mundum diuersis penis pati
martires voluit ut tamquam ydonei
testes nos prouocarent quod fidei xpi
sine confessionis urgerent ut
humana fragilitas que predica
cioni dominice auditu longiori
diu credit vel presenti oculorum testio
nio crederet. Cuncti ergo martires
deuotissime procolendi sunt
sed specialiter hii colendi sunt

a nobis quorum reliquias pos
sidemus. Illi enim nos oracionibus
adiuuant isti eciam adiuuant passione
Cum hiis autem nobis familiari
tas quedam est semper enim nobis
cum sunt hoc est et in corpore viuen
tes custodiunt et de corpore rece
dentes excipiunt. Hic ne peccatorum labes
nos absumat ibi ne inferni hor
ror inuadat. Nam ideo maioribus
nostris prouisum est ut sanctorum ossibus
nostra corpora sociemus ut dum illos
tartharus metuit metuit nos pe
na non tangat dum illos xpus
illuminat caligo defugiat. Cum
sanctis ergo martiribus quiescentes euade
mus inferni tenebras si non propriis
meritis ac tamen consorcium sanctitate. Sic
enim ait dominus petro. Tu es petrus
et super hanc petram edificabo
ecclesiam meam et porte inferi non pre
ualebunt aduersus eam. Si ergo
contemplacio et unum petro porta in
ferni non preualet quibus sociatur
unum tartharus non tenetur. Marti
res enim inferni porta non possidet
quia eos paradysi regnum suscepit
Iam videmus eos hic utique iam
regnare. Cernimus enim ab hiis
frequenter obsessos a immundissimis
demonibus homines liberari. Itaque
celesti medicina captiua anima
a dyaboli laqueis exuatur et spe dyabo
licis vinculis igneis alligatur per ducatum de

sua captiuitate captiuus ut qui
predam paulo ante ceperat ipse
subderetur in preda et cetera alia mira
cula pastores fieri omnibus notum est
Et ideo fratres debemus eos in hoc
seculo quos defensores habere pos
simus in facto ut sicut cum eis ossi
bus pariter morum uestigium uita eius
fidei imitacione nitamur. In nullo
enim ab ipsis se pertari poterimus
si socii erimus illis tamen religione
quam corpore. Quod ipse prestare dignetur.

Item sermo beati augustini episcopi

Omnium quidem bonorum
fidelium christianorum maxime
tamen gloriosissima martirum
vox est Si deus pro nobis quis contra
nos. Fremebat mundus adversus
eos ipsi meditabantur inania
principes convenerunt in unum exco
gitabantur noua cruciatus et penas
incredibiles inveniebat ingeniosa
crudelitas obruebantur obpro
brijs falsis arguebantur criminibus
custodijs intollerabilibus include
bantur ungulis arabantur ferro
perimebantur bestijs subrigebantur
ignibus cremabantur et dicebant Con
tra mundus contra nos et dicatis
Quis contra nos. Videbunt tibi
Et quid est totus mundus qui pro
morietur pro quo factus est mundus
dicat audiamus dicamus Si deus
pro nobis quis contra nos. Contra possunt
possunt maledicere possunt calumpniari
possunt filios obprobrijs agitare possunt non
possunt corpus non solum premere
sed eciam dilacerare. Et quid faciet
Ecce enim deus adiutor meus et
dominus susceptor est anime mee
Et quid michi obest cum sit dominus
susceptor anime mee quod mundus
interfector est corporis mei. Quando
susceptor est anime mee erit
et restitutor corporis mei. Unde
michi deerit si membra mea
dilaceraverit inimicus qui capil
los meos numerat deus. Exhorta
tus martires suos christus ne ab
inimicis persecutoribus aliquid
formidaret capilli capitis vestri
numerati sunt. Ego timeo quod dap
na membrorum qui securitate accepi
pi de numero capillorum. Ergo di
camus ex fide dicamus in spe di
camus fragrantissima caritate.
Si deus pro nobis quis contra nos. Et
ecce contra te est mundus. Et quis
contra nos. Ecce contra est populus. Si
deus quis contra nos uerum probas
o beate gloriosissime martir
uerum michi probas quod dicis. Si
deus pro nobis quis contra nos sed proba
quod deus pro nobis. Non quod probo quod
proprio filio non pepercit hoc sanctissi
mum apostolus legeretur audi
uimus. Cum enim dixisset si deus
pro nobis quis contra nos tamquam ei
diceretur proba quod deus pro nobis continuo
intulit dixit utrum uerum teste
testum illud qui cum proprio filio per

non pepat s; pro nobis omnib;
tradidit eum hinc probauit
apostolus dum se dixisse. Si deus
pro nobis quis contra filio proprio
non pepercit s; pro nobis omnib;
tradidit eum. Quomodo non cum
illo omnia nobis donauit. Xpm
nobis donauit qui cum illo omnia
nobis donauit. Certe te fre
mitus mundi cui donatus est
artifex mundi xpm nobis do
natum esse gaudeamus et nul
los inimicos xpi in hoc seculo
timeamus. Quis enim nobis
donatus sit videte. In principio
erat verbum et verbum erat apud deum
et deus erat verbum. Ipse est xpus
ipse est vnigenitus dei filius
ipse est genitori coeternus. Omnia
per ipsum facta sunt. Cum nobis
donatus est ipse per quem facta sunt
omnia quid nobis donata sunt
que per ipsum facta sunt. Et ut sciat
quia ipse est verbum caro factum est
et habitauit in nobis de spe
ra et excepte donata tibi vita
xpi et donec peruenies tene
pignus mortem xpi. Deus enim
promittens nobis victuros nos
esse secum potuit nobis ma
ius pignus dare quam mori pro nobis
mala vera pertuli bona mea
non reddam promisit tantum
fecit pignus dedit eum In

et dubitas credere que promisit.
Cum hic inter homines ambularet
tantum fecit tunc eum iam sedet
ad dexteram patris cottidie dicit
tamen pignus quod accepisti cot
tidie erogat tibi dispensas reliqui
dimus expugnare an forte in
uria sit vnigenito filio cui dicat
quod donatus est nobis tamquam ipse
sit sibi tua possessio placuit
ipse futurus est. Quando enim si homo
tibi quispiam donet villam ame
nam et fertilem ubi te delectat
semper habitare propter amenitatem
vnde te possis facile sustentare
propter fertilitatem non ne amplecte
ris donum et donati magnas gra
tias agis. In xpo nam sumus sumus
de xpo victuri sumus. Quomodo
non erit nostra possessio ubi mane
bimus cum vincemus dicat hec
scriptura ne nos quietius aliquis
contra disciplinam ubi dei vsur
passe videamur. Audi quod ei di
cat quidam qui nouerat si deus
pro nobis quis totum nos dicis in
quod pars hereditatis mee. Quomodo dixit
o due qui das michi aliquam
hereditatem quod quam michi dederis
vile est tu es hereditas mea.
Amo te totum amo te toto corde
tota anima tota mente amo te
Quid est michi quod quod dederis
preter te hoc est donum istis amare

de deo deum sperare impleri deo
satiari ipse tibi sufficiat preter illum
nichil tibi sufficiat. Unde orat hic
philippus qui dicebat domine ostende nobis patrem et sufficit nobis.
Unde etiam quod apostolus dicit in fine
ut deus omnia in omnibus ut ipse
sit nobis quicquid hic sine desideramus
et cuius rei desiderio in illum plenum
pectamus pro omnibus ipse nobis
erit. Unde erit deus omnia tibi
pettas in deum ut manduces pettas in deum ut vestiaris pettas in
deum ut vivas pettas in deum
ut honoreris et qui in eo habes omnia.
Noli in deum pettare propter ista
propter cibum pettas in deum cibus est
eternus deus propter vestem pettas
in deum in mortalitate te vestiturus est deus propter honorem pettas
in deum honor tuus erit deus
propter amorem vite temporalis pettas
in deum eterna vita tibi erit
deus. Noli noli propter aliquid in eum
pettare ipsum enim debes gratis
amare quia ipse te potest pre
bus omnibus satiare. In natali
unius confessoris et pontificis.

In illo tempore dixit ihesus discipulis
suis parabolam hanc. Homo quidam peregre proficiscens vocavit
servos suos et tradidit illis bona sua. Omelia lectio eiusdem beati
gregorii pape habita ad populum. In
natali silvestri confessoris.

Lectio sancti ewangelii ... kum sollicitate considerare nos ammonet ne nos qui plus ceteris
in hoc mundo accepisse aliquid
cernimur ab auctore mundi gravius
inde iudicemur. Cum enim augentur dona rationes etiam crescunt donorum.
Tanto ergo esse humilior atque ad serviendum promptior quisque debet
ex munere quanto se obligatiorem
conspicit in reddenda ratione. Ecce
homo qui peregre proficiscitur servos suos vocat eisque negotium
ad talenta praebet. Post multum
vero temporis positurus rationem revertitur. Qui bene operantes pro apportato lucro remunerat. Servum vero
a bono opere torpentem dampnat.
Quis iste homo est qui peregre
proficiscitur nisi redemptor
noster qui in carne quam assumpserat
abiit in celum. Carnis enim locus proprius est terra que quasi ad
peregrina ducitur dum per redemptorem nostrum in celo collocatur.
Sed homo ille peregre proficiscens
servis suis bona tradidit
quia fidelibus suis spiritualia
dona concessit. Et uni quidem
quinque talenta dedit alii duo
alii vero commisit unum. Quinque
enim sunt sensus corporis. Visus
auditus gustus odoratus tactus.
Quinque igitur talentis donum
quinque sensuum exteriorum scientia

exprimitur duobus vero intellectus et operatio designatur. Per unius autem talenti nomine intellectus tantummodo designatur. Sed hiis qui quinque talenta acceperat alia quinque lucratus est quia sunt nonnulli qui etsi interna ac mistica penetrare nesciunt pro intentione tamen superne patrie docent recta que possunt de ipsis exterioribus que acceperunt dumque se a carnis petulancia a terrenarum rerum ambitu atque a visibilium voluptate custodiunt ab hiis etiam alios ammonendo compescunt. Et sunt nonnulli qui quasi duobus talentis ditati intellectum atque operacionem percipiunt subtilia de internis intelligunt mira de exterioribus operantur. Cumque intelligendo et operando aliis predicant quasi duplicatum de negocio lucrum reportant. Bene autem alia quinque vel alia duo in lucrum venisse referuntur quia dum utrique sexui predicacio impenditur quasi accepta talenta geminantur. Sed hiis qui unum talentum acceperat abiens fodit in terram et abscondit pecuniam domini sui. Talentum in terra abscondere est acceptum ingenium in terrenis actibus implicare lucrum spirituale non querere cor a terrenis cogitacionibus numquam

levare. Sunt namque nonnulli qui donum intelligencie perceperunt sed tamen sola que carnis sunt sapiunt de quibus per prophetam dicitur. Sapientes sunt ut faciant mala bene autem facere nescierunt. Sed dominus qui talenta contulit racionem positurus redit quia is qui nunc spiritualia dona tribuit districte in iudicio merita exquirit quid quisque acceperit considerat et quod lucrum de acceptis reportet pensat. Servus qui geminata talenta retulit a domino laudatur atque ad eternam remuneracionem perducitur cum ei voce dominica dicitur. Euge serve bone et fidelis quia super pauca fuisti fidelis super multa te constituam intra in gaudium domini tui. Pauca quippe sunt bona omnia presentis vite quamlibet multa videantur. Sed tunc fidelis servus super multa constituitur cum devicta omni corrupcionis molestia de eternis gaudiis in illa celesti sede gloriatur. Tunc ad domini sui gaudium perfecte intromittitur cum in eterna illa patria assumptus atque angelorum cetibus admixtus sic interius gaudet de munere ut non sit iam quod exterius doleat de corrupcione. Servus autem qui operari de talento noluit ad dominum cum verbis excusacionis redit dicens. Domine scio quia homo durus es metis ubi non sparsisti

et timens abii et abscondi talen
tum tuum in terra. Ecce habes quod
tuum est. Notandum quod inutilis ser
uus durum dominum vocat cui tamen
ad lucra deservire dissimulat et timu
isse se dicit in lucro talenti expe
dere qui hoc solum timere debue
rat ne hoc sine lucro ad dominum re
portaret. Sunt enim plerique in ec
clesia quorum iste servus ymagi
nem tenet qui melioris vite vias
aggredi metuunt et tamen iacere in sui cor
poris ignavia non pertimescunt. Cum
que se peccatores considerant sanctitatis
vias arripere trepidant et remanere
in suis iniquitatibus non formidant.
Quorum bene petrus adhuc in infir
mitate positus speciem tenet cum
viso miraculo piscium dixit: Exi a
me domine quia homo peccator sum.
Immo si te peccatorem consideras op
tet ut a te dominum non repellas. Sed
qui idcirco melioris habitus vias
et rectioris vite apprehendere nolunt quia infirmos se esse con
spiciunt quasi peccatores se fatentur et
dominum repellunt eumque in quo sanctifi
cari debuerant fugiunt et velud
in perturbatione consilium non habent
dum moriuntur et vitam timent.
Unde huic servo protinus inferetur:
Serue male et piger sciebas quia
meto ubi non semino et congrego
ubi non spargo. Oportuit ergo te committere
pecuniam meam nummulariis et ego

veniens recepissem utique quod
meum est cum usura. Verbis suis
servus piger constringitur cum dicit: Ego
meto ubi non semino et congrego ubi
non spargo. Ac si aperte dicat:
Si meam tuam sententiam et illud
exquiro quod non dedi quanto magis
a te exquiro quod ad erogandum
dedi. Pecuniam vero nummulariis
dare est eis scientiam impendere
predicationis qui hanc valeant ope
ribus exercere. Sed sicut nunc
periculum aspicitis si dominicam pecu
niam teneamus ita nunc fratres
karissimi sollicite pensate quia cum
usuris exigitur a vobis quod au
distis. In usura quippe pecunia
etiam non data recipitur. Cum enim homo
reddit quod acceptum fuerat etiam
illud super impendit quod acceptum
non est. Pensate ergo fratres ka
rissimi quia de acceptu ubi pe
cunia usura solvitis conate
ut ex eo quod audistis etiam
alia studeatis intelligere que
non audistis quatenus alia ex aliis
colligentes etiam illa discatis
ex vobismetipsis agere que necdum
ex predicatoris ore didicis
tis. Pigros vero servus quia sua
feriat audiamus. Tollite ab
eo talentum et date ei qui habet de
cem talenta. Oportunum valde
videbatur tamen a malo servo tum

talentum tollitur et potius qui
duo quam qui quinque talenta acceperat
daretur. Illi enim potius dari de-
buit qui minus quam qui plus habuit.
Sed sicut superius per quinque talenta
quinque videlicet sensus id est exterioris scientia
designatur per duo autem intellectus
et operatio exprimitur plus ergo habuit
qui duo quam qui quinque talenta
perceperat quia qui per quinque talenta
exteriorum administratione meruit
ab intellectu interiorum adhuc
vacuus fuit. Unum ergo talentum
quod intellectum significare diximus
illi dari debuit qui bene
exteriora que acceperat ministravit.
Quod cottidie in sancta ecclesia cernimus
quod plerique dum bene ministrant
exteriora que acceperunt per adiectam
gratiam ad intellectum quoque misti-
cum perducantur ut etiam de interna
intelligentia polleant qui exterio-
ra fideliter ministrant. Generalis autem
mox sententia subditur qua dicitur
Omni habenti dabitur
et habundabit ei. autem qui non
habet et quod videtur habere auferetur
ab eo. Habenti enim dabitur et habun-
dabit quia qui caritatem habet
etiam dona alia percipit. Qui caritatem
non habet etiam dona que
percepisse videbatur amittit. Hinc
necesse est fratres mei ut per omne
quod agitis erga caritatis stu-

dium vigiletis. Caritas autem
vera est amicum diligere in deo et
inimicum propter deum. Quam si quis
non habet omne bonum amittit
quod habet talento quod acceperat privatur
et iuxta dominicam sententiam in exterio-
res tenebras mittitur. per penam quippe
in exteriores cadit qui per culpam
sua sponte in interiores tenebras
cecidit. Illic coactus patitur
tenebras ultionis qui hic libe-
ter sustinuit tenebras voluptatis.
Sciendum vero est quod nullus piger
ab hac talenti acceptione securus
est. Nullus est qui veraciter dicat
Talentum minime accepi non est
unde rationem ponere cogar. Talenti
enim cuilibet pauperi etiam ipsum re-
putabitur quod vel minimum accepit.
Alius namque accepit intelligentiam
predicationis ministerium debet ex ta-
lento. Alius terrenam substantiam
accepit erogationem talenti de-
bet ex rebus. Alius nec interiorum in-
telligentiam nec rerum affluentiam
accepit sed tamen didicit qua pas-
citur ipsa ars ei in talenti acceptione
reputabitur. Alius nichil horum
assecutus est sed fortasse tamen fa-
miliaritatis locum apud divitem
meruit talentum profecto familia-
ritatis accepit. Si ergo nichil ei pro
indigentibus loquitur pro talenti retentione

dampnatur. Habens quoque intellectum
curet omnino ne taceat. Habens rerum
affluentiam vigilet ne a misericordie largi-
tate torpescat. Habens artem qua re-
gitur magnopere studeat ut usum
atque utilitatem illius cum proximo
partiatur. Habens loquendi locum apud
divitem dampnationem pro retento
talento timeat si cum valeat
non apud eum pro pauperibus inter-
cedat. Tantum quippe ab uno quoque
nostrum venturus iudex exigit quantum
dedit. Ut ergo de talenti sui rationibus
redeunte domino quisque securus sit
cum timore pensetur cottidie quid
accepit. Ecce enim iam prope est ut
ille qui peregre profectus est redeat.
Quasi peregre quippe abiit quia
de hac terra in qua natus est longe
discessit. Sed profecto revertitur
ut de talentis rationem ponat.
Quia si a bona actione torpescimus
de ipsis donis que contulit nos
districtius iudicat. Consideremus
ergo que accepimus atque in eorum ero-
gatione vigilemus. Nulla nos
a spirituali opere terrena cura impe-
diat. Ne si in terra talentum abscon-
ditur dominus ad iracundiam provocetur.
Piger etenim servus cum iam iudex
culpas examinat talentum de terra
levat quia sunt plerique qui tunc
se a terrenis cogitationibus atque operi-
bus subtrahunt cum iam per animad-
versionem iudicis ad eternum sup-
plicium trahuntur. Vigilemus ergo ut de tale-
nti nostri ponendi ratione vigile-
mus. Ut cum iam iudex ad fe-
riendum imminet lucrum nos
quod fecimus excuset. Per dominum.

Item de confessoribus secundum Lucam

In illo tempore dixit
Ihesus discipulis suis: Sint
lumbi vestri precincti et lucerne
ardentes in manibus vestris etc.

**Omelia lectionis eiusdem beati
Gregorii pape habita ad populum in basili-
ca sancti Felicis die natalis eius**

Sancti evangelii fratres karissimi
aperta est nobis lectio
recitata. Sed ne aliquibus
ipsa eius planities alta fortasse
videatur eam sub brevitate trans-
currimus quatinus eius expositio ita
nescientibus fiat cognita ut cog-
noscentibus non sit onerosa. Quia
viris luxuria in lumbis sit fe-
minis in umbilico testatur dominus
qui de diabolo loquitur ad beatum
Job loquitur dicens: Virtus eius in
lumbis eius et fortitudo illius in
umbilico ventris eius. Quia ergo
igitur sexui lumborum nomine
luxuria designatur cum dominus dicit:
Sint lumbi vestri precincti. Lum-
bos enim precingimus cum carnis
luxuriam per continentiam coarta-
mus. Sed quia minus est mala
non agere nisi etiam quisque studeat
et bonis operibus insudare protinus

additur. Et lucerne ardentes in manibus vestris. Lucernas quippe ardentes in manibus tenemus cum per bona opera proximis nostris lucis exempla monstramus. De quibus profecto operibus dominus dicit: Luceat lux vestra coram hominibus ut videant opera vestra bona et glorificent patrem vestrum qui in celis est. Duo autem sunt que iubentur et lumbos restringere et lucernas tenere, ut mundicia sit castitatis in corpore et lumine veritatis in opere. Redemptori etenim nostro unum sine altero placere nequaquam potest. Si autem is qui bona agit adhuc luxurie inquinamenta non deserit, aut is qui castitate preminet necdum se per bona opera exercet. Nec castitas ergo magna est sine bono opere nec opus bonum est aliquod sine castitate. Sed et si utrumque agitur restat ut quisquis ille est qui spe ad supernam patriam tendit nequaquam se a viciis pro mundi huius honestate contineat, qui et si quedam bona aliquis pro honestate inchoat, renis talibus intencionem non debet permanere nec per bona opera presentis mundi gloriam querere, sed totam spem in redemptoris sui adventum constituat. Unde et protinus subdit: Et vos

similes hominibus expectantibus dominum suum quando revertatur a nupciis. Ad nupcias quippe abiit dominus quia resurgens a mortuis ascendit in celum, supernam sibi angelorum multitudinem novus homo copulavit. Qui tunc revertitur cum nobis iam per iudicium manifestatur. Bene autem de servis suis expectantibus subditur: no bñ Ut cum venerit et pulsaverit confestim aperiant ei. Venit quippe dominus cum ad iudicium properat; pulsat vero cum iam per egritudinis molestias esse mortem vicinam designat. Cui confestim aperimus si hunc cum amore suscipimus. Aperire enim iudici pulsanti non vult qui exire de corpore trepidat et videre eum quem contempsisse se meminit iudicem formidat. Qui autem de sua spe et operacione securus est pulsanti confestim aperit, quia letus iudicem sustinet, et cum tempus propinque mortis agnoverit de gloria retribucionis hylarescit. Unde et protinus subditur: Beati sunt servi illi quos cum venerit dominus invenerit vigilantes. Vigilat qui ad aspectum veri luminis mentis oculos apertos tenet; vigilat qui servat operando quod credit; vigilat qui a se torporis et negligencie tenebras repellit. Hinc etenim Paulus dicit: Evigilate iusti et nolite peccare.

Hinc rursus dicit hora est iam
nos de sompno surgere. Ozi veni
ens dominus quid vigilantibus servis
exhibeat audiamus. Amen dico
vobis quod precinget se et faciet illos
discumbere et transiens ministrabit
illis. Precinget se id est ad retributionem
preparat et faciat illos discumbere id est in
eterna quiete refovere. Discumbere
quippe nostrum in regno quiescere est.
Unde rursus dominus dicit veniet
et recumbet cum Abraham Ysaac
et Jacob. Transiens autem dominus mi
nistrat quia sue lucis se illustratione
nos satiat. Transire vero dominum est
cum de iudicio ad regnum redit
vel certe dominus nobis post iudicium
transit quia ab humanitatis forma
in divinitatis sue contemplationem
nos elevat. Et transire eius est
in claritatis sue speculationem nos
ducere cum eum quem in humanitate
in iudicio cernimus etiam in divini
tate post iudicium videmus. Ad
iudicium veniens in forma servi
omnibus apparet quia sicut scriptum
est videbunt in quem transfixerunt.
Sed tunc reprobi in supplicium ce
dunt iusti ad claritatis eius
gloriam perducuntur sicut scriptum est
Tollatur impius ne videat
gloriam dei. Sed quia si servi in prima
vigilia negligentes existunt prima
quippe vigilia primevum tempus est
in pueritia secunda adolescentia vel iu

ventus que auctoritate sacri elo
quii unum sunt dicente Salomone le
tare iuvenis in adolescentia tua.
Tertia autem senectus accipitur.
Qui ergo vigilare in prima vigilia
noluit custodiat vel secunda
ut qui converti a pravitatibus suis
in pueritia neglexit ad vias vite
saltem in tempore iuventutis evigi
let. Et qui in secunda vigilia vigilare
noluit tertie vigilie remedia
non amittat ut qui in iuventute
ad vias vite non evigilat saltem
in senectute resipiscat [illegible] desperate
fieri? quia concessit dei pie
tas divitiam? quo est iam
quid homo conversationis incipiat
deus despicitur et expectat
contemptum se videt et revocat.
In iniuria de contemptu suo suscipit
eos quos revertentibus etiam premia
promittit. Sed nemo hanc lon
ganimitatem negligat qui tanto
districtiorem iustitiam in iudicio
exigit quanto largiorem patientiam
ante iudicium prerogavit. Hinc
etenim Paulus dicit Ignoras
quoniam benignitas dei ad penitentiam
te adducit. Secundum duritiam
autem tuam et cor impenitens thesaurizas
tibi iram in die ire et reve
lationis iusti iudicii dei. Hinc psalmista
ait deus iudex iustus fortis
et longanimis. Dicturus quippe
longanimis prius fit iustus ut quod

vides pcta delinquentiu diu paci
enter ferre scias hunc quoqz tanto
districte iudicaturu hunc p quendam
sapientem dicitur. Altissimus est
enim paciens redditor paciens enim
redditor dicitur quia pcta hominum et
patitur et reddit. Nam qui diu
ut conuertatur tollerat non conuersos
durius dampnat. Ad excutien
dam vero mentis nre desidiam
etiam exteriora dampna p similitu
dinem ad medium deducimus ut p
hec animus ad sua custodia susci
tetur. Nam dicitur hoc autem scitote
quia si sciret pr familias qua
hora fur veniret vigilaret
utiqz et non sineret pfodi domum
suam. Ex qua pmissa similitudine
etiam exhortacio subinfertur cum
dicitur. Et vos estote pati quia
qua hora non putatis filius ho
minis veniet. Nesciente etenim pri
familias fur domum pfodit quia
dum a sui custodia spus dor
mit inprouisa mors veniens car
nis nre habitaculum irrumpit et eu
quem dominum domus invenit dormi
entem necat quia cum ventura
dampna spus minime puidet
hunc mors ad supplicium nescien
tem rapit. Furi autem resisteret
si vigilaret quia aduentum iudicis
qui occulte animam rapit peni
tens ei penitendo occurreret ne impenitens
periret. Horam vero ultimam dns in
dito nobis voluit esse incognitam
ut possit esse suspecta ut dum
illam pvidere non possumus ad illam
sine intermissione pparemus. Provide
fres mei in condicione mortalitatis
nre mentis oculos figite venientes
nos iudicii pfletus cottidie et
lamenta pparate. Cum ita mors
maneat omnibus nolite de tpal
vite prudencia in ista cogitatione. Cer
rendas rep nos cura non aspiciet
Venditis libet cum cum tangenti
morbus instruxerit quibuslibet p
ciosis vestibus induatur caro quod
est aliud quam caro. Nolite attendere
quid habetis sed quid estis. Vultis
audire quid estis ppha indicat
dicens vere fenum est pplus. Si
enim fenum pplus non est ubi sunt
illi qui ea que hodie colimus
nobiscum tamen sancto anno beati felicis
natalicia celebrauerunt. Quanta
temporalia de pntis vite puisione
cogitabant sed subripiente mor
tis articulo repente in hijs que
puidere nolebat inuenti sunt et cuncta
simul tpalia que tenacitate quasi stabi
lia tenere videbantur amiserunt.
Si ergo tantum sancta multitudo generis
humani pccatitate vixit in eter
ne p morte currit in publice videlicet
fenum fuit. Omni igitur momento fenum
hoc fugiunt. Agite fres karissimi uti

boni opis mercede teneamt. Audite
quid sapiens Salomo dicat. Qd'
cunqz potest manus tua instanter
fac operare qz nec opus nec racio
nec scia nec sapia erit apud in
feros quo tu pperas. Cum ergo et
venture mortis tpus ignoramus
et post morte opari no possumus
sup est ut ante morte tpa indul
ta rapiamus. Sic mors ipa cu
venit vincat si pius venat sp
timetur. Item in natali vnius
confessoris et pontificis lectio
In illo tempe dixit ihus discipu
lis Vigilate qz nescitis qua
hora dns vester venturus sit et c.
Omelia lectionis eiusdem bti
ffulgencii episcopi lectio seq.

Dominicus sermo que debe
mus omnes no solu studiose
verum etia sapienter audire
cui nos optz humiliter ac delectabi
liter obedie moderationis sue
tenens ubiqz temperiem ut nec
omnibus desint pabula nec pasto
ribus alimenta quedam spaliter
solis precipit nobis et vobis. No
bis namqz i. servis quos prille
familias rerum omni dns ad
hoc in sua magna domo constitui
ut ipso eius verbi gracie ministerio
spalr iniungit sce predicationis
officium gnaliter vero et nobis
et vobis salutatis indicit obedien
tia mandatorum. In quibus sermo ma

datis tamqz ditissimis fertil
sic celestium deliciarum copia spirua
lis exuberat et nemo de ha
bundet qd' p fames comedat. Ha
bundz etia quod parvulus sugt.
Ibi enim est simul et lactis potus
quo tenera fideliu nutritur
infancia et solidus cibus quo
robusta pfectorum iuventus spi
talia sce virtutis incrementa
cuncta. Ibi prorsus ad salute
consulitur vniversis quos dns
salvare dignatur. Ibi est qd' omni
etati congruat. Ibi quod omni
pfessioni conveniat. Ibi audi
mus precepta quid faciamus.
Ibi cognoscimus premia qz speramus.
Ibi est iussio que nos placz do
ceat et instruat ad sciencia. Ibi
pmissio que pstatz exultat et per
ducat ad gloria servorum suorum
quos ipso suo pposuit dns spa
le volens officium demonstrare ait
Qd' exemplo meo audivimus.
Quis putas fidelis est dispe
sator et prudens qz constituit
dns sup familia sua ut det
illis i tpe tritici mensuram. Beatus
famulus ille qz cum venit dns
invenit ita facientem. Quis
est iste dns fratres xpus sine
dubio qui suis discipulis ait
Vocatis me magister et dne et
bn dicatis. Sum etenim. Ecce

huius

va

~~Dum ecclesia vero est~~ at huius domini
familia innumerabilis est quam ipse
dominus de manu inimicorum rede
mit et suo domino mancipavit. Hec
autem familia sancta est ecclesia
katholica que per orbem terre copiosa
fertilitate diffundit et redemp
ta se precioso domini sui sanguine
gloriatur. Filius enim hominis sicut
ipse ait venit non ministrari sed mi
nistrare et dare animam suam in re
demptionem pro multis. Ipse est etiam
pastor bonus qui posuit ani
mam suam pro ovibus suis. Grex
ergo boni pastoris ipsa est fami
lia redemptoris. Dispensator vero
quis sit quem oportet esse fidelem
pariter et prudentem Paulus apostolus
nobis ostendit qui de se suis quoque so
ciis loquens ait: Sic nos existimet
homo ut ministros Christi et dispe
satores misteriorum dei. Hic iam queri
tur inter dispensatores ut fidelis
quis inveniatur. Ne quis autem
nunc solos apostolos dispensatores
factos existimet neglectoque in
hac spiritualis officio servus pi
ger infideliter imprudenterque dor
miret, ipse beatus apostolus episcopos quoque
dispensatores esse ostendens ait:
Oportet enim episcopum sine crimine esse sicut
dei dispensatorem. Servi autem patris
familias sumus, dispensatores quoque
domini sumus, mensuram tritici quam
nobis erogemus accepimus. Que
vero sit ista mensura tritici si queramus

ipsam quoque nobis beatus Paulus
ostendit dicens unicuique sicut deus
divisit mensuram fidei. Quam ergo
mensuram tritici Christus nuncupat ipsam
mensuram fidei Paulus appellat
ut agnoscamus non aliud esse
spirituale triticum quam christiane fidei ve
nerabile sacramentum. Huius tritici
mensuram nobis in nomine domini damus
quotiens illuminati dono gratie spiritua
lis secundum regulam vere fidei dis
putamus. Ut eandem tritici mensuram
per dominos dispensatores accipit co
tidie pasci familia verbum veri
tatis auditis de ipsa nunc quod tritici
mensura loquimur. Ergo sicut
deus divisit unicuique pascimur
inde alimenta bone vite sumamus
ut ad eterne vite premia pervenire
possimus in illum credentes in illo spe
rantes illum pre omnibus et in omnibus
diligentes qui se ipsum nobis et
alimentum prestat ne deficiamus
in via et premium servat ut gaudeamus
in patria. Christus est enim alimen
tum nostrum Christus erit premi
um. Christus est cibus et consolatio
currentium viatorum ipse satietas
et exultatio quiescentium beatorum.
Ad ipsam itaque tritici mensuram
pertinet quod dominus ait: Vendite
que possidetis et date elemosinam.
Facite vobis sacculos qui non
veterascunt thezaurum indeficientem
in celis quo fur non appropiat neque
tinea corrumpit. Magnum vero est

fratres karissimi valde est comodum
et maxime xpianis omnibus appete
dum. Ut unusquisque deficere non
debet in penis sed omnes perficere stu
deamus in melius. Arbores sumus
fratres in agro dominico constituti deus
autem noster agricola est. Ille nos con
pluit ille colit ille fecunditatem
donat ipse fructificandi graciam sub
ministrat. Pluuia dei est infusio
gracie spiritualis deus qui precepto nos
conpluit adiutorio colit dum conpluit
aufert a nobis ignorancie sterilitatem
dum colit bene viuendi conuincit
libertatem. Dum pluit terram nostri cordis
irrigat dum vero colit de ipsa terra
spinas et tribulos mundane cupidita
tis extirpat. Debemus itaque fe
cundari celestibus pluuiis debemus
congrua fructificacione manibus sup
ni videre cultoris. Et si non possent
omnes arbores equales fructus afferre
Nulla tamen debet in agro diuino steri
lis permanere. Multum metuenda nobis
est illa fratres sentencia comminatis
qua dicit. Omnis arbor que non
facit fructum bonum excidetur et
in ignem mittetur. Quod si sterilitas
in ignem mittitur rapacitas quid
merebitur. Aut quid recipiet qui alienum
tulerit si semper ardebit qui de suo
non dederit. Et si iudicium sine misericordia
erit illi qui non fecit misericordiam quale
iudicium erit illi qui fecit rapinam.
Timeamus ergo fratres timeamus carissi
mos. Obediens xpo vendat que
possidet et elemosinam det ut debeat
cor ad celum leuat ut auaricia
careat. Ut ad perfectionis culmine
tota mentis intencione festinet
ut non sit sollicitus que sunt mundi
sed que sunt dei ut mundum cruci
fixum sibi habeat seque mundo cruci
fixum exhibeat ut sit omnino
pauper in seculo et diues in xpo
Nemo ignorat boni huius magni
tudinem videmus autem non omnibus
vendendarum rerum suarum inesse virtu
tem. Unusquisque enim proprium habet
donum ex deo alius quidem sic alius
autem sic. Ecce hoc tam magnum
bonum implere pauci possunt multi
non possunt. Numquid quia paucis
donatur ista perfectio propterea debet
esse pessimus quisque quia in bono non
dum possunt esse perfecti. Numquid
propterea xpianus debet vicio rapaci
tatis insistere quia forte non dum
potest omnes res suas pauperibus
erogare. Et ideo debet aliena
concupiscere quia propria nec dum potest
omnino contempnere. Absit hec fratres
karissimi ab omnibus xpianis auertat hoc
deus a fidelibus suis. Apostolus enim
clamat dicit quia neque auari neque
rapaces regnum dei possidebunt.
Manifestum est autem quia omnes qui
a regno dei alienabuntur in eterno
igne cum dyabolo eiusque angelis
dampnabuntur. Proinde dilectissimi
si non omnes possunt implere quod
dominus ait vendite que possidetis
illud tamen quod adiecit dominus di
cens date elemosinam omnibus

est possibile si assit bona volu
tas omnibus facile si no obsis
tat dirâ cupiditas omnibus
salubre si fervêat caritas. Cu
ius ergo debet esse que ut omnibus
conventit etiâ felicitas. Cum ergo
tantâ virtute acceptare admmo
vit omnia que in mundo sunt ce
lestis regni amore contempnat
que habet vendat et egenis
expedat. Cui vero tante vir
tutis no dum est desyus q bt
elemosinâ faciat cum opetum
bona voluntas quantum suppetit
facultas perfectus possideat
primum virtutis locum. Imperfectus
saltem pervenniat ad secundum
efficiat ille gloriose et dignius
sit iste sanctorum pauperum
pyssimus consolator habeat
iste apud deum patronos pau
peres quos ille se gaudeat
virtutis hrē consortes. Sit
ille talis contitum dño iudica
turus sedeat sit iste talis qui
~~etiâ thabernacula~~ ad dextram
iudicandus assistat. Sit ille
talis qui etiâ thabernacula
proprio iure possideat si iste
talis que illa recipiat. Amo
net enim nos dñs dicens. Facite
amicos de mamona iniquitatis
qui vos recipiat in etinâ tha
bernacla hec ergo. Fratres necessarium
est omnibus nobis ut in bonis opi
bus nemo sit segnis neo sit
sterilis nemo preciu dilcōe futa

contempnat nemo etiâ despiciat
sola temporalia prius assumat neo
spiritalibus corporalia preferat neo
terrena celestibus anteponat
Thezaurum nostrum fratres ponimus
ut etiâ cor nostrum in celis hre pos
simus. Necesse est enim ut quo pre
cesserit dilcōnis thezaurus illic
etiâ cogitacōis sequitur affectus
Ideo veritas ait ubi enim thezau
rus vester est ibi et cor vestrum erit
Ut ergo in celis thezaurizemus celestia
desigamus vis noscere ubi the
zaurizas attende quod amas
vis noscere que amas attende vis
quid cogites. Ita fiet ut thezau
rum tuum ex tuo amore cognoscas
et amore tuum pindicium tue cogi
tacōnis intelligas. Unde ne
at dñs quo in celis thezaurizare
possimus ait. Sint lumbi vri
precincti et lucerne ardentes. Si
istum dñi sermonem scdm litteram ve
limus accipere nichil in eo comodi
spualis possimus invenire. Quid
enim proficit ad anime salutem si aliquis
corporaliter aut lumbos suos precin
gat aut lucernâ accendat. Aliud ergo
in precinctis lumbis et lucernis ar
dentibus querendum est intelligencia
spiritalis que si sit diuini precepto
condigna que nre saluti congrua
reperiat et comoda. Legitur enim in
scriptura quodam loco ipse dñs ait
vba q ego locutus sum vobis spus
et vita sunt. In lumbis itaque concupiscencia

carnalis ostenditur. In lucernis
vero fides et caritas xpiana o-
stenditur. Iubens ergo dominus lumbos
nostros precingi concupiscencias carnis
sine dubio precepit infrenari.
Imperans autem ut lucernas arden-
tes habeamus hoc utique iubet
ut lumine vere fidei splendeamus
et sancte caritatis operibus ferve-
amus. Iubens ergo ut sint lumbi
vestri precincti mandat ut mala
desideria atque opera fugiamus. iubens
ut sint lucerne nostre ardentes mo-
net ut bona diligamus atque fa-
ciamus. Ista que de ewangelio proposui-
mus cum propheticis sermonibus conferam-
mus. utrumque enim testamentum dominus
unus constituit unus dominus dedit et
sicut utriusque testamenti diversa
temporibus sacramenta concordat tamen
in utroque salutis humane summa quo-
que precipitur ut non peccemus et in-
betur bonis operibus insistamus.
precepit itaque dominus per prophetam david
dicens. Declina a malo et fac bo-
num. Per ysaiam quoque dominus omnes
homines amonet dicens auferte ma-
lum cogitacionum vestrarum ab oculis
meis quiescite agere perverse discite
benefacere. Hec ergo nunc dominus per se ipsum
precepit quod nobis eciam per sanctos
patriarchas prophetas que mandavit
quod est enim sint lumbi vestri precincti
nisi declinate a malo. Quid est
sint lucerne ardentes nisi facite bonum
Quid est sint lumbi vestri precincti
nisi quiescite agere perverse. Quid est
sint lucerne ardentes nisi discite
bene agere facere. Precinguntur igitur fide-
lium lumbi dum concupiscencia malaque
premitur dum iniqua cogitacio
cohibetur dum libidini resistit
animus dum castitati luxuria dum
avaricia contempnitur et rapina
dum proximi lesio devitatur
dum superbia vincitur dum invidia
superatur. Ardent vero lucerne fide-
lium dum recte fidei regulam
servat dum in sinu mentis eterne
longanimitas perseverit dum terrena
contempnunt et celestia concupis-
cunt dum sollicitam pacem custo-
diunt dum ipse vite pure dili-
gunt dum mutuo se honore pre-
veniunt dum mansuetudine cordis
et humilitate perficiunt. dum misericordie
opera libenter atque hylariter
faciunt dumque in operibus bonis
non hominibus sed deo placere con-
tendunt. Omnis ergo xpianus precinc-
tos habeat lumbos ut fugiat
libidinem ardentem habeat lucernam
ut custodiat castitatem. precinctos
habeat lumbos ut aliquid alienum nec
rapiat nec furetur. Ardentem ha-
beat lucernam ut de suo misericordie
operetur. Precinctos habeat lumbos ut
minorem non opprimat. Ardentem
habeat lucernam ut oppresso relevare
iusticie dumtaxat defensores
impediat. Precinctos habeat lum-
bos ut habenti non auferat
cibum ardentem habeat lucernam ut esurienti

tribuat alimentum precinctos habeat
lumbos ut domum mulieris inue
dat ardentem habeat lucernam ut
peccatores christo libenter exoptat pre
cinctos habeat lumbos ut fu
giat elacionem ardentem habeat
lucernam ut seruet humilitatem pre
cinctos habeat lumbos ut ex
pellat a se invidiam et liuorem
ardentem habeat lucernam ut proximis
amicis exhibeat caritatem precinc
tos habeat lumbos ut non exhi
beat membra sua arma iniusticie
deo hec est fratres karissimi catholice
fidei uera sanaque doctrina hec est
mensura tritici qua digna domini re
demptoris est pascenda fami
lia. Ex hoc nobis quod tribui dominus
tribuit damus ipsi nunquam dominum
ingiter exoremus ut et nos in
timore gracie sue pascere dig
netur auxilio. Auferat a no
bis dominus a corde pene cupiditatis
donet omnibus presentis congrega
cionem caritatis lumbos uestros
ipse precingat lucernas uestras ipse
ardere faciat ardentesque custo
diat ut non refrigescat uestra ca
ritas nec aliqua nos domine ini
quitas sed dominus noster redemptor
noster omnibus gratias tribuat domini
nostri domini sue illuminacionis ac
uirtutis infundat hoc quod domi
nia operetur in omnibus nobis ut nos
quos noluit esse dissipatores
fideles faciat respondentes nos quorum

faciat obedientes et humiles ut men
suram tritici domini quam nos damus
quorum uos tunc salubriter atque
utiliter habeamus. ℞ Item
de eodem secundum Matheum

In illo tempore dixit ihesus dis
cipulis suis vigilate quia
nescitis qua hora dominus
vester venturus sit. Omelia
lectionis eiusdem beati Augustini

Sermone evangelico episcopi etc.
fratres karissimi oportet nos sollici
ta intencione pensare et
omnia studia cordis nostri ad eius
imitacionem exhibere. Ecce enim in
diuinis euangelicis lectione de pro
missione eterne salutis denique nos
amonente atque dicente vigilate
ergo quia nescitis qua hora dominus uester
venturus sit. Illud autem scitote
quia si sciret paterfamilias qua
hora fur venturus esset vigilaret
utique et non sineret perfodi domum
suam. Ideo et vos estote parati quia
qua hora non putatis filius
hominis veniet. Ideo namque dominus
noster tempus aduentus sui terminique nostri
voluit esse incertum ut maiori
diligencia simus quasi nos incertos
in vita nostra solliciti quoniam semper i
ncerta est propterea quotidie ad diem qui
bus in bonis nos operibus deuo
tati atque preparemus ut secundum
li exspectatores in tota semper eum
credamus esse venturum quod ignora
mus qua hora uel tempore ad nos

vocandos sit ipse veniens. Quis
putas est fidelis servus et
prudens quem constituit dominus super
familiam suam ut det illis cibum
in tempore. Quos ergo constituit deus
super familiam suam nisi pastores
et rectores sancte dei ecclesie quibus
commisit unumquemque fidelium secundum
mensuram capacitatis sue spiritualis
doctrine pascere cibo qualiter unus
quisque dum tempus est in hac presenti
vita emendare valeat quod cognovit
et acquirere bona future vite gau
dia. Unde scriptum est: Beatus ille servus
quem cum venerit servus eius in
venerit sic facientem. Amen dico vo
bis quoniam super omnia bona sua consti
tuet eum. Quos utique pastores
fideliter prudenterque assidentes
invenerit in sancta ecclesia et benigne
in sacra dispensantes doctrina
super omnia regni celestis gaudia
constituet, non utique ut aliorum
teneat dominatum sed ut habunda
tius certis eterna beatitudine per
fruatur. Unde scriptum est: Qui
enim docti fuerint et fideles doctrinam
meam meis dispensant fidelibus ful
gebunt quasi splendor firmamenti et
qui ad iustitiam erudiunt alios
quasi in perpetua eternitate fulgebunt.
Nos ergo quos deus omnipotens consti
tuit in populo suo sacerdotes providendum
est prudenter quomodo gregem dei pas
cere debeamus et populum dei fidelem
spiritualiter enutrire. Unde in pastore
bono debet esse prudentia in cul

tore pia vigilantia in sacerdote
debet semper esse doctrina. Ecclesia
quippe sancta ipsa est grex dei
ipsa vinea dei ipsa populus dei in
qua hoc est gregem pascere
vineam colere hoc est vineam
colere quod populum docere. Ille
igitur gregem divinum pascit
qui colit divinam vineam et ipse
colit divinam vineam qui populo
dei opere et sermone bono satis
non negligit ministrare doctrinam.
Illius igitur et status est honor
sacerdotalis secundum altitudinem illius
sessionis plus sed nunc oneris
quam honoris quod tamen omnis
si humiliter et bene portetur honor
proinde maximus comparatur. Hic
utique futuri seculi non presentis
honor non in tempore transiens sed
in eternitate manens honor quem
nullus adipiscatur malus
quo nemo privabitur bonus
honor quem si quis acceperit in
eternum cum Christo regnabit. Non
itaque sedes illa sedes est ela
tionis sed sollicitudinis, non super
bie sed vigilantie. Spiritualis enim
kathedra in alto quidem videtur
collocata sed humilibus est
preparata et qui in illa conspicitur
tamquam sublimius sede ceteros
iubet humilis onera baiulare
providentis est iste qui tanta in se
habet altitudine sedis tanta
debet habere sollicitudine. Beatus Paulus

infirmat dicens Instancia mea
cottidiana sollicitudo omnium
ecclesiarum quis infirmatur et ego
non infirmor. Quis scandalizatur
et ego non uror. Hanc sollicitudinem
episcopus etiam iniungit dicens. Attendite
vobis et universo gregi in quo
vos spiritus sanctus posuit episcopos re
gere ecclesiam dei quam acquisivit
sanguine suo. Attendite inquit
vobis ut bene vivatis. Attendite
universo gregi ut ecclesiam dei bene
regatis. Considerate igitur fratres
karissimi caritate predicte quantam
sarcinam portet episcopus qui non pro
se tantum sed etiam pro statu ecclesie
iubetur semper esse sollicitus.
Unatum autem arbitror bene con
sideratibus intima ut ipse scilicet
episcopus videns quod in alto sedeat
exinde qualis esse debeat recog
noscat et in altitudine kathedre
sicut dei cedere sacerdotem sit
corde humilis conversacione subli
mis benignitate caritatis descen
dat ad proximum dignitate sancti
tatis ascendat ad deum. Quid
est vero ad proximum caritate descendere
nisi principaliter cunctis exemplum vite
melioris ascendere in verbo in con
versacione in caritate in fide in casti
tate deinde proximum affectum
ut cognitum potest auxilium omnibus
exhibere ut secundum apostolum omnibus
omnia fiat ut omnes lucrifaciat
singulorum tribulaciones tamquam suas

proprias ducat cum gaudentibus
spiritualiter gaudeat cum flentibus
longanimiter fleat non altum sa
piat sed humilibus consenciat pau
peres foveat elemosinis divites
pascat monitionibus sanctis. Illis
corporalem prebeat panem et vestem
non tamen eam spiritualem prorogare
sermone. Oppressos et ab impor
tunis eripiat potestate pro delinquenti
bus intercedat non personam divitis
ac potentis attendat nec personam
pauperis aliquam despiciat sed hoc so
lertius agat ut ad eterna vita
utrosque perveniat. Inquietos doctrina
severitatis corripiat pusilla
nimes consolacionibus erigat in
firmos caritate medicinali suscipiat
et super hec omnia deum pro cunctis
humiliter atque instanter orare
non desinat Hec est procul dubio vi
gilancia sollicitati pastoris ista pro
dencia et boni cultoris hec solli
cia probabilis sacerdotis. Quo utique
christi grex pascitur sic vinea domini
colitur sic dei populus gubernatur
Sed ad hec quis ydoneus nec
presus nemo enim viribus suis
implet quod deus iubet nisi ipse
adiuvet ad faciendum quod fieri
iubet. Quapropter fratres mei ore
mus humiliter ut qui dedit pre
ceptum largiatur auxilium et qui dig
tus est istam nobis miliciam im
ponere victoriam etiam dignetur condo
nare christus ihesus dominus noster qui vi-

nit et regnat deus in s[ecula] s[eculorum] amen
Lectio libri sapientie. Ecce etc.

Ecce sacerdos magnus qui
in diebus suis placuit deo
et inventus est iustus. Sequitur

Omelia lectionis eiusdem etc.

Quamvis lectio ista quam nunc
audistis fratres karissimi de aliquo
terreno sacerdote et confessore
Christi recitata videatur secundum hystori-
am de Christo tamen hystorialiter et
spiritualiter intelligitur asserere qui
est summus et verus pontifex qui
pro nostra redemptione et salute semet-
ipsum obtulit immaculatam hostiam
deo et suo nos ipso sanguine rede-
mit et reconciliavit patri suo. Ecce
iste sacerdos magnus qui in diebus
suis placuit deo et inventus est
iustus. Ipse enim sacerdos ipse hostia
ipse sacrificium qui pro omnibus suis animam
suam posuit et pro grege suo dignatus
est mori ut gregem suum id est omnes
credentes sibi in seculum ab eterno
mortis periclo liberaret et tunc eis
vite beatitudine donaret. Quod ipse
solus in diebus suis fecit quando
incarnari pro nobis voluit et cum
hominibus in carne versari dignatus
est quod nullus ab initio seculi
iustus et sanctus usque tunc temporis facere
potuit ut dyabolum mortis auc-
torem vinceret et omnibus fidelibus
suis potestatem in illo triumphandi lar-
giretur. Ipse enim solus iustus sine
peccato qui nos sue pietatis gratia
iustificat omnesque remissionem peccatorum

per baptismum donavit et ab omni
vinculo iniquitatis et maledictio-
nis absolvit ne nos iterum peccatum
et infidelitate sub dyabolo alligemur.
Ad exemplum tamen omnis sue
sicut ipse pro omnibus suis fecit
etiam sanctos apostolos et successores
eorum sanctos sacerdotes in ecclesia sua
vice constituit de quorum collegio
est beatus iste sanctus cuius hodie
sollempnia celebramus ut sicut
ipse passus est pro omnibus suis
ita et ipsi pro suis ovibus nulla
formidarent sustinere tormenta
qui potius eos docendo ammonen-
do castigando increpando etiam
et diligendo sanctis operibus ad-
invitando a faucibus leonis id est a potestate
dyaboli et a morte peccati omni
sollicitudine revocare studerent.
Quod nimirum eorum nos o sacer-
dotes Christi hodie et pro commisso
vobis grege omni sollicitudine
cogitate et quanto domino auxili-
ante valeatis providete ne lu-
pus insidians gregem Christi lacerare
occasionem habeat hoc autem inter
vos differt et Christum quod unusquisque
quod Christus omnibus de se ipso solummodo
redditurus est rationem vos autem
et de vobis ipsis et de omnibus
vobis commissis. Ideo sarcina
vobis portata ad magnam gloriam
tendit id est si cura vestra fuerit solli-
cite exhibita et contrario si fuerit in-
fidelis et segniter gesta id est negliger

et in maxima perpetuitate pena
Vos autem oves xpi nolite pre-
pendere quia xpi sanguine
empti estis. Sed diligenter
attendite et preceptis eius in
omnibus obedite. Et si ad veram
visionem dei veri ad eternam perve-
nire desideratis ea que ipse do-
cuit et operibus demonstravit mi-
nistri et adimplere omni studio
contendite ut premia eterne beati-
tudinis mereamini percipere. Sequitur.
Et in tempore illo a multitudine erit re-
conciliato. Nisi enim xpus ab ira-
cundia et maledictione quam pro peccato
ade meruimus nos liberaret
et deo nos sua morte reconcilia-
ret adhuc genus humanum in
hac malicia remaneret. Ita et
adhuc in eadem quicumque se iterum
post baptismum in malicia ali-
gavit peccatorum nisi iterum per sacer-
dotem sua confessione penitenciam et
penitencia digna emendatione ma-
lorum que fecit seu per elemo-
sine largitate absolutus fuerit
et deo per sacerdotem ac ministrorum hominum
oratione reconciliatus fuerit
in eterna maledictione cum dyabolo
permanebit. Ideo est enim iuncti
filiis usque in plebem suam. Nec
enim filiis xpo iunctus est in
homines quia ipse solus sine peccato
homo ante illius sine peccato
nec si unius diei fuit vita illius.
Ideoque ipse nos redemit a peccato

Sicut voluit et ut enim diversis
modis per patriarchas et prophetas
promisit ita predicacionem evangelii
per apostolos suos successores eorum
in toto mundo dilatavit et omnibus
mundi partibus fideles suos in
ecclesia catholica esse fecit. Sequitur.
Benedictionem omnium gentium quam ser-
vo suo abrahe in xpo venturam pro-
misit implevit quia in suo baptis-
mate quod in iordane flumine acce-
pit a iohanne omnes sanctificavit fontes
aque et eius maledictionis cirogra-
phum mundi deletum est. Sed
quoque in sanguine qui ex sanctissimo
latere xpi emanavit benedictionibus
eterna data est fidelibus et mors
eterna destructa et dyabolus aliga-
tus nisi nos iterum cum post baptisma
iterum absolvamus delictis. Propterea
enim pastor perpetue sibi credito
sollicitus invigilet ut omnium
dilectorum nutus prosperis successibus
crescat. Ideo labore agricola lon-
ganimiter colat ut vinee fruc-
tus bonos atque uberes recipiat.
Ideo sacerdos tamquam pater populum que
sancta sunt docet ut per fructu ipsi
obediencie consulat. Omnes igitur
nos sollicite convenimus auctores
ammonemus universos similiter
obsecramus pusillos et magnos
senes et iuvenes pauperes et divites
humiles et sublimes filii dei estis
reddite honorificencia patri xpi-
ano katholici estis exhibete.

obediencia sacerdoti beati petri tene
te katholicam fidem pro ira vobis
initem reddite caritate Nolite
igitur difficiles esse ad reddendum
dominum peccantibus veniam quod
ab eo vos rogatum si vultis etiam
vos peccatorum veniam promereri Consi
tate meo mediatoris esse personam
humilis est nobis humilis est pro
bis humiliter nos rogat pro famulis
suis humiliter deum postulat pro
iniquitatibus nostris ac per hoc
quod a nobis nectitur cum nos ro
gat hunc impetrat a deo quod pro
nobis orat id est veniam nobis omnium
delictorum nostrorum per dominum nostrum ihesum
christum filium tuum qui tecum

Item sermo beati maximi episcopi

Sanctorum patrum meorum
ac religiosis conventualibus
honorantes fratres karissimi et
ipsa corporum vita et innumeri meis
dominis ministrum qui ideo nobis sunt
venerabiles quia presentis vite
luce despecta contempto quoque suorum
corporum cruciatu senectutem suam
dominum pro dei amore vicerunt sicut
beatissimus hic pater noster ... dum pro
assercione indisputabilis deita
tis spiritu ferventi consurgens anti
christis impietatibus obluctatur
et certas dei contra manum hereticorum
procellis ac turbinibus perturbatas
perenne fidei tum quillitate pacavit
et sibi eterna premia multimodam
passione quesivit illius nimirum
inconcussa sequens vestigia ad quem

dominus ait Tu es petrus et super
hanc petram edificabo ecclesiam
meam et porte inferi non preva
lebunt adversus eam ut ac nunc
cunctis posteritatibus honora
dus ille qui firmissime petre
soliditate sectatus inimicos
christi et celestis sponse auctoritate
confudit et in fatigate patie for
titudine triumphavit unde in sermone
sicut dictum est adversus eum
prevaluit porta qui sibi porte
eternalis ingressum regem glorie con
fessus aperuit Aut quando ei non
pateret porta illa vitalis qui
plenitudine eternitatis lectionis
edoctus in patre filioque eius in
scrutabile unice maiestatis asse
ruit sacramentum edocens eundem
que esset in uno eodemque dei filio
et suscepte carnis et eternalis pri
vilegium deitatis Dicebat pro
fecto salvatore dixisse Ego et
pater unum sumus et qui videt me vi
det et patrem hunc illum confessio
nis honorabile celo reddit
gloriosum Sed necessarium michi
esse reor ut occasione beati huius
temporis patris quem in tanta gloria
katholicarum ecclesiarum fides in dectia
bile ab eo servata pervexit nos
quoque ipso largiente deo salu
taribus doctrine divine testationis
imbuamur ait enim dominus Ego et
pater unum sumus Arrius dicit sum soli
tarius non est qui dicit unum sumus

Utique ab eo cum quo unum est non
potest esse divisus. Unde in
hunc hereticum in patre et eius filio
diversitate contrariis astruere cum
filius substancie sue nos edoceas
deitate dixerit ego et pater
unum sumus. Unum cum dicit et sumus
nec separacione se dividit nec uni-
one confundit. Unum enim cum
patre est nec perpetuitate a patre
differt nec unitate discordat.
Cumque sit cum patre unum de patre
tamen natum asseritur ne ut impius
blasphemat arrius aut creatura
quecumque filius aut patri impar
esse credatur. Audis ergo o homo deum
de deo natum sed in tanto hoc princi-
pio habes quod fide credas non ha-
bes quod distinctas argumentis.
Audis filium de patre natum sed
ne sexum aliquem possis in divinitate
ruminari ipse filius et verbum dicitur
et lumen dicit enim dei virtus et dei
sapientia ut advertas non quasi pli
mamenta genitalium corporaliter
creasse patrem sed inenarrabile ma-
iestatis secretum de virtute processisse
virtute et lumen manasse de lumine.
Versibus ne verbum ipsum non substanciam
virtutis sed prolatum locucionis dum
putares esse sermone dicitur
filius ut eo illius qui pater
est et consonanciam esse discas
et affectum. Item quod lumen dicitur
ne forte eum velut radium solis
aut splendorem lucerne alienam
putares lucere fulgore aut

de ipso beatus evangelista Johannes. Cum cla-
ritatem dei vidit et revelacione con-
fessus est dicens. Erat lumen verum
verum lumen erat ut scias illum non
cuiusque temporalis defectus luminis
esse fulgore sed arcane lucis deitatis
esse quod lumen est. In tantum autem
verum lumen est ut non solum non ege-
at illuminari sed illuminandi habeat
potestatem. Illuminat enim ut legitur
omnem hominem venientem in hunc
mundum. Ait ergo christus ut dictum est
Qui me videt videt et patrem. Qui
me in se videt et patrem. Unde non
et duo unum sunt tamen alter vide-
atur in altero et unum ~~et~~ vidisse
sit utriusque cognito. Et revera
fratres sicut videtis filium videre est
et patrem ita intellecto patre intel-
ligitur filius. Clarum qui patrem credit
et confitetur eternum credat natum
esse et filium coeternum. Sed videamus
quis iste sit aspectus in filio
quo pater videri asseritur et pro-
videt sine dubio in filio patrem
qui credit filium secundum incogitabile
deitatis naturam ineffabiliter natum
esse de patre nec posse aliud habere
esse qui natus est quam est ille qui
genuit. Videt in christo patrem qui
opera christi non extrinsece possibilitatis
sed paterne credit esse virtutis.
Videt in filio patrem qui intendit
illum sub communi paterne nominis non
ingenioso artis industria sed simplic-

potestate precepti aquas in vina
vertente creaturam mutare natiuis
libertate etiam benedictionis sue exe
sum pane sic tamdiu esurientium mor
sibus augmentante. Multiplicando
namque escas in ore manducantium et panes
restaurando de minis sicut pene
non est mirabile quod manna flu
xit de celo. Unius non auctat in xpo
paterne equalitatis opus cum
videat cum auctoritate dominantis
virtute demones fugare languo
res occlos dare homini nec diu
spiritualites in homine. Cuius etiam
vestimenti fimbrias occulto adi
tu mulier egrota tangendo velut
furtiua subripuit sanitatem sed
tamquam verus deus quem nullum
humanorum pectorum poterat latere
secretum et egressa de se mox p
didit medicinam et circumstantibus
turbis credentis femine meritum pu
blicauit. Videt in filio maiestatem
primus qui aspicit xpm non impe
trantis gratia sed iubentis imperio et
patris voluntatis assensu aut de
lectulis suis mortuos et de tumulis
suscitantem. Si diuine est operationis
creasse hominem eique dedisse vitam
quo non diuini est operis salutem red
didisse defuncto. Qui me videt inquit
me videt et patrem. Numquid fratres in
patre filioque eius unus esse po
terat et indiscretus aspectus nisi esset
ei una et indiscreta substantia. Xpus
igitur non deus nec homo in utroque

verus in utroque perfectus quia et
humanitate veraciter subsistit a
matre et de patre habet naturaliter
deitatem. Unum sic videt filium vi
det et patrem quia cum xpm eundem
deum confitemur et hominem ne
cessario passiones hominum deo im
passibilia deputamus ut intelli
gatur unigenitus dei nec a pa
terna maiestate dispar nec a
materna caritate carne dissimilis
Per hanc fidem huius apostolis meis
arriana est confutata perfidia cum
utique arrius beati Johannis eius
contradictus dum verbum dei deum
et apud deum esse negat infideli
tatis sue cecitatis obsessio nec
patrem videre potuit nisi filium. Dum
que factorem omnium futurorum esse conten
dit et temporali deo temporali conatur
ascribere per suspectionis sue furore
confusus utriusque in xpo nature
salutare perdidit sacramentum
Nam venerandus iste pater qui lege
rat dixisse dominum. Ego in patre
et pater in me est sciens in hac
doctrina personarum esse distinctionem
non nature distantiam patris
filiique qui non unus sed unum
sunt indissociabilem tenuit et
docuit unitatem asserens pariter
in xpo domino nostro et passibilem
carnem et impassibilem deitatem &c.

In natali unius confessoris non
pontificis. Secundum mattheum
In illo tempore. Dixit Symon petrus

adisshm. Ecce nos reliquimus omnia
et secuti sumus te quid ergo
erit nobis. Omelia lectionis
eiusdem venerabilis Bede presbiteri

Audiens a domino petrus
quia dives difficile intra
ret regnum celorum conspiciens
semetipsum suos condiscipulos ad inte
grum mundi fallentis spreuisse
delicias voluit agnoscere quid
vel ipsi vel ceteri mundi contempto
res pro maiore mentis virtute ma
iorem premium sperare deberent et in
terius dno ait. Ecce nos reliquimus
omnia et secuti sumus te quid ergo
erit nobis. Ubi solerter intuendum
quod non solum se omnia reliquisse
sed et deum sequi gloriatur quia
stultum profecto est immo platonem
et dyogenem et quosdam alios
philosophos vite huius quidem divitias
calcasse et non habet perpetua adipis
cenda vita sed humani agere
mortalium laude captanda stultum
putes labores ultro absque spe
future subire certis et pacis pro
fuis ante ille est qui abiens
vendidit omnia que habet et dedit pau
peribus ac veniens sequitur christum
habebit eum thesaurum non defi
cientem in celis unde Ihesus interro
gante petro dixit tribus ihesus.
Amen dico vobis quod vos qui se
cuti estis me in regeneratione cum
sederit filius hominis in sede ma
iestatis sue sedebitis et vos super

sedes xii iudicantes xii tribus israel
In hac quippe vita in nomine eius
laborantes in alia premium sperare
docuit in regeneratione videlicet
in vita immortalem suscimus re
surgendo regenerati qui in vitam cadu
cam nascimus mortaliter geniti
Et iusta prorsus retributio ut qui
hic propter christum humane gloriae celsitu
dinem neglexerunt illic a christo in
dicte glorificati iudices cum eo
humane conversationis assideat
et qui a sequendis eius vestigiis nul
la ratione poterant avelli usque
ad fastigium iudiciarie potestatis
illum sequendo perveniat. Nemo
autem putet xii tantum apostolos quia pro
iuda prevaricante mathias elec
tus est tunc esse iudicaturos
sicut nec xii sole sunt tribus israel
iudicande. Alioquin tribus levi que
terciadecima est iniudicata rece
det et paulus qui tamen decimus
est iudicandi sorte privabitur cum
ipse dicat. Nescitis quoniam angelos
iudicabimus quanto magis secula
ria. Sciendum namque est omnes
qui ad exemplum apostolorum sua relinque
runt omnia et secuti sunt christum iudi
ces tecto cum eo venturos sicut
etiam omne mortalium genus esse iu
dicandum. Quia enim duodenario
rio sepe numero solet in scriptura
universitatis designari per xii sedes
apostolorum omnium universitatis iudica
cium et per xii tribus israel universitas

eorum qui iudicandi sunt ordo iur. Unde notandum quod duo sunt ordines electorum in iudicio futuri. Unus iudicantium cum domino, de quibus hic loco memoratur qui reliquunt omnia et secuti sunt illum. Alius iudicatorum a domino qui non quidem cuncta sua pariter reliquerunt sed de hiis tamen que habebant cottidianas dare elemosinas pauperibus christi curabant. Unde auditurus sunt in iudicio Venite benedicti patris mei possidete paratum vobis regnum a constitucione mundi. Esurivi enim et dedistis michi manducare sitivi et dedistis michi bibere. Quorum et in superioribus huius lectionis dominus meminit cum principi quodam interroganti quod bonum faciendo vitam possit habere respondit. Si vis igitur ad vitam ingredi serva mandata. Non homicidium facies non furtum non falsum testimonium dices. Honora patrem et matrem et diliges proximum tuum sicut teipsum. Ergo qui mandata domini servat ad vitam ingreditur. Qui autem non solum mandata servat verum etiam consilium domini quod de contempnendis mundi diviciis ac luxibus tribuit sequitur, non tantum vitam percipiet ipse sed etiam de vita aliorum cum domino iudicabit atque ita fit ut in iudicio sicut diximus duo sunt ordines bonorum. Sed et reproborum duos ibi futuros ordines domino narrante reperimus. Unum eorum qui fidei christiane misteriis initiati opera

fidei exercere contempserunt quibus in iudicio testatur Discedite a me maledicti in ignem eternum qui paratus est dyabolo et angelis eius. Esurivi enim et non dedistis michi etc. Alium eorum qui fidem misterii christi vel numquam susceperunt vel susceptam per apostasiam suam reiecerunt de quibus dicitur. Qui autem non credit iam iudicatus est quia non credidit in nomine unigeniti filii dei. Qui enim nec verbotenus christum colere noluerunt nec verba saltem eius quibus eos arguat in iudicio merentur audire sed ad hoc tamen veniunt in iudicium ut cum eis qui iudicantur peccatoribus in dampnacionem mittantur eternam. Unde hiis tam timore et amore debito pavendis percurrit, ad letissima potius domini et salvatoris nostri promissa convertamus auditum. Videamus quante gratia pietatis non eterne tantum modo vite premia suis sequacibus sed et temporis munera pollicetur eximia. Et omnis inquit qui reliquerit domum vel fratres aut sorores aut patrem aut matrem aut uxorem aut filios aut agros propter nomen meum centuplum accipiet et vitam eternam possidebit. Qui enim tenuis affectibus sive possessionibus pro discipulatu renunciavit quo plus in eius amore profecerit

eo plures inveniet qui se r̄thio
sic pie affectu et suis gaudeant
sistentiae substanciis eiusdem
nimirum professionis utique consor
tes qui se pro Christo paupere factum
in suis domibus agrisque recipe
et maiori prorsus quam uxor pater
frater vel filius carnalis devo
cione caritatis respondere delectet.
Centuplum namque quod ait non
numerum sed immensum in Christo et
pervictum pro Christo fidelibus sed
universitate personarum quam qua pau
pertate invicem serviunt ostendit.
Cuius rei et in nobis insipientes fratres
karissimi sepe experimentum sumpsimus cum
alicubi pretium necessitate di
ergo dictes omnia nobis monasteriorum
habitacula que ipsa parte cognovi
mus cunctos in imum obsequio
sincerissima devocione pro nos
aspeximus et inchoare in beate
memorie nostre benedicte cuius hoc
venerabilem assumpcionis diem
debita solempnitate recolimus
totum lectionis huius tenorem vide
mus perfectissime completum. Delectet
cum omnibus sanctis esse Christum
quod spiritus eius que in sancto regni
acquisierat vel acquirere vole
bat tamen esse nobilis natu ad
beatorum apostolorum limina romam pere
natus est volavit ut quod nidum
adhuc regente angelorum fides
et ceterorum instituto sedebat
ibi potius perfectam vincendi
forma sumeret ubi primos
apostolos Christi totius ecclesie caput
eminere cernimus. Ibi ergo eru
ditus in Christo illis in partibus
antecessores ibi est monasterialibus im
butus institutis ibidem totum vite
sue tempus erat exacturus si non
apostolica domini ipse prohibet auctori
tas qui enim ipse ducendum
Britaniam secum recordacionis
archiepiscopum theodorum primam re
dire precepit. Nec longo post se
tempore etiam reges seculi cogito
utriumque eius studio locum ei mo
nasterii condendi non ab aliquo
ministrorum minorum personarum obla
tum sed de suis propriis donatum dare
curabat. Quem ille acceptum
mox perfectissime monasterium regularem
disciplina in hiis quibus que insti
tuit non proprio capite de certa nos
statuens sed antiquorum statuta
certissima monasteriorum que peregre
didicerat sibi suisque observanda
proponens. Nec talibus vestrum
fratres grave debet videri si nos
loquimur. Sed delectabile potius
estimari quod vera loquimur quod
patris nostri spiritualis gesta narravi
mus tamen in alio festo in quo dominus
quod fidelibus suis promisit adim
plevit quod omnis qui reliquerit
domum vel fratres aut sorores aut
patrem aut matrem aut uxorem aut
filios aut agros propter nomen meum

centuplum accipiet in hoc tempore
et in seculo venturo vitam eternam.
Reliquit cognatos qui patriam de-
seruit accepit centuplum quia
non solum acceptis in hac terra pa-
tria industria merito venerationi
habitus est sed in gallia et in yta-
lia roma quoque ac maris insu-
lis ab omnibus qui eum nosse potue-
rant dilectus a deo et ipse ut propria impli-
citus ad profectum nostrum scilicet huius quod illum
nuper fundasse gaudebat. Iohannem
illi abbatem atque archicantorem
romane ecclesie sicut testatur vite eius
bene meruit brittannia a roma
adducendum prestaret per quem idem mo-
nasterium morem canendi ac ministran-
di canonicum iuxta ritum sancte
romane atque apostolice ecclesie perciperet.
Reliquit domos et agros quos
habuerat proposito atque agere semper
virtutis paradysi coronam non ma-
num fecerat sed etiam in celis se acci-
pere sperabat. Reliquit uxorem et
filios non quidem uxore accepta
et filios ex ea natos sed uxorem
prorsus accipere ex qua filios habere
posset castitatis amore contempsit
malens ad illa centum quadraginta
quatuor milia electorum pertinere qui can-
tant canticum nouum ante sedem
dei et agni quod nemo potest dicere nisi
illi hii enim sunt qui cum mulieribus
non sunt coinquinati et sequuntur agnum
quocumque ierit. Et accepit centuplum
quidem non hiis solummodo sed et in tantissima

rimus cum patribus plurimi suas
domos recipere in monte et suorum
fructibus agrorum refrigerare de-
siderabat quin maneret plures
illi qui veri deo deuoti parvi mi
constatis excellentia non minore quam
coniugibus ac parentibus propriis di-
lectionis instantia seruiebat. Acce-
pit centuplum domos et agros qui
loca sunt in quibus monasteria construxit
adeptus est uxore sibi dimisisse
proposito et hoc centuplum accipiet quam
nimirum centuplo maius esset
tunc meritum constituit. Nec conti-
nentes per fructum spiritus quam inc-
ontinentes quodcumque per desiderium
teneamus quippe numerus ut sepe dictum
est perfectorum figurate deinceps.
Nos namque sumus filii eius quos
dilexit in hanc monachice deuo-
tionis domum pius prouisor indu-
xit. Nos sumus filii eius quos
diuiserat carnaliter editos parentibus
in una sancte professionis fami-
liam spiritualiter fecit aggregari. Nos
sumus filii eius si iter virtutum eius
imitando tenemus si non apo-
stasiam regulam quam docuit tor-
pendo deflectimus. Meminimus
fratres qui illum nosse potuimus
dicere et auditu quos post obitum
illius in hanc fraternitatem consor-
tium pietas superna aggregauit
quid quam diu sollicitus erat corpore
pro gloria sancte dei ecclesie et maxime

profectus monasterii pariter honore et
quiete semper laborare procurabat
totiens mari transito numquam ut est
consuetudinis quibusdam vacuus
et inutilis rediit sed nunc librorum
copiam sacrorum nunc reliquiarum beato
rum martirum christi munus ve
nerabile detulit nunc archi
tectos ecclesie fabricande nunc
vitri factores ad fenestras eius
decorandas pariter ac muniendas
nunc cantandi in ecclesia peritos
atque ministrandi sancti magistros ad
duxit nunc epistolam privilegii a
domino papa missam qua nostra liber
tas ab omni extrinseca irruptione
tutaretur apportavit nunc pictu
ras sanctarum hystoriarum que non
ad ornamentum solummodo ecclesie ve
rum ad instructionem intuentium
proponerentur advexit videlicet ut qui
litterarum lectionem non possent opera
domini et salvatoris nostri per ipsarum con
tuitum disceret ymaginum qui
in hiis et in huiusmodi rebus to
tam plura laborare studuit
ne nobis aliqua sit laborandi
remaneret necessitas. Ideo totiens
transmarina loca adiit ut
nos omnibus sacre salutaris
dapibus habundantes intra
monasterii claustra quieti et se
curi libertate christo servire que
amus. Verum etiam cum corporis in
firmitate corriperetur premeretque

acribus semper meus deo debitas
gratiarum actiones de monasterio quem
condiderat docuerat regulas ser
vandis semper de cunctis sanctis obser
vatoribus per omnes civitates et
maxime rome viderat semper de
locis sanctis que se historice
invenire meminit loqui ac recitare
delectabile habeat. Sic longi viti
tum studiis exercitatus longo in
super annorum infirmitatis nimio
excoctus post centupla gratie
pritis minima ad vitam transiit
eternam. Hunc necesse est fratres karissimi
ut tamquam boni filii tanto pa
tre digni existamus ac precepta illius
in omnibus sequamur. Curemus neque
illa nos a vestigiis tanti docto
ris sequendis mentem ut carnis illece
bra teneat omnibus ipsi qui carna
les affectus subsistimus quam religi
nimus terrena qui uxorem ducere ac
filios carnaliter procreare angelice
conversationis amore fastidivimus
ingestendi contentum spiritualium me
rito in imperpetuum centuplum accipere
despicietate sorum et in seculo ven
turo vitam possidere meremur
eternam prestante gratia redemptoris
nostri domini qui vivit et regnat cum pa-
tre.

Item omelia lectionis eiusdem
beati Jeronimi presbiteri etc.

Tunc videns Symon petrus
dixit. Ecce nos reliquimus
omnia et secuti sumus te.

Quid ergo nobis erit. Grandis fi-
ducia petrus piscator erat di-
ues non fuerat cibos manu et
arte querebat et tamen loquitur confi-
denter reliquimus omnia. Et quia
non sufficit tamen relinquere iungit
quod perfectum est et secuti sumus
te fecimus quod iussisti quid
igitur premii dabis nobis. Ihesus
autem dixit eis. Amen dico vobis
quod vos qui secuti estis me in re-
generatione sedebitis super sedes. ii. iudicantes. xii.
tribus. xii. iudi. xii. tribus israel. Non
dixit qui reliquistis omnia hoc
enim socrates fecit philosophus et multi
alii qui diuitias contempserunt
sed qui secuti estis me quod
ipse est apostolorum atque credentium. In
regeneratione cum sederit filius
hominis in sede maiestatis sue
qui ex mortuis de corruptione
resurget in corrupti sedebitis
et vos in soliis iudicantium condemp-
nantes .xii. tribus israel quia nobis
credentibus illi credere noluerunt.
Et omnis qui reliquit domum
uel fratres aut sorores aut patrem aut
matrem aut uxorem aut filios aut
agros propter nomen meum centuplum
accipiet et vitam eternam possidebit.
Multi autem erunt primi nouissimi
et nouissimi primi. Locus iste cum
illo sibi concinit in quo saluator
loquitur non veni mittere pacem sed
gladium veni enim separare hominem
a patre suo et matrem a filia
et virum a socero suo et inimici
hominis domestici eius. Quicunque
propter fidem christi et predicacionem eius
omnes affectus contempserint
atque diuitias et seculi volup-
tates isti centuplum accipient et
vitam eternam possidebunt. Ex occa-
sione huius sentencie quidam introducunt
mille annos post resurrectionem
dicentes nobis tunc centuplum omnium
rerum quas dimisimus et vitam
eternam esse reddendam non intelli-
gentes quod si in ceteris digna sit
repromissio in uxoribus appareat
turpitudo ut qui unam pro domino
dimiserit centum recipiat in futuro.
Sensus igitur iste est qui carna-
lia pro saluatore dimiserit spirita-
lia recipiet que comparatione et meri-
to sui ita erunt quasi paruo
numero centenarius numerus comparetur.
Unde dicit apostolus. Qui unam
tantum domum et unius prouincie par-
uos agros dimiserat quasi
nichil habentes et omnia possidentes.

Item omelia lectionis eiusdem
beati augustini episcopi etc.

Amen inquit dico vobis
quod vos qui secuti es-
tis me in regeneratione cum
sederit filius hominis in sede maiestatis sue sedebitis et
vos super sedes .xii. iudicantes .xii. tribus israel.
Hic dicturus cum discipulis suis
iudicaturus ihesum unde et alibi
iudeis dixit. Si ego in belze-
bub eicio demonia filii vestri

in quo eiciunt ideo ipsi iudices vestri erunt. Nec quia super xii sedes sessuros ait xii solos homines cum illo iudicaturos putare debemus. Duodenario quippe numero universitas quedam significata est iudicantium multitudo. Propter duas partes numeri septenarii quo significatur plerumque universitas que due partes idem tria et quatuor alteram per alteram partem multiplicate xii faciunt. Nam quater tres et ter quatuor xii sunt. Si qua alia huius duodenarii numeri que ad hoc valeat ratio reperitur. Alioquin quia in locum Iude traditoris apostolum Mathiam legimus ordinatum, apostolus Paulus qui plus omnibus illis laboravit ubi ad iudicandum sedeat non habebit quod profecto cum aliis sanctis ad numerum iudicum se pertinere demonstrat cum dicit: Nescitis quia angelos iudicabimus. De ipsis quoque iudicandis in hoc numero duodenario sicut tamen est. Non enim quia dictum est iudicantes xii tribus Israel, tribus Levi que tertia decima est ab eis iudicanda non erit aut solum illum populum non etiam ceteras gentes iudicabunt. Quod autem ait in regeneratione procul dubio mortuorum resurrectionem nomine voluit regenerationis intelligi. Sic enim caro nostra regenerabitur per incorruptionem quemadmodum est anima nostra regenerata per fidem.

In natali unius confessoris non pontificis secundum Lucam.

In illo tempore dixit Ihesus discipulis suis: Nemo lucernam accendit et in abscondito ponit neque sub modio. **Omelia lectionis eiusdem venerabilis Bede.**

De se ipso hec **presbiteri** dominus loquitur ostendens et si se dixit nullum requirentium negare nisi signum Ione dandum, nequaquam tamen lucis sue claritatem fidelibus occultandam. Ipse quippe lucernam accendit qui testam humane nature flamma sue divinitatis implevit quam profecto lucernam nec credentibus abscondere nec modio supponere hoc est sub mensura legis includere vel intra unius Iudee gentis terminos noluit cohibere sed super candelabrum imposuit ut qui ingrediuntur lumen videant. Candelabrum ecclesiam dicit cui lucernam super posuit quia nostris in frontibus fidem sue incarnationis affixit ut qui ecclesiam fideliter ingredi voluerint lumen veritatis palam queant intueri. Una secta iudeorum quia protervas condempnat qui signa querentes extrinsecus aperta lucis ianuam noluit intrare credendo. Denique precepit ne opera tantum non sed et cogitationes intimas etiam cordis intendentes mundare castigare meminerint. Nam sequitur lucerna corporis tui est oculus tuus. Corporis quippe dicit opera que

palam cunctis apparet Vnde lu
cem ipsam mentis intencionem que
operatur et deinceps merito eadem opera
lucis aut tenebrarum sunt opera
distinguuntur sicut ipse consequenter expo
suit dicens Si oculus tuus fuerit
simplex totum corpus tuum lucidum
erit si autem nequam fuerit eciam corpus
tuum tenebrosum erit Si igitur pura
vtique intencione quod potes agere bona
studueris lucis profecto sunt opera
que facis eciam si coram hominibus
imperfectionis aliquid habere videantur quia
diligentibus deum omnia cooperantur
in bonum hijs qui secundum propositum
vocati sunt sancti Si autem perversa
est intencio que precedit pravum
est omne opus quod sequitur quamuis
rectum esse videatur Vnde ergo ne lu
men quod est in te tenebre sunt hoc
est ne ipsa cordis intencio que
lumen est anime viciorum caligine
suffusa sedula discrecione preuide
mus quod alibi precipit Omni cus
todia custodi cor tuum quoniam ex ip
so vita procedit Si ergo corpus tuum
lucidum fuerit non habens aliquam
partem tenebrarum erit lucidum totum
et sicut lucerna fulgoris illumina
bit te Totum corpus nostrum omnia
opera nostra dicit quia apostolus me
bra nostra nuncupat quedam opera
que improbat et mortificanda pre
cipit dicens Mortificate ergo membra
vestra que sunt super terram fornicacionem in

mundiciam libidinem cetera talia
Si ergo ipse bonum bona intencione
perpetramus non habens in bona conscientia
aliquam partem tenebrose cogitacionis
eciam si contigerit de proximorum
vel bona accione notari vbi gracia
et de perpetua quod alte indiges et
petens accipiat facere velis pra
aliquid mali et verbo exhorta
cionis quo exercitate corrigere no
lebas forte periculosius errare
tu tamen puro simplici et lucido cor
de hic et in futuro lucis gracia
donaberis Et tamen ypocritis
phariseorum sub dolo signa queren
tium specialiter dicta nos in sta
tum moralem generaliter in
stituerunt. In natali virginis
virginis secundum Matheum.

In illo tempore dixit Jhesus
discipulis suis parabolam
hanc. Simile est reg
num celorum decem virginibus que
accipientes lampadas suas exi
erunt obviam sponso et sponse

Omelia lectionis eiusdem
beati gregorii pape habita ad
populum In natali sancte Agathe
martiris.

Sepe nos
fratres karissimi ammoneo prava
opera fugere mundi huius
inquinamenta devitare Sed hodi
erna sancti evangelii leccione compellor
dicere ut et bona que agitis cum
magna cautela timeatis ne per hoc

quod a nobis recte geritur fauor aut gratia humana requiratur ne appetitus laudis subripiat et quod foris ostenditur intus a mercede vacuetur. Recte enim redemptoris voce decem virgines et omnes dicuntur virgines et tamen intra beatitudinis ianuam non omnes recepte quia earum quedam dum de virginitate sua gloriam foris expetunt in vasis suis oleum habere noluerunt. Sed prius querendum nobis est quid celorum regnum aut cur decem virginibus comparetur que etiam virgines prudentes et fatue dicuntur. Dum enim celorum regnum constat quod reprobus nullus ingreditur, etiam fatuis virginibus cur simile perhibetur. Sed sciendum est nobis quod sepe in sacro eloquio celorum regnum presentis temporis ecclesia dicitur. Mittet filius hominis angelos suos et colliget de regno eius omnia scandala. Neque enim in illo regno beatitudinis in quo pax summa est inveniri scandala poterunt que colligantur. Et inde rursum dicitur. Qui ergo solverit unum de mandatis istis minimis minimus vocabitur in regno celorum qui autem fecerit et docuerit sic homines hic magnus vocabitur in regno celorum. Mandatum quippe solvit et docet qui hoc quod sermone predicat vivendo non implet. Sed ad regnum eterne beatitudinis pervenire non valet qui non vult opere implere quod. Unde ergo in eo minimus vocatur qui ad hoc nullomodo intrare permittitur. Regnum itaque presentem ecclesiam nisi prius etiam celorum regnum dicitur. In qua doctor qui mandatum solverit minimus vocatur quia cuius vita despicitur restat ut eius predicatio contempnatur. In quinque autem corporis sensibus unusquisque subsistit. Geminatus autem quinarius denarium perficit. Et quia ex utroque sexu fidelium multitudo colligitur sancta ecclesia decem virginibus similis denuntiatur. In qua quia mali cum bonis et reprobi cum electis admixti sunt recte similis virginibus prudentibus et fatuis esse perhibetur. Sunt namque plerique continentes qui ab exteriori se appetitu custodiunt et spe ad interiora rapiuntur. Carnem macerant et toto desiderio ad supernam patriam anhelant eterna premia expetunt pro laboribus suis recipere laudes humanas nolunt. Hii nimirum gloriam suam non in ore hominum ponunt sed intra conscientiam contegunt. Et sunt plerique qui corpus per abstinentiam affligunt sed de ipsa sua abstinentia humanos favores expetunt doctrine insistunt indigentibus multa largiuntur sed fatue profecto sunt virgines quia sola laude transitorie

retribucionis querunt unde et ap
te subiungitur. Vnde autem fatue
non sumpserunt oleum secum.
Prudentes autem acceperunt
oleum secum in vasis suis cum
lampadibus. Per oleum quippe
nitor glorie designatur. Vascula
autem nostra sunt corda in quibus
ferimus cuncta que cogitamus.
Prudentes ergo oleum in vasis
habent quia nitorem glorie
intra conscienciam retinent Paulo
attestante qui ait. Gloria nostra
hec est testimonium consciencie nostre. Fatue
autem virgines oleum secum non
sumunt quia gloriam intra conscienciam
non habent dum hanc ab ore proxi
morum querunt. Non dum quod omnes
lampades habent ~~dum hanc ab ore~~ vel
~~proximorum querunt~~ eat sed oleum non ha
bent quia plerumque bona in se
opera cum electis et reprobi osten
dunt sed soli ad sponsum cum
oleo veniunt qui de hiis que for
is egerunt intus gloriam querunt. Vn
de per prophetam quoque de sancta electorum
ecclesia dicitur. Omnis gloria eius
filie regis ab intus. Mora autem
faciente sponso dormitaverunt omnes
et dormierunt quia dum venire
iudex ad extremum iudicium differt
electi et reprobi in bonis morte
sompno sopiuntur. Dormire enim
mori est. Ante sompnum ergo dor
mitare est ante mortem a salute
languescere quia per pondus eius
egritudinis pervenitur ad sompnum

mortis. Media autem nocte cla
mor factus est ecce sponsus venit
exite obviam ei. De adventu sponsi
clamor in media nocte fit quia
sic dies iudicii subripit ut pre
videri non valeat qui venit.
Unde scriptum est dies domini
sicut fur ita in nocte veniet.
Tunc omnes virgines surgunt quia
electi et reprobi a sompno sue mor
tis excitantur. Lampades ornant
quia sua secum opera numerant
pro quibus eternam recipere beatitudinem
expectant. Sed lampades
fatuarum virginum extinguntur
quia earum opera que clara ho
minibus foris apparuerunt in
adventu iudicis intus obscuran
tur et a deo retribucionem non in
veniunt quia pro eis receperunt
ab hominibus laudes quas
amaverunt. Quid est autem quod
tunc a prudentibus oleum petunt
nisi quod in adventu iudicis se
intus vacuas invenerint testi
monium foris querunt. Ac si a sua
fiducia decepte proximis dicant
quia nos quasi sine opere repelli
conspicitis dicite de nobis que
quod vidistis. Sed prudentes
virgines respondent dicentes. Ne
forte non sufficiat nobis et
vobis. In illo enim die quod tunc
de quibusdam in parte cetera que
conspectibus loquor sibi unusquisque
testimonium unius cuiusque vix

suffitiat quanto minus et sibi et
proximo ubi competimus principis
subdunt. Ite potius ad vende
tes et emite vobis. Vendito
res quippe olei adulatores sunt
Qui cum acceptam qualemcumque gra
tiam vanis suis laudibus in tore
glorie offerunt quasi oleum ve
dunt. De quo proculdubio oleo psalmista
dicit Oleum autem peccatoris non
impinguet caput meum. Princi
pale etenim nostrum caput est
Appellatione autem capitis eaque
principatur corpori mens vocatur.
Impinguat ergo caput oleum pecca
toris cum demulcet mentem favor
adulantis. Sed dum eunt emere
venit sponsus quia dum vite sue
testimonium a proximis querunt iudex
venit qui non operum sed cordium
testis est. Et que parate erant
intraverunt cum eo ad nuptias et
clausa est ianua. O si sapere
in cordis palato possit quid
admirationis habeat quod dicitur
venit sponsus. Quid dulcedi
nis habeat quod dicitur intraverunt cum
eo ad nuptias. Quid amaritu
dinis et clausa est ianua. Venit
quippe ille qui in adventu suo
elementa concutit in cuius conspectu
celum et terra contremiscunt unde
etiam propheta dicit Adhuc semel
et ego movebo non solum terram
ad cuius examine omne humanum
genus deducitur tunc ad videndum
tam malorum remuneracionem

quam bonorum angeli archangeli
throni principatus et dominationes ob
sequuntur. Pensate fratres karissimi ad
conspectum tanti iudicis qui in
illo die terror erit cui iam pene
remedium non est que illa confu
sio cum reatu suo exigente eru bu
get in conventu omnium hominum ange
lorumque erubescere qui pavor erit
quam tranquillitas mentes humana cape
non valet etiam raritatem videre
que idem propheta. Dum intueris ait
dies illa dies ire dies calami
tatis et miserie dies tenebrarum
et caliginis dies nebule et turbi
nis dies tube et clangoris. Pe
sate fratres karissimi Cristum diem in
diem super corda reproborum quam aspe
ritate propheta videt amarescere
que tot appellationibus non valet
explicare. Quanta vero tunc erit elec
torum leticia qui de eius meren
tur visione gaudere de cuius co
spectu vident et elementa contremiscere
cum eo simul ad nuptias intrare
qui et in sponsi nuptiis gau
dent et tamen ipsi sunt sponse quia in
illo eterni regni thalamo visi
oni intrare ducuntur quo sibi
visio numquam imperium ab amoris
sui complexibus evellitur. Tunc
regni ianua lugentibus claudit
que modo cottidie penitentibus aperi
tur. Erit namque tunc penitentia sed iam
non erit fructuosa quia nequaquam tunc
veniam invenit qui modo aptum venie

tempus perdidit. Hinc etenim paulus
dicit. Ecce nunc tempus acceptabile
ecce nunc dies salutis. Hinc etiam
propheta ait. Querite dominum dum in-
veniri potest invocate eum dum
prope est. Unde et easdem fatuas
virgines invocantes dominus non
audit quia intercluso regni ia-
nua is qui prope esse poterat prope
iam non est. Nam subditur
Novissime autem venerunt et re-
lique virgines dicentes domine domine
aperi nobis. At ille respondens ait
Amen dico vobis nescio vos
Iam ibi a deo non potest inveniri quod
petit qui hic noluit audire quod
iussit. Unde tempus congrue peni-
tencie frustra ante regni ianua
cum precibus venit. Hinc est quod
ad salomonem dominus dicit vocavi et
renuistis extendi manum meam
et non fuit qui aspiceret despexistis
omne consilium meum et increpaciones
meas neglexistis ego quoque in interitu
vestro ridebo et subsannabo cum
vobis quod timebatis evenerit
cum irruerit repentina calamitas
et interitus quasi tempestas ingruerit
quando venerit super vos tribulacio
et angustia. Tunc invocabunt
me et non exaudiam. Mane con-
surgent et non invenient me. Ecce
aperi clamant et repulsionis sue
dolore compulse appellacionem domina-
tionis ingeminant dicentes domine domine
aperi nobis preces offerunt sed nesci-
unt quod tunc videlicet incognitos deus

deserit quos modo suos per vite
meritum non agnoscit. Ubi apte
quoque generalis ad discipulos ex-
hortacio subinfertur cum dicitur
vigilate itaque quia nescitis
diem neque horam. Quia post pecca-
tum deus penitenciam suscepit si sciret
quisque in presenti seculo quo tempore
exiret. Aliud tempus voluptati-
bus atque aliud penitencie aptare
potuisset. Sed qui penitenti ve-
niam spopondit peccanti diem crasti-
num non promisit. Semper ergo extremum
diem debemus metuere quem numquam
possumus providere. Ecce enim hunc
diem in quo loquimur ad induci-
as conversionis accepimus et tamen
mala que fecimus flere recusa-
mus non solum admissa non plan-
gimus sed etiam que deflenda sunt cu-
gemus. Et si qua nos egritudo
corripiat si signa egritudinis
vicinam mortem denunciet indu-
cias vivendi querimus ut peccata nostra
defleamus et eas tamen magno estu
desiderii petimus quas acceptas
modo pro nichilo habemus. Rem sermo
refero quam si intente vultis audire
caritas vestra ex consideracione illius
vehementer instruitur. Quidam
vir in valeria provincia nomine
crisaurius fuit quam nobilis lingua
nostra tam plus terrenum vocabat
vir valde ydoneus sed tam plenus
vitiis quam rebus superbia
tumidus carnis sic volup-
tatibus subditus in acquirendis

rebus [illegible] avaricie facibus ac
census. Sed cum tot malis dns
finem ponere decreuisset sicut a religi
oso quodam qui inuit sup est ipm
quo illius didici corporis languore
percussus est qui ad extremum veniens
eadem hora que exiit iam de cor
pore apertis vidit oculis tetros
et nigerrimos spūs coram se assiste
et vehementer immine ut ad inferni
claustra se rapent. Cepit tunc
pallescere sudare et magnis vocibus
inducias pete filiumque suum nomine
maximum quem ipe iam monachus
monachum vidi nimis turba
tis clamoribus vocare dicens.
Maxime curre numquam tibi
aliquid mali feci in fide tua me
suscipe. Turbatus mox maximus
affugit lugens et perstrepens fami
lia conuenit. Eos autem quos ille
insistens sibi grauiter tolerabat
ipi malignos spūs videre nō po
terant sed eorum presenciam in confu
sione et pallore ac tremore illius
qui trahebatur videbant pauore
ac terrore eorum ymaginis hinc
illincque vertebat in lectulo iacebat
in sinistro latere aspectum eorum
ferre nō poterat vertebat ad pari
etem ubi ad erant. Cumque constri
ctus nimis relaxari se iam posse
desperaret cepit magnis vo
cibus clamare inducias vel usque
mane. Sed cum hec clamaret
in ipis suis vocibus de habita

culo sue carnis euulsus est. De
quo nimirum constat quia pro nobis
nō pro se viderit ut eius visio nobis
proficiat quos adhuc diuina
paciencia longanimiter expectat. Quia
illi tetros spūs ante mortem
vidisse et inducias petisse quid pro
fuit qui easdem inducias quas nō
accepit. Nos igitur fratres karissimi nos sol
licite ista cogitemus ne nobis in
vanum tempora pereant et tunc querimus
ad bonum agendum viuere cum iam co
pellimur de corpore exire. Memorare
quod veritas dicat. Orate ne fiat fu
ga vestra hyeme vel sabbato. Per hyemem
quippe mandatum ambulare longius
in sabbato nō licet. Tempus quoque adam
bulandum impedimento est quia gressus
ambulancium torpor frigoris
astringit. Ait igitur orate ne fiat fu
ga vestra hyeme vel sabbato. Ac si
aperte dicat. Videte ne tunc queratis
peccata vestra fugere quando iam nō licet
ambulare. Illud igitur tempus quo fu
gere nō licet nō debet cogitari dum
licet. Illa hora est nostri exitus spū in
tuenda. Ista redemptoris ammonicio
ante oculos semper ponenda quia ait Vi
gilate itaque [illegible] quia nescitis
diem neque horam. [illegible] Omelia
leccionis eiusdem beati augustini
Inter parabolas a epi. etc.
dno dictas solet questiones
multum exercere ista que de decem
virginibus posita est et multum

quidem hunc multi semper servant que non sint preter fidem sed quod partibus eius omnibus conveniat exposicionem elaboraverunt, que legi etiam in sacra scriptura exceptarum que apocrife nominantur quod non sit contra catholicam fidem. Sed hunc locum michi minus congrue visum est considerationis huius similitudines partes. Verum autem michi videatur non absurde hoc loco accipi quantum potero breviter et diligenter exponam. Interrogatus igitur dominus in secreto a discipulis de consummatione seculi inter multa que locutus est hoc quoque dixit. Tunc simile estimabitur regnum celorum decem virginibus que acceperunt lampades suas et venerunt obviam sponso. Quinque ex eis erant fatue et quinque prudentes. Sed quinque fatue acceptis lampadibus non sumpserunt oleum secum in vasis cum lampadibus suis. Tardante autem sponso dormitaverunt omnes. Media autem nocte clamor factus est: Ecce sponsus venit, exite obviam ei. Tunc surrexerunt omnes virgines ille et aptaverunt lampades suas. Et dixerunt ille stulte ad sapientes: Date nobis de oleo vestro quia lampades nostre extinguuntur. Responderunt autem sapientes et dixerunt: Ne forte non sufficiat nobis et vobis, ite potius ad vendentes et emite vobis. Et dum irent emere venit sponsus et que parate erant intraverunt cum eo ad nuptias et clausa est ianua.

Novissime autem ve[…]nerunt et relique virgines dicentes: Domine domine aperi nobis. At ille respondens ait: Amen dico vobis, nescio vos. Vigilate ergo quia nescitis diem neque horam. Decem utique virginibus quoque admittuntur quinque excluduntur bonorum et malorum discrecio significata propter virginitatis nomen. Honorabile est autem receptis exclusis quoque que est. Deinde quid sibi vult numerus in utraque parte quinarius. Quid autem significat oleum, cuius significat videre quod sapientes petentibus non communicant, et unde probas non sit eas que ita perfecte sunt ut absque sponso recipiatur, quo nomine ullo dubitante dominus Ihesus Christus significati et intrantes esse oporteat ad prestandum exceptio quod hunc preter venire illa sententia eiusdem domini dicentis: Omni petenti te tribue. Tertium est autem quod posset demum non sufficere utrisque. Hec maxime auget questionis difficultatem quod qui recte diligenter consideraverit ut omnia in unam rationem concurrant, nichil quod in una parte dicatur quod impediat aliam, magna tamen est adhibenda. Videntur quidem michi virgines quinque significare quinque partitam continentiam carnis illecebris. Continendus est enim cum appetitu a voluptate oculorum a voluptate aurium a voluptate olfaciendi gustandi tangendi. Sed quia

ista continencia ptm coram deo
fit ut illa placeat maiore gau
dio co sic ptm coram deo fit
ut illi placeat in timore gaudio
co sic ptm coram hominibz tm
ut gloria hua capiat quoqz sol
te utreqz tamen virgines quia
utraqz continencia est quamvis dun
sa sornite gaudeat. quod solet
dici virginitas uticqz in coniugato
tamen ubi e fidei virginitas que
exhibet pudiciciam coniugalem
lampades ante sunt que manu
bus portantur opa virginitas
que exhibet pudiciciam coniuga
lem. Non ut nomen sanctas vera non
imporbie sum adam sed sm in
tegritate fidei qua etiam fide ab
illiatis abstinet et bona opera
sunt unumqz vel una quaqz aiaz
virgine dici hoc est tota etiam
que constat ex virginibus ipmie
eximaliter feminis et uxoratis
viris uno nomine virgo e ap
pellata unde hoc probamus ap
ostoli audi dicentem non solum
sanctimonialibus sed omnibus pr
sus etiam desponsavi vos uni vi
ro virginem castam exhibere xpo. Et
quia virginitatis corruptor
dyabolus timendus e continuo
ipse apostolus cum dixisset desponsavi
vos uni viro virginem exhibere
xpo adiunxit atqz ait. Timeo
enim ne sicut serpens evam se

duxit in versucia sua sic et sensus
corrumpantur a castitate que est
in xpo ihu. In corpore pauci vir
ginitate hnt in corde omnes hre
debent. Si igr et abilliciatis absti
nencia bona e. unde virginitatis no
men accepit et opa bona lauda
bilia sunt que significantur lam
padibus quasi quoqz admittuntur
et quoqz repellunt. Si et virgo est
et lampade fert et tamen non
admittitur ubi se videt quia non
virginitate abilliciatis servat
nec opa volens bona habere in
tenebris ambulant. De istis ergo
fratres mei de istis potius disspu
temus. Non vult vide quod ma
lum est abilliciatis sanctificatorum in
toribus audit olfactu abilliciatis
sanctificatorum cibis audit gustum
frangit panem esurienti introducit
hospitem in domum vestit nudum
concordat litigiosum visitat egro
sepelit mortuum. Ecce virgo ecce
lampades sunt. Quid quum aplius
adhuc quero. Quid adhuc quer
inquis. Adhuc quero intentum
me fecit evangelium sanctum cum ipsas
virgines eius ferentes lampades
nullas dixit prudentes alias stul
tas unde inveniam unde discernimus
de oleo. Aliquid magnum surgit oleum
valde magnum putas non caritas
est. Querere dicimus non sumaz
precipitamus unde michi videtur

oleum caritas significatur. Dicam vobis
Apostolus dicit: Adhuc excellentiorem
viam vobis demonstro super emi
nentiorem viam quam demonstrat. Si lin
guis hominum loquar et angelorum
caritatem autem non habeam factus
sum sicut es sonans aut cymbalum
tinniens. Ipsa super omnes via
caritas que merito oleum significatur.
Omnibus enim humoribus oleum sup
eminet. Mitte oleum et desuper funde
oleum supereminet. Si ordine fer
vantis vivit. Si ordine nature
vivit. Caritas numquam cadit.
Unde est quod sequitur. Jam discepto
de quinque virginibus prudentibus et
quinque fatuis voluerunt ire obviam
sponso. Unde est ire obviam sponso?
Corde ire exspectare adventum
eius. Sed ille tardabat. Dum tardat
ille dormierunt omnes. Unde est
omnes? Et fatue et sapientes et ob
dormitaverunt et dormierunt. Pu
tas est bonus somnus iste? Ille
forte tardante sponso quoniam habun
davit iniquitas et refrigescit ca
ritas multorum subiecit et ait:
Qui enim perseveraverit usque in finem
salvus erit. Si vultis esse istos
prudentes. Non in hiis qui perseveraverint
usque in fine. Non ob aliud
scis non ob aliud prius admit
tentur in ... nisi quia perseveraverunt
usque in fine. Non quia eis obrepsit
frigus caritatis non in eis refrixit
caritas sed fervet usque in finem.

Ideo eis datum est ut intrent sicut
illi optimo servo: Intra in gau
dium domini tui. Unde est quod dor
mierunt omnes? Est alius som
nus quem nemo evadet. Non
recordamini apostolum dicentem: De dor
mientibus enim nolo vos ignora
re fratres, idem de hiis qui mortui
sunt. Quare enim dormientes vo
cantur? Quia suo die resuscita
tur. Ergo dormitaverunt omnes.
Putas quia prudens est non habet
mori? Sive fatua sit virgo sive prudens sit
virgo somnum mortis omnes pa
tiuntur. Alii enim dicunt sibi homines:
Ecce iam dies iudicii venit, tanta
mala fiunt, tante tribulationes cre
brescunt. Ecce omnia que prophete
dixerunt bene completa sunt. Iam
dies iudicii instat. Qui in hoc di
cunt et fideliter dicunt tamquam obviam
ei sponso cogitationibus talibus.
Sed ecce bellum super bellum, tri
bulatio super tribulationem, terre
motus super terremotum, fames
super famem, gens super gentem,
et non dum venit sponsus. Cum
ergo exspectatur ut veniat obdormi
unt omnes illi qui dicunt: Ecce
venit dies iudicii. Ecce hii nos
inveniet cum dicit dormiunt. Er
go obstinet ad somnum suum et p
severet in caritate usque ad som
num suum et exspectet illum in
veniat somnus. Putas enim quid

dormit nunquam qui dormit non
adiciet ut resurgat dormitaue
runt ergo et de illis prudentibus et de
illis fatuis omnes dormierunt
Ecce media nocte clamor factus
est. Unde est media nocte quia
non sperabitur qui non creditur. Nocte
posuit pignoritia ne aliquis qui co
putet sibi. Ecce ab adam tot
anni transierunt et ecce complentur
sex milia annorum computabatur et
ecce transierunt unum sompnus qui iam
venit. Unde dominus nescitis verum
ipsum diem audi quoniam non est vestrum nos
se tempora que pater posuit in
sua potestate dies domini ait apostolus
tamquam fur in nocte ita veniet Er
go vigila corde ne fures patia // velis
ris. Nam sompnus mortis velis no
lis veniet. Sed tamen fortis fuit cla
mor media nocte. Unus est cla
mor nisi de quo apostolus dicit In ictu
oculi in novissima tuba canet
enim tuba et mortui resurgent in
corrupti et nos inmutabimur. Denique
clamor factus media nocte quo
clamatur ecce sponsus venit quod
sapuit. Surrexerunt omnes vir
gines ille. Unde est surrexe
runt omnes veniet hora dixit
ipse dominus qua omnes qui in mo
numentis sunt audient vocem eius
et perdent. Ergo ad tubam no
vissima surrexerunt omnes prudentes
tes cum ille tulerunt oleum secum

in vasis suis. Unde est in vasis
suis in cordibus suis unde dicit
apostolus. Gloria nostra hec est testimonium
conscientie nostre ibi oleum metu
num oleum de dei dono oleum
hoc denique homines oleum mitte
int possint olyna carere non
possunt. Ecce habeo oleum in
quod tu casti oleum de dei do
no habes oleum porta tecum Intus
habe ibi deo place. Etenim ecce
iste virgines stulte que non por
taverunt oleum secum abstinentia
est sua quia virgines appellantur
et bonis operibus quia lampades
sunt videntur hominibus nolunt
placere inde dominum omnia ista lau
dabilia faciunt oleum secum
non portat. Tecum porta intus
porta ibi videt deus ibi porta
testimonium conscientie tue porta. Cum
ambulat ante ad testimonium alienum
oleum non portat secum. Ideo
abstines a bullicitis ideo facis
bona opera ut ab hominibus laude
ris. Non est intus oleum domini
quia quecumque ceperint homines non
laudare deficiunt lampades Ut
tendat itaque caritas vera denique
dormiret ille virgines non est
dictum quia extinguebat lampa
des illarum fatuarum. Sapientium
lampades ardebat de oleo int
no de conscientie securitate devotio
ne gloria de ultima caritate ardebat

tamen et illarum fatuarum que
tunc ardebant quia non deerat
laudes hominum post ea quam surrexe
runt idem in resurrectione a mor
tuis ceperunt aptare lampades
suas i. preparare deo operum suorum red
dere racionem. Et quia tunc nemo
est qui laudet omnis homo tan
se sue vacat nemo est tunc qui de
se non cogitet. Non ergo erat qui ven
deret oleum ceperunt deficere lam
pades et converterunt se fatue ad
quinque prudentes date nobis de
oleo vestro quia lampades nostre ex
tinguuntur. Sed querebant quod consue
verant alieno luce oleo ad alie
nas laudes ambulare date nobis
de oleo vestro et reliqua. At ille
ne forte non sufficiat nobis et
vobis ite pocius ad vendentes et
emite vobis. Non consolamentum sed
irridencium est ista visio. Quare
irridencium. Quia sapientes erant
quia sapiencia erat illis. Non enim
sapientes de suo erant sed illa in illis
erat sapiencia de qua scriptum est
in quodam libro. dixit contemptori
bus suis cum venerint mala
ad que imitatus est illis ego vero
perdicioni superridebo. Si ergo sapiencia
dixit vestre perdicioni superridebo
Quid mirum est quod sapientes
irrident fatuas. Ite ad venden
tes et emite vobis quia non sole
batis bene vivere nisi quia vos homines
bene laudabant qui vobis oleum

vendebat. Quid est oleum ven
debat laudes vendebat. Qui
vendunt laudes nisi omnes adu
latores quanto melius non acquie
vissetis adulatoribus et intus oleum
portaretis propter bona consciam
bona omnia opera faceretis. Tunc
diceretis emendabit me iustus
in misericordia et arguet me oleum autem
peccatoris non impinguet caput
meum. Melius michi emendet me
iustus corrigat me iustus co
laphizet iustus quam impinguet
caput meum oleum autem peccatoris
Quid est oleum peccatoris nisi bla
dimenta adulatoris. Ite ergo adhuc
dentes hoc facere consuevistis
nos autem vobis non damus. Quare
Ne forte non sufficiat nobis et
vobis. Non de desperacione dictum est
sed sobrietate et pia humilitate. Qua
nis enim bonis habebat bona
consciam unde scit quemadmodum
iudicet ille qui neminem fallit
habet bona consciam. Quod illum
titulat crimina in corde concepta
propter cottidiana quedam vite huma
ne que secundum istam contineancia
sunt dictum est enim luceat opera
vestra coram hominibus. Omnes vero
acceperunt lampades suas et ve
nerunt obviam sponso. Intelli
gendum est ergo Christi nomine censeri
de quibus agitur. Non enim possunt
qui christiani non sunt sponso Christo

venite obviam. Sed quia fatue
acceptis lampadibus suis non
sumpserunt oleum secum cum ul
tiem quis de xpi bonitate
plurimum speret gaudium tamen
non habent dum conscientie virtute
nisi in laudibus hominum. Non ergo
habent oleum secum. Quam
ipsam leticiam oleum significari
arbitror. propterea inquit unxit te deus
deus tuus oleo leticie. Unum autem
non propterea gaudet quia deo inti
scientis placet non habet oleum secum.
Prudentes autem acceperunt oleum
secum in vasis cum lampadibus suis
i. leticiam bonorum operum in corde atque
conscientia posuerunt. Sic et apostolus
monet probet autem se ipsum homo inquit
et tunc in semetipso habebit gloriam
et non in altero. Tardante ergo sponso
dormierunt omnes quia ex utro
que genere tunc hominum sive eorum
qui tantum deo consultant sive eorum
qui in laudibus hominum acquiescunt
moriuntur hoc intervallo temporis donec
sub adventu domini fiat resurrectio mor
tuorum. Media autem nocte i. nullo
sciente aut sperante cum ipse di
cat dominus de die autem illa et hora
nemo scit. Et apostolus dicit dies
domini tanquam fur in nocte ita veniet
ex quo satis fiat penitus latere
cum veniat. Clamor factus
est. Ecce sponsus venit surgite
obviam ei. In ictu oculi in novis
sima tuba omnes resurgemus.

Ergo resurrexerunt omnes ille
virgines et aptaverunt lampades
suas i. rationes reddendas operum
suorum. Oportet nos exhiberi ante
tribunal Christi ut illic recipiat unus
quisque quod gessit in corde suo sive
bonum sive malum. Et dixerunt fatu
e ad sapientes date nobis de oleo
vestro quia lampades nostre extingu
untur. Quorum enim facta aliena lau
de fulciuntur eadem subtracta defici
unt. Et ex consuetudine illud semper
inquirunt unde gaudere solet animus. Ita
que hominum qui corda non vident testi
monium volunt habere apud deum
qui cordis inspector est. Sed quid
respondent sapientes. Ne forte non
sufficiat nobis et vobis. Unus
quisque enim pro se rationem reddet
nec alieno testimonio quisque
adiuvatur apud deum cui secreta
cordis apparent ut vix sibi quisque
sufficiat ut ei testimonium perhibeat con
scientia sua. Unus enim gloriabitur mun
dum se habere cor. Unde est quod
apostolus dicit michi minimum est
ut a vobis iudicer aut ab humano
die. Sed neque me ipsum iudico
Vera propterea omnis deest quisque aut
non omnia aut vix possit veram
proferre sententiam quo potest de alio iu
dicare cum sciat nemo quid agatur
in homine nisi spiritus hominis. Ite
magis ad vendentes et emite vobis
non consilium dedisse putande sunt

sed tamen eorum ex oblique contemneo
risse vendunt enim oleum adu
latores qui siue falsa siue igno
rata laudando in errores ani
mas mittunt et eis vana gaudia
tamquam fatuis consiliando aliquid de
his incedunt sine taborum sine
pecunie sine honoris sine cuiuscumque
huiusmodi temporalis accipiunt non intel
ligentibus quod datum est qui nos
felices dicunt in errore mittunt ue
bis est enim ob iniquitatem a iusto quod
corruptore laudatum emendabit me
in quid in sanctis in iniquitatem et arguet
me oleum autem peccatoris non impin
guet caput meum. Ite quoque ad vende
tes magis et emite vobis id est vi
deamus nunc quid nos adiuvet quod
nobis laudes vendere voluerunt
et vos in errore inducere ut non co
ram deo sed ab hominibus gloriam quere
retis. Euntibus autem illis eme
re venit sponsus id est inclinatis sed il
lis in ea que sunt foris et solitis gau
dere querentibus quia gaudia inter
na non noverunt venit ille qui iudi
cat atque parate erant id est quibus
bonum coram deo testimonium conscientia
perhibebat intraverunt cum eo ad
nuptias id est ubi mundi anima spe
ritus dei verbo fecundanda copu
latur. Clausa est ianua id est recepti sunt
illi qui sunt in angelica vitam
immutandi omnes enim resurgemus
nequaquam sed non omnes immutabimur. Clau
sus est aditus ad regnum celorum
non enim post iudicium sed ante precum a

incitorum locus. Novissime autem
veniunt reliqui virgines dicen
tes domine domine aperi nobis. Vero dum
est quod emerunt oleum video
intelligende sunt nullo lucro inma
nete de alienis laudibus gau
dio in angustiis et magnis af
flictionibus redire ad implorationem
dei. Sed magna est eius seve
ritas post iudicium post iudicium cuius
ante iudicium ineffabilis misericordia pro
gata est. Itaque iudicis ait amen
dico vobis nescio vos. Ecilla
scilicet regula quod non habet ars dei
hoc est sapientia dei ut venit in
gaudium eius qui non coram deo
sed ut placerent hominibus visi
sunt aliquid secundum precepta eius opera
ri atque ita conclusit vigilate ita
quia nescitis diem neque horam.
Non modo illius ultimi temporis quo
venturus est sponsus sed sue quisque
quia dormitionis diem et horam nescit
Unusquisque autem paratus esse usque ad
sompnum id est usque ad mortem que
omnibus debetur paratus inveniet
etiam cum illa maxima media
nocte vox fuerit qua omnes
evigilaturi sumus. Quod vero spo
so dixit obviam venire virgines
sic intelligendum puto ut ex ip
sis virginibus constet ecclesia que dicta
sponsa tamquam si omnibus christianis
in ecclesia concurrentibus filii ad
matrem currere dicantur cum ipsis
filiis congregatis constat ea

que dicit vir. Nunc enim desponsata est ecclesia et virgo est ad nuptias perducenda i. cum se continet a corruptione seculi illo autem tempore nubet quo dimissa mortalitate pervenit in immortali coniunctione. Scribit despondi enim vos uni viro virginem castam exhibere christo vos enim virgines apostolus ad singulariter contendens ideo et virgines dici possunt et virgo. Cui nunc quinque dicte sunt ut michi videtur expositum est. Sed videmus nunc in enigmate tunc autem facie ad faciem et nunc ex parte tunc autem ex toto speculum autem in enigmate et parte sicut nunc in scripturis aliquis terminus quod tamen sit secundum katholicam fidem. Scilicet illo enim pignore continget quod accepit virgo ecclesia huius adventu sponsi sui quasi illo ultimo adventu cum veniet in claritate eius in propria facie ad faciem contuebitur. Dedit enim nobis pignus spiritum sicut dicit Apostolus et ideo ista expositio michi contra intuetur nisi ut secundum fidem sit neque aliis preiudicat que michi alio invenius secundum fidem esse potuint

Omelia lectionis eiusdem sancti Augustini episcopi.

Hesterna die qui affuistis promissorum nostram tenetis que hodie non solum vobis sed pluribus etiam qui convenerunt domino adiuvante reddenda est. Que sunt decem virgines quarum sunt quinque prudentes quinque stulte non facile indagari potest. Verumptamen secundum ea que continet ipsa lectio qualitate vere etiam hodie volui recitari quantum michi dominus intellectum donare dignatur non michi videtur ista parabola vel similitudo ad eas solas pertinere que ipsa et excellentiori sanctitate virgines in ecclesia nominantur quas etiam usitato vocabulo sanctimoniales appellare consuevimus. Sed nisi fallor hec similitudo ad universam ecclesiam pertinet. Si enim etiam si illas solas intelligimus que sanctimoniales vocantur non enim dicte sunt absit ut tanta virginum multitudo ad tam exiguum numerum revocetur. Forte enim dicit aliquis. Quid si multe sunt nomine reatu paucae sunt veritate ut decem inveniantur. Non ita est. Nam si solas decem intelligi vellet bonas non utique ostenderet quinque fatuas. Si enim multe sunt que vocantur et vere virgines decem inveniuntur quare contra quinque dominus ostio magne clauduntur. Intelligamus ergo karissimi omnes nos ad unam sanctam ecclesiam istam parabolam pertinere non ad solos prepositos de quibus hesterna die locuti sumus. Nec ad solas plebes sed prorsus ad omnes. Quare ergo quinque et quinque virgines omnes omnino sunt christianorum anime. Sed ut dicamus quod domino inspirante sentimus non qualescumque anime que tenent katholicam fidem et habere videntur bona

operta in media et extremis quinque sunt
prudentes et quinque fatue. Que nature
g(rati)a appellate sunt quibus et quare vir-
gines sunt videamus et deinde
totum considerimus. Omnis anima in
corpore ideo quinario numero censetur
quia quinque sensibus utitur. Nichil
est enim quod in corpore sentimus
nisi ianua quinque p(er)titum aut viden-
do vel audiendo vel olfaciendo vel gus-
tando vel tangendo. Qui igitur se absti-
net ab illicito visu abstinet ab
illicito auditu ab illicito olfactu
ab illicito gustu ab illicito tactu
propter ipsam integritatem virginitatis
nomen accepit. Sed si bonum est
abstinere ab illicitis sensuum motibus
ideo una queque anima xpi-
na virginis nomen accepit. Vere
quinque admittuntur et quinque repelluntur
parum est virgines sunt quia et lam-
pades habent propter bona opera de quibus
operibus dominus dicit. Luceat opera vestra
coram hominibus ut videant opera
vestra bona et glorificent patrem vestrum qui in celis est. Iste
discipulis dicit. Sint lumbi vestri
accincti et lucerne ardentes in mani-
bus vestris. In lumbis accinctis vir-
ginitas in lucernis ardentibus opera
bona. Quamvis licet sit bona conscientia cui
dixit dico dimitte nobis debita
nostra quia fecit quod sequitur. Sicut
et nos di(mittimus) de(bitoribus) n(ostris). Confregit panem suum
esurienti excorde de oleo interiore
fecit opera bona et tamen illo iudicio
venturo trepidat ypa cum bona
conscientia vide quid est date nobis

oleum. Audierunt. Iste potius ad
vendentes qui laudibus alienis
bene vivere consuevistis vobis enim
oleum non portantes. Nos autem
non damus ne forte non sufficiat
at nobis et vobis vix enim de nobis
iudicamus quanto minus possimus
iudicare de vobis. Quid est vix de
nobis iudicamus quia cum rex iustus
sederit in throno quis gloria-
bitur castum se habere cor. Forte tu
non invenis aliquid in conscientia tua
et inveniet ille qui melius
videt cuius acies divina penetrat
altiora videt forte aliquid inveniet
forte aliquid. Quanto melius illi
habetres in iudicium cum serno
tuo. Etiam quanto melius dices
dimitte nobis debita nostra quia
et dicet tibi propter illas fatuas ipsas
illas lampades. Esurivi et dedistis
michi manducare. Quid igitur ille
non illud fecerunt. Non fece-
runt autem illud sed quo fecerunt
quo pluribus dominus cum dixit Ca-
vete iustitiam vestram coram ho-
minibus ut videamini ab eis alio-
quin non habetis mercedem
apud patrem vestrum qui in celis est.
Et nolite sicut esse ypocrite
cum oratis. Amant enim in pla-
teis stantes orare ut videantur
ab hominibus. Amen dico vobis
perceperunt mercedem suam. Emen-
erunt precium dederunt non sunt
feruditi a desiderio suo laudes
habuerunt. Iste laudes huiuc

in die iudicii non eos admittat
Ille quod fecerunt luceat opa vra
cora hominibus ut videant bona
facta vra et glorificet vos. Vo
cum de tuo habes oleum uicte
te r dic habeo et non habeo. Quod
cum habes quod non accepisti. Er
go ille sic fecerunt ille sic non
est mirandum cum eunt emere
Quid est ante cum eunt emere
Cum querunt a quibus laudent
et non inveniunt apta est ianua
venit sponsus et sponsa. Tunc
gloriosa est etiam ut singula
membra ad totum se colligat
et intrauit cum eo ad nuptias
et clausum est hostium. Et pro
ea ille fatue venerunt sed nusquam
oleum emerunt vel a quibus
emerent invenerunt. Ideo clau
sas ianuas invenerunt pulsare
ceperunt sed sero dum est venie
nunt dum est non fallaciter dum
est pulsate r aperiet vobis. Sed
quomodo. Unum tempus misericordie
quod tempus est iudicii ne eum
possit confundi ista tempora
cum misericordiam et iudicium dno suo
cantat etiam. Tempus est nunc a
gere penitentiam tempore iudicii illam
habes agere eius in ruinibus illis
contra quas clausum est ostium
domus dei apud nobis quicumque non
penitentiam egerunt quia secum
oleum portarunt r quid illis prosit
scientia prima quod illas iudicabat verum
sapientia. Clausum est ergo ostium
Et quid est illis dum confito nom
vos. Non illas novit qui omnia
novit. Quid est ergo non novi vos
In probo vos reprobo vos in arte
mea non vos agnosco ars nescit
vitia r iudicat vitia. Nescit fatue
ea iudicat ea quem. Sic ergo non
novi vos. Sermit ergo et continuant
quis prudentes. Quia nulli estis
fratres mei in nomine xpi sit in nobis
quis prudentes non solum quis
homines sint in nobis quis prudentes
tes ad istum prudentium quamvis
mihi per ametes veniet enim hora
et quid nescimus veniet me
dia nocte veniet vigilate quia
nescitis diem neque horam. Si ergo
dormitum simus quod vigilemus
Corde vigila spe vigila caritate
vigila r quod corpore dormieris
veniet tempus ut surgas. Cum
autem surrexeris ipsa lampades
tunc non extinguntur tunc interio
res sciencie oleo vegetetur tunc
te sponsus ille in corporis nexibus
amplectatur tunc te introducat
in domum ubi nunquam tua lampas
possit extinguivi hodie vero labo
ramus r lampades nostre inter ne
tos seculi huius temptationes
fluctuat. Sed ardeat in robore
flamma vra ut ventus temptationis
augeat ignem potius quam exting
uat dno nro ihu xpo cui est
honor r potestas in secula seculorum amen.

In natali unius virginis lectio

In illo tempore dixit Ihesus discipulis suis parabolam hanc. Simile est regnum celorum thezauro abscondito in agro quem qui invenit homo abscondit et pre gaudio illius vadit et vendit universa que habet et emit agrum istum. Omelia lectionis eiusdem beati Gregorii pape habita ad populum in basilica sancte Agnetis in die natali eius.

Celorum regnum fratres karissimi idcirco terrenis rebus simile dicitur ut ex hiis que animus novit surgat ad incognita que non novit quatenus exemplo visibilium se ad invisibilia rapiat et per ea que usu didicit quasi confricatus incalescat et per hoc quod scit notum diligere discat et incognita amare. Ecce enim regnum celorum thezauro abscondito in agro comparatur quem qui invenit homo abscondit et pre gaudio illius vadit et vendit universa que habet et emit agrum illum. Qua in re hoc quoque notandum est quod inventus thezaurus absconditur ut servetur quia studium celestis desiderii a malignis spiritibus custodire non sufficit qui hoc ab humanis laudibus non abscondit. In presenti etenim vita quasi in via sumus qua ad patriam pergimus. Maligni autem spiritus iter nostrum quasi quidam latrunculi obsident. Depredari ergo desiderat qui thezaurum publice in via portat. Hoc autem dico non ut proximi opera nostra non videant cum scriptum sit videant opera vestra bona et glorificent patrem vestrum qui in celis est. Sed ut per hoc quod agimus laudes exterius non queramus. Sic autem sit opus in publico quatenus intentio maneat in occulto ut et de bono opere proximis prebeamus exemplum et tamen per intentionem qua deo soli placere querimus semper optemus secretum. Thezaurus autem celeste est desiderium. Ager vero in quo thezaurus absconditur disciplina studii celestis. Quem profecto agrum venditis omnibus comparat qui voluptatibus carnis renuncians cuncta sua terrena desideria per discipline celestis custodiam calcat ut nichil iam quod caro blanditur libeat. Nichil quod carnalem vitam trucidat spiritus perhorrescat. Rursum celesti regno negotiatori homini simile dicitur qui bonas margaritas querit sed unam preciosam invenit quam videlicet inventam omnia vendens emit quia qui celestis vite dulcedinem in quantum possibilitas admittit perfecte cognoverit ea que in terris amaverat libenter cuncta derelinquit. In comparatione eius vilescunt omnia. Deserit habita congregata dispergit in ardescit in celestibus animus nichil in terrenis libet deforme conspicitur quicquid de terrene rei placebat specie quia sola preciose margarite claritas fulget in mente. De cuius dilectione

recte per salomonem dicitur. Fortis
est ut mors dilectio. quia videlicet
sicut mors corpus interimit sic
ab amore rerum corporalium eterne vite
caritas occidit. Nam quem perfecte
absorbuit ad terrena foris deside
ria velud insensibilem reddit.
Neque enim sancta hec cuius hodie
natalitia celebramus mori pro do
mino potuisset in corpore si prius a
terrenis desideriis mortua non fuis
set in mente. Erectus namque in virtu
tis culmine animus tormenta
despexit premia calcavit. Ante
armatos reges et presides ducta
stetit ferientem robustior iudican
te sublimior. Quid inter hec nos
barbati et debiles dicimus qui
ire ad regna celestia puellas
per ferrum videmus. Quos ira su
perat superbia inflat ambitio per
turbat luxuria inquinat. Qui si
adipisci regna celorum per bella per
secutionum non possumus hoc ipsum
turpe nobis sit quod deum nolu
imus saltem in pace sequi. Ecce nulli
nostrum hoc tempore dicit deus pro me mo
rere sed illicita tantummodo in te de
sideria occide. Qui igitur in pace sub
igere carnis desideria nolumus
quando in bello pro deo ipsam carnem
daremus. Rursus simile regnum celo
rum sagene misse in mare dici
tur ex omni genere piscium congreganti.
Que implenda ad litus educi
tur in vasis boni eliguntur mali autem
proiciuntur foras. Sancta ecclesia sagene

comparatur quia et piscatoribus
est commissa et per eam quisque ad eter
num regnum a presentis seculi flucti
bus trahitur ne in eterne mortis
profundo mergatur. Que ex omni genere
pisces congregat quia ad peccatorum
veniam sapientes et fatuos liberos
et servos divites et pauperes for
tes et infirmos vocat. Unde et per psalmistam
deo dicitur. Ad te omnis caro veniat.
Que sagena scilicet etiam tunc omni
no saliter repletur cum in fine
suo humani generis summa concludit.
Quam educit et secus litus sedet
quia sicut mare seculum ita seculi
finem significat litus maris. In quo
scilicet fine boni pisces in vasis eli
guntur mali proiciuntur foras quia et electus
quisque in tabernacula eterna recipi
tur et interni regni luce perdita ad exte
riores tenebras reprobi pertrahuntur.
Nunc enim bonos malosque communi
ter quasi permixtos pisces sagena fidei
nos continet. Sed litus indicat
sagena sancta ecclesie quid trahebat.
Et quidem pisces mali qui capti
fuerint mutari non possunt. Nos
autem mali capimur sed in bonitate
permutamur. Cogitemus igitur in cap
tione ne dividamur in littore. Ecce
quam grata nobis hodierna solempni
tas interest si non modicum addicat
si cui ex hoc convictu mundo te esse
contingat. Quid ergo in illa die ac
turus est qui ab conspectu iudicis
rapitur ab electorum societate separatus

qui tenebrescit a lumine cruciabit etiam combustione. Unde et hanc eandem comparationem dominus sub brevitate aperit cum subiungit. Sic erit in consummatione seculi. Exibunt angeli et separabunt malos de medio iustorum et mittent eos in caminum ignis. Ibi erit fletus et stridor dentium. Hoc iam fratres karissimi timendum est potius quam exponendum. Aperta etenim voce tormenta peccatorum dicta sunt ne quis ad ignorantie sue excusationem recurreret si quid de eterno supplicio obscure diceretur. Unde subditur. Intellexistis hec omnia. Dicunt ei utique domine. Atque in conclusione subiungit. Ideo omnis scriba doctus in regno similis est homini patrifamilias qui profert de thezauro suo nova et vetera. Si per novum et vetus quod dicitur utrumque testamentum accipimus abraham doctum fuisse denegamus qui et novi et veteris testamenti et si facta novit nimirum verba minime narravit. Moysen quoque doctum patrifamilias comparare non possumus quia et si testamentum veteris edidit novi testamenti dicta non protulit. Quod ergo ab hoc intellectu excludimur ad alium vocatum. Sed in eo quod veritas dicit. Omnis scriba doctus in regno celorum similis est homini patrifamilias intelligi valet quia non de his qui fuerant sed de his qui esse in ecclesia poterant loquebatur. Qui tunc nova et vetera proferunt cum utriusque testamenti predicamenta vocibus et moribus loquuntur. Vel certe intelligi et aliter potest. Vetustas quippe humani generis fuit ad inferna descendere et pro reatibus suis supplicia eterna tollerare. Cui per mediatoris adventum novum aliquid accessit ut si hic recte studeat vivere celorum valeat regna penetrare ut homo in terra editus a corruptibili vita moriatur et in celo collocetur. Et vetus itaque est ut per culpam humanum genus in eterna pena intereat et novum ut conversus in regno vivat. Quod vero in conclusione locutionis sue dominus subdidit hoc est utique quod premisit. Prius enim de regni similitudine thezaurum inventum ac bonam margaritham protulit postmodum vero inferni penas de malorum combustione narravit atque in conclusione subiungit. Ideo doctus scriba in regno celorum similis est patrifamilias proferenti de thezauro suo nova et vetera. Acsi aperte diceretur. Ille in sancta ecclesia doctus predicator est qui et nova scit proferre de suavitate regni et vetera dicere de terrore supplicii ut vel pene deterreant quos premia non invitant. Audiat et de regno quod amet audiat de supplicio unusquisque quod timeat ut torpentem mentem districte vehementer inherentem si amor ad regnum non trahit vel timor impellat. Ecce

cui de vehemente expressione dicit
Ibi erit fletus et stridor dentium
Sed quia presencia gaudia secuntur
perpetua lamenta hic fratres ka
rissimi vana leticia fugite
si illic flere formidatis Nemo
etenim potest et hic gaudere cum
seculo et illic regnare cum deo
Temporalis itaque leticie fluxa
vestigia fugite carnis voluptates
edomate quicquid animo ex presenti
seculo arridet ex toto studeatis cone
ctum ignis amarescat Quicquid
quod in mente puerili hylarescit
hoc discipline iuvenilis censu
ra coherceat ut dum spontanee tempora
lia fugitis eterna gaudia sine
labore capiatis Ad Corinthios
Epistola
Qui autem gloriatur
in domino glorietur. Omelia
lectionis eiusdem
Fratres
Beatus apostolus sciens omnia bona
nos a deo habere que cunque
habere possimus sive in natu
ra qua ab illo facti sumus sive in insti
tuto sive in omni conversatione sancta in
fide in spe in caritate in bonis mo
ribus in iusticia in timore dei to
tumque esse ex illius donis sine cuius
quo nichil abstulit gloriam huma
nam et superbiam qua se dicunt
multi a se suisque meritis habere
quod habent. Et dicit. Qui gloria
tur in fide in predicacione in virtute mira
culorum vel in aliquo bono quod habet
non in se glorietur sed in domino
id est ad gloriam dei totum referat

et illius gratie reputet a quo
accepit illud ut quod sumus divi
num est. Ergo si nichil eramus cum
antequam essemus nichil promeruimus
apud ipsum ut boni essemus fecit
nos ut essemus boni dedit nobis
ut simus. Et non potuit alius dare
ut boni simus. Si ipse dedit ut
simus et alius dedit ut boni simus
melior est ille qui michi dedit
ut sim porro quia nemo in
ira largior a quo accepimus
ut boni essemus ab illo accepimus
ut boni essemus. Unde ipse omnes
debemus cum psalmista dicere. Deus meus
misericordia mea. Non enim qui seipsum com
mendat ille probatus est sed quem
deus commendat. Commendaciones ple
rumque pro laude ponit sicut in
isto loco et alibi ubi dicit idem apostolus
Ego debui a vobis commendari
id est laudari. Et non commendamus nos
nobis id est non laudamus nos apud
nos probatus aut idem est et probatus et
laudabilis sive laude dignus
Non inquit apostolus qui seipsum commen
dat et laudat apud homines ille pro
batus sive laude dignus quia vana
gloria patitur sed quem deus co
mmendat id est laudabilem reddit
ille laude est dignus Utinam
sustineretis modicum quid insipiencie
mee beneficiis pseudo apostolis ad
corinthios post discessum apostoli et
dicentibus apostolum non esse a deo missum
quia non fuerat a christo vocatus cum eius

ascensione nec ab illis edoctus
insup et eo tn̄ a pdicante pdica
tone alioꝝ aplōꝝ quos magnos
aplos vocabant auerterunt psu
mos ab amore apli quos ad a
morē suū traxerunt dicētes se
missos a magnis aplis a petro
andrea Jacobo ceterisq̄ aliis aplis
Ergo volens eos itū ab amore
eorū sepac̄ et ad suū reuocac̄
qui fidem xpi primus ī illoꝝ cor
dibus īpresserat laudabat se co
actus uībis sed nō corde neq̄ spn̄
quia sciebat nichil se pficē p̄pē
laude humana qui tn̄ ut illi ab
eius pdicatōe nō recederent. Et
qr apud homines stultū et insipna
est ut aliquis se laudet maxie
cū Salomō dicat laudet te alie
nus et nō os tuū extraneus et
nō labia tua nolens ipse laudic̄
se obtitū supdicat ne diceret aūs
occasione laudādi dixit vtina
sustinetis paucē corinthy mo
dicū q̄d insipie mee modica in
piencia mea qd' me laudo. Sed
et supportate me i. sustinete in
sipiencia mea in hac pte laudis
tm̄ q̄si dicet. Si vultis paciēt
sustinē vba mea dicā et si non
vultis utiq̄ nō ideo omitto di
cē qd' in animo de libertat̄ habeo
Et hec ille. Emulor em̄ vos
dei emulacōe. Emulacō em̄ est
laudē imitū amac̄ et studium
hic. Sed et in hoc loco p amore
ponit. Emulor em̄ vos dei
emulacione i. amo vos dei amo
re desponsdi em̄ vos uni viro
virginē castā exhibē xpo paulo
Aplus despōsauit corinthios
nō sibi sz xpo p pdicacōem sua
et pfidem Sicut moyses des
ponsauit ī egypto plebē ysrahe
ticam non sibi sed deo vn̄ pcep
tum est ei ut tolleret calcia
menta de pedibus suis. Signū
g° desponsacōnis et anulus quo
desposauit sic desposdit aplus
corinthios xpo fides fuit dn̄i
saluatoris q̄ instruit eis vn̄
dr̄ desponsaui em̄ vos uni viro
xpo exhibē vos volēs vginez
castam i. ut sparetis vos vir
ginē castā illi integritate fidei
seruātes virginitas em̄ ista pocius
est mentis integritas q̄ cor̄is
Si g° attendimus vginitatē cor
pis multo plures sē in ecctā virgi
nes mēte q̄ corpe. Et multe
sunt ex hiis integritatē corpis
adhuc habētes que mēte et
desiderio eam amiserunt. Una
pter melius ī vniūsale eccīaz
que cōstat ex multis sexu ex multis
ordine vginē castā esse ap
pellatā que ipsa est sponsa
xpi de qua Johēs ait. Qui hz
sponsam sponsus ē. Vniuq̄z g° i
ecctā ītegritate fidei hz q̄ bonis
opibus exornat virgo casta

est et si corpore non tamen mente
Verumque sponsa est christi. Ut in vero
virginitatis utrumque deo spiritualiter
caste et inviolate servierunt sicut
plurimi sanctorum fecerunt exnunc
quo sexum illi utique palmam obtine
bunt quam nemo coniugatorum possi
debit. Et si sexus femineus
qui tamen est fragilis et pectinis
observat quanto magis illi qui vir
tute viri nuncupantur. Timeo
autem ne sicut serpens evam seduxit
astucia sua idem ne sicut dya
bolus in diversis serpente seduxit
mulierem sua calliditate et per
mulierem decepit virum vel immo
corrumpantur sensus vestri per pseudo
apostolos qui se ministri dyaboli
et christi dicunt. Incipit exposi
tio super dominicam oracionem.

Pater noster etc. Pater noster.
Cum hec sit oracio do
minica quis eam aut plene
intelligere vel exponere potest quam divina
sapientia non per prophetam non per apostolum
sed ipso ore dictavit. Attamen
cum de fonte bibimus miti
gamus sitim et si totum fontem
non exhaurimus. In hac oracione domini
ca vii continentur peticiones
preter captacionem benivolencie.
Unde dicat pater captat benivolenciam
quia primum clamat qui dicit noster excclu
dit arrogantiam quia non sibi sin
gulariter prime omnibus enim patrem
esse asserit qui dicit. Unde celi
celis exhibet reverentiam quia
enim in altis habitare clamitat.
Sed oportet ut qui velit dicere
pater talis sint ut pater eum filium
recognoscat. Oportet etiam ut qui
velit dicere noster celis sint ne sibi
quod suum non est vendicare presumat.
Dicto de captatione benivolencie
procedendum est ad peticiones
quarum prima hec est. Domine sanctificetur
nomen tuum. Quoniam omnis scriptura
clamat deus sanctum nomen tuum. Cum
dicitur sanctificetur nomen tuum in cordibus
iudeorum et cordibus paganorum in qui
bus non dum sanctificatum est per fidei
confessionem vel aliter domine sanctificetur
nomen tuum in cordibus pravorum
in quibus non dum sanctificatum est per
bonorum operum exhibicionem. Secunda
est adveniat regnum tuum. Quoniam
regnum eius advenit quoniam ipse
rex noster a domino constitutus est. Cum
dicitur adveniat regnum tuum ita ut
expulso mundi regno et inimici
diabolo regnes in nobis. Tertia est
fiat voluntas tua sicut in celo et
in terra. Sicut adverbium est similitudinis
quo notat similitudinem. Inter quae non est
assignare nisi inter celestia et terrestria.
Sed videtur quod nulla sit ibi similitudo.
Angeli enim et archangeli non perfecti
sunt a via veritatis declinare
non possunt. Nos autem incaduci
et transitoriis consistentes fragiles su
mus et ad peccandum proni ut quid
ergo petimus a domino ut voluntas

enus fiat a nobis in terris sicut ab
angelis fit in celis. Nondum me
quod hoc adverbium sicut alii notat
rei similitudinem alii notat veritatis
expressionem ut in hoc loco quia licet
secundum rei voluntatem veritatem
non in deo perfecte fiat voluntas tua
a nobis in terris sicut ab angelis
fit in celis tamen petimus ut volun
tas tua fiat in terra sicut in celo.
Quarta est panem nostrum cottidia
num da nobis hodie homo constat
ex duplici substantia scilicet ex corpore
et anima ideo necessarius est ei
duplex panis panis corporalis
et panis spiritualis panis corporalis
quo corpus nutritur et panis
spiritualis quo anima reficitur panis
ille vivus qui de celo descendit pa
nis eciam ille quem nisi digne man
ducaveritis non habebitis vitam
in vobis. Et ita da nobis hodie
panem quo corpus nutriatur et eciam
panem quo anima reficiatur. Quinta est
Et dimitte nobis debita nostra sicut et nos dimittimus debitoribus nostris.
Contra petitionem colligimus quod si quis
aliquid habeat adversus fratrem suum
et ei non dimiserit potius est ei
hanc petitionem in eternum tacendam quam profe
rendam homo hominum iram servat
et a deo veniam querit absit enim
qui ita incaute hanc petitionem
protulerit veniam non suscipit sed
magis iram dei in se potius provo
cat et ideo potius est ei hanc petitionem
in eternum tacendam quam proferendam

Sexta est. Et ne nos inducas
in temptationem. Cum a temptatione procedit
beatitudo ut beatus vir qui suffert
temptationem ut quod petimus a domino
in temptationem non induci. Neque quod
petimus a domino in temptationem non in
duci temptatos a temptationibus
neque nunquam posse superari. Est enim
duplex temptatio. Est temptatio
probationis et est temptatio seductionis. Deus
temptat ut probet ut temptavit
deus abraham dyabolus temptat
ut seducat ut temptavit adam.
Septima est. Sed libera nos
a malo. Est duplex malum est
malum corporis et malum anime. Est
autem duplex mors anime quia primo
moritur in peccatis et postea tormen
tum patitur in penis et ita hoc
libera nos a malis ne propriis
delictis anima moriatur in peccatis
et postea eciam tormentum patiatur in penis.
Amen. Et sciendum quod hec
dictio amen aliquando ponitur adverbialiter
ut in hoc loco amen id est fiat aliquando
ponitur nominaliter ut in apocalipsi Ego
sum amen id est veritas. Aliquando ponitur
adverbialiter ut in ewangelio. Amen
amen dico vobis id est vere vere di
co vobis. Sequitur exposi
tio symboli.

Nomine
mentes apostoli symbolum
composuerunt in quo non omnes
partes fidei complexi sunt secundum xii in
sinuas tamen sicut ipsi xii erant
substituto uno mathia pro

Iudicaverit a vivis semper suam
poneret. Symbolum nomine est
compositum ex syon grece quod positione
et bolo syon i. con bolis variatta
est i. quantum pars vel alii variata
sed capit xii. verbo sententie que
construunt symbolum sic distinguendo
breviter videntur ut prima sit. Cre
do in deum patrem omnipotentem creatorem celi et terre. Secunda
Et in ihesum christum filium eius unicum dominum nostrum
Tercia qui conceptus est de spiritu sancto natus ex maria
virgine. Quarta passus sub poncio py
lato crucifixus mortuus et sepultus descendit ad inferos. Quinta
Tercia die resurrexit a mortuis. Sexta
Ascendit ad celos sedet ad dexteram dei patris.
Inde venturus est iudicare vivos et mortuos.
Septima. Credo in spiritum sanctum. Octava
Octava. Sanctam ecclesiam katholicam.
Nona sanctorum communionem. Decima
Remissionem peccatorum. Undecima Car
nis resurrectionem. Duodecima
Vitam eternam. Dicit ergo qui audit
Credo in deum si bene dixolt bitus
est iustus enim ex fide vivit non
dicit. Credo deum i. quia deus
est. Nec dicit credo deo i. quod verum
est hoc etenim credere non sufficit
ad iusticiam quia et hoc demo
nes credunt et contremiscunt
Sed dicit. Credo in deum deum
singulariter dicit ad distinctionem
ydolorum que gentiles deos esse cre
debant Credo enim est deus in uno
patre dicit quod ante tempora coeter
num sibi genuit filium coeternum et
consubstancialem patri. Omnipotentem
creatorem celi. Idem qui per omnipo
tenciam suam conditor est celestium
et terrestrium i. visibilium et invisibilium
Et in ihesum. Ihesus salvator noster est
salvans nos ad vaticinium prophete xpm
Idem xpus unctus est nomine filium
eius. Cuius filius secunda persona sit
in trinitate i. eum sicut in patre
credendum est. Cum enim equalis
sit patri in divinitate non debet
minor esse in homine. Sed sequitur
Cum filius sit omnipotens spiritus sanctus
omnipotens quare ad patrem adiunxit omni
potentem et non ad filium et non ad spiritum
sanctum ad hoc dicitur quod quedam
secum debilitas verum solet propter pat
ernitate ut fortiores sint unnoces
filii quam patres senioces sed talis
hec paternitas non est. Non enim po
tencia minuit qui sibi comparat
omnipotencia divinitatis. Cum enim mul
ti sint filii dei secundum quod Iohannes
dicit in primo quotquot autem rece
perunt eum dedit eis potestatem fili
os dei fieri. Iste filius unicus est
unigenitus coeternus et consubstancia
lis patri dominum nostrum i. celestium terrestrium
et infernorum qui conceptus est
de spiritu sancto. Cum spiritus tercia persona
sit in trinitate et premissum sit credo
in patrem. Credo in filium. Consequenter
videtur sequi credo in spiritum sanctum unum
in congruus esse ordo verborum. Nam
premisso credo in spiritum sanctum statim se
quitur qui conceptus est de spiritu sancto
et conceptus potius videtur referri
ad spiritum de quo proxime loquebatur

quam ad filium de quo remocius
Natus ex maria virgine. Sicut
conceptus peccato non infecit ita nec nati
tas corrupit virginitatem. Verumtamen sicut
conceptus non aperuit uterum ita nec
partus. Passus sub poncio pylato
pylati mencio non ad alicuius persone
dignitatem interponitur sed ad solum
temporis determinacionem ac si diceret. Iste
est qui passionem sustinuit poncio
pylato preside in iudea. Solebant
enim tempora per principes determinari. Cru
cifixus. Ignominiosissimum erat
genus mortis quod penitentibus infligebatur
potuit nec alio genere mortis mori
ihesus. Sed vellem quia crucis fuit co
veniencius que et celo gaudium
et inferno vincendum et toti mundo
separet redempcionem. Mortuus vera
quippe morte mortuus est sicut
vera nativitate natus ut a morte li
beraret et morte sua qualem nobis
vitam conferret eternam. Et sepultus
Ideo sepeliri voluit ut nos vicius
et concupiscencijs sepeliret. Descendit ad in
feria et non fuit ociosa illa trium
mora quia dum corpus iacuit in se
pulchro anima descendit ad infernum
ut animas sanctorum que a secula expecta
bant redemptorem secum duceret
in paradysum. Tercia die resur
rexit a mortuis. Feria sexta cruci
fixus dominus circa horam nonam emisit
spiritum et postea quievit et per totum se
quens sabbatum et die dominica circa horam
primam de qua cantatur mane prima
sabbati resurrexit dominus circa vidit est

sentencia. Tercia die resurrexit a
mortuis non quod tres dies inte
gri transivissent sed dierum tamen
alique partes. Ascendit ad celos
xl dies intervenerunt inter resurrexionem
domini et ascensionem eius sicut in die
pasche resurrexit ita et in die as
censionis humanam naturam quam de
homine natus assumpsit super
celos collocavit. Sedet ad dex
teram patris omnipotentis Non enim
credendus quod in hoc statu ibi sit
deus enim ubique est. Sed per dexte
ram dei gloria intelligatur. Inde
venturus iudicare. Cum dominus ad iu
dicium veniet videbunt omnia
creatores in quem pupugerunt. Tol
letur impius ne videat gloriam dei
Nec enim omnino miser esse poterit
cui deus seipsum manifestabit
vivos id est illos quos vivos inveniet
morietur et si quid adhuc in
eis erit longo tempore puniendum
pro terrore et angustia adventus
eius in momento purgabitur
mortuos id est illos quos mortu
os inveniet resuscitabit. Credo
in spiritum sanctum cum tamen tercia
persona sit in trinitate in eum sicut
in patrem et filium credendum est Sanc
tam eciam catholicam. Repetendum
est credo et in proposito pertinet
Non enim in aliquid aliud credendum
est nisi in patrem et filium et spiritum
sanctum. Sic ergo distingue. Credo eciam
catholicam esse sanctam. Eciam congregacio

fidelium. Catholica communis inter
pretatur. Sanctorum communionem. Credendum
est credo sanctorum communionem i. cum
asticorum sacramentorum veritate. Si
quis autem te interroget ut in
sermone decipiat quod sentias de corpore
et sanguine ihesu christi quod de
hijs et alijs sacramentis consoli cum
firmo hic dicere sed breviter nude i.
credo quod sancta credit. Remis
sionem peccatorum. Repetendum est Credo
remissionem peccatorum non illorum tantum
que per baptismum sacramentum lavantur sed et
illorum que per puram cordis contri
tionem et oris confessionem mundantur.
Carnis resurrectionem. Repetendum est credo
quod in die iudicii quelibet caro
resurget et quelibet anima corpori suo
quantulibet dispersio quantulibet pu
trefacto in momento associabitur
ut boni dupplici stola vestiantur
et mali duplici pena teneantur.
Vitam eternam. Repetendum est credo
vitam esse eternam. Amen quasi confir
matio est totius symboli. Ac si
dicat quidquid in hijs duodecim
sententijs continetur necessarium
est ad fidem. Sequitur Ser
mo bonus de beata virgine

Sollempnem memoriam sacra
tissime virginis marie matris
dei decet filios ecclesie so
lempni officio celebrare quippe
cum multis sanctorum concessum sit
quadam speciali dignitate familiari
tatis ut quinque eorum celebres coti
tenuit non sanderent ad salutem
eorum provinciis. Nunc sanctorum potest
quis umquam laudibus satisfacio prime
veri potentiorem patronis ant
promptiorem in subveniendo mise
ris quam dominam mundi matrem dei
miserorum misericatricem utpote ipsi
us misericordie matrem. Cum hac
amici nominis tytulo revelavit
se gloriosa tandem suo famulo
agonizanti in mortis articulo de
niquam cum ille beatus infirmus semi
animis iaceret et ad horam exitus
trepidaret i. imperiosa sub ange
lica visione sub materna consolatione
Scis ne inquit frater que sum ego
Cumque ille videret nescio domina
Tunc illa quam blande quam nimie ego
sum inquit mater tue. O vox sua
vitatis et leticie in die calamitatis
et miserie. O felix infirmus que
tali ac tanta visitatione est dignata
ad cuius adventum credi fas est
disparuisse mox omne fantasma
demonum ut migrans e mundo li
ber ad celum transiret angelica vote
vocatus ad titulum Marie. Dic
tu maria peccatrix repudiata ob
mille sordes egypti. quis tibi pate
fecit ingressum templi ad adorandum
vexillum vivifice crucis: nisi virgo
Maria. quam tu in magna necessitate
ipsius ymaginis recordatione que
sisti patronam et invenisti fide dicat
tem fidelissimam usque ad bonum ter
minus in vita sancta heremi conda.
Dic tu desperate apostata theophile

ad honoris ambitionem attitulato
dyabolo in servitute puniendi
hebrei cautum. dic mihi quis te
de manu fortis armati tam pote
ter eripuit nisi ipsa Maria. po
tens regina que tibi cyrographum re
portavit et te splendidi facie ut
sol filio suo reconciliavit. Si hec
premia parum movent ad punctum
solempnitatis festive angelorum doce vel
at ille paranymphus gabriel. Non
dico angelus. Sed summi dei archa
ngelus qui solempni ave decantat
prelum dei qua solempnitatis opporteat
Maria memoriam agere. Ave inquit
gratia plena dominus tecum. Salve
sum ave. salve festum ave modo
corde benevolo et vultu devote
Maria offendimus. O domina quid labo
ramus. quando eius premium ad sin
gula que possit capere mens humana.
Ecce rex noster emanuel quem virgo casta
ta genuisti noster celitus ecce inquit
gloriosus de te glorioso sit nostre preces
humiles pretendas excelso patri orans
ut memor tui faciat nostri propitius pueri
sui. Ergo fratres sublime gratie si fi
lium iudicem volumus placare ad benivo
lentia iudicis ait nobis festina
memoria nostris prebet autem virum festis; / Sed
nominis dominico nature si filius
bonus sit qui tenere diligat matrem a
deo fateri ut plus gaudeat matris
honore vel doleat minimo rubore
quam si honoretur vel in aliquo ipse de
honestetur plus enim filius honorat
qui sua matrem honoravit ac ipse plus
roboratur in mundo etiam quia
non possunt omnes elegerunt
vel una ebdomada die in tali
virginis nostre honore. Concur
ratur sit festiva. Maria. decernet
quod ista dies sabbati liberata ab ori
ginis opere dei habet illa antiquus
dierum ministerium requie sanctificavit
ipsius prima et octava dierum domini
cam ordinavit cuius solempni
tas nostris in sabbato quibus et pas
cha filii in domino. Mente itaque et
oculos pietas cum manibus ad te
regina mundi attollimus coram
tue celsitudinis gloria genuflec
timus. dilecte intuemur ac placans
suspiriis ad te preces in celum trans
mittimus. Tu de altitudine celi
vertas oculos tuos quibus in corporis
sibilem illam gloriam lucet etiam
cum desiderio semper intueris ad tu
os supplices in hunc mundum sen
tina de alto picturas inclinare
non despicias. Ecce coram tremen
do iudice peccatores sistimus cuius
manus terribilis gladium ire sue
vibrat super nos et quis audet
eum. Nemo domina tam potens
ut gladio domini manum pro nobis obi
ciat. tu dei amatissima per quam
primum in terris suscepimus imaginem
de manu domini dei nostri. Aperi
itaque tu nostre clementie benignissime
cordis tui ianua suspiriis pecca
toribus filiorum ade qui ex omnibus ter
minibus ad tue protectionis umbra
culum confugimus a facie fortitudinis

domini. Ad te domina psallant oculi
nostri teque cum devotionis clamore
valido obsecramus ut filii tui
domini nostri iram quam graviter peccando
suscitavimus quatenus nos mitiges, cuius
quam gratiam a qua iniusti excidimus
nobis tua prece concilies. Cuius
livore sanati sumus eius bonum nec
delam depositimus quia putrue-
runt et corrupte sunt cicatrices
nostre et non est in nobis sanitas.
Attende domina et vide dolores vulne-
rum anime nostre quia tibi reclamamus
tam magnam cum fiducia. Te enim in-
estimabilis benignitatis feminam
et veneram matrem misericordie esse cognos-
cimus. Ecce quod tu que mundum
hunc in inmundiciis lubricum in polluto
calle transisti et adhuc inter peccatores
degens tanta ante deum sanctitate
claruisti ut sola solio eterni regis
immediate approximare mereris. Tu
peccatorem quantumlibet fetidum non
horrens non despicis si ad te suspi-
raverit tuumque mercedem penitenti
corde flagitaverit. Tu illum a desperationis barathro pia manu re-
trahis spei medicamine aspiras
ac toti mundo despectum materno
affectu amplecteris foves nec
deseris quousque horrendo iudici
miserum reconcilies. Firmum sum-
mus tue benignitatis testimonium est
pro te restauratus ille theophilus.
Decet mirum o domina si tam copioso
misericordie oleo tui cordis perfusum est
sanctuarium tamen illud ineffabile

inestimabile opus misericordie quod predesti-
navit deus ante secula in redemptio-
nem primum mente a mundi artifice
fabricatum sit. Quando enim placuit
gratie superne ut habitatio in nobis
diu elongata fieret tu sola digna
inventa es ut in tua virginali aula
rex regum et dominus dominantium a regali-
bus sedibus veniens primam sibi
mansionem inter filios hominum eligeret.
Vere beneplacitum fuit deo hostie mente
Maria. Quam corpora illibate car-
nis tue substantia quasi de lignis
Libani ineffabili architectura do-
mum sibi edificavit dei sapientia. Suf-
fulsit eam septem columpnis ar-
genteis ac reclinatorium aureum
in ea collocavit. Hii sunt septem spiritus
dei et hec est unica illa margarita quam so-
lam quesitam in omnibus regnis
invenit atque in eius sinu omnes the-
sauros suos absque mensura cum
verbo spiritu sancto mente complacuit. O
Maria tum ad tuum domina misteria
uterum tuum consecrare dignatus est.
Ipse enim est ignis consumens qui sanctis-
simam animam tuam totam se ipso in-
flammavit ac splendore divine ma-
iestatis implevit tuumque uterum
ineffabili modo impregnavit sicut
quod ut deum et hominem clausa con-
ciperes clausa pareres et post partum
virgo permaneres. Iam uterum tuum
o domina velud sacratissimum dei vivi
templum totus mundus veneretur
quia in eo salus mundi initiata est.
Ibi decore indutus est filius dei ac p

electe sponse sue et tie formose. Si
stola candida exultantem occurrit
desideratum diu osculum porrexit
ac preordinatas a seculo nuptias
ergo cum virgine et in virgine prelibat.
Ibi primum ruptus est paries inimi-
ciciarum que inter celum et terram per pro-
toplastorum inobediencia consurrexerat. Ve-
rus deliciarum nobis est tunc sacra-
tissimus venter tuus O Maria quia
ex eo multiplices gaudiorum flores colli-
gimus quotiens mente recolimus
quam magna multitudo dulcedinis su-
perno orbi inde profluxerit. Ortus
conclusus tu es dei genitrix atque
defloracionis manibus peccatoris nunquam
contactus. Tu sanctarum areola aro-
matum O Maria a celesti consita
pigmentario virtutum omnium speciosis flo-
ribus delectabiliter vernans. Inter
quorum pulcherrimos tamen intermi-
cantur excellencia violam humi-
litatis lilium castitatis rosa cari-
tatis. Merito de tali areola flos
ille speciosus forma pre filiis para-
disi egressus est super quem requievit
spiritus domini et omni te assistabimus. O
nimie pulchritudinis vere paradysus
dei tu es quia lignum vite mundo
protulisti de quo qui manducaverit
vivet in eternum. Fons vite qui ex ore
altissimi prodiit de medio ventris
tui exsiliunt O Maria. Atque inde
in quatuor partes sese dispartiens ad
irrigandam faciem cunctis mundi
emanavit letificans civitatem dei.
Omnis enim qui bibit ex eo non siti-

et meritum et exemplo quod paradi-
sus hic de illius enim aqua si quis
biberit sitiet in eternum. O quanti mundo
contulisti que tam salubris aque
ductus esse meruisti. O lampas
luculentissima quantos letificasti
quando splendore glorie tue illustrata
est desideratum illud lumine quo
inventa est dragma decima se-
dentibus in tenebris et umbra mor-
tis protulisti. Ceterorum ille divini
epithalamii precentor a longe in-
tuitus est cum in amatoris voce
ita prorupit dicens. Que est ista que
progreditur quasi aurora consurgens
pulchra ut luna electa ut sol ter-
ribilis ut castrorum acies ordinata.
Sicut aurora valde rutilans
in mundo progressa es O Maria quia
veri solis splendore tante claritatis
iubar porrexisti ut vere dicere possit salu-
tis diem propiciacionis diem quem fecit
dominus a tua claritate initiari dig-
num fuit. Felix aurora felicis
diei quam extitisti O Maria
talem auroram talis dies et talem
diem talis aurora decuit. Rite
quidem aurore implesti officium. Christus
sol iusticie de te processit orien-
tium matutina quam irradiacione
preveniens multo lucis sue radios
copiose tibi infundit quibus pieta-
tis tenebrarum quas eva induxe-
rat in fugam convertisti atque desi-
deratum cunctis fidelibus solem
mundo invexisti. Tu eciam pulch-

ut luna diceris eique non imme
rito compararis. Illa enim astrorum
omnium sola soli simillima recipiendo
re benni sui artificio terris ince
primitat sideribus. Tu vero solis
ymago expressima inter milia
astrorum assistentium virginali
puritati in celis gloriosa presul
gens. Illa enim tristissimo ipse solari
lumine nocte illuminat tu virtutum
tibi a deo inditarum magnificis
exemplis ad imitationem tuam nos
provocas semper nocte mane illumi
nas. Qui enim vias tuas insec
tatus fuerit non ambulabit in tene
bris sed lumen vite inveniet.
Tamen ergo pulchra es ut luna
ymo pulchrior quam luna quia tota
pulchra es et macula non est in
te neque vicissitudinis obum
bratio. Tu electa ut sol o
Maria ille inquam solis conditor.
Ille enim electus ex millibus viro
rum tu electa ex millibus femina
rum. Ille electus ex omnibus
que sunt tu electa ex omnibus
que pura sunt. Tu terribilis ut
castrorum acies ordinata o do
mina. Annon horruerunt principes
tenebrarum qui viderunt precor
moriam in te cuncta omnia arma
turrim fortium contra se procedere
feminam fortem et ad bella
doctissimam cuius eruptionem femi
ni timores nocturnos et in
ventum eius acies valida spiritua

lium virtutum quos se in vite ordine
tuentium si quidem ordinatione perseve
rant dies. In mirabilem vero istorum
spiritualium militia ad ministerium tante
principis delegatam fuisse nulla
tenus ambigimus utpote qui cus
todirent lectulum salomonis castis
simum ac punderet ne spatium celo
recti hospitium alienus hospes in
vaderet. Animarum timor et timor
venerunt super eos ita ut diceret
Ecce plus quam enim hic. Castra dei sunt
fugiamus israhelem tu bellatrix
egregia o Maria primum enim quem
primus eva supplantavit expugnare
viriliter aggressa es. Tu enim spiritum
elationis ea virtute humilitatis
complexisti qua inter respexit dominus
ut primus mito super omnes choros
angelorum te sublimari dignum esti
mavit unique super angelos glorifica
ta ascendisses nisi prius infra omnes
homines humiliata descendisses. Tu
ardore vetite concupiscentie virtute
castitatis in tua virginea carne
carcerius extinxisti o Maria
ut is in tuo conspectu nec aspira
mida tante immunditie carnem
tua incitavit ut etiam sue divine
puritati eam agglutinare non despexit
hys ergo principalibus divinibus tenebrarum
a te fortiter expugnat omnis in
facie tua militia spiritualium nequitiarum
in fuga conversa e gloriosa dicta sunt de te
civitas dei. Sed ad huc locus est

tue laudatorum adhuc intus lau
dibus omnis lingua balbutit. Lo
cum sint loquele nostre sermones in
omni natione que sub celo est quibus
amplitudo glorie tue ad plenum va
leat explicari. O magna o pia o
multum amabilis Maria. Tu
nec nominari potes quin attendas nec
cogitari quin recrees affectus dili
gentium te. Tu numquam sine dulcedine
divinitus tibi insita pie memorie pe
tas ingredientis. Hinc sequimur te o
domina ex totis precordiis voci sentes
ad te adiuva in beatitate meam
aufer obprobrium meum. Vides hanc
tunicam pelliceam que nos induit
tunicam eue parentis nostre. Hec est
quam olim ad nos misera illa tunc
misit ac super vestivit carnis filiorum
suorum sicut diploide confusione sua
de manu quippe illius duplicem mi
b seminium terra nostra suscepit et con
cepit et peperit nobis spinas et tribulos
iniquitatis in anima calamitatis
in corpore ac per hoc mortem utrobique.
O infelix hereditas. O domina et do
ta huius carnis infirmitas usque
paciencie te consulti corpora nostra ne
uasti quia consors es valde diu sus
tinuimus te consulti nos minuisti
ab angelis quos et nimietas in supe
tibus coequasti. Nimis invaluisti
que non nisi morte filii dei sanari
potuisti. Nimis super nos te ex
tulisti quam usque ad eum qui super
omnia est in tante ascendisti. Quis
nos liberabit a corruptela huius
misere pelliciole. Gracia salua
toris nostri filii tui o Maria con
ut insania nostra tollet sponte confir
matus est et ut mors mortis
nostre ipse fieret innocens pro peccatoribus
mortuus est. Unus tamen pro docemus
ut pro nobis loquatur ad cor ihesu christi
domini nostri ut tu o felix Maria
que in secretissimis amplexibus
amatissimi filii tui suaviter tubas
in meridie sempiterno eius seque fa
miliarissimo colloquio cum plena
cordis leticia perfrueris loquere domina
quia audit filius tuus et quicquid
petieris impetrabis. Invoca nomen
bonum super nos ut eruemur a ve
tusta lepra carnis nostre. Depo
ne vinum hoc mortiferum quod de
pomo suis reliquiis eva nobis
propinavit quam sua noxialis gustu
inebriatam est absinthio et dimisit
reliquias parvulis suis utinam
ebria poculum suum ebria illa aut
totum ebibisset. Tu domina ex ore tuo
omne virus illum compescat affluencie
olei divine misericordie renovetur ut agile
invictus nostra ut novi nova noce
novum cantum novis cantibus agi
tati illic ubi sunt nova omnia
iubileum sempiternum celebrantes in
cymbalis iubilationis continua
nius. Collatur hec crassa nebula
ab oculis nostris ut revelata facie
gloriam domini speculantes immen
sum in pelagus absorbeamur a
domini spiritu ac deo nostro in unionis
caritatis affecti unus cum ipso spiritus

efficiamur prestat hoc nobis
tuo intuitu o maria filius
tuus ihesus xpistus dominus noster cui lau-
us et gloria et gratiarum actio in
sempiterna secula amen. Se

De sancta maria magdalena

In illo tempore maria stabat
ad monumentum foras plorans
et reliqua. Omelia origenis

Audiuimus de eadem lectione
fratres mariam ad monumentum
foris stantem audiuimus
mariam flentem plorantem videa-
mus si possumus eam stare vi-
deamus et plorare et prestet
nobis illius stare prestet nobis et
illius plorare. Amor faciebat
eam stare dolor cogebat eam plo-
rare. Stabat et circumspiciebat
si forte videret quem diligebat
plorabat quia quem sublatum
estimabat querebat dolor reno-
uatus erat quia quem prius doluerat
defunctum nunc dolebat abla-
tum et ille dolor maior erat quia
nullam consolationem habebat. Primi
fuit causa doloris quia virum perdide-
rat sed de hoc aliquantulam con-
solationem habebat quia mortuum
se retinere credebat. Nunc autem
se de illo dolore consolari non pote-
rat quia corpus defuncti non in-
veniebat. Metuebat ne amor
magistri ~~mei~~ sui in pectore suo fri-
gesceret quo viso in se recalesceret
venit autem maria ad monumentum
deferens secum aromata et vngenta
que preparauerat ut sicut antea
pedes viuentis vnguento precioso
vnxerat sic etiam nunc totum corpus
defuncti et vnguento liniendo vnguen-
tis et aromatibus condiret. Et sicut
ad pedes ihesu lacrimas fuderat
flens cum prius et lacrimis suis pe-
des eius rigauerat pro morte eius
sic veniebat nunc cum lacrimis
monumentum rigare pro morte magistri
sui. Cum autem non inueniret corpus
in monumento labor vngenti perit sed do-
lor lugendi non cessauit. Defuit ob-
sequio qui non defuit dolori. De-
fuit quem condiret sed non defuit
quem ploraret et quanto magis ille
deficiat plorabat itaque vehemen-
ter maria quia additus erat dolor
super dolorem duos dolores eximios
gestabat in corde quos miti-
gare lacrimis volebat sed non
valebat. Et ideo posita in dolore
mente et corpore deficiebat et quid
ageret nesciebat. Quid enim
mulier ista poterat facere nisi plo-
rare que intollerabilem habebat con-
solationem. Petrus quidem et Jo-
hannes venerat cum ea ad monu-
mentum et non invento corpore abie-
runt ad semetipsos. Maria autem
stabat ad monumentum foris plorans
et quasi desperando desperans. Petrus
et Johannes timuerunt et ideo non
steterunt. Maria non timebat quia
nichil superabat sibi super esse pro
quo timere deberet perdiderat enim

nugrum suum quem ita singular
ter diligebat ut pter eum nichil
posset dilige et nichil poss spa
re pdiderit vita eiusque sic et
iam melius arbitrabat sibi fore
mori q viue quia forsitam mo
riens inueniret que viuens i
venie no poterat sine quo tam
viuendo valebat. Fortis namque
ut mors est dilectio. Quid nam
aliud faceret mors i maria ffca
erat ex animus. Facta erat in sensi
bilis. Sentiens no sentiebat videns
no videbat audiens no audiebat
Sed neque ibi erat ubi erat quia tota
ibi erat ubi mgr suus erat de quo
tamen ubi esset nesciebat. Querebat
eum et no inueniebat ideo sta
bat ad monumentum et plorabat tota
lacrimabilis et tota miserabilis O
maria quid spei q consilii a quid
cordis erat tibi ut sola stares ad
monumentum discipulis abeuntibus
Tu ante illos venisti et cum ipsis re
disti et post ipsos remansisti. Cur
hoc fecisti. Sapiebas plus illis
aut diligebas plus q illi quia
no metuebas ut illi certe nichil
sapiebat maria nisi dilige et p
dilecto dolere Oblita erat tunc
oblita erat semetipsam oblita
erat denique omnia pter illum q
diligebat sup omnia. Et q mir
erat quod sic erat oblita et ipsum
no agnosceret. In monumento eum no
grat si ubi illius mete retiniut

si de inuento gauderet nec de sub
lato ploraret si de eius inue
ntione consultaret dixerat ihus qd sit
moriturus qd tertia die resurgeret
Sed pre dolor nimius tunc dolor
cor illius impleuerat et memoria
horum verborum deleuerat. Sed
mea villus. Omne consilium in eu
pierat spes omnis defecerat so
lummodo flere superat. Flebat ergo
quia flere poterat et diu fleret
ietinauit se et respexit in monu
mentum et vidit duos angelos in
albis sedentes unum ad caput
et unum ad pedes dicunt ei illi
mulier q ploras O maria mul
tam consolatam inuenisti et
forsitan melius tibi contigit q
sperasti. Clamam tu querebas unum
et duos inuenisti. Querebas ho
mine et angelos inuenisti et
vidisti. Querebas mortuum et
viuente inuenisti eos qui vi
dentur de te curam habere et qui no
lunt dolore tuum leuire. Ille
vero quem quis dolore tuum vi
det negligere lacrimas tuas non
videtur respice vocatis illum
et no audit orais et no exaudit
quis illum et no inuenis pulsas
et tibi no aperit sequis illum et
fugit heu quid est hoc heu
q magna mutatio heu quo
mutata e res i contrarium
Ille est ihus qui recessit a te
et quo forte nescio an diligit

te. Olim te diligebat olim te
a pharizeo defendebat et a so
rore tua dulciter excusabat.
Olim laudabat te qui unge
tem pedes ungebas lacrimis
rigabas capillis tergebas dolo
rem tuum mulcebat peccata tua
dimittebat. Olim querebat
te et cum non adesses vocabat
te et deinde dabat tibi per sororem
tuam ut ad se venires. Magister
inquit adest et vocat te. O quam
cito surrexit maria et audivit
quam cito venit ut percepit et so
lito more cecidit ad pedes tuos
o bone ihesu. Tu quoque cum vidi
sti eam contristatam contristatus
es et cum vidisti plorantem la
crimatus es o quam pie consolando
eam dixisti ubi posuistis eum
denique pro dilectione eius que
multum dilexit te fratrem suum
lazarum suscitasti et planctum huius
dilectis in gaudium convertistis.
Et o dulcissime magister quid post
hec peccavit ista hec discipula
tua aut in quo postea offendit
dulcedinem cordis tui secundum amatorem
tua quia sic recedis ab ea. Nos
post hoc nullum peccatum aliud de
ea audivimus nisi quod valde
mane ad monumentum tuum venit ante
omnes feres ungenta quibus
ungeret corpus tuum et cum non inve
nisset te in monumento cucurrit
et nunciavit discipulis eius.

Illi venerunt et viderunt et ab
ierunt. Hec autem stat et plorat.
Sed si hoc peccatum est negare
non possumus quin hoc faciat. Si
autem peccatum non est sed amor et de
siderium quod de te habet quare sic rece
dis ab ea et abscondis te. Tu qui
diligis omnes diligentes te et qui
inveniris ab omnibus querentibus
te. Tu dicis. Ego diligentes
me diligo et qui mane vigila
verit ad me inveniet me. Ergo
mulier ista que hodie valde
mane vigilavit ad te cur non
invenit te. Vnde non consolaris
lacrimas quas fundit pro te domino
suo sicut consolatus es lacrimas
quas fudit pro fratre suo. Si tu
solito more diligis eam cur desi
derium eius tam diu protrahis.
O verax magister et testis fidelis
veritatis testimonium quod olim
de maria reddidistis marthe so
rori sue dixisti eum. Maria opti
mam partem elegit que non aufe
retur ab ea. Vere maria optimam
partem elegit quia elegit te solum
quod unum est que non aufertur ab
ea. Si tu es ablatus ab ea optima
pars quam elegit quare plorat et querit.
Certe maria nichil querit nisi quod
elegit et propter hoc plorare quod de
sinit quia quod elegit nunc perdidit.
Ergo o custos hominum aut tu partem
quam elegit custodi in ea aut ergo
nescio quomodo verum sit quod non aufer(etur)

abeat nisi et hoc intelligitur quod
licet tu sis ablatus ab oculis eius
tamen non es ablatus a corde eius
Sed maria quid iam amplius mo
raris quid turbaris quid ploras
Ecce habes angelos sufficiat tibi
angelorum visio. Et forsitan ille
quem queris quem ploras sentit ali
quid in te propter quod non vult videri
a te pone tamen finem dolori tuo
sit modus lacrimis tuis. Recor
dare quid dixit tibi et aliis
mulieribus. Nolite flere super
me ergo quid est quod facis ipse
flere prohibuit et tu flere non de
sinis. Time ergo ne ipsum plorando
offendas pro quo sic incessanter
ploras quamvis ipse si amaret la
crimas tuas non posset forsitan
ut olim continere lacrimas suas
Unde igitur audi consilium meum Con
sulat tibi angelorum consolatio
mane cum illis interroga illos si
forte sciant quid factum sit de illo
quem queris et quem ploras ego cre
credo quod ipsi ad hoc venerint
ut ipsi testimonium de ipso perhibeant
et credo quod ipse quem ploras
misit ipsos propter te ut annunci
ent resurrectionem suam et consolentur deplo
rationem tuam. Dicunt ei. Mulier quid
ploras que est causa tanti do
loris. Non abscondas a nobis
lacrimas tuas aperi nobis cau
sam et nos indicabimus tibi desi
derium tuum. Maria nimio confecta

dolore tota in excessu mentis
posita nullam recepit consolacionem
et nullum attendit consolatorem
sed intra se cogitabat dicens
Heu dolor qualis est ista consola
cio et visitacio. Numquid si sint michi
omnes consolatores confundunt me
et non consolantur me. Ergo
eum quero creatorem rerum et non
ad videndum omnes creaturas. No
lo angelos videre nolo cum an
gelis videre nolo cum angelis
manere quia possunt dolorem
meum augere penitus et non possunt
delere si ceperint michi in mul
ta narrare et si ego noluero eis
ad omnia videre timeo ne amo
rem meum magis impediat quam
expediat. Denique ergo non quero
angelos sed eum qui fecit me
et angelos non quero angelos
sed meum et angelorum dominum. Tu
lerunt dominum meum ipsum solum
quero et ipse me solus consolari
potest sed nescio ubi posuerunt eum
Conspicio ut videam illum et non
video velle in nemine enim in
loco ubi positus est et non inve
nio. Heu me misera quid agam
Unde ibo Vel unde abiit dilectus
meus. Quesivi eum in monume
nto et non inveni vocavi illum et
non audivit michi Heu me ubi
queram illum ubi inveniam dilectum
meum. Surgam et circuibo omnia

loca que potero nec dabo sompnum
oculis meis et requiem pedibus
meis donec inveniam illum quem
diligit anima mea. Effundite
lacrimas oculi mei plorate no
lite desistere et ambulate pedes
mei et nolite quiescere heu heu quo
abiit gaudium meum ubi latet amor
meus ubi est dulcedo mea cur
dereliquisti me salus mea. O do
lores o angustie intollerabiles
Angustie michi sunt undique et
quid eligam ignoro. Si a monumento
recessero nescio infelix quo vadam
nescio ubi requiram discedere a mo
numento mors michi est stare
ad monumentum irremediabilis do
lor est. Melius enim michi est
sepulchrum domini mei custodire
quam abeo longius abire ne for
te cum rediero ipsum sublatum inve
niam et destructum. Stabo igitur
et hic moriar ut saltem iuxta
sepulcrum domini mei sepeliar. Quam
beatum erit corpus meum si fuerit
sepultum prope magistrum meum. Quam
felix erit anima mea que exstitit
de fragili vase corporis mei mox
poterit ingredi in sepulcrum domini sui
Corpus meum semper fuit anime
mee labor et dolor. Sepulcrum
domini mei erit requies. Ideo
hoc quod sepulcrum in vita mea erit
requies mea vivens in ipso illud
manebo moriens illi adherebo
nec viva nec mortua separabor

ab illo heu me infelicem quare
ergo tunc non perspexi quare tunc
non steti quare tunc monumento cir
ca corpus eius perseverans non cus
todivi. Nunc autem non plorarem eum
sublatum quem ante prohibuissem
et sublatores subsecuta fuissem
Sed propter dolorem volui servare legem
et divini sermonis legis. Ergo legi
obedivi et eum cui lex obedit
non custodivi propter quod nimis cum mane
non fuisset lege tamen secundum sed ad im
plere pascha cum a Christo mortuo
non contaminatur sed venonatur.
Mortuus iste non polluit mundos
sed mundat immundos. Sanat
omnes tangentes se illuminat omnes
accedentes ad se. Sed quid vero
lo dolorem meum ab iam redii monu
mentum apertum inveni ipsum autem quem que
rebam non inveni. Stabo itaque et
expectabo si forte alicubi appareat
Si quo stabo sola. Abierunt dis
cipuli et me sola reliquerunt. Nusquam
apparet qui mecum doleat nusquam
apparet qui mecum magistrum meum
querat. Apparuerunt angeli sed nescio
propter quam causam apparuerunt. Si con
solari me vellent tamen propter quam ploro
non ignorarent. Si enim non ignora
rent quid ploro tamen dixerunt michi
quid ploras an ideo interrogant ut
plorandi prohibeant. Verumptamen non hoc
michi suadent aliquin me inter
rogarent etiam plura. Ergo illi non

obediam et dum vivo plorare non desinam dominum meum inveniam. Si quis sciat illum invenique quo me vertam ad quem ibo a quo consilium petam. Unde perscrutabor. Quis michi miserebitur. Quis me consolabitur. Quis michi indicabit quem diligit anima mea ubi positus sit ubi quiescat. Queso nunciate illi quia amore langueo et dolore deficio et non est dolor sicut dolor meus. Revertere dilecte mi revertere revertere dilecte votorum meorum. O amabilis. O desiderate redde michi leticiam salutaris tui presentie tue. Unde michi faciem tuam sonet vox tua in auribus meis vox enim tua dulcis et facies tua decora nimis. O spes mea. Ne me confundas me ab expectatione mea de una facie tua michi sufficit anime mee. Cum maria sic doleret et fleret et cum hoc dixisset conversa est retrorsum et vidit ihesum stantem et nesciebat quia ihesus est. Et dixit ei ihesus. O desiderium anime sue cur interrogas eam quid ploras quem queris. Ipsa paulo ante viderat te oculis suis cum magno tamen dolore cordis sui suspensum in ligno et tu nunc dicis quid ploras. Ipsa dic tibi videat manus tuas quibus sepe benedicta fuerat et pedes tuos quos sepe osculata fuerat et quos latius nequiter clavis affigi. Et tu dicis quid ploras Nunc insuper corpus tuum sublatum

extinguat ad quod ungendum ut se quomodo non consolaretur venerat et tu dicis quid ploras quem queris. Tu scis quia te solum querit te solum diligit et propter te omnia contempnit et tu dicis quem queris dulcis magister ad quid questio provocas spiritum huius mulieris ad quid questio provocas animam eius. Tota pendet in te tota manet in te et tota desperat de se. Ipsa querit te ut nichil querat nichil cogitet preter te. Ideoque forsitan non cognoscit te quia non est in se sed propter te est extra te. Cur ergo dicis ei quid ploras quem queris an putas quod ipsa cognoscat quem diu voluisti celare te. An putas quod ipsa dicat te plorare quem nisi tu prius inspiraveris ei et inspiraveris in corde suo ego sum quem ploras quem queris At illa existimans eum ortulanum esse dixit ad eum domine si tu sustulisti eum dicito michi ubi posuisti eum et ego eum tollam O dolor mirabilis. O amor mirabilis mulier ista que densa doloris nube tecta non videbat solem qui mane surgens radiabat per fenestras eius qui parietes carnis sui quidam intrabat fenestras cordis sui. Sed quia amore languebat isto languore sic oculi cordis eius languebant

et caligabat ut non videret que vi
debat videbat enim ihm et nesciebat
quia ihus est. O maria si quis ihm
quer. non cognoscis ihm. Ecce ihus ve
ad te et quem queris querit a te et tu orti
lanum eum existimas. Verum quidem
est quod existimas sed tamen in hoc
erras dum sic ortulanum eum ex
istimas ut ihm non cognoscas. Est
enim ihus et ortulanus quia ipse seniat
omne semen bonum in anime sue et in
cordibus fidelium suorum. Ipse omne
bonum semen seminat plantat et
rigat in cordibus suorum et ipse est
ihus qui tecum loquitur. Sed for
sitan ideo non cognoscis eum quia
tecum loquitur. Mortuum enim queris
et ideo viventem non cognoscis. Vnde
in veritate comperi hanc esse tuam
per quam recedebat a te et per quam tibi
non apparebat. Querit enim tibi ap
pareret quem non querebas. Tu ete
querebas quod non erat et non quere
bas quod erat. Tu querebas ihm
et non querebas ihm ideoque videndo
ihm nesciebas ihm. O dulcis et
pie magister non possum libenter defen
dere hunc errorem suum vel omnino
excusare audeo hanc disciplinam
tuam. Sed tamen non errabat
quia talem te querebat qualem te
viderat et qualem te in monumento
positum relinquerat. Viderat quippe
defunctum corpus tuum de cruce de
poni et in monumento reponi tantusque
dolor invaserat eam de morte tua

ut nichil posset sperare de vita tua
et tantus dolor invaserat eam de
sepultura tua ut nichil sperare
posset de resurrectione tua. Denique
Ioseph posuit in monumento corpus
tuum maria vero sepelivit ibi spiritum
suum et ita indissolubiliter univit et quo
dammodo univit eum cum corpore tuo ut
facilius posset separare animam suam vivi
ficantem a vivente corpore suo quam spiritum
te diligentem a defuncto corpore
tuo. Spiritus enim marie plenius erat
in corpore tuo quam in corpore suo et cum ipsa
requireret corpus tuum requirebat
pariter spiritum suum et ubi perdiderat corpus
tuum perdiderat eum eo spiritum suum. Quid
ergo mirum si te nesciebat que non ha
bebat spiritum quo te scire debebat.
Redde ei itaque quem habet in te spiritum
suum moxque recuperabit cor suum et
relinquet errorem suum. Sed quo
errabat que sic pro te tollerabat
et sic amabat te et sic pro te dolebat.
Certe si errabat in dubitando dico
quod ignorantie se dubitabat. Et
hic error non processit ab errore sed
ex amore et dolore. Igitur nutores
et iuste iudex amor quem habebat
inter et dolor quem habebat pro te excu
set eam apud te si forte erret
de te. Nec queso attendas ad mu
lieris errorem sed ad disciplinam
amorem quem non ex errore sed ex amore
et dolore ploravit et dicat tibi domine si
tu sustulisti eum dicito michi ubi
posuisti eum et ego eum tollam. O

quam sciunt nescit et quomodo tecte erat. Angelis dixit tulerunt et posuerunt et ideo dixit tulistis et posuistis quia angeli neque de monumento tulerunt neque in aliquo loco posuerunt. Tibi vero dixit si tu sustulisti et posuisti. Angelis non dixit dicite michi quo angeli non poterant ex toto dicere quod de te scitum fuerat et ut scitum fuerat. Tibi vero dixit dicito michi quia non est tibi impossibile dicere quod erat possibile tibi facere. Tu enim virtute tua surrexisti et quod de te scitum fuerat tu ipse feceras. Mirandum autem est hoc domine quod maria tam crebro dicit et repetit verbum istud ubi posuisti eum dixerat enim primo apostolis ubi posuerunt eum hoc idem postmodum dixit angelis ubi posuerunt eum et nunc tibi de te dixit dicit ubi posuisti eum. Multum dulcescit hoc verbum in corde suo quod sic habundat more suo. Certe dulcis magister hoc facit dulcedo tua et hoc facit ipsa pro amore tuo quia meminit te hoc dixisse de fratre suo ubi posuistis eum ex quo audivit hoc verbum de ore tuo conservavit illud diligenter in corde suo et delectata est eo utique in sermone suo. O quam diligit tuam que sic diligit vocem tuam. O quam desiderat videre vultum tuum et quam libenter osculari pedes tuos. Mirandum est etiam hoc o bone ihesu quod dicit ad te de te ego

eum tollam. Joseph timuit et non fuit ausus tollere corpus tuum de cruce nisi in nocte et tamen hoc petiit a pylato. Maria autem nocte non pertimuit nec veretur sed audacter promittit dicens ego eum tollam. O mira si forte corpus ihesu positum est in atrio principis sacerdotum ubi petrus apostolorum princeps calefaciebat se ad ignem quid factura es. Ego eum tollam. Et si ancilla ostiaria interrogaverit te quid factura es. Ego eum tollam. O mirabilis mulieris audacia. O mulier non mulier. Nullum locum excipit nullum ante ponit sine timore dicit absolute promittit dicito michi ubi ubi posuisti eum et ego eum tollam. O mulier magna constantia tua. Tu igitur o bone ihesu cur oblitus es dicere. Fiat tibi sicut vis. Et tu fide filia fides tua te salvam fecit. Cur nunc oblitus es misereri cur non dicis ei ubi posuisti te ut ipsa tollet te. Compatitur sibi et committet te discipulis tuis. Nolo quaeso dulcis magister illius iam ulterius protrahe desiderium quia ecce iam triduo sustinet te nec habet unde faciet esurienti manum nisi tu te manifestando porrigas illi panem corporis tui et refrigeret tune replicas cophinum cordis sui. Vero vis ne deficiat in via refrigera

et conforta viscera anime sue dulcedine saporis tui. Tu es enim panis vivus qui habes in te omne delectamentum et omne saporem suavitatis. Non enim diu potuit retinere vitam corporis tui nisi tu cito manifestes te vitam suam sic dicit ei ihesus. Maria. Conversa illa dixit ei Raboni quod dicitur magister. dicit ei ihesus noli me tangere. O mutacio dextere excelsi. Conversus est dolor magnus in gaudium magnum mutate sunt lacrime doloris in lacrimas amoris ubi maria audivit Maria. Sic enim consueverat vocare eam magister eius persensit in eo nomine quandam singularis dulcoris dulcedinem et per eam cognovit ipsum esse a quo vocabatur magistrum suum. Tunc revixit spiritus eius et rediit (?) sub e sensus eius cumque ihesus adhuc verba vellet addere non potuit hoc maria pacienter expectare sed primo impetu ei dicens Raboni quod dicitur magister. Non enim arbitrabatur se verbo indigere que invenerat verbum et longe utilius se existimabat tangere verbum quam audire quelibet verba. O amor fortis et impaciens. Non enim sufficiebat ei videre ihesum et cum eo loqui nisi eciam tangeret ihesum. Sciebat enim quod virtus de illo exibat et sanabat omnes. O piissime domine et dulcissime magister quam bonus es

hiis qui recto sunt corde. O quam beati sunt qui in simplicitate cordis querunt te et quam felices qui sperant in te. Verum ecce est quod tu diligis diligentes te et nunquam derelinquis sperantes in te. Ecce enim hec dilectrix tua simpliciter querebat te sperabat in te et non est derelicta a te sed plus consecuta est a te quam expectabat a te. Sequamur (?) fratres similis huius mulieris affectum ploremus humiliter (?) ad ihesum et queramus fideliter ihesum ut feliciter inveniamus ihesum qui non celavit se peccatrici querenti. Disce peccator hospitalitatem mulieris cui dimissa sunt peccata multa disce plorare dei absenciam et desiderare eius presenciam disce amare ihesum sperare et querendo ihesum investigare nulla adversa formidare nullam consolacionem extra ihesum accipere omnia propter ihesum contempnere disce a maria querere ihesum in monumento cordis tui remove revolve hunc lapidem ab ostio monumenti id est amove omnem duriciam et repelle omne obstaculum a fide tua. Tolle omnem concupiscenciam mundi a corde tuo et diligenter perscrutare si sit ihesus in eo. Si autem non inveneris in eo ihesum sta foris et plora permane in fide respice foris ad illas (?) in aliquo eum videris et plorando ora ihesum ut dignetur intrare ad te et habitare in te et ne forte

pellas eum a te humiliando reclina
te circa pspice in monumento dei
quod est intra te et si videns ibi a
gelos unum ad caput et unum ad pe
des i. si cognoveris in corde tuo q
celestia desideria tamen ad contem
plativa vita quam ad activa ptinent
que tamen adhuc non possis videre
et habere ihm noli hijs contentus
esse noli adhuc desistendo quiescere
Sed plora et quere ihm intus donec
invenias. Et si forte tibi aliquo
apparuit desiderio tuo se putavit
noli de te presumere tamquam enim agri
cola si interrogaverit illum et oravit ut indicet
temporum tibi. Audeo tibi confidenter
pmittere si in fide admonitus tu cor
stetis si plorando ihm querens
do pseveraveris si te cum humilitate
inclinaveris si exemplo marie nulla
alia consolatione ex ihm recipere
volueris ipso revelante ipsum invenies
et ipsum cognosces ita ut non sit necesse
querere ab alijs ubi est ihus sed
tu magis indicabis eum nuntians
alijs quia vidi dominum et hec dixit
michi. Cui est honor et gloria in
secula seculorum amen. Sermo bo
nus de beata maria magdalena

Que est ista que pgreditur
quasi aurora consurgens
pulchra ut luna electa
ut sol v. baptista licet exponatur de
ecclesia possunt tamen adaptari beate ma
rie magdalene nobilissimo membro

ecclesie Rogemus ihm et dicemus quis est
ista et verba ista sunt salomo
nis pvidentis et admirantis conside
rans beate mulieris in quibus anima
eius conversione convsatione et sub
limatione plenissime eius conversio
tamen dicit Que est ista que pro
greditur quasi aurora consurgens ho
nestissima convsatione tamen addit
pulchra ut luna. Sublimatio
eius tamen fuit electa ut sol. Fuit
pstatu conversationis quasi aurora
pstatu convsationis quasi luna pstatu
sublimationis quasi sol. Pamorra
ynemeter accipitur... eius conversio
quia sit aurora est finis noctis et
principium diei sic conversio eius finis
est noctis id est pcti et principium diei
i. boni opis pnocte intellige
pctum quia sicut nox est tenebrosa
et horrida ita pctum tenebras
adducit precessum a deo hor
rore patientissimum ad diabolum
Alia vero aurora humida est sic
conversio eius in conversione eius cum es
set ad pedes dni omnibus sensi
bus plena lacrimis clamosa
planctu ut dicit petrus ravennas et
de aqua tale facta intra cor lavit
pedes eius. Solent pedes eorum
qui venirent de via lavari. Hic autem
fecit domum lectione domum lavacra
domus et planctus et vim ei tanta
habundantia aque erat. Erat decli
fuit sicut est de nubibus Nubes

condensate et conglobate per resolu-
cionem faciunt pluuiam magnam sic
est de nubibus peccatorum unde dicitur
peccatum nisi nubes opposuisti nu-
bem ne transeat oracio dicitur in
Trenis et ysaia delebo ut nu-
bem peccatum tuum. Cum igitur huiusmodi
nubes calore spiritus sancti con-
tacta est capiti eius aqua et oculis
eius fons lacrimarum parata sicut e
de olla semiplena que si apponatur
igni ebullit et redundat et undique
exiliunt gutte etiam si aliqua ita
fuit congelata per calorem resoluitur
et per feruorem ebullit et effunditur
Sicut aque que erant in caliditate
per aquilone. Aquilo dicitur quasi
aquas ligans per austrum i. flatum spiritus
sancti resolute sunt. Cum debuit hec
olla feruere et ebullire quod posita fuit
inter tres ignes scilicet unus dolor
dissitatem usque [illegible] quo dolore arde-
at que flere inter epulas non erubuit
Alius amor unum tenuit etiam amor
eius igne succensa ardebat desi-
derio. Tercius christus de quo i. de
uerbo Deus noster ignis consumens
est. Nondum autem quod altius non
fuit hec aqua quam alie aque que
descendunt usque terram tamen non descen-
debat sed ascendebat usque celum
usque christum qui est celestis. Iste
alie aque aque precedentes de fo-
te fluunt deorsum uno usque fonte
christus namque fons lacrimarum

marie. Iste alie aque inundat quod
lauat non lauante hec aque inun-
dabat lauante lauit eum ut laua-
ret. Tercia racione pudoris intelligitur
confusio eius quod sicut amorem ru-
bet sic confusio tua verecunda rubi-
cunda unum in confusione stetit retro
secus pedes domini erubescens se
presentare domino conspectui tamen virtus ve-
recundie allegauit peccata mea virtutes
eum reformabus nulla adeo accep-
tor gloriam tamen virtus quod quod deo in homine
displicet tegit et abscondit. Sicut
enim nigredo et deformitas carbonis
occultatur cum inflammatur sic turpitudo
et deformitas hominis tegitur cum rubore
perfunditur. Unum per se operuit confusio
faciem ante erubescenciam est .
facies mee peccatoribus sicut nigredo olle
Nam ymo post erubescenciam est deco-
ra unum de confitente et erubescente in
canticis dicitur vox tua dulcis et
facies tua decora est. Nulla etiam virtus
hominum utilior verecundia unum num
obtinet et cum quo dicitur generis matr-
imonii uel propinquitatis uno. In uno
sanguinis naturaliter defluit sed in eru-
bescencia sanguinis violentus actus
sursum in faciem ascendit et ita videtur
passio erubescencie maior passione
iudith unum in cantico ezechie. Ecce
in pace amaritudo mea amarissima
quod dicit in pace potest homo erubescere et
sed suis sit hic amaritudine ama-

rissima et sine presumcōe ee nūr
pter eande tam̄ scribitur i ysaia
Erubesce sydon ait mare · Sydon
interpretatur venatō merores et sigt
illos qui desideraūt martiriū
amare sigt mres ppt amaritu^ne
penarū · Pt igit̄ vbū esse marciū
Erubesce sydon tu qui venaris me
rore et desideras esse mir erubesce
et sic quodā^o mir alieis qr et si
nō sit gladius sang^ue fūdes · Est
eni pudor sanguine̅ suffusum pel
les · Nulla etiā homi virtus ama
bilior · vestio ingt brūs By^9 · Si
qd quod i moribus homi gnius veri^q
depꝑhedi queat · verecūdia est omi
ornatus etati · Intencā tn aplius
pulchrius qr enitescat · Unde ama
bilius verecūdo adolescete verecūdia
est expugnatō vicior ꝑpugnatō
virtuti spalis gra intuitu spalis
glōia cōscie fame custos vite deco
laus nature isigne totius honestat
Et ingt Ber̄ ꝑ cātica · optim^m
i sponsa xpi decorimentū verecundia
Et Tullius · Sine verecūdia nō pt
esse rtm nl honestū ppt hec dia
rebit Iero^9 ad celancia · Cūctas ue
litutes super pudor placuit q^o
spalit̄ ei verecūdia · Multū dispplic
deo i pudencia ptōrum dt brūs By^9
Tantū penitētis verecūdia placet
Verita vatō est qr sicut i aurora
aues celi letant sic i gu'sioe eius
letati sūt angeli ymo dns ange
lorum · et tota curia celestis angeli
sūt lucē · Gaudiū est angelis dei
sup vno ptōre penitenciam agete
dns angelorum Bū vbū eius ē ibid
luce · Cōgratulamini michi omes
qr iveni ouē que pierat michi
dicat nō om qr querso ē sua
vita mea gaudiū suū ē · Et est
vbūm illud ad vicinos et amicos
cuta gaudet ipe et domestici os
eius cū eo · Nec mirum de ptōre
qu'sus ē de fera capta de vna
fera capta hz delicias tota ciui
tas principis venatores em de
licie regū sūt · Sic de gu'sione
vnius ptōris delicias hz tota
curia celestis · Surgit igit̄ tempe
gu'sionis sicut aurora et sicut
aurora gsurgētes simul et ex toto
surges se totū dns cōu'soi tota
opibus pinc · Quidā tn recor
dandt sicut hn qui tn itedūt
ieiunio · Alij oracōs tn sicut hn
qui tn itendūt orationibus · ppa
ut nō sit nec suis peptit Maria
se plus habuit oblectamenta
tot de se fecit holocausta · Et
sicut exhibuerat mebra sue ꝑ
uire iniquitati ad iniqtate · Sic
exhibuit seruire in sctie pedibz
vngetū attulit manibz ymoit
oculis pedes rigauit argumē
tū qd dns discalciatus i cedebat
capillis tersit de capillis tersoi
um fecit tū tn multi solent inlicō
obseruare tnes · Vere gsulata
est et ut nichil de esse eius

obsequio se totam prostravit ad
pedes dni. Et quare sic famula
bat pedibus dni et tot humilitatis
officia eis exhibuit. Non erat
omnia membra plena esse gratia
vnde quibusdam a baculis eius
affluxit gratia vt mathee. Vidit
ihesus hominem sedentem in theolo
neo matheum nomine. Et dicit glosa
Non tam corporeis quam misericordia
tis intuitu. Et petrum luce xxii
Conversus dominus respexit petrum
Quibusdam a manu ut leprosus
quem tangendo sanavit. Quibusdam
a fimbria vestimenti sicut mulieri
fluxum sanguinis habenti. Omnia igitur
scriptum fuerat in a baculis. Eiecit
diabolus ante pedes eius. Et ipsa
ejectione demoniorum indiguit ideo
sic obsequebatur pedibus eius et
confessorum illi qui sunt et sunt quidam qui
sunt in veritate. Illa ad pedes dni
peccata deposuit restitutione in dimit
Sequitur pulchra ut luna. Ter
varie ista potest ad eius conversationem
Tres proprietates habet luna quas habuit
ista amatrix et dilectrix dni in sua
conversatione luna est minima stel
larum et in summa fuisse eam in pla
netis tenet locum. Unde velocissi
ma velocissime eum pergit et sum
sunt. Ita est soli similima ut dicit
philosophus. Sic beata maria magdalena
creatura humilima semper eum in si
mu tenuit semper est legit pedibus se

adunisse dni vel cadendo ad pe
des vel sedendo ad pedes vel tan
gendo pedes vel tangere volendo
Testis humilitatis eius est pacientia eius
tamen humiliter que non est sine
humilitate. Indignabatur ei phariseus
conquesta est de ea martha mo
lesti erant ei discipuli et ad omnia tamen
et pacientissime sustinuit. Fuit ei
velocissima in operibus suis non enim de
dit sompnum oculis suis neque requi
em pedibus sed cum luce venit ad
monumentum. Nec retinebat eam quod in
dei conspiraverat ut si quis eum fitet
cum eo synagoga fieret nec solitudo
quia sola erat nec genus qualitas quia tene
bre erant nec loci qualitas quia se
pultis solet horrorem incutere nec
armatura militum custodientium
sepulcrum. Audaciam et fortitudinem
invenit contra consuetudinem mulierum
Fuit etiam soli id est christo similima et
hoc per vehementem dilectionem dilecto
assimilat amantem amato. Ipsa fuit
ferventissime dilectionis diligebat enim
xpm vivum mortuum glorificatum
vivum sicut testatur ipsius verbis dni
in luca dimissa sunt ei peccata multa
quia dilexit multum. Mortuum re
cedente anima a corpore non recessit
recedentibus discipulis a monumento
ipsa non recessit. Unde fortis fuit
ut mors dilectio immo fortior quam
mors quia mors que separabat animam
a corpore non poterat eam separare

a xpi corpe longo sepacius erat
separi aiam ei9 a corpe qd vi
uificabat qz a corpe qd dilige
bat magis erat spus eius i cor
xpi qz in corpe ipo qu fcm est
q tam staret ad monumentu
re staret corpus sublatu r pditu
pdidit spm pdidit semetipam
oblita e sui oblita est vboru
q dixerat dns qz oportet eu pati
et etia die tercia resurgere Nec miru
si vboru dni no meor erat q spm
no hebat quo meor esse debebat
dilexit etia glorificatu postqz
cu dilcus eius habuit i celum
ifuis erat ei omnis creatura ad vi
dendu reliquit mundum i tnit
desertu ut totalit absq creatura
libere posset consolari creatore i tnci
qz non licebat ocis corporis cotuci
ubi sic co rapta erat in deu qd
legitur de ea qd singulis diebus
i vii horis canonicis itm eleua
bat aera qd audiuit auribus
corporis cum milicie celestis. Fuit
igitur consolacoe humilima obsequio
sissima feruentissima primum debito or
dinabat respectu sui pxim respectu
xpi z in respectu dei. Secundo Erat
ut sol hoc conuenit exprimitur statu
sublimacionis eius. Sicut enim
sol sm Bedam inter luminaria celi
secundum est sortitus virtute efficacis
simus qui dr qd omnem rem creatur
inuisibilem inco sic caliter sic beta

maria magdalena inter luminaria
celi empirei celsitudine ho
noris est maxima splendore cog
nicionis pcipua ptate impetrandi
et impetrandi efficacissima dignitate
honoris nichil no est dubiu
qm psalmus honorem in celis que
pars honorabat in terris
qm fuit apostolorum apostola ipse pro
gratina etia dignitate eius
marcus i suo ewanglio pfert ea
omnibus mariis matteus dni
etiam etia in letaniis ea pponi
consueuit omnibus virginibus Sit
igitur fuit desumus inchoatibus
i ecclesia militante ita etia i ecclesia
triumphante. Est etia splendore
cognicionis pcipua. Sicut ei
optima pte elegerat i terris p
amus vacando ocio contempla
cionis sic nunc in patria optima
pte possidet pspicacius respi
ciens contemplando eum facie ad
faciem ptate etia impetrandi est
efficacissima videns dns eam
plorantem lacrimatus e. Ecce qz
bonum est palus plorare coram
tamen pse fleuit non fleuit dns
cu psalmo fleuit ad lacrimas igitur
eius ut deus e fleuit dns ad
preces eius suscitatus est lazarus
multo igitur preces eius nunc potencio
res efficaciores cum in terra dns
constituit ea sup omnia bona sua
Attendamus igitur cum fiducia ad

throni gre eius et tanto fidnci
alius qnto nouit et expta e a
plius casus et iectus mi^a dal
uite huius. In eo eni i quo eni
teptatus est et passus nouit et
vult liberius hijs qui teptan
tur similibus subuenire. dt Au
gustinus i li^o de vita xpiana
Nemo tam libenter pegrino
misereri et aduenere sicut qui
peregrinationis nouit erumpnas
sic tribulato misero et laboranti
succurrit sicut qui tribulatoru
miseriarum tam expertus e et labo
rum. Attendamus igit considera
tissime. Credo certissime qd qui
cunque eam i spali venacone ha
buit et ex toto corde cognouit qd
fiet i eo duplex spus eius spus
conpunctionis et spus contemplacio
nis. Unde ad hanc duplicem gram
spalit dns respexerit eam.
Unde utilius homi hijs gra
tijs ascendere ad contemplatoru
celicorum ascendere et descendere cu
angelis descendere ad detestacoe
pctorum esse i contemplacoe et desi
derio celicorum esse i detestacoe
et odio pctorum nil homi utilius
in hac vita. Sic igit triplex pz
status amabilis status con
uersionis sublimatoris primus ppo
nit pctoribus i fiducia respi
randi. Scdus penitentibus in
forma imitandi. Tercius pfectis

in uiam dni laudandi et magnifi
candi. Primus dico ppoint pctori
bus i fiduciam respirandi posuit
eni deus duo luminaria i firmame
to celi lumare maius i. btam vir
ginem ut pesset diei i. innocentibus
ne superbiret lumare minus i.
mariam magdalenam ut pesset
nocti i. pctoribus ne desperarent.
Et quis locus desperacoi relinqui
ex quo ubi habundauit delictu
superhabundat gra conficet cessat
flumen domus sua bnficia secdm qd
dt btus Bn^s Uido tamen ubi non
inuenit nulla sed ubi tota inue
nit contraria. Sicut fuit i ista pc
catrice. Unde amplius pot expa
tare consortale et recreare animu pc
catoris qz quod tanta et tam
famosissima pctrix tam^s pcta
non solu dea sed trina sed eciam de
monia tam celere et tanta gratz
consecuta est qd post consciorum
familiarissima et dilectissima facta
est duo et tam familiaris et dilecta
qd eu resurgente a mortuis pa
videre prima tangere meruit hen
quod debet nobis esse i admirac
tam conuersionis hoc clam contunt
in expertis pctorum obstinacionis Un
queritur ab aliquibus cre sic ia
ceat in pctis videntes Ilone sti
pctauit post illis dicam Sicut
dicebat Ambrosius cuidam

Imperatori legitur in quodam libro beati Ambrosii quod reprehendebat quendam imperatorem et cum ille eum dixisset Homine David peccavit dicebat beatus Ambrosius Si secutus es errantem sequere et penitentem Et statim compunctus est et adduxit ... illud in versus ... et ad primum Secundus status proponit penitentibus in formam imitandi perfectionem conversacionis sancta est columna nubis hiis qui exierant de egipto ondens per quas mansiones tenendum est ad terram fluentem lacte et melle. Tercius status proponit perfectis in memoriam laudandi et magnificandi deum quia magnificare magnificandus est qui tam magnificavit hanc paupertatem qui tam mirabilis est in sanctis suis quia vas perditum vas ire vas contumelie tam sustulit et tam transformavit in vas glorie qui erexit pauperem de stercore ut sedeat cum principibus et solium glorie teneat. Magnificetis eum quicumque potestis debitum in ecclesiastico supernalebit ad hunc ammirabilis magnificencia eius ipse deus qui in omnibus operibus suis laudandus est et magnificandus det nobis ita laudare et magnificare

¶ In vigilia sancti andree sermo iohannes / Stabat iohannes et ex discipulis eius duo primo folio omelia Bede presbiteri / tanta ac talis
¶ Item voluit ihesus ire in galileam et invenit philippum / omelia Bede presbiteri audivimus ex lectione ewangelica fratres
¶ Epistola / vendentes dei et pro domino nostro ihesu christo / omelia docet et hortatur nos apostolus
¶ In die sancti andree / sermo cum ambularet ihesus iuxta mare galilee vidit 8
/ omelia beati gregorii / audistis fratres karissimi
¶ Epistola / corde creditur ad iusticiam ore autem fit / omelia / de confessione bene fidei per ymaginem 9

¶ In die sancti Stephani / dicebat ihesus turbis iudeorum / omelia beati iohannis 10
hoc quod ante dixerat vobis complere /
¶ Epistola / lectio actuum apostolorum Stephanus plenus gracia et fortitudine / omelia 12
beati martiris Stephani anna fratres
¶ Item de eodem sermones quarum sunt duo beati augustini unus beati maximi / Item eusebii fratres

¶ In die sancti iohannis ewangeliste / dixit ihesus petro sequere me / omelia Bede lectio 14
sancti ewangelii que nobis lecta est fratres
¶ Item sermones 3 sunt beati augustini / ysidori item
Item lectio sancti clementis de ipso fratres

¶ In die sanctorum innocentum / Angelus domini apparuit ioseph in sompnis / omelia 21
Bede / de morte preciosa martirum christi
¶ Epistola lectio libri apocalipsis vidi supra montem agnum stantem / omelia haymonis
Syon que interpretatur speculatio
¶ Item sermo hodie fratres karissimi natalem

¶ De sancta agnete duo sermones
Beati ambrosii / primus cum ... mundo 32
... flos fratres secundus In maculatum dominus immaculata fratres

¶ In conversione beati pauli / dixit Symon petrus ad ihesum ecce nos reliquimus omnia et secuti sumus te / omelia de vera confessione fratres
¶ Epistola de actuum apostolorum paulus adhuc spirans / omelia primus lectio apostolorum 37

35 ¶ In die purificacionis marie / Postquam impleti sunt dies purgacionis marie / Omelia Bede / Suscepimus nobis hodierne
¶ Item sermo beati aug / Item ambrosii / Item inuenitur de illuminacione cecti / Item quor alii sermones de eodem

2 ¶ In cathedra sancti petri venit ihesus in partes cesaree philippi / Omelia Bede
¶ Epistola petrus apostolus ihesu christi / Omelia
¶ Item sermo leonis pape Item beati aug

3 ¶ De sancto mathia apostolo duo sermones

1 ¶ In die annunciacionis beate virginis missus est gabriel angelus / Omelia beati ieronimi
Ambrosii / latent diuina misteria
¶ Epistola / egredietur virga de radice yesse / Omelia beati ieronimi
¶ Item sermo beati aug / Item rabani epi

10 ¶ In die sancti marci euangeliste dixit ihesus discipulis suis ego sum vitis vera
Omelia aug / Epistola qui timet deum faciet bonum et qui continens est omelia / Item sermo beati aug

11 ¶ In die philippi et iacobi apostolorum / dixit ihesus discipulis suis non turbetur cor vestrum
Omelia beati aug / Item sermo beati aug / Item alter sermo eiusdem beati aug /

85 ¶ De inuencione sancte crucis / erat homo ex phariseis nicodemus nomine
Omelia Bede / Item omelia beati aug ~~aug~~ ieronimi Item beati aug

8 ¶ In die nerei achillei et pancracii accesserunt ad ihesum pharisei dicentes si licet homini dimittere vxorem suam
Omelia rabani epi / Epistola iusti in perpetuum viuent et apud dominum merces eorum omelia / Item sermo maximi epi

¶ In vigilia beati iohannis baptiste / Fuit in diebus herodis sacerdos nomine 102
Omelia Bede /
¶ In die sancti iohannis baptiste / Elizabeth impletum est tempus pariendi / Omelia Bede
¶ Item 3 sermones de eodem et
¶ In vigilia apostolorum petri et pauli dixit ihesus symoni petro symon iohannis diligis me plus hiis / Omelia Bede 112
¶ Epistola actuum / petrus et iohannes ascendebant in templum / Omelia eiusdem
¶ Item sermo beati aug
¶ In die petri et pauli venit ihesus in partes cesaree philippi / Omelia ieronimi 118
¶ Item omelia beati aug / Epistola actuum misit herodes rex manus ut affligeret quosdam de ecclesia / Omelia
¶ Item sermo leonis pape / Item sermo maximi epi de eodem
¶ In commemoracione sancti pauli / dixit symon petrus ad ihesum ecce nos reliquimus 127
Omelia hilarii epi / Item omelia Bede
¶ Item sermo beati iohannis epi
¶ In octaua petri et pauli / iussit ihesus discipulos ascendere in nauiculam et precedere 130
Omelia beati aug / Item omelia Bede
Item alia omelia aug / Item sermo beati aug de eodem
¶ In die sancte marie magdalene / rogauit ihesum quidam phariseus ut manducaret / Omelia gregorii cogitanti in 138
¶ Epistola mulierem fortem quis inueniet omelia eiusdem Item sermo de eadem
¶ In die sancti iacobi apostoli / accessit ad ihesum mater filiorum zebedei cum filiis 170
Omelia Bede / Item secundum marcum accesserunt ad ihesum iacobus et iohannes filii zebedei Omelia iohannis crisostomi
¶ Ad vincula petri sermo beati aug 173

¶ Item maria stabat ad monumentum plorans omelia gregorii 326 / Item sermo beati ... quere in ... 331

¶ In die septem machabeorum sermo bti augustini epi/ 171

¶ In die inuentionis sti stephani prothomartiris sermo bti aug' de inuentione beati Stephani 178

160 ¶ In die Sti laurencii/ Epla qui parce seminat parce et metet/ Omelia remigii epi/ Item sermo bti maximi epi/ Item alius sermo eiusdem maximi de eodem/ Item Omelia johannis pape 160

163 ¶ In die assumpcionis bte virginis/ Intrauit ihc in quoddam castellum/ Omelia anshelmi epi/ Item omelia Bede/ ¶ Item sermo bti aug'/ Item alius sermo/ Item in octa assumpcionis/ omelia bti aug' ¶ Item duo sermones bti augustini

168 ¶ In die Sti Bartholomei/ facta est contencio inter discipulos quis eorum videretur maior/ Omelia Bede/ Item duo sermones de apostolis

182 ¶ In decollacione johis baptiste/ Audiuit herodes famam ihu et ait hic est iohes quem surrexit/ Omelia Bede/ Item duo sermones

189 ¶ De natiuitate marie/ lib' generacionis ihu xpi filii dauid/ Omelia Rabani epi ¶ Item sermo de eodem

193 ¶ In die exaltacionis ste crucis/ dixit ihc turbis nunc iudicium est mundi/ Omelia aug'/ Item eodem die dixit ihc discipulis suis sicut fulgur exit ab oriente ad occidentem/ Omelia bti jeronimi

196 ¶ Item eodem die/ de sto cipriano duo sermones maximi epi/ et duo bti aug' de sto cipriano/

200 ¶ In die sti mathei apli vidit ihc hominem sedentem in theoloneo/ Omelia Bede/ Epla unicuique data est gratia secundum mensuram donacionis xpi/ Omelia [illegible]

¶ In die sti mauricii et sociorum eius/ Videns ihc turbas ascendit in montem/ Omelia leonis pape/ Item omelia rabani epi/ Item sermo johis epi de eodem 216

¶ In die Sti michaelis/ accesserunt discipuli ad ihm dicentes quis putas maior est in regno celorum/ Omelia maximi epi/ Item johis epi/ Epla lib' apocalipsis/ Omelia haymonis/ Item sermo ysidori epi de sanctis angelis 21

¶ In die sti dionisii/ videns ihc turbas dixit confiteor tibi pater quia abscondisti hec a sapientibus/ Omelia b aug' ¶ Item de eodem duo sermones b aug' 21

¶ In die sti luce ewangeliste/ designauit dominus et alios septuaginta duos discipulos/ Omelia bti gregorii 23

¶ In die Symonis et jude aplorum/ misit ihc xij discipulos suos dicens in viam gencium ne abieritis/ Omelia b gregorii/ Epla scimus quoniam diligentibus deum omnia cooperantur in bonum/ Omelia Remigii epi 22

¶ In die omnium sanctorum/ cum vidisset ihc turbas ascendit in montem/ Omelia aug' ¶ Epla lib' apoca/ ego iohes vidi alterum angelum/ omelia haymonis ¶ Item sermo de omnibus sanctis longus 23

¶ In die ste felicitatis/ loquente ihu ad turbas ecce mater eius et fratres eius stabant foris/ Omelia bti gregorii 2

¶ De apostolis/ hec mando vobis ut diligatis inuicem/ Omelia aug' 212
¶ Item hoc est preceptum meum ut diligatis inuicem sicut dilexi vos/ Omelia gregorii 217
¶ Item bti aug' de eodem
¶ Item vos estis sal terre/ Omelia rabani epi 25

¶ Epla a deo patre et dno nro ihu xpo cum omelia in vigilia sti andree/ Item eandem [illegible] in die sti andree cum omelia

¶ Item ego sum vitis vera in die sti marci ewangeliste/ Epla [illegible] 3

¶ Item duo sermones de aplis in die sti Bartholomei 168

¶ Epla unicuique data est gratia secundum mensuram donacionis xpi/ 203

¶ Item dixit ihc confiteor tibi pater quia abscondisti hec a sapientibus/ 219

¶ Item designauit dominus et alios lxxij discipulos 227

¶ Item misit ihc discipulos dicens in viam gencium ne abieritis/ 229 ¶ Epla scimus quoniam diligentibus deum omnia cooperantur in bonum 231

¶ De uno martire / Siquis vult venire
post me abneget semetipsum / Omelia
beati gregorii / 268
¶ Item Siquis venit ad me et non odit
patrem matrem uxorem et filios et
et insuper et animam suam non potest meus esse discipulus / Omelia gregorii 269
¶ Item amen dico vobis nisi granum frumenti
mortuum cadens in terram mortuum fuerit
Omelia beati augustini 271
¶ Item nolite arbitrari quia venerim mittere 272
pacem in terram sed gladium / Omelia Iohannis
¶ Item homo quidam nobilis abiit in regionem 273
longinquam accipere sibi regnum / Omelia Bede
¶ Item de eadem alia omelia eiusdem
¶ Epistola / beatus vir qui inventus est sine 277
macula et qui post aurum / Omelia eiusdem
¶ Item epistola beatus vir qui in sapientia morabitur
et qui in iustitia meditabitur / omelia eiusdem 278
¶ Item sermo Rabani abbatis 279
¶ Item qui parce seminat parce metet 166

¶ De pluribus martiribus / ecce ego mitto
vos sicut oves in medio luporum / omelia 280
beati ambrosii / Item Rabani de eodem
¶ Item cum audieritis prelia et seditiones 288
nolite terreri / Omelia beati gregorii
¶ Item descendens ihesus de monte stetit 288
in loco campestri / Omelia Bede
¶ Item nichil opertum quod non reveletur
et occultum / omelia Bede 290
¶ Item attendite a fermento phariseorum
quod est ypocrisis / Omelia Bede / 292

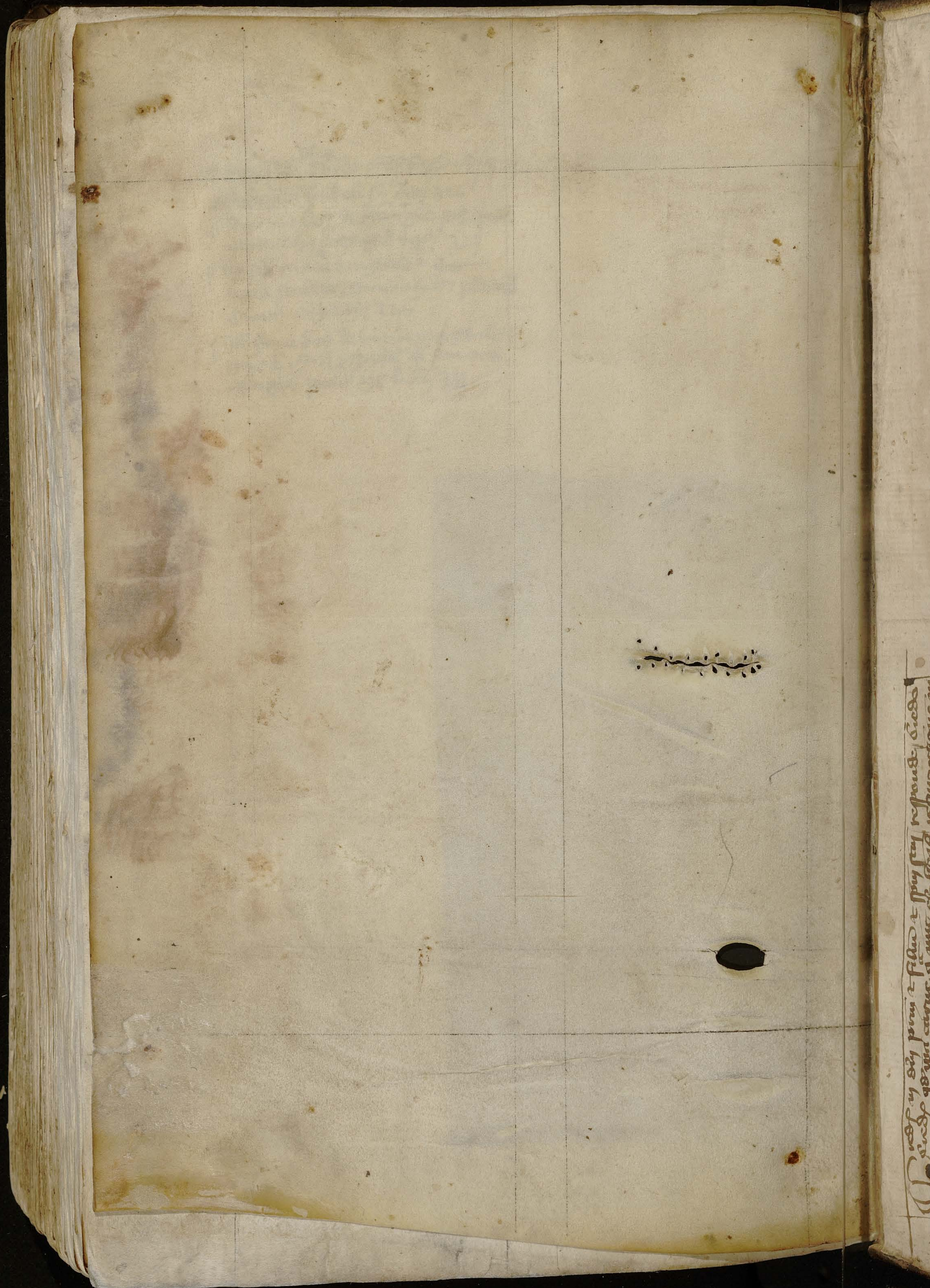
¶ Epistola / iustorum anime in manu dei sunt / cum omelia 293
¶ Item reddet deus mercedem laborum sanctorum 294
suorum et deducet illos / cum omelia
¶ Item iusti autem in perpetuum vivent / cum omelia — Item 100
¶ Item duo sermones beati augustini de martiribus 297

¶ De confessore / homo quidam peregre proficiscens
vocavit servos suos / omelia gregorii 297
¶ Item sint lumbi vestri precincti et lucerne
ardentes in manibus / Omelia gregorii 299
¶ Item vigilate quia nescitis qua hora dominus 301
vester venturus sit / Omelia fulgencii
episcopi / Item beati augustini
¶ Epistola ecce sacerdos magnus qui in diebus
suis placuit deo / Omelia eiusdem 307
¶ Item sermo beati maximi de confessoribus 306
¶ Item ewangelium / ecce nos reliquimus omnia 307
et secuti sumus te / Omelia Bede
Item sermo Item omelia beati augustini Item sermo de conversione sancti pauli
¶ Item nemo accendit lucernam et in
abscondito ponit eam neque sub modio / omelia Bede 310

¶ De virginibus / simile est regnum celorum decem 311
virginibus que accipientes lampades / omelia gregorii
¶ Item de eodem due omelie beati augustini
¶ Item simile est regnum celorum tesauro abscondito
dito in agro / Omelia beati gregorii 319
¶ Epistola qui gloriatur in domino glorietur cum omelia / 320
¶ Item mulierem fortem quis inveniet 182

Credis in deum patrem et filium et spiritum sanctum respondet credo
Credis quod ipsa caro quam nunc es gestas resurrectionem in
die iudicii et recipere bonum sive malum prout gessisti respondet
credo | Vis illis dimittere peccata qui in te peccaverunt et
respondet volo. Tunc faciat confessionem suam et inquirat de
viii membris principalibus ut eos servet si vis illas Rapuisti cum si
sit in testamento aut suo servari fideliter et si habet illa que
est dimittas. Et non vult non potes ei dare indulgenciam
Fac eum confiteri peccata fortiter noli erubescere tua peccata
nam et ego ego peccator sum et fortassis maior quam tu peccatum
fortassis habe ad memoriam quod non veniant omnia
peccata confessi Ego te interrogabo Tu tunc suadente diabolo
celaste confessionem fecisti omicidium aut casu aut volens et
[illegible] voluntarie fecisti vii annos penitencias et volens vel
annos et per vindictam parentum unum annum et sequentibus
annis tres quadragesimas et legitimas ferias et in bello
xl dies et liber es et iubente domino suo in occasione occidisti
vii annos pe et in aliis diebus tres quadragesimas et legitimas
ferias et fiunt dies [illegible] est morte xl dies et septem
annos penitencia fecisti incantaciones mulierum aut pecuniam
xl dies [illegible] reliquisti uxorem hominis per tantos annos per voluntatem
mortuus vel fecisti per iniuriam periurium [illegible]
vii annos peni sine nescitur vii annos et tres quadragesimas
per mala per annos tres quadragesimas fecisti furtum aut
sacrilegium et in fructuas [illegible] tollere per tum
non erat tu domos de nocte in [illegible] quadrupeda
vel fecisti fornicacionem [illegible] voluntarie [illegible] xl vii
annos penitencias et penitencias vel [illegible] et [illegible]

